NAZIONALE
14
8 B
11

Flores San-cti Ber-nardi.

Cum Priuilegio.

S. Honuphrij

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶Modus ſolemniter editus qualiter lectoꝛ competentes ſibi ſententias ſeu dicta ex vniuerſo volumine per alphabeti ſeriem valeat ſine difficultate colligere. In ieſu chꝛiſti nomine. Amen.

Abbatum negligentia ⁊ pompa ſiue ſupfluitas lib.iiij.cap̃.xix.per totum.
Abhominatio clericoꝛum li. iiij.cap̃.x.per totum.
Abyſſus duplex terroꝛ.ſ. iuditioꝛum: ⁊ admiratio diuinorum: ex quaꝝ vna ad alterū trahit aia li.vij.cap̃.li.a.c.
Abꝛahe ſinus ⁊ fides li. ij.cap̃. xxvij.b.
Abſtinentia ⁊ impius fructus li.v.cap̃.xvij.per totum.
Abſtinentia ſpecies eſt martyrij li.v.cap̃.xix.e.
Actus iuſtus li.viij.ca.xxxv.a.
Acus foꝛamen camelū pertrāſire li.vij.cap̃.xliiij.b.c.
Acceptio perſonarum lib.iiij. cap̃.xxiiij.
Adiutoꝛiuʒ dei li.v.cap̃.xxxix. per totum.
Adiutoꝛium diuinum tria genera hoīum non habitant li.viij.cap̃. lxiiij. per totum.
Adoleſcentes pꝛomoti ꝓpter ſanguinis dignitatem lib. iiij.cap̃.ij.b.
Adoleſcentium induſtria qua ſenes ſupant li.iiij.ca.ij.c.d.
Adoleſcentem verboſum iuſtitie hoſtem reputandum li. iij.cap̃.xxvj.c.
Adherere deo li. j.cap̃. xix.e. ⁊ xx.per totum.
Aduentus domini ſpiritualis li.j.cap̃.xxviij.per totum.
Aduentus patris ⁊ filij ad animam li.j.cap̃.xxix.per totū.
Aduentus domini ſpiritualis multiplex vtilitas partim conceditur ad vſuʒ: miraculum: ſalutem: auxilium ſolatiū: ⁊ feruoꝛē li. j.cap̃.xvj.a.
Aduentus domini ſiue viſitatio quomodo pꝛenoſci pōt li.j.cap̃.xviij.per totum.
Aduentus domini ad animaʒ li.cap̃. iij.c.⁊.xv. per totum xxiiij.b.c.xxvij.per totum.
Aduentus domini coꝛpoꝛalis li.j.cap̃.xj. per totum li.vij. c.vij.d.e.li.x.ca. xxiij.c.li.xj. cap̃.ij.a.b.cap̃.vj.b.
Aduentus domini triplex vtilitas: illuminat cecitatē adiuuat infirmitatem: pꝛotegit fragilitatem noſtram li. viij.cap̃.vj.per totum.
Aduentus domini triplicem oſtendit diſtinctionis gradum: nouum: antiquū: eternum li.j.cap̃.viij. per totuʒ.
Aduētus dñi benignitatē eius manifeſtat.li.ca.xij.ꝑ totuʒ.
Aduentus dñi a duobus nos liberat inimicis.ſ. a moꝛte carnis. ⁊ a moꝛte ſpiritus li. vij.cap̃.viij.per totum.
Aduentus domini triplex no

bis repreſentat miſteriū.ſ.
formam humilitatis:proba
mentum dilectionis: ſacra/
mentum redemptionis li.
viij.cap.iij.per totum.
Aduentus domini triplicem
nobis exibeat mixturaꝫ mi
rabilē. Cōiuncta enim ſunt
deus ꝛ homo. Uirgo ꝛ ma/
ter:fides ꝛ cor humanum li.
viij.cap.iiij.per totum.
Aduerſitas ꝛ proſperitas lib.
vij.cap.lxij.per totum.
Adulantium ꝛ adulationum
periculum li.iij.cap.xxvj.a.
li.v.ca.xxiiij.a.li.vj.cap.23.
d.Itē.xxix.a.li.v.cap.xxx.a.
Aduocatorum pernicies lib.
iiij.cap.xxij.per totum.
Affectio triplex:quaꝫ caro gi/
gnit:quā rō regit: quā ſapi/
entia ꝓdit li.vij.cap.xviij.c.
Affectio ſancta duplex timo/
ris ꝛ amoris li.j.cap.xj.c.
Affectiones anime quattuor
li.vij.cap.xlviij.b.li.ix.cap.
ix.a.Item.xxviij.b.
Affectiones animarum.v.ſm
ꝙ ſub deo ſunt quincuplici
ter lib.ix.cap.vj.lib.x.cap.
xi.per totum.
Affectiōes que ſunt primi mo
tus:nec nimis timende nec
paruipēdēde li.vj.ca.xxx.b.
Affectio:intentio:ꝛ memoria
renouant interiorem homi
nem li.viij.cap.xxiiij.a.
Affectus ꝛ intellectus purgā
di ſunt i nobis li.vij.ca.xxij.
Affectualis ꝛ actualis differt
ordo lib.vij.cap.xix.
Affinitas anime cum deo lib.
ij.cap.iiij.p totū. Itē.xiij.a.
Agnitio ꝛ deuotio due penitē
tie anime li.vij.cap.xxiij.
Ale due quibus volant anime
ad diuerſa ſpes ꝛ timor lib.
vij.cap.xiiij.
Ale due ieiunij:oratio ꝛ iuſti/
tia li.v.cap xviij.c.
Altaris ſacramentuꝫ li.ij.cap.
xix.per totum.
Altario ſeruientis ad altario
viuere li.iiij.cap iiij.c.
Ambitionis malum li.ij.cap.
xx.f.li.iij.cap.xv.f.g.Item
xx.b.c.Item.xxviij.a.Item
xxix.b.Item.xxx.li.iiij.cap.
j.b.li.v.c.v.e.Item x.cap.li.
vj.cap.viij.Item.ix.a.
Ambitio ſobria li.vj.ca.ix.b.
Ambitionum diuerſa genera
li.iij.cap.xvj.a.
Ammonitio preparat viaꝫ ad
uenienti ſpiritui ad cor au/
dientis li.j.cap.xviij.b.c.
Ambulantibus in ſpiritu duo
proponuntur gradus ſui re
prehenſio:ꝛ gratiaꝝ actio.
lib.vij.cap.xiij.
Amor dei ad hoīes lib.v.cap.
xxxiiij.d xxxv per totum.
Amoris dei gratia nos duplex
argumentuꝫ: ſanguinis.ſ.ꝛ
ſpiritus ꝛ effuſionem li.vij.
cap.lij.per totum.
Amoris dei erga nos triplex
modus amauit dulciter:ſa/

pretér:fortiter li.viij.ca.xij.
Amor hominis ad deum li.v. cap̄.xxxiiij.c.cap̄.xxxv.b.li. vij cap̄.lij.a.lxx.b.
Amandi deum cauſa.li.ij.cap̄. xxiiij.per totum amandi de um modus lib.ij.cap̄.xxv.p totum li.viij.c.xiij.
Amandi deum premium lib. ij.cap̄.xxvj per totum.
Amare deum ex toto corde.t. a.t.vim. quid ſit li.viij.cap̄. xiiij.li.x.cap̄.xvij.a.
Amor facit vt perfecte homo comprehendat deū li.j.ca. ix.d.xviij.e.f.xxx.a.b.
Amoris quattuor gradus lib. ix.cap̄.xlij.
Amoris quincuplex modus.ſ. pius:iocundus:iuſtus:vio‑ létus:deuot⁹.li.vij.ca.xij.c.
Amor ꝛ timor ſimul li.j.ca.ix. c.lib.vij.cap̄.l.lib.viij.cap̄. lxvj d.
Amatorum huius ſeculi ſtulti tia: ꝛ periculum lib.v.cap̄. xxxviij.b.li.vj.b.vij.b.xxxvj d.li.vij.ca.53.c.li.8.ca.liij.a.
Anime tres vires:ratio:volū‑ tas:ꝛ memoria li.vij.ca.vij. b.xli.a.xlvij.a. li.viij.cap̄.j. a.xxv.a.c.xxvij.a.lv.a.lib.x. cap̄.xxvj.a.
Anima chriſti lib.j.cap̄.vij.e. f.viij.b.
Anime pretioſitas lib.vj.cap̄. xxxv.c.d.
Anima facta eſt ad imaginem ꝛ ſimilitudinem dei lib.ij. cap̄.iiij.a.b.
Anime nobilitas ꝛ dignitas lib.ij.cap̄.j.d.e.iiij.a.lib.vj. cap̄.xxxv.
Anima eſt magna: dei capax: recta li.ij.cap̄.j.v.xiiij.totū. lib.vj.cap̄.vij.d.
Anima ſancta ꝯiungitur deo ꝛ paſcitur a deo li.j.cap̄.xix.
Anima cognoſcitur ꝙ diligit a deo lib.j.cap̄.xix.
Anime cibus ꝛ panis iuſtitia lib.vj.cap̄.vij.d.
Anime forma lib.ij.cap̄.v.e.f.
Anime ſimplicitas li.ij.ca.vi.
Anime gradus quo precellit cetera iumenta li.ij.cap̄.vij. li.vj.cap̄.xxxv.a.
Anime vita vel viuere.lib.ij. cap̄.vij.lib.ix.cap̄.vi.b.
Anime libertas li.ij.cap̄.ix.
Anime propria forma obſcu‑ rari pōt:nō deleri li.ij.ca.ix.
Anime libertas deturpari po teſt ſꝫ nō deſtrui li.ij.ca.xij.
Anime fiducia ad deum lib.ij. cap̄.xiij.
Anima creſcit ꝛ dilatatur cha ritate ꝛ gratia li.ij.cap̄.xiiij
Anima innitens deo omnia poteſt li.v.cap̄.xxix.e.
Anime loquitur deus. ꝛ in ea operatur multipliciter lib. x.cap̄.xix.a.
Anime dignitas.ſciētia ꝛ vir‑ tus lib.ij.cap̄.lxvij.
Anima non ſatiatur niſi deo. lib.vi.cap̄.vij.d.
Anima ſolitarie viuens lib.v.

cap.xxxix.a.
Anime vita ⁊ ſenſus libro.vij.
cap.xij.
Anime paradiſus ſpiritualis
lib.ix.cap.vij.
Animam bonā ſola bona vo
luntas facit lib.vij cap. xv.
Anime vel animi viciſſitudi-
nes male lib.vj.cap.xviij.
Anima cecidit de ſtatu eterne
felicitatis li.viij.ca. xxxviij.
Anime ſtatus quincuplex ſub
patrefamilias magiſtro: do
mino:patre: ⁊ ſponſo lib.x.
cap.xj.a.
Aia cognoſcere ſe debet one-
rata peccatis li.vj.ca.ij.c.d.
Anima triplici ſubiecta eſt va
nitati lib.vij.cap.vij.b.
Anime corruptio triplex lib.
vij.cap.xlj.a.
Anime mors duplex ⁊ reſur-
rectio duplex lib.ix.cap.vj.
Anime dotes ⁊ beatitudo lib.
x.cap.xxvj.
Anime ſanctorum deſiderant
re cipere corpora ſua libro
x.cap.xxv.
Anime ⁊ dei duplex lingua li.
vij.cap.xvj.
Angelis ⁊ hominibus factus
eſt chriſtus ſapientia: iuſti-
tia: ſanctificatio: ⁊ redem-
ptio lib.ix.cap.xxxiiij.
Annunciatio chriſti libro. xj.
cap.ij.a.
Antiquorū pena vel limbus
lib.ij.cap.xxvij.
Apparet deus multipliciter
in hac vita ⁊ in futura lib.j.
ca.xxj.xxij.xxiij.24.p totū.
Appellationum cautela ſeruā
da lib.iiij.cap.xxiij.xxiiij.
Appetitus naturalis ⁊ con-
ſenſus voluntarij differen-
tia lib.vij.cap. lxviij. Item
lib.x.cap.ix.a.
Aqua triplex a ſaluatore no-
bis appoſita libro. viij. ca-
pitulo.lxxix.a.
Aqua quadruplex: qua qua-
druplicem vitiorū morbū
lib.ix.cap.ix.a.xxxvij.c.
Arbitrium liberum lib.ij.cap.
ix.lib.vij.cap.lxvij.
Arbitrium liberum cui ex tri-
bus libertatibus tribuatur
lib.viij.cap.xv.c.d.
Arbitrij liberi effectus libro
vij.cap.lxix.
Arbitrij liberi deturpatio li.
ij.cap.xij.
Arbitrium liberum dignitas
eſt hoies li.viij.cap.lxviij.a
Arbitrij liberi conſilij: ⁊ com
placiti dīa li.viij.cap.xx.
Arborum infructuoſarū tria
genera lib.viij.cap.lxiiij.
Arrogans comparatur demo
nibus lib.viij.cap.lxv.c.
Aſcendēdi ſola eſt humilitas
lib.v.cap.v.d.
Aſcendendum duobus pedi-
bus lib.vij.cap.xxiiij.
Aſcendendi quatruplex gra-
dus lib.ix.cap.v.
Aſcendit mons caſtitatis lib.
vij.cap.xxxvj.

Aſcenſus ⁊ deſcenſus chriſti lib.vij.cap.j.
Aſcenſus ⁊ deſcenſus noſter lib.vij.cap.ij.
Aſperitas ⁊ vilitas libro. vij. cap.xlvj.a.
Aſtutia quartus eſt pes cathedre peſtilētie li.ix.ca xxij.a.
Aſtutia ſiue caliditas ⁊ laquei diaboli lib.v.cap.xv.a.b.li. vij.cap.xlij.a.li.ix.cap.xviij. c.lib.x.cap.vij.a.xiij.e.
Atria domus dei locus eſt animarum ſine corpore li. viij. cap.xxiiij.a.b.
Auaritia ⁊ auarus libro . vj. cap.vj.d.
Auaritia quattuor voluitur rotis vitiorum:que ſunt puſillanimitas : inhumanitas : contemptus: dei : mortis: obliuio lib.x.cap.ij.e.
Aurium ⁊ auditus cautela lib. x.cap.iij.e.
Auxiliuz domini requirendū ⁊ ipſius vtilitas lib. vj.cap. xxxj.d.li.viij.cap.v.c.d.vj.c.
Auxilium impendenduz pro chriſto lib.v.cap.xxij.a.b.
B Aptiſmi ſacramentum. ⁊ effectus lib.ij.ca. xvj
Baptiſmum paruulorum quod operetur lib.ij.cap.xvij.
Beatitudo eterna ⁊ gaudiuz eternum:ſiue premium beatorum lib.ij.cap.xxviij.b.li. v.cap. xlv.xvj.lib. vij. cap. lxxv.d.
Beatitudo iuſtoruz creſcit in viſione pene reproborum lib.vj.cap.xxxix.d.
Btitudo ſa dies eſt hois ſicut lapſus pma dies li.7.c.60.b.
Benedictio triplex: pueniēs: adiuuans: conſumans lib. viij.cap.viij.a.
Beneficia dei ad homines li. ij.cap.xxv.a.li.v.cap.xxviij. li.vij.cap.xxij.c.xxvj.b.lxj. lib.ix.cap.xij.e.xiiij.e.
Beneficia dei quattuor li.ix. cap.xxxviij.a.c.
Bñficia dei ſemp in corde ruminando li.8.cap.xxxj.b.
Beniuolentia ⁊ beneficia dei lib.v.cap.xxv.
Beniuolētia ⁊ prudētia in conſilijs ſūt neceſſaria li.7.ca.31.
Blaſſemie ſpiritus eicitur per pſalmodie confeſſionem li. x.cap.xiiij.b.
Bona domini tria:naturalia: ſpiritualia: eterna lib.viij. cap.lxxxij.
Bone voluntatis triplex bonum lib.viij.cap.xix.b.
Bona eminentia in homine tria.dignitas:ſcientia: virtus lib.viij.cap.lxvij.a.
Breuitas vite li.vj.cap.xxxvj.

C Adit iuſtus ſepties in die lib.j.cap xv.d.
Cadit iuſtus per temptationem ⁊ reſurgit libro. v. capitulo.xiiij.d.
Calix demoniorum ſunt peccata lib.vj.cap.xxviij.d.

Camelum tranſire in acus.
Capax dei eſt anima. in anima eſt dei capax.
Charitas ⁊ eius effectus li.v. cap̄.xxxiij.li.viij.cap̄.lxx.b. lib. viij. cap̄. xxxvj. xliij. b. lxxiij.b.c.lxxiiij.b.
Charitas triplex lib.viij.cap̄. xxix.a.
Charitas tertiꝰ eſt panis quo quilibet reficiendus eſt lib. viij.cap̄.lxxv.
Charitas tertium eſt vinculū quo deo aſtringimur li.viij cap̄.lxxvj.b.
Charitas tertia eſt potentis filia.que pꝛeficitur iraſcibilitati ⁊ domum ſuam ponit ad auſtrum. lib. viij. cap̄. xxvij.a.d.
Charitas duplex actualis ⁊ affectualis: ſʒ aliꝰ oꝛdo actualis.alius affectualis lib.vij. cap̄.xviij.xix.per totum.
Carnis ſcientia matrem peccatoꝛi ſe exhibet ſicut mundi ſciētia patrē li.vij.cap̄.xliij.
Carnis pugna li.9.ca.xviij a.b
Carnis ⁊ ſpiritus ſotietas fidelis lib.x.cap̄.xxv.d.
Caro laqueus eſt noſter lib.v. cap̄.xv.a.
Carni duo debemus cuſtodiā ⁊ diſciplinā lib.v.cap̄.xxij.c
Carnales concupiſcentie decoꝛem nature fedant lib.v. cap̄ xxiiij.c.lvj.cap̄.v.a.lib. ix.cap̄.xvij.
Carnis pinguedo ⁊ venatio. lib.vj.cap̄.xxviij.a.b.
Carnalis ſpiritus aliquādo loquitur lib.x.cap̄.xviij.c.
Caſus rationis triplex.memorie triplex. voluptatis triplex lib.viij.cap̄.j.
Caſus anime rationalis de ſtatu trine felicitatis lib. viij. cap̄.xxxviij.a.
Caſus hominis pꝛimi in quo cecidimus oēs li.x.ca xvj.d.
Caſtitas ⁊ ipſius decoꝛ lib.v. cap̄.xvj lib.viij.cap̄.xliij.a.
Caſtrum anime libro.vij.cap̄. xxvij.b.
Caſtrum dominicū triplicē requirit apparatū li.viij. ca.lvi.
Caſtrum dominicū tribus ſubiacet periculis li.viij.ca.lvij
Cathedra peſtilentie quattuoꝛ pedibus ſubſiſtit lib.ix. cap̄.xxij.a.
Cecitatis noſtre eſt appetitus vanitatis li.ix.cap̄.xxiij.a.
Celum eſt homo ſpiritualis li. ij.cap̄.xiiij.b.
Centuplum vita eterna eſt li. vij.cap̄.lxxv.b.c.
Cibus triplex.humilitatis. caſtitatis.contēplationis lib. viij.cap̄.xxxiij.
Cibus hominis deus.cibꝰ dei homo lib j.cap̄.xix.a.b.
Circūciſio loco baptiſmi erat antiquitus lib.ij.cap̄.xvj.b.
Circūciſionis ſpiritualis dies viij.lib x.cap̄.xv.f.
Ciuitas ſuperne laudes lib.v. cap̄.xlv.lib.viij.cap̄.xciiij.a.

c.xcvij.b.xcviij.a.
Clamoꝛ pauperuꝫ ad pꝛelatos lib.iij.cap̄.xviij.a.
Clericoꝝ ambitio li. viij.ca.j.
Clerici qui perverſo oꝛdine querunt eccleſiaſtica beneficia lib.iiij.cap̄.iij.
Clerici qui male expedit redditus eccleſie.lib.iiij.cap̄ v.
Clerici qui male ſeruiunt ⁊ eccleſiaſticis abutuntur beneficijs lib.iiij.cap̄.iiij.
Clericos nullius eſſe oꝛdinis lib.iiij.cap̄.vj.
Clericoꝛum impudentia lib. iiij.cap̄.vij.
Clericoꝛum inſolentia lib.iiij. cap̄.viij.
Clerici a ſingulis generib⁹ hominū vſurpant ꝙ delectat lib.iiij.cap̄.ix.
Clericoꝛum abhominatio lib. iiij.cap̄.x.
Clericoꝛum ammonitio vt ſe coꝛrigant lib.iiij cap̄.xj.
Clericoꝛum periculuꝫ lib. iiij. cap̄.xij.
Clericoꝛum pena ⁊ iudicium lib.iij cap̄ xxx.
Clericoꝛum funiculus lib.iiij. cap̄.v.b.
Cogitationū tria genera otioſe. violente. fetide lib. viij. cap̄.xxxvij.
Cogitationum tres ſunt ſpecies.affectuoſe.vitioſe.oneroſe lib.viij.cap̄.j.b.
Cogitādus eſt deus a gratias agēte quadrupliciter.ſ.creatoꝛ.redemptoꝛ.benefactoꝛ. remuneratoꝛ li.ix.cap̄.38.a.
Cogitandus deus eſt a peccatoꝛe lib.ix.cap̄.xiiij.
Cogitandum eſt circa redemptionē noſtrā li.vij.ca.vij.
Cogitandum eſt circa vitaꝫ ⁊ ſenſum aīe lib.vij.cap̄.xij.a.
Cogitanduꝫ circa vite pꝛeſentis miſeriā li.vij. cap̄.xlv.d.
Cogitatio ſi bona eſt: ſermo dei eſt:ſi mala noſtra eſt lib. vij.cap̄.xl.a.
Cogitare velle ⁊ perficere operatur deus li.viij.ca.xxij. a.
Cogitatio moꝛoſa. lib.v. cap̄. xv.c.
Cognitio ⁊ ignoꝛantia dei li. vij.cap̄.xxiij.a.b.
Cognitio ſui humiliat lib. vj. cap̄.ij.d.li.vij.cap̄.xx.a.
Cognitio ſui ⁊ dei lib.viij.cap̄ lxvj.b.c.d.
Concupiſcentia carnis ⁊ contra eam remedium lib.vij. cap̄.xxvij.b.
Concupiſcentie malum totuꝫ coꝛpus ꝯtaminat li.vj.ca.v.
Cōcupiſcentia retrahit nos a volūtate diuina li.x ca. v.a.
Cōcupiſcentia abſꝗ conſenſu nō nocet li vj cap̄.xxxj.c.
Concupiſcibilitati pꝛeficitur ſpes li.viij.cap̄.xxvij.a.
Confeſſio duplex eſt peccatoꝛum ⁊ laudē li.vij.cap̄.xxv.
Cōfeſſiōis triplex modus:humilis:purus:⁊ fidelis li.viij cap̄.xxxij.a.

Confeſſionis iudiciuꝫ duplex lib.vij.cap.xxvij.c.
Confeſſio qualis eſſe debeat lib.v.cap.ij.a.
Confitentio deo tria hominū genera:mercennarius: ſeruus:filiꝰ li.viij. cap.lxxiij.a.
Confortāt meditationes dei fatigatum in ſtudijs ſpiritualibus lib.j.cap.xxv.
Compaſſionis affectus quibꝰ ꝛ qualiter tribuendus ſit li. ij.cap.xxij.c.d.e.
Compaſſionis affectus ex intima ſui cōſideratione procedit lib.v.cap.xxiiij.b.
Comprehenditur deus in hac vita a ſanctis fidelibus per amorem ꝛ timorē li.j.ca.ix.
Compunctio quadruplex:ex gemino metu libro nono cap.xiiij.a.
Compunctio peccatorem exhibet filiū grē li.vij.ca.lj.b.
Compunctionis vnguentum lib.viij.cap.xxxj.a.b.
Coniugatorum ordo ꝛ ſtatus lib.viij.cap.xliiij.a.b.
Congregatio triplicem modum viuendi requirit:ordinaliter:ſotialiter:ꝛ humiliter lib.v.cap.liiij.a.
Conſcientia quadruplex li.ix. cap.vij.
Conſcientiam bonam operatur duo:penitere de malis ꝛ abſtinere lib.iij.cap.iij. b. lib.viij.cap.xxix.a.
Conſcientie bone teſtimoniū in tribus conſiſtit libro.v. cap.xxxvj.
Conſcientia vas ſanum ꝛ inconcuſſuꝫ lib.vij.cap.30. b.
Conſenſus quid ſit libro.x. capitulo.ix.a.
Conſenſum non preſtandum malis ſuggeſtionibus lib. vij.cap.xl.c.lib.viij.cap.lvj. b.lxij.a.lxxviij.
Conſenſus in bonum gratie cohoperatur libro.vij.cap. lxvij.
Conſenſus voluntarij ꝛ appetitus naturalis differentia lib.vij.cap.lxviij.
Conſiderationis ſuperne tres ſpecies ſunt: diſpenſatiua: extimatiua. ſpeculatiua li. viij.cap.xc.c.
Conſideratio triplex qua debet omne opus preuenire: an liceat: an doceat: an expediat lib.viij.cap.50.
Conſideratio ſui duplex li.vij. cap.lv.
Conſideratio:diffuſio: ꝛ vtilitas li.v.cap.xliij.a.
Conſideratio quattuor virtutes cardinales ordinat lib. v.cap.xliij.b.c.d.
Conſideratio duplex eſſe debet in corde peccatoris.ſcilicet peccatorū ꝛ gehennalium tormentorum libro.x. cap.xj.a.
Conſilium duplex bonorum ꝛ malorum lib.vij.cap.liij.
Conſilio duo ſunt neceſſaria:

prudentia: beniuolentia li. vij.cap.xxxj.
Conſilij eſt probare quicquid expediat lib.viij.cap.xvij.
Conſilium proprium ꝙ perniciosa res ſit libro.vj.capitulo.xiiij.
Conſilium impiorū intratur quattuor modis:ꝛ ab itroitu quattuor virtutibus reſiſtitur lib.ix.cap.xxj.a.
Conſolantur eccleſiā due res tempore ꝛ loco peregrinationis lib.vij.cap.x.
Conſolatio diuina lib.v.cap.xlj.c.lib.vij.cap.lv.c.
Conſolatio preſentis laboris centuplum eſt libro.vij.capitulo.lxxv.a.
Cōſolatio pro ſpe ſalutis eterne lib.viij.cap.xl.b.
Conſuetudo indurat in bonū ꝛ in malum lib.iij.cap.xj.a. lib.vj.cap.xxv.
Conſuetudo peccati requirit ꝛ impugnat primordia conuerſionis libro.ix.capitulo iiij.a.lib.x.cap.xx.c.
Conſumationem noſtram deſiderat ſancta trinitas: angeli:ꝛ omnes ſancti libro.x. cap.xxiiij.
Contemplationis ſiue conſiderationis tres ſpecies in conſiderationis.
Contemplationis triplex modus lib.viij.cap.lxxxvj.
Contēplationis quattuor ſpecies lib.ix.cap.xlj.
Contēplatio eſt dormitio que deum ſomniat li.3.cap.16.d
Cōtemplationis diffinitio ꝛ effectus ſiue modus lib.v. cap.xliiij.
Contemplationis conſolatio lib.vij.cap.xliiij.a.
Contemplatio facit preſentē deo lib.vij.cap.lxx.
Contemplationem impediūt tria lib.viij.cap.lxxxvij.
Contemplatio furatur animā a ſeipſa lib.vij.cap.lxxiij.a.
Contemplatio mors anime vel exceſſus mentis dici poteſt lib.vij.cap.lxxiiij.b.
Contemplationis excellētia triplex lib.viij.cap.xc.
Contemptus quartus gradus eſt vijs demonum libro.vj. cap.xxvij.b.
Contemptu peccatum aggrauatur lib.iij.cap.xj.
Contemptus veritatis eſt cauſa noſtre cecitatis libro.vij. cap.xiij.c.
Contemptus dei eſt ſecundus pes cathedre peſtilentie li. ix.cap.xxij.a.
Contemptor laudis humane ſibi cauet in duobus libro. viij.cap.xxx.
Contemptus mūdi ꝛ terrenorum lib.v.cap.xxxviij.
Contemptus ꝛ rebellio ad mādata libro.iij capitulo.xj libro.vij.capitulo.xxxiiij.b. trigeſimoquinto.lib.viij. capitulo.xlix.b.

Contemptio vitiorum lib.vj. cap.xxxij.
Continentia lib.v.cap.xvj.
Continentia triplex:ſenſuuꝫ: membrorum: cogitationuꝫ lib.vij.cap.xxxvj.a.
Continentia eſt quintus panis fractus ⁊ multiplicatus a domino: que tres hoſtes ſubſtinet:carneꝫ:mundum: diabolum lib.x.cap.xiij.d.
Continentiũ ordo per danielē figurat li.viij.cap.xliiij.a.
Contumacia eſt ceca ſuperbia lib.vij.cap.xxviij.
Contritio duplex ſecundum corpus hominē vexans li. ix.cap.xvj.a.
Conuerſio duplex interior ⁊ exterior lib.vij.cap.xlviij.
Conuerſionis nouitas ⁊ conuerſationis tempus puſillanimitatem inducit aliquando lib.viij.cap.xvj.b.
Conuerſionem noſtram precedit quadruplex ſtatus lib. ix.cap.ij.
Cor triplex:altuꝫ:humile:medicine lib.viij.cap.lxx.
Cor duobus modis dat vitam ⁊ ab ipſo procedit lib.vij. cap.xxvij.
Cordis inſtabilitas libro.vj. cap.xxiiij.
Cordis duritia li.vj.cap.xxvj.
Cordis puritas li.iij.cap.xvij. a.lib.viij.cap.lxxx.b.
Cordis inſatiabilitas vel cupiditas lib.vj.cap.vj.xiij.b.
xxiiij.c.d.lib.vij.cap.xxij. b.xliiij.a.
Corporum glorificatorum dotes lib.x.cap.xxvj.
Corpus valet anime in tribus ſtatibus lib.x.cap.xxv.d.
Corpora ſua deſiderant anime ſanctorum reſumere li. x.cap.xxv.
Corruptio duplex aīe ⁊ corporis:anime triplex corporis quadruplex lib.vij.cap.xij.
Correctio iuſti recipienda eſt lib.j.cap.xviij.c.
Correctionis modus libro.ij. cap.xxij.
Correctionis debitum lib.v. cap.xxiiij.
Crapule vitium li.v.ca.xxviij.
Crucis chriſti effectus li.viij. cap.xxxv.b.cap.viij.a.
Crucis chriſti quattuor cornua propter quadruplicem temptationeꝫ li.ix.cap.xix.
Culpa penam mitigat ⁊ mitigatur a pena li.vij.ca.xlv.b
Cupiditas libro.vj.cap.vj. totum.viij.d.
Curia romana lib.iij.ca.xx.b.
Curiam frequentantes ꝑpter ambitionē lib.iij.cap.xxvj. a.li.iiij.ca.j.c.li.vj.ca.viij.b.
Curioſitas in genere li.vj.cap. xvij.lib.vj.xviij.a.
Currus ſpiritualis lib.ix.cap. xxviij.a.
Currus vitiorum quadruplex malitie:luxurie:auaritie:ſuperbie.lib.x.cap.ij.

Debitores ſumus dei noſtri & proximi lib. viij. cap.x.c.xxix.a.
Debitores & debita que debemus quattuor li. ix.cap. xij.
Debemus deo quicquid habemus: nec propterea ſatiſfacimus debito plene lib. ij. cap.xxv.
Debitum quo tenemur per iuſtitiam cuilibet etiam proprio corpori lib.v.cap.xxij. lib.viij.cap.lxxxiij.
Deficere eſt nolle perficere li. vij.cap.liiij.b.
Deſcenſus chriſti ad inferos. li.ij.cap.xxvij.c.
Deſcenſus chriſti & noſter. In aſcenſus.
Deſiderium ſumme trinitatis & ſanctorum omnium de noſtra conſumatione libro.x. cap.xxiiij.
Deſideria celare deberent ad deum per gratia bona percipienda li.ix.cap.xj.d.
Deſiderium querendi & vidēdi deum lib.j. cap. xxiiij.d. xxvij.a.b.
Deſiderium eternorum li.vij. cap.xxiij.d li.viij.ca.xcvj.a.
Deſperatio lib.ij.cap.xxj.c.li. vj.xxxiij.li. viij.cap. lxiij.c.
Detractionis vitium peſſimū li.vj .cap.xxix.
Detractorum conſortia fugiēda lib.ij.cap.xx.b.c.
Detractionis verbum quanti ſit pōderis li.vij.ca. xxxv.c.
Deuotionis bonum libro.vj. cap.xli.
Deuotionis vnguentum temperatū eſt li.viij.ca.xxxj.b.
Deuotio & cognitio due ſunt penitentie que animam leuant lib.vij.cap.xxiij.a.
Deuotio aqua eſt que proceſſit de latere domini dormientis lib.viij. ca.lxxix.b.
Deuotio fons eſt tertius prodiens de paradiſo rigās bonorum operum plantas li. ix.cap.xxxvij.
Deuotio mentem illuminat & tranquillat: laboreſq; dulcorat lib.x.cap.xv.c.
Deus quid eſt lib. j. cap.j.x.a. d. lib.viij. cap.xxv.a.b. lib. ix.cap.xliij.a.
Deus vbiq; eſt libro.j.capitulo.iij.a.
Deus quomodo ſit in creaturis lib.j.cap.ij.cap.iij.lib.v. ca.xliij.c.d.
Deus vnus eſt li.j.cap.iiij.xix. e.xx.lib.ix.cap.xliij.a.
Deus trinus eſt in perſonis vna tamen ſubſtantia lib.j. cap.v.
Deus quomodo comprehendi poſſit ī hac vita li.j.ca.ix.
Deus eſt pena reproborum li. j.cap.x.
Deus videndus eſt in futuro ſicuti eſt lib.j.cap.xxj.
Deus in hac vita non pōt videri ſicut eſt lib.j. cap.xxij.
Dei viſionum diuerſi modi li.

j.cap.xxiiij.
Deus cui ꝛ quali anime apparere ſolet li.j.ca.xxiiij.xxvj.
Dei euntis ꝛ redeuntis in aīa viciſſitudines li.j.ca.xxvij.
Dei viſitatio nō eſt plena abſq; veritate ſimul ꝛ gratia li.j.cap.xxviij.
Deus quō querēdus li.j.ca.31.
Dei adiutoriū: in adiutoriū
Dei beneficia: in beneficia.
Deꝰ erit oīa i oībꝰ li.7.c.7.b.c.
Dei eſſe: eſt eſſe omnium lib.j.cap.j.b.ij.b.c.
Dei immenſitas lib.j.cap.ij.a.
Dei omni potētia lib.j.cap.j.
Dei ſimplicitas li.j.cap.4.a.d.
Dei viuo ad aīam li.j.cap.xix.
Deus incomprehenſibilis eſt lib.j.cap.ij.b.
Deus ignis ꝛ carbo eſt libro j.cap.xviij.f.
Deus tria operatur in nobis: cogitare: velle: ꝛ perficere lib.viij.cap.xxij.a.
Dei operatio triplex: ſine creatura: contra creaturā: per creaturam lib.viij.cap xxj.
Dei opatio triplex: creatō: formatio: ꝯſumatio li.8.ca.23.
Dei meditationes confortant fatigatum in ſtudijs ſpiritualibus lib.j.cap.xxv.
Deus recolitur ꝛ conſpicitur: concupiſcitur: per memoriam: intelligentiam: voluntatem lib.viij.cap.xxv.
Diaboli malitia duplex: tribulatio ꝛ voluptas li.7.ca.xlij.
Diabolus diuerſis modis inſultat in ſpōſā xpi li.x.ca.vij.
Diaboli vie due preſumptio ꝛ obſtinatio li.6.ca.xxvij.a.
Diaboli inſtantia: ꝛ aſtutia: ꝛ crudelitas in tentando: ꝛ modus reſiſtendi lib.v.cap.xiiij.b.xv.lib.vj.cap.xvj.a.lib.vij.xl.b.lib.viij.cap.lvj.b.lib.ix.cap.xvij.xviij.e.lib.x.cap.xiij.e.xviij.c.d.
Dies duplex preſens ꝛ futurꝰ lib.vij.cap.lx.a.
Dies q̄ttuor pnie li.9.ca.iiij.
Dies ſpūales diuerſi li.x.ca.xv
Dies tres lib.viij.cap.lxxvij.
Dignitas eccleſie. In eccleſia.
Dijudicatio ꝛ reprehenſio li.vj.cap.xxxix.c.lib.vij.cap.xiij.xx.a.xxvij.c.
Dilectio proximi libro.v.cap.xxiiij.c.lib.x.cap.xvij.b.
Dilectio proximi triplicē requirit ſollicitudinē li.8.ca.30.
Dilectio inimici li.x.cap.17.c
Diſciplina lib.v.cap.xj.li.viij.cap.xxvij.c.
Diſcordia domum parat diabolo lib.viij.cap.lvij.a.
Diſcretio lib.iij.cap.xiij.c.lib.v.cap.ix.lib.viij.cap.xiij.c.xiiij.d.lib.x.cap.xv.f.
Diſcretio ſpirituum ꝛ cogitationum lib.vij.cap.xl.b.lib.x.cap.xviij.a.
Diſtractio animi ad multa li.ij.cap.xxj.c.li.vj.cap.xxiiij.d.lib.vij.cap.xxij.a.
Diuitie ꝛ ipſarum abuſio lib.

iiij.cap.xiij.b.lib.vj.cap.vj.
lib.vij.cap.xliiij.b.xliiij.c.
lib.viij.cap.liij.a.
Doloſitas:duplicitas:vel ſimulatio lib.ij.cap.xj.a.lib.iij.cap.xxvj.b.lib.vij.ca.lxvj.b
Dolos nimius quāta mala faciat in pꝛincipio auctoꝛitatum que ſunt in fine libꝛi.
Dominādo libido li.iij.ca.xx.
Domus deo paratur in trib⁹ lib.viij.cap.v.
Domus dei trib⁹ ſubiacet periculis lib.viij.cap.lvij.
Domus dei triplex diſtinctio lib.viij.cap.xciiij.
Dona ſeptem ſpiritus ſancti: cōtra ſeptē vitia li.x.ca.xx.
Duplicitas in doloſitas.
Duritia coꝛdis. In coꝛdis.
Eccleſia pꝛeſens neceſſaria eſt ad cōſumationē celeſtis glīe li.ij.ca.xxviij.a
Eccleſia pꝛeſens trifaria indiget cuſtodia a tribus generibus hoſtiū li.iij.ca.vii.d.
Eccleſiam pꝛeſentem due res conſolantur memoꝛia paſſionis chꝛiſti: ⁊ ſupne ſocietatis cōſideratio li.vij.ca.x.
Eccleſie tres ſtatus vel oꝛdines li.viij.cap.xxxvj.xliiij.a.li.ix.cap.xxxvij.d.
Electoꝛum ſigna per que cognoſcuntur lib.x.cap.xvj.
Epiſcopi ⁊ eoꝛū puritas ⁊ officium lib.iij.cap.xvij.
Epiſcopi non iudicādi ſed honoꝛādi lib.iij.cap.xxij.
Epiſcopoꝝ cupiditas ⁊ ambitio li.3.ca.xxx.li.iiij.ca.j.a.b
Epiſcopoꝛum ſuperfluitas in apparatu lib.iij.cap.xviij.
Epiſcopoꝛum ſuſpitio ⁊ vitioſa ſollicitudo lib.iij.cap.xxj
Epoꝛū in curia circa aīas li.3.cap.21.b.xxv.b.li.6.ca.ij.b.
Equus lib.x.cap.ij.b.d.
Eucariſtia ⁊ eius effectus: ac perceptio digna ⁊ indigna lib.ij.cap.xix.lib.vj.cap.lxv c.a.b.lib.viij.cap.lvj.e.
Exceſſus bonus duplex li.vij.cap.lxxiiij.
Excuſatio pctī li.5.cap.14.d.li.6.cap.xxvij.b.lib.viij.ca.xxxij.d.lib.x.cap.viij.a.
Exemplū bonū li.v.cap.xxij.a.lib.viij.cap.xcvj.b.
Exercitiū ſpirituale in tribus cōſiſtit lib.viij.cap.lx.
Exercitatio quantum valeat lib.vj.cap.xj b.c.
Fabule ⁊ nuge li.6.c.xj a
Facilitas credulitatis lib.iij.cap.xxiiij.b.
Falſitas ⁊ dubietas due ſunt filie ignoꝛātie li.7.cap.39.a.
Felicitas falſa lib.vj.cap.vj.a.
Felicitas eterna libꝛo.v.cap.xlvj.a.
Felicitas triplex a qua ceciderat pꝛim⁹ hō li.viij.ca.58.b.
Felicitas triplex libꝛo.ix.cap.xv.
Femina ſeduxit diabolū ⁊ hominem lib.j.cap.xiij.b.c.
Feſtiuitas ſanctoꝛū tria hꝫ cō

ſideranda: auxilium: exem-
plum: ⁊ confuſionem no-
ſtram lib. viij. cap̄. xcvj.
Fides lib. v. cap̄. xxxj.
Fides triplex preceptorum: ſi
gnorum: ⁊ promiſſorum lib.
viij. cap̄. xxviij.
Fides vmbra eſt li. vij. ca. lxv.
Fides perficitur rationali in
cuius domo cuſtos eſt pru-
dentia li. viij. ca. xxvij. a. b.
Fides vnus ex tribus modis
quibus veſtigandus eſt de-
us: ⁊ de iſti ſpiritus qui cum
eo ſunt lib. viij. cap̄. xcj.
Fides abſqꝫ baptiſmo in neceſ
ſitate ſufficit ad ſalutem li.
ij. cap̄. xviij.
Fides aliena infantibus ad ſa
lutem ſufficit libro. ij. cap̄.
xvij. c. d. e.
Fideli totus mundus diuitia-
rum eſt lib. vj. cap̄. vj. c.
Figuratiua precepta in lege
lib. vij. cap̄. lviij. a.
Filius ⁊ filiatio libro. ix. cap̄.
xxviij. b.
Filius dei chriſtus diuerſis mo
dis ſe habet ad patrem lib.
x. cap̄. xxiij.
Filius defert patri quia dili-
git eum lib. viij. cap̄. lxxiij. a.
Flagellatio diuina lib. viij. ca.
x. a. xl. b. lib. ix. cap̄. xiij. a.
Fons eſt chriſtus: de quo quat
tuor emanant riuuli lib. ix. ca.
xxxiiij. a. xxxvij. a.
Fontes quattuor prodeuntes
de paradiſo ſpirituali lib.
ix. cap̄. vij.
Fornicatio lib. v. cap̄. xvj. a.
Fortitudo neceſſaria eſt libro
viij. cap̄. lviij. lib. ix. cap̄. x. a.
xxj. a. lib. x. cap̄. xx. c.
Fragmenta ſeptem panum li-
x. cap̄. xiij.
Fructificantur male tria gene
ra hominū lib. viij. ca. lxxiij.
Fruendi deo in eterna vita tri-
plex modus li. viij. ca. xcviij
Gaudium verum deus eſt
lib. v. cap̄. xliiij. e.
Gaudium eternum lib. v. cap̄.
xlv. c. xlvj.
Gaudium electorum triplex:
ante mortem: ante iudiciū:
poſt iudiciū li. viij. cap̄. xcv.
Gaudium ſpirituale libro. v.
cap̄. xliiij. e.
Generatio duplex libro. vij.
cap̄ xliiij.
Glorificatur deus a nobis lib.
viij. cap̄ x. e.
Gloria vera que intus eſt lib.
vj. cap̄. xxiij. c. d.
Gloria mundi contemnenda
li. v. cap̄. xxxviij.
Gloriari in ſolo deo lib. vj. ca-
xxiij. b. c. d. li. viij. cap̄. lj. b.
Glutinum duplex quo ſibi co
herent ſpiritus in celo lib.
vij. cap̄. lxxvj.
Gratia triplex li. viij. cap̄. ix.
Gratie dei effectus libro. v.
cap̄. xxviij.
Gratia a ſolo deo ⁊ ſoli libero
arbitrio datur libro. vij. ca
pitulo. lxvij.

Gratia preueniẽs ⁊ ſubſequẽs lib.v.cap.xxviij.b.c.
Gratie dei diuerſa impedimẽta lib.x.cap.vj.
Gratie ⁊ legis diuerſitas lib. vij.cap.lvij.
Gratia creans ⁊ ſaluans lib vij.cap.lxix.a.
Gratia dei contemperatur nobis lib.ij.cap.xv.
Gratie attribuendum eſſe bonum liberi arbitrij lib. viij. cap.xxij.b.c.
Gratiarũ actio li. v.cap. xxvj. lib.ix.cap.xxxviij.a.
Gratiarum actio ſm eſt ſpõſe vnguentũ li.viij.ca. xxxj.b.
Gratiarum actio quartum eſt genus oratiõis li.ix.ca.xj.e.
Gule vitium lib.v.cap. xxviij.
Habitus prelatorum ſuperfluus li.iij.ca. xxvij.a.b.
Habitus pretioſus lib.iiij. ca. xvij.lib.ix.cap.xx.a.b.
Habitus clericorum inordinatus lib.iiij.cap.vj.a.
Hõ primus quadruplici virtute fuit veſtitus li.ix.ca.j.a.
Hominis primi iuſtitia recta ⁊ pura ſed infirma fuit lib. ix.cap.xxxiij.a.
Hois pmi plaſmatio li.ij.ca.j.
Hominis dignitas lib.ij. cap. j.b.ij.iij.a.lib.vj.cap.xxxv.d lib.ix.cap.xxxvj.a.
Hominus ſtatus ante peccatũ lib.ij.cap.iij.a.
Hois rectitudo quoad animã ⁊ quoad corpus li.ij.ca.iij.c
Homo vetus ⁊ nouus lib.vij. cap.xxxvij.
Hominis tria bona eminentia lib.viij.cap.lxvij.
Hominum regnum celorum poſſidentium quattuor genera lib.ix.cap.xl.
Hominis primi lapſus lib. ij. cap.j.e.iij.lib.viij.cap.j.a.38 b.lib.x.cap.j.a.b.xvj.d.
Homo triplici incomdo laborat lib.viij.cap.vj.b.
Humana miſeria. Jn miſeria.
Homo quattuor moleſtijs ſubiacet duabus ſecundam corpus:⁊ duabus ſm animam lib.ix.cap.xvj.
Homo ſeruit quattuor in hac vita:carni:mundo:diabolo ⁊ deo lib.ix.cap.xvij.
Humane conditionis vilitas lib.vj.cap.xxxv.
Homines equales natura genuit lib.v.cap.xj.a.
Hominum quattuor modi li. ix.cap.xxiiij.
Hominum quattuor gradus lib.ix.cap.xxv.
Hoĩum quattuor genera quorũ tria periculoſa: quartũ ſatis ſecurũ lib.ix.cap.xxvj.
Honor debetur deo libro. v. cap.xxxiiij.c.
Honores elatum reddunt peccatorem lib.iiij.cap.iij.b.
Honores prelationũ minus placerent:ſi onera attendãtur lib.iiij.cap.ij.a.
Hoſtis duplex.ſ. culpa ⁊ pena

lib.vij.cap.xlv.a.
Hoſtes continentie tres.ſcili-
cet mundus: caro: ⁊ dia.lib.
x.cap.xiij.d.
Hoſtes tres implentes homi
nem in maluȝ: mundus: ho
mo ipſe: ⁊ diabolus libro.
viij.cap.lxij.
Humilitatis ⁊ humiliationis
differentia lib.vij.cap.xxj.
Humilitatis diffinitio virtus
⁊ dignitas lib.v.cap.v.
Humilitatis triplex gradus
vel pfectus lib.vij.cap.ij.a.
Humilitas duplex quam.ſ. pa
rit veritas in cognitione: ⁊
q̄s charitas in affectione li.
vij.cap.xx.
Humilitatis due ſpecies: hu
militer de ſe ſentiētes: ⁊ al
ter ꝯſentiētibus cōſentire
lib.vij.cap.xxix.
Humilitatis triplex cibꝰ: pur-
gatorius: conſolatorius: cō
templatiuus lib.viij.ca.34.
Humilitas ſecūdus panis eſt:
quo reficitur homo dei lib.
viij.cap.lxxv.
Humilitas.vj.dies eſt animaȝ
illuminans lib.x.cap.xv.
Humilitas q̄s ſit neceſſaria li.
v.cap.vj.lib.viij.ca. xliij.c.
Humilitas quomodo cuſtodi
ri poſſit lib.v.cap.vij.
Humiliationis noſtre cauſa li.
vj.cap.j.f.ij.
Humilitatē per.v.ſenſus ope
ratur deus in anima lib.ix.
cap.xx.b.
Humiliatorum tria ſunt gene
ra lib.vij.cap.xxj.a.
Humilitas chriſti lib.vj.cap.
j.f.lib.viij.cap.iij.
Iactantie malum lib.vj.
cap.xx.lib.ix.cap.xx.a.
Ieiunium lib.v.cap.xviij.lib.
x.cap.xiiij.c.
Ignis deus eſt conſumens nō
affligens lib j.xviij.c.
Ignis ardor eſt deum prece-
dens lib.j.cap.xviij.e.
Ignis tria habet fumum: ar-
dorem ⁊ luceȝ lib.ix.ca.26.a
Ignituȝ eloquiū li.j.cap.xviij.
Ignorantia triplex ſui dei: ⁊
ceterorum lib.viij.cap.lxvj
Ignorantia duplex pprie glo
rie ⁊ proprij defectus libro
viij.cap.lxv.
Ignorantie filie due falſitas ⁊
dubietas li.vij.cap.xxxix.a.
Ignorantia dei deſperationē
parit lib.vj.cap.xxxiij.a.
Ignorantia non ſeparat a vo
luntate dei lib.x.cap.v.d.
Ignorantia dei facit vt nihil
ſit homo lib.vij.cap xxiij.
Ignorantia ſui facit vt homo
ſimilis ſit pecori lib.ij.cap.
iij.lib.viij.cap.lxv.a.
Ignorantia ſui ſuperbiam pa-
rit lib.vj.cap.ij.a.c.
Ignorantiam ſui curioſitateȝ
parit lib.vj.cap.xvij.b.c.
Ignorantia ſui preſumptionē
⁊ obſtinationem parit lib.
vj.cap.xxvij.a.
Ieſu nomen triplicem habet

virtutem lib.viij.cap.v.
Imago dei in aia li.ij.ca.iiij.a
Imago dei patris filius eſt li. ij.cap.iiij.
Impedire ſalutem animaruꝫ eſt xpm perſequi li.ij ca. xx.
Impedimenta ſepté:que nos trahunt a mandatorum ob ſeruatione lib.x.cap.iiij.
Impenitentie malum lib. vj. cap.xxvij.
Impatientie eſt anime perditio lib.v.cap.xxj.a.
Impudentia clericorum lib. iiij.cap.ij.
Incarnationis dominice ſacramentum celandum fuit diabolo lib.j.cap.xiij.
Inferni pene lib.vj.cap.xl.
Infirmitas chriſti quid nobis profuit libro.vij.cap.vj.lib. xj.cap.ij.d.
Infirmitas anime li.iij.ca.vj.a
Infirmitas corporis ſeparat a voluntate diuina libro.x. cap.v.b.
Ingratitudo lib.v.cap.xxvj.b c.d.lib.vij.cap.lij.b.lib.viij. cap.xxxij.c.li.ix.ca.xxxviij.c
Inimici duo a qbus nos liberat:natiuitas.chriſti: mors ſ.corporis z aie lib.vij. ca.8
Innatū malum lib.vij.ca.xl.a
Inobedientie pondus lib.vij. cap.xxxiiij.b. libro. viij. capitulo.xlix.b.c.
Inobedientia non penſatur ſed inobedientis intentio lib.iij.cap.xj.
Innocentie mons aſcenditur lib.vij.cap xxxvj.b.
Intelligentia conſpicitur deus lib.viij.cap.xv.a.b.
Intellect⁹ qd ſit li.viij.ca. xcj.
Intellectus purgandus eſt li. vij.cap.xxij.
Intētio duo debet habere reꝫ z cauſam ideſt quid intendatur z propter quid libro vij.cap.lxvj.
Intentio renouat interioreꝫ ſtatum lib.viij.cap.xxxiiij.a lib.ix.cap.xxx.a.xxxij.d.
Inuidia lib.vj.cap.iij.
Iracundia z ira lib.vj.cap.iiij
Ira ſubuertit iudicium libro. iij.cap.xxv.
Ira dei duplex qua.ſ.punit:cū qua a puniendo ceſſat libro vij.cap.lix.
Iraſci debemus nobis z peccato lib.vij.cap.iiij.b.
Iraſcibilitas maritatur charitati lib.viij.cap.xxvij.a.d.
Irreuerentia tertius eſt pes cathedre peſtilentie libro. ix.cap.xxij.a.b.
Irreprehenſibilem debet ſe exhibere vnuſquiſqꝫ coram deo: z hominibus duobus modis libro ſeptimo capitulo.xlvij.
Iudicij eſt diſcernere quid liceat vel non libro.viij. capitulo.xvij.a.
Iudicare alios non debemus lib.v.cap.xxxix.
Iudicatio ſui. In iudicatio.

Judicium quadruplex:verita
tis:odij: timoris: ⁊ amoris
lib.ix.cap̄.xxvij.
Judicium ſubuertunt ira ⁊ ni
mia pietas lib.iij.cap̄.xxv.
Judicium futurum lib.vj.cap̄.
xxxix.lib. viij. cap̄. lxxxviij.
cap̄.lxxxix.b.
Jumenta curruum duo lib.ix.
cap̄.xxviij.
Jumentū ſignificat duros cor
de lib.ix.cap̄.xxxv.a.b.
Juſtitia dei lib.j. cap̄.x. xij. d.
lib.viij.cap̄.iij.
Juſtitia reddit vnicuiqȝ ꝙ ſu-
um eſt lib.v.cap̄.xxij.li.viij.
cap̄.x.c.xlij.a.
Juſtitie eſuries lib.vj.cap̄.vij.
c.lib.vij.cap̄.liiij.a.
Juſtitia panis eſt anime lib
vj.cap̄.vij.d.
Juſtitia eſt vita anime libro.
vij.cap̄.liij.a.
Juſtitia in duobus cōſiſtit: in
innocentia: ⁊ beneficia lib.
viij.cap̄.xxxix.
Juſtitia eſt rectitudo volunta
tis ⁊ perfectio anime libro
ix.cap̄.xxj.b.c.
Juſtitia quadruplex libro.ix.
cap̄.xxxiij.
Juſtitia primus dies ſpiritua
lis in quo naſcitur puer lib.
ix.cap̄.xv.a.
Juſtorum triplex genus libro
viij.cap̄.lxxxiiij.
Juſtorum ſtatus ante aduen-
tum chriſti lib.ij.cap̄. xxvij.
Juuenū ꝓmotio li. iiij. cap̄.ij.

Labor manuum libro.vj.
cap̄.xj.b.li.x.cap̄. xiiij.d.
Lachrymaruȝ quattuor gene
ra lib.ix.cap̄.xv.
Laboris remuneratio ilb.vij.
cap̄.xxvj.a.
Lachryme ⁊ fletus lib. vij. ca.
xxxvj.a lib.viij.cap̄.lvj.c.
Langor amoris li.vij.ca.xvij.
Latitudo dicitur per charita-
tem lib.ix.cap̄.xliiij.b.
Latitudo anime eſt amor lib.
j.cap̄.ix.d.lib.ij.cap̄. xiiij. a.
Laus dei lib.v.cap̄.xlij. b. lib.
vj.cap̄.xvj.c.
Laus humana libro.vj.cap̄.x.
xxiij.d.lib.vij.cap̄.xxx. a. li-
viij.cap̄.lj.b.li.ix.ca.xviij.c.
Letitia inepta lib. vj.cap̄. xix.
Leuitas ⁊ eius ſigna libro. vj.
cap̄.xviij.
Leuitas impedit veritatē bo-
norum lib.viij.cap̄.lxiij.
Leuitas effectus triplex libro
ix. cap̄.xxvj.a.
Lex triplex ſerui: mercēnarij:
⁊ filij li.viij.ca.lxxiij.lxxiiij.
Lex vetus auſteritatem parit
lib.vij.cap̄.lvij.
Libertas triplex a peccato: a
miſeria: a neceſſitate libro.
viij.cap̄.xv.
Libertas triplex: nature gra-
tie ⁊ glorie lib.viij.cap̄.xvj.
Libertas anime. Jn anime.
Libidinis ardor li.v.cap̄.xvij.
b.lib.vj.cap̄.xxviij.a.b.
Limus deo coniungitur libro
viij.cap̄.iiij.a.b.

Limbus antiquorum libro.ij. cap.xxvij.
Lingua duplex dei ⁊ anime li. vij.cap.xvj.
Lingua male triplex maledica: blaſfema: magniloqua lib.v.cap.xij.b.
Lingua mala ſeptiex: diſſoluta: impudica: magniloqua: adulatoria: contumelioſa: detractoria lib. x. cap. iij. a.
Lingue cuſtodia li.x.cap.iij.f.
Locus triplex.ſuperior.medius.inferior lib.viij.ca.lxxx.
Locus triplex in quo tripliciter cernit deus li.viij.ca.86.
Longitudo deus eſt propter eternitatem lib. j.cap.ix. a. lib.ix.cap.lxiij.b.c.
Locutio triplex faciẽda ab homine deo lib.v.cap.xij.c.
Loquacitas ⁊ multiloquium li.vj.cap.xx.b.li x.cap.iij.b.
Luxuria lib.vj.cap.xxviij.
Luxurie currus lib.x.cap.ij.c.
Maculant eccleſiam clerici tripliciter lib. vj. capitulo.xxx.d.
Magnaminitas.in prelati magnaminitas.
Magni in oculis ſuis libro.vj. cap.ij.a.xiiij.a.lib.ix.ca.xx.a
Magnitudo anime. In anime magnitudo.
Magniloquiũ. In iactantia.
Magni fide magna ⁊ ſublimia merentur videre libro j.cap.xxvj.
Maieſtas chriſti ⁊ infirmitas quid nobis proferunt lib. vij.cap.vj.
Mala ſcientia. In ſcientia.
Malitia eſt primus pes cathedre peſtilẽtie lib.ix. ca.22.a.
Malitie currus ⁊ rote lib.x. cap.ij.a.b.
Malitia retrahit nos a volũtate diuina lib.x.cap.v.a.
Malitia ignorantiam parit: ignorantia malitiaꝫ operit lib.ix.cap.xxxij.a.
Malum duplex: innatum ⁊ ſeminatum lib.vij.cap.xl.
Malum duplex culpa ⁊ pena lib.vij.cap.xlv.a.
Maluꝫ triplex ꝙ paſſuri ſunt peccatores in fine: horror: dolor: ⁊ pudor li.8.ca.89.a.
Mandatum prelati triplex: verbum: exemplum: ⁊ oratio lib.iij.cap.iiij.c.
Mandatorum obſeruationẽ impediũt ſeptẽ li.x.cap.iiij.
Mandati pondus importabile non preuaricatores ſed humiles facit lib.vij.capitulo.xviij.b.
Mandatorum neglectus vel cõtemptus lib. vij. ca.xxxv.
Manuum opus. In labor manuum.
Maria virgo ⁊ mater li. viij. cap.iiij.b.c.lib.xj.cap.j.b.
Marie aſſumptio ⁊ glorificatio lib.xj.cap.j.b.
Marie dignitas lib.xj.cap.j. c.d.iij.a.b.iiij.a.vj.a.d.
Marie nomen lib. xj. cap.iij.

¶Marie pietas ꝛ miſericordia lib.xj.cap.v.
¶Marie prerogatiua lib.xj.ca. j.b.c.e.ij.b.c.vj.a.b.
¶Marie reuerentia:laus:ꝛ honor li.x.cap.j.a.d.c.iij.c.iiij. a.b.c vj.per totum.
¶Marie virtutes lib. xj. cap.j. d.v.vj.b.
¶Marie refugiū:ſuffragiū ꝛ efficax auxiliū li. xj.ca. iij.b.c. iiij.b.c.d.v.a b.c.d.e.vj.d.e.
¶Martyrium ſupplet locuꝫ baptiſmi lib.ij.cap.xviij.e.
¶Martyrij genus eſt quotidiana corporis afflictio lib.v. cap.xvij.c.
¶Martyres honorandos libro viij.cap.xciij.c.
¶Matrimoniuꝫ ſpirituale duo habet genera pariendi lib. vij.cap.lxxiij.a.
¶Matrimonium carnale libro viij.cap.xliiij.b.
¶Medicus ſpiritualis lib. iij. cap.xvj.a.
¶Meditatio ꝛ oratio duo ſunt pedes quibus aſcendenduꝫ eſt lib.vij.cap.xxiiij.
¶Meditationis diuine confortant fatigatuꝫ lib. j.ca.xxv.
¶Mediū tenendū li.ij. cap.xxj.
¶Memoria renouat interiorē hominē li.viij.cap.xxiiij.a.
¶Memoria recolitur deus lib. viij.cap.xxv.a.
¶Memoria ſumus ſimiles patri lib.viij.cap.xxv.d.
¶Mentis exceſſus lib.vij. cap. lxxiij.a.lxxiiij.li.8.ca.xxv.c.
¶Mendaciū lib.vij.ca.xxxix.b.
¶Mēs tria in ſe habet per que recolitur:conſpicitur: concupiſcitur deus libro. viij. cap.xxv.a.
¶Mercennarius cupit ſibi propterea fuit li. viij. ca.lxxiij. a.lxxiiij.a.c.li.ix cap.xxviij. a.lib.x.cap.xj.a.
¶Meritum lib.ij. cap.ix. b. lib. v.cap.xxx.xxxv.d.e.
¶Metus duplex habendus li. viij.cap.xli.a.
¶Metuenda tria nouiſſima: mors: iudicium : gehenna lib.viij.cap.lxxxviij.
¶Miſterium triplex miniſtrorum chriſti lib.viij.cap.xj.
¶Minuta duo chriſto offerenda: corpus ſcilicet ꝛ anima lib.vij.cap.ix.a.
¶Miſerationes quattuor: immiſſio amaritudis: ſubtractio oportunitatis: virtus reſiſtendi: ꝛ ſanitas affectionis lib.ix.cap.xiij.
¶Miſericordia triplex expectatio:penitentia: ꝛ continentia lib.viij.cap.xxxv.
¶Miſericordia dei ſeptiex cuſtoditio a malis:expectatio ad penitentiam: inuitatio in bonum:penitentis ſuſceptio: cuſtodia a recidiuo: gratia promerēdi: ꝛ gratia obtinendi lib.x.cap.xij.
¶Miſericordiaruꝫ ſeptem fragmenta lib.x.cap.xiij.

¶Miſericordia dei circa nos li. v.cap.iij.lib.vij.cap.x.a. lv. b.lib.viij.cap.viij.a.
¶Miſericordia dei eſt vnꝰ fons paradiſi li.ix.ca. xxxvij.c.d.
¶Miſericordia hominis lib.v. cap.xxiij.lib. viij. cap. xxvj. a.ix.cap.j.a.
¶Miſeria ⁊ indigentia humana lib. vj.cap.ij.d. v.vj.a. b. xxxiiij.xxxv.a.li.vij.cap.xlv a.lib.viij.cap.vj.a.lxvj. b.li. ix.cap.xix.a.xxix.li.x.ca.v.c
¶Mixtura triplex in icarnatione dñi facta lib.viij ca.iiij.a
¶Moleſtie hominis. Jn hominum quattuor moleſtijs.
¶Monachorum antiquorũ bonus ſtatus lib.iiij.cap.xv.a.
¶Monachorum intemperantia lib.iiij.cap.xiiij.
¶Monachorum ſuperfluitas ⁊ ab vſus in cibo:potu:⁊ hitu li.iiij.cap.xv.xvj.xvij.
¶Monaſterialis obſeruãtia in duobꝰ diuidit: in pceptis ⁊ remedijs lib. vij. cap. xxxij.
¶Monaſterialis cõuerſatio ad duo tenetur: ad ſubiectionẽ ſtabilitatẽ lib.vij.cap.33.
¶Mons triplex caſtitatis:innocentie:⁊ patientie:quorum quilibet tres habet gradus per quos aſcendendum eſt lib.vij.cap.xxxvj.
¶Moralia precepta li.7.ca.58.a
¶Morbus vitiorũ quadruplex lib.ix.cap.vij.a.
¶Mors hominis duplex lib. vij.cap.iij.lib.ix.cap.vj.a.
¶Mors chriſti lib.vij. cap. iiij. vj.c.lib.viij.cap.lxj.a.
¶Mori potuit chriſtus quia hõ fuit: mors eiꝰ liberare nos potuit:qr iuſtus li.7.cap.v.
¶Mortẽ ſanctorũ pretioſam faciunt tria:vita:cauſa: vita ſimul ⁊ cauſa li.viij.cap.xxij.
¶Mors iuſtis ſomnus eſt refrigerij. peccatoribus autem pena peſſima lib.vj.cap.38. b.lib.viij.cap.lxj.d.
¶Mortis imitatio ẽ omnis mutatio lib.ij.cap.viij.b.
¶Mors corporalis lib.vj. cap. xxxvj.c.d.xxxviij.libro.viij. cap.lxxxviij.a.
¶Multiloquiuꝫ.in loquacitas.
¶Mũdicia carnis li.x.ca.ix.d.e.
¶Mundamur multipliciter li. viij.cap.lxix.
¶Mundi gloria ⁊ contemptus lib.v.cap.xxxviij.
¶Mundi vilitas ⁊ miſeria lib. vj.ca.xxxvj.li.viij.ca.xvij.c.
¶Mundi ſcientia docet vanitatem lib.vj.cap.xliij.
¶Mundi ſpiritus loquitur lib. x.cap.xviij.c.
¶Mnndus eſt vallis plorationis lib.vj.cap.xxxiij.d.
¶Mũdi opꝰ tria hꝫ ꝯſiderãda qd fit:quõ fit:ad qd fit cõſtitutus lib.viij.cap.lxxxj.
¶Mundus impugnat:hominẽ li.viij.ca.lxij.b.li.x.ca.xiij.c.
¶Mutatio ẽ qdã mors i mortis
¶Mutabilitas.Jn leuitas.

N Atiuitas chriſti nos a duobus liberat inimicis peccato.ſ.⁊ morte li.vij.ca. viij.lib.xj.cap.ij.d.
Natura homines equales genuit lib.v.cap.xj.a.
Naturalis appetitus. In appetitus.
Negligentia abbatum. In abbatum.
Neglectus mandatorum: in mandatorum neglectus.
Negligentia curioſitatem generat lib.vj.cap.xvij.libro.x.cap.xx.a.
Negligentia inexcuſabilis eſt lib.vij.cap.xij.a.
Notitia. In ſcientia.
Nouiſſima tria mouenda. In metuere.
Nouitas triplex: contra triplicem vetuſtatem lib. vij. capitulo.xxxvij.a.
Nouelle plantationes irrigatione indigent li.ix.ca.37.a
Nouitas conuerſionis aliquādo diffidentiam ⁊ puſillanimitatem inducit lib. vj. capitulo.xvj.b.
Nubit anima deo per charitatem lib.ij.cap.xiij.d.
Nuge ſunt in ore ſacerdotis blaſſemie lib.vj.cap.xj.a.
O Bedientie virtus lib. v.cap.x.
Obedientia larga ⁊ vera lib. v.cap.x.e.f.li.viij.cap.xlvij. c.xlviij.b.
Obedientia ſimulata ⁊ infructuoſa lib.iij.cap.ix.c.libro. v.cap.x.c.
Obedientie tres mete li.viij. cap xlvij.
Obedientie tres gradus lib. viij.cap.xlviij.a.
Obedientie precepta ⁊ remedia lib.vij.cap.xxxij.b.
Obedientiam maiorez prepo nendam lib.vij.cap. xxxiiij.
Obediendum eſt prelato tanꝙ deo lib.iij.cap.ix.
Obediendum non eſt prelato contra deum vel contra voti profeſſionez iubenti lib. iij.cap.ix.a.x.lib.vij.ca.33. c.
Obedientia preponitur contēplationi lib.vij.ca.lxxij.a.
Oblatio vite noſtre tria reqrit: vt.ſ.ibi ſit conſtantia virilis: continentia carnis: ⁊ conſcientia humilis lib.vij cap.ix.b.
Obſeruantie purificantes ſeruos dei ſex: ſilentiū pſalmodia: vigilie: ieiunum: opus manuum: carnis munditia lib. cap.xiiij.a.
Obſtinatio eſt via demonum lib.vj.cap.xxvij.a.
Obſtinatio eſt ſumma totius religionis ſubuerſio: ⁊ venenum inſanabile lib.vj. cap. xxvij.c.d.
Obſtinatio impedit vnitatez fraternitatis li.vij.ca.63.d.
Obſtinationis quadruplex: gradus: diſſimulatio: ignorantia ſui: obſtinatio: ⁊ con

tẽptus lib.vj.cap̃.xxvij.a.b.
Otioſitas lib. iij.cap̃.xj.a. lib. vj.cap̃.xj. lib.vj.cap̃.xxv.c. lib.viij.cap̃.xxxvij.a.c.
Oculum interiorem ſimplicẽ faciũt duo:amor boni:ꝛ cognitio veri lib.ix.cap̃.xxx.a
Oculum interiorem neq̃ꝫ faciunt duo:cecitas ꝛ peruerſitas lib.ix.cap̃.xxx.b.
Oculi materialis ꝛ oculi ſpiritualis triplex impedimentum lib.viij.cap̃.lxxxvij.
Oculus cordis quadruplex li.ix.cap̃.xxxj.xxxij.
Occulta tria inquinantia totam aiam lib. viij.cap̃. lxix.
Olei tres proprietates lucere paſcere vngere li.viij.ca.v.a
Onus duplex peccatorum ꝛ beneficiorum li.vij.cap̃.xxxvj.
Onus peſſimum propria voluntas lib.vij.cap̃.xliiij.
Operatio dei triplex. Jn dei operatio.
Operatur deus tria in nobis: in deus tria.
Operuꝫ tria genera:pure bona:pure mala:media libro. iij.cap̃.x.b.c.
Operatio quinq̃ꝫ habere debet vt ſit laudabilis libro.x: cap̃.xxj.a.
Opinio lib.vj.cap̃.xxj.b.
Opus manuum. Jn labor manuum.
Opus ſine voluntate aliquando prodeſt ſed non contra voluntatem:ſic ꝛ voluntas ſine opere ſed non contra opus lib.vij.cap̃.xlix.
Opus omne triplici conſideratiõe debet preueniri. Jn conſideratio triplex.
Opus triplicem requirit affluentiam:ſapiens.ſ.continentia:patientiaꝫ:obedientiaꝫ lib.viij.cap̃.xxxiij.c.
Orandi quattuor modi.ſ. obſecratio:oratio:poſtulatio: ꝛ gratiaruꝫ actio li.ix.ca.xj.
Orationis commendatio:dignitas:ꝛ efficatio li.v.ca.iiij
Orationem continuam infructuoſam non patitur deus lib.ij.cap̃.xv.b.
Oratio potus ſalubris eſt cõponens in ſtomacho cõſcientie quod benegeſtum eſt lib.iij.cap̃.xvj.c.
Oratio pes eſt quo aĩa aſcendit lib.vij.cap̃.xxiiij.
Oratio loci ꝛ temporis congruitatem requirit libro.v. cap̃.iiij.d.xiij.c.
Orationis triformis ordinatio lib.viij.cap̃.lxxj.c.
Orationeꝫ impediunt tria timor:temeritas:ꝛ tepor lib. viij.cap̃.lxxij.
Ordo rectus:in auctoritatibꝰ in fine.
Ornamenta monaſteriorum ſuperuacua lib.iiij.ca.xx.xxj.
Ornatus corporis ſuperfluus ꝛ vanus lib. vj.cap̃. xxxv.e. lib.ix.cap̃.xx.a.
Oris triplex affluentia.ſ. con

feſſio criminum gratiarum actio:⁊ ſermo edificatinnis lib.viij.cap.xxxiij.b.

Patientia ⁊ ipſius laus ⁊ cauſa libꝛo quinto capitulo.xxj.

Patientie mons triplicē habet gradum libꝛo ſeptimo capitulo.xxxvj.b.

Patientia ante murale bonū eſt lib.viij.cap.lvj.

Patientia quintus dies illuminās animā lib.x.ca.xv.d.

Pacificoꝛum tria genera lib. v.cap.xxxvij.c.

Panis triplex quo qlibet reficiendus:continentia:humilitas:charitas lib.viij.cap. lxxv.

Panum ſeptē fragmenta li. x.cap.xiij.

Panis aīe iuſtitia li.vj.ca.7.d

Paradiſus noſter chꝛiſtus dominꝰ: de quo q̄tuoꝛ fontes pꝛodeunt lib.ix.cap.xxxvij.

Paradiſus aīe de quo quattuoꝛ fontes pꝛodeunt:in quattuoꝛ virtutes:contra quattuoꝛ vitia libꝛo. ix.cap. vij.

Paradiſus voluptatis libꝛo. ij.cap.iij.a.

Pariendi duo genera. In matrimonio.

Paruulorum baptiſmum. In baptiſmum.

Paſcua ſcripturarum tria li. iij cap.vij.e.

Paſcendus eſt grex dñi tripliciter:exemplo conuerſationis:verbo p̄dicationis: fructu oꝛationis libꝛo. iij. cap. j.c.iiij.e.

Paſſionū chꝛiſti memoꝛia ⁊ meditatio ſemper habēda. libꝛo quinto capitulo.xl.libꝛo ſeptimo capitulo quarto.a.ſeptimo.a.d.decimo.a lij. b. libꝛo nono capitulo. xxxviij.d.lib.xj.cap.ij.

Paſſionis ⁊ moꝛtis chꝛiſti virtus ⁊ vtilitas libꝛo quinto capitulo trigeſimoquinto c.xl.a.libꝛo ſeptimo capitulo tertio.b.quarto. quinto. a.ſexto.ſeptimo.d. libꝛo nono capitulo. xxxiiij.d.

Pauptas triplex cenſus: ſenſus:⁊ voluntatis libꝛo.viij. cap.liij.

Paupertas chꝛiſti lib. v. cap. xix.a.b.

Paupertatis virtus ⁊ laus li. v.cap.xix.c.d.

Pauperes ⁊ ignobiles ſublimati i eccleſia li.4.cap.13.b

Paupertas falſa lib.v.capitulo.xix.c.d.

Pauperum clamoꝛ ad pontifices lib.iij.cap.xviij.a.

Pax ⁊ ipſius virtus ⁊ laus li. v.cap.xxxvij.

Pax debetur pꝛoximo lib. 8. cap.xlij a.

Pax duplex data fuit homini pꝛimo ante peccatum libꝛo ix.cap.j.b.

Pax triplex:amara: amarioꝛ: amariſſima libꝛo ſexto capi

tulo.xxx.c.
Peccatum quid eſt lib.vj.ca. xxxj.b.
Peccatoꝛum triplex gradus ſcilicet peccata minima: mediocra: magna lib.viij.cap. xxxv.a.
Peccatum quincuplex circa tranſgreſſionem pꝛimi hominis lib.x.cap.j.
Peccata pꝛimaria.vij.libꝛo.vij.cap.j.
Peccatum intentione iudicatur lib.iij.cap.xj.a.
Peccati ⁊ peccatoꝛis ſeruit⁹ lib.ij.cap.x.lib.viij.capitulo.xxxv.d.
Peccatum moꝛs eſt anime li.vij.cap.iij.xlvij.b.
Peccatum contemptu:vſu:⁊ conſuetudine: aggrauatur lib.iij.cap.xj.a.
Peccatum ſeperat inter deuꝫ ⁊ animam libꝛo.viij.capitulo.xxxvij.b.
Peccatum moꝛteꝫ homini induxit lib.vij.cap.iij.a.
Peccatum conſcientiam rodit lib.vij.cap.xlv.a.
Peccata adinuiceꝫ contraria lib.vj.cap.xxxij.
Peccata venialia ⁊ leuioꝛa libꝛo.vj.capitulo.xxxj.libꝛo.vij.cap.xxxij.
Peccati excuſatio libꝛo quinto capitulo.xiiij.d.libꝛo ſexto capitulo.xxvij.b.libꝛo.viij.cap.xxxij.d.lib.x.capitulo.j.d.viij.
Peccati audacia ⁊ impudentia lib.x.cap.xx d.
Pedes duo quibus aſcendendum eſt ſcilicet meditatio ⁊ oꝛatio lib.vij.cap xxiiij.
Pedes quattuoꝛ cathedre peſtilentie ſcilicet malitia cõtemptus irreuerentia: aſtutia lib.ix.cap.xxij.
Pena repꝛoboꝛum deus eſt lib j.cap.x.a.
Pena eterna damnatoꝛum libꝛo.j.capitulo.x.b.libꝛo.vj.capitulo.xxxix.d.xl.libꝛo.vij.capitulo.liiij.b.lib.viij.capitulo.lxxxviij.b.
Pena aliquando contra nos: aliquando pꝛo nobis libꝛo vij.cap.xlv.
Penitentie quattuoꝛ dies: timoꝛ: laboꝛ: doloꝛ: ⁊ pudoꝛ libꝛo.ix.cap.iiij.
Penitentie virtus ⁊ laus lib.v.cap.j.
Penitẽtie aſperitas per amorem lenis fit libꝛo.iiij.capitulo.xj.b.c.
Penitens vere libꝛo quinto capitulo.j.a.
Penitentie anime due: agnitio: ⁊ deuotio libꝛo ſeptimo capitulo.xxiij.a.
Peregrinatio a domino lib.vij.cap.lxx.
Perſequtio diſcernit mercennarios a paſtoꝛibus libꝛo iij.cap.xxix.
Perſequi chꝛiſtum libꝛo pꝛimo capitulo.x.

ſideranda:auxilium: exem-
plum: ⁊ confuſionem no-
ſtram lib.viij.cap.xcvj.
Fides lib.v.cap.xxxj.
Fides triplex preceptorum: ſi
gnorum:⁊ promiſſoruꝫ lib.
viij.cap.xxviij.
Fides vmbra eſt li.vij.ca.lxv.
Fides perficitur rationali in
cuius domo cuſtos eſt pru-
dentia li.viij.ca.xxvij.a.b.
Fides vnus ex tribus modis
quibus veſtigandus eſt de-
us:⁊ de iti ſpiritus qui cum
eo ſunt lib.viij.cap.xcj.
Fides abſq; baptiſmo in neceſ
ſitate ſufficit ad ſalutem li.
ij.cap.xviij.
Fides aliena infantibus ad ſa
lutem ſufficit libro.ij.cap.
xvij.c.d.e.
Fideli totus mundus diuitia-
rum eſt lib.vj.cap.vj.c.
Figuratiua precepta in lege
lib.vij.cap.lviij.a.
Filius ⁊ filiatio libro.ix.cap.
xxviij.b.
Filiꝰ dei chriſtus diuerſis mo
dis ſe habet ad patrem lib.
x.cap.xxiij.
Filius defert patri quia dili-
git euꝫ lib.viij.cap.lxxiij.a.
Flagellatio diuina lib.viij.ca.
x.a.xl.b.lib.ix.cap.xiiij.a.
Fons eſt chriſtus:de quo quat
tuor emanant riuuli lib.ix.ca.
xxxiiij.a.xxxvij.a.
Fontes quattuor prodeuntes
de paradiſo ſpirituali lib.
ix.cap.vij.
Fornicatio lib.v.cap.xvj.a.
Fortitudo neceſſaria eſt libro
viij.cap.lviij.lib.ix.cap.x.a.
xxj.a.lib.x.cap.xx.c.
Fragmenta ſeptem panum li.
x.cap.xiij.
Fructificantur male tria gene
ra hominũ lib.viij.ca.lxiiij.
Fruẽdi deo in eterna vita tri-
plex modus li.viij.ca.xcviij
Gaudium veruꝫ deus eſt
lib.v.cap.xliiij.e.
Gaudium eternum lib.v.cap.
xlv.c.xlvj.
Gaudium electorum triplex:
ante mortem: ante iudiciũ:
poſt iudiciũ li.viij.cap.xcv.
Gaudium ſpirituale libro.v.
cap.xliij.e.
Generatio duplex libro.vij.
cap xliij.
Glorificatur deus a nobis lib.
viij.cap x.e.
Gloria vera que intus eſt lib.
vj.cap.xxiij.c.d.
Gloria mundi contemnenda
li.v.cap.xxxviij.
Gloriari in ſolo deo lib.vj.ca.
xxiij.b.c.d.li.viij.cap.lj.b.
Glutinum duplex quo ſibi co
herent ſpiritus in celo lib.
vij.cap.lxxvj.
Gratia triplex li.viij.cap.ix.
Gratie dei effectus libro.v.
cap.xxviij.
Gratia a ſolo deo ⁊ ſoli libero
arbitrio datur libro.vij.ca
pitulo.lxvij.

Gratia preueniẽs z ſubſequẽs lib.v.cap.xxviij.b.c.
Gratie dei diuerſa impedimẽta lib.x.cap.vj.
Gratie z legis diuerſitas lib. vij.cap.lvij.
Gratia creans z ſaluans lib vij.cap.lxix.a.
Gratia dei contemperatur nobis lib.ij.cap.xv.
Gratie attribuendum eſſe bonum liberi arbitrij lib. viij. cap.xxij.b.c.
Gratiarũ actio li. v.cap. xxvj. lib.ix.cap.xxxviij.a.
Gratiarum actio ſm eſt ſpõſe vnguentũ li.viij.ca. xxxj.b.
Gratiarum actio quartum eſt genus oratiõis li.ix.ca.xj.e.
Gule vitium lib.v.cap. xxviij.
Habitus prelatorum ſuperfluus li.iiij.ca. xxvij.a.b.
Habitus pretioſus lib.iiij. ca. xvij.lib.ix.cap.xx.a.b.
Habitus clericorum inordinatus lib.iiij.cap.vj.a.
Hõ primus quadruplici virtute fuit veſtitus li.ix.ca.j.a.
Hominis primi iuſtitia recta z pura ſed infirma fuit lib. ix.cap.xxxiij.a.
Hois pmi plaſmatio li.ij.ca.j.
Hominis dignitas lib.ij. cap. j.b.ij.iij.a.lib.vj.cap.xxxv.d lib.ix.cap.xxxvj.a.
Hominus ſtatus ante peccatũ lib.ij.cap.iij.a.
Hois rectitudo quoad animã z quoad corpus li.ij.ca.iij.c
Homo vetus z nouus lib.vij. cap.xxxvij.
Hominis tria bona eminentia lib.viij.cap.lxvij.
Hominum regnum celorum poſſidentium quattuor genera lib.ix.cap.xl.
Hominis primi lapſus lib. ij. cap.j.e.iij.lib.viij.cap.j.a.38 b.lib.x.cap.j.a.b.xvj.d.
Homo triplici incomdo laborat lib.viij.cap.vj.b.
Humana miſeria. Jn miſeria.
Homo quattuor moleſtijs ſubiacet duabus ſecundam corpus:z duabus ſm animam lib.ix.cap.xvj.
Homo ſeruit quattuor in hac vita:carni:mundo:diabolo z deo lib.ix.cap.xvij.
Humane conditionis vilitas lib.vj.cap.xxxv.
Homines equales natura genuit lib.v.cap.xj.a.
Hominum quattuor modi li. ix.cap.xxiiij.
Hominum quattuor gradus lib.ix.cap.xxv.
Hoium quattuor genera quoruz tria periculoſa: quartũ ſatis ſecurũ lib.ix.cap.xxvj.
Honor debetur deo libro. v. cap.xxxiiij.c.
Honores elatum reddunt peccatorem lib.iiij.cap.iij.b.
Honores prelationuz minus placerent:ſi onera attendãtur lib.iiij.cap.ij.a.
Hoſtis duplex.ſ. culpa z pena

lib.vij.cap.xlv.a.
Hoſtes continentie tres.ſcili-
cet mundus:caro:⁊ dia.lib.
x.cap.xiij.d.
Hoſtes tres implentes homi
nem in maluȝ:mundus: ho
mo ipſe:⁊ diabolus libro.
viij.cap.lxij.
Humilitatis ⁊ humiliationis
differentia lib.vij.cap.xxj.
Humilitatis diffinitio virtus
⁊ dignitas lib.v.cap.v.
Humilitatis triplex gradus
vel ꝓfectus lib.vij.cap.ij.a.
Humilitas duplex quam.ſ.pa
rit veritas in cognitione:⁊
q̄ȝ charitas in affectione li.
vij.cap.xx.
Humilitatis due ſpecies: hu
militer de ſe ſentiētes: ⁊ al
ter ꝯſentiētibus cōſentire
lib.vij.cap.xxix.
Humilitatis triplex cib⁹:pur-
gatorius:conſolatorius: cō
templatiuus lib.viij.ca.54.
Humilitas ſecūdus panis eſt:
quo reficitur homo dei lib.
viij.cap.lxxv.
Humilitas.vj.dies eſt animaȝ
illuminans lib.x.cap.xv.
Humilitas q̄ȝ ſit neceſſaria li.
v.cap.vj.lib.viij.ca.xliiij.c.
Humilitas quomodo cuſtodi
ri poſſit lib.v.cap.vij.
Humiliationis noſtre cauſa li.
vj.cap.j.f.ij.
Humilitatē per.v.ſenſus ope
ratur deus in anima lib.ix.
cap.xx.b.
Humiliatorum tria ſunt gene
ra lib.vij.cap.xxj.a.
Humilitas chriſti lib.vj.cap.
j.f.lib.viij.cap.iij.
Iactantie malum lib.vj.
cap.xx.lib.ix.cap.xx.a.
Ieiunium lib.v.cap.xviij.lib.
x.cap.xiiij.c.
Ignis deus eſt conſumens nō
affligens lib j.xviij.c.
Ignis ardor eſt deum prece-
dens lib.j.cap.xviij.e.
Ignis tria habet fumum: ar-
dorem ⁊ luceȝ lib.ix.ca.26.a
Ignituȝ eloquiū li.j.cap.xviij.
Ignorantia triplex ſui dei: ⁊
ceterorum lib.viij.cap.lxvj
Ignorantia duplex ꝓprie glo
rie ⁊ proprij defectus libro
viij.cap.lxv.
Ignorantie filie due falſitas ⁊
dubietas li.vij.cap.xxxix.a.
Ignorantia dei deſperationē
parit lib.vj.cap.xxxiij.a.
Ignorantia non ſeparat a vo
luntate dei lib.x.cap.v.d.
Ignorantia dei facit vt nihil
ſit homo lib.vij.cap.xxiij.
Ignorantia ſui facit vt homo
ſimilis ſit pecori lib.ij.cap.
iij.lib.viij.cap.lxv.a.
Ignorantia ſui ſuperbiam pa-
rit lib.vj.cap.ij.a.c.
Ignorantiam ſui curioſitateȝ
parit lib.vj.cap.xvij.b.c.
Ignorantia ſui preſumptionē
⁊ obſtinationem parit lib.
vj.cap.xxvij.a.
Ieſu nomen triplicem habet

virtutem lib.viij.cap.v.
Imago dei in aia li.ij.ca.iiij.a
Imago dei patris filius eſt li. ij.cap.iiij.
Impedire ſalutem animaruꝫ eſt xpm perſequi li.ij ca: xx.
Impedimenta ſeptē: que nos trahunt a mandatorum ob ſeruatione lib.x.cap.iiij.
Impenitentie malum lib. vj. cap.xxvij.
Impatientie eſt anime perdi-tio lib.v.cap.xxj.a.
Impudentia clericorum lib. iiij.cap.ij.
Incarnationis dominice ſa-cramentum celandum fuit diabolo lib.j.cap.xiij.
Inferni pene lib.vj.cap.xl.
Infirmitas chriſti quid nobis profuit libro.vij.cap.vj.lib. xj.cap.ij.d.
Infirmitaſ anime li.iij.ca.vj.a
Infirmitas corporis ſeparat a voluntate diuina libro.x. cap.v.b.
Ingratitudo lib.v.cap.xxvj.b c.d.lib.vij.cap.lij.b.lib.viij. cap.xxxij.c.li.ix.ca.xxxviij.c
Inimici duo a qbus nos libe rat: natiuitas.chriſti: mors ſ.corporis ꝛ aie lib.vij. ca.8
Innatū malum lib.vij.ca.xl.a
Inobedientie pondus lib.vij. cap.xxxiiij.b. libro. viij. ca-pitulo.xlix.b.c.
Inobedientia non penſatur ſed inobedientis intentio lib.iij.cap.xj.
Innocentie mons aſcenditur lib.vij.cap xxxvj.b.
Intelligentia conſpicitur de-us lib.viij.cap.xv.a.b.
Intellectꝰ qd ſit li.viij.ca.xcj.
Intellectus purgandus eſt li. vij.cap.xxij.
Intētio duo debet habere reꝫ ꝛ cauſam ideſt quid inten-datur ꝛ propter quid libro vij.cap.lxvj.
Intentio renouat interioreꝫ ſtatum lib.viij.cap.xxxiiij.a lib.ix.cap.xxx.a.xxxij.d.
Inuidia lib.vj.cap.iij.
Iracundia ꝛ ira lib.vj.cap.iiij
Ira ſubuertit iudicium libro. iij.cap.xxv.
Ira dei duplex qua.ſ.punit: cū qua a puniendo ceſſat libro vij.cap.lix.
Iraſci debemus nobis ꝛ pec-cato lib.vij.cap.iiij.b.
Iraſcibilitas maritatur chari tati lib.viij.cap.xxvij.a.d.
Irreuerentia tertius eſt pes cathedre peſtilentie libro. ix.cap.xxij.a.b.
Irreprehenſibilem debet ſe exhibere vnuſquiſqꝫ coram deo: ꝛ hominibus duobus modis libro ſeptimo capi-tulo.xlvij.
Iudicij eſt diſcernere quid li-ceat vel non libro.viij. capi tulo.xvij.a.
Iudicare alios non debemus lib.v.cap.xxxix.
Iudicatio ſui. In iudicatio.

Judicium quadruplex:verita
tis:odij: timoris: ⁊ amoris
lib.ix.cap.xxvij.
Judicium ſubuertunt ira ⁊ ni
mia pietas lib.iij.cap.xxv.
Judicium futurum lib.vj.cap.
xxxix.lib. viij. cap. lxxxviij.
cap.lxxxix.d.
Jumenta curruum duo lib.ix.
cap.xxviij.
Jumentũ ſignificat duros cor
de lib.ix.cap.xxxv.a.b.
Juſtitia dei lib.j. cap.x. xij. d.
lib.viij.cap.iij.
Juſtitia reddit vnicuiqꝫ ꝙ ſu
um eſt lib.v.cap.xxij.li.viij.
cap.x.c.xlij.a.
Juſtitie eſuries lib.vj.cap.vij.
c.lib.vij.cap.liiij.a.
Juſtitia panis eſt anime lib
vj.cap.vij.d.
Juſtitia eſt vita anime libro.
vij.cap.liij.a.
Juſtitia in duobus cõſiſtit: in
innocentia: ⁊ beneficia lib.
viij.cap.xxxix.
Juſtitia eſt rectitudo volunta
tis ⁊ perfectio anime libro
ix.cap.xxj.b.c.
Juſtitia quadruplex libro.ix.
cap.xxxiij.
Juſtitia primus dies ſpiritua
lis in quo naſcitur puer lib.
ix.cap.xv.a.
Juſtorum triplex genus libro
viij.cap.lxxxiiij.
Juſtorum ſtatus ante aduen
tum chriſti lib.ij.cap. xxvij.
Juuenũ ꝓmotio li. iiij. cap.ij.

Labor manuum libro.vj.
cap.xj.b.li.x.cap. xiiij.d.
Lachrymaruꝫ quattuor gene
ra lib.ix.cap.xv.
Laboris remuneratio lib.vij.
cap.xxvj.a.
Lachryme ⁊ fletus lib. vij. ca.
xxxvj.a lib.viij.cap.lvj.c.
Langor amoris li.vij.ca.xvij.
Latitudo dicitur per charita
tem lib.ix.cap.xliiij.b.
Latitudo anime eſt amor lib.
j.cap.ix.d.lib.ij.cap. xiiij. a.
Laus dei lib.v.cap.xlij. b. lib.
vj.cap.xvj.c.
Laus humana libro.vj.cap.x.
xxiij.d.lib.vij.cap.xxx. a. li.
viij.cap.lj.b.li.ix.ca.xviij.c.
Letitia inepta lib. vj.cap. xix.
Leuitas ⁊ eius ſigna libro. vj.
cap.xviij.
Leuitas impedit veritatẽ bo
norum lib.viij.cap.lxiij.
Leuitas effectus triplex libro
ix. cap.xxvj.a.
Lex triplex ſerui: mercenarij:
⁊ filij li.viij.ca.lxxiij.lxxiiij.
Lex vetus auſteritatem parit
lib.vij.cap.lvij.
Libertas triplex a peccato: a
miſeria : a neceſſitate libro.
viij.cap.xv.
Libertas triplex: nature gra
tie ⁊ glorie lib.viij.cap.xvj.
Libertas anime. Jn anime.
Libidinis ardor li.v.cap.xvij.
b.lib.vj.cap.xxviij.a.b.
Limus deo coniungitur libro
viij.cap.iiij.a.b.

Limbus antiquorum libro.ij. cap.xxvij.
Lingua duplex dei ꝛ anime li. vij.cap.xvj.
Lingua male triplex maledica: blaſſema: magniloqua lib.v.cap.xij.b.
Lingua mala ſeptiex: diſſoluta: impudica: magniloqua: adulatoria: contumelioſa: detractoria lib.x.cap.iij.a.
Lingue cuſtodia li.x.cap.iij.f.
Locus triplex.ſuperior.medius.inferior lib.viij.ca.lxxx.
Locus triplex in quo tripliciter cernit deus li.viij.ca.86.
Longitudo deus eſt propter eternitatem lib.j.cap.ix.a. lib.ix.cap.lxiij.b.c.
Locutio triplex facienda ab homine deo lib.v.cap.xij.c.
Loquacitas ꝛ multiloquium li.vj.cap.xx.b.li x.cap.iij.b.
Luxuria lib.vj.cap.xxviij.
Luxurie currus lib.x.cap.ij.c.
Maculant eccleſiam clerici tripliciter lib.vj. capitulo.xxx.d.
Magnaminitas.in prelati magnaminitas.
Magni in oculis ſuis libro.vj. cap.ij.a.xiiij.a.lib.ix.ca.xx.a
Magnitudo anime. In anime magnitudo.
Magniloquiū. In iactantia.
Magni fide magna ꝛ ſublimia merentur videre libro j.cap.xxvj.
Maieſtas chriſti ꝛ infirmitas quid nobis proferunt lib. vij.cap.vj.
Mala ſcientia. In ſcientia.
Malitia eſt primus pes cathedre peſtilentie lib.ix.ca.22.a.
Malitie currus ꝛ rote lib.x. cap.ij.a.b.
Malitia retrahit nos a voluntate diuina lib.x.cap.v.a.
Malitia ignorantiam parit: ignorantia malitiaꝫ operit lib.ix.cap.xxxij.a.
Malum duplex: innatum ꝛ ſeminatum lib.vij.cap.xl.
Malum duplex culpa ꝛ pena lib.vij.cap.xlv.a.
Maluꝫ triplex ꝙ paſſuri ſunt peccatores in fine: horror: dolor: ꝛ pudor li.8.ca.89.a.
Mandatum prelati triplex: verbum: exemplum: ꝛ oratio lib.iij.cap.iiij.c.
Mandatorum obſeruationē impediūt ſeptē li.x.cap.iiij.
Mandati pondus importabile non preuaricatores ſed humiles facit lib.viij.capitulo.xviij.b.
Mandatorum neglectus vel cōtemptus lib.vij.ca.xxxv.
Manuum opus. In labor manuum.
Maria virgo ꝛ mater li.viij. cap.iiij.b.c.lib.xj cap.j.b.
Marie aſſumptio ꝛ glorificatio lib.xj.cap.j.b.
Marie dignitas lib.xj.cap.j. c.d.iij.a.b.iiij.a.vj.a.d.
Marie nomen lib.xj.cap.iij.

Marie pietas z misericordia lib.xj.cap.v.
Marie prerogatiua lib.xj.ca. j.b.c.e.ij.b.c.vj.a.b.
Marie reuerentia:laus:z honor li.x.cap.j.a.d.c.iij.c.iiij. a.b.c vj.per totum.
Marie virtutes lib. xj. cap.j. d.v.vj.b.
Marie refugiũ:ſuffragiũ z efficax auxiliũ li. xj.ca. iij.b.c. iiij.b.c.d.v.a b.c.d.e.vj.d.e.
Martyrium ſupplet locuȝ bapti;ſmi lib.ij.cap.xviij.e.
Martyrij genus eſt quotidiana corporis afflictio lib.v. cap.xvij.c.
Martyres honorandos libro viij.cap.xciij.c.
Matrimoniuȝ ſpirituale duo habet genera pariendi lib. vij.cap.lxxiij.a.
Matrimonium carnale libro viij.cap.xliiij.b.
Medicus ſpiritualis lib. iij. cap.xvj.a.
Meditatio z oratio duo ſunt pedes quibus aſcendenduȝ eſt lib.vij.cap.xxiiij.
Meditationis diuine confortant fatigatuȝ lib. j.ca.xxv.
Mediũ tenendũ li.ij. cap.xxj.
Memoria renouat interiorẽ hominẽ li.viij.cap.xxiiij.a.
Memoria recolitur deus lib. viij.cap.xxv.a.
Memoria ſumus ſimiles patri lib.viij.cap.xxv.d.
Mentis exceſſus lib.vij. cap. lxxiij.a.lxxiiij.li.8.ca.xxv.c.
Mendaciũ lib.vij.ca.xxxix.b.
Mẽs tria in ſe habet per que recolitur:conſpicitur: concupiſcitur deus libro. viij. cap.xxv.a.
Mercennarius cupit ſibi propterea fuit li. viij. ca.lxxiij. a.lxxiiij.a.c.li.ix cap.xxviij. a.lib.x.cap.xj.a.
Meritum lib.ij. cap.ix. b. lib. v.cap.xxx.xxxv.d e.
Metus duplex habendus li. viij.cap.xli.a.
Metuenda tria nouiſſima: mors: iudicium : gehenna lib.viij.cap.lxxxviij.
Miſterium triplex miniſtrorum chriſti lib.viij.cap.xj.
Minuta duo chriſto offerenda: corpus ſcilicet z anima lib.vij.cap.ix.a.
Miſerationes quattuor: imiſſio amaritudis: ſubtractio oportunitatis: virtus reſiſtendi: z ſanitas affectionis lib.ix.cap.xiij.
Miſericordia triplex expectatio:penitentia: z continentia lib.viij.cap.xxxv.
Miſericordia dei ſeptiex cuſtoditio a malis:expectatio ad penitentiam: inuitatio in bonum:penitentis ſuſceptio: cuſtodia a recidiuo: gratia promerẽdi: z gratia obtinendi lib.x.cap.xij.
Miſericordiaruȝ ſeptem fragmenta lib.x.cap.xiij.

Miſericordia dei circa nos li. v.cap.iij.lib.vij.cap.x.a. lv. b.lib.viij.cap.viij.a.
Miſericordia dei eſt vn⁹ fons paradiſi li.ix.ca.xxxvij.c.d.
Miſericordia hominis lib.v. cap.xxiij.lib.viij.cap.xxvj. a.ix.cap.j.a.
Miſeria ⁊ indigentia humana lib.vj.cap.ij.d.v.vj.a.b. xxxiiij.xxxv.a.li.vij.cap.xlv a.lib.viij.cap.vj.a.lxvj.b.li. ix.cap.xix.a.xxix.li.x.ca.v.c
Mixtura triplex in icarnatione dñi facta lib.viij ca.iiij.a
Moleſtie hominis. In hominum quattuor moleſtijs.
Monachorum antiquorũ bonus ſtatus lib.iiij.cap.xv.a.
Monachorum intemperantia lib.iiij.cap.xiiij.
Monachorum ſuperfluitas ⁊ abvſus in cibo:potu:⁊ hitu li.iiij.cap.xv.xvj.xvij.
Monaſterialis obſeruãtia in duob⁹ diuidit: in pceptis ⁊ remedijs lib.vij.cap.xxxij.
Monaſterialis coũerſatio ad duo tenetur: ad ſubiectionẽ ſtabilitatẽ lib.vij.cap.33.
Mons triplex caſtitatis:innocentie:⁊ patientie:quorum quilibet tres habet gradus per quos aſcendendum eſt lib.vij.cap.xxxvj.
Moralia precepta li.7.ca.58.a
Morbus vitiorũ quadruplex lib.ix.cap.vij.a.
Mors hominis duplex lib. vij.cap.iij.lib.ix.cap.vj.a.
Mors chriſti lib.vij. cap.iiij. vj.c.lib.viij.cap.lxj.a.
Mori potuit chriſtus quia hõ fuit: mors ei⁹ liberare nos potuit:q: iuſtus li.7.cap.v.
Mortẽ ſanctorũ pretioſam faciunt tria:vita:cauſa: vita ſimul ⁊ cauſa li.viij.cap.xxij.
Mors iuſtis ſomnus eſt refrigerij. peccatoribus autem pena peſſima lib.vj.cap.58. b.lib.viij.cap.lxj.d.
Mortis imitatio ẽ omnis mutatio lib.ij.cap.viij.b.
Mors corporalis lib.vj. cap. xxxvj.c.d.xxxviij.libro.viij. cap.lxxxviij.a.
Multiloquium.in loquacitas.
Mũdicia carnis li.x.ca.ix.d.e.
Mundamur multipliciter li. viij.cap.lxix.
Mundi gloria ⁊ contemptus lib.v.cap.xxxviij.
Mundi vilitas ⁊ miſeria lib. vj.ca.xxxvj.li.viij.ca.xvij.c.
Mundi ſcientia docet vanitatem lib.vj.cap.xliij.
Mundi ſpiritus loquitur lib. x.cap.xviij.c.
Mundus eſt vallis plorationis lib.vj.cap.xxxiij.d.
Mũdi op⁹ tria hꝫ ꝯſiderãda qd fit:quõ fit:ad qd fit cõſtitutus lib.viij.cap.lxxxj.
Mundus impugnat:hominẽ li.viij.ca.lxij.b.li.x.ca.xiij.c.
Mutatio ẽ qdã mors ĩ mortis
Mutabilitas. In leuitas.

Natiuitas chriſti nos a duobus liberat inimicis peccato.ſ.⁊ morte li. vij.ca. viij.lib.xj.cap̄.ij.d.
Natura homines equales genuit lib.v.cap̄.xj.a.
Naturalis appetitus. Jn appetitus.
Negligentia abbatum. Jn abbatum.
Neglectus mandatorum: in mandatorum neglectus.
Negligentia curioſitatem generat lib.vj.cap̄.xvij.libro.x.cap̄.xx.a.
Negligentia inexcuſabilis eſt lib.vij.cap̄.xij.a.
Notitia. Jn ſcientia.
Nouiſſima tria mouenda. Jn metuere.
Nouitas triplex:contra triplicem vetuſtatem lib. vij. capitulo.xxxvij.a.
Nouelle plantationes irrigatione indigent li.ix.ca.37.a
Nouitas conuerſionis aliquando diffidentiam ⁊ puſillanimitatem inducit lib. vj. capitulo.xvj.b.
Nubit anima deo per charitatem lib.ij.cap̄.xiij.d.
Nuge ſunt in ore ſacerdotis blaſſemie lib.vj.cap̄.xj.a.
Obedientie virtus lib. v.cap̄.x.
Obedientia larga ⁊ vera lib. v.cap̄.x.e.f.li.viij.cap̄.xlvij. c.xlviij.b.
Obedientia ſimulata ⁊ infructuoſa lib.iij.cap̄.ix.c.libro. v.cap̄.x.c.
Obedientie tres mete li.viij. cap̄.xlvij.
Obedientie tres gradus lib. viij.cap̄.xlviij.a.
Obedientie precepta ⁊ remedia lib.vij.cap̄.xxxij.b.
Obedientiam maiorez preponendam lib.vij.cap̄. xxxiiij.
Obediendum eſt prelato tanq̃ꝫ deo lib.iij.cap̄.ix.
Obediendum non eſt prelato contra deum vel contra voti profeſſionez iubenti lib. iij.cap̄.ix.a.x.lib.vij.ca.33. c.
Obedientia preponitur contẽplationi lib.vij.ca.lxxij.a.
Oblatio vite noſtre tria requirit:vt.ſ.ibi ſit conſtantia virilis:continentia carnis: ⁊ conſcientia humilis lib.vij cap̄.ix.b.
Obſeruantie purificantes ſeruos dei ſex: ſilentiũ pſalmodia:vigilie: ieiunum: opus manuum: carnis munditia lib.   cap̄.xiiij.a.
Obſtinatio eſt via demonum lib.vj.cap̄.xxvij.a.
Obſtinatio eſt ſumma totius religionis ſubuerſio:⁊ venenum inſanabile lib.vj. cap̄. xxvij.c.d.
Obſtinatio impedit vnitatez fraternitatis li.vij.ca.63. d.
Obſtinationis quadruplex: gradus:diſſimulatio: ignorantia ſui:obſtinatio:⁊ con

tēptus lib.vj.cap̄.xxviij.a.b.
Otioſitas lib. iij.cap.xj.a. lib. vj.cap̄. xj. lib.vj. cap̄.xxv. c. lib.viij.cap̄.xxxvij.a.c.
Oculum interiorem ſimplicē faciūt duo:amor boni:⁊ cognitio veri lib.ix.cap̄.xxx.a
Oculum interiorem neq̄ȝ faciunt duo:cecitas ⁊ peruerſitas lib.ix.cap̄.xxx.b.
Oculi materialis ⁊ oculi ſpiritualis triplex impedimentum lib.viij. cap̄.lxxxvij.
Oculus cordis quadruplex li. ix.cap̄.xxxj.xxxij.
Occulta tria inquinantia totam aiam lib. viij.cap̄. lxix.
Olei tres proprietates lucere paſcere vngere li.viij.ca.v.a
Onus duplex peccatorum ⁊ beneficiorū li.vij.cap̄.xxxvj.
Onus peſſimum propria voluntas lib.vij.cap̄.xliiij.
Operatio dei triplex. In dei operatio.
Operatur deus tria in nobis: in deus tria.
Operuȝ tria genera:pure bona:pure mala:media libro. iij.cap̄.x.b.c.
Operatio quinq̄ȝ habere debet vt ſit laudabilis libro.x: cap̄.xxj.a.
Opinio lib.vj.cap̄.xxj.b.
Opus manuum. In labor manuum.
Opus ſine voluntate aliquando prodeſt ſed non contra voluntatem:ſic ⁊ voluntas ſine opere ſed non contra opus lib.vij.cap̄.xlix.
Opus omne triplici conſideratiōe debet preueniri. In conſideratio triplex.
Opus tripliceȝ requirit affluentiam:ſapiens.ſ.continentia:patientiaȝ:obedientiaȝ lib.viij.cap̄.xxxiij.c.
Orandi quattuor modi.ſ. obſecratio:oratio:poſtulatio: ⁊ gratiaruȝ actio li.ix.ca.xj.
Orationis commendatio:dignitas:⁊ efficatio li.v.ca.iiij
Orationem continuam infructuoſam non patitur deus lib.ij.cap̄.xv.b.
Oratio potus ſalubris eſt cōponens in ſtomacho cōſcientie quod bene geſtum eſt lib.iij.cap̄.xvj.c.
Oratio pes eſt quo aīa aſcendit lib.vij.cap̄.xxiiij.
Oratio loci ⁊ temporis congruitatem requirit libro.v. cap̄.iiij.d.xiij.c.
Orationis triformis ordinatio lib.viij.cap̄.lxxj.c.
Orationeȝ impediunt tria timor:temeritas:⁊ tepor lib. viij.cap̄.lxxij.
Ordo rectus:in auctoritatibꝰ in fine.
Ornamenta monaſteriorum ſupuacua lib.iiij.ca.xx.xxj.
Ornatus corporis ſuperfluus ⁊ vanus lib. vj.cap̄. xxxv.e. lib.ix.cap̄.xx.a.
Oris triplex affluentia.ſ. con

feſſio criminum gratiarum
actio:⁊ ſermo edificatinnis
lib.viij.caṗ.xxxiij.b.

P Atientia ⁊ ipſius laus ⁊
causa libꝛo quinto capi
tulo.xxj.

Patientie mons triplicez ha
bet gradum libꝛo ſeptimo
capitulo.xxxvj.b.

Patientia ante murale bonū
eſt lib.viij.caṗ.lvj.

Patientia quintus dies illu-
minās animā lib.x.ca.xv.d.

Pacificoꝛum tria genera lib.
v.caṗ.xxxvij.c.

Panis triplex quo glibet refi
ciendus:continentia:humi
litas:charitas lib. viij. caṗ.
lxxv.

Panum ſeptez fragmenta li.
x.caṗ.xiij.

Panis aīe iuſtitia li.vj.ca.7.d

Paradiſus noſter chꝛiſtus do
min⁹: de quo q̃tuoꝛ fontes
pꝛodeunt lib.ix.caṗ.xxxvij.

Paradiſus aīe de quo quattu
oꝛ fontes pꝛodeunt:in quat
tuoꝛ virtutes:contra quat-
tuoꝛ vitia libꝛo. ix.caṗ. vij.

Paradiſus voluptatis libꝛo.
ij.caṗ.iij.a.

Pariendi duo genera. In ma
trimonio.

Paruuloꝛum baptiſmum. In
baptiſmum.

Paſcua ſcripturarum tria li.
iij caṗ.vij.e.

Paſcendus eſt grex dñi tripli
citer:exemplo conuerſatio
nis:verbo ṗdicationis: fru
ctu oꝛationis libꝛo. iij. caṗ.
j.c.iiij.e.

Paſſionuz chꝛiſti memoꝛia ⁊
meditatio ſemper habēda.
libꝛo quinto capitulo.xl.li-
bꝛo ſeptimo capitulo quar
to.a.ſeptimo.a.d.decimo.a
lij. b. libꝛo nono capitulo.
xxxviij.d.lib.xj.caṗ.ij.

Paſſionis ⁊ moꝛtis chꝛiſti vir
tus ⁊ vtilitas libꝛo quinto
capitulo trigeſimoquinto
c.xl.a.libꝛo ſeptimo capitu
lo tertio.b.quarto. quinto.
a.ſexto.ſeptimo.d. libꝛo no
no capitulo. xxxiiij.d.

Pauptas triplex cenſus: ſen-
ſus:⁊ voluntatis libꝛo.viij.
caṗ.liij.

Paupertas chꝛiſti lib. v. caṗ.
xix.a.b.

Paupertatis virtus ⁊ laus li.
v.caṗ.xix.c.d.

Pauperes ⁊ ignobiles ſubli-
mati ī eccleſia li. 4.caṗ.13.b

Paupertas falſa lib.v.capitu
lo.xix.c.d.

Pauperum clamoꝛ ad ponti
fices lib.iij.caṗ.xviij.a.

Pax ⁊ ipſius virtus ⁊ laus li.
v.caṗ.xxxvij.

Pax debetur pꝛoximo lib. 8.
caṗ.xlij a.

Pax duplex data fuit homini
pꝛimo ante peccatum libꝛo
ix.caṗ.j.b.

Pax triplex:amara: amarioꝛ:
amariſſima libꝛo ſexto capi

tulo.xxx.c.
Peccatum quid eſt lib.vj.ca. xxxj.b.
Peccatoꝛum triplex gradus ſcilicet peccata minima: me diocra: magna lib.viij. cap. xxxv.a.
Peccatum quincuplex circa tranſgreſſionem pꝛimi ho minis lib.x.cap.j.
Peccata pꝛimaria. vij. libꝛo. vij.cap.j.
Peccatum intentione iudica tur lib.iij.cap.xj.a.
Peccati ⁊ peccatoꝛis ſeruit⁹ lib.ij.cap.x.lib. viij. capitu lo.xxxv.d.
Peccatum moꝛs eſt anime li. vij.cap.iij.xlvij.b.
Peccatum contemptu: vſu: ⁊ conſuetudine: aggrauatur lib.iij.cap.xj.a.
Peccatum ſeperat inter deuꝫ ⁊ animam libꝛo. viij.capitu lo.xxxvij.b.
Peccatum moꝛteꝫ homini in duxit lib.vij.cap.iij.a.
Peccatum conſcientiam ro dit lib.vij.cap.xlv.a.
Peccata adinuiceꝫ contraria lib.vj.cap.xxxij.
Peccata venialia ⁊ leuioꝛa li bꝛo.vj.capitulo.xxxj. libꝛo. vij.cap.xxxij.
Peccati excuſatio libꝛo quin to capitulo.xiiij.d.libꝛo ſex to capitulo. xxvij. b. libꝛo. viij.cap.xxxij.d. lib.x. capi tulo.j.d.viij.
Peccati audacia ⁊ impuden tia lib.x.cap.xx d.
Pedes duo quibus aſcenden dum eſt ſcilicet meditatio ⁊ oꝛatio lib. vij.cap xxiiij.
Pedes quattuoꝛ cathedre pe ſtilentie ſcilicet malitia có temptus irreuerentia: aſtu tia lib.ix.cap.xxij.
Pena repꝛoboꝛum deus eſt lib j.cap.x.a.
Pena eterna damnatoꝛum li bꝛo.j.capitulo.x.b.libꝛo.vj. capitulo. xxxix.d. xl. libꝛo. vij.capitulo.liiij.b.lib. viij. capitulo.lxxxviij.b.
Pena aliquando contra nos: aliquando pꝛo nobis libꝛo vij.cap.xlv.
Penitentie quattuoꝛ dies: ti moꝛ: laboꝛ: doloꝛ: ⁊ pudoꝛ libꝛo.ix.cap.iiij.
Penitentie virtus ⁊ laus lib. v.cap.j.
Penitétie aſperitas per amo rem lenis fit libꝛo.iiij.capi tulo.xj.b.c.
Penitens vere libꝛo quinto capitulo.j.a.
Penitentie anime due: agni tio: ⁊ deuotio libꝛo ſepti mo capitulo.xxiij.a.
Peregrinatio a domino lib. vij.cap.lxx.
Perſequtio diſcernit mercen narios a paſtoꝛibus libꝛo iij.cap.xxix.
Perſequi chꝛiſtum libꝛo pꝛi mo capitulo.x.

Perſequutio: in tribulatio.
Perſeuerantie virtus ⁊ laus lib.j.cap̄.ix.f.lib.v.ca.xxvij.
Perſonarum acceptio. In acceptio.
Peruerſitas. In malitia.
Peſtilentie cathedra. In chathedra.
Petiones cordis tres: quib⁹ tria petunt lib.viij.ca.lxxj.
Picture parietum libro.iiij. cap̄ xxj.
Pietas dei. In miſericordia dei.
Pietas hominis. In miſericordi hominis.
Pietas prelatoꝝ. In p̄latoꝝ.
Pigritia: tepiditas: ⁊ deſidia li.vj.cap̄.xv.li.viij.cap̄.57.b
Pinguedo carnis. In carnis.
Placere deo ⁊ hominibus nō poſſe lib.iij.cap̄.xix.a.b.
Plenitudo quadruplex habēda in futura vita li.viij.ca. xxviij.a.lib.x.cap̄.xxvj.a.
Pontificis officium: ethimologia ⁊ puritas li.iij.ca.xvij
Potus nimius lib.iiij.ca.xvj.
Prebendarum ſiue beneficiorum ⁊ dignitatum collatio ac multiplicatio lib.iij.cap̄. xxx.lib.iiij.cap̄.j.b.c.ij.b.
Preceptorum legaliū duplex genus.ſ.moralia ⁊ figuralia lib.vij.cap̄.lviij.a.
Preceptoruꝫ. In mandatoꝝ.
Predicatori quid ſit cauendū lib.iij cap̄.xv.
Predicatur ſecure taliter lib. iij.cap̄.xvj.
Predicationi opus addendū lib.iij.cap̄.iiij.d.xiiij.c.
Preeſſe vtiliter ⁊ viuere ſotialiter non ſunt vnius meriti lib.iij.cap̄.xiij.
Preferre ſe alijs lib.vj.cap̄.ij. b.xxj.c.xxij.
Prelatorum periculuꝫ lib.iij. cap̄.xxiij.li.viij.cap̄.xliiij.c.
Prelatorum pietas: compaſſio: ⁊ manſuetudo libro.iij. cap̄.iij.b.
Prelatorum cupiditas lib.iij. cap̄. v.b.c.xxviij.d.e.lib.x. cap̄.vij.c.
Prelatorum exēplum lib.iij. cap̄.viij.a.li.viij.cap̄.xlv.a.
Prelatorum conſtantia lib. iij.cap̄.ij.f.
Prelatorum ſuperbia lib.iiij. cap̄.xxiij.b.xx.
Prelatorum zelus ⁊ ſollicitudo lib.iij.cap̄.iiij.vij.xvj.d. lib.vj.cap̄.xj.b.
Prelatorum doctrina lib.iij. cap̄.viij.
Prelatorum iudicium lib.iij. cap̄.xxx.
Prelatio a quibus ſpecialiter fugienda ſit lib.iij.cap̄.xv.f.
Prelatione quis ſit dignus. lib.iij.cap̄.j.
Prelationis vſurpatio libro iij.cap̄.xxviij.
Prelatis quid ſit neceſſariuꝫ lib.iij.cap̄.ij.iij.iiij.e.xiij.d. xxiij.d.lib.viij.cap̄.xlv.a.
Prelatus negligens lib.iij.

cap.j.d.iiij.b.
Prelatus malus lib.ij.cap.xx d.e. lib. iij. cap.j.b. xix.b. c. xxvij.xxviij.e.li.iiij.cap. iij. c.xiij.a.lib.vj.cap.xj.b.
Prelato ſunt oneri anime infirme lib.iij.cap.vj.
Premium eternum. In beatitudo.
Premium diligendi deum li. ij.cap.xxvj.
Preparatio domus dei. In domus.
Preſumptio lib.ij. cap. xxj.c. lib.vj.cap.xxvij.lib. viij.ca. lxiij.d.lxv.b.
Preſumens de meritis non meretur ſed demeretur li. v.cap.xxx.
Pretioſus habitus. In hitus.
Primus homo. In hõ prim⁹.
Primi motus.in affectus aie.
Principes regis egypti.i.diaboli: ſcilicet malitia: luxuria:auaritia lib.x.cap.ij.a.
Proceſſio domini quattuor habuit ordines li.ij.ca.35.a.
Proficiendũ ſemper lib. vij. cap.xv.d.xlvj.c.liiij.a.c.lib. viij.cap.lxxviij.b.
Profundum dei per timorẽ cõprehenditur li.j.cap.ix.e.
Promiſſio dei duplex: ſcilicet vite preſentis & future lib. vij.cap.lxxv.a.
Promotio iuuenũ ad eccleſiaſticas dignitates li.4.ca.ij.
Propria volũtas. in volũtas.
Proſperitas. In aduerſitas.
Prouidentia maxima contra triplex malum adhibenda.lib.viij.cap.liiij.b.
Prouidentur bona corã deo tripliciter.cogitatione. intentione.prouidentur & corã hominibus tripliciter. habitu. actõe.ſermone.lib. vij.cap.xlvij.a.
Proximo triplicem debemus ſollicitudinem dilectionis. lib.viij.cap.xxx.
Proximo auxiliũ debemus. In auxilium.
Prudentia neceſſaria in cõſilijs.lib.viij.cap.xxxj.
Prudẽtia eſt ſecũdus dies ſpiritualis.lib.x.cap.xv.a.b.
Prudentia cuſtos eſt rationabilitatis ordinata a fide.lib. viij.cap.xxvij.b.
Prudentia & prudentes.lib. 9.cap.xxj.a.xxxiiij.f.xxxv.b.
Pſalmodie virtus & laus.lib. v.cap.xlij.lib.x.cap.xiiij.b.
Pudor duplex.ſ.adducẽs peccatum.& adducens gloriã lib.vij.cap.lvj.
Pudor duplex in cõpunctione.cogitare.ſ.deum benefactorem. cogitare patrem. lib.ix.cap.xiiij.a.
Pugna & defenſio contra diabolum.lib.viij.cap.lvj.b.
Purgatorium . lib . viij. cap. lxxxix.b.
Purgatores & purificatores ſex.lib.x.cap.xiiij.a.
Purgandi in nobis duo: ite

lectus: ꝛ affectus libꝛo. vij. cap. xxij. a.
Puritas coꝛdis. In coꝛdis.
Puritas in duobus conſiſtit lib. viij. cap. xxix. a.
Puſillanimitas malum ꝛ dānum lib. vj. cap. xvj. lib. vij. cap. lxiij. c. lib. viij. cap. lvij. lxiij. c. lxxviij. b.
Ratio coniungitur fidei: ꝛ per ipſam regitur lib. viij cap. xxvij. a. b.
Ratio ſola conſentiens interficit animam libꝛo ſeptimo cap. xlvij. b.
Ratio eſſe debet ſine erroꝛe libꝛo. viij. cap. lv. b.
Ratio comes ꝛ quaſi pediſſequa eſt voluntatis libꝛo. x. cap. ix. a.
Rationis multiplex caſus li. viij. cap. j. b. c.
Ratio coꝛrupta duobus modis fallitur lib. vij. ca. xlj. a.
Rebellio ad mandata. In cōtemptus.
Redemptio noſtra duo conſiſideranda habet modum ꝛ fructum lib. vij. cap. vij.
Redēptionis ſacramentū triplicem oſtendit potentiam diuinitatis lib viij. cap. iij.
Redemptionis beneficiū angeli non meruerant lib. ix. cap. xxxiiij. b.
Redemptionis beneficiū ſemper habendū in coꝛde lib. ix. cap xxxviij. d.
Regnum dei quattuoꝛ modis habetur. ſcilicet cōceditur: pꝛomittitur: oſtēditur: percipitur lib. ix. cap. xxxix.
Regnum celoꝛum quattuoꝛ genera hominum poſſidet lib. ix. cap. xl.
Regularis obſeruatio in duo diuiditur: in pꝛecepta: ꝛ remedia lib. vij. cap. xxxij.
Religioſoꝛum peruerſitas li. iiij. cap. xij.
Religioſi non iudicēt epiſcopos: nec epiſcopatū ambiant lib. iij. cap. xxij.
Religioſoꝛum cupiditas ꝛ diſcurſus lib. iiij. cap. xiij. d.
Religioſoꝛum ſuperbia libꝛo iiij cap xiij. e. xviij. libꝛo. vj. cap. j. b.
Religioſoꝛum ſumptuoſitas ꝛ oꝛnatus in domibus lib. iiij. cap xx xxj. a.
Renouatio interioꝛ in tribus conſiſtit lib. viij. cap xxiiij. a
Reſiſtendum temptationib⁹: lib. v. cap xv.
Reſpondētia ſibi duo. ſ. ꝛ pugna ꝛ victoꝛia li. v. ca. xiiij. b
Reſurrectio duplex anime ꝛ coꝛpoꝛis lib. ix. cap. vj. a.
Reſurrectio coꝛpoꝛum ꝛ glorificatio lib. viij. cap. xcv. c. lib. ix. cap. vj. a. xvj. b. lib. x. cap. xxv. c. xxvj. c.
Reuelatur tria de deo tribus lib. viij. cap. xl. d.
Reuertendi ad dominum triplex modus lib. viij. capitulo. xxxviij.

Riuuli quatuor de chriſto fon
te manantes libro. ix. capi-
tulo.xxxiij.a.
Note currus ſpiritualis qua-
tuor: quem ducunt ſeruus
mercennarius & filius lib.
ix.cap.xxviij.
Rote currus malitie:luxurie:
& auaricie: quattuor libro
decimo capitulo.ij.
Ruina voluntatis & rationis
triplex lib.viij.cap.j.b.c.
SAcramentum baptiſmi
In baptiſmi.
Sacramentum eucharistie.in
altaris ſacramentum.
Sacramentuz penitentie.In
penitentie.
Sacramentum incarnationis
In incarnationis.
Salus humana in duobus cō
ſiſtit:i libero arbitrio & gra
tia lib.vij.cap.lxvij.
Salutem noſtram operantur
tres:deus:angelus: homo
lib.viij.cap.vij.
Salutis noſtre teſtimonium
triplex:ſpiritus: aqua: ſan-
guis lib.x.cap.xvj.e.
Sanctum hominem tria faci-
unt:victus ſobrius.
Sanctus iuſtus: ſenſus pius.
lib.viij.cap.lxxxv.
Sanctum hominem faciunt
duo:timor & amor dei libro
j.cap.ix.b.c.
Sanctorum triplex genus li.
viij.cap.xxiij.a.
Sanctorum triplex ſtatus li.
viij.c.xciiij.a.
Sanctorum gaudium triplex
In gaudium.
Sanctorum feſtiuitates. In
feſtiuitas.
Sanctorꝝ mortem pretioſam.
In mortem.
Sanctorum memoria triplex
generat deſiderium lib.viij
cap.xcvij.a.
Sanctoruz anime deſiderant
recipere corpora ſua lib.x.
cap.xxv.
Scōꝝ btitudo.In btitudo.
Sci fruunt dō tripl'r.i fruunt.
Sancti duplici glutino cohe-
rent ſibi.In glutinum.
Sctificat deꝰ a filijs li.8.ca.x.b
Sanguiſuge ꝓprie volūtatis
due ſunt filie:vanitas & vo-
luptas lib.vij. cap. xliiij.a.
Sapiētia triplex:cordis:oris:
operis lib.viij.cap.xxxiij.
Sapientia triplex:carnis:mū
di:dei lib.viij.cap.lij.
Sapientia quid ſit libro. viij.
cap.xix.c.
Sapientia vincit malitiaz li.
j.cap.xiij.c.d.
Sapientie & virtutis differē-
tia lib.vij.cap.lxxj.a.
Sapores quatuor:quibꝰ qua-
tuor prout ſunt ſapiunt li.
x.cap.xvij.
Sapor dei diuerſimode ſe ha-
bet diuerſis timenti ſapit
iuſtitiam & potentiam:amā
ti bonitatem & miſericordi
am lib.x.cap.xxij.

Satiſfatio ⁊ afflictio libro.ix. cap.vij.c.
Scala duplex:innocētie ⁊ patientie lib. vij.cap̄.xxxvj.a.
Scandalum triplex oculi: manus:pedis li.viij.cap̄.lxxiij.
Scandalum faciunt proditores in domo dei libro. viij. cap̄.lvij.a.
Scientia mala duplex mundi ⁊ carnis lib.vij.cap̄.xliij.
Scientia hominis libro. viij. cap̄.lxvij.b.
Sciētie lumen lib.ij.cap̄.xxiij.
Scientia tria operatur penitudinem:correctionem: ſollicitudinē li.ij.cap̄.xxiij.c.d
Scientia ⁊ hominem duplex lib.viij.cap̄.lxvij.b.
Scientie ambitio lib. vj.cap̄. viij.d.
Scientia zeluȝ temperat lib. v.ca.ix.a.b.li.vij.cap̄.xxiij.a
Sciendi triplex modus ſcilicet quo ordine: quo ſtudio quo fine li.viij.cap̄.lxviij.a.
Scire volentium.v.genera li. viij.cap̄.lxviij.a.b.
Secula alterius vite duo lib. vij.cap̄.lxij.b.
Seculi huius vite ſunt arbores īfructoſe lib.ix.ca.64.a
Sedere a dextris quid ſit lib. x.cap̄.xxiij.b.
Seminatū malum ⁊ innatum lib.vij.cap̄.xl.
Senſus in homine quid ſit li. x.cap̄.ix.a.
Senſus ⁊ vita anime lib. vij capitulo.xij.
Senſus corporis quinq; pertitus:⁊ ſenſus anime ſimiliter lib.ix.cap̄.vj.b.c.
Senſus pius in tribus conſiſtit lib.viij.cap̄.lxxxv.
Senſum regimen valde vtile lib.viij.cap̄.xc.a.
Senſuuȝ purgatio quomodo ſit lib.x.cap̄.xiiij.
Sentire deum li.i. ca.xxvij.c.
Sequi deuȝ tripliciter.ſ.in ſeruitute:vtilitate:⁊ aſperitate lib.viij.cap̄.xxxviij.
Sequi chriſtum diuiſio vtilis lib.ix.cap̄.xxxij.
Sequuntur deuȝ in proceſſione boni ſimplices libro.ix. cap̄.xxxv.a.b.
Sermo dei duplicē habet operationeȝ:ſcilicet animas vitioſas ſanare ⁊ bonas ammonere lib.vj.cap̄.xv.a.
Sermo dei ē cognitio noſtra bona lib.vij.cap̄.xl.a.
Sermo bonus eſt ſignum viſitationis ⁊ aduentus ſpirit° ſancti lib.j.cap̄.xviij.b.c.d.
Seruientium deo triplex gradus:incipientium: proficiētium:profectorum lib. viij. cap̄.xxxvj.
Seruit homo quattuor:carni mundo:deo: diabolo libro ix.cap̄.xvij.
Seruus non ſponte: ſed propter timoreȝ ſeruit lib.viii. cap̄.lxxiii.a.b.
Signa quedam que oſtendūt

eſſe hominē de numero ele
ctorum lib.x.cap.xvj.
Signa quibus cognoſcuntur
boni ſpiritus a malis: & cō
tra lib.x.cap.xviij.
Silentij virtus & laus lib.v.
cap.xj.d.xij. li.x.cap xiiij.a.
Silentium triplex vtile lib.v.
cap.xij.b.
Similitudo dei in anima lib.
ij.cap.vj.a.
Simplicitas dei. In dei ſim/
plicitas.
Simplicitas anime. In ani/
me ſimplicitas.
Simplex oculus. In oculum.
Simulatio. In doloſitas.
Singularitatis vitium lib.vj.
cap.xxj.
Sinus abrahe. In habrae.
Sobrietas preficitur ad cuſto
diam concupiſcibilitatis lib.
viij.cap xxvij.c.
Sobrius victus li.viij.cap.85.
Sotialiter viuere lib.iij.cap.
xiij.a.lib.viij.cap.liiij.a.
Sollicitudo eſt pars ſcientie
lib.ij.cap.xxiij.d.e.
Sollicitudo vitioſa li.3.ca.21.
Sollicitudo prelatorum lib.
iij.cap.vij.
Sollicitudo duplex animam
agitat ſpectimoris libro.ix.
cap.xvj.a.
Sollicitudo triplex. in dile//
ctione proximi habēda lib.
viij.cap.xxx.
Sol quomodo videtur lib.j.
cap.xxij.b.
Solitaria vita lib.v.cap.39.
Spei laus & virtus libro.v.ca
pitulo.xxxij.
Spes preficitur concupiſcibi
litati lib.viij.cap.xxviij.a.c.
Spes triplex orta ex triplici
fide lib.viij.cap.xxviij.
Spes preſentem eccleſiam cō
ſolatur li.vij.cap x.b.
Spes eſt ſeptimus panis quo
iuſtus reficit lib.x.cap.xiij.f.
Spes libidinem prouocat lib.
v.cap.xvij.b.
Spine quatuor īter quas ver
ſamur libro.ix cap.xxix.
Spiritus ſanctus quare ipſo
nomine appellatur lib.pri/
mo.cap.xiiij.a.b.
Spiritus ſanctus ꝓcedit: ſpi/
rat: inhabitat replet: glori/
ficat lib.j.cap.xiiij.a.b.
Spiritus ſancti effectus lib.j.
cap.xiiij.c.& infra.
Spiritus ſanctus nō ſemper
eodem modo eſt in viris ſpi
ritalibus lib.j.cap.xv.
Spiritus modo venit modo
recedit: & cauſa quare hoc
facit lib.j.cap.xv.
Spiritus multiplicitas libro.
primo.cap.xvj.
Spiritus ſancti aduētus lib.
j cap.xvij.
Spiritus ſancti.vij.dona & eo
rum effectus lib.x.cap.xx.
Spiritus via duplicem habet
gradum lib.vij.cap.xiij.
Spiritus ſanctus eſt inuocan
dus lib.j.cap.xvj.d.

Spiritus eſt veritas:falſitatē fugiens lib.vij.cap.xxxix.
Spiritus triplex etiam indignis datur lib.viij.cap.viij.
Spirituum diſcretio lib.vij.cap.xl.b.
Spirituum quatuor genera: pecorinus:humanus:angelicus:z diuinus lib.ix.capitulo.xxxvj.a.
Spirituum quinqꝫ genera:ſcilicet dei:hominis: carnis: mundi: diaboli lib.x.capitulo.xviij.a.b.
Sponſe chriſti inſultat diabolus.Jn diabolus.
Status anime.Jn aie ſtatus.
Status quatuor precedentes couerſionē.Jn couerſione.
Status hois.Jn hois ſtatus.
Stella in marie nomen.
Subiectionis triplex modus lib.viij.cap.xlvj.
Subſtātie tres in chriſto lib.j.cap.vij.
Suffragia ſanctorum deſideranda libro.viij.xcvij.c.
Superbie due ſpecies:ceca:ſcilicet z vana li.vij.ca.xxviij.
Supbia quadruplex: ſcilicet corde:oris:operis z habit⁹ lib.ix.cap.xx.
Superbie vitiuꝫ lib.vj.cap.j.
Superbia vnde naſcatur lib.vj.cap.ij.
Superbia initium eſt omnis peccati lib.vj.cap.j.a.lib.j.cap.xxix.c.
Superbia leuitatem parit libro.vj.cap.xviij
Superborū eſt propriuꝫ leta ſemper appetere lib.vj.capitulo.xix.a.
Superbie refrenatio li.vj.capitulo.xxxv.c.
Suſpitio vitioſa.Jn eporum.
Suſpitio nō patitur credere nos ab a ijs amari lib.vij.capitulo.lxiij.d.
Tabernacula dei li.viij.cap.xxiiij.c.
Temperantia.Jn ſobrietas.
Templum.Jn domus.
Temporaliuꝫ vanitas z inutilitas lib.v.cap.xxxviij.c.d.
Temporalia miniſtrat nobis deus duabus de cauſis lib.vij.cap.lxj.
Temptationuꝫ quatuor genera lib.ix.cap.xviij.xix.a.
Temptatio religioſorum duplex lib.iij.cap.xxij.b.
Temptationū neceſſitas:aſperitas:z vtilitas lib.v.capitulo.xiiij.
Temptationib⁹ reſiſtendo victoria acquiritur lib.v.capitulo.xv.li.viij.capitulo.v.d.lvij.b.
Temptationis caſus vtilis li.v.cap.xiiij.d.e.lib.viij.capitulo.xl.b.c.
Temptationes mūdi z corporis lib.vj.cap.v.b.
Temptatio eſt vita hominis lib.vj.cap.xxxvj.a.
Temptationum aculei multiplices.lib.vij.cap.xxxvj.b.

Temptatoꝛis aſtutia ⁊ inſtantia Jn diaboli aſtutia.
Temptatis confugienduʒ eſt ad diuinuʒ auxilium lib.v. cap.xiiij.c.li.ix. cap.xj.d. li.x.cap.xv.b.
Tempus quidem damnoſum lib.v.ca.iij.b. theologie virtutes li.viij.cap.xxvij.
Teſtimoniū triplex:alterius: noſtri: ⁊ dei.lib.viij.cap.lj.
Tepiditatis vitium ⁊ periculum lib.vj.cap.xv.
Teſtimoniuʒ conſcientie. Jn conſcientie.
Teſtimoniū ſalutis. Jn ſalutis
Timoꝛ duplex malus ⁊ bonus ⁊ vterqꝫ triplex lib.vij.capitulo.xxxviij.
Timoꝛ duplex in loquēdo habendus lib.viij.cap.xli.a.
Timoꝛ triplex:⁊ eius effectus lib.v.cap.viij.c.lib.viij.capitulo.lix.a.
Timoꝛis triplex gradus lib.vij.cap.xxxvj.a.
Timoꝛ domini ſanctus ſublimi ⁊ pꝛofundo dei reſpondet lib.j.cap.ix.c.
Timoꝛ iuſtificationē pꝛecedit lib.vij.cap.l.
Timoꝛis dei excellētia ⁊ eius multiplex effectus libꝛo.v.capitulo.viij.
Timoꝛe dei initiatur quis ad ſapientiam:⁊ per timoꝛem peruenitur ad ſpeʒ lib.viij.cap.xl.a.
Timoꝛe affigitur quis domino ⁊ configitur quaſi clauis lib.viij.cap.lxxvj.b.
Timenda tria nouiſſima. Jn metuenda.
Timoꝛ eſt pꝛima dies penitentie.lib.ix.cap.iiij.a.
Timoꝛ pꝛimus exagitat pꝛimoꝛdia cōuerſionis noſtre li.ix.cap.xviij.b.
Timoꝛ pꝛimus contra negligentiā exurgit li.x.ca.xx.a.
Timoꝛ ⁊ amoꝛ ſimul. Jn amoꝛ ⁊ timoꝛ.
Tranſgreſſio triplicem parit modum culpe lib.viij.capitulo.xlix.
Tribulationum tempoꝛaliuʒ vtilitas:ſolatium ⁊ fructus lib.v.cap.xx.li.vij.ca.xlij.a.
Trinitas creata lib.viij.cap.j.xxv.a.c.xx.xviij.b.
Trinitas increata lib.j.cap.v.vj.c.cap.viij.
VAguʒ coꝛ. Jn coꝛdis inſtabilis.
Vallis duplex.flagitioꝛū ⁊ facinoꝛuʒ lib.vij.cap.xxxvj.a.
Vanagloꝛia lib.vj.cap.xxiij.
Vanagloꝛia eſt ſagitta volans in die lib.ix.cap.xviij.c.
Vanagloꝛia eſt puluinar peccatoꝛis lib.ix.cap.xxij.e.
Vanitas triplex eſt filia pꝛopꝛie voluntatis lib.vij.cap.xliiij.a.
Vanitas triplex:cui creatura ſubiecta eſt li.vij.cap.vij.b.
Vanitas laudis humane lib.vj.cap.x.

Vanitas ſeculi cauenda li.vij. cap.xlvj.a.
Vanitati ſimilis factus eſt homo lib.vij.cap.xxiij.b.
Vanitaté docet ſcientia mundi lib.vij.cap.xliij.
Vanitas temporaliuz:in temporalium.
Vbera prelati lib.iij.cap.v.d.
Velle triplex: nature:gratie: culpe lib.vj.cap.lxix.
Verbum triplex. In carnatuz. Inſpiratuz: eructatum lib. viij.cap.ij.
Verbũ dĩ multiplex operatio lib.x.cap.xix.
Verbuz dei in corde eſt bona cogitatio lib.vij.cap.xl.a.
Verbum otioſum lib.vij.cap. xxxv.c.lib.x.cap.iij.b.
Verboſitatis ſeptem ſpecies lib.x.cap.xiiij.a.
Verbum quo deus homini loquitur li.j cap.xxiiij f.
Verecundie virtus ⁊ laus lib. v.cap.xiij.
Verecundie duplex bonuz in anima lib.v.cap.xiij.
Vereritatis agnitio in tribus gradibus conſiſtit lib.vij. cap.xxvj.
Veritas ⁊ miſericordia obuiauerunt ſibi li.j.cap.xvij.c.
Veritas angelos nõ amat lib. v.cap.xlj.c.
Veritas humilitaté parit lib. viij.cap.xx.a.
Veritas reficit rationem lib. viij.cap.lviij.
Veritas ⁊ gratia iocundam ⁊ penam faciunt dei viſitationem lib.j.cap.xxviij.
Veritas ambitionem diſſipat lib.vij.cap.viij.a.b.
Vetuſtas triplex lib.vij.cap. xxxvij.a.
Via ſpiritus. In ſpiritus via.
Victus ſobrius. In ſobrius.
Victore ſummum genus lib. vij.cap.lvj.b.
Victoria meretur gloriam li. v.cap.xiiij.b.
Vitiorum contemptio. In cõtemptio.
Vitia ſeptem: ⁊ eorum effectus In ſpiritus ſancti dona.
Vitioruz gemina ſpecies.ſ. flagitia:⁊ facinora li.7.ca.36.a
Vigilia triplex:operũ: verborũ:⁊ cordis lib.viij.ca.xlj.a.
Vigilia prelatorum lib.iij.ca. vij.b.c.d.
Vigilia eſt tertia obſeruantia ſeruis dei ꝑpoſita lib.x.cap. xiiij.c.
Vigilanti preſentat ſe deus li. j.cap.xviij.a.b.
Vilitas humane conditionis In humane.
Vilitas ⁊ aſpitas. In aſpitas.
Vinculum triplex quo aſtringimur deo: memoria paſſionis:timor dĩ: ⁊ charitas primum ⁊ funibus: ſecundum ex clauis:tertium eſt gluten lib.viij.cap.lxxvj.
Virginitas triplex:carnis:mẽtis ꝓfeſſionis lib.xj.cap.j.d.

Virginitas proponitur humilitati lib.v.cap.vj.
Vires anime. In anime vires.
Virtus quid ſit lib.v.cap.29.b
Virtus in homine duplex inquirẽdi ſaluatorẽ ſuũ: ⁊ adherendi ei inſeparabiliter. lib.viij.cap.lxvij.b.c.
Virtus tria in ſeruientib⁹ deo operatur.ſ.timorem: ſpem: charitatẽ lib.viij.cap.xxxvj
Virtutes cardinales: ſunt: Juſtitia: fortitudo: temperantia: prudẽtia: valde neceſſaria ſunt prelatis li.iij.ca.ij.f
Virtutes cardinales neceſſarie ſunt ad perfectionem cõuerſionis lib.ix.cap.xxj.
Virtutes cardinales vnde oriantur lib.ix.cap.vij.b.ix.b. xxxiiij.e.f.
Virtutum cardinalium offitium ⁊ vtilitas lib.viij.capitulo.lxix.libro.ix.cap x.
Virtutes thelogice. In theologice.
Virtutum cardinalium neceſſaria conſideratio libro.v. cap.xliij.b.
Virtutis ⁊ ſapientie differentia: q⁊ virtus operatur: ſapientia finiſ lib. vij.cap.lxxj.a
Virtus aliquando initium reputatur: ⁊ econtrario libro v.cap ix.a.
Virtutes quibus veſtitus fuit primus homo. In hõ pmus
Viſio dei futura ⁊ frui libro.j. cap.xxj.c.xxvj.c.lib.v.cap. xlv.d.xlvj.b.c.lib.viij.cap. xcix.a.
Viſio ⁊ apparentia dei: ac cõprehenſio eius in hac vita li.j.ca.ix.a.xxij.xxiij.24.26.
Viſitatio diuina ⁊ ſpiritalis. lib.j.cap.xxviij.
Vita anime deus libro.v.cap. xxxvij.b.lib.vij.cap.iij.a.
Vita bona li.vj.cap.xxxvij.b.
Vita vitioſa lib.vj.cap.xxxvij.
Vita chriſti lib.vij.cap.iiij.li. ix.cap.xij.a.xxxiiij.d.
Vita actiua ⁊ contemplatiua lib.vij.cap.lxxvj.
Vite eterne promiſſio lib.vij. cap.lxxv.
Vita eſt anima lib.ij.cap.vij.
Vita ſolitaria. In ſolitaria.
Vita ⁊ ſenſus aie li.vij.ca.xij.
Vita duobus modis a corde p cedit lib.vij.cap xxvij.
Vita humana in duobus verſatur: proſperitate: ⁊ aduerſitate lib.vij.cap.lxij.
Vite preſentis breuitas libro vij.cap.xxx.
Vnguentum triplex: cõtritionis: deuotionis: ⁊ pietatis lib.viij.cap.xxxj.
Vnio anime ad deũ li.j.ca.xix.
Vnitatis diuine excellẽtia li. j cap.vj.xix.
Vnitas duplex naturarum ⁊ ſenſus lib.j.cap.xx.c.
Vnitatem diuidit propriũ cõſilium lib.vj.cap.xiiij.
Vnitas bonorum duplex iuſtificans ⁊ glorificans li.vij.

cap.lxiij.a.
Unitas iuſtificans duplex ad ſeipſum: ⁊ ad proximum li. vij.cap.lxiij.
Unitas ad proximum duob⁹ modis habetur lib.vij.cap. lxiij.d.
Unitas in creaturis ſeptiplex ſcilicet collectiua:conſtitutiua:cõiugatiua:natiua: poteſtatiua:votiua:dignatiua lib. .cap.vj.
Unitatem quaʒ habere debet quis ad proximum impediunt duo. ſ. obſtinatio ⁊ ſuſpitio lib.vij.cap.lxiij.d.
Unus deus. Jn deus vnus.
Uocis diuine in anima multiplex operatio lib.x.cap.xix.
Uolũtas qd ſit lib.x.cap.ix.a.
Uoluntas ſola aliquando ſufficit ad meritum libro. viij. cap.xxij.b.
Uoluntas nunq̃ mouet abſq; ratione licet aliquando cõtra ratione lib.x.ca.ix. a.b.
Uolũtas triplex libera: mala: bona lib.viij.cap.xviij.
Uoluntas perfecte triplex bonum lib.vij.cap.xix.
Uoluntas bone quadruplex gradus.ſ.recta:valida:deuota:plena lib.vij.cap.xv.b.
Uoluntas ruina triplex libro viij.cap.j.c.
Uoluntas ſola ſeruituti peccati hominẽ ſubdit lib.ij.ca.x.
Uoluntas ſine opere aliquando ſufficit lib.vij.cap.xlix.b
Uolũtatem bonam habet qui vult habere bonam voluntatem lib.viij.cap.xv.c.
Uolũtas duplex miſera ⁊ beata lib.viij.cap.xx.b.
Uoluntas recta lib. viij. capitulo.lv.b.
Uoluntas ſola meretur in homine lib.x.cap.x.
Uoluntas propria dicitur ſanguiſuga:que duas habet filias:vanitatem:⁊ voluptateʒ lib.vij.cap.xliiij.a.
Uolũtas propria diſcretionẽ extinguit lib.v.ca.ix.d.
Uoluntas propria contraria eſt charitati lib.vj.cap.xij.a
Uoluntas propria ſola infernum p̄parat lib.vj.cap.xij.a
Uoluntas propria omneʒ obſeruantiam diſſipat lib.vj. cap.xiij.a.
Uoluntas propria via eſt peccatorum lib.vj.cap.xiij.b.
Uoluntas propria deum impugnat lib.vj.cap.xiij.c.
Uolũtas propria crudelis beſtia eſt: que vult deum non eſſe deum lib.vj. cap.xiij. d.
Uoluntas propria in gehennam inducit li.viij.ca.78.c.
Uolũtas propria lepra eſt cordis lib.vj.cap.xiiij.
Uoluptas corporis fugienda lib.v.cap.xvj.xviij.c.lib.vij. cap.xlvj.a.
Uoluptas rete diaboli lib.vij. cap.xlij.a.
Uoluptatem docet ſciẽtia car

nis lib.vij.cap̄.xliij.

Uoluptas eſt filia proprie voluntatis lib.vij.cap̄.xliiij.a.

Uſus difficultatem tollit lib. vj.cap̄.xj.c.xxv.

Xp̄i iheſu nomen: ꝛ eius virtus lib.viij.cap̄.v.

X̄pi aduentus:anima:aſcenſus ꝛ deſcenſus.Humilitas.Infirmitas:incarnatio:natiuitas:nomē:paſſio:vita:mors paupertas:redemptio:filiatio:ſingula i locis ſuis ꝛ lr̄is

Ypocriſis ꝛ ypocrite lib. ij.cap̄.xj.a.lib.vj.cap̄.ix. xxx.lib.vij.cap̄.lxvj.b.lib. ix.cap̄.xviij.b.

Zelus triplex habendus ſ.feruidus:circūſpectus: Inuictus lib.viij.cap̄.xiij.

Zelus abſqꝫ ſcientia minus efficax eſt lib.v.cap̄.ix.a.b.lib. vij.cap̄.xxiij.a.

¶ Explicit tabula ſuper Bernardum.

¶ Par eſt verbis id odoriferis opus herbis. Nēpe gerit flores Bernardus nobiliores.

In nomine domini noſtri ieſu chriſti. Incipit prologus ſequentis operis.

Cum nō eſſem alicui exercitio magnopere occupatus. Placuit mihi: vt opuſcula viri illuſtriſſimi Beati Bernardi Egregij abbatis clareuallis: diligenter inſpiciendo percurrerē: ⁊ ſiquid in eis laudabile memoriaq̄ʒ dignū: precipue de virtutibus inuenirem excipiens: ſcripto breuiter cōmendarem. Nec defuit voluntati mee diuine gratie auxilium: ſine qua nec cogitare ſufficim⁹ bonum. Ipſa itaq̄ʒ me preueniente ⁊ ſubſequēte propoſitum meum effectui mancipaui. Multa tamen plura q̄ʒ ab initio decreueram quia viſa ſunt mihi multum vtilia ⁊ dulcedine edificationis redundātia non ſolum de virtutibus: verumetiam de vitijs ac ſentētijs nec non ⁊ quibuſdam diſtinctionibus valde neceſſarijs ex libris predicti viri nominatiſſimi diuina mediante gratia colligens in vno volumine coartari. Uerum opus iſtud qȝ de diuerſis rebus mētionem facit ſm̄ diuerſitatem rerum: de quibus loquimur in diuerſos libros diſtinguitur: ⁊ decem librorum tractatibus cōcluditur. Primus liber tractat de deo patre ⁊ filio ⁊ ſpiritu ſancto. Secundus de homine ⁊ anima. Tertius de prelatis. Quartus de clericis ⁊ monachis. Quintus de virtutib⁹. Sextus de vitijs. Quattuor ſequentes libri. Uidelicet. ſeptimus. octauus. nonus. ⁊ decim⁹. de quibuſdam diſtinctionibus multum vtilibus ſpecialiter loquitur: in quattuor ordinatione alia ratio q̄ʒ in ceteris obſeruatur. Precedentes enim libri ſolummodo propter diſſimilitudinem materie pro ſe ſinguli diuiſi ſunt. Iſti vero nō ſolum cauſa materie: ſed p̄cipue propter modum ⁊ diſpoſitionem capitulorum interſe differentium ab inuicem diſcernūtur. Septimi etenim libri ſingula capitula ſunt duplicia: qȝ de duab⁹ rebus principaliter agunt. Octaui vero triplicia: quia de tribus rebus vnumquodq̄ʒ eorum tractat. Noni autem quadruplicia: quia ſingulorum quadruplex eſt cauſa. Decimi vero libri capitula: poſſunt dici diuerſiloqua: quoniam de diuerſis rebus quorumlibet exiſtit materia. Sciendum autem q̄ in quibuſdam huius operis locis nō eodem modo nec eodem ordine ſententie diſpoſi

te ſunt:quo in libris ex quibꝰ
excepte ſunt:ſcripte leguntur
quoniā alibi plus alibi minus
poſitum eſt.Quedā enim pro-
pter compendioſitatez: ꝛ que
minus ad rem pertinere vide-
bantur:pretermittendo tran-
ſtuli.Aliqua vero propter ſen
ſus ꝛ materie conuenientiam
hinc ꝛ inde ſumpta intermi-
ſcui.Nonnulla etiam licet ra-
ro in alia verba commutaui.
Quāobrem ſi ad ſermonuz vn
de extracta ſunt hec recurrēs
ordinem:aliquid in hoc opuſ-
culo minus pluſue vel aliter
reperis q̄z in textu libri poſitū
eſt noueris ꝙ huiuſmodi ordi
nationis cauſa extiterit ratio
iam predicta.Ut autem inſpe-
ctis folijs lectori citius occur
rat:ꝙ voluerit:in titulis cuiuſ
libet capituli: cuius ſit mate-
rie:breuiter eſt prenotatum.
Quia vero de diuerſis tracta-
ctibꝰ varijſq; epiſtolis preſens
opus collectuz eſt:ꝛ ob hoc di
uerſas ac multimodas ſenten
tias ſimul poſitas in pleriſq;
locis huius operis eſt inueni
re. Propterea quo tractatu
quo ſermone vel qua epiſtola
ſingule ſentētie regrēde ſunt
iuxta eas in ipſis paginis nu-
mero eſt annotatum.Ut ſi for
te tanta varietas auctoritatū
connexarum: ac interrupte ꝛ
inordinate materie:quantula
cunq; diſcordia ſtudioſi lecto-
ris:intellectum obſcurauerit
aut etiam falſitas aliqua : ſiue
defectus quolibet modo con
tingens:ipſum impedierit: ꝛ
propter huiuſmodi obſcurita
tem elucidandam ad fontem
originalem: vnde hec deſcen-
derunt: recurrere deſideraue-
rit:annotationes ibi ſcriptas
conſideret:ꝛ ſic quo ſit eundū
agnoſcens: facilius inuenire
valeat: quod querebat. Pre-
terea ſuperaddidi in vltimis
huic operi quedam verba to-
tius conſolationis plena ꝛ ſu
per mel ꝛ fauū dulciora de bea
tiſſima dei genitrice Maria.
De quibuſdam etiaz ſermoni-
bus prefati venerabilis patris
excepta:que p capitula diſtin-
guēs e quibus locis ſunt ſum-
pta : per annotationes ibi ſe
iuxta ſe poſitas deſignaui.

¶Explicit prologus. Incipi
unt capitula libri primi.

De eo quid ſit deus. capl̄m.j.
Quod deus vbiq; eſt. ij.
Quō deꝰ eſt in creaturis. iii.
De eo ꝙ vnus eſt deus. iiij.
De eo ꝙ trinus eſt deus: ꝛ de
vnitate trinitatis:qua tres
pſone vna ſubſtātia ſunt. v.
De excellentia ſupradicte tri-
nitatis. vj.
De illa vnitate qua tres ſub-
ſtantie in chriſto vna perſo
na ſunt. vij.
De diſtinctione triuz graduū
in dnīca incarnatione. viij.

Quomodo comprehendi põt deus in hac vita. ix.
Quod deus pena reproborum eſt. x.
De aduentu domini corporali. xj.
Quod per aduentum domini manifeſta ei benignitas ipſius. xij.
Quod celandum fuit diabolo dominice incarnationis ſacramentum. xiij.
De ſpiritu ſancto. xiiij.
Quod non ſemper eodẽ modo ſit ſpiritus ſanctus in viris ſpecialibus ſed modo veniat modo recedat. xv.
De multiplicitate ſpũs. xvj.
De aduentu dñi ſpũali. xvij.
Quomodo ꝑnoſci poteſt aduentus ſiue viſitatio domini. xviij.
Quomodo perfecte vnit anima cum deo. xix.
Que ſit differentia inter vnitatem illam qua pater ꝛ filius vnum eſt ꝛ illam qua adherens deo ſcilicet anima vnus ſpiritus eſt. xx.
De viſione illa qua videndus ẽ de⁹ in futuro ſicuti eſt. xxj.
Quod non poteſt videri deus in hac vita ſicuti eſt. xxij.
De diuerſis modis viſionum dei. xxiij.
Cui vel quali anime deus apparere ſolet. xxiiij.
Quod meditationes diuine confortant fatigatuz in ſtudijs ſpecialibus. xxv.
Quõ magni fide magna ꝛ ſublima de ſupernis merentur videre. xxvj.
De viciſſitudinibus dei exeũtis ꝛ redeũtis in aĩa. xxvij.
Quod abſq veritate ſimul ꝛ gratia non eſt plena viſitatio dei. xxviij.
Quid ſit patrem ꝛ filium venĩre ad animam. xxix.
Quomodo cognoſcit anima ꝙ diligitur a deo. xxx.
De querendo deo. xxxj.

¶Expliciunt capitula. Incipit liber primus exceptionuz collectarum de diuerſis opuſculis beati Bernardi Egregij abbatis clareuallis. Capitulum de deo. Quid eſt deus in. In libro de conſideratione. Capitulum .j.

Quid eſt deus? qui eſt merito quidem nil cõpetentius eternitati que deus eſt. Si bonum: ſi magnum: ſi beatum: ſi ſapientem: vel quicquid tale de eo dixeris: in hoc verbo inſtauratur ꝙ eſt: eſt nempe hoc eſt ei eſſe: ꝙ eſt omnia eſſe: ſi ꝛ centum talia addas: non receſſiſti ab eſſe. Si ea dixeris nihil addidiſti: ſi non dixeris nihil minuiſti. Quid item deus B

ſine quo nihil eſt: tam nihil eſ-
ſe ſine ipſo: q̄z nec ipſe ſine ſe
B poteſt. Ipſe ſibi ipſe omnibus
eſt: ac per hoc quodammodo
ſolus ipſe eſt: qui ſuum ipſius
eſt: ⁊ omnium eſſe. Sicut oīa
in ipſo: ſic ipſe in omnibus eſt.
Quid eſt deus? cui ſecula non
acceſſerunt: nec deceſſerunt:
coeterna tamē. Quid eſt de⁹?
ex quo oīa: per quem omnia:
in quo omnia. Quid eſt deus?
quo nihil melius cogitari po-
teſt. Non eſt in deo: niſi deus:
ꝙ habet hoc eſt. Ueritas eſt: ſa
pientia eſt: virtus. Eternitas:
ſummum bonum. Dominus
ſabbaoth. Judicās omnia cuꝫ
tranquillitate: placidiſſimus:
ſereniſſimus: pacatiſſimus.
C Qui ſolus ſolam neſcit igno-
rantiam. Totus lux: totus ocu
lus: ⁊ qui minime aliquando
fallitur: quia minime claudit̄:
qui extra ſe non querit lumen
vt videat: ipſe qui videt: ipſe
vnde videt.

¶ In q̄nto lib. de ꝯſideratiōe.

Amat vt charitas: nouit
vt veritas ſedet vt equi
tas: dominatur vt maieſtas: re
git vt principium: tuetur vt ſa
lus: operat̄ vt virtus: reuelat
D vt lux: aſſiſtit vt pietas. Quid
eſt deus? q̄d ad vniuerſos ſpe-
ctat finis: ꝙ ad electionem ſa-
lus: ꝙ ad ſe ipſe nouit. Quid
eſt deus? volūtas omnipotens
beniuolētiſſima virtus: lumen
eternum. Incommutabile ra-
tio: ſumma beatitudo. Creans
mentes ad ſe participandum:
viuificans ad ſentiendum: affi
ciens ad appetendū: dilatans
ad capiendum: iuſtificans ad
promerendum: accendens ad
celum: fecundans ad fructum:
dirigens ad quietem formans
ad beniuolentiam: moderans
ad ſapientiā: roborans ad vir
tutem: viſitans ad conſolatio
nem: illuminans ad cognitio-
nem: perpetuans ad immorta
litatem. Implens ad felicita- ſup ca.
tem: circūdans ad ſecuritatē.
Inuiſibilis ⁊ inacceſſibilis in E
ſe: in ſuis ſpectabilis atq̄ mi-
rabilis ⁊ ſolus mirabilis: qui
facit mirabilia magna ſolus.
In exilio manſuetus: ⁊ amabi
lis: in iudicio iuſtus ⁊ terribi-
lis: in regno glorioſus ⁊ admi
rabilis. Hic rector eſt morum
in iudicio diſcretor meritorū.
In regno diſtributor p̄miorꝫ.
Totus ſuauis: totus ſalubris in. f. de ieiunio
eſt. Totus delectabilis: totus
deniq̄ deſiderabilis. In ipſo
ſiquidem plenitudo gratiarū:
Uniuerſitas miſerationis. In F
exhauſtus fons pietatis. Afflu-
entia tota ſpiritualis vnguen
ti. Qui oīa ſolo verbo ⁊ cor-
pora creauit ⁊ ſpiritus: cui de
ſola voluntate celeſtis ſuppe-
tit efficientia: tam creandis
rebus: q̄z ordinandis: prout
voluerit. Ualet cui vult: quan

tum vult. Cuius omni arbitrio incunctanter preſto eſt omne opus: omne altum inclinat: omne diuerſuz cedit. Omne creatū fouet: docet: vel monet ſine lingua. Prebet vel tenet ſine manibus: ſine pedib⁹ currit: & ſuccurrit pereuntib⁹ ſolo ſpirituali nutu cum vult. ad quecunq; vult agenda contentus. Soli deo idem eſt facere quod loqui: idem loqui qđ velle. Siquidem apud deum nec verbuz deficit ab intentione: quia veritas eſt nec factuz a verbo q: virtus eſt: nec modus a facto: quia ſapientia eſt. O veritas. Charitas. Eternitas: O beata & beatificans trinitas. O veritas exulum prima: exilij finis. Tu es vera libertas: tu vita: tu gloria: tu ſufficientia: tu beatitudo: tu perfecta & ſancta volūtas & requies ſpirituum beatorum.

[ſup cā. ſer. iii.] [In expo. ſu. p miſ. ſus eſt] [G] [ſup cā ſer. xi] [In l. de oi bus ſanctis.]

¶ Quod de⁹ vbiq; eſt. In quibuſdam ſententijs. Cap. ij.

Ubi eſt deus? Quid dixi miſer? ſed vbi nō eſt. Altior eſt celo: inferno profundior: latior terra: mari diffuſior. [A] Nuſq̄ eſt & vbiq; eſt: quia nec abeſt vlli: nec vllo capitur loco. Ubiq; enim regnat: vbiq; imperat: vbiq; maieſtas eius. [B] Omnia replet: cōplectur vniuerſa: omnia eſt omnibus: q: omnia adminiſtrat: nec quicq̄ eſt omnium proprie. Nam ꝙ in ſe eſt lucem inhabitat inacceſſibilem: & pax eius exuperat omnem ſenſum: & ſapientie eius nō eſt numerus: & magnitudinis eius non eſt finis: nec poteſt eum videre homo & viuat. Non ꝙ longe ab vno quoq; ſit: qui eſſe omnium eſt: ſine quo omnia nihil. Sed vt plus mireris: & nihil eo preſentius eſt: & nil incomprehenſibilius. Quid nempe cuiq; rei preſentius eſt q̄ eſſe ſuum? qđ cuiq; tam incomprehenſibilius q̄ eſſe omnium? Sane eſſe omnium dixerim deum: non quia illa ſunt: ꝙ eſt ille: ſed q: ex ipſo: & per ipſum & in ipſo ſunt omnia. Eſſe eſt ergo omniuz que facta ſunt: ipſe factor eorum. [C] Tali proinde modo dignatur illa maieſtas ſuis eſſe creaturis omnibus quidez ꝙ ſunt animantibus aut ꝙ & viuunt. Porro ratione vtentibus lux: recte vero viuētibus virtus: vincentibus gloria.

[ſup cā. iiii.]

¶ Quomodo deus eſt in creaturis. In expoſitiōe ſuper miſſus eſt. Capitulum. iij.

Deus qui vbiq; equaliter totus eſt per ſuā ſimplicem ſubſtantiam: aliter tamen in rationabilibus creaturis q̄ in ceteris & ipſarum: aliter in bonis q̄ in malis eſt per efficatiam. [A] Ita ſane eſt in rationabilibus creaturis: vt tamen non capiatur ab ipſis. A

rationabilibus autem omnibus quidem capi poteſt per cognitionem:ſed a bonis tantum capitur ⁊ per amorem. In ſolis ergo boni ita eſt: vt etiã ſit cum ipſis propter concor-
B diam voluntatis: nam dum ſuas voluntates ita iuſtitie ſubdunt vt deum nõ dedeceat velle quod ⁊ ipſi volunt per h̃ ꝙ ab eius voluntate non diſſentiunt:deum ſibi ſpecialiter iũ-
ſup cá. ſer.lvi. gunt. Deus quidem equaliter atqꝫ indifferẽter vbiqꝫ preſto eſt diuine vtiqꝫ preſentia maieſtatis:⁊ magnitudine veritatis ſue:gratie tamẽ exhibitione ſeu inhibitione quibuſdaꝫ
C lõge qbuſdã ꝓpe eſſe dr̃:angeloꝝ dũtaxat ⁊ hoĩuꝫ hic eſt rõnabilium creaturaruꝫ: deniqꝫ longe a peccatoribus ſalus. Ceterum a ſanctis pia diſpenſatione:ad tempus ⁊ nõ ex toto ſed iuxta aliquid aliquãdo longe ſe facit. Peccatoribus ſemper longe eſt:At in ira h̃ ⁊ non in miſericordia. Quamobrem orat ad dominum ſan-
D ctus ⁊ ait. Nõ declines in ira a ſeruo tuo ſciens quia ⁊ in miſericordia poterit declinare. Prope eſt ergo dominus ſanctis ⁊ electis ſuis etiam cum longe eſſe videat̃:⁊ non equaliter oĩbus ſed alijs plus alijs minus ꝑ meritoꝝ diuerſitate.

¶De eo ꝙ vnus eſt deus:ſup cãt. In ſer. lxviij. Capitulũ. iiij.

A Habet in natura ſimpliciſſima dei diuinitas q̃ſi vnuꝫ reſpicere multos ⁊ quaſi multos vnum. Nec ad multitudinem multus erit: non ad paucitateꝫ rarus:nec ad diuerſiteteꝫ diuerſus:nec reſtrictus ad vnum:nec anxius ad curas: nec perturbatus ſeu turbulentus ad ſollicitudines: ſic ſane vni contentus:vt non detentus:ſic pluribus:vt non diſtentus. Sola ſumma ⁊ increata natura:que deus eſt: hanc ſibi ſup cá. ſ.lxxix vindicat veram ſingularemqꝫ
B ſue eſſentie ſimplicitatem: vt nõ aliud ⁊ aliud:nõ alibi quõqꝫ ⁊ alibi ſed ne modo quideꝫ ⁊ modo inueniatur mea. Nẽpe in ſemet manens ꝙ habet eſt:⁊ ꝙ eſt ſemper ⁊ vno modo eſt. In ea ⁊ multa in vnuꝫ ⁊ diuerſa in idem dirigunt̃: vt nec de numeroſitate rerum ſumat pluralitatem: nec alternationem de varietate ſentiat. Loca omnia continet:⁊ queqꝫ ſuis ordiant locis nuſq̃ꝫ contenta locorum. Tẽpora ſub ea trãſeunt: non enim futura expectat. Preterea non recogitat:
C penitentia nõ experitur. Unũ in deo ſunt ⁊ cum deo magnitudo:bonitas:iuſtitia:ſapientia. Nec enim aliunde bonus q̃ꝫ vnde magnus ⁊ bonus:nec aliunde deniqꝫ ſimul hec omnia eſt:q̃ꝫ vnde deus ⁊ h̃ quo-
D qꝫ nõ niſi de ſeipſo. Multa di- li. v. d cõſide

cuntur eſſe in deo ⁊ quidem ſane catholiceq̃ʒ: ſed multa vnũ: verbi cauſa dicimus magnuʒ: bonum: iuſtuʒ: ⁊ innumera talia ſed non niſi omnia vnuʒ in deo ⁊ cum deo. Deus ipſe ⁊ catholice eſt: tamen non habet hoc ⁊ illud q̃ʒ nõ hec ⁊ illa: eſt qui eſt: nõ que eſt. Purus: ſimplex: integer: perfectus: conſtans ibi. Nihil de tẽporibus: nihil de locis: nihil de rebus thraens in ſe. nihil ex ſe deponens in eis. Non habens ꝙ ad numerũ diuidat: nõ que col-
E ligat ad vnum. Unuʒ quippe eſt ſed non vnitum. Non partibus cõſtat vt corpus: nõ affectibus diſtat vt anima: non formis diſtat vt omne ꝙ factum eſt. Ipſe ſibi forma: ipſe ſibi eſſentia eſt. Non eſt formatus deus: forma eſt: nõ eſt affectus deus: affectio eſt: non eſt compoſitus deus: merum: verum: ſimplex: eſt. Simplex idem ꝙ vnũ taʒ ſimplex deus q̃ʒ vnus eſt. Eſt autem vnuʒ: ⁊ quomodo aliđ nihil: ſi dici poſſit vniſſimus eſt. Unus eſt ſol ꝙ non ſit alter: vna luna: ꝙ eque altera non ſit. Atq̃ʒ id quidem deus: ſed plus. Quid plus? vnus
F etiam ſibi: ⁊ hoc vis tibi declarari. Idem eſt ſemper: ⁊ vno modo. Non ſit ſolus ſol non ſic vna luna: clamat vterq̃ʒ: nõ eſſe vnum ſibi: ille motibus: illa ⁊ defectibus. Deus autem non modo vnus ſibi: vel ⁊ ſed in ſe vnus eſt: nihil in ſe niſi ſe habet: non ex tempore alternationem habet: non in ſubſtantia altitatem. Hinc de eo boetius. Hoc vere vnũ in quo nullus eſt numerus: nulluʒ in eo aliud preter id ꝙ eſt. Compara huic vni omne ꝙ vnum dici poteſt: ⁊ vnum non erit.

¶ De eo ꝙ trinus eſt deus: ⁊ de vnitate trinitatis: qua tres perſone vna ſubſtantia ſunt. In lib. v. de conſideratione.

Capitulum. v. A

DEus trinitas eſt: deus trium ſingula perſonarum. Quid ergo? deſtruimus ꝙ dictum eſt de vnitate: quia inducimus trinitatem? Non: ſed ſtatuimus vnitatem: dicimus patrem: dicimus filium: dicimus ſpiritum ſanctum: nõ tũ tres deos ſed vnum. Sub- B
ſtantia vna eſt: pſone tres ſunt vna ſubſtãtia ſcilicet tres perſone. tres perſone vna ſubſtantia ſunt: vna natura vna eſſentia: vna deitas perſonarum. Proprietates non aliud q̃ʒ pſonas ipſaſq̃ʒ non aliud q̃ʒ vnũ deum: vnam diuinam ſubſtantiam: vnam diuinam naturaʒ: vnam diuinam ⁊ ſummam maieſtatem eccleſia catholica cõfitetur. Aut ſi diuidere quis co- C
netur pſonas a ſubſtantia vel proprietates a pſonis: neſcio quomodo trinitatis ſe profite

ri cultorem poſſit: qui in tantam rerum excesſerit numeroſitatem. Dicamus itaqꝫ res ſed non ad preiudicium vnitatis. Dicamus vnum ſed non ad cõfuſionem trinitatis. Neqꝫ eni nomina vacua ſunt: nec abſqꝫ ſignificantia caſſe voces. Querit quis quomodo hic poſſit eſſe: ſufficiat ei tenere, ſic eſſe: nõ hoc rationi perſpicuum ſed fidei perſuaſum. Sacramentuꝫ hoc magnum eſt: ⁊ quidem venerandū non perſcrutandū.

D Quomodo pluralitas in vnitate ⁊ hac veritate aut ipſa in pluralitate ſcrutari hoc temeritas eſt: credere pietas eſt noſſe vita ⁊ vita eterna eſt.

¶ De excellentia ſupradicte trinitatis. In. v. li. de conſideratione. Capitulum. vj.

A Percurrat nunc conſideratio noſtra multa vna: quo eminentia huius ſingulis vnius fiat euidentior. Eſt vnitas que collectura poteſt dici: cum verbi cauſa multi lapides faciunt aceruum vnum. Et eſt vnitas conſtitutiua: cum multa membra vnum corpus: vel multe partes vnumquodcūqꝫ totum conſtruunt. Eſt ⁊ coniugatiua qua fit vt duo iaꝫ nõ

B duo ſint ſed vna caro. Et eſt natiua qua anima ⁊ caro vnus naſcitur hom o. Eſt vnitas poteſtatiua qua: homo virtutis non inſtabilis non diſſimulis vnus ſibimet ſemper nititur inueniri. Eſt conſentanea cuꝫ per charitatem multorum hominum eſt cor vnum ⁊ anima vna. Eſt ⁊ votiua cum anima votis omnibus adherẽs deo:

C vnus ſpiritus eſt. Eſt ⁊ dignatiua vnitas qua limus noſter a dei verbo in vnã aſſumptus eſt perſonam. Uerum hec omnia quid ad illud ſummuꝫ atqꝫ vt ita dicam vnice vnum: vbi vnitatem conſubſtantialitas facit? Huic vni quiduis illoꝝ ſi aſſimules erit quoquomodo vnum: ſi compares nullo. Igitur inter omnia que vnum recte dicuntur arcem tenet vnitas trinitatis: qua tres perſone vna ſubſtantia ſunt. Secun

D do loco illa precellit qua econtrario tres ſubſtantie in chriſto vna perſona ſunt. Porro hec ⁊ quecūqꝫ alia dici vna poteſt ſumme illius vnitatis imitatione non comparatione vna appellari vera ſobriaqꝫ ꝓbat conſideratio. Nec abducimur ab hac vnitatis profeſſione aſſertione ne trium: cū in hac trinitate nõ recipiamus multiplicitatem: ſicut nec ſolitudinem in vnitate. Quamobrem cum dico vnum non me trinitatis turbat numerus: q eſſentiam non multiplicat: non variat non patitur. Rurſum cuꝫ dico tria non me arguit intuitus vnitatis: que illa quecun-

q̃ tria ſeu illos tres non cogit in confuſionem: nec in ſingularitatē redigit. Idem me ſentire fateor ⁊ de illa vnitate: cui ſecundum ab iſta inter cetera vna honorem dedi.

¶ De illa vnitate qua tres ſubſtantie in chriſto vna perſona ſunt. In li. v. de conſideratione: ⁊ in ſerm. de vigilia dñi hodie. Capitulum. vij.

A Dico in chriſto verbum animam ⁊ carnem ſine confuſione eſſentiarum vnam eſſe perſonam: quia ſicut in illa ſingulari diuinitate trinitas eſt in perſonis: vnitas in ſubſtantia ſic in coniunctione dei ⁊ hominis trinitas eſt in ſubſtantijs: vnitas in perſona. Et ſicut ibi perſone non ſcindit vnitatē: vnitas nō minuit trinitatem: ita ⁊ hic perſona nō confundit ſubſtantias: nec ſub-
B ſtantie ipſe perſone diſſipant vnitatem. Summa illa trinitas hanc nobis exhibuit trinitatē: opus mirabile: opus ſingulare in omnia: ⁊ ſuper omnia opera ſua. Uerbum enim ⁊ anima ⁊ caro in vnam cōuenere perſonā: ⁊ hec tria vnū: ⁊ hoc vnum tria ſunt: non in
A confuſione ſubſtantie: ſed vnitate perſone. Nec negauerim hāc ad illud quoq; genus vnitatis pertinere: qua anima ⁊ caro vnus eſt homo. Decuit
B quippe familiarius ſimiliuſq; cum hominis conuenire conſtitutione: q̃ pro homine conſtitutum eſt ſacramentum. Decuit ⁊ cū ſumma que ineſt deo ⁊ deus eſt veritate cōgruere: vt modo ibi tres perſone vna eſſentia. Ita hic conuenientiſſima quadā contrarietate tres C
eſſentie: ſint vna perſona. Uides ne pulcre inter vtramq; vnitatē hanc collocari: in eo vtiq; qui cōſtitutus eſt mediator dei ⁊ hominis homo chriſtus ieſus? Pulcherrima in q̃ conuenientia vt ſalutare ſacramentum congrua quadam ſimilitudine ambobus reſpondeat: vt ſaluanti videlicet ⁊ ſaluato: ita hec vnitas duarum conſiſtens media vnitatum: alteri ſuccumbere: alteri preminere cognoſcitur: quantum ſuperiore inferior tantum inferiore ſuperior. Tantam itaq; D
tamq; expreſſam vnionionis vim in ſe prefert illa perſona in qua deus homo vnꝰ eſt chriſtus: vt ſi duo illa de ſe inuicē predices non erraueris: deum videlicet hominem ⁊ hominē deum: vere catholiceq; pronūciam. Non autē ſimiliter vel carnem de anima vel animam de carne: niſi abſurdiſſime predicans: ⁊ ſimiliter anima ⁊ caro viuus ſit homo. Nec mirū E
ſi non eque poteris anima ſit ſua illa vitali ⁊ ſi valida intentione connectere: atq; ſuis af-

In. v. lib. de cōſideratione.

fectibus aſtringere ſibi carnē:
vt ſibi diuinitas hominem il/
lum qui predeſtinatus eſt fili⁹
dei in virtute: longa catena ⁊
fortis aſtringendū diuina pre
deſtinatio ab eterno enim eſt.
Quid longius eternitate? qd
F diuinitate potētius? Inde eſt
ꝙ nec morte incidente vllate
nus intercidi hec vnitas po/
tuit: ⁊ ſi carne ⁊ anima ab inui
cem ſeparatis: mãſit ⁊ in ſepa/
ratione inſeparabilis vnitas.
Nec enim que ex parte conti/
git ſeparatio potuit vnitati
preſcribere: permanenti in to
tis tribus: ſiue coniunctis ſiue
diſiunctis duob⁹ nihilominus
perſeuerauerit in tribus vni/
tas pſonalis: eque vnus chri/
ſtus vnaqꝫ perſona: verbum
anima ⁊ caro etiaꝫ mortuo ho
mine perdurauit.

¶De diſtinctione trium gra/
duuꝫ in dominica incarnatio/
ne. In. v. li. de conſideratione.

Capitulum. viij.

A Aduertere eſt in mirabi
li ſacramēto dominice
incarnationis: mire ⁊ decen/
tiſſime diſtinctionis gradus:
nouum: antiquum: eternum:
nouum: animam que de nullo
tunc creata credit cum infuſa.
Antiquum. carnem que a poſt
vſqꝫ homine: ideſt ex adam tra
ducta cognoſcitur. Eternum:
B verbū ꝙ ab eterno patre: coe
ternum illi genitum indubita
ta veritate aſſerit. Uerbuꝫ eſt In s. d natiui ta. dñi
ꝙ erat in principio apud deū:
⁊ deus erat. Anima que de nul
lo creata eſt: ⁊ ante non erat.
Caro de maſſa corruptionis ſi
ne corruptione aliqua diuino
ſegregata artificio: qualis nul
la iam caro erat: vinculo inſo
lubili in perſone coeunt vni/
tateꝫ. Habes in his triplex ge C
nus potentie: ꝙ factum ſit de In. li. v. d cõſide.
nullo aliqd: de vetuſto nouuꝫ:
eternum beatumqꝫ de damna
to ⁊ mortuo. Quod non erat
creatuꝫ: ꝙ perierat reparatū:
quod ſuper omnia erat paulo
minus ab angelis minoratuꝫ.
Quod h ad noſtram ſalutem?
multum per omnem modum. D
primum quidem quod pecca/
to redacti in nihili per h quo
dāmodo iterato creati ſumus:
vt ſimus initium aliquod crea
ture eius. Deinde ꝙ ex vetu/
ſta ſeruitute in libertateꝫ filio
rum dei tranſlati: in nouitate
ſpiritus ambulātes. Poſtre/
mo ꝙ de poteſtate tenebrarū
vocati ad regnum claritatis
eterne in quo iam ⁊ nos con/
ſedere fecit in ipſo.

¶Quomodo cōprehendi po
teſt deus in hac vita. In libro
quinto de conſideratione.

Capitulum. ix.

S Tudeamus vt admonet A
apoſtolus comprehen/
dere cuꝫ omnibus ſanctis que
ſit longitudo: latitudo: ſubli/

mitas:z profundum. Comprehendere dicit non cognoſcere: vt non curioſitate contenti ſcientie: tota cura fructui inhiemus. Non in cognitione eſt fructus: ſed in comprehenſione. Nouimus h. Eſt enim deus longitudo propter eter-
B nitatem. latitudo propter charitatem: ſublimitas propter maieſtatem: profunditas propter ſapientiam. Non ideo z arbitramur nos comprehendiſſe. Non ea diſputatio comprehēdit ſed ſanctitas: ſi quo tamen comprehēdi poteſt qđ incomprehenſibile eſt. At niſi poſſet non dixiſſet apoſtolus vt comprehendamus cuȝ omnibus ſanctis. Sancti ergo cōprehēdunt. Queritis quomodo? Si ſanctus es: comprehēdiſti z noſti. ſi nō eſto z tuo experimento ſcies: ſanctuȝ facit affectio ſancta: z ipſa gemma. Timor domini ſanctus: z ſan-
C ctus amor. His perfecte affecta iam veluti quibuſdaȝ duobus brachijs ſuis comprehendit: amplectiᵣ: ſtringit: tenet. Et timor quidem ſublimi z pfundo: amor lato longoqȝ re-
D ſpondet. Quid tam timidum qȝ poteſtas cui non poteſt reſiſti? qȝ ſapientia cui abſcondi non poteſt. Poterat minus timeri deᵒ alterutro carens: nūc autem perfecte oportet timeas illud: cui nec oculus deeſſe. Omnia vides: nec manus potens omnia. Quid itē tā amabile qȝ amor ipſe quo amas z quo amaris? amabiliorem tamen iūcta eternitas facit: que dum non excidit: foras mittit ſuſpitionem. Ama igitur perſeueranter z longanimiter: z habes longitudinem. Dilata amorē tuum vſqȝ ad inimicos z latitudinem tenes. Eſto eti- E
am in omni ſollicitudie timoratus: z ſublime profundumqȝ apprehendiſti. Aut ſi mauis quattuor eque tua diuinis q̄t tuor reſpondere: facis hoc ſi ſtupes: ſi paues: ſi ferues: ſi ſuſtines. Stupenda plane ſublimitas maieſtatis: pauēda abiſſus iudiciorum: feruorem exigit charitatis. Eternitas pſeuerantiam ſubſtinendi. Quis ſtupet niſi qui contemplatur gloriā dei? quis pauet niſi qui ſcrutatur profundum ſapientie? quis feruet niſi qui meditatur charitatem dei? Quis ſubſtinet z perſeuerat in amore: niſi qui emulatur eternitatem charitatis? Nempe eternitatis quandam imaginem perſeuerantia prefert Deniqȝ ſola eſt cui eternitas ȝ redditur: vel potius que eternitati hominem reddit.

¶ Quod deus eſt pena reproborum. In libro de conſideratione. v. Capitulum. x.

Quid eſt deus? Non mi-

mus pena peruerſorum q̄ȝ humilium gloria. Eſt enim ratio nabilis quedam equitatis directio: inconuertibilis atqȝ indeclinabilis: quippe attingēs vbiqȝ: cui illiſa omnis prauitas conturbetur neceſſe eſt. Quidni in hanc omne tumidum vel diſtortum impingat: ꝛ conquaſſetur? Veh vniuerſo ꝙ obuium forte offenderit. Cedere neſcia rectitudo: nam ꝛ fortitudo eſt. Quod iniquis voluntatibus tam contrariuȝ ꝛ aduerſum: q̄ȝ ſemper conari impingere: ſemper ꝛ fruſtra? Veh oppoſitis voluntatibus ſolaȝ ſue profecto aduerſionis referentibus penam. Quid tā penale: q̄ȝ ſemper velle quod nunq̄ȝ erit, ꝛ ſemper nolle ꝙ nunq̄ȝ non erit? quid taȝ damnatum q̄ȝ volūtas addicta huic neceſſitati volendi nolendi qȝ: vt ad vtrumlibet iam ſicut non niſi peruerſe: ita non niſi miſere moueatur? In eternuȝ non obtinebit ꝙ vult: ꝛ ꝙ nō vult in eternum nihilominus ſubſtinebit. Digne omnino vt qui ad nihil afficitur vnq̄ȝ ꝙ deceat: ad nihil vnq̄ȝ ꝙ libeat euadat. Quis hic facit? Rectꝰ dominus deus noſter: qui cuȝ peruerſo peruertitur: cui omne aduerſum: ꝛ ſibi aduerſari neceſſe eſt. Ita eſt. Non poteſt deo eſſe contrarium quid: ꝛ ſibimet cohercere, alias coherere: ſed qui arguitur a deo: arguet ꝛ a ſeipſo. Nunq̄ȝ recto prauoqȝ conueniet: hec eniȝ ſibi inuicem aduerſantur ꝛ ſi non inuicem ledant: leſio alterius eſt: abſit vt dei. Eſt ꝛ turpium pena deus: lux eſt enim: ꝛ quid tam inuiſuȝ obſcenis flagitioſiſqȝ mentibus? Profecto omnis qui male agit odit lucem. Sed dico. Nunquid non poterunt declinare? minime omnino: lucet vbiqȝ ꝛ ſi non omnibus: Deniqȝ in tenebris lucet: ꝛ tenebre eam non comprehēderunt. Videt tenebras lux: cui hec eſt videre ꝙ lucere: ſed non viciſſim a tenebris ipſa videtur: quia tenebre eam non comprehenderunt. Et videntur ergo vt confundantur: ꝛ non vident ne conſolentur.

¶ De aduentu domini corporali. In ſermo. de aduentu de vij. columnis. Capl'm. xj.

In aduētu domini ſi perſonam venientis intueor: non capio excellentiā maieſtatis. Si attendo ad quos venerit. dignationis magnitudinem expaueſco. Si conſidero propter quid venerit: amplector quoad poſſum inextimabilem latitudinem charitatis. Si modum cogito: exaltationem cognoſco humane cōditionis. Venit ſiquidem vniuerſitatis creator ꝛ dominus. Venit ad homines. Venit pro in ſer. ꝺ vigil. dn̄i.

pter homines. Uenit homo.
Uenit medicus ad egrotos: re
demptoꝛ ad venditos: ad er-
rantes via ad moꝛtuos vita.
Uenit non perdere ſed ſalua-
re: eripere non ligare. Poꝛro
inextimabilis dignatio ⁊ pe-
nitus iexcogitabilis: ꝙ incar-
ceris huius erroꝛem fratrem-
qꝫ tanta diſcedere dignata eſt
celſitudo. Jam quis dubitet
magnum aliquid in eam fuiſſe
vt maieſtas tanta de tam lon-
ginquo in locuꝫ tam indignū
deſcendere dignaretur? Pla-
ne magnum aliquid: quia mi-
ſericoꝛdia magna: quia miſera
tio multa: quia charitas copio
ſa. Ad quid enim veniſſe credē
dus eſt? ad querendum quip-
pe ouem centeſimam que erra
uerat: de montibus pꝛopera-
uit. Et vt manifeſtius confite
antur dño miſericoꝛdie eius:
⁊ mirabilia eius filijs homi-
num: pꝛopter nos venit. Mi-
ra querentis dei dignatio: ma
gna dignitas hominis ſic que
ſiti: in qua qui gloꝛiari volue
rit non erit inſipiens. Non ꝙ
aliquid eſſe videatur: tanq̄ꝫ a
ſeipſo: ſed quod tanti eum fe-
cerit ipſe. Omnes enī diuitie.
omnis gloꝛia mundi: ⁊ quicqd
in eo conſpicitur minus eſt ad
hanc gloꝛiaꝫ: immo nec eſt ali
quid in eius comparatione.

¶ Quod per aduentū dei ma
nifeſtata eſt benignitas ipſius.
In fer. de Epiphania appar-
it. Capitulum. xij.

A Prius q̄ꝫ appareret dei
humanitas latebat eius
benignitas. Apparuerat eius
potentia in rerum creatione.
Apparebat ſapientia in earuꝫ
gubernatione: ſed benignitas
miſericoꝛdie maxime in hu-
manitate: ſiquidem vt pꝛius
erat: nam miſericoꝛdia domi-
ni ab eterno: ſed vnde tāta co
gnoſci poteret? Pꝛomitteba
tur: ſed non ſentiebatur: vnde
⁊ a multis non credebat᷑. Sed
non venit in carne diuinitas:
vt vel ſic carnalibus exiberet᷑:
⁊ apparēte humanitate beni-
gnitas agnoſceretur. Ubi enī
dei innoteſcit humanitas: iaꝫ
benignitas latere non poteſt.
In quo enim magiſ cōmenda
re poterat benignitatem ſuā:
q̄ꝫ ſuſcipiendo carnem meaꝫ?
Quid tātopere declarat eius
miſericoꝛdiam: q̄ꝫ ꝙ ipſa ſuſce
pit miſeriam? Quid ita pieta- B
te plenum: q̄ꝫ ꝙ dei verbuꝫ ꝑ-
pter nos factuꝫ eſt fenū? Quā
to enim minoꝛeꝫ ſe fecit in hu
manitate: tanto maioꝛē ſe exi-
buit in bonitate. Et quanto ꝑ
me vilioꝛ: tāto mihi carioꝛ eſt.
Magna plane ⁊ manifeſta be
nignitas: dei humanitas: ⁊ ma
gnū benignitatis inditiuꝫ de
clarauit: qui humanitati adde
re dei nomē curauit. Pꝛopter
ea gaudere nos opoꝛtet: ꝙ in

noſtra venerit: nunc enim facilis ad indulgentiam erit: ſed q̄ facilis modo: tam difficilis erit poſtea. Et ſicut modo nemo eſt qui reconciliari non poſſit: ita poſt paululu nemo qui poſſit: quoniam ſicut benignitas apparuit vltra omnem ſpem: vltra omnem exiſtimationem: ſimilem expectare poſſumus iudicij diſtrictionem. Immenſus eſt deus et infinit⁹ in iuſtitia ſicut et in miſericordia. Multus ad ignoſcendum. Multus ad vlciſcendum. Sed miſericordia quidem ſibi priora vendicat: vt ſi voluerimus diſtrictio inueniri non poſſit: in quem ſeuiat. Propter hoc enim benignitatem prerogauit: vt per eam reconciliati ſe veritatem videamus ſecuri. Propterea voluit non ſolum ad terras deſcendere: ſed etiam innoteſcere: non ſolum naſci: ſed agnoſci.

Quod fuit celandum diabolo dominice incarnationis ſacramentum. In expoſitione ſuper miſſus eſt. Capitulum .xiij.

Oportebat principem mundi aliquandiu celari diuini conſilij ſacramentū: non q deus ſi palam opus ſuum facere vellet: impediri ab illo poſſe metueret: ſed quia ipſe qui non ſolum potenter: ſed etiam ſapienter quecunq voluit fecit: ſicut in omnibus operibus ſuis quaſdam rerum vel temporum congruentias propter ordinis pulcritudinē ſeruare cōſueuit: ita in magnifico opere ſuo noſtre reparationis non tantum potentiam ſed et prudentiam ſuam oſtendere voluit. Et quanq̄ illud quomodo vellet perficere potuiſſet: placuit ei: tamen eo potius et modo et ordine hominē ſibi reconciliare quo nouerat cecidiſſe. Ut ſicut diabolus prius feminam ſeduxit: et poſtmodum virum per feminam vicit: ita prius a femina virgine ſeduceref et poſt a viro chriſto aperte debellaref: quatenus malitie et fraudi dum ars pietatis illuderet ac maligni fortitudinem chriſti virtus contereret: diabolo deus prudentior appareret et fortior. Ita quippe decuit incarnatam ſapientiā ſpecialem vincere malitiam: quo non ſolum attingere a fine vſq ad finem fortiter ſed et diſponeret omnia ſuauiter. Attingit autem a fine vſq ad finem: ideſt a celo vſq ad infernum: vtrobiq vero fortiter: quando et de ſupernis expulit ſuperbum et apud inferos ſpoliauit auarum. Conueniens ergo erat vt ſuauiter quoq omnia celeſtia. ſ. et terrena diſponeret: quatinus et illinc deiciens inquietum: reliquos in pace firmaret: et hunc debellatu-

rus inuidum:nobis prius hu-
militatis ⁊ manſuetudinis val
de neceſſariu; relinqueret exē
plu;. Sicq; mirabili fieret mo
deramie ſapiētie: vt ⁊ ſuis ſua
uis ⁊ hoſtib⁹ fortis appareret.

¶De ſpiritu ſctō. In ſermo-
ne pentecoſtes. Quā libenter.

Pater ſpiritus. Filius ſpi
ritus. Spiritus ſanctus.
ſpiritus eſt. Spiritus tamen
ſanctus quia ſpecialiter ſan-
ctus dicitur: quia ab vtroq; p
cedit firmiſſimum ⁊ indiſſolu-
bile vinculum trinitatis: tan-
q̃ proprie ſanctus: q̄ ſit donū
patris ⁊ filij: omnem ſanctifi-
cās creatura: q̃uis pater quo
q; ⁊ ſpiritus ſanctus: itemq; fi
lius: ⁊ ſpiritus ⁊ ſanctus ſit.
In ſ. de pẽthe. cele bṙ. Dulciſſimum enim quoddam
in deo ſpirit⁹ ſanctus eſt. Be-
nignitas dei ⁊ idem ipſe deus.
ſ ſniis ⁊ ſ. ī ſcō ſpū De ſpiritu ſancto teſtatur ſcri
ptura: quia procedit: ſpirat: in
habitat: replet: glorificat. Pro-
cedere dicitur duobus modis.
Unde ⁊ a quo. Unde? a patre
⁊ filio. Quo? ad creaturam.
Proceſſio a patre ⁊ filio poſu
it tenebras latibulum ſuum:
ſed proceſſio ad homines: iam
eſt fidelibus manifeſta. Et pri
us quidem quoniam ſic opor-
tebat ſignis viſibilibus inuiſi-
bilis ſpiritus ſuum declarare
aduentū: nunc eius ſigna quo
ſpiritualiora ſunt: eo magis
videtur ſpiritu ſancto digna.

Procedendo predeſtinat. ſpi
rādo vocat: quos p̄deſtinauit.
Inhabitando iuſtificat quos
vocauit. Replendo accumu
lat meritis quos iuſtificauit.
Glorificando ditat premijs In ſ. de pẽthe. q̄ libē ter.
quos accumulauit meritis.
Spiritus iſte odit ſordes: nec
habitare poteſt i corpore ſub-
dito peccatis: cui eſt propriu;
eſt peccata repellere: ipſi ⁊ p
prium eſt peccata odire. Nec
in vno domicilio pariter mo-
rabuntur tāta munditia ⁊ im ſ. ſp. hodie.
munditia tanta. Spiritus iſte
ſuper apoſtolos in igne appa-
ruit propter lucem pariter ⁊
ardorem. Quos enim repleue
rit ⁊ ſpiritu feruere: ⁊ in veri-
tate cognoſcere facit: quia ſo-
la miſericordia eſt que eos ⁊ In ſ. de pẽthe. q̄ libē ter.
preuenit ⁊ perducit. Ipſe eſt
qui ſedere facit in domo vna
qui habitare facit vnius mo-
ris in domo: ſedeat ſuper ſedē
tes ⁊ regeſcat ſuper humiles
⁊ trementes ſermones ſuos.
Ipſe eſt qui virgini obumbra
bit: apoſtolos roborauit: vt ⁊
in virgineo corpore tempera
ret diuinitatis acceſſu;: ⁊ apo
ſtolos indueret virtute ex al-
to feruentiſſima ſcilicet chari In ſ. de pẽthe. cele bram⁹
tate. Denicq; ipſe eſt in quo cla
mamus abba pater: ipſe q po-
ſtulat pro ſanctis gemitibus
innumerabilibus: ⁊ hic q̄ in
corde noſtro. Quid autem in
patris? ſicut in nobis interpel

lat pro nobis: ita in patre deli cta donat cum ipſo patre. Aduocatus noſter ad patrem in cordibus noſtris: deus noſter in corde patris. Ita quidez poſtulamus idem ipſe donat: qui donat vt poſtulemus. Et ſicut nos erigit pia quadam fiducia ita domini iclinat ad nos magis pia mi ericordia. Porro ad faciendum bonum quid in nobis bonus ſpiritus operatur? profecto monet et docet et mouet. Monet memoriam. Rationez docet: mouet volütatem. In his enim tribus tota conſiſtit anima noſtra. Memorie ſuggerit bona in cogitationib9 ſanctis: atqz ita ignauiam noſtram torporemqz repellit. Propterea quotiés huius ſuggeſtionem boni ſenſeris in corde tuo: da honorem deo: et age reuerentiam ſpiritui ſancto: cuius vox ſonat in auribus tuis: ipſe nāqz eſt qui loquitur iuſtitia. Rationē verāqz docet rationem. Multi ſiquidez monentur vt benefaciant: ſed minime ſciunt: quid agenduz ſit: niſi adſit gratia denuo ſpiritus ſancti: et quam inſpirat cogitationem doceat in opus pferre: ne vacua ſit in nobis gratia dei. Sed quid? Scienti bonum et non facienti peccatum eſt illi. Propterea non ſolum moneri et doceri: verum etiaz moueri et affici ad bonum neceſſe eſt: ab eo vtiqz ſpiritu qui adiuuat infirmitatem noſtraz et per quē in cordibus noſtris diffunditur charitas que bona eſt voluntas. Spiritus ſanctus charitas et benignitas ē: in quam predeſtinati ſumus ab eterno: per quem ſicut pater et filius ſunt vnuz: ſic et nos vnum ſumus in ipſis. Spirit9 ſanctus remiſſionem peccatorum operatur: facit ſollicituz ambulare cuz deo. Scrutatur profunda peccatorum noſtrorum: diſcretor cogitationuz et intentionum cordis: qui nec minimam paleaz intra cordis qp poſſidet habitaculum patitur reſidere: ſed ſtatiz igne ſubtiliſſime circunſpectionis exurit. Spiritus dulcis et ſuauis qui noſtram voluntatem erigit et dirigit ad ſuam vt eam et veraciter intelligere: et feruencer diligere et efficaciter iplere poſſimus.

In f. 8 vig. ne tiuita. viii.

In f. 8 pēthe

Quod non ſemper eodem modo ſit ſpiritus ſanctus in iudicio ſpiritualibus: ſed modo veniat: modo vadat. Sup cāt. ſer. xvij. Capitulum. xv.

A

Venit et vadit put vult ſpirit9 ſanctus: et nemo facile ſcit vnde veniat vel quo vadat. Ad illud ſine damno ſalutis fortaſſis neſcire licet. Ceterum quando veniat vel quādo vadat id plane perículoſiſſe ignorantur. cuz enim he ſpi

ritus ſancti circa nos diſpen-
ſatione quidem viciſſitudines
vigilātiſſime non obſeruant:
ſit vt nec abſentem deſideres:
B nec preſenté glorifices. Nēpe
quicqd idcirco recedit: vt aui-
dius requiratur: quonam mo
do ſi abeſſe neſcitur requirit?
Et rurſus qui dignāter ad hoc
redit: vt conſolet: qualiter di-
gne pro ſua maieſtate ſuſcipit:
ſi nec adeſſe ſentit. Mens er-
go que ignorat abſceſſum: pa-
tet ſeductioni: ꝛ que reditum
nō obſeruat: erit ingrata viſi-
C tationi. Nunq̄ ergo ſine no-
ſtra ꝯſcientia magiſtra vnctio
que docet de oibus tollat a no
bis: nunq̄ cū venerit inueni-
at iperatos: ſed ſemper vultus
ſuſpēſos expāſoſq̄ habētes ſi-
nus ad largā dñi benedictio-
nem. Uigilandū ꝓinde omni
hora: qꝛ neſcim⁹ qua hora ſpi-
ritus vēturus ſit: ſeu iterū abi
turus. Ite3 ꝛ cedit ſpūs: ꝛ qui
ſtat eo tenēte deſerente cadat
neceſſe eſt. Sed nō collidit: qꝛ
dñs rurſum ponit manū ſua3.
D Et has alternare vices in his
q ſpūales ſunt nō ceſſat. Deni-
q3 ſepties cadit iuſtus: ꝛ ſepti-
es reſurgit: ſed tñ cadit in die
vt ſe cadere videat: ꝛ cecidiſſe
ſciat: ꝛ reſurgere cupiat: ꝛ req-
ſup cā. ſer. xi. rat manū adiuuātis. Itaq3 qui
in ſpiritu ambulat: nequaq̄ ꝑ
manet in vno ſtatu: nec eade3
ſemp facilitate ꝓficit: ꝛ non eſt
in hoie via eius: ſed queadmo
dum ei ſpūs moderator diſpē-
ſat: ꝓut vult: nūc ſegnius: nūc E
alacrius: que retro ſunt obli-
uiſcēs: ad anteriora ſe extēdit.
Ergo cū te torpore accidia vel
tedio affici ſentis: noli ꝓpter-
ea diffidere aut deſiſtere a ſtu-
dio ſpūali: ſed iuuātis require
manum: trahi te obſecrās: do
nec denuo ſuſcitāte grā factus
promptior alacrioꝛq̄ curras.
Sic aūt q̄diu eſt grā delecta- F
re in ea: vt nō te exiſtimes do-
nū dei iure hereditario poſſi-
dere: ita d3 v3 ſecur⁹ de eo qua
ſi nunq̄ ꝑdere poſſis: ne ſubi-
to cū forte retraxerit manū: tu
aio cōcidas: ꝛ triſtior fias q̄3 o3
Curabis potius pro cōſilio ſa-
piētis: in die maloꝝ non ime-
mor eſſe bonoꝝ: atq3 in die bo
noꝝ non imemor eſſe maloꝝ.
Ergo in die virtutis tue noli
eſſe ſecurus: ſed clama ad deū
ꝛ dic. Cū defecerit virtus mea: G
ne derelinquas me. Porro in
tpe tentationis ꝯſolare ꝛ dic.
Trahe me poſt te. Sicut nō te
deſeret ſpes in tpe malo: nec
in bono ꝓuidētia deerit: eriſq̄
inter aduerſa ꝛ ꝓſpera tenēs
quandā eternitatis ymaginē:
vtiq3 hāc inuiolabilē ꝛ incon-
cuſſam cōſtantie animi equali
tatē. benedicēs dñm in oi tpe.

De multiplicitate ſpiritus
ſancti: ſermone de penitentia
Quam libenter. Cap. xvj.

A Vere multiplex spūs: q tā
multiplex filijs hoīuʒ in
spirat: vt nō sit qui se abſcōdat
a calore eius. Siquidē cōcedit
eis ad vſum: ad miraculū: ad ſa
lutē: ad auxiliū: ad ſolatiuʒ ad
feruorē. Ad vſum qdem vite:
bonis ꝛ malis: dignis pariter
ꝛ indignis: cōia bona abūdan
tiſſime tribuēs: ita vt videat:
hic diſcretionis limitē nō te
nere. Ingratus eſt qui in his
quoqꝫ bñficiū ſpūs non agno
B ſcit. Ad miraculuʒ in ſignis ꝛ
pdigijs: in varijs virtutibus
quas p quorūlibet manus ope
ratur. Ipſe eſt antiqua mira
cula ſuſcitās preſentibus fidē
aſtruat pteritoꝝ. Sed qꝛ non
nullis hāc gratiam ſine ꝓpria
vtilitate largit: tertio īfundit
ad ſalutē: cū in toto corde no
ſtro reuertimur ad dñm deum
noſtrū. Porro ad auxiliū dat:
cū in oī colluctatione adiuuat
C infirmitatē noſtrā. Nā cū teſti
moniū phibet ſpiritui noſtro:
ꝙ filij dei ſumus: eā inſpiratio
eſt ad cōſolationē. Datur etiā
ad feruorē cū in cordib⁹ perfe
ctoꝝ vehemētius ſpirās: vali
dum ignē charitatis accēdit:
vt nō ſolū in ſpe filioꝝ dei: ſed
in in tribulationibus glorien
tur: cōtumeliā gloriā reputan
tes: obprobriū gaudiū: deſpe
D ctionē exultationē. Pauci ſūt
qui h ſpū repleant. pauci ſunt
qui hoc ſtudeāt emulari. Con
tenti ſumus anguſtijs n oſtris:
nec reſpirare in libertatē illā:
nec ſalte ad eam ſpirare cona
mur. Inuocemus ſpiritū viui
ficatorē adiutorē cōfidētes qꝛ
dabit pater qui ī celis eſt ſpm̄
bonū petētibus ſe. Oremus vt
dignos nos inueniat vel poti
us efficiat: quaten⁹ veniat ad
nos: ꝛ apud nos faciat man
ſionem.

¶ De aduentu domini ſpiri
tuali. In ſer. de aduētu. de. vij.
circūſtantijs. Capitulū. xvij.

Sicut ad operandā ſalu A
tē in medio terre ſemel
venit in carne viſibilis deus:
ita quotidie ad ſaluādas aias
ſinguloꝝ in ſpiritu venit ꝛ in
uiſibilis. Propterea dignū eſt
vt ſi nō valet infirm⁹ in occur
ſum tanti medici ꝓcedere lon
gius ſaltē conet erigere caput
aliquatenus: ꝛ aſſurgere venie
ti. Non te oportet o hō maria
trāſfretare: non penetrare nu
bes: nō tranſalpinare neceſſe B
eſt. Nō grādis inquā tibi ondi
tur via: vſqꝫ ad temetipſum oc
curre: qm̄ ꝓpe eſt verbū in ore
tuo ꝛ in corde vſqꝫ ad cordis
cōpunctionē ꝛ cōfeſſionē om
nis occurre: vt ſaltēʒ exeas de
ſterquillinio miſere ꝯſcientie:
qm̄ indignū eſt illuc auctoreʒ
pietatis intrare. Et h quideʒ
de eo aduētu ſūt dicta: quo ſin
gulorꝫ mētes inuiſibili dignat C
illuſtrare potētia. Triplicē eni In f. S a duē. dñi.

eius aduentũ nouimus: ad homines: in hoies: cõtra hoi es. Ad hoies quidẽ indifferenter nõ autẽ ita in oẽs: aut contra oẽs. Primus ſi terti⁹ noti ſũt: vtpote manifeſti. Secũdus ſpiritalis ꝛ occult⁹ eſt: in quo delectabili dormiũt qui eum norũt. In priore quidẽ in terris viſus eſt: ꝛ cũ hoibus cõuerſatus eſt. In poſteriori vero videbit ois caro ſalutare dei noſtri. Medius occult⁹ eſt in quo ſoli eũ in ſeipſis vidẽt electi ꝛ ſalue fiunt aĩe eoꝝ. In primo venit in carne ꝛ in infirmitate. In hoc medio in ſpiritu ꝛ virtute. in vltimo in gloria ꝛ maieſtate: per virtutẽ eni peruenit ad gloriã: qꝛ dñs virtutũ ipſe eſt rex glorie. Aduẽtus ſiquidẽ iſte medius via quedã eſt: per quã a primo veniat ad vltimũ. In primo chriſtus fuit redemptio noſtra. In vltimo apparebit vita noſtra. In iſto requies eſt ꝛ ꝯſolatio noſtra. Ad ſingulos ꝛ ad oẽs cõiter veniet i miſericordia ꝛ veritate. Ubi eni multa iã fuit de miſeratione pſumptio: ſed obliuio veritatis nõ ꝯtinuo ibi deus. Sed neqꝫ ibi vbi terror multis ex recordatiõe veritatis: nulla aũt de memoria miſericordie conſolatio. Nam neqꝫ veritatẽ tenet qui miſericordiã vbi vere eſt non agnoſcit: nec vera eſſe ſine veritate miſericordia põt

Itaqꝫ vbi miſericordia ꝛ veritas obuiauerunt ſibi: ibi ſeſe etiã iuſtitia ꝛ pax oſculantur: nec abeſſe his poteſt: cuius in pace factus eſt locus.

¶Quomodo poteſt prenoſci aduẽtus ſiue viſitatio dñi. Super cãt. ſer. lvij. Caplm. xviij.

Uenit dñs: accelerat: appropriat: adeſt: reſpicit: alloquit. Uenit affectu ꝛ ſtudio miſerẽdi: accelerat ſubueniendi zelo: appropiat: humiliãdo ſemetipſuꝫ: adeſt preſentibus: ꝓſpicit in futuros: loquit docens ꝛ ſuadens de regno dei. Sic eſt aduẽtus ſpõſi: benedictiones ꝛ diuitie cũ eo ſalutis: ꝛ vniuerſa que de ipſo ſunt affluunt delitijs: redundãtia certe iocũdis ac ſalutaribus ſacramentis. Porro que amat vigilat ꝛ obſeruat: ꝛ beata quã dñs inuenerit vigilantẽ. Nõ tranſibit illã nec preteribit ab ea: ſꝫ ſtabit ꝛ loquet ei: loqueturqꝫ amatoria: loquet ſiquidẽ vt dilectus. Quis putas in nobis ẽ a deo vigilãs ꝛ obſeruãs tpſ viſitationis ſue ſponſumqꝫ aduenientẽ ita per ſingula eius momẽta diligenter explorãs. vt cũ venerit ꝛ pulſauerit confeſtim aperiãt ei? Dico eo cui ex offitio loqui eſt: nec tacere licet quicqd illud eſt ꝙ de huiuſmodi: vel meo: vel alieno teneo experimẽto: ꝛ ꝙ facile experiri plures queunt. Si igit

Marginalia: Ites de aduẽ. medio tripliciter inouatiõe; D; A; ſup ps q̄ habitat; B

admonitus fuero vel foris ab
hoīe vel intus a ſpiritu: de tuē
da iuſtitia ⁊ ſeruāda equitate:
iſtiuſmodi ſalutaris ſuaſio erit
mihi ꝑfecto ꝓnuncia iminētis
aduētus ſpōſi:⁊ ꝑparatio que/
dam ad digne ſuſcipiendū ſup
C num viſitatorē. Nihilominus
vero ſpes eadē arridebit:ſi ſer
mo inſonuerit de humilitate
vel patiētia ſeu de fraterna di/
lectione ⁊ obediētia deſerēda
prelatis:maxime autē de ſectā
da ſanctimonia: ⁊ pace ⁊ cor/
dis puritate querēda. Quicqd
itaq; ſiue de his ſiue de alijs q/
buſlibet virtutibus ſuggeſtū
aīo fuerit:ſignificatio erit mi/
hi viſitationē dñi virtutū im/
minere aīe mee. Sed ſi corri/
puerit me iuſtus in miſericor/
dia:⁊ increpauit me: idipſum
ſentiā:ſciens q2 emulatio iuſti
⁊ beniuolentia iter faciunt ei
qui aſcendit ſup occaſum. Bo
nus occaſus cū ad correctionē
iuſti ſtat hō:⁊ corruit vitiū:⁊
dñs aſcēdit ſup illud:cōculcās
hoc pedibus ⁊ cōterens ne re
D ſurgat. Nō ergo contēnenda
eſt increpatio iuſti: que ruina
pcti ⁊ cordis ſanitas eſt: nec
nō ⁊ via dei ad aīam. Sed nec
illius oīno ſermo qui edificat
ad pietatem:ad virtutes:⁊ ad
mores optimos negligenter
eſt audiendus: qm̄ ⁊ illic iter
quo oñdit ſalutare dei:ꝙ ſi ſer
mo gratus venit ⁊ placidus:
quatinꝰ pulſo faſtidio cū deſi/
derio audiat:iā nō modo veni
re ſponſus ſed accelerare:ideſt
cum deſiderio venire creden/
dus eſt. Illus nāq; deſiderium
tuū creat:⁊ ꝙ tu eius ꝓperas
ſermonē admittere:inde eſt ꝙ
ipſe feſtinat intrare. Iā ſi etiā
ignitū eloquiū ſentis: atq; ex
eo ꝯſcientiā vri in recordatio
ne peccati: recordare tunc de
quo ſcriptura dicit:quia ignis
ante ipſum ꝑcedet:⁊ ipſum ꝓ/
pe eſſe nō dubites. Deniq; iux E
ta eſt dñs his q tribulato ſunt
corde. Si vero nō ſolū cōpun
geris in ſermone illo ſed ⁊ cō/
uerteris totus ad dñm: iurās
⁊ ſtatuēs cuſtodire iudicia iu/
ſtitie eius:⁊ adeſſe ipſum iā no
ueris:preſertim ſi te inardeſce
re ſentias amore eius. Etenim
vtrūq; de illo legis: ⁊ ignē vi/
delicet ante ipſum ꝓcedere ⁊
ipſum nihilominus ignē eſſe.
Dr̄it autem q2 is qui premit/
titur ignis: ardorē habet ſed
nō amorē coquēs:ſed nō exco/
quens:mouēs:nec promouēs:
tm̄ ad exortandū ꝑmittitur ⁊
ꝑparandū.ſimulq; ad cōmonē
dum qd ex te ſis: quo dulcius
ſapiat poſtmodum: ꝙ ex deo
mox eris. At vero ignis q deꝰ F
eſt:cōſumit quidē:ſed nō affli/
git:ardet ſuauiter: deſolat feli
citer. Eſt eni vere carbo deſo/
latorꝰ:ſed qui ſic in vitia exer
ceat vim ignis:vt in aīa vicem

exibeat vnctiõis. Ergo in virtute qua imutaris ꝛ in amoꝛe quo inflãmaris: dñm pꝛeſentẽ intellige. nã dextera dñi fecit virtutẽ. Nõ aũt fit ex mutatio dextere excelſi niſi in inferno te ſpũs: ꝛ in charitate nõ ficta. Poꝛro h igne cõſumpta oĩ labe peccati: ꝛ rubigine vitioꝝ: ſed iaꝫ emũdata ac ſerenata cõſcientia: ſequeṫ ſubita quedaꝫ atq; inſolita latitudo mẽtis ꝛ infuſionis illuminatis intellectum vel ad ſcientiã ſcripturarum vel ad miſterioꝝ notitiã: quoꝝ alterũ ꝑpter nos oblectandos: alterũ ꝑpter edificã-
B dos pꝛimoss: reoꝛ dari. Oculus abſq; dubio reſpiciẽtis eſt iſte: educẽs quaſi lumẽ iuſtitiã tuã. ꝛ iudiciũ tuuꝫ tanq̃ʒ meridiem. Sed ſane nõ per hoſtia aperta ſed per anguſta foꝛamina: is tante claritatis radius ſe infundet: ſtãte adhuc dũtaxat hoc ruinoſo pariete coꝛporis. Erras ſi aliter ſperas ad quãtãcũq; coꝛdis ꝑficias puritatẽ. Poſt hũc tante dignationis ac miſerarionis reſpectuꝫ: ſequiṫ vox blande ꝛ leniter diuinã inſinuãs voluntatẽ: ꝙ nõ eſt aliud q̃ ipſe amoꝛ: qui otio ſue eſſe non põt de his que dei ſunt: ſollicitãs ꝛ ſuadens.

¶ Quõ pfecte vniṫ aĩa cũ deo ſup cãt. ſermo. lxxj. Cap. xix.

A Dnus pater familias dñs: qui ſuoꝝ domeſticoꝛũ curam gerit: maxime in diebus malis vt alat eos in fame: cibans illos pane vite ꝛ intellectus: ꝛ ſic nutriẽs ad vitã eternã ac paſcẽs ita. Puto nihilominus paſciṫ ipſe: ꝛ quidẽ eſcis quibus libẽter veſciṫ pꝛo fectibus noſtris: eteni gaudiũ dñi foꝛtitudo noſtra. Ita ergo ꝛ cũ paſciṫ paſcit: ꝛ paſciṫ cum paſcit: ſimul nos ſuo gaudio ſpãli reficiens: ꝛ noſtro eque ſpeciali ꝑfectu gaudẽs. Cibus eius pꝛeſentia mea: cibus eius ſalus mea: cibus eius ego ipſe. An nõ cinerẽ tanq̃ʒ panẽ manducas? Ego autez qꝛ peccatoꝛ
ſum: cinis ſum vt mãducer ab eo. Mãdoꝛ cũ arguoꝛ: glutioꝛ cũ inſtituoꝛ: decoquoꝛ cũ immutoꝛ: digeroꝛ cũ tranfoꝛmoꝛ: vnioꝛ cũ cõfoꝛmoꝛ. Nolite mirari h: ꝛ mãducat nos ꝛ mãducatur a nobis: quo artius illi aſtringamur. Nõ ſane alias ꝑfecte vnimur illi. Eteni ſi mãduco ꝛ nõ manducoꝛ: videbiṫ in me ille eſſe: ſed nondũ in illo ego. Quod ſi mãducoꝛ quidem nec mãduco: me in ſe habet ille: ſed non etiã in me eſſe
D videbiṫ. Nec erit perfecti vnio in vno quouis hoꝛum: ſed mãducet me: vt habeat me in ſe: ꝛ a me viciſſim mãducetur: vt ſit in me: quãtus integra ſit firmaq; cõnexio: cuꝫ ego in eo ꝛ ipſe in me ruit. Vis tibi per ſimile oſtendã ꝙ diciṫ? Attolle

oculos nunc in quãdam ſubli-miorẽ quidẽ ↄuenientiã: ſimi-
C lem tñ huic. Si ipſe fili⁹ in pa-tre ita eſſet vt nõ tñ in ipſo eſ-ſet pater. aut ita pater in ipſo eſſet: vt nõ eſſet ipſe in patre: audeo dicere ⁊ ꝙ ipſoꝝ citra perfectuʒ vnitas remaneret: ſi tamen iã veritas eſſet. Nũc vero cũ ⁊ ipſe in patre: ⁊ pater in ipſo ſit: non eſt quo claudi-cet vnitas: ſed vere ⁊ rotunde vnũ ſunt ipſe ⁊ pater. Sic igiẜ aĩa: cui adherere deo bonũ eſt nõ ante ſe exiſtimet ipſi ꝑfecte vnitaʒ niſi cũ ⁊ illũ in ſe ⁊ ſe in illo manentem perſenſerit.

¶ Quod ſi differẽtia inter vni tatem illam qua pater ⁊ filius vnum ſunt: ⁊ illã qua adherẽs deo aĩa vnius ſpũs eſt. Super cãt. ſermo. lxx. Capitulum. xx.

A Non ſic vnũ diciẜ aĩa cũ deo ſicut vnũ ſũt pater ⁊ filius: q̃uis qui aderet deo vnus ſpũs eſt: legi hoc: ſʒ illud nõ legi: nõ dico de me qui ni-hil ſuʒ: ſed nemo plane: niſi de mens ſiue de terra ſiue de celo vſurpabit ſibi illam vnigeniti vocẽ. Ego ⁊ pater vnũ ſumus. Et tamẽ licet ego puluis ⁊ ci-nis minime illudere verear: q₂ vnus cũ deo ſpũs ſum: ſi vnq̃ʒ tamẽ certis fuero ꝑſuaſus ex-perimentis deo me adherere ad inſtar vnius illoꝛuʒ qui in charitate manent: ac per h̃ in
B deo manẽt ⁊ deus in eis. Naʒ de tali adheſione puto dictuʒ: qui adheret deo vnus ſpirit⁹ eſt. Quid ergo? dicit filius ego in pr̃e ⁊ pater in me eſt: ⁊ vnũ ſumus. Dicit hõ: ego in deo ⁊ deus in me eſt: ⁊ vnus ſpũs ſu-mus. Sed nunqd pater ⁊ fili⁹ vt ſint in inuicẽ ac ꝓinde vnũ: inuicẽ ſe manducãt ſicut ⁊ ho-mo mutua ſe quadã in ſeſe mã ducatione traiciũt: vt per hoc ſi nõ vnuʒ certe vnus ſpiritus ſint? Abſit: neq₃ eniʒ vno mo-do inſunt ſibi hi atq₃ illi: ſed neq₃ vna ⁊ vnitas vtrorumq₃. Deniq₃ innuitur vnitatum di uerſitas: per vnus ⁊ per vnuʒ: qñ nec patri ⁊ filio vnus nec homini ⁊ deo vnũ poterit cõ-uenire. Illic quidẽ per vnum vnitas ſubſtantie vel nature: C
hic per vnus equa vnitas: ſed ideo longe altera. q₂ inter ſub ſtãtias ⁊ naturas homini nem pe ⁊ deo ſua cuiq₃ ⁊ natura ⁊ ſubſtãtia eſt: cũ patris filijq₃ cõ ſtet penitus eſſe vnã. Uides il lam nec vnitatẽ eſſe: ſi huic ſin gulari ſummeq₃ vnitati cõpa-retur? Naʒ quõ vnitas vbi nu merus naturarũ: ſubſtãtiaruʒ diuerſitas? ⁊ tñ vnus ſpiritus diciẜ: ⁊ eſt cũ deo anima adhe-rens deo. Nec ꝓiudicat reruʒ pluralitas vnitati huic: quã fa cit non confuſio naturum ſed voluntatum conſenſio. Pꝛo- D
pter hanc quoq₃ multa coꝛda vnum: ⁊ multe anime vna di

cuntur ſicut ſcriptum eſt: mul-
titudinis credentiuꝫ erat coꝛ
vnum ⁊ anima vna. Et hꝰ ergo
vnitas. Ceterum quid ad illaꝫ
que nō vnione conſtat: ſed ex
E tat eternitate? Non plane illā
quedam inſtar huius mutua
māducatio facit: qꝛ nec fit: eſt
enim. Sed nec cōiunctio vel
quaſi cōpoſito: vel tale aliqd
ꝙ vnius nō eſt. Eſt autē patri
filioqꝫ natura: eſſentia: volun-
tas: nō modo vna: ſꝫ vnū: hoc
nēpe eſt illis eſſe: ꝙ naturā eſ-
ſe: hoc velle ꝙ eſſe vel naturā
eſſe. Non eſt ita ꝙ vnitas: qua
vnuꝫ ſunt pater ⁊ filius: dicaꝛ
fieri de naturis: vel eſſentibus
vel voluntatibus: qꝛ nō ſunt:
non eſt ꝙ dicaꝛ vel fieri qꝛ eſt:
nec enī factitia eſt ſed natiua:
Sunt in ſeſe pater ⁊ filius nō
ſolū ineffabili: ſed etiā incom-
pꝛehēſibili modo ſui ipſoꝝ ca
pabiles pariter ⁊ capaces ſꝫ ſa
ne illa capabiles vt nō ptibi-
les: iſta capaces vt nō pticipes.
F Eſt pr̄ ⁊ filio in quo ſibi bene
cōplacuit: ſemp ⁊ filius in pa-
tre: a quo vt nunq̄ꝫ nō natus:
ita nunq̄ꝫ eſt ſeparatus. Poꝛ-
ro per charitatem hō in deo ⁊
deus in hoīe eſt. Sed hō qui-
deꝫ ab eterno in deo tanq̄ꝫ ab
eterno dilectus: qui tamē ex il
lisꝰ fit qui dicūt qꝛ dilexit ⁊ gra
tificauit nos ī dilecto filio ſuo
ante mūdi cōſtitutionē. Deus
ergo in hoīe: ex quo dilectus
ab hoīe. Et ſi ita eſt: hō quidē
in deo eſt: ⁊ qñ in hoīe deꝰ nō
eſt. Deus autē in hoīe non eſt:
qui nō ſit ex deo. Manere aūt
in dilectione nō pōt: ⁊ ſi foꝛſi-
tan ad tēpus diligat non dile-
ctus. Pōt autē nondū dilige- G
re ⁊ iam dilectus. Poꝛro cum
iam diligit qui diligebaꝛ: hō ī
deo: ⁊ deus in hoīe eſt: qui aūt
nunq̄ꝫ diligit: nunq̄ꝫ dilectus.
eſt. Ac p hꝰ nec ipſe in deo: nec
deus in ipſo eſt. Hec dicta ſunt
ad dādam differentiā inter il-
lam cōnexionē qua pater ⁊ fi-
lius vnum ſunt: ⁊ illā qua ad-
herens deo anima vnus ſpūs
eſt: ne foꝛte qꝛ legitur de hoīe
manēte in charitate: qꝛ in deo
manet ⁊ deus in eo: ⁊ idem de
filio qđ nihilominus in patre
ſit: ⁊ pater in filio par putareꝛ
adoptati pꝛerogatiua ⁊ vni-
geniti vnitio.

¶ De viſione illa qua viden-
dus eſt deus ſicuti eſt. Super
cāt. ſer. xxxj. Capitulū. xxj.

Viſio futura ſtat: quia foꝛ A
ma ſtat: que tunc videꝛ.
Eſt enī: nec vllā capit ex eo ꝙ
eſt fuit: vel erit mutationem.
Tolle nempe fuit ⁊ erit. Unde
iam trāſmutatio alius viciſſi-
tudinis obūbꝛatio? At quicqd
veniens ex eo ꝙ fuit: nō ceſſat
tendere in id ꝙ erit: tranſituꝫ
ſane habet per eſt: ſed oīno nō
eſt. Nā quō eſt ꝙ nunq̄ꝫ in eo-
dem ſtatu pmanet? Solū pꝛo- B

Inde ẽ vere ꝙ nec a fuit ꝑcidere: nec ab erit expũgĩt: ſʒ ſolũ i expugnabile remanet ei eſt: ꝛ manet qui eſt. Nec fuit ſane tollit illi eẽ ab eterno: nec erit eſſe in eternũ. Ac per h̃ ſibi vẽdicat verum eſſe ideſt increabile: interminabile: inuariabile.
C Cũ ergo ille qui ſic eſt: imo qui non ſic aut ſic eſt: videtur ſicuti eſt: ſtat vt dixi illa viſio: q: nulla interpollat viciſſitudo: ꝛ tũc ille de euãgelio vnus oibus qui ſic videns denarius redditur in vna ſpem que offertur. Nam qd apparet vt inuariabile in ſe eſt: ita inuariabiliter: intuentibus preſto eſt. Et quibus apparet nil videre deſiderabilius volunt: nil poſ-
D ſunt delectabilius. Quãdo ḡ illa vl' faſtidiet auiditas: vel ſe ſubtrahet ſuauitas vel fraudabit veritas: vel deficiet eternitas? Quid ſi in eternũ extenditur vidẽdi copia pariter ꝛ voluntas: quõ non plena felicitas? Nil quippe aut deeſt iam ſemp videntibus. aut ſupereſt ſemper volentibus. At talis viſio nõ eſt vite preſentis: ſed in nouiſſimis reſeruatur.

C Quod non põt videri deus in hac vita ſicuti eſt. Sup cãt. ſer. xxxj. Capitulum. xxij.

A STudioſis mẽtib' deus frequẽter apparet: ꝛ nõ ſub vna ſpem. Quid ita? Profecto quia nondum videtur ſicuti eſt: ꝛ nunc quidem apparet quibus vult: ſed ſicuti ꝛ nõ ſicuti eſt. Non ſapiens nõ ſanctus. nõ ꝓpheta: videre illum ſicuti eſt põt: aut potuit in corpore h̃ mortali: poterit autem in imortali qui dignus habebitur. Itaqʒ videt̃ hic ſed ſicut videtur ipſi: nõ ſicuti eſt. Nam neqʒ ſolẽ queʒ quotidie vides vidiſti: tamẽ aliqñ ſicuti eſt nõ ſed tm̃ ſicut illuminat. Uerbi gratia. aerem: montẽ: parietẽ. Quod ne ipſum quidẽ aliquatenus poſſes: ſi non aliqua ex parte ipſum lumen corporis tui pro ſui ingenita ſerenitate ꝛ pſpicuitate celeſti lumi ſimile eſſet. Nõ deniqʒ alterũ mẽbrũ corporis capax eſt lumis ob multã vtiqʒ diſſimilitudineʒ.
Sed nec ipſe oculus cũ cõturbatus fuerit lumi appropinquabit: nimirũ ob amiſſam ſimilitudinẽ. Qui ergo turbat' nullomodo ſerenũ ſolẽ videt ꝓpter diſſimilitudinẽ: ſerenuſ aliquatenus videt ꝓpter nõ nullã ſimilitudinẽ. Profecto ſi pari ꝓſus puritate uigeret: videret. oino ĩu offenſa acie eum ſicuti eſt: ꝓpter oimodaʒ ſimilitudinẽ. C
Ita ꝛ ſolem iuſtitie illũ qui illuminat oẽm hominem venientẽ in hunc mũdum: videre in hoc mũdo ſicuti illuminat illuminatus põt: tanq̃ iã in aliquo ſimilis ſicuti eſt omnino nõ põt: tanq̃ nõ D

dum perfecte ſimilis. Porro iam preſentibus non aliud eſt videre ſicut eſt: q̄ȝ eſſe ſicuti eſt ⁊ aliqua diſſimilitudine non confundi.

¶ De diuerſis modis viſionū dei. Sup cāt. ſer. xxxi. Ca. xxiij.

A Tanta ħ formaruȝ varietas atq̄ nūeroſitas ſpecierum in rebus cōditis: quid niſi quidā ſunt radij deitatis monſtrātes quidē q̄vere ſit a quo ſunt: non tn̄ diffinientes prorſus q̄d ſit? Itaq̄ȝ de ipſo vides: ſed nō ipſum. Cū autē de deo quē nō vides ceteravides: ſcis indubitanter exiſtere quē oportet ingrere: vt inquirentem: nō defraudet gratia: negligentē ignorantia nō excuſet. Uerū ħ genus vidēdi cōe. In pmptu enim eſt iuxta apoſtoluȝ omni vtenti ratione inuiſibilia dei per ea facta ſunt itellecta cōſpicere. Alius pcul dubio ille modus quo quōdā patribus crebra illa atq̄ȝ ambitioſa diuine preſentie familiaritas dignāter idulta eſt: q̄ȝq̄ȝ nō ipſos quidē ſicuti eſt: ſed ſicut dignata eſt: nec vno modo

C ſed ſicut ait apoſtolus: multifarie: multiſq̄ȝ modis: cū ipſe in ſe ſit vnus. Et hec demonſtratio: nō quidē cōis: ſed tamē foris facta eſt: nimirū exhibita per imagines extrinſecus apparentes: ſeu voces ſonātes. Sed eſt diuina iſpectio eo differentior ab his: quo interior: cū per ſeipſum dignaī inuiſere deus aiam querentē ſe: que tamē ad querendū toto ſe deſiderio ⁊ amore deuouit. Et hoc ſignū iſtiuſmodi aduentus ei⁹ ſicut ab eo qui exptus eſt edocemur. Ignis ante ipſum precedet ⁊ inflāmabit in circuitu inimicos eius. Oportet nāq̄ȝ vt ſancti deſiderij ardor preueniat faciem eius: ad oēm aiam ad quā eſt ipſe venturus: qui oēm cōſumat rubiginē vitiorum ⁊ ſic pparet locum dn̄o: ⁊ tunc ſcit anima qm̄ iuxta eſt dn̄s cū ſe ſenſerit illo igne ſuccenſam: Non ergo ſic affecta ⁊ ſi dilecta contenta erit oino: vel illa que multis p ea que facta ſunt vel illa que paucis per viſa ⁊ ſuprema ē facta manifeſtatio ſponſi. Niſi ⁊ ſpirituali pꝛogatiua intimis illum affectibus atq̄ȝ ipſis medullis cordis celitus illapſum ſuſcipiat: habeat q̄ȝ preſto quē deſiderat nō figuratū ſed infuſum: nō apparentem ſed afficientē: nec dubiuȝ quin eo iocundiorē quo intus nō foris. Uerbū nēpe eſt non ſonans ſed penetrans: non loquax ſed efficax: nō obſtrepēs auribus ſed affectibus blandiens. Facies eni nō formata ſed formans. Nō pſtringens oculos corporis ſed faciem cordis letificās: grata quippe amoris munere: nō colore. Non tamē

adhuc illū dixerim apparere ſicuti eſt: q̄uis nō omnino aliud h̄ modo exhibeat: q̄z q̄ eſt. Neq3 eni vel ſic continue preſto erit q̄uis deuotiſſimis mētibus: ſed nec vniformiter oībus. Oportet nāq3 pro varijs anime deſiderijs diuine guſtū preſentie variari: ⁊ infuſum ſapore ſupne dulcedinis diuerſa appetētis animi aliter atq3 aliter oblectare palatum.

¶Cui vel quali anime deus apparere ſolet. Super canti.ſer. xxxj. Capitulum.xxiiij.

A Spiritus eſt deus: ⁊ concupiſcit decorem illius anime quam forte aduertit in ſpiritu ambulantē: ⁊ curā carnis non pficientē in deſiderio preſertim ſi ſui amore flagrantem cōſpexerit. Tali anime ſuſpiranti frequēter imo ſine intermiſſione oranti ⁊ afflictāti ſe pre deſiderio interdum deſideratus ille miſeratus occur-

B rit. Ergo ſiquis eſt ita deſiderij vir vt cupiat diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto: cupiat autem vehementer: ardēter ſitiat: aſſidue meditetur: is pfecto ſuſcipiet deum: ſiquidē deſideriū cordis eius tribuet ei. Et ſi adhuc peregrinati in corpore: ex parte tn̄ id q: ad tēpus: ⁊ tp̄s modicum: nā cū vigilijs ⁊ obſecrationibus. ⁊ multo labore ⁊ imbre lachrymarū queſitus affuerit: ſubito dum teneri putatur elabit. Et rurſum lachrymāti ⁊ inſectanti occurres cōprehēdi patitur: ſed nimime teneri dum ſubito iterū quaſi e manibus auolat. Et ſi inſtiterit pre cibus flectibus deuota anima denuo reuertetur ⁊ voluntate labiorū eius nō fraudabit eā: ſed rurſum mox diſparebit: ⁊ non videbit: niſi iterū toto de C

ſiderio requirat. Ita ergo ⁊ in h̄ corpore pōt eſſe de preſentia ſponſi frequens letitia: ſed nō copia: q: ⁊ ſi viſitatio letificat ſ3 moleſtat viciſſitudo: nec tamē vel in trāſitu preſto erit ſic omni aīe: niſi illi dumtaxat quā ingens deuotio ⁊ deſiderium vehemens: ⁊ predulcis affectus ſponſam probat ⁊ dignā: ad quā gratia viſitādi acceſſurū verbū decederē induat formam ſponſi accipiens. D

¶Quod meditationes diuine confortant fatigatū in ſtudijs ſpiritalibus. Super cāt. ſermo.xxxij. Capitulum.xxv.

Sunt qui in ſtudijs ſpiritalibus fatigati: ⁊ verſi in torporē atq3 in defectu quodam ſpiritus poſiti ambulant triſtes vias dn̄i: corde arēte ⁊ tedente accedunt ad queq3 iniuncta. Frequēter murmurāt: longos dies longas ⁊ noctes queruntur. Ergo vbi contingit tale aliqd pati: ſi miſertus dn̄s appropiet nobis in via qua ambulamus: ⁊ incipiat loqui A

B de celo qui de celo eſt:nec non
fauorabile qnicq̃ȝ cantare no
bis de canticis ſyon: narrare
etiã de ciuitate dei:de pace ci‑
uitatis:de eternitate pacis:de
ſtatu eternitatis: dico vobis
erit pro vehiculo aie dormitã
ti ꝛ pigritanti leta narratio:
ita vt pellat omne faſtidiũ ab
animo audiẽtis:ꝛ a corpore fa
C tigationẽ. Sunt enim quedã
verba dei ad nos noſtre me‑
ditationis de ipſo:ꝛ eius glo‑
ria:elegantia potentia. maie‑
ſtate. Nõ ſolũ amore ſed ꝛ cuȝ
auida mẽte verſamus teſtimo
nia eius ꝛ iudicia oris eius: ꝛ
in lege eius meditamur die ac
nocte:ſciamus profecto adeſ‑
ſe ſponſum: atqȝ alloqui nos
vt nõ fatigemur laboribus:ſer
monibus delectati. Felix cui
verbũ indiuiduus comes vbi
qȝ ſe affabile prebet: cuius in‑
definenter oblectata ſuauita‑
te facundie a carnis mollitijs
ꝛ vitijs ſeſe vndecim omni ho
ra redimendo tẽpus ꝛ diebus
malis. Non laſſabitur: nõ mo
leſtabitur:quoniã ſic dicit ſcri
ptura. Non cõtriſtabit iuſtuȝ
quicquid ei acciderit.

¶ Quod magni fide magna ꝛ
ſublimia merẽtur videre. Su
per cãt.ſermo.xxxij. Cap.xxvj.

A MAgni patriſfamilias
ſeu regie maieſtatꝭ ſche
ma apparere exiſtimo his qui
accedẽtes ad cor altũ de maio
ris ſpiritus libertate ꝛ purita
te cõſcientie magnanimiores
facti cõſueuerunt audere ma‑
iora:inquieti prorſus ꝛ curio‑
ſi ſecretiora penetrare:appre‑
hendere ſublimiora:ꝛ tẽpta‑
re perfectiora: nõ modo ſenſu
um ſed ꝛ virtutũ. Hi eni pro ſi B
dei magnitudine digni inue‑
niuntur:qui inducanf in oẽm
plenitudinẽ:nec eſt oino in oi
bus apothecis ſapiẽtie a quo
deus ſcientiaꝝ dñs arcendos
cenſeat cupidos veritatis:va‑
nitatis nõ cõſcios. Tales itaqȝ
magna audẽt qꝛ magna audẽt
qꝛ magni ſunt:ꝛ que audẽt ob
tinent. Magna ſiquidẽ fides
magna meref: ꝛ quatenus in
bonis dñi fiducie pedẽ porre‑
xeris eatenus poſſidebis. Igi C
tur iſtiuſmodi magnis ſpiriti
bus:magnus occorret ſpõſus
ꝛ magnificabit facere cuȝ eis:
emittẽs lucẽ ſuã ꝛ veritatẽ ſuã
eoſqȝ adducens ꝛ deducẽs in
montẽ ſanctũ ſuũ: ꝛ in taber‑
nacula ſua. Regem in decore D
ſuo videbit oculi eius qui hu‑
iuſmodi eſt:pereuntẽ ſe ad ſpe
cioſa deſerti ad flores roſaꝝ ꝛ
lilia cõuallium:ad amena orto‑
rum ꝛ irrigua fontiũ: ad deli‑
tias cellarioꝝ: ꝛ odoramenta
aromatum: poſtremo ad ipſa
ſecreta cubiculi. Iſti ſunt the
ſauri ſapientie ꝛ ſciẽtie penes
ſponſum abſconditi. Hec vite
paſcua ꝑparata in refectione

animaꝝ ſanctaꝝ. Beatus vir
qui impleuit deſiderium ſuum
ex ipſis hoc ſoluꝫ admonitus
ſit: ne ſolus habere velit: que
poſſunt ſufficere pluribus.

¶De viciſſitudinibus dei eū-
tis ⁊ redeuntis in anima. Su-
per cāt. ſer. lxxiiij. Cap. xxvij.

a DIcamus verbū dei ſpō-
ſum anime prout vult ⁊
venire ad aiam ⁊ iterū dimit-
tere eam: tm̄ vt ſenſu ai̇e non
verbi motu iſta fieri ſentiam⁹:
verbi cauſa: cū ſentiat gratiaꝫ
agnoſcit preſentiā cū non ab-
ſentiam querit: ⁊ rurſum pre-
ſentiaꝫ querit. Quid in requi-
rat? Neqꝫ eni ſubducto ſibi tā
dulci ſponſo: iterū aliqd aliud
nō dico deſiderare ſed nec co-
gitare libebit. Reſtat igit nō
abſentē ſtudioſe requirat: re-
uocet abeuntē. Ita ergo reuo
catur verbū ⁊ reuocat deſide-
rio anime: ſed ei⁹ aie cui ſemel
indulſerit ſuauitatē ſui. Nun-
qd non deſideriū vox? ⁊ vali-
da. Verbo igitur abeunte vna
interim anime ꝯtinua vox: cō
tinuūꝫ deſiderium eius: tanqꝫ
vnū ꝯtinuumqꝫ reuertere: do
nec veniat. Et forte ideo ſub-
trahit ſe quo auidius reuoca-
retur: teneret fortius. Nam ⁊
aliquādo ſimulabat ſe longi⁹
ire: nō qꝛ hoc volebat: ſed ma
gis volebat audire. Manet
nobiſcum qm̄ aduerperaſcit.
Ergo iſtiuſmodi piam ſimula
tionem: imo ſalutarē deſpēſa-
tioneꝫ: quā tunc corporaliter
deus exibuerit: nō ceſſat iden
tidem modo ſuo ſpeciali: cū de
uota ſibi anima ſedulo actita-
re. Preteriēs teneri vult: abi-
ens reuocari. Neqꝫ eni ħ irre-
uocabile verbū. It ⁊ redit pro
beneplacito ſuo quaſi viſitās
diluculo ⁊ ſubito probās. Et
ire quidē illi quodāmodo di-
ſpenſatoriū: redire vero ſemp
voluntariū eſt: vtrūqꝫ autē ple
num iudiciȷ̄. At penes ipſum
hoꝝ ratio. Nunc vero conſtat
fieri in anima huiuſmodi viciſ
ſitudines euntis ⁊ rede untis
verbi. Volo dicere: quō mecū
agit in eiuſmodi: non expedit
quidē: ſed prodar ſane vt pro-
ſim: ⁊ ſi pfeceritis vos: meā in
ſipientiā cōſolabor: deinde in
ſipientiā meā cōfitebor. Fate-
or ⁊ mihi aduenīſſe verbuꝫ in
inſipientia dico: ⁊ pluries: cū-
qꝫ ſepius intrauerit ad me: nō
ſenſi aliquotiēs: cum intrauit.
Adeſſe ſenſi. affuiſſe recordor.
Interdū ⁊ preſentire potui in
troitū eius: ſentire nunqꝫ: ſed
ne exitum quidē. Nā vnde in
aiam meaꝫ venerit: quoue ab-
ierit: denuo eā dimittens: ſed
⁊ qua vel itroierit: vel exierit
etiā nunc ignorare me fateor.
Sane per oculos nō introiuit
qꝛ nō eſt coloratū: ſed neqꝫ per
aures qꝛ nō ſonuit: ſed neqꝫ p
nares qꝛ aeri nō miſcetur: ſed

menti nec infecit aerē ſed fe-
cit: ſed neqꝫ per fauces qꝛ non
eſt māſuꝫ vel hauſtum: neqꝫ ta
ctu comperi illud qꝛ palpabi-
le non eſt. Qua igiṫ introiuit?
An forte nec introiuit quidē:
quia nō deformis venit? Neqꝫ
enim eſt vnū aliqd ex his que
foris ſunt. Porro nec de intra
me venit: qm̄ bonuꝫ eſt: ꝛ ſcio
qm̄ nō ē i me bonū. Aſcēdi et
ſuperius meuꝫ: ꝛ ecce ſupra h̄.
Verbuꝫ eminens: ad inferius
quoqꝫ meū curioſus explora-
tor deſcēdi: ꝛ nihilominus in-
fra inuentū eſt. Si foras aſpe-
xi extra omne exteri⁹ meū cō
peri illud eſſe: ſi intus ꝛ ipſum
interius erat. Et cognoui qui
dem verū eſſe ꝙ legerā: qꝛ in
ipſo viuimus: mouemur: ꝛ ſu-
mus. Sed ille beat⁹ eſt in quo
ipſe eſt: qui illi viuit: ꝗ eo mo-
de pn̄ uetur. Queris igiṫ cū ita ſint
tia ſp̄s oino inueſtigabiles vie eius:
ſ. vnde adeſſe norim? viuū ꝛ effi
cax eſt: moxqꝫ vt intus venit:
expergefecit dormiētem aīam
meā: mouit: ꝛ emolliuit: ꝛ vul
nerauit cor meus: qm̄ durū la
pideūqꝫ erat ꝛ male ſanū. Ce-
pit quoqꝫ euellere: ꝛ deſtruere
edificare ꝛ plantare. Rigare
arida: tenebroſa illuminare.
clauſa etiā ſeruare: frigida in-
flāmare: nec nō mittere praua
in directa ꝛ aſpera in vias pla
nas: ita vt benediceret anima
mea dn̄o ꝛ omnia que itra me
ſunt: nomini ſctō eius. Ita igi
tur intrans ad me aliquotiēs
verbū ſponſum: nullis vnqꝫ in
troitū ſuuꝫ inditijs innoteſce-
re fecit: nō voce: nō ſpecie: nō
inceſſu. Nullis deniqꝫ ſuis mo F
tibus cōparatū eſt mihi. nullis
meis ſenſibus illapſum pene-
trabilibus meis: tm̄ motu cor
dis ſicut p̄fatus ſum intellexi
preſentiā eius: ꝛ ex fuga vitio
ruꝫ carnaliūqꝫ affectuū: aduer
ti potentiā virtutis eius: ꝛ ex
diſcuſſiōe ſiue redargutione
occultoꝝ modoꝝ admiratus
profunditatē ſapientie eius: ꝛ
ex quantulacūqꝫ emēdatione
moꝝ meoꝝ expertus ſum bo-
nitatē māſuetudinis eius: ꝛ ex
reformatione ac renouatione
ſpūs mentis mee. i. interioris
hois mei p̄cepi vtcūqꝫ ſpecieꝫ
decoris eius: ꝛ ex cōtuitu hoꝝ
oīum ſimul expaui multitudi-
neꝫ magnitudinis eius. Verū G
qꝛ hec oīa vbi abſceſſerit ver-
bum quodā illico langore tor
pentia perinde iacere incipi-
unt ac ſi cacabo bullienti ſub-
traxeris ignē: ꝛ h̄ mihi ſignuꝫ
abſceſſionis eius: triſtis ſit ne-
ceſſe eſt anima mea donec ite-
rum reuertaṫ: ꝛ ſolito recale-
ſcat: cor meū intra me: idqꝫ ſit
reuerſionis inditiū. Familia-
re mihi erit quo ad vixero ꝑ
verbi reuocatione: reuocatio
nis verbum ꝙ vtiqꝫ reuertere
eſt: ꝛ quotiēs elabetur totiens

repetetur a me: nec ceſſabo cla
mitare quaſi poſt tergū abeun
tis ardēti deſiderio cordis vt
redeat ⁊ reddat mihi letitiā
ſalutaris ſui: reddat mihi ſeip
ſum. Fateor filij nihil interim
libet duʒ preſto eſt aliud ꝙ ſo
lum libet.

¶ Quod abſq̧ veritate ſimul
⁊ gratia nō eſt plena ⁊ iocun
da viſitatio dei. Super canti.
lxxiij. Capitulum .xxviij.

A Vtraq̧ res neceſſaria mi
hi: ⁊ veritas quideʒ cui
abſcondi nō poſſim: gratia au
tem cui nolim. Alioquin ſine
alterutra viſitatio plena non
erit: cū ⁊ illius ſeueritas abſq̧
hac oneroſa: ⁊ huius hilaritas
abſq̧ illa diſſoluta poſſit vide
ri. Amara eſt veritas ſine cōdi
mēto gratie: ſicut abſq̧ verita
tis freno leuis ⁊ neſciēs modū
plurimumq̧ ⁊ inſolēs ipſa de
B uotio. Quā multis nō profuit
gratiā percepiſſe pro eo ꝙ tē
peramentuʒ de veritate pari
ter nō acceperunt: ex h̄ enim
pluſq̄ oportuit cōplacuere ſi
bi in ea: dum veriti nō ſunt ve
ritatis obtutus: dū non reſpe
xerunt ad maturitatē: magis
autē totos ſe leuitati hilarita
tiq̧ reddiderūt. Inde factū eſt
vt in qua priuatiʒ exultare vo
luerant: gratia priuarent: qui
bus vel ſero dici potuerit: eū
tes ergo diſcite quid ſit ſerui
re dn̄o in timore ⁊ exultare ei
cum tremore. Ergo nō in ſola
gratia plenitudo gratie eſt: ſʒ
ne i ſola quidē veritate. Quid C
prodeſt ſcire quid te oporteat
facere: ſi nō detur ⁊ velle face
re? quid ſi velis quidē: ſed mi
nime poſſis? Quātos expertꝰ
ſum agnita veritate triſtiores
⁊ ideo magis qꝛ iā cōfugere ad
ignorantie excuſationē nō li
ceret: ſcientes ⁊ nō facientes
ꝙ veritas hortaret: que cum
ita ſe habeāt neutrū ſine alte
ro ſufficit. Et quidē penes ſpō
ſum vtraq̧ res. Deniq̧ gratia
⁊ veritas per ieſum chriſtū fa
cta eſt: ait ioānes. Si ergo cuʒ D
vnaquauis harum ſine altera
pulſauerit ad hoſtium meum
dn̄s ieſus chriſtus: ipſe eſt enī
dei verbū: aīe ſponſus: intra
bit ſane: nō tanq̄ ſponſus ſed
tanq̄ iudex: abſit. Nequaq̄ fi
at hoc: nō intret in iudiciū cū
ſeruo ſuo. Intret pacificus: in
tret iocundus ⁊ hylaris. Ma
turus tamē ⁊ ſerius intret: qui
ſeueriori quodā veritatis vul
tu in me duʒ inſolentiā repri E
mit purget letitiā. Intret ſali
ens: intret circunſpectus qui
culpā diſſimulādo tranſiliat:
penā miſerando reſpiciat. In
tret feſtinus ⁊ ſplendidus ſua
uis ⁊ mitis: qui non dedigneť
dici ⁊ fieri ſponſus anime que
rentis ſe: cum ſit ſuper omnia
deus benedictus in ſecula.

¶ Quid ſit patrem ⁊ filiuʒ ve

nire ad animam. Super cant. ſer.lxvj. Capitulum.xxix.

A Tanta eſt dignatio verbi tanta beniuolentia patris verbi erga bene affectam ⁊ bene diſpoſitam aīam (qđ quidē ipſuȝ patris minus ⁊ verbi opus eſt) vt quē ſua tali benedictione preuenerit ⁊ apparuerit ſibi ſua quoq; dignentur preſentia: ⁊ ita nō vt modo ad eaȝ veniāt ſed etiam apud eā manſionē faciāt. Nō
B enim ſufficit exhiberi niſi ad copiā ſui pbeant Quid eſt venire ad aiam verbuȝ? erudire in ſapientia. Quid eſt patrem venire? afficere ad amorē ſapientie. Patris diligere eſt: ⁊ iō patris aduentus ex infuſa dilectione probaṫ. Quid faceret abſq; dilectione eruditio? Inflaret. Quid abſq; eruditione
C dilectio? erraret. Nō decet ſpōſam verbi eſt ſtultā: porro elatam: pater nō ſubſtinet. pater diligit filiū: ⁊ oēm altitudineȝ extollentē aduerſus ſcientiaȝ verbi ſemper in promptu habet deicere atq; deſtruere ſiue īmittendo celū: ſiue intendendo: quoꝝ alterū miſericordie alteruȝ iudicij eſt. Utinā oēm in me extollentiaȝ cōprimat: imo deiciat ⁊ ad nihilum redigat: nō accenſus furor: ſed infuſus amor. Si ergo dñs ieſus:
D digneṫ venire ad me: vel potius in me charitate ⁊ ſpū manſuetudinis: emulans me dei emulatione. Quid nempe ita dei vt charitas? nepe ⁊ deus eſt: ſi inquaȝ in iſta venerit: in hoc cognoſcam ꝙ nō ſit ſolus ſi venerit ⁊ pater ſuus cuȝ eo. Nā quid eque paternū? Propter h nēpe nō tm̄ pater verbi ſed ⁊ pater miſericordiarū eſt appellatus: ꝙ innatū habeat miſereri ſemper ⁊ parcere. Si E
ſenſero mihi aperiri ſenſuȝ vt itelligā ſcripturas: aut ſermonem ſapientie quaſi ebullire ex intimis: aut infuſo lumine deſuper reuelari miſteria: aut certe expandi mihi quaſi quodam largiſſimū celi gremiū: ⁊ vberiores de ſurſum influere animo meditationū imbres: F
nō ambigo ſpōſuȝ adeſſe. Uerbi ſiquideȝ he copie ſunt: ⁊ de plenitudine eius iſta accepimus. Quod ſi ſe infuderit pariter humilis quedā: ſȝ pinguis itime aſperſionis deuotio vt amor agnite veritatis neceſſarium quodā odium vanitatis in me generet ⁊ contēptuȝ: ne forte aut cōſcientia inflet: aut frequentia viſitationū extollat me: tunc prorſus paterne ſentio agi mecū ⁊ patrē adeſſe nō dubito. Si autē perſeuera- G
uero: huic dignationi dignis ſemp ꝙ in me eſt affectibus ⁊ actibꝰ reſpōdere: ⁊ gratia dei apud me vacua nō fuerit: etiā manſionē apud me faciet: tam

pater enutriens q̄ verbū eru/
diens. Quanta putas ex hac
māſione inter aiam ⁊ verbum
familiaritatis gratia oriatur?
quanta de familiaritate ſequa
tur fiducia.

¶ Quomodo cognoſcit aīa
ꝙ diligitur a deo. Super cāt.
ſer. lxviij. Capitulum. xxx.

A Anima ex eo ꝙ ſe dilige
re ⁊ vehementer dilige
re ſentit: etiā diligi nihilomi
nus vehemēter: non ambigit.
Et de ſua ſingulari intētione.
ſollicitudine. cura. opera. dili/
gentia. ſtudioq̧ quo inceſſan/
ter ⁊ ardenter inuigilat quē/
admoduȝ placeat deo eque h̄
oīa in ipſo indubitāter agno/
ſcit. Ergo ex ꝓprijs que ſunt
penes deum agnoſcit: nec du/
B bitat ſe amari que amat. Ita
eſt amor dei amorē anime pa/
rit: ⁊ illius precurēs intentio
intētaȝ aiam facit: ſollicitudo
q̧ ſollicitā. Neſcio eni qua vi
cinitate nunc cū ſemel reuela/
ta facie gloriā dei aīa ſpecula/
ri poterit: mox illi cōformari
nece ſe eſt: atq̧ in eandeȝ ima
gineȝ transformari. Igit̄ qua/
lem te deo preparaueris: talis
oportet appareat tibi deus.
Cū ſancto ſanctus erit: ⁊ cū vi
ro inocēte innocēs erit. Quid
ni eque ⁊ cuȝ amāte amans: ⁊
cū vacante vacans: ⁊ cū inten
to intentus: ⁊ cū ſollicito ſolli
C citus? Uigilas tu? ⁊ ipſe vigi/
lat: cōſurge in nocte in princi
pio vigiliarū tuaruȝ: accelera
quantū vis etiā ipſas anticipa
re vigilias inuenies eū: nō pre
uenies. Temere in tali nego/
cio vel prius aliqd tribuis ti/
bi: vel plus ⁊ magis: amat ⁊
ante. Si h̄ aīa ſcit. imo qr ſcit:
miraris ꝙ illaȝ maieſtatē qua
ſi cetera nō curantē. ſoli ſibi in
cedere glorietur: cui ſoli ipſa
poſtpoſitis curis omnibus to
ta ſe deuotione cuſtodit? Unū D
dico: mirū quidē: ſed verū ani/
mā deum videntē: haud ſecus
videre q̄ ſi ſola videat a deo.
Ea ergo fiducia dicit illum in
tendere ſibi: ſeq̧ illi: nihil pre/
ter ſe ⁊ illū videns. Bonus es
dn̄e aīe querēti te: occurreris:
amplecteris: ſponſum te exhi
bes: qui dn̄s eſt: imo qui eſt ſu
per oīa deus bn̄dict⁹ in ſecula.

¶ De querēdo deo. Super cā.
ſer. lxxxiij. Capitulum xxxi.

Magnū bonum querere A
deuȝ: ego h̄ nulli in bo/
nis anime ſm̄ exiſtimo. Pri/
mum in donis. Ultimū in pro
fectibus eſt. Uirtutū nulli ac/
cedit: cedit nulli. Cui accedit:
quā nulla precedit. Cui cedat
que oium magni conſumatio
eſt? Que eni virt⁹ aſcribi poſ B
ſit nō querenti deū? alius quis
terminus querēdi deū. Nō pe
dum paſſib⁹: ſed deſiderijs que
ritur deus ⁊ vtiq̧ nō excludit
deſideriū ſanctū felix intentio

ſed extendit. Nunqd cõſuma-
tio gaudij deſiderij ꝯſumptio
eſt? Oleũ magis illi: nã ipſum
flãma. Sic eſt adimplebit leti
tia ſed deſiderij non erit finis.
ac per hoc nec querẽdi. Tu ergo
cogita ſi potes queritãdi hoc ſtu
dium ſine indigentia: et deſide
rium ſine anxietate. Alterũ ꝑ
fecto preſentia: alteruꝫ copia
excluditur.

¶ Explicit liber primus. In-
cipiunt capitula libri ſecundi.

De opere noſtre ꝯditiõis j.
De rectitudine hoĩs. ij.
De lapſu primi hominis a di-
gnitate ſtatus ſui. iij.
De affinitate aĩe cũ deo. iiij.
Quod rectitudinem ſuaꝫ ani
ma perdere poſſit magnitu
dinem vero non. v.
De ſimplicitate anime. vj.
De gradu anime quo precel
lit cetera viuentia. vij.
De imortalitate anime. viij
De libertate anime. ix.
Quod homo cum ſit liber: ta-
men interueniente pecca-
to facit ſe ſeruum. x.
Quod prima forma anime ob
ſcurari poteſt ſed non exter
minari. xj.
Quod libertas etiam anime
deturpari poteſt: non tamẽ
deſtrui. xij.
De fiducia quaꝫ habet anima
ad deum. xiij.
De incremẽto anime. xiiij.
Quod temperatur nobis gra
tia dei. xv.
De ſacramẽto baptiſmi. xvj.
De baptiſmate puuloꝝ. xvij.
Quod ſola fides abſqꝫ baptiſ-
mo in neceſſitate ſufficit ad
ſalutem. xviij.
De ſacramẽto altaris. xix.
Quod impedire ſalutem ani-
marũ ſit ꝑſequi chriſtũ. xx.
De medio tenendo. xxj.
De modo corripendi. xxij.
De lumine ſcientie. xxiij.
De cã diligẽdi deũ. xxiiij.
De mõ diligendi deũ. xxv.
De ꝑmio diligẽdi deũ. xxvj.
De ſtatu iuſtorum ante aduẽ
tum domini. xxvij
Quod abſqꝫ preſenti eccleſia
celeſtis gratia perfici non
poteſt. xxviij.

¶ Expliciunt capitula libri ſe
cundi. Incipit liber ſecundus
de homine et anima. De opere
noſtre conditionis. In ſermo
ne de natiuitatis domini.

Capitulum primum.

In primo opere noſtre conditionis de limo terre plaſmauit hominem deus: et inſpirauit faciem eius ſpiritum vite. Qualis artifex. q̃lis vnitor rerũ. ad cuius nutũ ſic conglutinãtur ſibi limus terre et ſpiritus vite? Limus quidẽ ſiã- A

ante creat⁹ erat quãdo in prin
cipio creauit deus celũ ⁊ ter/
rã. At ſpiritus ſane non cõem:
ſed propriaʒ habet cõditionẽ.
nec de maſſa creat̃ ſingula qua
dam excellẽtia inſpirat̃. Agno
ſce. O homo dignitatẽ tuam:
agnoſce humane conditionis
B humane. Eſt tibi cum mundo
corpus: ſic eni docet eũ qui cõ/
ſtitutus eſt ſuper vniuerſaʒ hu
ius creature corporee molem
aliqua ei ſinguli ex parte. Sed
eſt tibi etiã ſublimius aliquid
nec oĩno cõparandus eſt cete
ris creaturis. Cõpacta ⁊ confe
derata ſunt in te caro ⁊ aĩa: il/
C la plaſmata hec iſpirata. Sed
cuius intereſt hec cõmixtio?
cui hac vnione predicat̃? Et/
eniʒ iuxta ſapientiã filioꝝ hu
ius ſeculi: vbi ſociat̃ ſummis
inferiora: preualent qui pote/
ſtateʒ habent ⁊ humilioribus
vtunt̃ prohibitu ſuo. Cõculcat
D fortior minus fortẽ. Irridet ſa
piens indoctũ: ſimpliceʒ fallit
aſtutus: potẽs deſpicit ĩbecil/
lem. Nõ ſic in opere tuo deus:
nõ ſic in tua cõmixtione: non
ad hoc ſociaſti ſpiritum limo:
ſublimẽ humili. Dignam ⁊ ex
cellenteʒ creaturam abiecte ⁊
inutili maſſe. Quis nõ videat
fratres: quantuʒ corpori p̃ſtet
aĩa? Nũquid non trõcus eſſet
inſenſibilis caro inanimata?
Ab anima enim pulchritudo:
ab aĩa incrementũ: ab anima
claritas viſus ⁊ ſonus vocis.
E Deniq; ſenſus oĩs ab anima
eſt: ⁊ quidẽ magna hec coniun
ctio ſed ſi ſtabilis p̃manſiſſet:
Nunc autẽ licet diuino fuerit
minuta ſigillo: ad imaginem
quippe ⁊ ſimilitudinẽ ſuã crea
uit hoiem deus. Heu diruptũ
eſt ſigillum ⁊ vnitas diſſipata.
Accedẽs ille peſſimus latro re
cens adhuc ſigilluʒ fregit: ⁊ ſic
mutata ſimilitudine diuina cõ
parat⁹ eſt miſer hõ iumẽtis in/
ſipiẽtib⁹ ⁊ ſimilis fact⁹ eſt illis.
¶ De rectitudine hois. Sup
cant. ſer. xxiiij. Capitulum. ij.
A Secundũ animã: nõ ſecũ
dum terrenã ⁊ feculen/
tam materiã deus hominẽ fe/
cit rectũ: ad imaginẽ quippe ⁊
ſimilitudinẽ ſuã creauit eum.
Ipſe võ (queadmodũ pſallis)
rectus dñs deus noſter: ⁊ non
eſt iniquitas in eo. Rectus ita
q; deus: ⁊ rectũ fecit hoiem ſi/
milẽ ſibi. i. ſine iniquitate ſicut
nõ eſt iniquitas in eo. Porro
iniquitas cordis eſt. nõ carnis
vitium: vt per hoc noueris in
ſpiritali portione tui ⁊ non in
craſſa luteaq; ſubſtantia dei ſi
militudinẽ cõſeruandã ſiue re
B parandã. Spiritus eſt eni de⁹
⁊ eos qui volũt ei ſimiles vel
perſeuerare vel fieri oportet
intrare ad cor atq; in ſpiritu
id negocij actitare: vbi reuela
ta facie ſpeculãtes glorias dei
in eandẽ imaginẽ transforme

mur de claritatē in claritatem
C tanq̄ a dn̄i ſpiritu. Quanq̄ʒ ꝛ
corporis ſtaturā dederit deus
homini rectaʒ forſitan vt iſta
corporea exterioris vilioriſqʒ
rectitudo figmēti hoiem inte
riorem illum qui ad imaginē
dei factus eſt: ſpiritualis ſue
obſeruāde rectitudinis admo
neret: ꝛ decor limi deformita
D teʒ argueret animi. Quid eni
indecētius q̄ʒ curuū recto cor
pore gerere animū? Peruerſa
res eſt ꝛ feda luteuʒ vas ꝙ eſt
corpus de terra oculos habe
re ſurſum: celos libere reſpice
re: celorūqʒ luminaribus oble
ctare aſpectus: ſpiritualē vero
celeſtēqʒ creaturā: ſuos ecōtra
rio oculus. i. internos ſenſus
atqʒ affectus trahere in terrā
deorſum: ꝛ que debuit nutriri
in croceis herere luto tanq̄ʒ
vna de ſuibꝰ: amplexariqʒ ſter
cora. Ergo querere ꝛ ſapere
que ſunt ſuper terrā curuitas
anime eſt: ꝛ erigione meditari
aut deſiderare que ſurſuʒ ſunt
rectitudo.

¶ De lapſu primi hominis a dignitate ſtatus ſui. Super cant. ſermo. xxxv. Capl'm. iij.

A Habitabat homo in pa
radiſo: ꝛ in ſigno volu
ptatis cōuerſatio eius: nihil
moleſtie: nihil indigentie ſub
ſtinebat: odoriferis ſtipatꝰ ma
lis: fulcitus floribus. glorie ꝛ
honore coronatus: ꝛ conſtitu
tus ſuper opera manuuʒ plaſ
matoris. Magis autē ob inſi
gnē diuine ſimilitudinis pre
cellebat: ꝛ erat ille ſors ac ſo
cietas cū plebe angeloꝝ: ꝛ cuʒ
omni militia celeſtis exercitꝰ.
Sed mutauit iſtam gloriā dei B
in ſimilitudinē vituli comedē
tis fenum poſitū in preſepio:
appoſitū nobis tanq̄ʒ iumētis.
Cibus hominis mutauit in pa
bulum pecoris: homine muta
to in pecus. Heu triſtis ꝛ la C
chrymoſa mutatio: vt hō para
diſi accola: terre dn̄s: celi ciuis:
domeſticus dn̄i ſabbaoth: fra
ter beatoꝝ ſpirituū: ꝛ coheres
celeſtium virtutuʒ repētina ſe
cōuerſione inuenerit: ꝛ ꝓpter
infirmitatē iacentē in ſtabulo:
ꝛ ꝓpter pecorinam ſimilitudi
nem indigenteʒ feno ꝛ ꝓpter
indomitā feritatē alligatū pre
ſepio. Agnoſce tn̄ o bos poſ
ſeſſorem tuū. cognoſce pecus:
quem nō cognouiſti hō: adora
in ſtabulo: quē fugiebas in pa
radiſo. honora p̄ſepiū eius. cu
ius contēpſiſti imperiū come
de fenū: q panē: ꝛ panē ange
licū faſtidiſti. Sed que nam cā
ings tante deiectionis? Pro D
fecto ꝙ hō cū in honore eſſet
nō intellexit: quid nō intelle
xit? Poſitus in honore nō in
tellexit ꝙ limus eſſet: honoris
faſtigio delectatus. Hinc egre
gia creatura: gregi ammixta
eſt: hinc beſtiali ſimilitudine.

dei ſimilitudo mutata ẽ: hinc
ſotietas cũ iumẽtis pro cõſor-
E tio angeloꝝ vnita eſt. Fugien
da nobis hec ignorãtia de qua
tot milia maloꝝ vniuerſo no
ſtro generi prouenerũt. Cauẽ-
da oĩmodis: ne forte ſi adhuc
ſine intellectu ꝛ poſt vexatio-
nem inuenti fuerimus: multo
plura ꝛ grauiora priorib⁹ ma
la inueniãt nos. Merito qui-
dem ꝙ nec vexatio dederit in
tellectum auditui.

¶ De affinitate aĩe cũ deo. ſu
per cãt. ſer. lxxix. Capl'm. iiij.

A Quid aĩe ꝛ verbo? multũ
per oẽm modũ. Primo
quidẽ qḋ naturarũ tãta cogna
tio eſt: ꝙ hoc imago: illã ad ima-
ginem ſit: deinde ad cognitio
nem ſimilitudo teſtet. Nempe
nõ ad imaginẽ tñ: ſed ad ſimi
litudinẽ facta eſt. In quo ſimi
lis ſit queris? audi de imagine
prius. Verbũ eſt veritas: eſt ſa
pientia: eſt iuſtitia: ꝛ hoc imago.
B Cuius? iuſtitie: ſapientie: veri
tas: eſt enĩ imago hec: iuſtitia
de iuſtitia ſapiẽtia de ſapiẽtia:
veritas de veritate: quaſi ꝛ lu
mine lumẽ: de deo deus: harum
rerũ nihil eſt anima qm̃ nõ eſt
imago: eſt tñ earũdem capax:
appetenſqꝫ ꝛ inde fortaſſis ad
imaginẽ. Celſa creatura in ca-
pacitate quidem maieſtatis: in
appetẽtia aut rectitudinis in
ſigne preferẽs. Oportet nãqꝫ
id ꝙ ad imagine eſt: cũ imagi
ne ↄuenire: ꝛ nõ in vacuũ par
ticipare nomẽ imaginis: quẽ-
admodum nec imago ipſa ſolo
vel vacuo noĩe vocitat imago
de deo vero qui imago eſt da- C
uid audiſti in pſalmis cãtantẽ.
Nunc quidẽ magnus dñs no-
ſter ꝛ magna virt⁹ eius: nũc ve
ro rectus dñs noſter ꝛ nõ eſt
iniquitas in eo. Ab iſto rectum
ꝛ magno dauid habet imago
eius: vt ꝛ ipſa recta ꝛ magna
ſit: habet ꝛ aĩa que ad imagi-
nem eſt. Sed dico: nihil ne er- D
go amplius habet imago ab
aĩa: que ad imaginẽ eſt: qꝛ ꝛ hu
ic magnũ rectũqꝫ aſſignamus?
ꝛ plurimũ hec ad menſurã ac-
cepit: illa ad equalitatem. An
nõ plus hoc eſt. Aduerte ꝛ aliud.
huic vtrũqꝫ aut creatio aut di
gnatio cõtulit. illi generatio:
atqꝫ id magnificẽtius eſſe non
dubiũ eſt. Sed ne hoc quidẽ emi
nẽtius eſſe quis abnuat? ꝙ cũ
a deo huic illi ꝛ de deo vtrũqꝫ
ſit. i. de dei ſubſtãtia: eteni con
ſubſtantialis deo imago ſua: ꝛ
oẽ ꝙ eidem ſue imagini ipar-
tiri videt: ambobus eſt ſubſtã
tiale non accidentale. Adhuc
vnũ attẽde in quo imago non
parũ eminet magnũ ꝛ rectum.
Iſta duo a ſeſe diſcrepare quis
neſciat? In imagine vnũ ſunt E
ꝛ cũ imagine. Imagini enĩ nõ
modo id rectum eſt eſſe: ꝙ ma
gnũ eſſe: ſed etiã id magnũ re-
ctumqꝫ eſſe ꝙ eſſe: aĩe nõ ita: ꝛ

magnitudo eius ⁊ rectitudo
ipſius: diuerſe ob ea diuerſe ab
inuicem ſunt.

¶Quod rectitudinē ſuā ani
ma perdere poſſit magnitudi
nē vero nō. Ut. ṡ. Capl'm. v.

A Sicut vt ſupra docui eo
anima magna eſt quo ca
pax eternoꝝ. eo recta. quo ap
petens ſupernoꝝ que nō que
rit nec ſapit que ſurſum ſunt:
ſed que ſuper terrā non plane
eſt recta: ſed curua. Cū tamē ꝑ
huiuſcemodi magna eſſe non
deſinat: manēs vtiqꝫ etiam ſic
eternitatis capax. Neqꝫ enim
illius aliqñ nō capax erit: etiā
ſi nunq̄ꝫ capiēs fuerit: vt ſi quō
ſcriptū eſt. Uerūtamē in ima
gine pertrāſit hō. Ex parte tñ
B ne ſi toto priuaret: nō ſupereſ
ſet ſpes ſalutis. Nā ſi deſinat
magna eſſe ⁊ capax: quippe de
capacitate eſtimat aie magni
tudo. qd vero ſperare poſſet:
cuius capax non foret. Itaqꝫ
per magnitudinem q̄ꝫ retētat
etiā pdita rectitudine in ima
gine ptrāſit hō vno quaſi clau
dicās pede. Quātū eni ad re
ctitudinē velut claudicās con
turbat. Et de rectitudine qui
C dē ex his que dicta ſunt liquet
ꝙ diuerſa ⁊ ab aia ſit: ⁊ ab aie
magnitudine, qñ qdē ea etiā
nō exiſtente: ⁊ aia manet ⁊ ma
gna. Uerū magnitudinis aie
q̄ꝫ diuerſitas vnde docebit? nō
eniꝫ inde pōt: vnde rectitudi
ne ita ⁊ magnitudine ſua pri
uari aia poſſit: nō eſt tñ ſua ma
gnitudo alia. Nā ⁊ ſi aia nō in
uenit abſqꝫ magnitudine ſua:
ipſa tñ ⁊ extra aiā reperitur.
Queris vbi? In angelis inde D
quippe angeli vñ aie magni
tudo pbat ex captu videlicet
eternitatis. Quod ſi eo ꝯſiſtat
aiam diſcrepare a rectitudine
ſua: ꝙ ea carere poſſit: quidni E
eque liqueat eſſe diuerſam ⁊ a
ſua magnitudine quā ſibi ꝓpriā
vēdicare non poſſit? Cū itaqꝫ
nec illa cū omni nec iſta in ſo
la ſit aia: patet vtrāqꝫ indiffe
renter differre ab ea. Itē nul
la forma eſt id cuius eſt forma
eſt autē magnitudo forma aie
nec ideo forma nō qr inſepara
bilis eſt illi. He ſiquidem ſunt
ſubſtātiales dīe oēs. h non mō
ꝓprie ꝓpria ſed ⁊ ꝓpria que
dam. He etiā aie innumerabi
les forme. Nō igit ſua magni
tudo aia: non magis q̄ꝫ ſua ni F
gredo coruis: q̄ꝫ ſuis candor
nix. q̄ꝫ ſua riſibilitas: ſeu ſua ra
tionabilitas hō: cū tñ nec cor
uū ſine nigredine nec ſine cā
dore niuē. nec hoiem qui nō ⁊
riſibilis ſit ⁊ rationabilis vn
q̄ꝫ reperies. Ita ⁊ aia ⁊ aie ma
gnitudo ⁊ ſi inſeparabiles: di
uerſe tñ ab inuicē ſunt. Quō
nō diuerſe cum h in ſubiecto:
illa ſubiectum ⁊ ſubſtantia ſit?

¶De ſimplicitate aie. Super
cāt. ſer. lxxx. Capitulum. vj.

A Aduertat aīa ex diuine ingenuitate ſimilitudi-
nis ineſſe ſibi illā ſubſtātie ſue
naturalē ſimplicitatem. qua h̄
eſt illi eē ꝙ viuere: ⁊ ſi nō ꝙ bñ
quodue beate viuere: vt ſit ſimi-
tudo nō equalitas. Gradus ꝓ-
pinquus gradus tñ. Neqꝫ eni
vnius excellētie pariſue faſti-
gij ſunt: h̄ habere eſſe ꝙ viue-
re: ⁊ itē habere h̄ eſſe ꝙ beate
B viuere. Ergo ſi verbi eſt iſtud
ꝑpter ſublimitatē h̄ aīe ꝑpter
ſimilitudinē: ſalua quidē emi-
nētia verbi. palā eſt affinitas
naturarū palā aīe ꝓrogati-
ua. Et vt ꝙ dicit planius fiat:
ſoli deo ideſt eſſe ꝙ beatū eſſe.
Atqꝫ hoc primū ⁊ puriſſimū
ſimplex: ſm aūt ſimile eſt huic.
h̄ videlicet habere eſſe: ꝙ viue-
C re atqꝫ h̄ aīe eſt. Ex hoc ⁊ ſi in-
feriori gradu aſcēdi poteſt: nō
modo ad bene: ſed etiā ad bea-
te viuendū: nō q2 vel tunc ſit h̄
eſſe: ꝙ beatū eſſe illi qui eo ꝑ-
uenerit. quatinus ita gloriet
ꝑ ſimilitudine: vt tñ ꝑ diſpari-
ter habeat ſemp. Unde oīa oſ-
ſa eius dicāt Dñe qs ſimilis tibi.

¶ De gradu aie: quo pcedit ce-
tera viuentia. Capitulū. vij.

A Bonus anime gradus:
ex quo ⁊ ſolo ad beataꝫ
aſcendit vitā. Sup nāqꝫ viuen-
tia ⁊ hoꝝ genera duo: que ſen-
tiunt ⁊ que nō ſentiūt. Porro
inſenſibilibus ſenſibilia prefe-
runt. atqꝫ vtriſqꝫ vita qua viui-
tur ⁊ ſentit. Nō ſtabūt pariter
i gradu vno vita ⁊ viuēs: mul-
tominus vita ⁊ que ſunt ſine
vita. Uita aīe eſt viuēs quideꝫ
ſed nō aliūde q̄ȝ ſeipſa: ac per
h̄ nō tam viuēs q̄ȝ vita: vt pro- B
prie de ea loquamur. Inde eſt
ꝙ ifuſa corpori viuificat illud
vt ſit corpus de vite preſentia
nō vita ſed viuēs. Unde liquet
ne viuo quidē corpori id viue-
re eſſe ꝙ eſſe: cū eſſe ⁊ minime
viuere poſſit. Multominus
que vite expertia ſunt: ad hūc
gradū aſſurgūt. Sed nec om-
ne ꝙ vita dr̄ vel eſt ꝯtinuo va- C
lebit ꝯtingere huc. Eſt pecu-
dum eſt arborū vita: ſenſu alte-
ra iugens: altera carēs: at neu-
tri tñ idē eſſe ꝙ viuere eſt. cuꝫ
vt qdeꝫ multoꝝ opinio eſt an-
te in elemētis q̄ȝ vel illa in mē-
bris: vel ita in ramis extiterit:
ac ſm hoc: cū deficerint viuifica-
re: ſimul viuere ceſſant: ſed nō
⁊ eſſe. Nequaq̄ȝ igit tali vite
ideꝫ eſſe ⁊ viuere eſt. que eſt ⁊
qñ nō viuit. Porro nihil hoꝝ
quibus nō eſt eſſe ꝙ viuere: ſit
ad bene beateqꝫ viuēdū: qñqꝫ
ꝓficiet vel emerget: quippe ꝙ
neqꝫ in hūc iferiorē gradū po- D
tuit peruenire. Solaqꝫ in ipſo
ſtare cognoſcit aīa hoīs. in eo
dignitatis erecta eſt vita a vi-
ta: ſimplex a ſimplici: imorta-
lis ab immortali vt nō ſit lon-
ge a ſummo gradu: vbi ſcilicet
id eſſe ꝙ beate viuere eſt. in-

quo ſolus ſtat beatus ꝛ ſolus
potens rex regū ꝛ dominus
dñantium. Accipit itaqꝫ in ſui
cōditione aĩa: ꝛ ſi nō eſſe poſſe
tñ eſſe beata. ſummo perinde
gradu quantū licet appropiās
nō pertingēs tñ. Nec eniꝫ vel
ipſi aliquando erit hoc eſſe ꝙ
beatā eſſe: nec qñ beata erit.

¶De imortalitate aĩe. Sup
cant. ſer. lxxx. Capitulum. vii.

A Immortalis eſt aĩa: ꝛ in
hꝰ verbo ſimilis quidem
ſed nō equalis: nā intantū ſup
excellit imortalitas diuinita
tis: vt apoſtolus dicat de eo q
ſolus habet imortalitatem: ꝙ
ego reor pro eo dictū: ꝙ ſolus
ſit natura incōmutabilis deꝰ:
vera nāqꝫ ꝛ integra imortali
tas tam nō recipit mutationē
qꝫ nec finē. ꝙ oĩs mutatio que
B dam mortis mutatio fit. Om
ne enim ꝙ mutaꝛ dum de vno
ad aliud tranſit eſſe quodāmo
do neceſſe moriaꝛ. ꝙ ꝛ vt eſſe
incipiat ꝙ nō eſt. Quod ſi tot
mortes: quot mutationes: vbi
imortalitas eſt? Et huic vani
tati ſubiecta eſt creatura non
volens: ſed ꝓpter eū qui ſubie
cit in ſpe. Attamen imortalis
aĩa eſt. qm̄ cū ipſa ſibi vita ſit: ſi
cut nō eſt quo cadat a ſe: ſic nō
C eſt quo cadat a vita. Uerū cuꝫ
conſtet ſuis affectibus mutari
eā: agnoſcat ita ſe deo in jmor
talitate ſimilē: vt ſciat ſibi deeſ
ſe nō modicam imortalitatis
partē: ſoli cedens abſolutā per
fectamqꝫ imortalitatem: apud
quē non eſt tranſmutatio nec
viciſſitudinis obumbratio.

¶De libertate anime. Ubi. ſ.
Capitulum. ix.

Arbitrij libertas eſt pla A
ne diuinū quidā preful
gens in aĩa tanqꝫ gēma in au
ro. Ex hac nēpe ineſt illi intra
bonū quidē ꝛ malū: nec nō in
tra vitā ꝛ mortē: ſed nihilomi
nus intra lucem ꝛ tenebras: ꝛ
cognitio iudicij: ꝛ optimo ele
gendi: ꝛ ſi qua ſunt aĩa que ſilr
circa animi habitū ſeſe eregio
ne reſpicere videanꝛ: nihilo
minus inter ipſa cēſorius qui
dam arbiter is aĩe oculus. diju
dicat ꝛ diſcernit: ſicut arbiter
in diſcernēdo: ita in eligēdo li
ber. Unde ꝛ liberū noĩatur ar
bitriū ꝙ liceat verſari in his
pro arbitrio volūtatis. Inde
hō ad ꝓmerendū potis. Om B
ne ꝙ feceris bonū malūue ꝙ
quidē facere liberū fuit meri
to ad meritū reputaꝛ: ꝛ vt me
rito laudaꝛ nō is tm̄ qui potu
it facere mala ꝛ nō fecit: ſed ꝛ
qui nō facere bona ꝛ fecit: ita
malo nō caret: merito taꝫ is q
potuit nō facere mala ꝛ fecit
qꝫ qui potuit facere bona nec
fecit. Ubi autē nō eſt libertas:
nec meritum. Propterea que C
ſunt carētia rationis aĩalia: ni
hil merenꝛ: qꝛ ſicut delibera
tione ita ꝛ libertate carēt: ſen

ſu agimur: ferunt ipetu: rapiũtur appetitu. neq̃ iudiciũ hñt quo ſe dijudicẽt ſiue regãt: ſed ne iſtrumentũ quidẽ iudicij. i. rõnem. Inde eſt ꝙ nõ iudicantur: q2 nõ iudicãt: quanã ꝗppe ratione ab his ratio exigatur: quã nõ receperũt? Hac viꝫ a natura ſolus hõ nõ patit. ⁊ ideo ſolus inter aiantia liber.

¶ Quod homo cũ ſit liber: tñ interueniẽte pctõ facit ſe ſeruum. Sup cãt. ſer. lxxx. Cap. x.

Interueniente peccato patit quãdã vim hõ: ſꝫ a voluntate: nõ a natura: vt ne ſic quidẽ igenita libertate priuetur. Quod eni voluntariũ: ⁊ liberũ. Et quidẽ peccato factum vt corpus ꝙ corrũpitur aggrauet aiam: ſed amore: nõ mole. Nam ꝙ ſurgere aia per ſe iã nõ põt. que per ſe cadere potuit: voluntas in cauſa eſt: que corrupti corporis vitiato ac vitioſo amore langueſcẽs ⁊ iacẽs: amorẽ parit iuſtitie non admittit. Ita neſcio quo prauo ⁊ miro modo ipſa ſibi volũtas peccato quidẽ in deterius mutata neceſſitatem faciat: vt nec neceſſarias cum voluntaria ſit excuſare valeat voluntatem: nec voluntas cũ ſit illecta excludere neceſſitatẽ. Eſt eniꝫ neceſſarias h quodãmodo volũtaria: eſt fauorabilis vis quedam ꝑmendo blandiẽs ⁊ blandiendo premens. Unde ſeſe rea voluntas: vbi ſemel peccato ꝯſentit: nec excutere iã per ſe nec excuſare tamẽ vllatenus de rõne queat. Uoluntas eniꝫ eſt que ſe cũ eſſet libera ſeruaꝫ facit peccati: peccato aſſentiẽdo. Uolũtas nihilominus eſt que ſe ſub peccato tenet volũtarie ſeruiendo. Neq̃ eniꝫ qñ volẽs voluntas tenet: volũtas eni eſt. Ergo q2 volẽs ſeruam ſeipſam nõ modo fecit ſed facit: ita aia miro quodã ⁊ malo modo ſub hac voluntaria quadam ⁊ male libera neceſſitate ⁊ ancilla tenetur ⁊ libera: ancilla propter neceſſitatẽ: libera ꝑpter volũtatẽ: ⁊ ꝙ magis miruꝫ magiſq̃ miſerum eſt eo rea quo libera eoq̃ ãcilla quo rea: ac p h eo ancilla quo liba.

¶ Quod prima anime forma obſcurari poteſt: ſed nõ exterminari. Super cant. ſer. lxxxj. Capitulum. xj.

Non plane aia naturã ſe exuit formaꝫ: ſed ſuperinduit peregrinaꝫ: illa addita nõ iſta perdita eſt: ⁊ que ſuperuenit obſcurare ingenitã potuit ſꝫ nõ extermiare. Manet in fundamẽto prius incõcuſſa ſimplicitas ſed minime apparet. Duplicitate operta humane doloſitatis: ſimulationis ypocriſis. Q2 incõgrue ſimplicitate duplicitas admiſcet: q̃ꝫ indigne tali fundamẽto talis ſtructura cõmittit. Sed perſe

uerat nihilominus in omni
aia cũ oꝛiginali duplicitate ge
neralis ſimplicitas:vt de colla
tione ꝯfuſio augeaẗ. Perſeue
rat eque imoꝛtalitas:ſed fuſca
⁊ tetra irruente tenebꝛoſa coꝛ
poꝛe moꝛtis caligine. Naꝫ ⁊ ſi
nõ pꝛiuaẗ vita:vite tñ benefici
um ſuo coꝛpoꝛi iá nõ ſufficit vẽ
C dicare. Quid ꝙ ne ſuá quideꝫ
ſpecialẽ dũtaxat vitá retinet ſi
bi? Aia nẽpe que peccauerit ip
ſa moꝛieẗ: nõne moꝛte iſta du
plici incurſante illa qualiſcun
ꝗ imoꝛtalitas: q̃ꝫ retentat te
nebꝛoſa ſatis reddiẗ ⁊ miſella?
Adde ꝙ appetẽtia terrenoꝝ
que quidẽ oĩa ad interitũ ſunt
dẽſat tenebꝛas. ita tñ aia ſic vi
uente nihil a parte aliqua:niſi
pallidas facies ⁊ imago que
dam moꝛtis apparere cernaẗ.
Cur nõ eni que imoꝛtalis eſt ſi
milia ſibi imoꝛtalia appetit ⁊
eterna:vt ꝙ eſt appareat: ⁊ ꝙ
D facta eſt viuat? Ceterũ ꝯtraria
ſapit ⁊ querit:⁊ moꝛtalibus ſe
ſe de graui cõuerſione confoꝛ
mans imoꝛtalitatis candoꝛeꝫ
quodá moꝛtifere cõſuetudinis
piceo coloꝛe denigrat. Quid
ni moꝛtaliũ appetitus imoꝛta
leꝫ moꝛtali ſimilẽ. imoꝛtali diſ
ſimilẽ faciat? Fruẽdo moꝛtali
bus moꝛtalitatẽ ſe induit:⁊ ve
ſtem imoꝛtalitatis incidente
moꝛtis ſimilitudine decoloꝛa
uit non exuit.

¶ Quod libertas etiaꝫ aie de
turpari poteſt: ſed nõ deſtrui.
Super cát.ſer.lxxxj. Cap.xij.

Quod nõ delectat habe A
re id etiá perdere timet
aia:⁊ timoꝛ coloꝛ eſt. Is liber
tatẽ duꝫ fingit tegit ⁊ eá nihil
ominus reddit ſibimet diſſi
milem:q̃ꝫ dignius ſua oꝛigine
nihil cuperet vbi nihil matu
ret. Ac per h̃ a ſeruili timoꝛe
iſtam ingenitá ſibi defenderet
libertatẽ manentẽ in vigoꝛe ⁊
decoꝛe ſuo. Sed ⁊ voluntaria B
illa neceſſarias ⁊ cõtraria lex
inflicta mẽbꝛis eidẽ incubat li
bertati:⁊ liberá naturaꝫ crea
turá per ꝓpꝛiá ipſius volunta
tem dũ allicit ſubicit ſeruituti
iplens facieꝫ eius ignominia.
Ita vt vel carne ſuiat legi pec
cati:⁊ non volens. Quia ergo C
nũc ergo ingenuitatẽ moꝛũ ꝓ
biter defenſare neglexi: ex vi
cto auctoꝛis iudicio factũ eſt:
nõ quidẽ vt libertate ꝓpꝛia nu
dareẗ:ſed tamẽ ſupindueꝛeẗ ſi
cut diploide cõfuſione ſua. Et
bene dicit diploide: vbi veſte
veluti duplicata manẽte liber
tate ꝓpter voluntatẽ:ſeruilis
nihilominus cõuerſatio neceſ
ſitatẽ pꝛobat. Hoc de ſimplici
tate. Hoc de moꝛtalitate aie
aduertere eſt:⁊ nihil tibi in ea
ſi bene cõſideres apparebit:ꝙ
nõ ſit iſtiuſmodi ſimilitudinis
pariter ⁊ diſſimilitudinis di
ploide ad opertũ. An nõ diplo D
is vbi non innata ſed affixa: ⁊

quadam quaſi actu peccati aſſueta eſt ſimplicitati fraus: immortalitati mors. neceſſitas libertati? Neqꝫ eni eſſentie ſimplici preſcribit duplicitas cordis: non nature imortalitati mors aut voluntaria peccati aut neceſſaria corporis: nō arbitrij libertati neceſſarias voluntarie ſeruitutis.
E Ita bonis nature mala aduenientia: duꝫ nō ſuccedūt ſed accedunt turpant vtiqꝫ ea nō exterminant: cōturbāt nō deturbant. Inde aia diſſimilis deo: inde diſſimilis eſt ⁊ ſibi. Inde cōparata eſt iumētis inſipientibus ⁊ ſimilis facta eſt illis. Inde hoies tāqꝫ vulpes duplicitatꝫ ⁊ fraudem foueā habent ⁊ qꝫ pares vulpiuꝫ ſe fecerunt: pares vulpium erunt.

¶ De fiducia quam habet aīa ad deū. In cāt. ſ. lxxxj. Ca. xiij.

A Non eſt apud vbiꝫ otio ſa aīa generoſa cognatio ⁊ cognationis teſtis ſimilitudo pſeuerans. Dignant admittatio in ſocietateꝫ ſpiritus ſimilem in naturā. Et certe de ratione nature ſimilis ſimilē ſibi querit. Quid enim nō tute preſumat apud euꝫ: cuius ſe inſignē cernit imagine illuſtrē ſimilitudine nouit? Quid inqꝫ vereat de maieſtate cui de origine fiducia datur?
B Tātum vt curet nature ingenuitateꝫ: vite honeſtate ſeruare: imo celeſte decꝰ qꝫ ſibi originaliter ineſt dignis qbuſdā ſtudeat morum: affectuūqꝫ venuſtare ⁊ decorare coloribus: vt quid eniꝫ dormitet induſtria? Grāde ꝑfecto in nobis donū nature ipſa eſt: que ſi minus ſuas exequetur partes: nōne qꝫ reliquum habet natura in nobis: totum turpabiť: totū quaſi quadā vetuſtatis operieť rubigine.
C Id quidē iniuria auctori. Et vtiqꝫ ad h̄ auctor ipſe deus diuine inſigne generoſitatis ppetuo voluit in aīa cōſeruari: vt ſemp h̄ in ſeſe ex verbo habeat quo admoneať: ſemp autē ſtare cū verbo alius redire ſi mota fuerit. Sie vero reditꝰ ꝯuerſio eius ad verbū reformande per ipſum cōformāde ipſi. In quo? In charitate. Talis ꝯformitas maritat aīam verbo: cū cui videlicet ſimilis eſt per naturam ſimilē nihilominus ipſi ſe exhibet per volūtatē diligens ſicut dilecta eſt.
D Ergo ſi ꝑfecte diligit nupſit. Quid hac cōformitate iocundius? quid optabilius charitate? qua fit vt humano magiſterio nō cōtenta per temet o aīa fiducialiter accedas ad verbuꝫ: verbo cōſtanter inhereas: verbum fiducialiter percuncteris: cōſulteſqꝫ de omni re quantū intellectu capax tm̄ audax deſiderio. Vere ſpiritualis ſanctiqꝫ cōnubij cōtractus eſt iſte parū

dixi cōtractus complexus eſt.
Cōplexus plane:vbi idem vel
le ꝛ nolle idem vnum facit ſpi
ritum e duobus.

¶De incremento aīe. Super
cant.ſer.xxvj. Capitulū.xiiij.

A Neceſſe eſt aīam creſce-
re ac dilatari: vt ſit ca-
pax dei. Porro latitudo eius
dilectio eius. Naꝫ ꝛſi aīa mini
me cū ſit ſpiritus corporeā re-
cipit quantitatē:tñ cōſtat illi
gratia: ꝙ negatū eſt a natura.
Creſcit quidē ꝛ extēditur: ſed
ſpiritualiter. Creſcit nō in ſub
ſtantia ſed in virtute: creſcit
in gloria:creſcit deniqꝫ ꝛ ꝓficit
B in virū perfectū in menſuram
etatis plenitudinis chriſti.cre
ſcit aīa in tēplū ſanctū in dño.
Ergo quātitas cuiuſcūqꝫ aīe
eſtimet de menſura charitatis
quā habet: vt verbi grā. Que
multum habet charitatis ma-
gna ſit:que parū parua:queve
ro nihil nihil. Ergo exemplo
illius que ſurſum eſt mater no
ſtra:hec quoqꝫ que adhuc pe-
regrinat: habet celos ſuos ho
mines ſpirituales.ita ꝛ opinio
ne conſpicuos.fide puros.ſpe
firmos.latos charitate.contē
platione ſuſpēſos. Et hi pluē-
C tes pluuiā verbi dei ſalutareꝫ
tonant increpationibꝰ: coru-
ſcant miraculis. Hi enarrant
gloriā dei. Hi extenti ſunt pel
les ſuper oēm terrā legeꝫ vite
ꝛ diſcipline. Digito quidē dei
ſcriptā in ſemetipſis oſtendūt
ad dandam ſcientiam ſalutis
plebi eius.

¶Quod tēperatur nobiſ gra
tia dei. Sup ps. Qui habitat.
ſer.iiij. Capitulum.xv.

Sicut ſol iſte corporeus A
licet bonus ſit ꝛ valde
neceſſarius:tñ ꝛ ſi feruor tēpe
ratus nō fuerit infirmo capi-
ti:ꝛ ſplēdor īfirmis oculis no-
cet. Nec eſt ſolis culpa ſed infir
mitatis:ſic etiā ſol iuſtitie eſt.
Unde ꝛ dicitur. Noli nimiuꝫ
eſſe iuſtus: nō ꝙ iuſtitia bona
nō ſit:ſed qꝛ dū adhuc infirmi
ſumus: oportet ipſam nobis
bonā gratiā tēperari:ne forte
elationis aut etiā in diſcretio
nis vitiū incurramus. Quid B
eni eſt ꝙ inceſſanter orantes
ſupplicāteſqꝫ nō poſſumus ad
eam quā deſideramus abundā
tiam gratie ꝑuenire? Putatis
qꝛ auarus aut inops factus eſt
deus:īpotens aut inexorabi-
lis? Abſit hoc prorſus abſit ſed
ipſe cognouit figmentum no-
ſtruꝫ. Nō tñ ꝓpterea a petitio
ne ceſſandū eſt: qꝛ ꝛ ſi non dat
ad ſatietatē dat ad ſubſtētatio
nem. Et ſi cauet nobis a feruo
re nimio: tñ fouet nos tanqꝫ
mater calore ſuo. Sicut eni vi C
dens venientē accipitreꝫ ma-
ter expādit alas ſuas vt pulli
ſubeant:ꝛ habeāt tutū refugi-
um:ſic nobis parata ꝛ quodā-
modo dilatato ſinu extēta eſt

ſumma illa ꝛ ineffabilis pie-
tas dei noſtri.

¶ De ſacramento baptiſmi. de cena dñi. Capitulum .xvj.

A Sacramentū dicit̄ ſacrū
ſignū ſiue ſacrū ſecretū.
Multa quidē fiunt propter ſe
tm̄: alia vero ꝓpter alia ſigna-
ta: ꝛ ipſa dicunt̄ ꝛ ſigna ꝛ ſunt.
Ad h̄ eniꝫ inſtituta ſunt oīa ſa
cramēta: vt inuiſibilis gratia
ſigno aliquo viſibili preſtaret̄.
ad h̄ eucariſtie participatio.
ad h̄ ipſe baptiſmus initiū ſa-
cramentoꝝ oīum: in quo com
plātamur ſimilitudini mortis
B chriſti. Que eſt gratia per ba-
ptiſmū? vtiqꝫ purgatio delicto
rum. Quis eni pōt facere mun
dum de imundo cōceptū ſemi
ne: niſi qui ſolus eſt mundus ꝛ
in quē peccatū nō cadit deus?
Huius quidē gratie ſacramen
tum prius erat circunciſio: vt
originalis rubiginē culpe que
manauerat a parentibus pri-
mis cultellus eraderet. Sed
veniēte dño qui agnus eſt to-
tus ſuauis ꝛ mitis: cuius iugū
ſuaue eſt ꝛ onus leue optime
ſatis mutatū eſt: vt inuentā ru
biginē cū vnctione ſancti ſpi-
ritus aqua dilueret: ꝛ acerbi-
C taſ illa ceſſaret. Sed forte que
rat aliquis ꝛ dicat. ſi delictuꝫ
eſt in baptiſmo ꝙ cōtraximus
a parētibus: cur adhuc manet
cupiditas fomes ꝛ valde incē
tiuum quoddā peccati? Neqꝫ
eni dubiū quin a primis parē
tibus in nos traducta ſit lex
iſta peccati. Oēs ſiquidem in
peccatrice voluntate genera-
mur. Propterea dicit inuiti il
licitos quoſdā ꝯcupiſcentiaꝝ
motus ꝛ tanqꝫ beſtiales ſenti
mus. Lauamur igit̄ in baptiſ- D
mo qꝛ deletur cyrographū dā
nationis noſtre. ꝛ h̄ nobis gra
tia cōfertur: vt iā nō nobis cō
cupiſcētia noceat: ſi tñ a ſenſu
abſtineamus atqꝫ tanqꝫ ſanies
inueterati vlceris remouetur
dum tollitur dānatio ꝛ rñſum
mortis ꝙ pri⁹ inde manebat.
In baptiſmate abrenūciātes E
diabolo pr̄ celeſtis adoptat: ꝛ
in regnū filij claritatis ſue de
poteſtate tenebrarū transfert
Nimirum ipſa eſt ſtola prima
quam vere cito proferre mini
ſtros paternus iubet affectus.
nō oris petitionē: nō cordis de
ſideriū expectās: ſed ꝛ ipſum
intellectū ꝓueniens in benedi
ctionib⁹ dulcedinis: ꝛ donec
volūtatis vſum ꝛ facultatē de
liberandi renatus quiſqꝫ reci-
piat a charitate dei ſeparari
oino nō poterit. Securus in-
terim degit ſub protectione ꝛ
aduocatione dñi dei ſui: non
eſt ꝙ vereat̄ ex oibus. At vbi F
ſane diſcretionis annos igre-
diens additur ſibi. ceteroꝝ vti
qꝫ violentiā nec tūc quidem
formidare neceſſe .ſt ſed a pro
pria caueat volūtate. Preter

hãc enĩ nihil eſt qđ timeamus. Ipſa eſt que in poteſtate tene brarũ denuo redigit: que nos iterũ ſubigit mortis imperio. Cauẽda ꝓinde tanq̃ a vipera peſſima ⁊ neqſſima: ⁊ q̃ ſola de iceps dãnare poſſit aĩas nr̃as.

¶De baptiſmate paruulorũ ſer. in ramis palmarũ. Ca. xvij.

A Qui paruulus natus eſt paruulos a gratia nõ ex cludit qꝛ nec pietati incõgruum: nec maieſtati eius difficile eſt: vt ſuppleat minus gratie ꝙ minus habet natura poſ ſibile. Porro infantũ renatorum neminẽ carere meritis: ſꝫ chriſti hꝛe merita. Quid enim ſi infans per ſe loqui non pót pro quo vox ſanguinis fratris ſui ⁊ talis fratris clamitat ad deum de terra. Aſtat ⁊ clamitat nihilominus mater eccleſia: quid tñ infans? Nõne ⁊ ipſe videt quodãmodo de fontibus ſaluatoris vociferari ad deum: ⁊ ſuis vagitibus clamitare dñe vim patior reſponde pro me? Flagitat auxiliũ gratie: qꝛ vim patiť a natura. Clamat innocẽtia miſeri: clamat ignorãtia paruuli: clamat addicti infirmitas. Ita ergo clamant hec oĩa: ſanguis fratris: fides matris. deſtitutio miſeri ⁊ miſeria deſtituti. Et clamãt ad patrem. Porro pater ſeipſuꝫ negare non pót: pater eſt. Nemo mihi dicat qꝛ non habet fidem cui mater impĩtitur ſuã inuoluẽs illũ in ſacramento quouſq; idoneus fiat ſuo aſ ſerſu euolutã ꝑcipere. An breue palliũ eſt vt nõ paſſit duos coopere? Magna eſt eccleſie fides. Nũquid fide minor cananee mulieris: quã ⁊ filie ſuf ficere potuiſſe ꝯſtat ⁊ ſibi? Sane infantes qꝛ ꝓhibente etate nõ poſſunt habere fidem: h eſt cordis ad deum cõuerſionem: cõſequentur nec ſalutẽ ſi abſq; baptiſmi ꝑceptione moriunť. Nõ ꝙ vel ipſi qñ baptizanť fide oĩno careant ſine qua ipoſ ſibile eſt vel ipſos placere deo: ſed ſaluanť ⁊ ipſi per fidem nõ tamẽ ſuã ſed alienã. Dignũ nẽpe eſt ⁊ ad dei ſpectat benignitatẽ: vt quibus quidẽ etas denegat ꝓpriaꝫ: gratiã prodeſſe cõcedat alienã. Nec eni oĩpotentis iuſtitia propriaꝫ putat ab his exigendã fidẽ quos nouit ꝓpriam nullã habere culpam. Porro aliena opus eſt fide: cũ ſine ſorde nõ naſcať aliena. Nec dubium ꝙ macula cõtracta ab alijs alioꝝ quoq; fide valeat vel debeat emũdari. Hec ſunt quippe iudicia diuine iuſtitie que cuꝫ ita ſint nullum preiudiciũ ſubſtinebit regenerari. De eo ꝙ dictum eſt: ſine fide impoſſibile eſt placere deo: cuꝫ ſine fide nõ ſint qui in teſtimonium fidei baptiſmi: gratiam perceperunt.

Margin notes: sup cã. c. lxvi. i — c. lxv. — in ep̃la ad magiſtrũ vgonẽ de ſcto victore — B — C — D — E

¶ Quod ſola fides abſq; ba-
ptiſmo in neceſſitate ſufficit
ad ſalutē. In epiſtola ad magi
ſtrum Ugonem.

Capitulum. xviij.

A IN maiori etate quiſq;
poſt vulgatū vbiq; ba-
ptiſmi remediū renuerit iam
baptizari: generali originali-
q; macule addit & ex ꝓprio cri
mine ſuꝑbie duplicē ſecū por-
tans iuſtiſſime dānatiōis cau-
ſam: ſi ſic de corpore exire con
tigerit: tn̄ ſi ante exitū reſipue
rit & voluerit & petierit bapti
zari ſed mortis ꝑoccupatus ar
ticulo forte obtinere nequie-
rit dū nō deſit fides recta: ſpes
pia: charitas ſincera ꝓpitius
mihi ſit deus: q2 ob ſolā aquā
ſi defuerit huic nequaq̄ oino
B poſſum deſperare ſalutē: nec
vacuā credere fidē: nec cōfun
dere ſpē: nec excidere chari-
tatē: tn̄ ſi aquā nō cōtemptus
ſed ſola vt dixi ꝓhibeat ipoſſi
bilitas: credo ſola fide hoīem
poſſe ſaluari cū deſiderio per-
cipiendi ſacramentū: ſi tamen
pio adimplēdi deſiderio: mors
anticipās ſeu alia quecūq; vis
C in vincibilis obuiauerit. Qua
propter & ſi. Martyriū vicem
poſſe iplere cōceditur: nō pla-
ne h̄ facit pena: ſed ipſa fides.
Nam abſq; ipſa qd eſt martyri
um niſi pena? Que ergo mar-
tyrio preſtat: vt abſq; vlla du-
bietate ꝓ baptiſmato reputeē
ipſa ita infirma & ibecillis per
ſe erit vt q̄ dare alteri valet:
ſola non valeat obtinere? Et
prorſus ſanguinis pro chriſto
effuſio eſt cuiuſdā magne fidei
idubitam ꝓbatio: non deo ta- D
men ſed hoībus. Pro certo
cū ex aliunde martyrium niſi
ex fidei merito illā obtinuerit
prerogatiuam vt ſingulariter
vice baptiſmi ſecure ſuſcipia-
tur: nō video cur nō ipſa eque
& ſine martyrio apud deū tan
tūdem poſſit: cui & ſine marty
rij ꝓbamēto ꝓculdubio inno-
teſcit. Poſſit ſane tandē dixe-
rim quantū ad ſalutis ſpectat
obtentū: nō aut ad meriti cu-
mulū quo indubitanter. mar- E
tyrium antecellit. Quid plani
us eſt q̄ volūtas pro facto re
putetur: vbi factū excludit ne
ceſſitas? Quō is qui alieno
ſe teneri debito forte in extre-
mis poſitus recolit: ſed deſit
vnde pſoluat: ſola nihilomin9
penitētia & cordis cōtritione
obtinere credit veniā: nec iā
pro eo dānetur: ſic ſola fides &
mentis ad deū ꝯuerſio ſine ſan
guinis effuſione & ſine perfu-
ſione aque ſalutem ſine dubio
operetur volenti ſed non va-
lenti prohibente mortis arti-
culo baptizari. Et ſicut illi nul F
la penitentia remittitur pec-
catum: ſi cum poſſit nō reſtitu-
it ablatū: ſic & huic nulla pro
derit fides: ſi cū poſſit nō per-

cipit ſacramentū: qꝫqꝫ ꝛ fidem
cōuincitur nō habere pfectā
ſi negligit. Uera enim ꝛ plena
fides vniuerſa precepta cōple
ctitur. Eſt aūt hoc vnū ipſum
qꝫ precipuū ex pceptis. Meri
to ergo nō fidelis ſed rebellis
plane atqꝫ contēpto reputabi
tur qſqꝫ qui obedire renuerit.

¶De ſacramento altaris. In
ſermone in cena dñi. Cap. xix.

A Sacramentū corporis ꝛ
ſanguinis precioſi: duo
operaꝰ in nobis videlicet: vt ꝛ
ſenſum minuat: ꝛ grauiorib⁹
peccatis tollat oīno cōſenſū.
Siquis veſtrū nō tā ſepe mo
do: nec tā acerbos ſentit mo
tus: iracūdie: inuidie: luxurie
aut ceterorū huiuſmodi grati
as agat corpori ꝛ ſanguini do
mini: qm̄ virtus ſacramēti ope
In ca. s ratur in eo. Habeo verbū ſꝫ
xxxiiii. in carne: ꝛ mihi apponiꝰ veri
B tas ſed in ſacramēto. Angelus
ex adipe frumēti ſaginaꝰ: ꝛ nu
do ſaturaꝰ grano: me oportet
interim quodā ſacramēti cor
tice eſſe cortice eſſe cōtentum
carnis furfure, littera palee: fi
dei velamine. Et hec talia ſūt
que guſtata afferunt mortē ſi
nō de premitijs ſpiritus quan
tumqꝫ accipiāt cōdimentum.
Deniqꝫ abſqꝫ ſpū ꝛ ſacramen
tum ad iudiciū ſumiꝰ: ꝛ caro
nō pdere quicqꝫ ꝛ littera occi
dit: ꝛ fides mortua eſt: ſed ſpi
ritus eſt qui viuificat vt viuā
in eis. At quātalibet ſane ſpi C
ritus abundantia pingueſcāt
iſta: nō pari oīno iocūditatem
ſumitur: cortex ſacramenti ꝛ
adeps frumenti. Fides ꝛ ſpes:
memoria ꝛ pſentia: eternitas
ꝛ tēpus: vultus ꝛ ſpeculū: ima
go dei ꝛ forma ſerui. Nēpe in
oībus his fides locuplex: mihi
itellectus pauper. Carne chri
ſti paſcimur: vt viuamus. caro
enim chriſti vere eſt cibus.

¶Quod impedire ſalutē aīa
rum ſit perſequi chriſtum. In
ſer. de epy. Capitulum. xx.

Herodiana malitia ꝛ ba A
bilonica crudelitas eſt:
naſcentē velle extinguere reli
gionē: ꝛ allidere paruulos iſ
rael. Siquidē enim ad ſalutē
pertinēs: ſiquid religionis ori
tur quicunqꝫ reſiſtit: quicunqꝫ
repugnat: plane cum egiptijs
paruulos iſraelitici germinis
necare conatur: imo cū hero
de naſcentē pſequitur ſaluato
rem. Deniqꝫ ſi pprium ſangui In f. s
nem dedit in pretiū redēptio couer.
nis animarū: nō tibi videtur ſioc. f.
grauiorē ab eo ſubſtinere per pauli.
ſecutionē: qui ſuggeſtione ma
ligna: exēplo pernicioſo: ſcan B
dali occaſiōe auertit ab eo ani
mas: quas redemit: qꝫ a iudeo
qui ſanguinē illū fudit? Quas
ergo de ſalute aīe mee fratri il
li gratias agere poſſū: qui mi
hi ppinat detractionis vene
nū? Merito detractores deo

odibiles deſcribunt: tanq̃ per
ſecutores. Quid ꝛ is qui exem
plo ſuo: ad remiſſius agendū
ceteros prouocat: aut ſingula
riter turbat: aut inquietat cu-
rioſitate: aut impatientia ſua
ꝛ murmuratiõe moleſtat: aut
quocunq; modo cõtriſtat ſpi-
C ritum dei: qui in eis eſt: ſcãda-
lizans vnū de minimis credẽ
tibus in eum: nonne ꝛ h̄ perſe
quit manifeſte chriſtū? Agno-
ſcite dilectiſſimi ꝛ expaueſcite
conſortia eoꝝ qui ſalutẽ ipedi
unt aiarum. Horrẽdum peni-
tus ſacrilegium q̄ ꝛ ipſoꝝ vi-
det excedere facinus qui dñō
maieſtatis manus ſacrilegas
iniecerunt. Videbat iã ceſſaſ-
ſe perſecutionis tẽpus ſed vt
palam factum eſt: nunq̃ deeſt
D perſecutio chriſtiano. Et nũc
q̄ grauius eſt ipſi chriſtū per
ſequunt: qui ab eo vtiq; chri-
ſtiani dicunt. Amici tui deus
ꝛ proximi aduerſum te appro
pinquauerunt ꝛ ſteterunt. Cõ
iuraſſe videtur ꝯtra te vniuer
ſitas populi xp̄iani: a minimo
vſq; ad maximū: a planta pe-
dis vſq; ad verticẽ nõ eſt ſani-
E tas vlla. Egreſſa eſt iniquitas
a ſenioribus iudicib⁹ vicarijs
tuis: qui videtur regere popu
lum tuum. Nõ enim iam diffe
rentie: ſicut populus ſic ſacer-
dos: q2 nec ſic populus vt ſa-
cerdos. Heu heu dñe deus: q2
ipſi ſunt in pſecutione tua pri-
mi: qui vtuntur in eccleſia tua
priuatū diligere: gerere prin-
cipatum. Arcẽ ſyon occupaue
runt: apprehenderũt minutio
nes ꝛ vniuerſam deinceps li-
ber ꝛ poteſtatiue tradet incẽ-
diu ciuitatẽ. Miſera eorū cõuer
ſatio. plebis tue miſerabilis
ſubuerſio eſt: dati ſunt gradus
ſacri in occaſionẽ turpis lucri
ꝛ queſtū eſtimant pietatẽ. Co- F
pioſiſſime ſiquidẽ pietatis in-
ueniuntur in ſuſcipienda imo
in accipiẽda magis aiarum cu
ra. ꝛ h̄ apud eos cura minor: ꝛ
de aiarum ſalute nouiſſima co
gitatio eſt. An vero ſaluatori
animarū vlla grauior eſſe po
terit perſecutio? Iniq; agunt
ꝛ ceteri cõtra chriſtum multi-
q; ſunt noſtri tp̄is ante chriſti.
Merito tamẽ ꝛ crudeliorem
eam cenſet pſecutionẽ pro ac-
ceptis beneficijs ꝛ grauiores
ſentit pro poteſtate: quã pro-
prijs ſuſtinet a miniſtris: li- G
cet alij quoq; multi cõtra pro
ximorū ſalutẽ multifarie mul
tiſq; modis ꝛ varijs occaſionī
bus agere videantur? Hoc vi-
det chriſtus ꝛ ſilet. hoc ſalua-
tor patit ꝛ diſſimulat. ꝓpter-
ea diſſimulemus ꝛ nos quoq;
neceſſe eſt: ꝛ ſileamus interim
maximeq; de miniſtris noſtris
magiſtris eccleſiarū. Sic nimi
rū ſic placet ꝛ ipſis vt euadãt
nunc humana iudicia veniat-
q; ſemel iudiciū graue his qui

pre ſunt ⁊ potenter patiantur
tormenta potentes.
¶De medio tenendo. In ſecū
do libro de conſideratione.
Capitulum .xxi.
A In te conſiſte: non infra
debes dici: nō attolli ſu
pra. Non euadere in longius.
non extendi latius. Tene me
dium ſi non vis perdere mo
dum. Locus medius tutus eſt.
Mediū ſedes modi ⁊ modus
virtus. Omnem extra modū
manſionem ſapiens exiliū re
putat. Propterea non eſt illi
habitare in loco qꝫ vltra mo
dum ſit: ſed ne in alto quidem
ꝙ extra ſit. Porro nec in alto
vel immo ꝙ alterum ſupra al
terum infra ſit. Deniqꝫ ⁊ lon
gitudo exterminus habere ſo
let. ⁊ dilatatio ſciſſuram ⁊ alti
tudo ruinam: ⁊ profundū ab
B ſorptionem dico hoc planius:
longum dico cum ſibi homo
longiorem promittit vitam.
Latum cum in ſuperfluas ani
mus diſtenditur curas. Altū
cum de ſe plus preſumit: pro
fundum cum plus ſe deicit.
Qui igitur longa ſibi metitur
tempora: nonne vere ingredi
tur iter exterminij: tranſiens
vite terminos productiori ſol
licitudine? Inde eſt ꝙ homi
nes in preſentia a ſeſe exules
per obliuionē in alia per ina
nem ſollicitudinem migrant
ſecula: non ꝓfutura immo nec
futura. Similiter animus di C
ſtentus in multa multis lace
retur curetur neceſſe eſt. Nem
pe immoderata extenſio exte
nuationē ⁊ extenuatio nimia
ſciſſionem facit. Iam vero al
ta preſumptio quid niſi ruino
ſa precipitatio? Quid erigio
ne nimie puſillanimitatis de
iectio niſi deſperata quedam
abſorptio eſt? In hanc fortis
non deicietur: prudēs longio
ris vite non abducetur in in
certo. Modeſtus moderabi
tur curis: tēperabit a ſuperflu
is: nō deerit neceſſarijs. Por
ro iuſtus altiora ſe nō ꝓſumet.
¶De modo corripiēdi. in ſer.
de paſca. Capitulum .xxij.
A Moderata correctio oī
no magnum quoddā
bonum datum optimum eſt: ⁊
ꝙ habent pauci: videas mul
tos ſincera quidem dilectione
ac benigno accedant animo:
leniter dicere ꝙ grauiter au
diatur. Volat irreuocabile
ſanare debuerat: ꝙ mordatius
forte videtur exaſperat: ⁊ exul
cerat magis: quando neligen
tie additur impudentia: etiā
⁊ impatientia cumulatur: vt
qui in ſordibus erat ſordeſcat
adhuc declinans in verba ma B
litie ad excuſandas excuſatio
nes in peccatis: ac more frene
tici non ſolum repellere ſed ⁊
mordere temptās medici ma
num. Multis quoqꝫ non ſup

B petit verborum copia: ſed pre
ſermonis inopia linguam ſuā
palato ſentiunt adherere q̄ ⁊
ipſum ſolet interdum audien
tibus obeſſe non parum. Alijs
vero ad manum eſt abundan-
tia multa ſermonis: ſed que di
C cunt minus ſapiunt: minus ac
ceptantur: ⁊ quia gratiam nō
habent minus efficacia ſunt
que loquuntur. Proinde pri-
us peccata confitearis tua: q̄z
ad purganda accedas aliena.
Quotiens peccare videris fra
trem continuo precedere de-
bet cōpaſſionis affectus tan-
q̄z cognatus humilitatis quip
pe quem concipis ex te ipſo.
Temetipſum attende vt alijs
D noueris compati: vt arguas
in ſpiritu lenitatis teipſum cō
ſidera: ne ⁊ tu tempteris. Hic
compaſſionis affectus multis
quidem prodeſt: quia animus
liberalis contriſtari quez pro
ſe viderit anxium erubeſcit.
Sed quid agimus q̄ nonnul-
li dura ceruice ⁊ attrita ſunt
fronte: vt quo magis eis com
patimur tanto magis noſtra
⁊ compaſſione ⁊ patientia ab
utuntur. Nonne ſicut compa-
tiebamur fratri ita ipſe iuſti-
tie cōpatiendum eſt: quam vi-
demus tam impudenter abici
tam imprudenter prouocari?
Scio q̄ ſiqua in nobis eſt cha
ritas contemptum hunc dei
ferre equanimiter non poſ-
ſum⁹: hic eſt zelus iuſtitie quo
aduerſus delinquentes accen
dimur tanq̄z pietate ducti gra
tia eam quam contemni vide
mus iuſtitiam dei. Ueruntā-
men oportet vt priora ſibi vē-
dicet compaſſionis affectus.
Alioquin in ſpiritu vehemen
ti conterimus quaſſatum cala
mum: extinguimus linum fu-
migans: ſed cū vtraq; aderit.
Uidelicet ⁊ compaſſionis affe E
ctus ⁊ zelus iuſtitie: neceſſe eſt
vt adſit ſpiritus diſcretionis
ne forte cum oporteat hunc
exhiberi ille procedat: ⁊ in di-
ſcretio ipſa confundat vniuer
ſa. Hanc igitur menſuram ter
tiam ſcilicet ſpiritum diſcre-
tionis: vt miſcens apte tem-
porib⁹ tēpora oportune emu-
lari ⁊ nihilominus ignoſcere
ſciat. ſamaritanus fit cuſtodi-
ens ⁊ obſeruans quando ole-
um miſericordie: quādo vinū
feruoris exhibeat.

¶ De lumine ſcientie. In ſer-
mone de vigilia domini.

Capitulum. xxiij.

Illuminemus nobis lu- A
men ſcientie prius q̄z de
huius mūdi tenebris exeamus
ne de tenebris tranſeamus ad
tenebras ⁊ tenebras ſempiter
nas. Que eſt iam iſta ſcientia?
Profecto ſcire q̄ veniet do-
minus: ⁊ ſi quando veniet ſci-
re non poſſumus. An inquis
iſta ſcientia omnium eſt? quis

eniꝫ neſciat vel nominatenus fidelis quia venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ reddere vnicuiq; iuxta opera ſua?
B Non omnium eſt iſta: ſed nec multorum paucorum eſt: quia re vera pauci ſunt qui ſaluantur. Putas quia illi qui cum male fecerint letantur ⁊ exultant in rebus peſſimis vel ſciant vel cogitent: quia veniet dominus? Si dixerint ipſi nolí credere quia qui dicit ſe noſſe deum: ⁊ mandata eius non cuſtodit mendax eſt. Non enī ita ſe omni impuritate polluerent ſi dominum venturum ſcirent vel formidarent: ſed vigilarent vtiq; ⁊ non ſinerent tā grauiter perfodi conſcientias ſuas.
C Scientia auteꝫ iſta in primo operatur gradu penitudinem id eſt dolorem vt riſum in luctum: cantum ⁊ planctum: gaudium in merorem conuertat ⁊ incipiant tibi diſplicere: que ante vehementer placuerant: ⁊ illa specialiter horreas que ſpecialiter appetebas. In ſecundo vero gradu operatur correctioneꝫ vt iam non exhibeas mēbra tua arma iniquitatis peccato: ſed coherceas gulam: iugules luxuriam: ſuperbiaꝫ deprimas: ⁊ facias ſeruire ſanctitati corpus ꝙ iniquitati ante ſeruierat.
D Penitudo enim ſine correctione non proderit: qui enim baptizatur a mortuo ⁊ iterum tangit eum: nihil proficit lauatio eius. Sed quia hȝ diutius haberi nō poſſunt: niſi circa ſe multa circunſpectione mens inde feſſa vigilet ⁊ attendat. In tertio gradu operatur ſollicitudinem vt iam incipiat ſollicitus ambulare cum deo ſuo: ⁊ ex omni parte ſcruteť: ne vel in leuiſſima re tremende illius maieſtatis offendat aſpectus. In penitudine accenditur: in correctione ardet: in ſollicitudine lucet: vt interius ⁊ exterius renouetur. Hic reſpirare incipit a tribulatione malorū ⁊ dolore ⁊ timoris magnitudinem ſpeciali letitia temperare: ne ſuorum enormitate ſcelerum abundantiori triſtitia abſorbeatur. hinc ⁊ ſi timet a iudice: ſperat a ſaluatore: cum iā in animo timor ⁊ letitia abeq̄tent: ⁊ obuient ſibi. Plerum-
F q; timor letitiam ſuperet: letitia ſepius timorem excludat ⁊ arcehanus. Felix cōſcientia in qua luctamur huiuſmodi indefinenter conficitur: donec ꝙ mortale eſt abſorbeatur a vita: donec euacuetur timor ꝙ ex parte eſt: ⁊ ſuccedat letitia. ꝙ perfectum eſt: quia non timor ſempiternus ſed letitia ſempiterna erit ei.

De cauſa diligendi deum. In ſermone de diligēdo deo. Capitulum. xxiiij.

A Cauſa diligendi deu3: deus eſt. Modus ſine modo diligere. Ob duplicem cauſam deum dixerim propter ſemetipſum diligendum. ſiue q2 nil diligi poteſt fructuoſius. Multu3 quippe meruit de nobis qui ⁊ immeritis dedit ſemetipſum nobis. Quid enim melius ſeipſo poterat dare vel ipſe? Ergo ſi dei meritum queritur illud eſt precipuu3: quia B ipſe prior dilexit nos. Dignus ſane qui reametur preſertim ſi auertatur quis: quantumcq3 amauerit. Quid namq3 aliud faciat conſiderata tanta ⁊ ta3 indebita miſeratio. tam gratuita dilectio. tam inopinata dignatio. tam inuicta manſuetudo: tam ſtupenda dulcedo? C Quid inquam hec omnia faciant diligenter conſiderata: niſi vt conſiderantis animum ad ſe mirabiliter rapiant vehementer afficiant. faciantq3 pre ſe contemnere quicquid: niſi in contemptu horum appeti non poteſt.

De modo diligendi deum vt ſupra. Capitulum xxv.

A Infidelis mirum nō eſt: ſi deum quem minus cognoſcit: minus diligit. Attamen ⁊ ipſe totum ſe ei debere non ignorat: quem ſui totius non ignorat auctorem. Quid ergo ego qui deum meum teneo: vite mee non ſolum gratuitum largitore3. largiſſimu3 adminiſtratorem: pium conſolatorem: ſollicitu3 gubernatorem: ſed inſuper etiam copioſiſſimum redéptorem eternum conſeruatorem. ditatoré. glorificatorem? B Illu3 ratio vrget ⁊ iuſtitia naturalis totum ſe tradere illi a quo ſe totum habet: ⁊ ex ſe toto debere diligere. Mihi profecto fides tāto plus indicit diligendum: quanto ⁊ eum meis pluris exiſtimandum intelligo: quippe qui illum non ſolum mei ſed ſui quoq3 ipſius teneo largitorem. Quod ſi totu3 me debeo pro me facto quid addam iam pro refecto? C Nec enim tam facile refectus q̃ factus. Et vero qui me tantum ⁊ ſemel dicendo fecit: in reficiendo profecto ⁊ dixit multa ⁊ geſſit mira ⁊ pertulit dira. nec tantum dira ſed indigna. Quid ergo retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi? In primo opere me mihi dedit: in ſecundo ſe. Et vbi ſe dedit me mihi reddidit. Datus ergo ⁊ redditus me pro me debeo ⁊ bis debeo. Quid deo retribuam pro ſe? D Nam etiam ſi me miles rependere poſſem: quid ſum ego ad deum? Dixi de quomodo: imo q̃ ſine modo a nobis deus amari meruit qui prius dilexit nos tantus ⁊ tantum ⁊ gratis tantillos ⁊

tales? En q̄ dixiſſe me memi-
ni modum eſſe diligendi deū
ſine modo diligere. Deniq; cū
dilectio que tendit in deum:
tendat in immenſurā: tendat
& in infinitū: nam & infinitus
eſt deus & immenſus: quiſnam
queſo debeat finis eſſe noſtri
E vel modus amoris? Quid q̄
amor ipſe noſter non iam gra
tuitus impenditur: ſed repen
ditur debiturus? Amat ergo
immenſitas: amat eternitas:
amat ſupereminens ſcientie
charitas: amat deus cuius ma
gnitudinis non eſt finis: cuius
ſapientie non eſt numerus. cu
ius pax exuperat omnem in-
tellectū & vicem rependimus
F cum menſura? Diligam te do
mine fortitudo mea. do. fir. m.
& re. m. & liber. meus. & meum
deniq; & quicq̄ optabile atq;
amabile dici poteſt. Deus me
us adiutor meus diligā te pro
dono tuo & meo meo minus
quidem iuſto ſed plane non
minus poſſe meo. qui & ſi quā-
tum debeo non poſſum: non
poſſum tamen vltra q̄ poſſū.
potero vero plus. cū plus do
nare dignaberis: nunq̄ tamē
prout dignus haberis. Satis
quantum reor apparet quo-
nammodo deus diligēdus ſit.
¶ De premio diligi deum. In
ſer. de diligendo deo. Ca. xxvi.

A Non enim ſine premio
diligit deus cū & abſq;
premij ſit intuitu diligendus
vacua namq; vera charitas eſ
ſe non poteſt. Verus amor ſe
ipſo contentus eſt. habet pre-
mium ſed id q̄ amatur. Nam
quicquid aliud propter aliud
amare videaris id plane amas
quo amoris finis pertēdit. nō
per q̄ tendit. Premium ſane
necdum amanti proponitur:
amanti debetur: perſeueranti
redditur. Deū amans anima
aliud preter deum ſui amoris B
premiū non requirit pro cer-
to non deum diligit. Supradi-
xi cauſa diligendi deum deus
eſt. Verum dixi. nam & efficiēs
& finalis. Ipſe dat occaſionē:
ipſe creat affectionem. deſide-
riū ipſe conſumat. Ipſe fecit
vel potius factus eſt vt amet.
ipſe ſperatur amandus. felici-
us ne in vacuum ſit amatus.
Eius amor noſtrum & prepa-
rat: & remunerat. Precedit be C
nignior. rependitur iuſtior. ex
pectatur ſuauior. diues in om
nibus qui inuocant eum. nec
tamen habet ſeipſo quicq̄ me
lius. Se dedit in meritum: ſe
ſeruat in premium: ſe apponit
in refectionē animarum ſan-
ctarum: ſe in redemptionem
diſtrahit captiuorum.
¶ De ſtatu iuſtorum ante ad-
uentu domini. In ſer. de om-
nibus ſanctis. Capl'm. xxvij.

Donec veniret deſidera A
tus ille: qui ſuo ſangui-

ne deleret cyrographum dam nationis noſtre: ⁊ flammeum extinguens gladium aperiet credentibus regna celorum: nullus omnino cuiꝗ̃ ſanctorum ad ea patebat acceſſus. Sed prouiderat eis dominus vt in inferno ipſo locum quietis refrigerij chaos magnum firmãs inter ſanctas illas animas: ⁊ animas impiorum. Quamuis enim vtreqꝫ in tenebris eſſent: non vtreqꝫ erant in penis: ſed cruciabantur impij iuſti vero conſolabantur.

B Quod autē in tenebris eſſent beati iob teſtimonio didicimus: qui ſe quoqꝫ in locū tenebroſum ⁊ opertum mortis caligine perhibebat iturum. Hunc ergo locum obſcurum quidem ſed quietum ſinum habrahe vocat dominus pro eo vt arbitror ꝙ in fide ⁊ expectatione quieſcerent ſaluatoris. Abrahe enim fides tam manifeſte probata eſt ⁊ approbata vt primus ipſe future incarnationis chriſti meruiſſet accipere promiſſionem.

C In hunc ergo locum ſaluator deſcendens contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit: eductoſqꝫ uinctos de domo carceris: ſedentes quidem hoc eſt quieſcentes: ſed in vmbra mortis ⁊ tenebris. Jam tunc quidē ſub altare dei collocauit: abſcondens eos in tabernaculo ſuo in die malorum: ⁊ protegens eos in abſcondito tabernaculi ſui, donec veniat tempus quo procedant iam completo numero fratrum ⁊ percipiant regnum ꝙ paratū eſt eis ab origine mundi.

Quod abſqꝫ preſentia celeſtis gloria perfici non poteſt. Super cāt. ſer. lxix. Ca. xxviij.

A De ſtatu ⁊ conſumatione eccleſie finis omniū pendet. Tolle hanc: ⁊ neqꝫ patriarche neqꝫ prophete aliqui conſumabuntur. Tolle hanc. ⁊ ipſa ſanctorum angelorum pro imperfectione numeri ſui gloria claudicabit: nec dei ciuitas de ſui integritate gaudebit. Unde ergo implebitur ꝓpoſitum dei ⁊ miniſterium voluntatis eius magnumqꝫ illud pietatis ſacramentum. Tu putas deum noſtrum: totam habituram ſue glorie laudem, do- B nec veniant: qui in conſpectu angelorum pſallant ſibi. letati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti. a. q. iu. m.? Hoc genus letitie celi neſcierunt niſi per eccleſie filios. Ꝺ nemo vnꝗ̃ letatur. qui nunꝗ̃ non letatur. Oportune poſt triſtitiā gaudium ſubit: poſt laborem quies. poſt naufragiū portus. Placet cunctis ſecuritas ſed ei magis qui timuit. Jocunda C omnibus lux. ſed euadendi de poteſtate tenebrarum iocun-

dior. Tranſiſſe de morte ad vitam vite gratiam duplicat. Felix proinde in ſua vniuerſitate eccleſia: cuius omnis gloriatio ſemper eſt cauſe. non pro his tantum que illi iam facta ſunt: ſed pro his quoq3 que de illa adhuc oportet fieri.

¶ Explicit liber ſecũdus. Incipiunt capitula libri tertij.

Quid ſit dignũ prelatione. j.
Quid neceſſariũ p̃lato. ij.
De bona conſciẽtia p̃lati. iij.
De zelo prelatorum. iiij.
De pietate prelatorum. v.
Quod anime infirme oneri ſint prelato non ſane. vj.
De ſollicitudine p̃latoꝝ. vij.
De doctrina prelatorũ. viij.
Quod prelato ſicut deo obediendum ſit. ix.
Quod prelato contraria deo iubẽti nõ eſt obediendũ. x.
B Quod non obedientia ſed intẽtio obediẽtis penſat. xj.
Quod periculoſe viuitur abſq3 magiſtro. xij.
Quod non ſit vnius meriti ſocialiter viuere: ⁊ vtiliter preeſſe. xiij.
Quomodo prelatus vel predicator inuitatur a deo ad inſtruendas animas. xiiij.
Quod cauendum ſit predicatori. xv.
Quomodo ſecure predicatur. xvj.
C De puritate pontificũ. xvij.
De clamore pauperum ad pontifices. xviij.
De ſuperfluo habitu ſacerdotum. xix.
De quorundam prelatorũ crudeli ardore dominãdi. xx.
De ſuſpitione ⁊ vitioſa ſollicitudine prelatorum: epiſcoporum. xxj.
Quod conſiderato labore prelatorum minus placet deo honor eorum. xxij.
De periculo p̃latoris. xxiij.
De acceptione pſonaꝝ. xxiiij.
Quod ira ⁊ nimia pietas ſubuertit iudicium. xxv.
De diuerſis generibus ambientium. xxvj.
De malis prelatis. xxvij.
De prelatis qui vſurpant ſibi prelationem. xxviij.
Quod pſecutio diſcernit mercenarios a paſtorib⁹. xxix.
De iudicio prelatoꝝ. xxx.

¶ Incipit liber tertius. Capitulum primũ. Quis ſit dignus prelatione. In quadam epiſtola.

A Si reb⁹ raritas preciũ facit. nil i eccleſia pretioſius nil optabil⁹ bono vtiliq3 paſtore. Nempe rara auis eſt iſta. proinde ſiquis talis interdum reperiatur: ⁊ occaſio detur: confeſtum iniciende ſunt

manus ꝛ totis viribus ſatagē
dum: ne qua vi. ne qua arte mā
litie fructuoſa pꝛomotio va-
sup cā. 6. xxx. leat prepediri. Idoneus plā-
ne ꝛ dignus qui ponatur cu-
ſtos animarum: quem pꝛopꝛie
cura anime. a commiſſarum di
ligentia ſollicitudine non im
pedit: aut retardat. Dum non
querit que ſua ſunt: neqꝫ ꝙ ſi-
sup cā. f.x. bi vtile eſt ſed ꝙ multis. Si foꝛ
te ad regimen animarum aſſu
mitur: qui ſe neqꝫ ad congau
dendum ſentit pꝛomptum ne
qꝫ pꝛonum ad condolendum
talis quidem alijs nō prodeſt
ſibi obeſt plurimum. Porro
In decis qbus dam. ſeſe ingerere quante impudē-
tie eſt. Speret ergo gradum
miniſtri qui dominicū paſce
B re gregem ſatagit. Paſcere er
go tripliciter. exemplo cōuer
ſationis. verbo pꝛedicationis
fructu oꝛationis. Et paſcere
ad mandatum domini chꝛiſti:
vt nemo ſibi hūc ſumat ho-
noꝛem: ſed quō vocatus fuerit
C a deo tanqꝫ aaron. Per eum
nempe ſi quis introierit ſalua-
bitur ꝛ inueniet paſcua. Sin
vero aſcēderit aliunde plane
fur eſt ꝛ latro. Iā qui per chꝛi
ſtum ſcilicet in ſoꝛtem miniſte
rij huius introiſſe videtur de
cetero quemadmodum ei ſer-
uiat. quemadmoduꝫ miniſtret
quemadmodum paſcat: tripli
citer vt pꝛediximus gregem
domini ſollicita ſecum exami-

natione diſcutiat. Indignus D
enim lacte ꝛ lana conuincitur
ſi non paſcit oues: ſi non vigi-
lat in cuſtodia gregis iudiciū
ſibi manducat ꝛ bibit. Porro
poteſtate accepta male in ma-
lo quam in bono vti abuti eſt.
Hec ſunt que paſtoribus con igbus doctis.
ueniūt. Bonitas. Diſciplina.
Scientia. Bonitas attrahit. di
ſciplina coꝛrigit. Scientia pa
ſcit. Bonitas amabilem. diſci
plina mutabilem: ſcientia do-
cibilem reddit.

¶ Quid ſit neceſſarium pꝛela
to. In quibuſdā dictis. Cap. ij.

Quis putas eſt fidelis ſer A
uus ꝛ pꝛudens quē con
ſtituit dominus ſuper ſeruos
ſuos vt det illis eſcam in tem-
poꝛe? Queris foꝛte quaꝫ eſcā.
Meus inquit cibus eſt vt faci
am voluntateꝫ patris mei. Ni
mirum vita in voluntate eius.
qua quideꝫ nec paſci ipſe: nec
alios paſcere poterit; niſi ſit fi
delis ꝛ pꝛudēs vt ꝛ eam intel
ligat ꝛ diligat: diligat autem
foꝛtiter: diligat ꝛ feruenter.
Quando enim ignoꝛantia ex
cuſare poſſit hominē: qui ma
giſtrum infantium doctoꝛem
inſipientium pꝛofitetur? Igno B
rans vtiqꝫ ignoꝛabitur: immo
ꝛ multos ignoꝛare faciens fa-
ciet ꝛ ignoꝛari. Quid enim pe
riculi ſit vbi paſtoꝛ non inue-
nit paſcua: ignoꝛat dux itine-
ris viam: vicarius neſcit domi

ni voluntatem. Eccleſia quotidie miſerabiliter experitur. Eſt enim vt ſacratiſſima: ſic ⁊ ſecretiſſima res voluntas dei: ⁊ occultum omnino conſiliuȝ vtilis proinde lectio: vtilis eruditio eſt: ſed molto magis vnctio neceſſaria eſt: quippe que ſola docet de omnibus. Unde autem ſcire videbitur que ſit voluntas dei bona ⁊ bene placens ⁊ perfecta: qui nec pulſare: nec querere: nec petere conſueuit? Quando enim alienarū curam ſuſciperet animaruȝ: qui nunq̄ȝ ſue geſſiſſet curam? Nam de his qui ⁊ vbi forte intelligit domini voluntateȝ: negligunt tamen: ⁊ quantum preualent aduerſantur ei qui dederunt manus morti: ⁊ cum inferno iniere fedus: vt odientes bonum adherentes malo parati ſint gratis cōſentire peccato. fouere ad malitiam: fauere iniquitati: quoniaȝ odibiles deo ⁊ mundo execrabiles eſſe conſtat: melius eſt ſilere q̄ȝ loqui. Sane nemo repente fit turpiſſimus: ⁊ vix aliquis in hunc affectum nequitie niſi praua cōſuetudine pertranſiuit. Sunt enim debiles quidam ⁊ tepidi amatores iuſtitie. Sunt quibus aut vigor aut feruor deeſt. aut fortaſſis vtrunq̄ȝ cum vtraq̄ȝ ſit ſummopera neceſſarius inter proſpera quippe ⁊ aduerſa verſanti. Ut enim vigoris eſſe digno ſcitur nequaq̄ȝ cedere tribulationi: ſed pro iuſtitia perſecutionem viriliter ſubſtinere: ſic feruori videtur attribuere dū nullis capi voluptatibus. nullis illecebris eneruari. Que quidem cum omni populo: tamen ſpecialiter ducibus populi ſunt neceſſaria: ne forte in pniciem omnium errare cōtingat. Quid enim refert: qua occaſione viam deſerant veritatis. Seducantur ignari: ſequātur ſpontanei: compellantur inuiti: ceci attrahātur illecti. Quid intereſt dummodo eāt in perditionem? Sic eniȝ eue prudentia: adde temperantia: caym omnino iuſtitia: petro defuit fortitudo: quam quideȝ virtutis quadrifarie perfectionem ⁊ cathedram ſanctitatis omnimodis exigit miniſterium: hoc de quo loquimur: vt hac dote carens. Fruſtra ſibi tanq̄ȝ per chriſtum introierit blandiatur. Ergo validos ⁊ conſtantes neceſſe eſt eſſe eos: qui ſupra alios ordinātur: nec non ⁊ longanimes in ſpe: atq̄ȝ in ſuperna mentis verticeȝ attollentes: qui etiam bonum fidei ſue ⁊ conuerſationis vbiq̄ȝ odorem ſpargant. ſup c.i. f.xlv.

De bona conſcientia prelati. In epiſtola ad hoc ſenonē. archiepiſcopum. Capitulū. iij.

A IS tantum puritatis in
terioris gloria non frau
datur: qui dicere poteſt cum
propheta. Obliuioni datus
ſum tanq̃ mortuus a corde id
eſt a propria voluntate. Bona
obliuio ſi teipſum neſcias vt p̱
ximo proſit. Bene autem mor
tuus a corde ſi iam tibi viuere
non ſtudeas ſed ei qui pro te
mortuus eſt. Sane i tāta obli
uione ſui neceſſe eſt cor bene
conſcium eſſe ſibi quo ſe in lu
cra ſecurius foris extendat cū
ſecuram intra ſe reliquerit cō
B ſcientiam. Quid enim prodeſt
homini ſi vniuerſum mundū
lucretur anime autem ſue de
trimentū patiatur? Sed et or
dinis exigit ratio vt qui ad ſui
menſuram proximū iubetur
diligere prius ſeipſum dilige
re norit. Itaq; duo ſunt preci
pue que bonam reddunt con
ſcientiam penitere de malis et
abſtinere a malis: horum neu
trum ſolum ſufficit: vtraq; vir
tutis bene conſcius animus ſe
cure iam ſeipſum deſerat: et quo
dammodo perdat vt alios lu
C crifaciat. Cum infirmantibus
infirmetur: vratur cum ſcanda
lizatis. Fiat etiam ſi oporteat
iudeus iudeis. nihilq; formi
det cum tali conſcientia exem
plo hyeremie vel ezechielis
in egiptum vel in chaldeam
cum tranſgreſſoribus captiua
ri: ſed et cum ſancto iob fieri fra
ter draconum et ſotius ſtructio
num: cum moyſe quoq; qḡ gra D
uius eſt deleri de libro dei: et
cū paulo anathema eſſe a chri
ſto pro fratribus non timeat
cum huiuſmodi conſcientia.
Ipſam deniq; ſi neceſſe eſt in
trare gehennam ſecurus me
dias penetrare flammas cum
tali conſciētia. Comparemus
ſi placet theſauros regum et fa
ſtigia regnorum cum huiuſmo
di fiducia. Nonne cuncta ho
rum felicitas pre tanti boni di
uitijs miſeria reputabitur? et
hanc fiduciā operatur charitas.

¶ De zelo prelatorum. In qua
dam epiſtola. Capitulū. iiij.

PRelati prodeſſe magis A
ſtudeant q̃ preeſſe. Ha
beat charitas zelum: ſed adhi
beat pro tempore modum ſe
ueritatis. Cenſura quidem nū
q̃ remiſſa: intermiſſa tamen
plerumq; plus proficit. Uigor
iuſtitie ſemper feruidus ſe nū
q̃ preceps. Sicut enim omne
quodlibet licet: ſic non omne
qḡ licet ſtatim etiam expedit.
Oportet prorſus vino zeli in ſup. ca. x. xxii.
charitate ferueſcentis eſtuet:
qui alijs preſidet: alioquin in
probe ſatis preeſſe affectas: qui
bus prodeſſe non curas: et quo
rum non zelas ſalutem: ſubie
ctionem nimis ambitioſe ven
dicas tibi. Preſis vt prouide in lib. iii. de cōſ.
as: vt conſules: vt procures: vt
ſerues. Preſis vt proſis: preſis B

vt fidelis ſeruus ꝛ prudēs quē conſtituit dominus ſuper familiam ſuam. Ad quid? Ut des illis eſcam in tempore: hoc eſt vt diſpenſes non imperes: hoc fac ꝛ dominari ne affectes homini homo: vt nō dominetur
A tibi omnis iniuſtitia. Fac tamen ꝙ tuum eſt: nam deus ꝙ ſuum eſt ſatis abſqꝫ tua ſollicitudine ꝛ anxietate curabit.
C Planta: riga: fer curaꝫ: ꝛ tuas explicuiſti partes. Sane incrementum vbi voluerit dabit deus: non tu: vbi forte noluerit
In epl'a ad balduinū tibi deperit nihil. Tu alius cura iueniri fidelis ſeruus ꝛ prudens cuꝫ ſeruis tuis celeſte triticum communicare abſqꝫ inuidia ꝛ abſqꝫ deſidia erogare. De ſolo tibi credito talēto reſpondere tibi para ſecurus de reliquo. Si multum accepiſti multum da. ꝙ ſi modicum eſt:
D ꝛ id tribue. Etenim qui in modico fidelis non eſt: nec in maximo. Totum da. ꝙ totum rependendus es vſqꝫ ad nouiſſimum quadrantem: ſed ſane ꝙ habes non ꝙ non habes. Memento etiam voci tue dare vocem virtutis. Quid illud inquis? Ut opera tua verbis cōcinant immo verba operibus vt cures prius videlicet face-
E re ꝙ̄ꝫ docere. Pulcherrimus ordo ꝛ ſaluberrimus: vt onus ꝙ portandum imponis: tu prior portes: ꝛ ex te diſcas qualiter oporteat alijs moderari. Sermo de viuus efficax exemplum operis: facile faciens ſuadibile ꝙ dicitur: dū monſtrat factibile ꝙ ſuadetur. Ergo in his duobus mandatis verbi ſcilicet ꝛ exempli ſummaꝫ tui offitij ad conſcientie ſecuritatem pendere intellige. Tu tamen ſi ſapis iunges ꝛ tertium ſtudium orationis. Manent itaqꝫ hec tria verbum. exemplum. oratio. maior autem his eſt oratio. Naꝫ ꝛ ſi voci virtus ſit opus: ꝛ operi tamen ꝛ voci gratiam efficaciamqꝫ promeretur oratio.

¶ De pietate prelatoruꝫ. Super cantica ſermone. xxxiij.

Capitulum. v.

Audiant prelati qui ſibi commiſſis ſemper volunt eſſe formidini vtilitati raro. Diſcite matres ſubditoruꝫ vos eſſe debere nō dominos. Studere magis amari q̄ꝫ timeri. Et ſi interdum ſeueritate opus eſt paterna ſit non tyrānica. Matres fouēdo. patres ſuos corripendo exibeatis. Manſueſcite ponite feritatē. Suſpendite verba: producite vbera: pectora lacte pingueſcant: nō typo turgeāt. Quid iugum veſtrum ſuper eos aggrauatis quorum potius onera portare debetis? Cur morſus a ſerpente paruulus fugit conſcientiam ſacerdotis: ad

quem eum magis opoꝛtuerat tanq̄ ad ſinum recurrere matris? Si ſpirituales eſtis: iſtruite huiuſmodi in ſpiritu lenitatis: conſiderans quiſq; ſeipſuʒ ne ⁊ ipſe temptetur. Alioquin ille in peccato ſuo moꝛietur: ſanguinem autem eius ait de manu tua requiram. Quanti hodie de his qui animas regere ſuſceperunt q̄ ſine miſerabili gemitu dicendum non eſt chꝛiſti obpꝛobꝛia: ſputa: flagella: clauos: lanceam: crucem: ⁊ moꝛtem hec omnia in foꝛnace auaritie conſluant: ⁊ pꝛoſligunt in acq̄ſitione turpis que ſtus ⁊ pꝛetium vniuerſitatis ſuis marſupijs icludere feſtināt? Hoc ſolo ſane a iuda ſcariothis differentes: q̄ ille hoꝛuʒ omnium emolumentum denariorum numero compenſauit. Iſti voꝛacioꝛi ingluuie lucrorum infinitas exigunt pecunias. His inſatiabili deſiderio inhiant. Pꝛo his: ne amittāt timent: ⁊ cum amittunt dolēt. hoꝛuʒ in amoꝛe quieſcunt quātum dumtaxat liberum eſt eis a ſeruandi vel augmentandi cura animarum: nec caſus reputatur: nec ſalus. Non ſunt pꝛofecto matres: qui cum ſint de crucifixi patrimonio nimium incraſſati: impinguati: dilatati: non compatimur ſuper contritione ioſeph. Que mater eſt non diſſimulat. Habet vbera ⁊ nō vacua. gaudere cuʒ gaudentibus. flere cum flentibꝰ nouit. Nec ceſſat expꝛimere de vbere quidem congratulationis lac exoꝛtationis: de vbere vero compaſſionis lac conſolationis. Nam congratulatio quidem exoꝛtationis: compaſſio vero cōſolationis effundit lac. Videas eam ſiquē foꝛte depꝛehenderit foꝛti aliqua temptatione concuſſum ⁊ inde turbatum ⁊ triſtem: puſillanimemq; factum non poſſe iaʒ ferre vim temptationis. Quomodo dolet: quomodo mulcet: quomodo plāgit: quomodo conſolatur: quot argumēta pietatis mox reperit vt erigat deſolatum? Econtra ſi pꝛomptum: ſi alacrem ſi bene pꝛoficienteʒ cognouerit: exultat: aggreditur ſalutaribꝰ monitis accendit amplius: inſtruit de quibus poteſt. vt perſeueret: vbiq; in melius ſemper pꝛoficiat exoꝛtatur. Omnibus ſe confoꝛmat: omnium in ſe trāſferret affectus: matrem deniq; ſe pꝛobat vt minus deficientium q̄ꝫ pꝛoficientium. Multos videmus q̄ craſſum eſt ⁊ foꝛte aſſumentes: q̄ debile eſt pꝛoijciunt. Nunquid medicuʒ valentes requirunt: ⁊ non potius egrotātes? quos docebis magiſter bone ſi omnes indoctos repuleris. Quibus queſo habebis diligentiam diſcipli-

sup cā. v.x.

sup cā. v.lii

G ne: ſi indiſciplinatos vel effugaueris vel fugeris? In quibus obſecro tuã ꝓbabis patiẽtiã: ſi ſolos admiſeris patiẽtes vel manſuetos: inquietos excluſeris? Omnibus quidem optanda eſt perfectio: ꝓprie autem optimorum forma eſt prelatorum. Sciunt quippe boni fideleſq; prepoſiti languentium ſibi creditam animarum curam non pompam. Cumq; internũ murmur cuiuſpiam illarũ querule vocis inditio deprehẽdit et ſi in ipſos vſq; ad conuitia et contumelias prorumpentes: medicos ſe nõ dominos agnoſcentes parant confeſtim aduerſus freneſim anime: nõ vindictam ſed medicinam.

ſup cã. 6. xxv.

¶ Quod anime infirme oneri ſunt prelato non ſane. In epiſtola ad raginaldum abbatem de fuſiniaco. ij. Capitulum. vj.

A Onus animarum eſt infirmarum: nam que ſane ſunt portari non indigent: ac per hoc portari nec onus ſunt: quoſcunq; igitur de tuis inueneris caſtes: puſillanimes: murmuroſos: ipſorum te patrem: ipſorum te noueris eſſe abbatem. Conſolando: exhortãdo: increpando: agis opus tuum: portas onus tuum: et portãdo ſanas quos ſanando portas. Siquis vero ita ſanus eſt: vt magis iuuet te q̃ iuuetur a te. huius te non patrem: ſed parem comitem non abbatem cognoſcas. Quid ergo cauſaris te aliquorum qui tecum ſunt magis grauari conſortio quam frui ſolatio? cum ſolus omnium omnibus datus ſis ſolatium tanq̃ omnibus ſaniorum: omnibus fortior: qui omnibus ſufficias per dei gratiam ſolatiari: et a nemine omnium indigeas confortari? Deniq; inquantum grauaris in tantũ lucraris: et inquantum iuuaris in tantum tibi tua premia minus. Elige ergo quos eligas. An qui grauando iuuant: an qui iuuando grauant. Hi tibi promeritores illi fraudatores meritorum exiſtunt: nam qui ſotij laboris ꝓculdubio et mercedis participes erunt.

¶ De ſollicitudine prelatorum. Super cant. ſ. liij. Cap. vij.

A Is qui alijs preeſt in ſollicitudine vix vnq̃ vel raro ſecure vacat ſibi. Dũ ſemper timet ſui penuriam facere ſubditis: et non placere deo qđ communi vtilitati propriam prefert quietem cõtemplationis dulcedinem. Non autẽ parum gaudij et ſecuritatis accedit interdum ſuauiter ferianti: cum ex metu quodam reuerentia erga ſe immiſſa diuinitus cordibus ſubditorum: intelligit ſuam deo placere quietem qui facit vt illi equo magis animo ſuſtineant neceſſi-

tates:q̃ patris ſpiritualis gra
ta audeat otia temere pertur
In ſer lxxv bare. Quam boni vigiles qui
B nobis dormiētibus & ipſi per
uigilant: quaſi rationem pro
animabus noſtris reddituri.
Quam boni cuſtodes qui vigi
lantes animo atq; in orationi
bus per noctantes hoſtium in
ſidias ſagaciter explorant. An
ticipant concilia malignanti
u;: deprehendūt laqueos: clau
dūt tendiculas: retiacula diſſi
pant: machinamenta fruſtran
tur. Hi ſunt fratrum amatores
& populi chriſtiani: qui multis
orant pro populo & vniuerſa
C ſancta ciuitate. Hi ſunt q mul-
tum ſolliciti pro ſibi commiſ-
ſis dominicis ouibus cor ſuū
tradunt ad vigilandum dilu
culo ad deum qui fecit illum
in conſpectu altiſſimi dep[illegible]
tur. & vigilant ſcientes [illegible]
inſufficientem in [illegible]
ciuitate. Porro [illegible]
precipiat vigi[illegible]
intretis in [illegible]ct
quod abſ[illegible]nio
fidelius: [illegible]en
poteſt [illegible]non
ſponſ[illegible]
feren[illegible]
D Ciui[illegible]
ſp[illegible]

to q vobis creditum eſt. Ciui
tas eſt vigilate ad cuſtodiam
concordiamq;. Sponſa eſt ſtu
dete ornatu. oues ſunt intendi
te paſtui. Porro cuſtodia ciui
tatis vt ſit ſufficiens tripha-
ria erit. A vi tyrannorum. A
fraude hereticorum. A tenta-
tionibus demonum. Sponſe
vero ornatus in bonis operi-
bus: & motibus: & ordinibus.
At paſtus ouiū communiter E
quidem in paſcuis ſcripturarū
tanq̃ in hereditate domini.
Sed eſt diſtinctio in illis. Nā
ſunt mandata que duris atq;
carnalibus animis imponun-
tur ex lege vite & diſcipline: &
ſunt olera diſpenſationū que
infirmis & puſillis corde de re-
[illegible]tu miſericordie apponun
[illegible]t ſunt conſilio[illegible] ſoli-
[illegible]ortiaq; que in [illegible] ſa-
[illegible]tie propo[illegible]is &
[illegible]i exercitato[illegible]nſus
ad diſcretion[illegible] mali.
Paruulis [illegible] agni-
culis ad[illegible]lac poti-
us dat[illegible]

C [illegible] prelatorum.
[illegible] Cap. viij.
[illegible]ciciq; paſtores A
[illegible]are pecus nō
[illegible] electiſq; exēplis
[illegible] q̃ alienis. Nam
[illegible] nō ſuis ignomin[illegible]
[illegible] pecus ita [illegible]
[illegible] verbi [illegible]
[illegible] decor[illegible]

gerere curam vobis appoſue
ro moyſis manſuetudinem: pa
tientiam: iob: miſericordiam
ſamuelis: dauid ſanctitatem ꝛ
ſiqua ſunt eiuſmodi exempla
bonorum immitis ipſe ꝛ im-
patiens atqꝫ in miſericors: ꝛ
minime ſanctus: ſermo vt ve-
reor minus vobis ex nobis eſt.
B Nunc vero bonus paſtor hoc
quoqꝫ curabit: vt ſecundum
euangelium inueniatur habe-
re ſal in ſemetipſo: ſciens quia
ſale ſermo conditus quantum
placuerit ad gratiam tantum
proderit ad ſalutem. Hec in-
terim de cuſtodia ciuitatis at-
qꝫ ornatu ſponſe nec non ꝛ pa
ſtu ouium dicta ſint. Uolo ta-
men adhuc eadem paulo ex-
preſſius deſignare propter eos
qui [illegible] quide nimis honori-
b[illegible] nt minus prouide
[illegible] e ſupponunt oneri
[illegible] it periculis: vt ſci-
[illegible] d venerit. Ni fallor
C [illegible] cuſtodiam ciuitatis:
[illegible] um ſatis eſt procure-
[illegible] s eſt viro forti: ſpiri-
[illegible] deli. Forti ad pulſan-
[illegible] urias: ſpirituali ad depre
[illegible] das inſidias. Fideli qui
[illegible] e ſua ſunt querat. Por
[illegible] ores honeſtandos ꝛ
[illegible] dos qꝫ vtiqꝫ ad deco-
[illegible] net ſponſe: quis nõ
[illegible] gnoſcat per neceſſa-
[illegible] e cum multa quidem
[illegible] ia diſcipline cenſurã?

D Iam vero quomodo in paſcua
diuinorum educet eloquiorũ
greges dominicos paſtor ydio
ta? Sed ꝛ ſi doctus quidẽ fue
rit: nõ ſit aũt bonus: verendũ
ne non tam nutriat doctrina
verbi q̃ noceat vita ſterili. Te
mere itaqꝫ ꝛ in hac parte hoc
onus ſubditur abſqꝫ ſcientia
pariter vitaqꝫ laudabili. Pa- ff cã. xxxiiii
ſtores ſiquidem qui veri paſto
res ſunt: licet habeant de ter-
ra ꝛ in terra corpora ſua: nõ
tamen de terra ſed de celeſti-
bus paſcuis greges domini-
cos paſcere conſueuerunt. Ne
qꝫ enim ſuam eis ſed domini
predicant voluntatem.

¶ Quod prelato ſicut deo obe-
diendum eſt. In libro de pre-
cepto ꝛ diſpenſatione. Ca. ix.

A Siue deus: ſiue homo vi-
carius dei mandatum
quodcunqꝫ pari profecto ob
ſequendum eſt cura: pari re-
uerentia deferendum: vbi ta-
men deo contraria non pre-
cipit homo. Quod ſi contige
rit pergendum indubitanter
conſulo in petri ſententiaꝫ: q̃
oportet obedire deo magis q̃
hominibus. Quamobrẽ quic
quid vice dei precipit homo
q̃ non ſit tamen deo diſplice-
re certum: haud ſecus omnino
accipiendum eſt q̃ ſi precipi-
B at dominus. Quid enim inter
eſt: vtrũ per ſe an per ſuos mi
niſtros ſiue homines: ſiue an-

gelos hominibus ſuum inno
noteſcat placitum deus? Sed
homines inquis facile falli in
dei voluntate de rebus dubijs
percipienda: ⁊ in precip'enda
fallere poſſunt. Sed enim qd
hec refert tua qui conſcius nõ
es? A quo deniqꝫ diuina poti
us conſilia requirantur q̃ꝫ ab
illo cui credita eſt diſpenſatio
miſteriorum dei? Ipſum pro
inde quem pro deo habemus:
tanq̃ꝫ deum in his que aperte
non ſunt contra deum audire
C debemus. Porro imperfecti
cordis ⁊ infirme prorſus volũ
tatis inditiuꝫ eſt: ſtatuta ſenio
rum ſtudioſius diſcutere: here
re ad ſingula que iniungũtur.
exigere de quibuſcunqꝫ ratio
nem ⁊ male ſuſpicari de omni
precepto cuius cauſa latuerit:
nec vnq̃ꝫ libenter obedire ni
ſi cum audire contingit ꝙ for
te libuerit: aut quod non ali
ter licere aut expedire mõſtra
uerit vel aperta ratio: vel in
dubitata auctoritas. Delicata
ſatis: immo moleſta nimis eſt
huiuſmodi obedientia. Diſpu
tare profecto hoc eſt aſtu cor
dis: non in auditu auris obe
dire.

¶ Quod prelato cõtraria deo
iubente non eſt obediendum.
In epiſtola ad adã monachũ.
Capitulum. x.

A Mala imperantibus nõ
eſt parendum: prefer
tim dum prauis obtemperans
imperijs: in quo homini vide
ris obediens: deo plane qui
omne quod perperam agitur
interdicit: inobediẽteꝫ te exhi
bes. Ualde autem peruerſum
eſt profiteri te obedientem: in
quo noſceris ſuperiorem pro
pter inferiorem: ideſt diuinaꝫ
propter humanaꝫ ſoluere obe
dientiaꝫ. Quid enim. ꝙ iubet
homo ꝓhibet deus? ⁊ ego au
diam hominem ſurdus deo?
Inanis excuſatio de humana
obedientia vbi in domini con B
uincit facta tranſgreſſio. Nec
dico a ſubditis mandata prela
torum eſſe dijudicãda: vbi nil
iuberi deprenditur diuinis
contrarium inſtitutis: ſed ne
ceſſarium aſſero ⁊ prudentia
que aduerſatur ſiquid aduer
ſatur: ⁊ libertate qua ingenue
cõtemnatur. Igitur facere ma
lum quolibet etiam alio iubẽ
te: conſtat non eſſe obedienti
am ſed potius inobedientiaꝫ.
Sane ħ aduertendum eſt ꝙ
quedaꝫ ſunt pura bona: ⁊ que
dam pura mala: ⁊ in his nullã
deberi hominibus obedienti
am quoniam nec illa omiten
da ſunt etiam cum prohiben
tur: nec iſta vel cum iubentur
cõmittenda. Porro inter hec C
ſunt media quedam que pro
modo. loco. tempore. vel per
ſona: ⁊ mala poſſunt eſſe ⁊ bo
na: ⁊ in his poſita eſt lex obedi

entie. In his profecto fas nõ eſt noſtrum ſententie ſenſum preſcribere magiſtrorum. In his omnino prelatorum nec iuſſio nec prohibitio continẽda. Fides: ſpes: charitas: ꝛ cetera huiuſmodi pura ſunt bona: que male non poſſunt vel iuberi vel teneri. Bene non poſſunt vel prohiberi vel non teneri. Pura mala ſunt furtuꝫ vel ſacrilegium: adulterium ꝛ cetera talia: que vtiq; nec vel bene precipi vel precipi poſſunt: nec male prohiberi vel non fieri: aduerſus huiuſmodi non eſt lex. Nullius quippe prohibitio valet obuiare preceptis: nullius iuſſio preiudicare prohibitis. Sunt deinde media: que quidem per ſe nec bona eſſe noſcũtur nec mala. Poſſunt indifferẽter ꝛ bene pariter ꝛ male vel iuberi: vel pħiberi: ſed male nullatenus in his a ſubditis obediri. Ex his ſunt vt exempli gratia ponam, Ieiunare: vigilare: legere: ꝛ queq; talia. Sciendū vero quia media quedam impurorum plerumq; bonoruꝫ: ſeu malorum tranſeunt rationeꝫ. Nam coniugium cuꝫ ꝛ fieri liceat ꝛ non fieri: factum iaꝫ ſolui non licet. Quod ergo ante nuptias mediuꝫ eſſe liquebat: in iam coniugatis puri boni vim optinet. Iteꝫ propria poſſidere ſeculari quidem homini medium eſt: queꝫ ꝛ nõ poſſidere licet: monacho vero quia poſſidere non licet purum malum eſt.

Quod non inobedientia: ſed intentio inobedientia pẽſatur. In libro de precepto ꝛ diſpenſatione columna. xxiiij. in opus paruis. Caplm. xj.

Nonnulla ſtultiloqa ſeu vaniloquia: ꝛ quecunq; otioſe dicta ꝛ facta cogitata: nunq̃ niſi contra dei mandatum vſurpantur. Peccata quidem ſunt: ꝛ deus prohibet eſſe peccatum: ꝛ tamen venialia nõ criminalia reputamur: excepto cum per contemptuꝫ vertuntur in vſum ꝛ conſuetudinem: ꝛ tunc non peccati ſpecies: ſed peccantis intentio pẽſatur. Non eniꝫ inobedientia ſed impenitentia facit preuaricatorem. Elatio quippe cõtemnentis: atq; impenitentis obſtinatio in minimis quoq; mandatis culpam facit nõ minimam. ꝛ conuertit in crimen grauis rebellionis neuum ſatis leuem ſimplicis tranſgreſſionis. Non enim eſt ipſuꝫ nolle obedire ꝛ non obedire. hoc quippe interdum erroris eſt nonnunq̃ infirmitatis. Illud vero aut otioſe ptinacie: aut contumacie non ferende: qꝫ ꝛ ipſum repugnare eſt ꝛ reſiſtere ſpiritui ſancto: ꝛ ſi ad mortem vſq; perdurauerit blaſſe-

mia eſt non remittēda: ſiue in
h in hoc ſeculo ſiue in futuro.
Non ergo qualiſcūqꝫ manda-
ti preteritio criminalem facit
inobedientiam: ſed repugna-
re ⁊ nolle obedire.

Quod pericoloſe viuitur
abſqꝫ magiſtro. Super canti.
ſermo. lxxvj. Capitulum. xij.

AUdiant qui ſine duce ⁊
preceptore vias vite in
gredi non formidant: ipſi ſibi
in arte ſpirituali exiſtentes ⁊
diſcipuli pariter ⁊ magiſtri:
non ſufficit hec: etiam coacer
uant diſcipulos ſibi ceci duces
cecorum. Quam multi ex h a
recto tramite periculoſiſſime
aberrare comperti ſunt. Ni-
mirum ignorantes aſtutias ſa
thane: ⁊ cogitationes ipſius:
factum eſt vt qui ſpiritu cepe-
rant: carne cōſumarentur: ab-
ducti turpiter: lapſi damnabi-
liter. Uideāt proinde qui eiuſ
modi ſūt: quomodo caute am
bulent. Seductori dat manū:
qui dare diſſimulat precepto-
ri: ⁊ qui dimittit oues in pa-
ſcua abſqꝫ cuſtode: paſtor eſt
non ouium ſed luporum.

Quod non ſit vnius meriti
ſotialiter viuere: ⁊ vtiliter pre
eſſe. Super canti. ſermo. xxiij.
Capitulum. xiij.

NOn paris facilitatis ſeu
A facultatis eiuſdem eſt
petulantes vagoſqꝫ ſenſus: at
qꝫ intemperantem carnis ap-
petitum: magiſtri comprime-
re metu ac rigida diſcipline
cohibere cēſura: ⁊ ſpontaneo
affectu bene cum ſotijs conue
nire: caſtigatis ſub ferula viue
re moribus: ⁊ ſola magiſtra vo
luntate gratum paribus gere
re morem. Nam neqꝫ rurſum
vnius dicas eſſe meriti vniuſ-
ue virtutis ſotialiter viuere ⁊
vtiliter preeſſe. Quam multi
deniqꝫ ſub preceptore quiete
viuunt: quos ſi iugo abſoluas
videas nō poſſe quieſcere: nec
ſe vllo modo equalibus ſerua
re innoxios. Itemqꝫ innume- B
ros cernes ſimpliciter ⁊ ſine
querela inter fratres conuer-
ſari: ſuper fratres non ſolum
inutiliter: ſed inſipienter ⁊ ne
quitur. Quadam ſiquidem bo
na mediocritate cōtenti ſunt:
qui huiuſmodi ſunt: ſicut eis
menſuram gratie partitus eſt
deus: minime quidez egentes
magiſtro: nec tamen idoneos
magiſterio: prioribus ergo ſe- C
quentes quidem in moribus
antecellūt: ſed vtriſqꝫ ſuperio-
res exiſtunt qui ſuperiores eſ-
ſe ſciunt. Deniqꝫ ⁊ accipiunt
in promiſſione qui bene pre
ſunt cōſtitui ſuper omnia bo-
na domini ſui. At pauci profe
cto qui vtiliter: pauciores qui
⁊ humiliter preſint. Facile ta-
men vtrūqꝫ adimplet qui ma-
trem virtutum diſcretionem
perfecte adeptus: vino nihil-

ominus charitatis vſqȝ ad cō-temptum proprie glorie: vſqȝ ad ſui ipſius obliuionez ad nō querenda que ſua ſunt debra-tur: quod ſolo ac mero ſpirit? ſancti magiſterio obtinetur. Uirtus ſiquidem diſcretionis abſqȝ charitatis feruore iacet: ⁊ feruor vehemēs abſqȝ diſcretionis temperamento precipi-
D tat. Ideo laudabilis cui neutrum deeſt: quatinus ⁊ feruor diſcretionem erigat: ⁊ diſcretio feruorem regat. Ergo taliter oportet eſſe morigeratum qui preeſt. Optimum autez in moribus dixerit ⁊ ſummam diſcipline huius perfecte apprehendiſſe: qui in nullo prorſus aut reſiſtat prioribus: aut inuideat paribus: alius ſubiectis nihil deſit in cura vel in ſuperbia preſit: prelatis obediens: ſotijs congruens: ſubditis vtiliter condeſcendens.

¶Quomodo prelatus inuitatur a deo ad inſtruendas animas. Super cantica ſer. lviij. Capitulum. xiiij.

A O Animas reuiſendas: corrigendas: inſtruendas: ſaluandas: perfectior anima inuitatur: que tamē id miſterij ſortita ſit non ſua ambitione: ſed vocata a deo tanqȝ Aaron. Porro inuitatio ipſa quid eſt: niſi intima quedaz ſtimulatio charitatis: pie nos ſollicitantis emulari fraternā ſalutem: emulari decorem domus domini: incrementa lucrorum eius. Incrementa frugum iuſtitie eius: laudez ⁊ gloriam nominis eius? Iſthuſmo B di itaqȝ circa deum religioſis affectibus quotiēs is qui animas regere: aut ſtudio predicationis ex officio intendere habet: hominez ſuum interiorem ſenſerit promoueri: totiens pro certo deum adeſſe intelligat: totiens ab illo ad animas inuitari. Ad quid? niſi vt euellat ⁊ deſtruat ⁊ edificet ⁊ plantet? Uerum illius libenter doctoris audio vocem qui non ſibi plauſum ſed mihi planctum moueat. Uere turturem C exibes ſi gemere doceas: ⁊ ſi perſuadere vis: gemendo id magis qȝ declamando ſtudeas oportebit. Exemplum ſane cū in alijs multis tamen vel maxime h in negotio verbo efficatius eſt. Dabis voti tue vocem virtutis: ſi quod ſuades prius tibi illud videris perſuaſiſſe. Ualidior operis qȝ oris vox. Fac vt loqueris: ⁊ non ſolum me facilius emendas: ſed te quoqȝ graui liberas pbro. Non iam pertinebit ad te ſi quis dicat: tu qui alios doces: teipſum non doces.

¶Quid cauendum ſit predicatori. Super canti. ſer. xiiij. Capitulum. xv.

A Fides. Spes. Charitas

nobis propter nos donantur: abſq; his quippe ſalui eſſe nõ poſſumus. Porro ſcientie ſeu ſapientie ſermo: gratia curationis: prophetia ſimiliaq;: quibus carere cum integritate ſalutis proprie poſſumus: proximorum proculdubio in ſalutem expendenda donantur. Sed ſane cauendũ in his aut dare qđ nobis accepimus: aut ꝙ erogandum accepimus retinere.

B Rem profecto proximi retines tibi: ſi verbi cauſa plenus virtutibus cum ſis foris nihilominus donis ſcientie & eloquentie adornatus: metu forte: aut ſegnitie: aut minus diſcreta humilitate verbum bonum ꝙ poſſet prodeſſe multis: inutili immo & damnabili ligas ſilentio: certe maledictus ꝙ frumenta abſcondis in populo. Rurſum ꝙ tuum eſt ſpargis & perdis: ſi priuſq̃ infundaris tu totus: ſemiplenus feſtines effundere. Nimirum vita & ſalute quam alteri das te fraudas: dum ſana vacuus intentione glorie inanis vento inflaris: aut terrene dignitatis vento inficeris: & letali apoſtemate turgens niteris.

C Quamobrem ſi ſapis: concam te exhibebis & non canalem. Hic ſiquidem pene ſimul & recipit & refundit. Illa vero donec impleatur expectat: & ſic ꝙ ſuperabundat ſine ſuo damno communicat. Uerum carnales hodie in eccleſia multos habemus concas vero paucas. Tãte charitatis ſunt per quos nobis flueta celeſtia manant: vt ante effundere q̃ infundi velint loqui q̃ audire paratiores: & prompti docere que nõ didicerunt: & alijs preeſſe geſtientes: qui ſeipſos regere neſciunt.

D Quod ſi nõ habeo niſi paruũper olei quo vngar: putas tibi debeo dare & remanere inanis? Seruo mihi illud: & omnino niſi ad ꝓphete viſſionem non profero: ſi inſtiterint rogitantes aliqui ex his qui forte exiſtimant de me ſupra id ꝙ vidẽt in me: aut audiunt aliquid ex me: reſpondebitur eis. Ne forte non ſufficiat nobis & vobis: ite potius ad vendentes & emite vobis.

E Sed charitas inquis non querit que tu ſunt: & tu ſcis quam obrem? Non querit que ſua ſunt: profecto q; non deſunt. Quis nam querit ꝙ habet? Charitas que ſua ſunt id eſt ꝓprie ſaluti neceſſaria nunq̃ non habet: nec modo habet ſed etiam abundat. Uult abũdare ſibi vt poſſit & omnibus: ſeruat ſibi quantum ſufficiat vt nulli deficiat. Alioquin ſi plena non eſt: perfecta nõ eſt.

F Ceterum tu frater: cui firma ſatis propria ſalus nondum eſt: cui charitas adhuc alius nulla

eſt:alius deo tenera ꝛ harundi
ne:quatinꝰ omni flatui cedat:
omni credat ſpiritui:omni cir
cũferatur doctrine vento:im-
mo cum tanta eſt charitas: vt
vltra mandatũ quod diligas
proximum tuum: pluſq̃ teip-
ſum:ꝛ rurſum tantilla: vt con
tra mandatum fauore lique-
ſcat:pauore deficiat:perturbe
tur triſtitia: auaritia cõtraha-
tur: proturbatur ambitione:
ſuſpitionibus inquietetur: cõ
uitijs exagitetur: curis euiſce
G retur:honoribus tumeat liuo
re tabeſcat:tu inquam ita in ꝓ
prijs teipſum ſentiens:quanã
dementia queſo aliene curare
aut ambis:aut acquieſcis? Im
plere prius ꝛ ſic curato effun-
dere. Benigna prudenſq̃ cha
ritas affluere conſueuit non
effluere. Alioquin nec mihi ſe
det ditari ex te exinanito. Si
enim tu tibi neq̃: cui alij bo-
nus eris? De cumulo ſi vales
adiuua me:ſinaũt parcito tibi.
¶ Quomodo ſecure predica-
tur. Super canti.ſermo.xviij.
Capitulum.xvj.

A Accedit medicus ad vul
neratũ ſpiritus ad ani
mam: q̃ enim non inueniat
gladio diaboli vulneratam:
etiam poſt ſanatũ vulnus an
tiqui delicti medicamento ba
ptiſmatis. Ergo ad animam
cum accedit ſpiritus: quid pri
mo opus eſt? vt tumor vel vl-
cus ꝙ forte ſupercreuit in vul
nere:ꝛ poteſt impedire ſanita
tem:ante omnia amputetur.
Abſcidatur itaq; a ferro acute
compunctionis vlcus inuete-
rate conſuetudinis. Sed eſt a- B
cerbus dolor: leuiatur proin-
de vnguento deuotionis: ꝙ
non eſt aliud:niſi concepta de
ſpe venie exultatio. Hanc con
tinenti parit facultas ꝛ victo
ria de peccato. Deinde appo-
nitur medicamentum penitẽ
tie: maligna: ieiuniorum: vi-
giliarum: orationum ꝛ ſiqua
ſunt alia penitentium exerci-
tia. In labore cibandus eſt ci-
bo boni operis ne deficiat. Ita
q̃ comitetur penitentie labo
res pietatis opera: que confor
tent. Cibus ſitim excitat: potã
dus ẽ. Accedat cibo boni ope- C
ris orationis potus: compo-
nens in ſtomacho conſcientie
ꝙ bene geſtum eſt:ꝛ commen
dans deo. Orando bibitur vi
num letificans cor hominis.
Uinum ſpiritus: ꝙ inebriat:ꝛ
carnalium voluptatum infun
dit obliuionem: humectat in-
teriora arentis conſcientie:
eſcas bonorum actuum diri-
git ꝛ deducit per quedam ani-
me membra: fidem roborans:
ſpem confortans: vnguentãs
ordinanſq̃ charitatem ꝛ im-
pinguans mores. Sumpto ci
bo potuq̃: quid iam reſtat: ni-
ſi vt pauſet egrotus: ꝛ quieti

contemplationis poſt ſudoris
D actionis incumbat? Dormiēs
in contemplatione ſomniat
deum per ſpeculum ſiquidem
in enigmate: non autem facie
ad faciem interim intuetur.
Tamen ſic non tam ſpectanti
q̄ colluctanti: idq; raptim ꝛ
quaſi ſub quodam coruſcami-
ne ſcintille tranſeuntis tenui-
ter vix a tacti inardeſcit amo-
re. Talis amor zelat: hoc decet
amicum ſponſi. hic neceſſe eſt
ardeat fidelis ſeruus ꝛ prudēs
quem conſtituit dominus ſu-
E per familiam ſuam. hic replet.
hic feruet. hic ebullit. hic iam
ſecurus effundit exundans ꝛ
erumpens. Predicet: fructifi-
cet: innouet: ſigna: ꝛ immutet
mirabilia. Non eſt quo ſe im-
miſceat vanitas: vbi totum oc
cupat charitas. Siquidē ple
nitudo legis ꝛ cordis eſt cha-
ritas: ſi tamen plena. Deus de
niq; charitas eſt: ꝛ nihil eſt in
rebus ꝙ poſſit implere crea-
turam factam ad imaginē dei:
niſi charitas deus: qui ſolus
maior eſt illa. Eam nondum
adeptus periculoſiſſime pro-
mouetur quantiſlibet alijs vi-
deatur pollere virtutibus. Si
F habuerit omnem ſcientiam: ſi
dediderit omnem ſubſtantiā
ſuam pauperibus: ſi tradide-
rit corpus ſuum ita vt ardeat:
abſq; charitate vacuus eſt. En
quanta prius infundēda ſunt:
vt effundere audeamus de ple
nitudine non de penuria lar-
gientes? Primo quidem com
punctio: deinde deuotio: ter-
tio penitentie labor: quarto
pietatis opus. Quinto oratio
nis ſtudium. Sexto contem-
plationis otium. Septimo ple
nitudo dilectionis.

¶ De puritate pontificum. In
epiſtola ad henricum ſenon.
Epiſcopum. Capitulū xvij.

Puritas cordis in duo- A
bus conſiſtit. In querē-
da gloria dei ꝛ vtilitate proxi
mi. Ut in omnibus videlicet
actibus vel dictis ſuis nihil
querat epiſcopus ſuum: ſed tā
tum alius dei honorem: aut ſa
lutem proximi: aut vtrumq;.
Hoc enim agens implebit: nō
ſolum offitium pontificis: ſed
ethimologiā nominis: pon-
tem vtiq; faciens ſeipſum in-
ter deum ꝛ proximum. Per- B
tingit pons iſte vſq; ad deum:
ea fiducia qua non ſuam ſed il
lius gloriam querit. Pertin-
git vſq; ad proximum illa pie-
tate: qua ꝛ ipſe ſibi nō prodeſ-
ſe deſiderat. Offert deo bonus C
mediator preces ꝛ vota popu
lorum: reportans illis a deo
benedictionem ꝛ gratiam.
Supplicat maieſtati pro ex-
ceſſibus delinquentium. Uin-
dicat in peccantes iniuriam
dei. Ingratis improperat be
neficia pietatis. Contemnen-

tibus potentie ſeueritatem in ſinuat. Utriſq3 tamē nihilominus placare ſtudet indignantis furorem. Tunc quidem obtendens infirmitatē: nūc diuinę magnitudinem pietatis. Deniq3 ſiue excedat deo: ſiue ſob:i' ſit nobis: alius deo ſemper quantum in ipſo eſt preſtare geſtit alius nobis non ꝙ ſibi omnino vtile eſt querens ſed ꝙ multis. Fidelis pontifex: qui bona quelibet per manus ſuas trāſeuntia: ſiue diuina beneficia ad homines: ſiue hominum vota ad deum: colū bino intuens oculo nil ſibi retentat ex omnibus: nec populi requirit datum ſed lucrum: nec dei gloriam vſurpat ſibi. Acceptum talentum nō ligat in ſudario ſed partitur nummularijs: a quibus ꝛ vſuram recipit: non ſibi ſed domino. Non habet foueam vt vulpes non tanq3 volucres nidos: nō loculos quomodo videas: nō deniq3 ſicut nec maria locum in diuerſorio. Hoc tanto puritatis intime bono gloriari nō pōt veraciter: niſi qui extrinſecus glorioſas pfecte reſpuerit. Nec enim pure valet vel dei vel proximi querere lucra qui propria contempſerit.

¶ De clamore pauperum ad pōtifices. Ubi ſupra. Ca. xviij.

Clamat penuria pauperum. Clamant nudi. Clamant famelici. conqueruntur ꝛ dicunt. Dicite pontifices in freno quid facit aurum. Nunquid aurū a freno repellit frigus ſiue eſuriem nobis fame ꝛ frigore miſerabiliter laborātibus? Quid cōferunt tot mutatoria vel extenſa in perticis vel plicata in manticis. Noſtrum eſt ꝙ effunditis: nobis crudeliter ſubtrahitur ꝙ inaniter expenditis. Et nos eni3 dei plaſmatio: chriſti ꝛ nos ſāguine redempti ſumus. Nos ergo fratres veſtri: videte quale ſit de fraterna portione paſcere oculos veſtros. Uita veſtra cedit vobis in ſuperfluas copias: noſtris neceſſitatibus detrahitur quicquid accedit vanitatibus veſtris. Duo deniq3 mala de vna procedunt radice iniquitatis. Dum ꝛ vos vanitando peritis: ꝛ nos ſpoliando perimitis. Iumēta gradiuntur onuſta gemmis: ꝛ noſtra nō curatis crura nuda caligulis? Anuli: catenule tintinabula: ꝛ clauate quedam corrigie multaq3 talia tam ſpecioſa coloribus q̄3 ponderibus pretioſa mulorum dependent ceruicibus. Fratrum autem lateribus nec ſemicintia miſerātes apponitis? Hoc accidit ꝙ h omnia nec negociationis ſtudio nec proprio manuu3 exercitio vobis elaboraſtis: ſed nec iure hereditario poſſide-

tis:⁊ ħ pauperes quidem mo
do coram deo tantum cui cor/
D da loquuntur:nec enim audēt
aperte cauſari aduerſus vos:
quibus interim pro ſua vita
neceſſe habent potius ſuppli
care. Ceterū in futuro ſtabūt
in magna conſtantia aduer/
ſus eos qui ſe anguſtiauerunt:
ſtantie quippe pro eis patre
orphanorum ⁊ iudice vidua/
rum. Ipſius enim tūc erit vox
quādiu non feciſtis vni de his
minimis meis: nec mihi feci/
ſtis.

¶De ſuperfluo habitu ſacer
dotum. In epiſtola ad henri/
cum Epiſcopum. Cap. xix.

A Cernitur in nonnullis
ſacerdotibus veſtium
cultus plurimus virtutum au
tem nullus aut exiguus. Ue/
rum tu ſacerdos altiſſimi dei
cui ex his placere geſtis? mun
do an deo? Si mundo cur ſa/
cerdos? Naꝫ ſi placere vis mū
do: quid tibi prodeſt ſacerdo/
tiuꝫ? Nec enim potes duobus
dominis ſeruire. Qui enim
vult eſſe amicus huius mundi
inimicus dei conſtituitur. Uo
lens itaqꝫ placere hominibus
deo non places: ſi non places
B non placas. Cur ergo vt dixi
ſacerdos? Si vero ꝙ addidi
placere intendis non mundo
ſed deo: cur qualis populus ta
lis ⁊ ſacerdos? Enim vero ſi ſa
cerdos paſtor eſt ⁊ populus
oues dignum eſt: vt in nōnul/
lo appareat paſtor ouibus diſ
ſimilis. Si inſtar mei qui ouis
ſum paſtor meus ⁊ ipſe incur/ B
uus graditur vultum gerens
deorſum ⁊ terraꝫ ſemper reſpi
ciens: ⁊ ſoli ventri mente ieiu
nus pabula queritans in quo
diſcernimur? Ueh ſi venerit C
lupus non erit qui prouideat.
qui occurrat: qui capiat. De/
cet ne paſtorem more pecorū
ſenſibus incombere corporeis
herere infimis: inhiare terre/
nis: ⁊ non potius ſtare erectū
vt hominem: celum mente ſu/
ſpicere: que ſurſum ſunt ⁊ que
rere ⁊ ſapere: non que ſuper
terram.

¶De quorundam prelatorum
crudeli ardore dominādi. vbi
ſupra. Capitulum. xx.

Nonnulli cum preſide/ A
ant vrbibus valde po/
puloſis: ⁊ totas vt ita dicā pri
mas proprie dioceſis ambitu
circuncludant: occaſione inuē
ta ex quocunqꝫ veteri priuile
gio: ſatis agunt vt vicinas ſi/
bi ſubiciāt ciuitates quatinus
due quibus duo vix preſules
ſufficiebant: ſub vno redigan
tur antiſtite. Rogo que hec
tam odioſa preſumptio: quis
hic tantus ardor dominandi
ſuper terram tam effrenis cu/
piditas? Certe cum primum B
tractus es ad cathedram fle/
bas: refugiebas: vim quereba

ris:multu3 ad te ⁊ omnino ſu
per te eſſe dicebas:miſeru3 cla
mitans ⁊ indignum qui non
eſſes idoneus tam ſancto mi
niſterio:tantis non ſufficeres
curis.Quid igitur nunc vere
cunda depulſa formidine ſpō
te ambis ad ampliora: immo
irreuerenti audacia proprijs
C non contentus inuadis alie
na?Cur h?forte vt plures po
pulos ſalues?Sed in alienam
meſſem tuam mittere falcem
iniurioſum eſt. vt tue preſtes
eccleſie:ſed eccleſiarum ſpon
ſo non placet:tale vnius incre
mentum ꝙ detrimentum alte
rius ſit.Crudelis ambitio ⁊ in
credibilis fidē oculi nō aſtrue
rent.Ubi eſt illa terrifica com
minatio. Ueh qui cōiungitis
domum ad domum: ⁊ agrum
agro copulatis? Nunquid in
his duntaxat exiguis: veh il
lud metuendum eſt: non autē
cum vrbes vrbibus alius pro
D uincijs continuantur.Huius
rei gratia nō pigritantur cre
bro terre limina apoſtolorum:
inuenturi ⁊ ibi ꝙ magis dolē
dum eſt qui ſue faueāt impro
be voluntati:non q᷑ valde ro
mani curent quo fine res ter
minetur: ſed q᷑ valde diligit
munera:ſequūtur retributio
nes. Bona humilitas que ⁊
in preſentiarum ab huiuſmo
di mordacibus curis mentem
facit eſſe quietam: ⁊ ab immi
nentibus penis in futuro ſe
curam reddit conſcientiam.

¶De ſuſpitione ⁊ vitioſa ſollicitudine epiſcoporum. In libro quarto de cōſideratione.

Capitulum.xxj.

Quid turpius epiſcopo A
ꝙ incōbere ſupellectili
⁊ ſubſtātiole ſue: ſcrutari oīa:
ſciſcitari de ſingulis: morderi
ſuſpitionibus: moueri ad que
cunq; perdita:vel neglecta:ad
verecundiam dico quorūdam
eiuſmodi ſcrutantium cotidie
omnem ſubſtantiam ſuam:nu
merantium ſingula: de mini
mis quadrantibus exigentiū
rationem?Non ita ille egipti
us:qui ioſeph omnibus tradi
tis ignorabat quicquid habe
ret i domo ſua.Erubeſcat chri
ſtianus chriſtiano ſua non cre B
dens Homo ſine fide fidem ta
men habuit ſeruo: ſuper om
nia bona ſua conſtituens eu3:
⁊ hic erat alienigena. Mira
res. Satis ſuperq; epiſcopi
ad manu3 habent quibus ani
mas credant: ⁊ quibus ſuas
committant facultates nō in
ueniunt. Optimi videlicet ex
timatores rerum: qui magna3
de minimis: paruam aut nul
lam de maximis curam gerāt.
Sed vt liquido datur intelli
gi:patientius ferimus chriſti
iacturam ꝙ noſtram: cotidia
nas expenſas cotidiano reci
procamus ſcrutinio: ⁊ conti

nua dominici gregis detrimē C ta neſcimus. De pretio eſcarū ⁊ numero panum cum miniſtris quotidiana diſcuſſio eſt: rara admodum cum preſbyteris celebratur collatio de peccatis populorum. Cadit aſina: ⁊ eſt qui ſubleuet eā: parit anima: ⁊ nemo qui reputet: nec mirum: cum nec noſtros quidem aſſiduos ſentiamus defectus. Nonne ad ſingulas ſuppputatiōes iſtas iraſcimur: vrimur: anxiamur? Quām tolerabilius rerum q̄ꝫ mentium ſuſtinemus iacturam. Queſo tu D qui alios doces: doce teipſum pluris te habere q̄ꝫ tua. Tranſitoria iſta que ſtare tibi nullo modo queunt fac vt a te tranſeant non per te. Riuus qua fluit cauat terram: ſic diſcurſus temporalium conſcientiam rodit. Si poteſt torrens in agro excurrere ſine leſione ſatorum: ⁊ tute iſta ſine leſione mentis poſſe tractare confidito. Omnimodis conſulo: ſtudeas a te auertere concurſum horum: multa neſcias: plurima diſſimules: nonnulla obliuiſcaris.

¶ Quod conſiderato labore prelatorum minus placet honor eorum. Super can. ſer. xij. Capitulum. xxij.

FRatres reuereamur epiſcopos: ſꝫ vereamur A labores eorum. Si labores pēſamus non affectamus honores. Agnoſcamus impares vires noſtras: nec delectet moles: ⁊ femineos humeros virorum ſupponere ſarcinis. Nec obſeruemus eos: ſed honoremus. Inhumane nēpe eorū redarguis opera: quorum onera refugis. Temerarie obiurgat virum de prelio reuertentē mulier remanens in domo. Dico A enim. Si is qui de clauſtro eſt eum qui verſatur in populo interdum minus diſtrictē minuſue circunſpecte ſeſe agere deprehenderit. Verbi gratia: in verbo: in cibo: in ſomno: in riſu: in ira: in iudicio: nō ad iudicandum ſtatim proſiliat: ſed meminerit ſcriptum. Melior eſt iniquitas viri q̄ꝫ benefaciens mulier. Nam tu B quidem in tui cuſtodiam vigilans benefacis: ſed qui iuuat multos ⁊ melius facit ⁊ virilius. Quod ſi implere non ſufficit abſq; aliqua iniquitate id eſt abſq; quadam inequalitate C vite conuerſationis ſue: memento: quia charitas operit multitudinem peccatorum. Hec dicta ſunt contra geminam tentationem qua viri religioſi epiſcoporum vel ambigere gloriam vel exceſſus temere iudicare diabolicis inſtigationibus incitantur.

¶ De periculo prelationis. In epiſtolis. Capitulum. xxiij.

A C Onſidero gradum ⁊ caſum vereor: cõſidero faſtigium dignitatis ⁊ intueor faciem abyſſi iacētis deorſuꝫ. Attendo celſitudinem honoris ⁊ euicino reformido periculum: verumtamen optimaꝫ partem elegit ſibi maria. licet non minoris fortaſſe meriti ſit apud deum humilis conuerſatio marthe. Sed ⁊ electione maria laudatur: quoniam illa qui omnino quantū ad nos
B ſpectat eligenda. Hec vero ſi iniūgitur patienter eſt tolerāda. Prelatis nimirum vtraqꝫ vita neceſſaria eſt ⁊ epiſcoporum eſt vtriſqꝫ prouidere. Nec dubium quin longe periculoſior ceteris ſit eorum adminiſtratio: tamen ſi bene adminiſtrauerint: gradum bonum ſibi acquirit: ⁊ maiorem abundantiam ⁊ ſuperfluentem mēſuram accipient pacis.

¶ De acceptione perſonaruꝫ. In libro ſecundo de cõſideratione. Capitulum .xxiiij.

A VE auaritia nō eſt ꝙ tuum fatiget intuitum: cū pecuniam tanq̄ꝫ paleam dicaris habere. Non prorſus non eſt ꝙ pro illa timeatur a iudicijs tuis: ſed eſt ꝙ non minus ſepe nec noxie minus inſidiari iudicantibus ſolet: de quo maxime quid in tua lateat cõſcientia. latere te nolim. Quid illud ſit queris? Acceptio perſonarum. Non parui te reum peccati exiſtimes: ſi facies peccatorum ſumus: ⁊ non potius cauſas iudicas meritoruꝫ. Eſt B
item vitium: cuius ſi te immunem ſentis: inter omnes quos noui ex his q cathedras aſcenderunt: ſedebis me iudice ſolitarius: quia veraciter ſingulariterqꝫ leuabis te ſuper te. Facilitas credulitatis h̄ eſt: cuius calidiſſime vulpecule magiſtrorum neminem compari ſatis cauiſſe verſutias. Inde eis ipſis pro nihilo ire multe: inde innocentium frequens addictio: inde preiudicia in abſentes.

¶ Quod ira ⁊ nimia pietas ſubuertit iudiciuꝫ. Ubi ſupra.
Capitulum .xxv.

O Portet innoteſcat tibi zelus tuus: clementia tua: diſcretio quoqꝫ moderatrix earundem virtutum. A
Qualis videlicet in donādis iniurijs: qualis ſis in vlciſcendis: q̄ꝫ prouidus in vtroqꝫ modi: loci: temporis obſeruator: Prorſus cõſideranda tria hec in vſus virtutum harum: ne non ſint virtutes: ſi preter hoc reperiantur. Nempe eiuſmodi non natura virtutes ſꝫ vſus facit: nam ex ſe indifferentes noſcuntur eſſe. Tuum eſt autē abutendo ⁊ confundendo facere vitia. alius bene ⁊ ordinate vtendo virtutes. Solent di-

ſcretionis oculo caligante al-
terutrum ſibi preripere loca:
B terminos occupare. Porro ca
liginis due ſunt cauſe: ira ꝛ
mollior affectus: is iudicij cen
ſuram eneruat. illa precipitat.
Quomodo enim ab altero nõ
pericliteturꝫ aut pietas clemẽ-
tie: aut zeli rectitudo? Tur-
batus pre ira oculus clemẽter
nil intuetur. Suffuſus fluxa
quadam ꝛ muliebri mollitie
animi rectum non videt. Nõ
eris innocens ſi alius punias
eum cui forte parcenduꝫ eſſet:
aut parcas ei qui fuerat pu-
niendus. Impunitas auſum
parit. auſus exceſſum. Impu-
nitas incurie ſoboles: inſolen
tie mater: radix impudentie:
tranſgreſſionum nutrix.

¶ De diuerſis generibus am-
bientium. In libro quarto de
cõſideratione. Capl'm. xxvj.

A SUnt que neceſſario a
nobis rogantium aut
extorquet importunitas: aut
neceſſitas meretur. Alius
forte ꝛ pro ſe rogat. Pro quo
rogaris ſit ſuſpectus. Qui ipſe
rogat pro ſe iam iudicatuſ eſt.
nec intereſt pro ſe an pro aliuꝫ
quis roget. Clericum curiam
frequentantem qui non ſit de
curia ad idem noris pertine-
re ambientium genus. Adulã
tem ꝛ ad placitum cuiuſqꝫ lo-
quentem vnum de rogantibꝰ
puta etiã ſi nihil rogauerit.
Scorpioni non eſt in facie ꝙ B
formides: ſed pungat a cauda.
Si ad taliuꝫ blanditias cor tu
um vt aſſolet molliri ſenſeris
memineris ſcriptum. Omnis
homo primum bonum vinuꝫ
ponit. cum auteꝫ inebriati fue
rint tũc id ꝙ deterius eſt. Pa
ri pondere extimaueris eius
humilitatem qui timet ꝛ eius
qui ſperat. Uiri callidi ꝛ dolo
ſi eſſe proprium ſolet: tunc pre
tendere humilitatem cum ali
quid obtinere volunt. de qua-
bus dicit ſcriptura. Eſt qui
nequiter ſe humiliat: ꝛ interio-
ra eiuſ plena ſunt dolo. De no C
bis ipſis ſume huius ſenten-
tie euidens exemplum. Quan
tos quos ſupplices admiſiſti.
Poſtmodum ſuſtinuiſti gra-
ues: inſolentes: contumaces:
rebelles? Quod quidem inte-
rius maluꝫ tegit: principia po
ſteriora prodeunt. Uerboſulũ
adoleſcentem ꝛ ſtudenteꝫ elo-
quentie cum ſapientie ſit ina-
nis: non aliud q̃ iuſtitie hoſtẽ
reputes. Et hãc velim tibi ge
neralem conſtituas regulam:
vt omnem qui palam veretur
dicere ꝙ in aure locutus eſt
ſuſpectum habeas. Quod ſi
te iudicante dicendum coram
ille renuit: delatorem iudices
non accuſatorem.

¶ De malis prelatis. Super
canti. ſermo. lxxvj. Cap. xxvij.

A Non omnes ſunt amici ſponſi quos hodie ſpõſe hinc inde aſſiſtere cernis. Et qui vt vulgo aiunt eam quaſi adextrare videntur: pauci admodũ qui non que ſua ſunt querant ex omnibus caris eiꝰ. Diligit munera: nec poſſunt pariter diligere chriſtuȝ: quia manus dederunt mammone. Intuere quomodo incedit nitidi ⁊ ornati: circumamicti varietatibus tanq̃ȝ ſponſa procedens de talamo ſuo. Nonne ſi quempiam taliũ repente eminus procedentem aſpexeris: ſponſam potius putabis q̃ȝ

B ſponſe cuſtodem? Unde vero exuberare hãc illis exiſtimas rerum affluentiam. veſtiũ ſplẽdorem: menſarum luxuriem: congeriem vaſorum argenteorum ⁊ aureorum niſi de bonis ſpõſe? Inde eſt ꝙ illa pauper ⁊ inops ⁊ nuda relinquitur facie miſeranda: inculta: hyſpida: exanguis. Propter ħ non eſt ħ tempore ornate ſponſam ſed ſpoliare: non eſt cuſtodire ſed prodere: non eſt inſtruere ſed proſtituere. Non eſt paſce

C re gregeȝ ſed mactare ⁊ deuorare: dicente de illis domino. Qui deuorant plebem meam vt cibum panis: ⁊ in alio propheta. Peccata populi mei commedent: quaſi dicat: peccatorum pretie exigit ⁊ peccantibus debitam ſollicitudinem non impendunt. Quem dabis mihi de numero propoſitoꝝ qui non plus inuigilet ſubditorum euacuandis marſupijs quam vitijs extirpandis? Ubi qui orando flectat iram: predicet annum placabilem deo. Leuiora loquimur: grauiora grauius manet iudicium. O D vtinam tam vigiles reperientur ad curam q̃ȝ alacres cõcurrunt ad kathedram. vigilarent vtiq̃ȝ ſollicite: ſeruantes ſponſam ſibi creditam: immo vero vigilarent pro ſemetipſis. Parum eſt noſtrum vigilibus ꝙ non ſeruant nos niſi ⁊ perdãt. Altero quippe demerſi obliuionis ſomno ad nulluȝ dominice communicationis tonitruuȝ expergiſcuntur: vt vel ſuum ipſorum periculum expaueſcant. Inde eſt vt non parcant ſuis: qui non parcunt ſibi: perimentes pariter ⁊ pereuntes.

¶De prelatis qui ſibi vſurpãt prelationem. In ſententijs.

Capitulum. xxviij.

A Veh vobis qui clauem tollitis non ſcientie ſolum ſed auctoritatis: nec ipſi introitis: ⁊ multipliciter impeditis quos introducere debuiſtis. Tollitis enim non accipitis claues: de quibus dominus per prophetam cõqueritur. Ipſi regnauerunt ⁊ nõ ex me: principes extiterunt ⁊

ego non vocaui eos. Unde tā-
tus prelationis ardor: Unde
ambitionis impudentia tan-
ta? Unde tāta veſania preſum-
ptionis humane? Audeat ne
aliquis veſtrum terreni cuiuſ-
libet reguli non precipiente
aut etiam prohibente eo oc-
cupare miſteria: preripere be-
B neficia: negotia diſpenſare?
Nec tu deum putes que in ma-
gna domo ſua a vaſis ire aptis
in interitum ſubſtinet appro-
bare. Multi quidem veniunt:
ſed conſidera quis vocet. Uti-
nam cum quiſquis ſic intrat: ſi
fieri poſſet tam fideliter mini-
ſtraret: q̃ fiducialiter ſe ingeſ-
ſit. At difficile fortaſſis ꝛ im-
poſſibile eſt: vt ex amara radi-
ce ambitionis ſuauis fructus
ardeat charitatis. Ueh filijs
ire qui ſe miniſtros gr̃e ꝓfiten-
C tur. Ueh filijs ire. qui pacifico-
rū ſibi vſurpare gradus ꝛ no-
mina non verentur. Ueh mi-
niſtris infidelibus qui necdū
recōciliati recōciliationis alte-
ne negotia quaſi hoīes qui iu-
ſticiā fecerint. Apprehendent.
Ueh filijs ire: qui fideles ſeſe
mediatores pacis vt peccata
populi comedant mentiunſ.
Ueh qui ambulantes in car-
ne deo placere non poſſunt. ꝛ
D placare velle preſumit. Non
miramur fratres quicunq̄ pre-
ſentem ſtatum eccleſie miſera-
mur. Non miramur ſi vinde-
miat vineam domini: qui in-
ſtitutam a domino pretergre-
diatur viam. Nihil enim illi
de ſpiritu manſuetudinis quo
preoccupatos in delicto poſ-
ſit inſtruere: conſiderans ſeip-
ſum: ne ꝛ ipſe tentetur. Com-
punctionis lachrymas neſci-
ens: letatur magis cum male-
fecerit. ꝛ in rebꝰ peſſimis exul-
tat. Pecuniam non iuſtitiam
concupiſcit: oculi eius omne
ſublime vident. inſatiabiliter
eſurit dignitates: gloriā ſitit
humanum: procul ab eo miſe- E
ricordie viſcera: ſeuire potius
ꝛ tyrannum exhibere letatur
queſtum extimat pietatem.
Caue tibi ſpeculator domus
domini. Caue qui in eccleſia
chriſti locum cerneris tenere
ſublimem. Quam ingratus
enim: imo q̃ iniurioſus es. ma-
gno illi pietatis ſacramēto: ſi
illo queſtū extimans pietatē.
Quam infidelis ex ei qui mi-
niſterium hoc ſanguine proprio
conſecrauit: ſi eo queras glo-
riam tuam que nihil eſt.

¶ Quod perſecutio diſcernit
mercennarios a paſtoribus.
In dictis quibuſdā. Cap. xxix.

Utinam hodie quicunq̄ A
paſtores non ſunt: mer-
cennarios gregi vellent ſe exi-
bere non lupos. Utinam ipſi
non lederent. vtinam fugerēt
nemine perſequente. Utinam

non exponerent gregem do-
nec lupus veniens videretur.
Minimum ſuſtinendi fuerant ſi
inuenirentur preſertim tem-
pore pacis recipientes merce
dem ſuam: ⁊ pro mercede ſal-
tem in cuſtodia gregis laborã
tes dummodo non ipſi turba
rent gregis ⁊ gratis auerte-
rent a paſcuis iuſtitie ⁊ verita
tis nam perſecutio quidem in
dubitanter mercennarios a
paſtoribus ſegregat ⁊ diſcer-
B nit. Quando enim tranſitoria
damna non timeat qui tempo
ralia lucra ſectatur? Quando
terrenam ſubſtineat perſecu-
tionem propter iuſtitiam: qui
terrenam mercedem pluſq̃ iu
ſtitiam querit? Uſq; a deo ſi-
quidem perſecutionem non
ſubſtinet propter iuſtitiam: vt
perſecutionem maluerit q̃ iu
ſtitiam ſubſtinere. Nempe cõ
traria eſt operibus eorum: gra
uis eſt eis etiam ad audiendũ.
Ceterum propter auaritiam:
propter ambitionem paratos
videas vniuerſa pericula ſubi
re: ſuſcitare ſcãdala: ſubſtinere
odia: diſſimulare obprobria:
C negligere maledicta. Non eſt
ꝙ fures timeant veri paſtores
qui in celo theſaurizant. Non
eſt ꝙ caueantur de multiplici
tribulatione: vbi multiplica-
tionem mercedis attendunt.
quinimmo gaudeant magis
vt dignum eſt: ꝙ non tam per
ſecutio q̃ remuneratio augea
tur: ⁊ exultent eo abundanti-
us quo plura ſubſtinent pro-
pter chriſtum: vt eos proin-
de copioſior merces mane-
at apud ipſum. Quid timi-
di eſtis modice fidei? Fidelis
extat ſententia irrefragabili
veritate ſubnixa: quia nulla
nocebit aduerſitas ſi nulla do
minetur iniquitas. Sed parũ
eſt non nocere: etiam prode-
rit: ⁊ copioſius proderit: dum
modo ſit iuſtitia in intentio-
ne: chriſte cauſa apud quem
patientia pauperum non peri
bit in finem.

¶ De iudicio prelatorum. In
dictis quibuſdam. Cap. xxx.

A In clero gerens iniqua:
quid in miniſterio iudi-
cetur? Celeſte tenet officium.
Angelus domini exercituum
factus eſt: tanquam angelus
aut eligitur aut reprobatur
Inuenta quippe in angelis
prauitas diſtrictius iudicetur
neceſſe eſt: ⁊ inexorabilius q̃
humana. Age ergo ꝙ iudiciũ
graue his qui preſunt: ⁊ potẽ-
tes potenter tormenta patiẽ-
ter. Aſcẽdat ſuperbia tua ſem-
per: ſequere regem tuum: om-
ne ſublime videant oculi tui.
Feſtina multiplicare preben-
das: inde ad archidiaconatum
euola: demum aſpira ad epiſco-
patum ne ibi quidem requiem
habiturus: quoniam ſic itur

ad aſtra. Quo progrederis miſer an vt ab altiori gradu ſit caſus grauior? Neqꝫ eniꝫ ſic paulatiꝫ decides: ſed tanqꝫ fulgur in impetu vehementi quaſi alter ſathanas ſubito deiceris.

ℭ Explicit liber tertius. Incipiunt capitula libri quarti.

De infinita ambitione clericorum. j.
De promotione iuuenum ad eccleſiaſticas dignitates. ij.
De clericis qui peruerſo ordine querunt eccleſiaſtica beneficia. iij.
De clericis qui male deſeruiunt q̄ de eccleſijs hn̄t. iiij.
De clericis qui male expēdūt redditus eccleſie. v.
Quod clerici nullius ſint ordinis. vj.
De impudētia clericorū. vij.
De inſolentia clericoꝝ. viij.
Quomodo a ſingulis generibus hominum qꝫ delectat vſurpant clerici. ix.
De abhominatione clericorum. x.
Admonitio ad ipſos vt ſe corrigant. xj.
De periculo clericorū. xij.
De peruerſitate quorundam religioſorum. xiij.
De temperantia monachorum. xiiij.
De delicatis cibis monachorum. xv.
De nimio potu. xvj.
De pretioſo habitu. xvij.
De ſuperbis religioſis. xviij.
De negligentia abbatū. xix.
De ornamentis monachorum. xx.
De ſculpturis ⁊ picturis que fiunt in monaſterijs. xxj.
De aduocatis. xxij.
De appellationibus. xxiij.
De vſurpatione appellationum. xxiiij.

ℭ Expliciunt capitula libri tertij. Incipit liber quartus de clericis ⁊ monachis. De infinita ambitione clericorum. In epiſtola ad henricum epiſcopum. Capitulum. j.

Urritur in celo paſſiꝫ ab oī etate ⁊ ordine a doctis ad eccleſiaſticas curas: tanqꝫ ſine curis iam quiſqꝫ victurus ſit cum ad curas peruenerit. Nec mirum de his qui necdum in ſemetipſis experti ſunt: videntes quippe illos: qui iam proprios humeros capite ſarcine ſummiſerunt: non ſolum non gemere tanqꝫ ſub onere: ſed inſuper appetere plus onerari: non deterrentur periculis que cupiditate cecati non vident: ſed fauoribus amplius quos illis inuident prouocan

tur. O infinita ſemper ambitio: ⁊ inſatiabilis auaritia: cū primos honorum gradus meruerunt in eccleſia: meruerunt autem vel vite merito vel pecunie. ſiue etiam carnis ⁊ ſanguinis que regnum dei non poſſidebunt prerogatiua: nō ideo corda quieſcunt duplici ſemp eſtuantia deſiderio: quo vtiqꝫ magis ac magis dilatentur in plura ⁊ ad celſiora ſublimentur. Verbi gratia. Cum factus quis fuerit in quacūqꝫ eccleſia decanus. prepoſitus. Archidiaconus: aut aliquid huiuſmodi non contentus vno in vna: plures ſibi: immo quot quot valet conquirere honores ſatagit: tam in vna quam in pluribus. Quibus tamen omnibus ſi locus euenerit: libenter vnius prefert epiſcopi dignitatem. Sed nunquid ſic ſatiabitur. Factus epiſcopus archiepiſcopus eſſe deſiderat: quo forte adepto rurſum neſcio quid altius ſomnians. laborioſis itinerib⁹ ⁊ ſumptuoſis familiaritatibus romanuꝫ frequentare palatiuꝫ: queſtuoſas ſibi quaſdam exinde comparans amicitias. Si lucri ſpiritualis gratia hoc faciūt: laudandus eſt zelus: ſed preſumptio corrigenda.

¶ De promotione iuuenum ad eccleſiaſticas dignitates. Vbi ſupra. Capitulum. ij.

Meditantibus honores blandiuntur: ſed onera penſantibus tedio ſunt atqꝫ formidini. Non autem omnes capiunt hoc verbū. Multi enim nō tanta fiducia ⁊ alacritate currerent ad honores: ſi eſſe ſentierent ⁊ onera. Grauari profecto metuerent: nec cum tanto labore ⁊ periculo quarumlibet affectarent infulas dignitatum. Nunc vero quia attenditur gloria ⁊ non pena: purum eſſe clericum erubeſcitur in eccleſia: ſeqꝫ viles extimant ⁊ inglorios quocunqꝫ eminentiori loco non fuerint ſublimati. Scolares: pueri: ⁊ impuberes adoleſcentuli: ob ſanguinis dignitatē promouentur ad eccleſiaſticas dignitates: ⁊ de ſub ferula tranſferuntur ad principandū preſbyteris: letiores interim ꝙ virgas euaſerint: q̄ꝫ ꝙ meruerint principatum: nec tam illis blanditur adeptum q̄ꝫ adēptum magiſteriū: ⁊ h̄ quidē in initio. Proceſſu vero temporis paulatim inſoleſcentes docti ſunt in breui vendicare altaria: ſubditorum marſupia euacuare. magiſterijs nimiruꝫ in hac diſciplina vtentes idoneis ambitione ⁊ auaritia. A

Nec dicimus quācunqꝫ etateꝫ dei gratie prematuram: ſicut nec ſeram cum multos videamus iuniorum ſuper ſenes in- C

telligere moribus. antiqua re dies preuenire tempora: meritis ꝙ etati deeſt compenſare virtutibus. Boni pueri ꝙ etate videntur eſſe ſtudent ⁊ malitia. Malitia inquam ſed nō ſenſu: quorum nemo contemnat adoleſcentiam. Meliores bone indolis adoleſcentes inueteratis dierum malorum. Puer centum annorum maledictus erit: ⁊ eſt ere gione ſenectus venerabilis: non diuturna neqꝫ annorum numero cō-
D putata. Bonus puer hyeremias ante ſanctificatus ꝙ natus cum ſe excuſaret de pueritia: nihilominus conſtitutus eſt ſuper gentes ⁊ regna: bonus quoqꝫ daniel: cuius ſpiritum ſuſcitauit deus: vt conuinceret iniqua iudicia ⁊ ſanguinē innoxium liberaret. Deniqꝫ cani ſunt ſenſus hominis: ⁊ etas ſenectutis vita immaculata. Sicubi huiuſmodi puer ſenex promotus inuenitur: opus dei eſt: his qui tales nō ſunt mirandū non imitandū.

¶ De clericis qui peruerſo ordine querunt eccleſiaſtica beneficia. In dictis quibuſdam. Capitulum.iiij.

A QUis eam intētione gradus eccleſiaſticos ⁊ miniſteria ſanctuarij querit immo queritur: queri nēpe quaꝫ querere ipſe debuerat: vt ſine curis ſecundi in ſanctimonia cordis ⁊ corporis illuminandus accedat ad dominum: ⁊ ſuam pariter ⁊ proximorū operetur ſalutem: orationis ſtudio deditus ⁊ verbo predicationis? Nam ſi eo querit aut tenet animo: eoqꝫ intuitu vt huic vite hēat neceſſaria euangelizat vt manducet: ⁊ peruerſo nimis ordine celeſtibus terrena mercatur. B Quaꝫ certe dignius ampliuſqꝫ conſentaneum rationi: vt pro carnali victu carnalia magis opera ⁊ negotia exerceret: nec fieret inuerſor rerū aut inhonorare miniſterium ſpiritale. Sed modico eſt natura contenta: nec multi ſola in his neceſſaria querunt: quippe minori ſatis facile obtinenda periculo honorati incedere volunt: placere ſtudent hominibus delectari ⁊ ſuperbire ⁊ huic ſeculo conformari. Audi querelas domini: quid ſuper hac tanta hominum temeritate loquatur. C Ipſi inquit regnauerunt ⁊ non ex me: principes extiterunt ⁊ ego non vocaui eos. Uniuerſos ſiquidem in ordinibus eccleſiaſticis: ceteriſqꝫ ad ſanctuarium pertinentibꝰ honorem querentes propriū aut diuitias: ſeu corporis voluptatem: poſtremo que ſua ſunt non que ieſu chriſti manifeſte prorſus ⁊ indubitanter non ea que deus eſt charitas

ſed aliena deo ꝛ omnium radix maloꝛum cupiditas intro ducit. Quid iſtud temeritatis imo quid inſanie eſt? Ubi moꝛtis memoꝛia? Ubi dei timoꝛ? Ubi gehenne metus ꝛ terribilis expectatio illa iudicij? Sponſa nec cubiculum nec cellam ingredi niſi rege intro ducente pꝛeſumit: tu irreuerēter irruis nec vocatus nec introductus. Trahe me poſt te illa: in odoꝛem vnguentoꝛum tuorum curremus: nunc autē trahit ſua quemq; voluptas ꝛ odoꝛem turpis lucri ſectantes queſtum extimant pietatem. quoꝛum certa damnatio eſt.

¶ De clericis qui male deſeruiunt: q̄ de eccleſijs habēt. In dictis quibuſdam. Cap. iiij.

Meh veh tibi clerice: moꝛs in olla moꝛs in ollis carciunt moꝛs in huiuſmodi delitijs eſt: non modo quia ſecus introitum delectationis poſita eſſe cognoſcitur: ſed ob id maxime quia populi cōſtat eſſe peccata que comedis. Sūptus eccleſiaſticos gratis habere te reputas: cantando vt aiunt bona tibi pꝛouenire videntur. Sed bonū erat fodere magis aut etiam mendicare. Peccata enim populi comedetis: aſi pꝛopꝛia tibi minus ſufficere videntur. Sollicitus eſto tanq̄ redditurus rationem dignos pꝛo eis gemitus fundere: dignos age et penitentie fructus. Alioquin tibi noueris imputāda que modo inter delitias comedis ꝛ paruipendis: ꝛ ſimulas tanq̄ nihil attinentia tibi. O iudicioꝛum dei abyſſus multa. O terribilis deus in conſilijs ſuper filios hominum. Fruſtra incipient dicere miſeri mōtibus cadite ſuper nos ꝛ collibus coperite nos. Venient venient ante tribunal chꝛiſti. Audietur populoꝛum querela grauis: accuſatio dura: quorum vixere ſtipendijs nec diluere peccata quib⁹ facti ſunt duces ceci fraudulenti mediatoꝛes. Quid tibi inſipiens delitie ſapiunt. Quid diuitie ille cecos oblectant oculos: quibus merearis tam graue iudiciū: tam dure temetipſū obligare rationi. Uniuerſa quidē vſq; ad quadrantem nouiſſimum exigeris. Sed eſto: ſurgis ad vigilias: vadis ad miſſas: hoꝛis eoꝛum nocturnis diuiniſq; frequētas: bene facis: ſic eccleſie pꝛebendam gratis non accipis. Dignū eſt vt qui altario deſeruit: de altario viuat. Uiuat inq̄ de altario: nō ſuperbiat: non luxurietur: nō ditetur: non in clericatu diues ex paupe fiat: ex ignobili gloꝛioſus. Non ſibi de bonis eccleſie ampla palatia fabꝛicet: nec loculos inde congreget:

Marginal notes: in ep'a ad ſul. conet. / ſqbuſ. dā dcīſ

nec in vanitate:aut ſuperflui-
tate diſpergat. Non extollat
de facultate eccleſie cõſangui
neos:ſcilicet aut nepotes: ne
filias dixerim nuptui tradat.
In ep'la ad ful. conem Conceditur ergo tibi vt ſi be-
ne deſeruis:de altario viuas
non autem vt de altario luxu-
rieris:vt inde compares tibi
frena aurea: ſellas depictas:
calcaria de argẽtata:varia gri
ſiaqꝫ pellicia a collo ⁊ manibꝰ
ornatu purpureo diuerſifica-
ta.Deniqꝫ quicquid preter ne
ceſſarium victum ac ſimplicez
veſtituz de altario retines: tu
um non eſt:rapina eſt: ſacrile-
gium eſt.

¶De clericis qui male ex-
pendunt redditus eccleſie.In
dictis quibuſdam. Cap.v.

A Res pauperum non pau
peribus dare:par ſacri-
legij crimen eiſſe dignoſcitur.
Sane patrimonia ſunt paupe
rum facultates eccleſiarum: ⁊
ſacrilega eis crudelitate ſubri
pit:quicquid ſibi miniſtri ⁊ di
ſpenſatores:non vtiqꝫ domi-
ni:vel poſſeſſores: vltra victũ
accipiunt ⁊ veſtitum.Nec enĩ
ordinauit deus his qui euan-
gelio ſeruiunt: de euangelio
querere diuitias vel ornatuz:
ſed viuere ex eo: vt videlicet
ſint contenti alimento corpo
ris:non gule irritamenta:aut
incentiua libidinis:⁊ quibus
tegantur:non quibus ornen-
tur accipere. Sane qui non fi B
deliter introiuit neqꝫ per chri
ſtum: quidni fideliter agat ⁊
contra chriſtum? Manifeſtaz
ſine dubio faciet arborem fru
ctus:radicez palmites opus in
tentionem.Faciet ad ꝙ venit
vt mactet vtiqꝫ ⁊ diſperdat.
Quando enim altario ſeruiat
qui eiuſmodi eſt:ſeruiat aut in
ſpiritu ⁊ veritate? Aut quan-
do poterit neceſſarijs conten
tus eſſe: qui eo animo introi-
uit:vt ſtipendia cleri in vſum
voluptatis:curioſitatis: ⁊ va-
nitatis congreget:ſeruet: ex-
pectat? Triplex igitur funicu-
lus qui difficile rumpitur ho-
minem miſerum in pernitiez
trahit:qui impure intrat:indi
gne miniſtrat: ſed ⁊ ipſo fru-
ctu abutitur temporali.

¶Quod clerici nullius ſint or
dinis.In libro tertio de conſi
deratione. Capitulum.vj.

Quid ſibi vult ꝙ clerici A
aliud eſſe: aliud videri
volunt.Nempe habitu mulie
res:queſtu clericos: actu neu-
trum exhibent. Nam neqꝫ pu
gnant vt milites:neqꝫ vt cleri
ci euangelizãt. Cuius ordinis
ſunt:cum vtriuſqꝫ eſſe cupiũt?
Utrumqꝫ deſerunt. Utrumqꝫ
confundunt. Unuſquiſqꝫ in-
quit in ordine ſuo reſurget.
Iſti in quo? An qui ſine ordi-
ne peccauerũt ſine ordine pe-
ribunt? Aut ſi ſummꝰ ſapiens

deus veraciter creditur a ſum
mo vſq3 deorſum. nihil inordi
natum relinquere vereor non
alibi ordinandos q3 vbi nulli
us ordo ſed ſempiternus hor
B ror inhabitat. O miſerandã
ſponſam talibus creditam pa
ranimphis: qui aſſignata cul
tui eius proprio retinere que
ſtum non verentur. Non ami
ci pfecto ſpõſi ſed emuli ſunt.
qbuſ/ dã docſ Heu data eſt prouidentia eo
rum in occaſionem carnis: ⁊
qui ſibi pariter ⁊ alijs in celo
tabernacula eterna parare de
buerant: in terra coniungunt
domum ad domum: ⁊ copulãt
C agrum agro. Quis rapuit ab
ore apoſtolorum temporis ver
bum gratie: fiducie verbum: ec
ce nos reliquimus omnia ⁊ ſe
cuti ſumus te? Ecce enim vt po
pulus ſic ⁊ ſacerdos. Simili
ter volunt diuites fieri: ſimili
ter ⁊ abundantius ipſam his
preripi vt conſolationem: ſimi
liter amici egẽt ⁊ in aliena ta
bernacula recipiantur vtpo
te propria non habentes.

¶ De impudentia clericorum.
Ubi ſupra. Capl'm. vij.

A Cum impudentia ⁊ fron
toſitas cor hominis ob
durauerit: vt non paueat: non
horreat: non contremiſcat: ea
iam demũ deſperatio eſt. Quid
enim? horum ſibi conſcius ho
mo tanq3 qui iuſtitiam fecerit
diuino ſeſe vultui ſiſtere non
veretur: tanq3 domeſticus in
trat: exit: magiſtrum ſalutat: ge
nua flectit: oſculatur ore ſacri
lego. doloſe agit: ſed in cõſpe
ctu dei vtinam inueniatur ini
quitas eius ad odium. Odibi
lis ſane deo frontoſa temeri
tas: ⁊ impudentia exacranda.
Propter quid enim irritauit B
impius deum: exacerbauit do
minum peccator. Ut ſecundũ
multitudinem ire ſue non que
ratur? Non propter fornica
tiones: inceſtus: alius ſacrile
gia: nihil horum memorat pro
pheta. Sed q' in corde ſuo di
xerit nõ requiret. Sermo cor
dis affectio eſt: ⁊ dicere nõ re
quiret: non expaueſcere requi
ſiturum. Hec impietas cui
ſecundum multitudinem ire
ſue miſeretur deus: nec que
rit: nec arguit: nec flagellat:
nec vlciſcitur in adinuentio
nes eorum: ſicut de moyſe: ⁊
aaron ⁊ ſamuele legimus: qui
bus nimirum propitius fuit.

¶ De inſolentia clericorum.
In epiſtola ad papam Inno
centium. Capitulum. viij.

Inſolentia clericorum
vbiq3 terrarum turbat
⁊ moleſtat eccleſiam. Alienis A
nimirum laboribus locupletã
tur clerici comedũt fruct9 ter
re abſq3 pecunia: ⁊ prodit qua
ſi ex adipe iniquitas eorum.
Mens quippe aſſueta delitijs
nec occulta diſcipline ſarculo

multas contrahit ſordes. Ueh veh in domo dei videmus: qd in idolatras? Mentior ſi non idolorũ ſeruitus auaritia eſt: ſi non quibuſdam etiam venter ſuus factus eſt deus ſuus. Quod enim quiſq; pre ceteris colit: id ſibi deum conſtituiſſe
B probatur. Quantos ſane videmus qui chriſto domino non ſeruiunt. ſed ſuo ventri? Quã tos qui diligit munera: ſequũtur retributiones? Uendũt ſacramenta: iuſtitiam prodũt: quorum guttura nec dumtaxat ad laqueum: necdum profocauit fauces: verbum blaſſemie: vox ſacrilegij: ſermo neq̃: qd vultis mihi dare: et ego eum vobis tradam? Fornicatio et multis clericis etiã multipliciter regnat: qui puritatis
C auctori in puro corde et corpore miniſtrantes non verentur ſtare angelũ domini: qui ſecet medios et diſperdat: ſed omnino audent agni immaculati ſacras contingere carnes: et intingere in ſanguinem ſaluatoris manus nepharias: qbus paulo ante carnes prodolor meretricias attractarunt. Sic altaria circuire: ſic frequẽtare pſalmos: cum et eiuſmodi laus execrabilis ſit: et oratio in peccatum. Manifeſta loquimur: et quiuix aliqs erubeſcat.

Quomodo a ſingulis generibus hominũ quod delectat vſurpant clerici. In quibuſdã dictis. Capitulum. ix.

Habent ſingula quiq; hominum genera laboris aliquid: aliquid voluptatis. A
Sed aduertere eſt prudentiã aliquorum: et mirari quemadmodum nouo inter hoc artificio diſcernentes: et abinuicẽ ſequeſtrantes ea totum q̃ delectat eligunt et amplectũtur. q̃ moleſtum eſt fugiunt et declinant. Cum militibus nempe ſuperbie faſtus: amplam familiam nobiles apparatus: equorũ faleras: accipitres: aleas: et ſimilia queq; frequentãt.
Alij forte dependentes a collo rubicatas nimirum pelles ornatos thalamos: baltea et mollitiem omnẽ atq; gloriã. B
Ueſtium a mulierculis mutantur. Caute omnino lorice pondus et inſomnes in caſtris noctes: incertaq; diſcrimina preliorum muliebrem quoq; verecundiam et diſciplinam: alius ſiquid ſexus ille laboris habere creditur declinantes. Sudant agricole: putant et fodiunt vinitores: et qui inter hoc torpent otio: accedẽte fructuum tempore innouari ſibi horrea iubent: et promptuaria eorum plena. Utinam non pre illis. Utinam vel cum illis. Ui- C
uunt tritico: bibunt vue ſanguinem meraciſſimum. Parũ eſt: impinguantur et dilatãtur

adipe frumenti: herbarum
ſuccis peregrinum mutant vi
na ſaporem: ⁊ additur oleum
camino. Sed conſidera ⁊ ne
gotiatores. Circuunt mare ⁊
aridam in labore corporis ⁊
periculo vite: perituras ſibi
diuitias congregantes. Dura
ſunt hec. Caueant prudentes
noſtri: dulces in terra capiant
ſomnos ne dicam in ſtratis la
D ſciuient ſuis Erit tamen inue
nire in die feſto graues vaſis
aureis ⁊ argenteis: miniſtroꝝ
dextras refertas varijs opib⁹
mãticis perticas ornatas. In
ſcrineis tam multiplices lo
culos: vt ſi menſas habueris
nummularios putes. Quid fa
bros alius cementarios: cete
roſq; huiuſmodi operarios ne
ceſſe eſt numerare? Victum ſi
bi multo labore querunt: illi
mandant: dilitijs copioſis af
fluunt ocioſi. An non merito
tales poeta ſubſanat. Ne cuꝫ
forte ſuas repetitum venerit
olim. Grex auium plumas mo
ueat cornicula riſum. Furtiuis
E nudata coloribus. Cum reſur
gere ceperint homines: vnuſ
quiſq; in ſuo ordine: vbi putas
generatio iſta locabitur? Si
ad milites forte diuerterint:
exufflabit: quia minime ſecuꝫ
laborem aut pericula tolera
rint. Sic agitur cole: ſic nego
ciatores: ⁊ ſinguli quiq; ordi
nes hominum a ſuis eos ſimi
liter arcebit finibus: vtpote
qui in hominum labore non
fuerunt. Quid ergo reſtat niſi
vt quos omnis ordo repellit
pariter ⁊ accuſat: eum ſortiun
tur locuꝫ vbi nullus ordo: ſed
ſempitern⁹ horror inhabitat?

¶ De abhominatione clerico
rum. In dictis quibuſdam.

Capitulum .x.

Dilatata videtur eccleſia A
ipſa etiam cleri ſacratiſ
ſimus ordo ſuper numerum
multiplicatus eſt. Verumta
men ⁊ ſi multiplicaſti gentes
domine: non magnificaſti leti
tiam. Dum nihilominus ap
pareat deceſſiſſe meriti nume
ri acceſſiſſe. Curriſ paſſim ad
ſacros ordines: ⁊ reuerenda
ipſis quoq; ſpiritibus angeli
cis miniſteria homines appre
hendẽt ſine reuerentia: ſine cõ
ſideratione. Neq; enim ſignũ B
regni occupare celeſtis alius
illius timent imperij geſtare
coronam: in quibus auaritia
regnat: ambitio imperat. Do
minatur ſupbia: ſedet iniqui
tas: luxuria etiam precipitat:
in quibus ⁊ peſſima forte ap
pareat inter parietes abhomi
natio. Sed iuxta ezechielis ꝓ
phetiam parietem fodiamus:
vt in domo dei videamus hor
rendum. Siquidem poſt forni
cationis: poſt adulteria: poſt
inceſtus: ne ipſe quideꝫ apud
aliquos ignominie paſſiones

⁊ turpitudinis opera deſunt.
Utinam non fierent que vſq₃
C a deo non conueniunt. Utinã
nec nos dicere oporteret: vti-
nam nec dicentibus credere-
tur: ꝙ humanum aliquando
occupauerit animum tam ab-
hominanda cupido. Heu ge-
nus electum: regale ſacerdoti
um: gens ſancta: populus ac-
quiſitionis: quis intra tua illa
primordia tam diuina: ⁊ ſpiri
talibus affluentem cariſmati-
bus chriſtiane religionis or-
tum credere poſſet talia in te
aliquando experiri? Ingredi
untur cum hac macula taber
D naculum dei viuentis. Inha-
bitant cum hac macula tem-
plum ſanctum domini: polluē
tes: iudicium multiplex acce-
pturi ꝙ tam grauiſſimas con
ſcientias gerant: ⁊ nihilomi-
nus ſe ingerunt in ſanctuariũ
dei. Tales non modo non pla
cant deu₃: ſed magis irritant.
Irritant plane ⁊ infeſtum
reddunt ſibi: vereor ne ⁊ his
quibus eum propitiare debue
E rant. Utinam qui continere
non valent profeſſionem te-
merarie confiteri: aut celiba-
tui dare nomina vereantur.
Eſſet ſine dubio melius nube
re ꝗ̃ vri: ⁊ ſaluari in humili
gradu fidelis populi ꝗ̃ in de-
ri ſublimitate ⁊ deterius viue
re ⁊ diſtrictius iudicari. Mul
ti enim libertatem in qua vo-
cati ſunt in occaſiõe carnis de
diſſe videntur: abſtinentes re
medio nuptiali: ⁊ in omne de
inceps flagitium effluentes.
¶ Ammonitio ad ipſos cleri
cos vt ſe corrigant. vbi ſupra.

Capitulum. xi.

Parcipe obſecro fratres. A
parcite aĩabus veſtris:
parcite ſanguini qui pro vo-
bis effuſus eſt: horrendum ca
uere periculum: ignem qui pa
ratus eſt declinate: inueniatur
tamen non irriſoria profeſſio
perfectionis. Exhibeatur eti-
am virtus in ſpe₃ pietatis: nõ
ſit inanis celibis vite forma ⁊
vacua veritatis. Quidni peri
clitaretur caſtitas in delitijs:
veritas in multiloquio. chari
tas in hoc ſeculo neq̃₃? Fugite B
de medio babilonis: fugite ⁊
ſaluate animas veſtras: cõuo-
late ad vrbes refugij: vbi poſi
tis ⁊ de p̃teritis agere penitē
tiã: ⁊ in preſenti optinere gra
tiam ⁊ futuram gloriam fidu-
cialiter preſtolari. Nõ vos re-
tardet conſcientia peccatorũ
quia vbi illa abundauerit: ſu-
perabundare gratia conſue-
uit. Non penitentie auſteri-
tas ipſa terreat: neq₃ enim cõ-
digni ſunt paſſiones ad preteri
tam culpam que remittitur. C
Non ad preſente₃ conſolatio
nis gratiam que immittitur:
non ad futuram gloriam que
promittitur nobis. Si verbis

non creditis. Operibus tam credite: exemplis acquieſcite plurimorum. Currunt vndiq3 peccatores ad penitentiam et natura et conſuetudine pariter delicati. Exteriorem omnino aſperitatem non reputant: vt exaſperate conſcientie leniantur. Nil credentibus impoſſibile. Nil amantibus difficile. Nil aſperum mitib9. Nil humilibus arduum reperitur: quibus et gratia fert auxilium et obediendi deuotio lenit imperium.

Cde periculo clericorū. Super cantica ſermone .xxiij. Capitulum .xij.

A Pauēdum valde q in ſermone prophetico legimus: vbi loquens ad angelos ſuos deus: ſic ait. Miſeramur impio: quibus pauentibus atq3 querentibus: non ergo diſcet facere iuſtitiam: non inqt: ſubdenſq3 cauſa3. In terra ait ſanctorum iniqua geſſit: et nō videbit gloriam domini. Timeant clerici: timeant miniſtri eccleſie: qui in terris ſanctorum quas poſſident: tā iniqua gerunt: vt ſtipendijs que ſufficere debebant minime cōtenti: ſuperflua quibus egeni ſuſtentandi forent impie ſacrilegeq3 ſibi retineant: et in vſu ſue ſuperbie atq3 luxurie victū pauperum conſumere non vereātur duplici profecto iniquitate peccantes: q aliena diripiunt: et ſacris in ſuis vanitatibus et turpitudinibus abutūtur. B In labore inquit hominū non ſunt et cū hominibus nō flagellabuntur: ideoq3 tenuit eos ſuperbia ne humilientur ad penitentiam: ſed damnentur propter ſuperbiam cum ſuperbo diabolo et angelis eius. Nam qui in labore hominum nō ſunt: in labore profecto demonum erunt.

Cde peruerſitate quorundā religioſorum. In expoſitione ſuper miſſus eſt. Caplm .xiij.

A Non magnum eſt humilem eſſe in abiectione: magna prorſus et mira virtus humilitas honorata. Si me miſerum homuntionem meis deceptum ſimulationibus ad aliquem vel mediocrem honorem prouexerit eccleſie: deo nimirum h ppter mea vel propter ſubditorum peccata permittente: non me ſtatim oblitus qui fuerim: talem me puto: qualem ab hominibus qui cor non vident putatus ſum? Credo fame: conſcientiam nō attendo: et reputans non honores virtutibus ſed virtutes honori eo ſanctiorem quo ſuperiorem me extimo. Videas ple B

roſq; in eccleſia de ignobilib⁹ nobiles: de pauperibus diuites factos: ſubito intumeſcere priſtine obliuiſci abiectionis: genus quoq; ſuum erubeſcere ⁊ infirmos dedignari parentes: videas ⁊ homines pecunioſos ad honores quoq; eccleſiaſticos peruolare: moxq; applaudere ſanctitatem: veſtium dumtaxat mutatione non mentium: ⁊ dignos ſe extimare dignitate ad quam ambiendo peruenerunt: quodq; ſi audeo dicere adepti ſunt nūmis attribuere meritis. Omitto autem de his quos excecat ambitio: ⁊ honor ipſe ſuperbiendi eis materia eſt. Sed video ꝙ magis doleo poſt ſpretam ſeculi pompam nonnullos in ſchola humilitatis ſupbiam adiſcere: ac ſub alis mitis humiliſq; magiſtri grauius inſoleſcere: ⁊ impatientes amplius fieri in clauſtro q̃ꝫ fuiſſent in ſeculo. Quodq; magis perverſuꝫ eſt: pleriq; in domo dei non patiuntur haberi contēptui: qui in ſua non niſi contēptibiles eſſe potuerūt: vt qui: videlicet vbi a pluribus honores appetuntur ipſi locum habere non meruerunt: ſaltem inhonorabiles videantur: vbi ab hominibus honores contemnuntur. Uideo ⁊ alios ꝙ non ſine dolore videri debet poſt aggreſſam chriſti militiam rurſus ſecularibus implicari negotijs rurſus terrenis cupiditatibus īmergi: cuꝫ magna cura erigere muros ⁊ negligere mores ſub p̄textu quoq; communis vtilitatis verba vēdere diuitibus: ⁊ matronis ſalutationes: cōcupiſcere aliena: ⁊ ſua cum lite requirere. Ita ne mundum ſibi: ⁊ ſe mundo crucifixerunt? Ut qui ante vix in ſuo vico vel oppido cogniti fuerant: modo circueuntes puincias ⁊ curias frequentantes: regum noticias principum familiaritates aſſecuti ſunt.

¶ De intemperantia monachoruꝫ. In ſermone de apologetico. Capitulum. xiiij.

Nullus ordo quempiam recipit inordinatuꝫ: qđ vero inordinatum eſt ordo nō eſt. Unde non aduerſum ordinem ſed pro ordine diſputare putandus ero: ſi non ordinem in hominibus: ſed hominum vitia reprehendero. Dicitur ⁊ veraciter creditur ſanctos patres monachorum vitaꝫ inſtituiſſe: vt in ea plures ſaluarentur: vt vſq; ad infirmos regule temperaſſe rigorem non regulam deſtruxiſſe. Abſit autem vt credaꝫ tantas eos quās video in pleriſq; monaſterijs vanitates ac ſuperfluita-

tes preceipiſſe vel conceſſiſſe.
B Miror etenim vnde intra mo
nachos tanta intemperantia.
in commeſſationibus ꝛ pota-
tionibus: in veſtimentis ꝛ le-
ctiſternijs ꝛ equitaturis: ꝛ cõ-
ſtruendis edificijs inoleſcere
potuit: quatinus vbi h̄ ſtudio
ſius: voluptuoſius atq; effuſi-
us fiunt: ibi ordo melius tene
ri dicaẗ: ibi maior religio pu-
tetur. Ecce enim parcitas pu-
tatur auaritia: ſobrietas auſte
ritas creditur: ſilentium triſti
tia reputatur. Econtra remiſ-
ſio diſcretio dicitur: effuſio li-
beralitas: loquacitas affabili
tas: cachinatio iocunditas:
mollities veſtimentorum ꝛ e-
quorum faſtus honeſtas lecto
rum ſuperfluus cultus mundi
C tia. Cumq; alterutrum impen
dimus charitas appellatur.
Iſta charitas deſtruit charita
tem: hec diſcretio diſcretionē
confundit. Talis miſericordia
crudelitate plena eſt: qua vide
licet ita corpori ſeruit: vt ani-
ma iuguletur. Que enim cha-
ritas eſt carnem diligere: ꝛ ne
gligere ſpiritum? que vero di
ſcretio totum dare corpori ꝛ
anime nihil? Qualis vero mi
ſericordia ancillam reficere ꝛ
dominam interficere? nemo
pro huiuſmodi miſericordia
ſperet ſe conſequi miſericor-
diam: que miſericordibus pro
mittitur. Inordinata profe-
cto atq; irrationabilis miſeri
cordia eſt ſterilis ꝛ infructuo-
ſe carnis adimplendis inuigi
lare deſiderijs. Bona miſeri- D
cordia: miſere anime tue: qua
fit vt placeas deo. Alias autē
non eſt miſericordia ſicut iam
dixi: ſed crudelitas: nõ eſt cha
ritas ſed iniquitas: non eſt di-
ſcretio ſed cõfuſio inutilis car
nis concupiſcentijs inſeruire
ꝛ anime excolendis virtutibꝰ
nullam operam dare. Sub hac
tamen abuſione iam fiere vbi-
q; ſic pro ordine tenetur: fere
iam ita ab omnibus ſine que-
rela atq; irreprehēſibiliter ob
ſeruatur: q̄q̄ diſſimiliter. Nõ E
nulli quippe his omnibus tā-
q̄ non vtentes vtũtur: ꝛ ideo
aut cum nulla offenſa aut cum
minima. Aliquanti quippe h̄
agũt ex ſimplicitate. Aliquāti
ex charitate. Aliquanti ex ne-
ceſſitate. Quidam namq; ſim-
pliciter ita tenent: quoniam
ſic eis precipitur: parati aliud
agere: ſi aliter preciperetur.
Quidam autē ne diſcorditur
ab eis viuant cum quibus ha-
bitant: ſectantes in his non
ſuam libidinem ſed aliorum pa
cem. Alij vero quia reſiſtere
non valent multitudini con-
tradicentium: qui h̄ vtiq; tan-
q̄ pro ordine libera voce de-
fendũt: ꝛ quotiens iſti aliqua
prout ratio dictat reſtringere
vel mutare incipiunt: illi mox

tota auctoritate reſiſtunt.

¶De delicatis cibis monachorum. Ubi ſupra. Cap. xv.

A Qualis in principio cum ordo cepit monaſticus ad tantam crederet monacos inertiam deuenire? O quantum diſtamus ab his: qui in diebus antonij extitere monachi. Siquidem illi cuȝ ſe inuicem per tempus ex charitate reuiſerunt tanta ab inuiceȝ auiditate panem animarum percipiebant: vt corporis cibum penitus obliti diem plerumqȝ totum ieiunis ventribus ſed non mentibus tranſigebant. Et hic erat rectus ordo: quando digniori parti prius inſeruiebatur: hec ſumma diſcretio cum amplius ſumebat que maior: hec deniqȝ vera charitas vbi anime: quaruȝ charitate mortuus eſt chriſtus B tanta ſollicitudine refocillabantur. Nobis autem conuenientibus in vnum: vt verbis apoſtoli vtar: iam non eſt dominicam cenam manducare: panem quippe celeſteȝ nemo eſt qui requirat: nemo qui tribuat. Nihil de ſcripturis: nihil de ſalute agitur animaruȝ: ſed nuge ⁊ riſus ⁊ verba proferuntur in ventuȝ. Inter prādendum quantum fauces dapibus: tantum aures paſcuntur rumoribus: quibus totus intentus modum neſcias in edendo. C Interim autem fercula ferculis apponimur ⁊ pro ſolis carnibus a quibus abſtinetur grandia piſcium corpora duplicantur. Cumqȝ prioribus fueris ſatiatus: ſi ſecūdus attigeris: videberis tibi nunduȝ guſtaſſe piſces. Tāta quippe accuratione ⁊ arte coquorum cuncta apparantur: quatinus quatuor aut quinqȝ ferculis deuoratis: prima nō impediāt nouiſſima nec ſacietas minuat appetitum. Palatum quippe dum nouellis ſeducitur condimentis: paulatim diſſueſcunt cognita: ⁊ ad ſuccos extraneos veluti adhuc ieiunum auide renouatur indeſideria. D Uenter quippe dum neſcit oneratur: ſed varietas tollit faſtidium: quia enim puras vt eas natura creauit epulas faſtidimus: dum alia alijs multifarie permiſcētur: ⁊ ſumptis naturalibus quas deus indidit rebus: quibuſdam adulterinis gula prouocatur ſaporibus tranſitur nimirum meta eſſet inatis: ſed necdum delectatio ſuperatur. Quis eſt dicere ſufficit: quot modis (vt ceteris taceam) ſola oua verſantur ⁊ vexantur: quanto ſtudio euertuntur: ſubuertuntur: liquantur: ⁊ durantur: diminuuntur: ⁊ nunc quidem frixa:

nunc aſſa: nunc farſa: nūc mix tim: nunc ſingillatim apponi mur. Ut quid autem hec om nia niſi vt ſoli faſtidio conſula tur? Ipſa deinde qualitas re rum talis deforis apparere cu ratur vt non minus aſpectus q̄ꝫ guſtus delectetur: ꝛ cū iam ſtomachus crebris ructibus repletum ſe indicet: necdum tamen curioſitas ſatiatur: ſed dum oculi coloribus palatum ſaporibus illiciuntur: infelix ſtomachus cui nec colores lu cent: nec ſapores demulcent: dum omnia ſuſcipere cogitur: oppreſſus magis obruitur q̄ꝫ reficitur.

¶ De nimio potu. Ubi ſupra. Capitulum. xvj.

a Jam vero de aque potu quid dicam? quādo nec vllo quidem pacto vinū aqua tum admittitur? Omnes ni miruꝫ ex quo monachi ſumus infirmos ſtomachos habem⁹: ꝛ tam neceſſarium apoſtoli de vtendo vino conſilium meri to non negligimus: modico tamen ꝙ ille premiſit: neſcio cur pretermiſſo: ꝛ vtinam vel ſolo cum etiam purum eſt con tenti eſſemus. Pudet dicere. ſed magis pudet accitari: ꝛ ſi pudet auderi non pudet emē dari. Uideas vno in prandio ter vel quater ſemiplenum ca licem reportari: quatinus di uerſis vinis magis odoratis q̄ꝫ potatis: nec tam hauſtis q̄ꝫ attactis ſagaci probatione ꝛ celeri cognitione vnum tan dem e pluribus ꝙ fortius eſt eligatur. Quale eſt auteꝫ iſtud ꝙ nōnulla monaſteria ex mo re obſeruare dicuntur in ma gnis videlicet feſtis vina de libuta melle: pigmentorum re ſperſa pulueribus in conuen tu bibere? Nunquid ꝛ hoc fie ri dicemus propter infirmita tem ſtomachi? Ego vero ad nihil aliud valere video: niſi vt vel amplius bibatur vel vt delectabilius. Sed cum vene vino fuerint ingurgitate to to capite ingurgitate toto ca pite palpitantes ſic ſurgenti a menſa quid aliud libet niſi dormire? Si autem ad vigili as indigeſtum ſurgere cogis: non cantum ſed planctum po tius extorquebis. Cum vero ad lectum deuenero inquiſi tus incommoduꝫ plango non crapule peccatum: ſed ꝙ man ducare non queo.

¶ De pretioſo habitu. In ex poſitione ſuper miſſus eſt. Capitulum xvij.

a Quid de ipſo habitu di cam in quo iam non ca lor ſed color regritur: magni q̄ꝫ cultui veſtium q̄ꝫ virtutū in

ſiſtitur? Pudet dicere: vincuntur in ſuo ſtudio mulierculę: cum a monachis pretium affectatur in veſtibus non neceſſarias: nec ſaltē forma religionis retenta in habitu: ornati non armari appetunt milites chriſti: qui dum ſe preparare ad prelium ꝛ contra aereas poteſtates pretendere paupertatis inſigne debuerant: qđ vtiqꝫ aduerſarij valde formidant in mollitie veſtimentorum pacis potius preferentes inditium vltro ſe hoſtibus ſine ſan-

B guine tradūt inhermes. Que-

in.ꝗ.ð apolo gia. ritur ad induendum nō ꝙ vtilius ſed quod ſubtilius inuenitur: non ꝙ repellat frigus: ſed ꝙ ſuperbire cōpellat. Nō deniqꝫ iuxta regulam ꝙ vilius cōperari poteſt: ſed quod venuſtius immo vanius oſtentari. Heu me miſerū qualemcunqꝫ monachum cur adhuc viuo videre ad id deueniſſe ordinē noſtrum: ordinē .ſ. qui primus fuit in eccleſia: immo a quo cepit eccleſia: quo nullius in ter

C ra ſublimior angelicis ordinibus: nullus vicinior ei que in celis eſt hieruſalem mater noſtra: ſiue ob decorem caſtitatis ſiue propter charitatis ardorem: cuius apoſtoli inſtitutores: cuius hi quos paulus tamſepe ſanctos appellat incoatores extiterunt? Fuſi ſumus exterius ꝛ de regno dei ꝙ intra nos eſt relictis veris ac perhēnibus bonis foris querimus vanam conſolationem de vanitatibus ꝛ inſanijs falſis: ac iam religionis antiqꝫ non ſolum virtutē amiſimus ſed nec ſpeciem retinemus. Ecce enim ipſe habitus noſter ꝙ ꝛ dolēs dico qui humilitatis eſſe ſolebat inſigne a monachis noſtri temporis in ſignum geſtatur ſuperbie. Vix iam in noſtris D prouincijs inuenimus quo veſtiri dignemur. Miles ꝛ monachus ex eodem panno partiuntur ſibi cucullam ꝛ clamidem. Quiuis de ſeculo quantū libet honoratus etiamſi rex: etiamſi imperator ille fuerit: non tamen noſtra. Abhorrebit indumenta ſi ſuo ſibi modo preparata fuerint ꝛ aptata. Vanum cor vanitatis notam ingerit corpori: ꝛ exterior ſuperfluitas interioris vanitatis inditium eſt. Mollia indumenta anime mollitiem indicant. Non tantum curaretur corporis cultus: niſi prius neglecta fuiſſet mens inculta virtutibus.

¶ De ſuperbis religioſis. In ſermone de apologia.

Capitulum .xviij.

Veh ſemel ꝛ iterum pauperibus ſuperbis. Veh inquam ſemel: ꝛ veh iterū por A

tantibus crucem chriſti: ⁊ nõ ſequentibus chriſtum: qui nimirum cuius paſſionibus participant: humilitatem ſectari negligunt. Duplici quippe contritione conterentur: qui huiuſmodi ſunt: quando ⁊ his temporali gloria temporaliter ſe affligit ⁊ in futuro ꝑ iterna ſuperbia ad eterna ſupplicia pertrahuntur. Laborãt cum chriſto: ſed cuꝫ chriſto nõ regnant. Sequuntur chriſtuꝫ in paupertate ſua: ſed in gloria non ſequuntur. De torrente in via bibunt: ſed non exaltabit caput in prima. Lugent nunc ſed tunc non conſolabũtur. Et merito Quid enim facit ſuperbia ſub pannis humi B litatis ieſu? Nunquid non habet quo ſe palliet humana malitia: niſi vnde iuoluta eſt ifantia ſaluatoris? ⁊ quomodo intra preſepiunt domini ſimulatrix arrogantia ſe coartat: ac pro vagitibus innocentie maluꝫ inibi detractionis immurmurat? An non illi ſuperbiſſimi de pſalmo quorum prodijt ex adipe iniquitas eoruꝫ: multo tutius operti ſunt iniquitate ⁊ impietate ſua: q̃ꝫ nos latẽtes ſub ſãctitate aliena? Quis eſt magis ipius an profitens impietatem an mentiens ſanctitatem? nonne is ꝙ etiã mẽdatium addens: geminat impietatem.

¶ De negligentia abbatum. Ubi ſupra. Capitulum. xix.

Miror cum regula dicat A ad magiſtrum reſpicere quicquid a diſcipulis delinquitur: ⁊ dominus per ꝓphetam: ⁊ ſanguinem in peccato morientium de manu paſtorũ requirendũ eſſe minetur: quo modo Abbates noſtri talia fieri patiantur: niſi forte ſi audeam dicere: nemo fidenter reprehendit in quo ſe eſſe irreprehenſibilem non confidit. Siquideꝫ humilitatis eſt omnium: in quo quiſq; ſibi indulget alijs non vehementer iraſci. Dicam: dicam preſumptuoſus dicam: ſed verum dicam: quomodo lux mundi obtenebrata eſt? quorum nobis vita via vite debuit eſſe: dum exemplum in ſuis actibus oſtendit ſuperbie: ceci facti ſunt duces cecorum. Quid enim vt cetera taceam ſpecimen humilitatis B eſt: cum tãta pompa ⁊ equitatum incedere? tantis hominum ſeruitorum ſtipari obſequijs: ꝙ duob⁹ epiſcopis vni us abbatis ſufficiat multitudo? Mentior ſi non vidi abbatem ſexaginta equos ⁊ eo amplius in ſuo ducere comitatu. Dicas ſi videas tranſeuntes C non patres eſſe monachorum ſed dominos caſtellorum. Nõ rectores animarum ſed princi

pes prouinciarum. Tum dein de geſtari iubentur mappule: ſyphi: bacini: kãdelabra: & mãtice ſuffarcinate: non ſtramentis ſed ornamentis lectorum. Vix denique quatuor leugis a ſua quiſpiam domo recedit: niſi cum tota ſuppellectili ſua tã q̃ ſit vel iturus ad exercitum vel tranſiturus per deſertum: vbi non valeant inueniri neceſſaria.

¶ De ornamentis monachorum. In ſermo. de apologia. Capitulum. xx.

A Omitto oratoriorũ immenſas altitudines: immoderatas longitudines: ſupernacuas latitudines: ſumptuſas depolitiones: curioſas depictiones: qui dum in ſe orãtium retorquent aſpectũ: impediunt & affectũ: & mihi quodammodo repreſentant antiquum ritum iudeorum. Sed eſto: fiant hec ad honorem dei illud autem interrogo monachus monachos: q̃ in gentilibus gentilis arguebat. Dicite ait ille pontifices in ſancto quid facit aurum? Ergo autẽ dico. Dicite pauperes. Non enim attendo verſum ſed ſenſum. Dicite inquam pauperes

B ſi tamen pauperes. In ſancto quid facit aurum? Et quidem alia eſt cauſa epiſcoporũ: alia monachorum. Scimus nãque q̃ illi ſapientibus & inſipientibus debitores cum ſint carnalis populi deuotionem q̃ ſpiritualibus non poſſunt carnalibus excitãt ornamẽtis. Nos vero qui iam de populo exiuimus: qui mundi quoque pretioſa ac ſpecioſa pro chriſto reliquimus: qui omnia pulcre lucentia: canore mulcentia: ſuaue olentia: dulce ſaporãtia: tactu placentia: cuncta denique oblectamenta corporea: arbitrati ſumus vt ſtercora: vt chriſtum: lucrifaciamus: quorum queſo in his deuotionẽ in his excitare intendimus? Quem

C inquam ex his fructũ requirimus: ſtultorum admirationem: an ſimplicium oblationem: an quoniã commixti ſumus inter gentes: forte didicimus opera eorum: & ſeruimus adhuc ſculptilibus eorum? Et vt aperte loquar: an hoc totũ facit auaritia: que eſt idolorũ ſeruitus: & nõ requirimus fructum ſed datũ? Si queris quo modo? Miro inquam modo. Tali quadã arte ſpargitur es vt multipliciter expenditur: vt augeatur: & effuſio copiam parit. Ipſo quippe viſu ſumptuoſarum ſed mirandarum

D vanitatum accenduntur homines magis ad offerendum q̃ ad orandũ. Sic opes opibus hauriuntur: ſic pecunia pecu-

niam trahit: quia neſcio quo
pacto vbi amplius diuitiaruʒ
cernitur: ibi offeretur libenti
us. Auro textis reliquijs ſignan
tur: oculi ⁊ loculi aperiuntur:
oſtenditur pulcherrima for-
ma ſancti vel ſancte alicuius: ⁊
eo creditur reor ſanctior: quo
coloratior. Currunt homines
ad oſculanduʒ: inuitantur ad
donandum: ⁊ magis mirantur
pulcra q̄ʒ venerentur ſacra.
Ponuntur dehinc in eccleſia
gemmate nó corone ſed rote
circumſepte lampadibus: ſed
non minus fulgentes inſertis
lapidibus. Cernimus pro can
delabris arbores quaſdaʒ ere
ctas multo eris pondere: mi-
ro artificis opere fabricatas:
nec magis coruſcantes ſuppo
ſitis lucernis quam ſuis gem-
mis. Quid putas in his om-
nibus queritur penitentium
compunctio an intuentium
admiratio.

¶ De ſculpturis ⁊ picturis
que fiunt in monaſterijs. Ubi
ſupra. Capitulum. xxj.

A O Uanitas vanitatuʒ: ſed
non vanior q̄ʒ inſanior:
fulget eccleſia in parietibus: ⁊
in pauperibus eget: ſuos lapi
des induit auro: ⁊ ſuos filios
nudos deſerit. De ſumptibus
egenorum ſeruitur oculis di-
uituʒ. Inueniunt curioſi quo
delectentur: ⁊ non inueniunt
miſeri quo ſuſtententur. Ut
quid ſaltem ſanctorum imagi
nes non verentur: quibus vti
q̄ ipſum ꝙ pedibus conculca
tur ſcatet pauimentuʒ? Sepe
ſpuitur in ore angeli: ſepe ali-
cuius ſanctorum facies calci-
bus tunditur tranſeuntium. B
Et ſi non ſacris imaginibus:
cur non parcitur pulcris colo
ribus? Cur decoras quod mox
fedanduʒ eſt? Cur depingis ꝙ
neceſſe eſt cóculcari? Quid ti-
bi valent venuſte forme: vbi
puluere maculantur aſſidue?
Deniqʒ quid hoc ad pauperes
ad monachos: ad ſpirituales
viros? Niſi forte ⁊ hic aduer-
ſum memoratum iam verſicu-
lum propheticus ille reſpon-
deatur. Domine dilexi deco-
rem domus tue. ⁊. l. h. g. tue? C
Aſſentio. Patiamur ⁊ hoc fie
ri in eccleſia que ⁊ ſi noxia ſunt
vanis ⁊ auaris: nó tamen ſim-
plicibus ⁊ deuotis. Ceteruʒ in
clauſtro coram legentibus fra
tribus quid facit illa ridiculo-
ſa monſtruoſitas: mira quideʒ
deformis formoſitas: ⁊ formo
ſa deformitas? Quid ibi im̄un
de ſymie? quid feri leones? q̄d
monſtruoſi centauri? quid ſe
in homines? quid maculoſe ty
grides? quid milites pugnan-
tes? quid venatores tubici-
nātes? Uideas ſub vno capite
multa corpora: ⁊ rurſus i vno

D corpore capita multa. Cernitur hinc in quadrupede cauda ſerpentis. Illinc in piſce caput quadrupedis. Ibi beſtia prefert equum capram trahẽs retro dimidiam: hinc cornutũ animal equũ geſtat poſterius. Tam multa deniq̃ tamq̃ mira diuerſarum formarum apparet vbiq̃ varietas: vt magis legere libeat in marmoribus q̃ in codicibus: totumq̃ diem occupare ſingula iſta mirãdo q̃ in lege dei meditando.

¶ De aduocatis in libro primo de cõſideratione. Ca. xxij.

Diſputationes aduocatorum ⁊ pugne verborum magis ad ſubuerſionem q̃ ad inuentionem proficiunt veritatis. Hi ſunt qui docuerunt linguas ſuas loqui mendacium diſerti aduerſus iuſtitiam: eruditi pro falſitate. Sapientes ſunt vt faciant mala: eloquentes vt impugnent verum. Hi ſunt qui inſtruunt a quibus fuerant inſtruendi aſtruunt non cõperta ſed ſua. Struunt de proprio calumnias innocentie: deſtruunt ſimplicitatẽ veritatis: obſtruunt iudicij vias. Nihil ita abſq̃ labore manifeſtam facit veritatẽ vt breuis ⁊ pura narratio.

¶ De appellationibus. In libro tertio de conſideratione. Capitulum. xxiij.

A Magno in appellationibus ⁊ pio opus intuitu eſt: ne q magna fuit neceſſitate prouiſum male vtẽdo reddatur inutile. Mihi videtur ⁊ in multam poſſe eas deueniri perniciem: ſi nõ ſummo moderamine actitentur. Formulam hanc iuſtitie prefigit tibi ⁊ diuine incommutabilis ratio equitatis: ⁊ ni fallor ipſa appellationum lex: vt illicite vſurpata appellatio nec proſit appellanti: nec appellatio obſit. B Ut quid enim fruſtra fatigatus eſt homo? Quam plenum iuſtitie vt ſeſe potius leſerit qui voluit primum. Appellaſſe inique iniquum eſt: inique ⁊ impune iniquarum appellationum fomes. Iniqua aut omnis appellatio ad quã iuſtitie inopia non cogit. Appellare nõ vt graues ſed ſi graueris: licet appellandum a ſententia ante ſententiam improbe omnino: niſi ob manifeſtũ grauamen preſumitur appellatio: quid igitur non grauatus appellat? liquet aut grauare intendit: aut tempus redimere. C Non eſt autem ſuffragium appellatio ſed refugium. Quantos nouimus appellaſſe pulſantes: quo interim liceret q nunq̃ licet. Nonnullis

etiam quoad vixerunt licuiſſe appellationis ſuffragio nefaria ſcimus. Uerbi gratia adulterium: inceſtum. Quale eſt hoc turpitudini patrocinari: quod vel maxime formidaria a turpibus oportebat? Quouſq; dormitas: quouſq; non vigilat conſideratio tua ad tantam appellationum confuſionē atq; abuſionem? Preter ius et fas: preter morem et ordinem fuerit. Non modus non locus: non tempus: non cauſa diſcenitur aut perſona: preſumuntur leuiter: paſſim: plerumq; et nequitur. Uolentes malignari: nonne his potiſſimū terreri ſolebant? Nunc terrori ipſi ex his magis fiunt atq; in bonis antidotum verſuz in venenū. Appellantur boni a malis vt non fiant bona: et ſuperſedēt a voce tonitrui tui formidātes.

D

¶ De vſurpatione appellationum. In libro tertio de conſideratione. Capitulū xxiiij.

A Si mea queratur vel potius curetur ſententia. Dico appellationes vt nō cōtemnēdas ſic nec vſurpandas omnino. Porro horum quid inſolentius eſſe cenſeaz: haud facile dixeriz: niſi quod vſurpatio quandam videtur conteptus neceſſitatem? ac per hoc forte acrius inſectanda que amplius nocet: aut non vere nocentior eſt mala in ſe impartu peior. Nonne ipſa eſt: que ipſius vis quoq; nature aut extenuat aut exterminat. Nam ſepe rebus etiaz pretioſiſſimus pretij gratiam non modo demit ſed adimit. Quid ſacramentis acceptius? vſurpata tamen ab indignis indigneue tractata minime acceptantur: magis habent damnationez quia debitam venerationem non habent. Fateor grande et generale mundo bonum eſſe appellationes: idemq; tam neceſſariū quam ſolem ipſum mortalibus.

B

Reuera quidaz ſol iuſtitie eſt procedens ac redarguens opera tenebrarum: prorſus fouende et manu tenende: ſed quas extorſit neceſſarias non calliditas adinuenit. Uſurpatorie ſunt huiuſmodi omnes non ſubuenientes in neceſſitate: ſed opitulātes iniqtati. Quid ni veniant in conteptu? Quāti vt talibus quoq; deferrent: etiam de proprio ceſſere iure ne longo et caſſo itinere fatigarentur? Plures tn̄ ſua amittere nōferentes appellationes minus oportunas et celſa nomina oportunius cōtēpſerūt. Cum itaq; ex his liqueat non ex conceptu gigni vſurpationem: ſed ex vſurpatione conteptum videris tu quid ſibi velit: quod zelus noſter aſſidue pene vindicat illum: iſtam diſſimulat: vis perfectius coher-

C

cere contemptuʒ? cura in ipſo vtero peſſime matris prefocari germen neq̃ʒ. Quod ita fiet ſi vſurpatio digna animaduerſione mulctetur. Tolle vſurpationem: ⁊ contemptus excuſationem non habet Porro inexcuſabilitas auſuʒ explodet. Non ſit proinde vſurpator ⁊ contemptoruʒ nullus erit: alius admodum rarus. Beneſacis tu quod appellationuʒ negato ſuffragio: immo ſuffugio multa remittis negotia ad cognoſcetes vel q̃ cognoſcere cuius po. ſunt: vbi eſt certior aut facilior notio: ibi dec ſio tutior expeditiorq̃ʒ eſſe poteſt. q̃ʒ plenum gratie q̃ multorum proinde ⁊ laboribus partis ⁊ ſumptibus. At quibus ſic credas id tibi omnimodis attendendum.

Explicit liber quartus. Incipiunt capitula libri quinti.

De penitentia capitulum. j.
De confeſſione. ij.
De miſericordia dei in penitentes. iij.
De oratione. iiij.
De humilitate. v.
Quod magis neceſſaria eſt humilitas: q̃ʒ virginitas. vj.
Quomodo cuſtodiri pōt humilitas. vij.
De timore. viij.
De diſcretione. viiij.
De tribulatione. x.
De patientia. xj.
De iuſtitia. xij.
De miſericordia. xiij.
De correctione. xiiij.
De beniuolentia. xv.
De gratiarum actione. xvj.
De perſeuerantia. xvij.
De gratia dei. xviij.
De adiutorio diuino. xix.
De merito. xx.
De obedientia. xxj.
De diſciplina. xxij.
De ſilentio. xxiij.
De verecundia. xxiiij.
De temptatione. xxv.
Quod reſiſtēdo temptationibus victoria acqritur. xxvj.
De continentia. xxvij.
De abſtinentia. xxviij.
De ieiunio. xxix.
De paupertate. xxx.
De fide. xxxj.
De ſpe. xxxij.
De charitate. xxxiij.
De amore diuino. xxxiiij.
De violentia amoris. xxxv.
De teſtimonio ꝯſciētie xxxvj.
De pace. xxxvij.
De cōtemptu mundi. xxxviij.
De ſolitaria vita. xxxix.
De memoria dominice paſſionis. xl.
De deuotione. xlj.
De pſalmodia. xlij.
De conſideratione. xliij.
De contemplatione. xliiij.
De laude ſupne ciuitatis. xlv.
De premio eterno. xlvj.

Expliciunt capitula libri. v.

Incipit liber

Incipit liber quītus de penitentia. In ſmo. pent. C. p̄m.

Initiū reuerēdi ad dn̄z pnia eſt. penitētiā hr̄e dolere eſt: naz pniam agē remediuz doloris ē. Uanū tibi eſt dū peccare nō deſiſtis penitē. Uerus penitēs ſemp ē in dolore ⁊ labore. Dolet de p̄teritis: laborat p futuris cauēdis: vā ſiqd pnia ē ſine itermiſſiōis tpe: de pctīs dolē: ſic plāgit cōmiſſa: ne ꝯtaminet plāgēda. Irriſoꝛ nāqꝫ ē ⁊ nō verus penitēs: qui adhuc agit qđ peniteat. Si ḡ vis verus penitēs eſſe: ceſſa a pctō: ⁊ noli āpli⁹ peccare: qꝛ inanis ē penitētia: quā ſequēs ingnat culpa. Hec nēpe eſt ſaluatiōis nr̄e p̄ncipiū: cum incipimus reſpuere ꝙ diligebamus: dolere vnde letabamur: amplecti ꝙ timebamus: ſeq ꝙ fugiebamus: optare ꝙ ꝯtēnebamus. Infernus qdam ⁊ carcer aie rea ꝯſciētia eſt. Tribulatio vere penitentes diſcerint. Qui enim veraciter penitet: laborem penitētie non abhoꝛret: ſed qcquid ſibi pꝛo culpa quā odit iniungiť: tacita ꝯſciētia patiēter amplectiť: qbuſlibet quoqꝫ irrogatis iniurijs non laceſſit. Gaudete penitentes: quos a vijs veſtris prauis recedentes: excepit mox amaritudo ⁊ ꝯfuſio animi penitētis. Quātū diſplicet deo ipudētia peccatoꝛis: tātū penitētis vecundia placet. Deniqꝫ ⁊ ſupernas beatoꝝ manſiones attingit penitētie odoꝛ. Gaudēt angeli in ꝯuerſione ⁊ penitētia peccatoꝝ: hoīuz ſalutē ſitientes: lachꝛyme penitentium vinum eoꝝ. Qđ in illis odoꝛ vite ſapoꝛ gratie ſit: indulgētie guſtus recōciliationis iocunditas. ſanitas redeūtis inocētie: ſerenate ſuauitas ꝯſciētie multiplex: nūc ꝯſolatio arguētis ꝯſciētie: releuat cruciatū. Benignus eſt deus qui nō patiť nos tentari vltra ꝙ̄ poſſumus: maximeqꝫ inter initia cōuerſionis oleo miſericoꝛdie linit vlcera: vt nec moꝛbi quātitas: nec difficultas curationis vltra ꝙ̄ expedit innoteſcat. Magis aūt arridere videť facilitas quedā: que poſtmoduz euaneſcit: qñ iam exercitatos habēti ſenſus certamen foꝛte datur vt vincat: ⁊ diſcat qm̄ omniū potentioꝛ eſt ſapiētia.

[Margin notes: In lib. meditationū. — b — Inf. d gradibus humilita. — ſup cā. i. ſ xiii — ſup cā. ti. ſ xiii — In quibuſdā dictis.]

De ꝯfeſſiōe ſup cāt. Ca. ij.

Confeſſio aie vitaz indicat. Ubi ꝯfeſſio: ibi i cōſpectu dei pulchꝛitudo ē. Oīa ſiqdē in ꝯfeſſiōe lauanť: ⁊ hec ablutio in quandā inocentiā deputabiť. Sunt qui peccata ſua ſic ꝯfitenť: vt videri poſſet

[Margin notes: a — In ſ. d paſca. — Inf. d dupli. aduē.]

ex deſiderio mūdandi cordis id agere:niſi q̄ ea que ipſi ſpōte dicunt alijs ab alijs patientur audire non poſſunt:qui ſi vere mūdari deſiderarent:vt videnf nō irritarenf:ſʒ haberent eis gratiā:qui ſuas illis
b
maculas demōſtrarent. Cuius enim ſimulata ↄfeſſio eſt:vna vel leui ↄtumelia:aut exigua pena interrogatus:iaʒ humilitatem ſimulare:iam ſimulationem diſſimulare non pōt. Murmurat: frendet: iraſcif: nec in humilitate ſtare:ſed in ſupbia corruiſſe ꝓbaf. Execrāda nāqʒ fictio eſt peccatū diuidere ꝛ ſuperficietenus radere
c
nō intrinſecus eradicare. Nō enim vtilis eſt ↄfeſſio:niſi ſit i ore vītate ꝛ cordis puritate. Humilif ↄfitenti remittet deꝰ peccatū: ꝛ diabolus eū quem in hoīs corde inuaſerat amittit p̄ncipatū. Ubi nēpe peccatuʒ remittif:ibi ꝓculdubio diabolus de corde peccatoris expellif. Ama ↄfeſſionem ob quā amaris. Ama ↄfeſſionē ſi affectas decorē. Cōfeſſiōi iūgif decor:iūgif pulchritudo. Reuera vbi ↄfeſſio:ibi pulchritudo :ibi decor. Si peccata ſūt i confeſſione lauantur:ſi bona opa in ↄfeſſione cōmendanf. Cum mala tua ↄfiteris:ſacrifi-
d
cium eſt deo ſpūs ↄtribulatꝰ: cuʒ dei bn̄ficia imolas deo ſacrificiū laudis. Bonū anime

Jn li. de gradibus humilitatis

Jn libro meditā.

Sup cāti. ſ. vi.

Jn epiſto. ad ſophiam.

ornamentū ↄfeſſio:que ꝛ peccatorem purgat:ꝛ iuſtū redit purgatiorem. Abſqʒ ↄfeſſione iuſtus videf ingratus:ꝛ peccator mortuus reputaf. Cōfeſſio igitur peccatoris eſt vita iuſti gloria:ꝛ neceſſaria eſt peccatori:ꝛ iuſtū nihilominus decet Deiqʒ fctos decet collaudatio.

¶De miſicordia dei in penitentes:ſup cāti. ſmo. xx. C. iij.

Uo in deo ſunt ingenite māſuetudinis argumenta:q̄ ꝛ patiēter expectat delinquētes:ꝛ clemēter recipit penitentes. Gemina inq̄ʒ dulcedo ſuauitatis exuberat in pectore dn̄i ieſu xp̄i:longanimitas vʒ in expectando:in donādo facilitas. Ad hoc ſiqdem diu ſuſpēdit ſuiam vltionis a ↄtēnente: vt qn̄qʒ exhibeat gratiā remiſſionis in penitēte. O ſolus vere beatus: cui nec imputabit dn̄s pctm̄. Nā quis nō habuit peccatū? Nemo. Sufficit mihi ad oēm iuſtitiam ſolum habere ꝓpitium cui ſoli peccaui. Oē q̄ mihi ipſe non imputare decreuerit:ſic eſt:quaſi nō fuerit. Utiqʒ q̄ factū eſt:non pōt nō fieri ipſo tn̄ nō imputāte:erit quaſi non fuerit. Non peccare dei iuſtitia eſt:hoīs iuſtitia indulgentia dei. Qʒ diues es in miſericordia:q̄ʒ magnificus in iuſtitia. Jn gratia q̄ʒ magnificus dn̄e deus nr̄. Nō eſt qui ſimilis

a

Sup cāti. ſ. xxiij.

b

Jn enūciatione do. ſ.

fit tibi muneratoꝛ copioſiſſi-
me remuneratoꝛ egſſime piiſ-
ſime liberatoꝛ. Gratis reſpicis
humiles: iuſte iudicas inocen
tes: miſericoꝛdit ſaluas ēt pec
In ſ.ð paſſ o. i.c. cantes. O q̄ꝫ mult⁹es ad igno
ſcendū O q̄ꝫ magna multitu-
c do dulcedinis tue dn̄e. O q̄ꝫ
longe ſunt cogitationes tue a
In ſ. c.xl. cogitationibus noſtris. O q̄ꝫ
firmata eſt etiā ſup impios mi
ſericoꝛdia tua. Sed ſi magna
eſt inigtas mea: multo maioꝛ ē
dn̄e pietas tua. Ideoqꝫ cuꝫ ad
meipm turbata fuerit anima
mea: memoꝛ ſuꝫ multitudinis
miſericoꝛdie tue: ⁊ reſpiro in
In ſ.ð purificatiōe ea. In cōi poſita eſt offerṫ om
nibus: ⁊ nemo illius exps niſi
qui renuit. Gaudeat ergo qſ-
quis ille eſt: quē ppetue dāna-
tionis reuꝫ adiudicabat ꝯſcie
In ſ.ð vigil. dn̄i. tia peccatoꝛuꝫ. Excedit qppe
pietas ieſu omniū criminum
quantitatē ſeu numeroſitateꝫ
Maioꝛ ingt Caym iniquitas
mea: q̄ꝫ vt veniā merear. Ab-
ſup cāti. ſ. xi ſit: Abſit. Maioꝛ eſt dei pietas
Sup q̄ꝫ queuis inigtas: Reuera be
cāti. ſ. nign⁹ ⁊ miſericoꝛs eſt: ſuauis
xxxvi. ⁊ mitis eſt. Copioſe miſericoꝛ
die preſtabilis ſup malitiam:
Sup canti. multus ad ignoſcendū. Quip
ſ. xlij. pe cui⁹ vera bonitas: cui fons
pietatis eſt māſio: cui familia
e ris ſuauitas: ⁊ cui ꝓpriū eſt mi
In na ſereri. Vex id quideꝫ cui vult
ti. do. miſereṫ: ⁊ quem vult indurat.
Sed q̄ miſereṫ ꝓpꝛium eſt illi

ex ſe enim ſumit materiā ⁊ ve
lut quodā ſeminariū miſerēdi
Nam q̄ iudicat ⁊ ꝯdēnat: nos
euꝫ quodāmodo cogimus: vt
longe aliter de coꝛde ipſi⁹ mi-
ſeratio quā animaduerſio ꝓce
dere videaṫ. Recte igiṫ nō pa-
ter iudicioꝝ vel vltionū diciṫ
ſed pater miſericoꝛdiaꝝ: q̄ mi
ſerendi cauſam: ⁊ originem ſu
mat ex ꝓpꝛio iudicandi vel vl
ciſcendi magis ex nr̄o. Pro-
pterea qui prudentes ſunt: nō
operiunt vulnera ſua: ſed dete-
gunt ⁊ confitentur dn̄o: quo-
niam bonus: quoniam in ſecu
lum miſericoꝛdia eius.

¶ De orōne ī qbuſdā dcis c. 4

ORatio oris eſt rō: quā- a
do iā oꝛe ſuo loqṫ hō cū Sup
deo ſuo. Orantē deniqꝫ hoīeꝫ canti.
deo loqui qs dubitet? In orō- ſ.l.
ne daṫ bona voluntas. In dei Sup
auribus deſideriū vehemens ps. qui hitat.
clamoꝛ magnus: remiſſa autē ſ. ix.
intentio vox ſubmiſſa. Ad coꝛ
de eniꝫ potius vocē q̄ꝫ ad coꝛ
poꝛis aures eius. Oratio fidei In pa
ꝓficiſciṫ per viam celi: nec ceſ bulo ſilij re
ſat donec intret poꝛtas dn̄i: ⁊ gis.
ſicut familiare mancipiū acce
dens ad thronuꝫ gloꝛie: ꝯfidē
tia eius exponit neceſſitatis
ſue negociū. Eſt enim orō nū- In ſ.ð
cius fideliſſimus notus regi ⁊ guerra ſter
oī curie: q in ſecreto noctis ſi- hierſ
lentio per occultas ⁊ ſibi no- ⁊ babi
tas ſemitas archana celi pene lo.
trare ⁊ cubiculū regis adire:

⁊ ſua importunitate ⁊ miſera
bili ſupplicatione pium regis
animũ flectere:⁊ laborãtibus
b opem impetrare ſollicitus ē.
ſup cã. lxxxv Orare h eſt dñi querere:vnũ
eſt enim. Nõ recte oras:ſi orã-
do preter deum aliqd queras:
aut ꝙ ꝑpter deũ nõ queras:
qm̃ in ipſo ſunt oĩa:ibi reme-
dia vulneꝝ:ibi ſubſidia neceſ-
ſitatum:ibi ꝑfectuũ copie re-
ſarcitus defectuũ: ibi qcquid
accipe vel habere hoĩbus ex-
pedit qcqd decet ac oportet.
c Sine cauſa ergo aliñ adeo pe
titur:cum ipſe ſit oĩa. Nam ſi
iſta tp̃alia cum neceſſe eſt po-
ſtulare videamur:ſi deus in cã
eſt:vt ꝙ dignum eſt:non vtiq̃
illa ſed hũc potius querimus
In ex- pone ō miſſus ꝑpter quem alia poſtulamus.
Uult aũt a ſe regri deus etiã
ꝙ pollicet:⁊ ideo forte multa
que dare diſpoſuit prius polli
cet:vt ex ꝓmiſſiõe deuotio ex-
citet. Sicq̃ ꝙ gratis daturus
erat:deuota oratio ꝓmeretur
Sic pius dñs qui oẽs hoĩes
vult ſaluos fieri merita nobis
extorquet a nobis:vt dũ nec
d preuenit tribuẽdo ꝙ tribuat
Super canti.s lxxxv. gratis agit:ne gratis tribuat.
locum ⁊ tẽpus obſeruare opꝫ
eum qui ſibi orare voluerit.
Tẽpus feriatũ cõmodius ap-
tiuſq̃:maxime autẽ cum ꝓfun
dum nocturnus ſopor indi-
cit ſilẽtium:tũc plane liberior
erit puriorq̃ oratio. Quã ſecre
ta de nocte aſcendit oro:ſola
arbitro deo ſcõq̃ angelo:qui
illam ſupno altari ſuſcipit pre
ſentandam. Quã grata ⁊ lucida
verecũdo colorata rubore:qꝫ
ſerena ⁊ placida:nullo intus
turbata clamore vel ſtrepitu:
qꝫ deniq̃ mũda ⁊ ſincera nul-
lo reſpſa puluere terrene ſol-
licitudinis: nulla aſpicientis
laude ſeu adulatione tentata.
Credimus angelos ſctõs aſta c
re orantibus:offerre deo pre-
ces ⁊ vota hominũ:vbi tñ ſi-
ne ira ⁊ diſceptatione leuari
puras manus ꝑſpexerit. Pro In ſer. ee.xl.
pterea rogo vos frẽs:ut ſemp
ad manũ habeatis tutiſſimũ
orõnis refugiũ. Nemo veſtrũ
paruipendat oratiõe ſuam:
Dico eni vobis:qꝛ ipẽ ad quẽ
oramus non ꝑuipendit eam.
Priuſq̃ egreſſa ſit de ore nr̃o
ipſe eam ſcribi iubet in libro
ſuo:⁊ vnũ e duobus indubitã
ter ſperare poſſumus:qm̃ aut
dabit ꝙ petimus aut ꝙ nobis
nouit vtilius. Nos enĩ quod
oremus ſicut oportet neſci-
mus:ſed miſeretur ille ſuper
ignorantia nr̃a:⁊ orõnẽ beni
gne ſuſcipiens: ꝙ nobis aut
oĩno non eſt vtile:aut nõ tam
cito dare neceſſe eſt mĩme tri
buit:oĩno tñ infructuoſa nõ
erit:qñ qdeꝫ tanta ſup te cura
eſt deo tuo vt quotiens igno
rãs queris ꝙ tibi inutile eſt:
nõ te audiat ſup h:ſed mutet

In qui illud vtiliori dono. Illud tñ
buſdã breuiter dico nõnullos vt ar-
dictis. bitror expiri interdũ in orõ-
ne ariditatẽ ꝛ ebetudinẽ quã-
dam mentis: vt ſolis orantes
labijs non ſatis attendãt: ne-
q3 que dicãt: neq3 cui loquan-
tur: pro eo ꝙ velut ex ꝯſuetu-
s dine quadã cum minus digna
reuerentia ꝛ ſollicitudine ac-
ceſſerunt. In cũctis igit̃ acti-
bus noſtris multa opus eſt ani
mi vigilantia: ſed precipue in
orõne. Licet enim ſemp videa
mur: ſed in orõne etiã preſen-
tamus ꝛ oſtendimus nos q̃ſi
facie ad faciẽ cum deo loquen
tes. Porro q̃3uis vbiq3 ſit ds:
in celo tñ orãdus eſt: ibiq3 orõ
nis tpe cogitãdus. Sic igitur
oret qui orat: ſic ſemetipſu3 cõ
ſideret ꝛ attendat: tanq̃3 pſen
tatum domino maieſtatis.

¶ De humilitate. In ſmone
de gradibus humilitatis. C. v.

H Umilitas eſt virt⁹ qua
homo veriſſima ſui co-
gnitione ſibiipſi vileſcit. Ma
gna ꝛ ſublimis virtus humili
tas que pmeretur ꝙ nõ doce-
tur digna adipiſci: ꝙ non va-
let addiſci. digna a deo ꝛ ð do
Super ꝯcipe ꝙ ſuis ipſa v̇bis explica
canti. ſ re non põt. Sola virtus humi
lxxxiiij litatis leſe charitatis repatio.
Sola pfecto non ſolet gloria
ri: non nouit preſumere ꝯten
dere non ꝯſueuit humilitas.
Non ꝯtendit iudicio nõ pre-
tendit iuſtitiã qui vere humi-
lis eſt. Porro humilitas deo
nos reconciliat deo placet in
nobis: ſed cui nam potiſſimũ In ep̃a ad hen. ep̃3 ſen.
vaſi gr̃a ĩfundet̃? Quale pote-
rimus idoneum gr̃e recepta-
culum exhibere? Balſamũ eſt
puriſſimũ ꝛ ſolidiſſimũ vas re
quirit. Et qd tam puru3 qd ve
tam ſolidu3 q̃3 humilitas cor-
dis? merito pinde humilibus
dat̃ gr̃a. Semp ſolet eſſe diuie In ſer. anũcia
gr̃e familiaris virtus humili- tio. dñi
tas. Nimirũ ꝯſeruande humi In ex-
litatis gr̃a diuina ſolet pietas põne ð̃ miſſus
ordinare: vt q̃3to qſq3 plus pfi eſt.
cit: tanto minus ſe reputet p c
feciſſe. Nam ꝛ vſq3 ad ſupre-
mum exercitij ſpũalis gradu3
ſiqs pfecerit aliqd ei de primi
gradus impfectiõe relinqtur
vt vix primu3 ſibi videat̃ ade-
pt⁹. Op3 nãq3 humiliter ſen- In qui
tire ſe nitentem ad altiora: ne buſdã
dũ ſupra ſe attollit̃ cadeat a ſe iniis.
niſi in ſe firmiter fuerit p verã
humilitate3 ſolidatus: q2 niſi
humilitatis merito maxima
minime obtinent̃. Inſipiens Super
eſt enim ꝛ inſanus quicũq3 in canti. ſ
alijs vite meritis: qcũq3 ĩ alia xxxiiij.
religione ſeu ſapientia: niſi in
ſola humilitate ꝯfidit. Humi-
litas in honore: honor eſt ipſi
us honoris: ꝛ dignitas digni-
tatis. Ois dignitas ipo digni d
tatis noie indigna eſt ſi humi
lia dedignat̃. Si egregius es
eſto tñ de grege. Si oib⁹ pre-

es non dedigneris ſubeſſe.

In ſ. de excellentia humilitatis

Quid tu inflaris o homo? q̄d extolleris ſine cā? q̄d altum ſapis: ꝛ oculi tui cauſe ſublime vident? Sublimis q̄ppe dn̄s: ſꝫ nō ita ꝑponit̃ tibi. Laudabilis magnitudo illius: nō etiaꝫ mirabilis.

In ſ. de aſcēſiōe d.

Humiliare ꝛ apprehendito: q꞉ ſola eſt humilitas que exaltat: ſola que ducit ad vitam: hec eſt via: non eſt alia p̄ter ipſam. Qui aliter vadit: cadit potius q̄ꝫ aſcendat. O puerſitas. O abuſio filiorum adam: quia cum aſcendere difficilimuꝫ ſit: deſcēdere autem facillimū: ipſi leuiter aſcēdūt: ꝛ deſcēdunt difficilius: parati ad honores: ad celſitudines graduū eccleſiaſticoꝝ: ipſiſ ēt angelicis humeris formidandas: ad ſequendū aūt te dn̄e leſu vix īuenit̃ qui vel trahi patiatur: qui velit duci per viaꝫ mādatoꝝ tuoꝝ.

In ſ. de xl.

Et certe qui ꝯtēdit ſupgredi p̄rimos multas iueniet difficultates: multos habebit emulos: multos patiet̃ ꝯtradictores. Nihil vero facilius eſt volenti: q̄ꝫ humiliare ſeipſum.

Quod magis neceſſaria eſt humilitas q̄ꝫ v̓ginitas. In expoſitione ſup miſſus eſt. C. vj.

a Pulchra pmixtio virginitatis ꝛ humilitatis: nec mediocriter placet deo illa aīa: in qua ꝛ humilitas cōmēdat virginitatē: ꝛ virginitas exornat humilitatē. Laudabilis virtus virginitas: ſed magis humilitas neceſſaria. Poteſt deniq̄ꝫ ſine virginitate ſaluari: ſine humilitate nō potes. Pōt inq̄ꝫ placere hūilitas que virginitatē ꝺplorat amiſſam: ſine humilitate autē audeo dicere: nec virginitas marie placuiſſet: q꞉ etiā vt placeret eius virginitas: humilitas pculdubio fecit. Quid di- b
cis virgo ſupbe. Maria virginem ſe oblita gloriat̃ de hūilitate dicens. Reſpexit deus humilitatē ancille ſue potius q̄ꝫ virginitatē: ꝛ tu negligendo humilitateꝫ blandiris tibi de virginitate? Expedit tibi virginem non eſſe q̄ꝫ de virginitate inſoleſcere. Non omniuꝫ quidē eſt virginitas: multo tñ paucoꝝ eſt cuꝫ humilitate virginitas. Q̄ ſi ꝛ virgo ꝛ humilis es: q̄ſq̄s es magnus es. Attamen ſalubriorē elegit ſequēdi partē in humilitate peccator: q̄ꝫ in virginitate ſupbus: cum ꝛ illius imunditiam ſuaꝫ humilis ſatiſfactio purget: et huiuſmodi pudicitiam ſuperbia inquinet.

q̄ꝫ mi- r ꝫ eſt eē virgo nē ꝛ humilem.

Quomō cuſtodiri pōt humilitas. In ſermone in labore meſſis. Cap. vij.

Altiora ſemp attendas q꞉ in eo plenitudo conſtat humilitatis. Nam ſi forte in re aliqua maior fratre ali-

quo gr͂a tibi collata videt᷑:ſed
in multis ſi bonus fueris emu
lato2 iudicare te poteris infe
riorem.Quid enim ſi labora-
re aut ieiunare plus illo potes
⁊ ille te patientia ſupat humi
litate ꝓcedit:ſupeminet chari
tate?Quid enim tota die cir-
ca id ꝙ videris habere inſipiē
ti cogitatione verſaris? Eſto
magni ſollicitus vt ſcias quid
deſit tibi:hoc eni melius.Nō
ergo magnope cogites q̄ vi-
deris habere:niſi forte iterdū
vt gr͂as agere poſſis:⁊ te noue
ris debitorē ei eſſe qui dedit:
ſeu gr͂a ꝯſolationis cum id ne
ceſſe fuerit: ne qualibet ex cā
b triſtio2 fias.De cet͛o ea magis
ſemp attende que alius habꝫ:
tu nō habes:ꝙ hec cognitio ī
humilitate cuſtodiat:⁊ a dſcē
ſu tepiditatis elonget:⁊ accē-
dat deſiderio ꝓficiendi. Uide
ergo quāta electione mala co
gitatio illa parturiat:q̄ꝫ ſedu
le verſas in aīo ꝙ tibi habere
videris: ⁊ alteꝝ quēpiaꝫ exti-
mas non hr͂e.Hinc eniꝫ eleua
ris in ſupbiā dum te p2eponis
alteri:hic ꝓficere negligis dū
te magnū quēpiaꝫ arbitraris:
hinc demū incipis ⁊ deficere
dum tibi alterius cōparatiōe
etiā nimis egiſſe videris:ſicq̄ꝫ
in tepiditatē incidis ⁊ incipis
remiſſius agere.
¶De timo2e.In ſermone de
dn̄ica poſt oct͛.ephie.Ca.viij.

AQua ſapiētie ſalutaris a
fons vite ⁊ initiū ſapiē
tie timo2 dn̄i eſt optime refri-
gerans aīam noxijs deſiderijs
extuantē iacula inimici potēs
extinguere.In oībus ⁊ ꝑ oīa Sup
pietati ꝓximoꝝ timo2 dn̄i p2e cātī.ſ.
ferendus es.Qui timoreꝫ dei xxiij.
ſemp hꝫ p2e oculis vie eiꝰ pul-
ch2e ⁊ oēs ſemite eius pacifi-
ce.Stat ꝓpoſituꝫ dei:ſtat ſn̄ia
pacis ſup timētes eum:ipſoꝝ
⁊ diſſimulans mala ⁊ remune
rans bona:vt miro modo bo
na ⁊ mala eis cooperent᷑ in bo
nuꝫ.Aliud eſt multas diuitias
ſcire:aliud ⁊ poſſidere.nec no
tia diuitem facit ſed poſſeſſio
Sic p2o2ſus ſic aliud eſt noſce b
re deū aliud timere:nec cogni
tio ſapientē:ſed timo2 facit q
afficit.Tu ne ſapientē dixeris
queꝫ ſua ſcientia inflat.Et bn̄
initium ſapientie timo2 dn̄i:
q2 tunc deus aīe p2imū ſapit:
cum eam afficit ad timendum
noſci:cum eam inſtruit ad ſciē
dū.Times dei iuſtitiā. Times
potentiam: ⁊ ſapit tibi iuſtus
⁊ potens deus:q2 timo2 ſapo2
eſt.Po2ro ſapo2 ſapientē fa-
cit:ſicut ſcientia ſcientē:ſicut
diuitie diuitē.Uex ſcientiam
facillime ſequit᷑ elationis tu-
mo2:ſi non rep2imat timo2 vt
merito dicat᷑ initiū ſapiētie:q
ſe peſti inſipientie p2imus op
ponit.Hic itaq̄ꝫ q̄daꝫ īgreſſus
eſt ad ſapientiā plane domus c

dei: ⁊ porta celi ⁊ tanq̃ ingreſ
ſus glorie. In veritate didici
nil eque efficax eſſe ad gratiaꝫ
p̄merendā: retinendā: recupe
randam: q̃ꝫ ſi omni tp̄e coram
deo inueniaris: non altū ſape
ſed timere. Beatus es ſi cor tu
um triplici timore repleueris
vt timeas quideꝫ pro accepta
gr̄a: amplius pro amiſſa: lōge
plus pro recupata. Time ergo
cuꝫ arriſerit gr̄a: time cū abie
rit: time cum denuo reuertit̃.
Cum adeſt time ne idigne ope
ris ex ea. Si receſſerit multo
magis tunc timendū: q2 vbi ti
d bi deficit gr̄a deficis tu. Time
ergo ſubtracta gr̄a quaſi mox
caſurus. Time q2 reliq̄t te cu
ſtodia tua: nec dubites in cau
ſa eiſſe ſupbiā etiā ſi non appa
reat: etiaꝫ ſi tibi nil ꝯſcius ſis:
ꝙ enim tu neſcis ſcit deus. Nū
quid qui hūilibus dat gr̄aꝫ hu
mili aufert datā? Ergo argu
mentū ſupbie priuatio gr̄e ē.
Jam ſi gr̄a repropitiata redie
rit. multo amplius tūc timen
duꝫ: ne forte ꝯtingat recidiuū
pati. Proinde omni tp̄e time
deum ⁊ ex oī corde tuo. Amat
deus integrū munus affectuꝫ
plenū pfectū ſacrificium. Nō
potes ſimul ſic timere: ⁊ altuꝫ
ſapere. Nō eni quo admittas
ſupbiā repletus timore dn̄i: ⁊
ſic de ceteris vitijs ſentiendū
q2 neceſſe eſt: oia plenitudine
timoris excludi. Tūc demum

ſi plene: ſi pfecte timueris da
bit ſaporē charitas: ſine chari
tate eni timor penā hꝫ. Timor
qui nō eſt in charitate: cū oēs
iniciet ad ſapientiā: neminem
ꝯſumat: qm̄ ſupueniens chari
tas extendit illum.

¶ De diſcretiōe. In libro me
ditationum. Cap. ix.

IUſtitia dum ſuū moduꝫ a
extendit crudelitatiſ vi
tiuꝫ gignit: ⁊ nimia pietas diſ
ſolutionē parit: ſic ſepe vitiuꝫ
eſt ꝙ virtus putat̃. Sic remiſ
ſa ſegnicies māſuetudo credit̃
⁊ pigritie vitiū quietis virtu
tem imitatur. Ubi vehemens ſup ca. ſ. xlix.
emulatio: ibi maxie diſcretio
neceſſaria: que ē ordiatio cha
ritatis. Semp q̄dem zelus mi
nus abſqꝫ ſcientia efficax: mi
nuſqꝫ vtilis inuenit̃. Plerūqꝫ ſup ca. ſ. xxiiij
autē ⁊ pniciosus valde ſentit̃.
Uirtus ſiquidem diſcretionis
abſqꝫ charitatis feruore iacet:
⁊ feruor vehemēs abſqꝫ chari b
tatis tempamēto pcipitat. Jō
laudabilis cui neutrum deeſt:
quatinus ⁊ feruor diſcretiōis
erigat: ⁊ diſcretio feruoreꝫ re
gat. Quo igit̃ zelus feruētior ſup ca. ſ. xlix.
ac vehemētior ſpūs pfuſiorqꝫ
charitas eo: vigilātiori op9 ſci
entia ē: que zelū ſupp̄mat: ſpi
ritū tēperet ordinet charita
tem. Diſcretio q̄ppe omni vir
tuti ordinē ponit: ordo modū
tribuit ⁊ decorē etiā ⁊ ppetui
tatē. Eſt ergo diſcretio nō taꝫ

virtus q̄ꝫ quedā moderatrix ⁊
auriga virtutuꝫ ordinatrixq̄ꝫ
affectuū: ⁊ moꝝ doctrix ⁊ ꝯſu
d matio ꝑfectionis. Tolle hanc
⁊ virtus erit vitiū: ipſaqꝫ affe-
ctio naturalis in ꝑturbationē
magis ꝯuertet: exterminūqꝫ
Jn ſ. ď circūciſione. nature. Hoc nimiꝝ decet: ne
quid nimis: q̄r diſcretio vere
circūcidit: vt non plus nec mi
nus fiat. Nam qui nimius eſt:
fructū boni opis abſcidit non
circūcidit qui tepidus eſt: mi-
nus facit. Qui ergo in diſcre-
tione ꝯuerſat: ſuam ipſius ſalu
Jn ſ. ď paſca. tem opat. De ſpū diſcretionis
ſcimus: q̄r nihil ſic eum extin-
guit. quō volūtas ꝓpa: ſubuer
tēs corda hoīuꝫ ⁊ rōnis ocl'os
claudens. Docet nunc nō par
cere: rōni nō acqeſcere: nō ob-
tempare ſenioꝝ ꝯſilio vel exē
plo: non obedire prelato.

¶ De obedientia. Jn ep'la ad
c adam monachuꝫ. Cap. x.

Obedientie virtus ſemp
a militat veritati. Obe-
dientia dirigit greſſus nr̄os:
⁊ ſancte ꝯuerſationis grāꝫ ꝓ-
meret. Nam ſi cōtraria lex in
mēbris nr̄is per inobedientiā
eſt: qs neſciat ꝑ obedientiam
ꝯtinentiam dari. Jpſa eſt que
Jn q̄ꝰ buſdam ſmis. miſericordiā ordinare nouit.
Jpa que patientiā docet ⁊ do
nat. Jnobedientia cāꝫ mortis
oēs expimur. Oēs morimur
b ꝓpter eam. Diſce hō obedire.
Diſce terra ſbdi. Diſce puluis
obtēpare. De auctore tuo lo- Jn expōne ſ̄ miſſus eſt.
quens euangeliſta: ⁊ erat inqt
ſubditus illis: Haud dubium
qn marie ⁊ ioſeph. Nam cum
remanſiſſet in hieruſalē: ⁊ di-
xiſſet in his que pr̄is ſui erant
oportere ſe eſſe: non acqeſcen
tibus parētibus eius: ſeq illos
in naçareth non deſpexit: ma-
giſter diſcipulos: deus hoīes:
verbū ⁊ ſapientia fabꝝ ⁊ femi
na. Erubeſce ſupbe cinis: deus
ſe humiliat: ⁊ tu te exaltas? de
us ſe hoībus ſubdit ⁊ tu domi
nari geſtiēs: tuo te ꝓponis au-
ctori? Quotiens enim hoībus
preeſſe deſidero: totiens deuꝫ
preire ꝯtendo. Deus inq̄ꝫ cui c
angeli ſubditi ſunt: cui princi
patus ⁊ poteſtates obediunt
ſubditus erat marie. Utrinqꝫ
ſtupor: vtrinqꝫ miraculū: ⁊ ꝙ
femine deus obtēperat humi
litas abſqꝫ exēplo: ⁊ ꝙ femina
deo principet ſublimitas ſine
ſocio. Si homis o hō imitari
dedignaris exemplū: certe nō
eſt tibi indignū ſequi auctorē
tuum. Acqeſce aūt deo ⁊ ſit vo
lūtas tua ſubdita veritati. At ſup ca. ſ. xlij.
paꝝ eſt eſſe ſubiectuꝫ deo niſi d
ſis ⁊ omni humane creature ꝓ
pter deū: ſiue Abbati tanq̄ꝫ ꝑ-
cellenti: ſiue prioribus ab eo
ꝯſtitutis. Ego plus dico ſub-
dere paribus: ſubdere ⁊ mino
ribus ⁊ ſi vis in iuſtitia eſſe ꝑ-
fectus: vade ad minorē: defer
inferiori iuniori te inclinato

In f. ad abbatem. Que ʒ a deo ſuo exturbauit in obedientia: ſine dubio p obedientiam recto tramite redit. e Pena corpis nec iter diuitias ſtabilis: nec ſine obediẽtia facile pót eſſe diſcreta: ꝛ obediẽtia in diuitijs ꝛ voluptate: nec ſtabilis: nec glorioſa. In obedientia neuũ caueas ꝑprie voluntatis: naʒ qſqʒ vel apte vel occulte ſatagit: vt qꝫ hꝫ in voluntate: hoc eniʒ ſpũalis pr̃ re iniungat ipe ſe ſeducit: ſi forte ſibi quaſi de obediẽtia blãdiatur: neqʒ eni in ea re ipſo prelato: ſed magis ei plãtus obedit. In f. ad abbatem. Nõ ſiqs obediat qdeʒ: ſed ſimulatorie ꝛ ad oculum: murmuret aũt in abſcõdito: falſa ẽ obediẽtia. Sola eſt charitas: que obedientiã gratã facit: ꝛ acceptabilẽ deo: ſola cõmẽdat In li. ſermone (?) Uerus obediẽs dat ſuuʒ velle ꝛ ſuum nolle. Perfectus obediens moram neſcit: nec mandatuʒ ꝑcraſtinat: parat aures auditui: oculos viſui: linguaʒ voci: manus opi: pedeſ itineri ꝛ ſic totũ ſe colligit: vt ex toto mandatuʒ impleat impantis. In f. de cõuerſione ſcti pauli. Quaʒ pauci inueniunt in hac pfecte obediẽtie forma: q ſuaʒ ita abiecerint voluntatem: vt non qd ipſi: ſed qd deus velit omni hora regrant: ſine inter f miſſione cum apl'o dicentes: dñe qd me vis facere? O vbũ breue: ſed plenũ: ſed viuũ: ſed efficax: ſed dignũ omni acceptiõe. Sic eniʒ decet ſic oĩno g dignũ eſt. Dñe non meam a te ſed a me tuam queri ꝛ fieri voluntateʒ. Multoꝝ pfecto hodie puſillanimitas ꝛ puerſitas exigit vt ab eis qri oporteat qd vis faciã tibi: non ipſi querant: dñe qd me vis facere? Cõſiderare neceſſarie hꝫ miſter ꝛ vicarius xp̃i qd ſibi precipi velint: nõ ipſi ꝯſiderant que voluntas ſit preceptoris. Diſcernunt ꝛ diiudicãt eligẽtes: in qbus obediant iperanti: imo in qbus preceptorẽ ſuũ ipſoꝝ obedire neceſſe ſit voluntati. Non eſt eoꝝ obedientia plena: nõ in oĩbus parati ſunt obſequi: nõ per oĩa ſequi ꝑpoſuerunt eum: qui non ſuã ſed patris venit facere voluntatem

De diſciplina. Super cantica. ſmo. xxiij. Cap. xj.

Omnes homĩes natura equales genuit: ac quã bono nature in moribus ſupbia deprauato: facti ſũt equalitatis impatiẽtes: ꝯtẽdẽtes inuicem ſupiores ꝯſtitui atqʒ alterutrum ſupgredi cupientes: ꝛ inanis glorie cupidi iuiceʒ inuidentes: inuicẽ ꝑuocãtes. Primo oĩuʒ iugo diſcipline inſolentia moꝝ domanda eſt: quouſqʒ duris ac diutinis ſenioꝝ attrita legibus humilieſ ꝛ ſaneſ ceruicoſa volũtas: bonũqʒ in ſe nature qꝺ ſupbiẽdo amiſerat: obediendo reci

b piat. Accidit nimiruȝ diſcipli
natis moribus bonū nature:
quo reddit homo ſuauis ⁊ mi
tis: hō ſine querela neminem
circūueniēs: neminē ꝯcutiēs:
neminē ledens: nemini ſe ſup
extollens aut pferēs. Diſcipli
na non cōſtrigit liberꝫ: ſed vo
lūtariuȝ regit: ⁊ dirigit in viā
pacis. Inſigne decoris diſci-
plina prefert. O q̄ȝ cōpoſituȝ
reddit oēm corpis ſtatuȝ: nec
non ⁊ mentis habituȝ. Diſci-
plina ceruicē ſubmittit: ponit
ſupcilia: cōponit vultuȝ: ligat
oculos: chachinnos cohibet:
gulam frenat: iram ſedat: for-
mat inceſſum. Diſciplina eſt
cupiditatis cōpos: maloꝝ de-
ſiderioꝝ carcer: frenū luxurie
iracūdie vinculū: que itēperā-
tiaȝ domat: leuitatem ligat: ⁊
oēs corpis iordinatos modos
⁊ oēs illicitos ſuffocat appeti
d tus. Semp maneat in diſcipli
na diſcipulus xp̄i: erudiat ad
ſcientiā: exerceat ad timoreȝ:
coronet ad gloriam. Quid ne
ceſſe eſt bis pūgere nō recalci
trantem? Ualde timendū eſt:
magis exterrere: p ſe ſatis eru
beſcentē ꝯfundere amplius:
cui ſua rō magiſter: cui ppa cō
ſciētia: virga ⁊ ingenita vere
cundia lex diſcipline eſt. Iuge
qppe ſilētiū ⁊ ab omni ſtrepi-
tu ſecularīū ppetua qes cogit
celeſtia meditari. Porro ꝯti-
nentie labor ⁊ rigor diſcipli-
ne pſalmoꝝ hymnorūq̄ȝ dul-
cedine releuant. Pudor de p-
teritis noue ꝯuerſationis tē-
perat auſteritatē. Is autē q in
pñti per patientiā capit bone
ꝯſcientie fructus: futurorum
quoq̄ȝ bonoꝝ opat deſideriū
q̄ non fruſtrabit ⁊ ſpem que
nō ꝯfūdet. Uēturi timor iudi
cij pcedit charitatis ſupne ex
ercitio. Tediū ⁊ accidiaȝ pcul
pellit ſanctaꝝ varietas obſer
uationū: labor ⁊ latebre ⁊ vo
luntaria pauptas: hec ſunt mo
nachoꝝ inſignia: hec vitā ſo-
lent nobilitare monaſticam.

¶ De ſilentio. In libro medi-
tationum. Cap. xij.

a IN ſilentio nemo ſic dēbȝ
eſſe ocioſus: vt in eodeȝ
ocio vtilitatē non cogitet pxi
mi: nec ſic actuoſus vt cōtem-
plationē non querat dei. Pa
rum enim pficit qui alteri cuȝ
pōt non pdeſt. Eſt ſilentiuȝ ir-
reprehenſibile: imo ⁊ laudabi
le magis: ⁊ eſt ſmo nō bonus.
Bonū ſilentiū a iactantia: bo
num a blaſſemia: bonū a mur
mure ⁊ detractione. Alius enī
ob laboris magnitudinem ⁊
pondus diei exaſpatus animo
murmurat: diiudicat eos qui
pro aīa ſua puigilāt tanq̄ȝ re-
dituri vtiq̄ȝ rōnē. Clamor eſt:
ſed ſupra omne ſilentiuȝ. Cla-
b mor iſte animi obdurati ſile-
re facit quā audiri nō patitur
vocē ōbi. Alius puſillanimita

In ſermo. de aſſumptione b. ma.
In epiſtola ad Sophiā.
c
In epiſtola ad robertuȝ monachum.
In epiſtola ad ſuggeriuȝ abbatem.
In ſermo. de natiuita. brēma.

te ſpūs in expectatiōe deficit Peſſimūq; hoc verbuȝ blaſſemie eſt: quo nec in hoc ſeculo remittit: nec i futuro. Tertius in magnis ambulat ⁊ mirabilibus ſup ſe dicēs. Manus noſtra excelſa ⁊ putat ſe aliquid eſſe cum nihil ſit. Sileat ergo in nobis lingua maledica: lingua blaſſemia: lingua magniloqua: qm̄ bonū eſt in hoc triplici ſilentio ſalutare dei preſtolari. Ita tñ ab his tacens: ne oino taceas: nec dederis ſilētiū deo: loquere illi ꝯtra iactantiam in ꝯfeſſione: vt obtineas veniā de pterito. Loq̄re in graꝫ actione ꝯtra murmurationē: vt ampliorē inuenias grām in pñti. Loq̄re in oīone ꝯtra diffidentiā: vt ꝯſequaris gloriā in futuro. Cōfitere inq̄ꝫ pterita ⁊ pro pñtibus gratias age ac deinceps ora ſtudioſius pro futuris: vt ne ipſe qdeȝ ſileat a remiſſiōe: ab imiſſione: a promiſſione.

¶ De verecundia. Super cantica. Sermo lxxxv. Cap. xiij.

Neſcio an qcq̄ꝫ gratius verecundia aduerti in moribus hoiuȝ queat: que eſt certe oiuȝ ornatus etatū. Sed tenere gratia verecūdie in teneriori etate ampliuſq; pulchriuſq; enitefcit. Quid amabilius verecūdo adoleſcente? Oꝫ pulchra hec ⁊ quā ſplendida gēma moꝫ in vita ⁊ in vultu adoleſcētis. Quā vera ⁊ minime dubia bone nuncia ſpei bone indolis index. Virga diſcipline eſt illi qui pudēdis affectibus imunēs: lubrice etatis motus actuſq; leues cohercebat, reprimat inſolentes. Quid ita turpiloquij: ⁊ oīs deiceps turpitudinis fugitās? Soror ꝯtinētie eſt idiciū columbine ſimplicitatis teſtis inocentie Lāpas eſt pudice mētis iugiť lucēs, vt nil in ea turpe vel indecoꝫ reſidere attētet q̄ꝫ non illa illico pdat. Iſta expūctrix maloꝫ ⁊ ppugnatrix puritatis inate .i. ſpālis glīa ꝯſcie ē. Fame cuſtos vite decus: veritatis ſedes virtutum primitie nature laus: ⁊ inſigne totius honeſti. Rubor ipſe genaꝫ q̄ꝫ forte inuexerit pudor: quātuȝ gratie ⁊ decoris ſuffuſo afferre vultui ſolet. Vſq; adeo geminū animi bonuȝ verecūdia eſt: vt ⁊ qui male agere nō verenť videri: tamē verecūdenť opa nimiꝫ tenebraꝫ: ⁊ digna latebris tenebris occultātes. Quid tam amicum verecūdo aio q̄ꝫ ſecretuȝ? Deniq; orare volētes iubemur intrare cubiculum vtiq; ſecreti grā id qdē ad cautelā ne corā oratib' laus hūana oronis fureť fructū fruſtet effectū. Sꝫ qd tā ppriū verecundie q̄ꝫ proprias vitare laudes: vitare iactantiam? Quid tam indecorum maxime ado-

leſcenti q̃ oſtẽtatio ſanctita-
tis. Bona cõmendatio ſecutu
re orõnis: ſi pmittas verecũdiã.
¶ De tẽtationibus: ſuper pš.
Qui habitat. ṽ. v. Cap. xiiij.
a Hoc pmonitos vos eſſe
volo neminẽ ſup terrã
abſq; tẽtatione victuꝝ vt cui
forte tollit̃ aliqua alterã ſecu-
rus aut pauidus magis expe-
ctet: ⁊ ſic petat ab ea liberari:
vt nunq̃ ſibi in corpore mor-
tis huius libertatẽ pfectã ſeu
requiẽ audeat polliceri. Qua
in re ↄſiderãda in nobis eſt tã
benigna erga nos diuine diſ-
penſatio pietatis vt qbuſdam
nos tẽtationibus patiat̃ diu-
tius occupari: ne forte piculo
ſiores occurrãt: ab aliqbus vo
citius liberet: vt poſſimus in
b alijs q̃s nobis forte vtiliores
ſup cã. ſ. xlv. puidet exerceri. Neceſſe eſt vt
veniãt tẽtatiões: qs eni coro-
nabit̃: niſi q legitime certaue-
rit? aut quõ certabit: ſi deſit q
Iſ ſer. xlij. impugnet? Quid mihi cũ co-
rona: ſi nec in plio fui. Impu-
dẽtiſſime mihi arrogo vel glo
riam ſine victoria: vel victo-
In qui buſdã victis. riaꝫ ſine pugna. Sed heu heu:
nec mare fluctibus: nec vita
iſta carere poteſt tẽtationib⁹.
Nec põt eẽ pax firma ⁊ ſolida
i pabu lis õ n lio re. gis. niſi in regione ſua. Urget vn-
diq; inimicus ille in inſidijs ora
co: in aperto leo: cogit ſocios
ſup pš q hitat v. y. ignes inijcit: bella ſuſcitat: inſi
dias ſũmittit. Tot tentationi
bus plena eſt vita nr̃a: vt non c
imerito tota ipſa tentatio de-
beat appellari. Sꝫ qui ſumus In f. xl.
nos: aut que eſt fortitudo nr̃a
vt tam multis tentationibus
reſiſtere valeamus? Hoc erat
certe qd querebat de⁹: h̃ ad qd
nos pducere ſatagebat: vt vi-
dentes defectũ noſtrũ ⁊ qd no
bis non ſit auxilium aliud: ad
eius miſericordiã tota humili
tate curramus. Cũ ergo tenta ſup pš
tionis impetum ſentimus in q hitat
cogitatione ſtatim fugiamus v. y.
ad xp̃m: ⁊ humiliter poſtule-
mus auxiliũ. Oẽs enim aliq̃ñ
cadẽ neceſſe eſt: dũ in hoc ſecu
lo ↄtinent̃: ſed alij collidunt̃:
alij nõ: quia dominꝰ ſupponit
manũ ſuam. Sꝫ quõ eos diſcer
nere poterimus: vt ſegregem⁹
iuſtos ab iniuſtis? Ueꝝ hoc in d
tereſt eoꝝ caſus qd iuſtus ſuſci
pitur a dño: ideoq; reſurget for-
tior. Iniuſtus aũt cũ ceciderit
non addiciet vt reſurgat: imo
vo aut in pudorẽ noxiũ aut in
impudentiã cadit. Aut enim
excuſat qd fecit: ⁊ h̃ ẽ pudor ad
ducens peccatũ: aut fit ei frõs
meretricis: ⁊ iã nec dñi timet
nec hoĩeꝫ reueret̃: predicaſq;
peccatũ ſuũ ſicut ſodoma. Iu-
ſtus vo ſup manũ dñi cadit: ⁊
miro quodãmodo etiã ipſum
eius peccatũ iuſtitiã coopat̃.
Nõne coopat̃ nobis ille caſus
in bonũ: vnde ⁊ humiliores e
ſumus ⁊ cautiores. Nõne do-

inus cadentẽ illũ ſuſcipit: qui ab hũilitate ſuſcipit? In creatiõe ⁊ redẽptiõe ceteriſq̧ cõibus beneficijs eſt deus oiuʒ: ſʒ in tẽtationibus ſuis tanq̃ ꝓprium eum hñt ſinguli electorum. Sic eniʒ paratus eſt ⁊ cadentem ſuſcipe ⁊ eripe fugienteʒ: vt videri poſſit relictis oibus alijs ei ſoli operam dare. Propterea expedit omni aie ſemp deũ attẽdere: tanq̃ ꝓpriuʒ: non modo adiutorem: ſed etiam inſpectorem.

¶Quod reſiſtendo tẽtationibus victoria acquiritur. In Sermo de .xl. Cap. xv.

a Ipſi geſtamus laqueuʒ nr̃m: vbiq̧ ꝓpriũ circũferimus inimicũ: carneʒ hanc loquor de peccato natã in peccato nutritã: praua cõſuetudine vitiatã. Hac vtit̃ ad impugnanduʒ nos calidiſſimus ſerpens: cui nullũ aliud deſideriũ eſt: nullũ ſtudiũ: nullum negocium: niſi fudere ſanguinẽ aiarum. Hic eſt qui iugit̃ machinatur malũ. Argute loquit̃: artificioſe ſuggerit: calide decipit. Illicitos motus inſufflat ⁊ venenatas cogitationes inflãmat. Mouet bella: nutrit odia: incitat gulam: mouet libidinẽ: deſideria carnis inſtigat: peccati occaſiones parat: ⁊ millle nocẽdi artibus corda hoiuʒ tentare non ceſſat. Hic eſt qui manus nr̃as ꝓprio cingulo alligat: vt caro que data eſt in adiutoriũ: in ruinaʒ nobis ⁊ in laqueum fiat. Uerũtñ in nobis eſt: ſi vinci volumus ⁊ nemo nr̃m in hoc certamie deijciet̃ inuitus. Sub te eſto homo appetitus tuuſ: ⁊ tu dominaberis illius. Pñt inimicus excitare tentationis motuʒ: ſed in te eſt ſi volueris dare ſeu denegare ꝯſenſum. In tua facultate eſt ſi volueris inimicum tuũ facere ſeruũ tuuʒ: vt oia tibi coopent̃ in bonuʒ. Ecce enim inflãmat inimicus deſideriũ cibi vanitatis: aut ĩpatiẽtie cogitationes igerit: aut excitat libidinis motũ: tu ſolũmodo ne ꝯſenſeris: ⁊ quotiens reſtiteris: totiens ſic coronaberis. Credo ꝙ etiã cogitationes iſtas q̃ cito in nobis aduertimus non patimur remorari: ſʒ ſpũ vehemẽti aius aduerſus illas excitatur: tanq̃ inimicus ꝯfuſus abſcedit: nec iaʒ libenter illico reuertitur. Nec cedendũ vel recedenduʒ ẽt ſi grauis tentationũ feruor vtriuſq̧ hoĩs ſtatũ afflixerit: eligamus potius ardere q̃ cedere. Uerũtñ q: nimiꝫ ꝓſperitatem humano generi demones inuidere noſcunt̃: vterq̧ eos felicitate fraudare contẽdet a celeſti: videlʒ terrena: ſʒ lõge amplius rore celi q̃ pinguedine terre. Hoc ſane nullatenus expedit ignorari: qua

In libro meditã. — b — c — In ſ. vigilie oĩni. — Sup ps qui habitat. ſ. vi.

naʒ vehemētius inſtet puicaꝝ
d hoſtium multitudo: illic nēpe
ſtudioſius repugnādū vbi gra
uioꝛ vrget neceſſitas: vbi to
tum belli iminet pondus vbi
colluctationis rō vniuerſa cō
ſiſtit: vnde paratur aut victis
ignominioſa cupiditas aut vi
centibus gloꝛia triūphalis.
Nam demones qdē ſupna no
bis ⁊ eterna potius inuidere
noſcunſ: non tamen vt ſibi ce
dat ꝙ irreparabiliter amiſe
rūt: ſed ne illuc paup de pulue
re ſuſcitatus accedat: vñ ipſi i
gloꝛia cōditi irreparabiliter
ceciderūt. Indignaſ ⁊ liuore
tabeſcit obſtinata malignitas
e humanā obtinere fragilitatē
ꝙ retinere ipſa non meruit.
Sʒ ſi foꝛte aliqñ tpalia cuiuis
dāna alius inferre conanſ aut
gratulanſ inferri: hec eoꝝ to
ta molitio eſt vt iactura exte
rioꝛ vel eidē ipſi: vel alteri oc
caſio ſic interimere. Hec enïʒ
tota aduerſum nos collucta
tio ſpūaliū neqtiaꝝ eſt: vt nos
ſeducāt: vt inducant in vias
ſuas ⁊ pducant ad deſtinatuʒ
fineʒ: qui paratus eſt eis. De
monuʒ eſt malas ſuggeſtiōes
ingerere: nrʒ eſt illis nō ꝯſen
tire. Nā quotiens reſiſtimus:
diabolū ſupamus: angelos le
tificamus: deū honoꝛamꝰ. Ipe
enïʒ nos hoꝛtaſ vt pugnemꝰ:
adiuuat vt vincamus: certan
tes ſpectat: deficientes ſuble
uat: vincentes coꝛonat.

¶ De ꝯtinētia. In f. de dñica
poſt octauā ephie. Cap. xvj.

Continentiā deberi car a
ni qs neſciat? Continen
tia caſtitatis diluiſ: qcqd ante
luxuria ingnauit. Continētia In q̄-
reſtringiſ coꝛpus: ne deinceps budā
per moꝛtiferas voluptates de ſenten
fluat. Qui foꝛnicaſ in coꝛpus tijs.
ſuū peccat magno illud ꝓuās In f. ſ
honore: ⁊ pauendo addiciēs paſca.
pudendoqʒ decoꝛi: tollēs mē
bꝛum xpi ⁊ faciens meretricis
Ego aūt non ab ea tm̄ que tā
abomiabilis eſt: ſed ab omni
voluptate carnis cōtinēdum
dico. Quippe ſpūs ſcūs diſci Sup
pline effugiet fictū ꝙ eſt vita cāti. r.
incōtinēs. Poꝛro cōtinentia vij.
non hʒ meritū apud deū: que
gloꝛiā requirit humanā. Iōqʒ
maxime opus eſt puritate in
tentionis: qua ſoli deo mens
placere appetat: ⁊ valeat ihe
rere. Nec enim aliud eſt inhe
rere deo qʒ vidē deū: ꝙ ſolis
mūdis coꝛdibus ſingulari feli
citate donaſ. Nimiꝝ tūc pfe In f. ſ
cta eſt virtus ꝯtinentie: qñ in aſſum
vnitate fidei cum ꝓximis cōi ptione
ter viuētes: non ſupplicij me b. ma.
tu: vel humane laudis appeti
tu: ſed ſolo diuini amoris ob
tentu a peccatis nos contine
mus: qꝛ ꝯtinentia crebris va
lidiſqʒ tētationis ictibus reſi
ſtere non poteſt: niſi eius gra
tia pꝛotegatur.

¶De abſtinentia. In ſermo. de dñica poſt octauam Epiphanie. Capitulum.xvij.

ſup cã. ſ.lxv. Quod maculauerat crapula abſtinentia mundet afflictio corpis pro peccatis. Ego interdũ abſtineo:ſed abſtinẽtia mea ſatiſfactio eſt p peccatis. Abſtinebo a vino:qr in vino luxuria eſt:aut ſi infirmus ſum:modico vtar. Abſtinebo a carnibus ne dũ nimis nutrio carnẽ ſimul nutriã vitia. Panẽ ipm cu3 mẽſura ſtudebo ſuſcipe.ne onerato ventre ſtare ad orandũ tedeat:ſed nec ſimplici qdẽ aqua ingurgitare me aſſueſcam:ne diſtẽtio ventris vſq3 ad vilitatẽ ptingat libidinis. Uinum ꝛ ſila: mulſum ꝛ pinguia corpi militant nõ ſpiritui. Frixuris nõ aĩa ſaginaẽ ſed caro. Pip ɀinciber:ciminum ſaluia ꝛ mille huiuſmõi ſpẽs ſalſamẽtoꝝ palatum qdẽ delectãt:ſed libidinem accẽdũt:prudẽter ſobrieq3 ɔuerſanti ſatis ad omne cõdimentum ſal cũ fame:qua ſola non expectata neceſſe ẽ alias atq3 alias ſuccis extraneis ɔfici pmixtiones:que v3 ꝛ palatum reparẽt:gula3,puocent excitẽt appetitũ. Malũ ergo voluptas corpis:bonũ võ afflictio eſt. Eſt enĩ martyrij genus ꝛ effuſio quedã ſanguinis in quotidiana corpis afflictione:illo nimirũ quo mẽbra cẽdũr ferro:horrore quodãmõ mitius ſed diuturnitate moleſtius. Sic qppe puſillis ꝛ infirmis corde neceſſe eſt:vt que3 ſemel pro xpo ponere nõ ſufficiunt:ſaltẽ mitiori quodam ſ3 diuturnio martyrio ſanguinem fundant. Quid võ pdeſt tpare a voluptatibus ꝛ inueſtigãdis diuerſitatibus cõplexionũ ciborũq3 varietatibus excogitandis quotidianã expendere cura3? Legumina inquit vẽtoſa ſunt: caſeus ſtomachũ grauat:lac capiti nocet:potũ aque nõ ſubſtinet pectuſ. Caules nutriũt melãcoliã:colerã porri accẽdunt. Piſces de ſtagno aut de lutoſa aq̃ mee pẽnitus cõplexioni nõ ɔgruũt. Quale eſt hꝰ vt in totis fluuijs agris:ortis: cellarijſq3 vix reperiri poſſit qꝺ comedas. Puta te queſo monachum eẽ nõ medicum:nec de complexione iudicandũ:ſ3 de pfeſſione.

In epiſto. ad robertũ monachũ

De nati.dñi.

Super canti.ſ.xxx.ꝛ ſ.docẽ ephie.

ſup cã. ſ.xxx.

¶De ieiunio. In Sermo.de qdrageſima. Cap.xviij.

Signum reor aliquatenus exponẽ quo fructu:ꝛ quẽadmodũ oporteat ieiunari:pmu3 qde3 fratres pro eo qꝺ ab ipſis quoq3 licitis abſtinemus ea nobis que prius cõmiſimꝰ illicita ɔdonaẽ. Quid võ ẽ cõdonari ɔmiſſa niſi ieiunio breui:ieiunia redimi ſempiterna Gehẽnam enĩ meruimus vbi nullus vnq̃ʒ cibꝰ eſt:vbi gu-

tam aque diues poſtulat:⁊ ac
b cipe non meret. Bonuꝫ ergo
⁊ ſalutare ieiunium quo redi
munt eterna ſupplicia: duꝫ re
mittunt hoc mō peccata. Nō
ſolū abolitio peccatoꝝ: ſꝫ ex-
tirpatio vitiorum: non ſolum
obtinet veniam: ſed meretur
gratiam. non ſolum delet pec
cata preterita que commiſi-
mus: ſed ⁊ repellit futura que
committere poteramus. Di-
cam vnū adhuc. Jeiuniū orō-
ni deuotionē ⁊ fiduciā donat.
⁊ vide queadmodū ſibi inuicē
ieiuniū ⁊ orō ſociant. Orō vir
tutē impetrat ieiunādi. ⁊ ieiu
niuꝫ gratiā ꝓmeret orādi. Je
iuniū orōnē roborat. orō ſan
ctificat ieiuniū: ⁊ dn̄o repſen-
tat. Qd enim nobis ieiunium
ꝓderit: ſi relinquat in terra ꝙ
abſit? Subleuet ergo ieiuniū
c pena quadā orōnis. ſed ne foꝛ
te minus ſufficiat: alia quoqꝫ
ei neceſſe eſt ſociari. Sint er-
go ieiunio noſtro vt facile ce-
los penetret ale due. orōnis
ſ. atqꝫ iuſtitie. Juſtitia vō que
eſt: niſi quecuiqꝫ reddit ꝙ ſuū
eſt? Volo tamē ammonitos eē
fratres meos obſeruādū ieiu-
niū nō ab eſcis tm̄: ſed ab oī-
bus illecebꝛis carnis ⁊ vniuer
ſa coꝛpis voluptate: imo vō
ieiunādum eſt lōge amplius a
vitijs q̄ꝫ a cibis. Etenim ſine
ieiunio hec cetera a domino
repꝛobantur.

¶ De paupertate. Jn Ser-
mo. de pꝛonunciatione
Capitulum. xix.

Omniuꝫ bonoꝝ eterna
in celis affluentia ſup-
petebat: ſed pauptas nō inue-
niebat in eis. Poꝛro in terris
abundabat ⁊ ſuperabūdabat
hec ſpēs. ⁊ neſciebat hō pciuꝫ
eius. Hanc itaqꝫ dei filius cōcu a
piſcens deſcēdit vt eligat ſibi
⁊ nobis ſua extimatione faci-
at pcioſaꝫ. Deſcēde ab inenar De ſei. pta na. hamā. i reſur. rectio. ne.
rabilibus celi diuitijs ⁊ ueni-
ens in mūdum: nec iſtas qua-
leſcūqꝫ que diuitias hic uolu-
it. ſed in tanta pauptate venit
ut natus cōtinuo poneret in
pꝛeſepio: qꝛ non erat locus in
diuerſorio. Et vē magna abu- b
ſio ⁊ nimis magna vt diues eē
velit vermiculus vilis. ꝑpter
quē deus maieſtatis ⁊ dn̄s ſa-
baoth voluit paup fieri. Diti- Jn ſer. de vig. lia. do.
oꝛ nāqꝫ chꝛiſti pauptas cūctis
opibus cunctiſqꝫ theſauris.
Quid eni humilitate diti⁹: qd
pcioſius inuenit. qua nimiruꝫ
regnū celorū emitur: ⁊ diuina
gratia acquirit. Vis obtinere
celū: pauptatis vilitatē ample Jn ſer. de oīb⁹ ſctis.
ctere: ⁊ tuū erit. Nō eni paup
tas virtus reputat: ſed paup- Jn epl ſto. iii. poſt ad uē. coꝛ. ad ver. Et i. v.
tatis amoꝛ. Amicitia pauperū
regū amicos conſtituit: amoꝛ
pauptatis reges. Regnuꝫ ce-
loꝝ deniqꝫ pauperū ē. Beat⁹ c
q poſt illa nō ab'ſ ab his abijt:
q̄ poſſeſſa onerāt. amata iqui-

nant:amiſſa cruciāt. Magna quedā penā eſt pauptatis:qua tam cito volaƚ in regnuʒ celoruʒ. Nā paupertati nō tam pmittiƚ q̄ʒ daƚ. Uidemus auteʒ pauperes aliquos qui ſi vnaʒ haberēt paupertatē:nō adeo puſillanimes inuenirenƚ:ꝛ triſtes vtpote reges ꝛ reges celi. Sed hi ſunt qui paupes eē nolūt:eo tñ pacto vt nihil eis deſit:ꝛ diligunt paupertatem vt nullā inopiā patianƚ. Homines autē bone voluntatis qui chriſtiana voluntate diuitias pauptate cōmutarūt. vel etiā nō habitas tanq̄ʒ habitas cōtēpſerūt:relinquētes oīa pter chriſtum:ſicut ipſe reliqt oīa ppter ipſos:ſequunƚ eum quocūqʒ ierit. Felix pauptas voluntaria relinquētiū oīa ꝛ ſequētiū te dn̄e ieſu. Uere martyrij genus paupertas voluntaria eſt. Quid mirabilius aut q̄ martyriū grauius eſt q̄ʒ inter epulas eſurire:iter veſtes multas ꝛ ciosas algere. paupertate premi inter diuitias: quas offert mundus:q̄s oſtendit malignus:quas deſiderat noſter ipſe appetitus. an non merito coronabiƚ:qui ſic certauerit? Uoluntaria pauptas ſuos a gemina impugnatiōe: qua huius mūdi amatores expugnanƚ:reddit ſecuros.ſ. ppria inuidia ꝛ aliena. Paupertas eniʒ dū putaƚ miſera; aliena caret inuidia. ꝛ q2 eſt voluntaria nemini quicq̄ʒ inuidet.

In ſ. de dupli ci aduentu.

B

In ſ. de paſſiōe dn̄i.

Super ps. qui hitat. In ſer. ō ſcis.

E

In qui buſd. ſ.nüs.

Ce tribulatione. In Sermone de ramis palmarum.

Hec eſt Capitulū. xx.

Hvia vite tribulatio preſens: via glorie: via ciuitatis hitaculi:via regni. Utilis tribulatio que pbatione operaƚ ducit ad gloriā. Omne gaudiuʒ:exiſtimemus:cū in tribulatiōes varias īciderimus. Res eni neceſſaria tribulatio que in gloriaʒ vertiƚ triſtitia. que in gaudiū mutaƚ. gaudium ſane lōgū q̄ nemo tollat nobis. gaudiū multiplex. gaudiū plenū m. Bonuʒ ergo magis neceſſitas q̄ʒ voluptas. q̄ cum vtraqʒ res citius trāſeat. altera penā habeat. altera ſit paritura coronaʒ. Res neceſſaria iſta neceſſarias:que coronam parit. Gloriemur in tribulatione in ea ſiquidē ſpes glorie: imo in ipſa tribulatione gloria ptineƚ. Sicut ſpes fructus in ſemine:ſic fructus in ſemie eſt. In hūc modū mō regnum dei īter nos eſt. Theſaurus ingens in fictili vaſe:in agro vili eſt inq̄ʒ:ſed abſcōditū eſt. Latet gloria abſcondita nobis eſt in tribulatione. Cum ipſo ſum in tribulatione ait dn̄s. ꝛ ego aliqd interim q̄ʒ tribulationē requirā. Mihi adherere deo bonuʒ eſt. Deſcēdit ut ppe ſit his qui tribulato ſunt

Super ps. qui hitat. ſ. xvi.

C

corde vt nobiſcuʒ ſit in tribu-
Super ps. qui habitat ſ. xv. lacione noſtra. Vñ ſcimus qđ nobiſcū ſit in tribulatiõe noſtra. Ex hoc vtiqꝫ ꝙ in ipſa tribulatione ſumus nos. Quis enim ſuſtineret: quis ſubſiſteret: qs pſiſteret in eo. Bonum mihi domine tribulari dum mõ ipſe ſis mecū: quã regnare ſine te: epulari ſine te: ſine te
In ver. xvi. gloriari. Bonum mihi in tribulatione magis amplecti te in camino habere te mecū: qꝫ
D eſſe ſine te uel in celo. Aurum probat fornax: ꝛ viros iuſtos tētatio tribulationis. Ibi ibi cum eis es domine: ibi in nomine tuo cõgregatis: melius aſtas. Quid trepidamus: quid ꝯcertamur. qđ refugimus hũc caminuʒ? Seuit ignis: ſed dominus nobiſcū eſt in tribula-
It. ſ. xvi. tione. Quãdo autē erim⁹ nos cuʒ ipſo? nimirū quãdo rapiemur obuiam chriſto in aera. ꝛ ſic ſemp cum dño erimus: ſi tñ curemus eū nobiſcū habere interim: vt ſit comes vie: qui patrie redditor eſt futurus. imo qui tūc pãa: mõ ſit via. In plenitudine gratie nobiſcum: in plenitudine glorie erim⁹ nos cum illo.

¶ De patientia. In epiſtola ad Adã monachū. Cap xxj.

VEra patiētia ē pati vel agere ꝯtra ꝙ libeat: ſed nõ ꝓpter qđ liceat. Pauperē
In ep'. ad gilbertū. equo aio ferre virtus patiētie eſt: ſpõte appetē: ſapiētie laus
eſt. Impatiētia aie pditio eſt. A
ſiquidē ꝓpter impatiētiã: qui patientia caruerūt perierūt. In quibuſdaʒ ſmilis.
Oēs qui pie volunt viuere in chriſto perſecutionē patiunt. ita vt cum nunqꝫ deſit eis pie velle: nõ ſemp tamē adſit ꝛ pficere pro bona voluntate. In epi. ad ſymonē abbatē Sicut enim ipioꝝ eſt pioꝝ bonis ꝓpoſitis aſſidue reluctari: ſic ꝯtra pietatē non eſt ꝓpter aduerſitateʒ: qꝫuis iuſta ꝛ ſancta deſideria paucorū plerūqꝫ nõ perfici. Qui patiētiã nõ ſeruauerit pdet iuſtitiã. hoc eſt vitã perdet. hoc eſt pdet aiam ſuaʒ. B In ſ. de annunciatio. marie.
Uide opera dñi: flagellis ceſus: ſpinis coronatus: clauis cõfixus: affixus patibulo: opprobriis ſaturatus: oīuʒ tamē dolorū imemor ait. Ignoſce illis. In ſ. de paſſiõe dñi. Uide ergo ne per impatiētiã pereas: ſed vniuerſa pro deo ſuſtine: qꝛ pro te maiora ſuſtinuit: ꝛ apud quē patiētia infructuoſa nõ erit. In ſ. de paſca. Utrūqꝫ es mihi dñe ieſu ꝛ ſpeculū patiēdi ꝛ pmiū patiētis. Super cãti. ſ. xlvij. Tu doces manus meas ad pliū exemplo virtutis tue. Tu caput meum poſt victoriã. tu coronas preſentia maieſtatis. Utrūqꝫ fortiter puocat ac vehemēter accendit. In vtroqꝫ mirabiliter tibi me allicis: vtrqꝫ funis violentiſſimus ad trahēduʒ. C Trahe me poſt te: libēter ſequor: libentius fruor. Quaʒ pauci Super cãt. ſ.

poſt te deire volunt:cū tamē ad te peruenire nemo ſit qui nolit:hoc ſciētibus cūctis:qꝛ delectationes in dextera tua vſqꝫ in finem.ꝛ ꝑpterea volūt omnes te frui.at nō ita ꝛ imitari.Corregnare cupiunt:ſed non compati:nō curāt quere re:quē tamē deſiderāt inueni re:cupiētes ꝯſeq:ſed nō ſequi.

¶De iuſtitia.In ſermo.de ad uētu dñi.vij.colūnis. Ca.xxij.

Iuſtitia virtus eſt:ꝙ ſuū eſt vnicuiqꝫ tribuēs.Tri bue ergo tribus que ſua ſunt. Redde ſuperiori:redde infe riori:redde equali cuiqꝫ ꝙ de bes.Redde inqꝫ reuerētiam prelato ꝛ obediētiam:quarūꝫ altera corde:altera corporis. Nec enī ſufficit exterius obtē perare maioribus noſtris:ni ſi ex intimo corde affectu ſub limiter ſentiam⁹ de eis: ſicut ꝛ de fratrib⁹ nr̄is:inter quos viuimus ipſo iure fraternita tis ꝛ ſecuritatis humane:con ſilij ſum⁹ ꝛ auxilij debitores. Hoc enī volumus vt ꝛ ipſi no bis īpēdāt cōſiliū:quo ignorā tia erudiaꝛ nr̄a:auxilium quo iuueꝛ infirmitas noſtra.Sed nullū ego cōſiliū melius arbi troꝛ:qꝫ ſi exēplo tuo fratrē tu um docere ſtudeos que opor teat:que nō oporteat fieri:ꝓ uocās eū ad meliora:ꝛ ꝯſulēs ei non verbo neqꝫ lingua:ſed opere ꝛ virtute.An vō vtili⁹ aut efficacius auxiliū aliqđ eſt qꝫ vt ores deuote pro eo: vt nō diſſimules redarguere cul pas eius:ut nō modo nullum ei offendiculum ponas:ſed ꝛ ſollicitus ſis qꝫtū ꝑuales tan qꝫ āgelus pacis de regno dei ſcādala tollere: ꝛ occaſiones ſcādalorū penitus remouere. Si talē te fratri cōſiliarium ꝛ auxiliariuꝫ exhibeas: reddis ei qđ debes: nec habet vnde cauſeꝛ.Porro ſi cui forte pre latus es:huic ſine dubio tene ris debitor ſollicitudinis am plioris.Exigit a te ꝛ ipſe cu ſtodiam ꝛ diſciplinā.Cuſtodi am quidē vt poſſit cauere pec catū:diſciplinā vō vt ꝙ min⁹ cauit:minime maneat īpuni tum.Qđ ꝛ ſi nemini fratrū ꝓ eſſe videris:habes tamē ſub te cui cuſtodiam:ꝛ diſciplinā oporteat exhiberi.dico auteꝫ corpus tuuꝫ ꝙ ſine dubio re gēdum ſuſcepit ſpūs tuus.de bes ei cuſtodiā: vt nō regnet in eo peccatū:nec mēbra tua arma fiant iniquitati.Debes ꝛ diſciplinā:vt dignos faciat penitētie fructus: caſtigatuꝫ ꝛ ſubditū ſeruituti.Longe tn̄ grauiori ꝛ piculoſiori debito teneꝛ aſtricti: qui ꝑ multis aīabus reddituri ſunt rōnem. Eſt aūt iuſtitia quedaꝫ ſtricta ꝛ anguſta via valde:nec ꝑpo nere ſe equali:nec equare pre poſito.hui⁹ diffinitio eſt cuiqꝫ In ſer. de epi.

reddere q̄ ſuū eſt. Altera latior ⁊ amplior iuſtitia nec equare ſe pari: nec inferiori ꝑponere. Sicut eni grādis ⁊ grauis ſuperbia eſt preferre ſe eq̄li aut equare prelato. ita magne humilitatis eſt inferiorē ſe exibere equali aut equalē iferiori. Sicut eni ſūma ⁊ intolerabilis ſuperbia eſt ſuperiori ſe ꝑponere: ita inferiori ſubdere ſūma ⁊ plena iuſtitia eſt. Studeam⁹ obſecro adimplere omnē iuſtitiam: ipſa eſt via per quā ad letitiā venit. Nā letitia premiū eſt: iuſtitia vo meritum ⁊ materia.

¶ De miſericordia in epiſtola ad Guidonem abbatē triū fontium. Capitulū xxiij.

Miſericordia affectio ē: que nec voluntate cohercet: nec rōni ſubijcit: quādo nō eā quiſq̄ in ſe ꝯtrahit volūtario nutu: ſed ipſa pias mentes ad cōpaſſionē dolētiū neceſſario cogit affectu: ita vt etiam ſi peccatū eſſet miſereri ⁊ ſi multū vellē nō poſſet non miſereri. Pōt quidē rō vel uoluntas effectū ſubtrahere: ſed nunqd ipſū affectū euellere. Iuſtitia meritū querit: miſericordia miſeriam intuet. Uera miſericordia nō iudicat ſed afficit. nō nitit diſcuſſione: occaſione cōtenta. Nō enim expectat ratio vbi affectio trahit. Mens ſiquidē q̄ ſemel affecerit charitas ſui iuris eſſe non ſinit. Metuit que neſcit: dolet que nō oportet: ſollicitatur pluſq̄ voluerit: ⁊ vnde noluerit cōpatit: nolēs miſeret in vita. Sūt quidā miſericordes de his que ad eos nō pertinent: qui ſcādaliçant q̄ non datur oibus abundātur. ſic tamē vt ipſi nec in modico qdē grauent. Qui ſi miſericordes eſſe de ſuō deberēt facere miſericordiā. Si non poſſent de terrena ſubſtātia de volūtate bona darēt. his forte qui peccare ꝯtra eos vident indulgētiam darent. Dulce ſignū verbum bonū q̄ eſt ſuper datum optimū: vt eorū mētes ad penitētiā ꝓuocarent. Deniq̄ ⁊ his ⁊ oibus quos in peccato eſſe cognoſcerēt: cōpaſſionē impēderēt ⁊ oronem. Alioqn miſericordia eorū nulla eſt: ⁊ miſericordiā ꝯſequent nullā.

In epiſtola ad carturienſium

In ſer. de duplici aduētu

a

¶ De correctiōe. In ſermo. de natiuitate ſancti Ioannis baptiſte. Capitulū xxiiij.

B

Arguere ⁊ increpare iterdum neceſſe eſt. Ferueat ergo in nobis amor iuſtitie: odium iniquitatis. Nemo fratris vitia palpet: pctā diſſimulet nēo. Nemo dicat. Nūqd cuſtos fratris mei ſū ego. Eſt enim ꝯſentire ſimile cum poſſis arguere ⁊ ſcimus q̄ ſimilis pena faciētes maneat ⁊ cōſentiētes. Blāda ſed peri-

In epiſtola ad ſuggerium abbatē

culoſa laus cum laudaꝛ pecca
toꝛ in deſiderijs aĩe ſue. Juſt⁹
coꝛripit in miſericoꝛdia: pec
catoꝛ adulaꝛ in impietate: ille
vt curet: iſte vt occultet quod
B erat curãdũ. Dũ3 enim carpũ
tur vitia ⁊ inde ſcãdalum ori
tur: ipſe ſibi ſcandali cauſa eſt:
qui fecit ꝙ argui debeat: non
ille qui arguit. Ineſt nature ſi
peccato nõ obſoleſcat grata ⁊
egregia ſuauitas: vt molliorẽ
magis ad cõpatiẽdum peccã
tibus q̃3 ad indignãdu3 aſpe
riorẽ ſeſe ſentiat. Etenĩ ſi pec
cãti homini: homo peccatoꝛ
minime indignaꝛ: ſed magis
ei piũ exhibeat compaſſionis
affectũ. h ſcimus vnde venit.
Ex ꝯſideratione nãq3 ſuiipſi⁹
cuiq3 venit manſuetum eẽ ad
omnes: dum homo vt pie cõ
deſcẽdere [illegible] preoccupa[illegible]
in pecca[illegible] ſeipſu[illegible]
ne ⁊ ipſ[illegible]
C q3 am[illegible]
bit. [illegible]
aff[illegible]
[illegible]

rit: non eſtimet denegandum
ſed ſponte ac libenter impar
tiat. Uerum carnales concu
piſcentie in nobis bonum na D
ture fedant. mentem curis ⁊
ſollicitudinibus lacerant: ſo
cialis gratie ſuauitate3 exter
minant. His ergo dum ſatiſ
facere ſingulariter volumus
boni nos ſocialis atq3 cõmu
nis ſingulari ſuauitate priua
mus. Quod in cõmune dulci
us poſſidetur: ꝙ participatio
ne non minuitur: partitione
adimiꝛ ⁊ natura ad indignã
dum q̃3 ad cõpatiendu3 fit pa
ratioꝛ. Jnde homo tanq̃3 oĩ
no exut⁹ homine in quo vult
ſibi cu3 opus habet ab homi
nibus ſubueniri non vult ipẽ
hominibus opus habẽtibus
ſubuenire. Magis autem iu
[illegible]cat arridet: ſpernit hõ ho
[illegible]nes delinquẽtes peccatoꝛ.
[illegible]n conſiderans ſeipſum ne
[illegible]pſe tentetur.

De beniuolentia. Jn epl'a ad. b. de poꝛtis. Cap. xxv.

Libẽs doꝛ: inuitus pdoꝛ:
ſcimus quoniã ſperãti
grandia modica minus gra
ta venire ſolent. Q[illegible]
non venit gratu[illegible]
eſt non datum[illegible]
dare quã [illegible] eſ
ſe: ſed ſi [illegible] one
ſtum[illegible] facta
fac[illegible] t: ſed
[illegible] ribus.

equabo ergo beneficia votis:
que factis non poſſum. Deſi-
derijs diues ſu3: affectib⁹ abū
do. Et certe verus beneficus
amplius non requirit. Nam
quomodo beneficus: qui non
ꝛ beniuolus ſit. Porro beni-
uolus nil ſibi carius ipſa exti
mat beniuolentia: qua ꝛ beni
uolus nominaꝛ ꝛ benefic⁹ eſt.
Deniq3 beniuolentia fructus
eſt beneficij: niſi quis forte be
neficiu3 putet ꝙ ſepe emerit:
aut timore dimiſerit. ſed qs
non videat hoc relictu3: illud
venditum: neutrum datum?
Oportet autem beneficiū vt
vere ſit gratuitū. Danti itaq3
rependi quicq3 gratius ab ac
cipiente nō poteſt q̄3 ſi gratū
habuerit ꝙ grati accepit. Et
hec beniuolētia dantis creaꝛ
in animo accipientis. benefi-
cio quidem interueniēte hac
me fateor locupletem. Hanc
de corde pleno digna3 pfecto
offero remuneratiōe3 meo be
nefactori. hāc deuot⁹ imolo ſa
crificiū laudis factori omniu3
pro ſalute mei benefactoris.

De gratiarūactione. Sup
Se[illegible]mo. xiij. Cap. xxvj.

F[illegible] fontium ꝛ flumi
n[illegible] omniu3 mare eſt.
[illegible] ſciētiarū domin⁹
Continētia carnis:
[illegible]uſtria: voluntatis
[illegible] caſta conſilia: iuſta
[illegible]ucta deſideria ex il-
lo manant. Siquis calet inge-
nio: ſiquis eloquio: ſiquis mo
ribus placet inde eſt. Inde ſci
entie: inde ſapiētie ſermo ad
locū vnde exeūt reuertuntur
flumina gratiarū: vt iterū flu-
ant. Qualiter inquis? Quali
ter dicit apoſtolus. In oibus
gratias agētes. Quicqd ſapi-
entie. qcquid in te virtuti ha-
bere ɔfidis: dei virtuti ꝛ dei
ſapiētie reputa xp̄o. Siqdem in f. In
fluminis aqua ſi ſtare ceperit. ca p̄ie
cōputreſcet: ſic plane: ſic gra- leiunij.
tiarū ceſſat decurſus: vbi re- B
curſus non fuerit: nec mō ni-
hil augeꝛ ingrato: ſed ꝙ acce
perat ei reuertiꝛ in pernitiē.
Fidelis aūt in modico cenſeꝛ
dign⁹ munere ampliori. Re-
funde igiꝛ in eu3 qui ſupra te
eſt: qcqd in te eſt deuotionis:
qcqd delectationis: qcqd affe
ctionis: vt ſiqua in te eſt gra-
tia reflectaꝛ ad ipſu3: nec tua3
queras gloriā ſed ipſius. Di- Super
ſce in referēdo gratiā nō eſſe cāti. ſ.
tardus aut ſegnis. Diſce ad li.
ſingula dona grās agere. vt
nulla dei dona debita grāru3
actione fruſtrenꝛ: nō grādia
nec mediocria: nō puſilla. Pe
remptoria ſiquidē res eſt in-
gratitudo: hoſtis grē: inimi-
ca ſalutis: exinanitio meri-
toꝝ: virtutu3 diſpḡio: bn̄ficio
rum perditio: ventus vrens:
ſiccans ſibi fontē pietatis: ro-
rem miſericordie: fluēta grē.

In quibuſdã ſententijs. Dico enim q̃ʒtum pro meo ſapere. nihil ita diſplicet deo p̄ſertim in filijs gr̃e in hoibus conuerſionis: queadmodũ ingratitudo. Uiã enim obſtruit gratie: ⁊ vbi fuerit illa: iã gratia acceſſum non inuenit: locum non habet. Nõne enim iure perditũ reputaſ q̄ ingrato donatuʒ eſt. aut dediſſe nõ penitet q̄ piſſe videſ? Oportet proinde glorioſum eẽ hominem ⁊ deuotũ: qui p̄cepta gratie munera manere ſibi deſiderat ⁊ multiplicari. Nemo ſane eſt qui nõ facile ſi querit inueniat. vnde plurimum obnoxius fit deo: q2 nõ eſt qui ſe abſcõdat a calore eius. Multos videmus ſatis importune petentes q̄ ſibi deeſſe cognouerint: ſed paucos ad modum nouimus qui dignas ſuper acceptis beneficijs gratias agere videanſ. Nec reprehẽſibile eſt q̄ inſtãter petim⁹: ſed petitioni negat effectum q̄ inuenimur ingrati. Et forte clemẽtia eſſe videſ ingratꝫ negare q̄ poſtulãt: ne contingat nobis vt tanto graui⁹ de ingratitudine iudicemur: q̃to magis ac cumulatis beneficijs ingrati p̄bamur extitiſſe. Felix qui ad ſingula dona gratie redit ad eũ in quo plenitudo eſt omnium gratiarũ: cui dum pro acceptis non ingratos nos exhibemus: locũ in nobis facim⁹ gratie: vt maiora adhuc percipere mereamur. Omnino eni ſola nos a p̄fectu cõuerſationis ipedit ingratitudo noſtra. duʒ quodam amiſſuʒ reputat dator q̄ ingratus accepit. Cauet ſibi de cetero ne tãto plura amitteret q̃to plura cõferret igrato. Felix proinde qui etiaʒ p̄ minimis qbuſcũq; beneficijs nõ minimas refert gratias q2 gratiarũactionẽ magis q̃ʒ dationem a nobis exigit dator gratie dominus deus noſter.

C

D

¶ De perſeuerãtia. In epiſtola ad Goffredũ. Cap. xxvij.

In epiſtola ad ranũcſes

Perſeuerãtia ſola virtutum coronaſ. Perſeuerantia ſola mereſ viribus gloriaʒ: coronaʒ virtutib⁹. Poroſus abſq; pſeuerantia nec qui pugnat victoriã: nec palmaʒ victor cõſequiſ. Uigor viriuʒ virtutũ cõſumatio eſt: nutrix ad meritũ: mediatrix ad premium. Soror eſt patiẽtie: cõſtantie filia: amica pacis: amicitiarũ nodus: vnanimitatis vinculuʒ: propugnaculũ ſanctitatis. Tolle perſeuerẽtiam nec obſequium mercedeʒ habet: nec beneficiuʒ gratia: nec laudem fortitudo. Deniq; nõ qui incepit: ſed qui perſeuerauerit vſq; in finem: hic ſaluus erit. Si cautela Sãſon: ſi Salomonis deuotio perſeuerantiam retinuiſſet. nec is profe A B

cto priuaretur ſapientia. nec ille viribus hoc ſume hone ſtatis inſigne. hanc totius ꝓbitatis vnicam fidāq; cuſtodē cuſtodiri firmiter hortor.

¶De gratia dei. In Sermone de añūciatiōe. Cap. xxviij.

A Quibus anime gratia dei dulciſſimus: ſane ⁊ oēm habens in ſe ſuauitatem ⁊ delectamētum ſaporis: nō modo delectat ſed reficit ⁊ medetur. Aīa nr̄a ſpūs eſt uadēs ⁊ rediēs ſi ſibi fuerit de relicta ſemel a facie dei egreſſa vľ eiecta nō reuerteſ oculus ei⁹ vt videat bona ſi nō requiraſ a deo. Omnis ergo aīa qeurēs deum ne magnū bonū in magnum ſibi detorqueat maluz: nouerit ſe preuentam in illo ⁊ ante queſitam q̄ȝ querentē. (Super cāti. ſ. lxxxiiii)

B Nā vere ⁊ abſq; dubio eo qꝫ peſſimus quo optimus eſt: ſi hic ipſum ꝙ optimus eſt aſcribat ſibi nempe peſſimum hoc: qđ ſi dicat quis ꝙ abſit agnoſco: gr̄a dei ſuȝ id qđ ſuȝ: ſtudeat aūt captare gloriā ꝓ gratia quaȝ accepit: nōne fur eſt ⁊ latro? Que vere fidelis anima agnoſcit iſta ⁊ vtrāq; gratiam confiteſ. Primo quidem eam que prima eſt: que ⁊ preuenta eſt. Poſtea ⁊ ſequētem. (Super cāti. ſ. lxvi.)

C nempe tunc magis gratia plenam ſe probat: cum totū gratie dederit. ⁊ primas. ſ. illi partes aſcribēs ⁊ vltimas. Alioquin quomō gratia plena ſi quid habuerit ꝙ non ſit ex gratia? Non eſt quo gratia intret vbi iam meritum occupauit. Ergo plena confeſſio gratie ipſius gratie plenitudineȝ deſignat in anima cōfitentis. Nam ſi quid de proprio ineſt inq̄ȝtuȝ eſt: gratiaȝ cedē illi neceſſe eſt. Deeſt gratie quicqd meritis deputas.

D Nolo meritum ꝙ gratiaȝ excludat. horreo quicquid de meo eſt vt ſim meus. niſi ꝙ illud magis forſitan meum eſt: ꝙ me meum facit. Gratia reddit me mihi iuſtificatum gratis: ⁊ ſic liberatuȝ a ſeruitute peccati. Itaq; initium meum ſolius gratie: eſt ut nihil quidem mihi in predeſtinatione attribuaȝ: ſiue in vocatione. Non ſit ſane ab opere iuſtificationis alienus ſum: operatur ⁊ illđ gratia: ſed plane meus. Porro conſumatio quidem ⁊ ipſa ſolius gratie: nec eſt mihi in hac parte: uel cum ea ſiue in ea gloriari: quaſi coadiutor ſim aut cooperator. (In ſer. de aduentu.)

E Itaq; miſericordia domini ab eterno eſt: ⁊ vſq; in eternum ſuper electos. In medio quidem aliquatenus oſtendens liberum arbitriuȝ meriti gratia. principium v̄o ⁊ finem ſoli vindicās ſibi: vt ſit nobis alpha ⁊ o domin⁹ noſter. Sed ſciāt inimici gratie abſq; gra (Super cāti. ſ. xxii.)

tia:nec ad cogitandum bonū
ſufficere coꝛ humanū:ſed ſuf⸗
ficientiam ipſius ex deo eſſe.
Non enim ſufficientes ſum⁹
uel cogitare aliquid a nobis
quaſi ex nobis:niſi ipſe dede⸗
rit nobis:qui dat omnibus af
fluenter.

¶De adiutorio. In Sermo⸗
ne de vigilia natiuitatis do⸗
mini. Capitulum.xxix.

a Crede te deo: cōmitte
te ei.naꝫ ſibi quidē ipſi
confidere:non fidei:ſed perfi⸗
die eſt:nec confidentie:ſed dif
fidentie magis in ſeipſo habe
bere fiduciam. Is vō fidelis ē
qui nec ſibi credit: nec in ſe
ſperat.fact⁹ſibi tanq̄ꝫ vas pdi
tum:ſed ſic perdit animā ſuaꝫ
vt in vitam eternā cuſtodiat
eam. Porro id quidem facit
humilitas coꝛdis:vt nō ſibi fi
delis anima innitatur:ſed de⸗
ferens ſemetipſam aſcēdat iā
de deſerto inixa ſup dilectuꝫ.
Super cāti. ſe. xxix. Aſcenſus pꝛofecto arduus ē:
⁊ caſſus conatus abſq; dei ad⸗
iutorio. ergo q ſtat:ſi nō vult
B cadere:non fidat ſibi:ſed inni
tatur deo. Deus loquitur:ſine
me nihil poteſtis facere. Ita
eſt nec ſurgere ad bonuꝫ:nec
ſtare in bono poſſumus ſine
deo. Tu ergo qui ſtas ſta glo⸗
riam deo:cuius manu erige⸗
ris ipſi⁹ neceſſe eſt virtute te⸗
nearis. Multū opus virtutis
habes:ſed qua induaris ex al
to. Ipſa enim ſi perfecta ſit:fa
cile facit animū victoreꝫ ſui:
⁊ ſic inuictū reddit ad oīa. Eſt
quippe vigoꝛ animi cedē ne⸗
ſcius pꝛo tuenda ratione.vel
ſic. Vigoꝛ animi q in ſe ē:oīa
ad rationem cogens vel diri⸗
gens. Quid ni oīa poſſibilia c
ſunt innitenti ſuper eū qui oīa
poteſt? Nil oīpotentiam dei
clariorem reddit:q̄ꝫ q oīpo⸗
tentes facit omnes qui in ſe
ſperāt. An non oīpotens cui
oīa poſſibilia ſunt? . Ita alijs
non ſi pꝛeſumat de ſe:ſed ſi cō
foꝛtet a deo:poterit vtiq; do⸗
minari ſui: vt nō dominetur
ei omnis iniuſtitia . Ita inq̄ꝫ
deo innixum nulla vis:nulla
fraus:nulla iam illecebꝛa po⸗
terit vel ſtantem deicere:vel
ſubicere dn̄antē. Alioqn fru⸗
ſtra nitit ſi nō innititur.

¶De merito. Sup cant. Ser
mo.lxvij. Capitulū.xxx.

Sufficit ad meritū ſcire a
q nō ſufficiāt merita:
ſed vt ad meritum ſatis eſt de
meritis nō pꝛeſumere: ſic ca⸗
rere meritis ſatis eſt ad iudi⸗
cium. Porro infantium rena
torum neminem carere meri
tis:ſed chꝛiſti habere merita:
quibus ſe tamen idignos red
dunt ſi ſua iungere non neg⸗
uerint:ſed neglexerint:quod
quidem periculum iam adul⸗
te etatis eſt. Merita pꝛoinde
habere cures. habita data ne

neris:fructum ſperare ſperaueris domini miſericordiã: et omne periculum euaſiſti: paupertatis:ingratitudinis: preſumptionis. Pernitioſa paupertas: penuria meritorum. Preſumptio autem ſpiritus fallaces diuitie. Et ideo felix cui nec merita ſine preſumptione: nec preſumptio abſqꝫ meritis deeſt. Ha
B bet vnde preſumat: ſed non merita. habet merita ſed ad promerenduꝫ: non ad preſumendum. Ipſum non preſumere: nõne promereri eſt? Ergo eo preſumit ſecurius quo nõ preſumit. Hoc eſt totum hominis merituꝫ: ſi totam ſpem ſuam ponat in eo: qui totũ hominem ſaluum facit. Quantũqꝫ ſpes proceſſerit obtinebit: ſi tamen in domini tota figatur: vt firma ſit et non titubet. Hec vera hominis fiducia a ſe deficientis et innitentis domino deo ſuo. Meum proinde meritum miſeratio domini. Non plane ſum meriti inops q̃ꝫdiu ille miſerationum non fuerit: quod miſericordie dñi multe multus. Nihilominus ego immeritus ſum.

Super qui habitat.

In f. de annunciatiõe dñi

¶ De fide. Super cant. Sermo xxiij. Capitulũ. xxxj.

a Fide mundantur corda vt poſſit videri deꝰ. Fides neſcia falli. Fides inuiſibilia comprehendens: ſenſus penuriam non ſentit. Deniqꝫ tranſgreditur fines etiam rationis humane nature viſum: experientie terminos. Que vtiqꝫ comprehendit ꝙ ſenſus neſcit: experimentum non inuenit. Diſce id habere certius: id tutius ſequi ꝙ illa ſuaſerit. Deniqꝫ comprehendit que ſit longitudo: latitudo: ſublimitas et profundum. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit: illa in ſe quaſi in quodam inuolucro clauſum portat: ſeruatqꝫ ſignatum. Fides tunc ſane probatior eſſe dignoſcitur: cum B creditur ꝙ nõ videtur. Quid magni eſt credere ꝙ videris: tuis non negare oculis fideꝫ: quid laudis meretur? Sed ſi quod non videmus ſperamus: per patientiam expectamus et patientia meritum eſt. proinde vt non euacuetur meritum fidei ſubducat ſe viſui dans virtuti locuꝫ. Ubi deus eſt: tu non potes venire modo: venies autem poſtea. Age tamẽ ſequere. quere: nec te illa inacceſſibilis charitas vel ſublimitas a querendo deterreat ab ĩueniẽdo deſperet. Si potes credere oĩa poſſibilia ſunt credenti. Crede et inueniſti: iaꝫ credere inueniſſe eſt. C
Quere ergo voti. ſeqre actibꝰ

Super cant. ſ. lxxv.

fide inueni. Quid nō inueniat fides? Attingit in acceſſa dep̄hendit ignota: compꝛehēdit immenſa: apprehēdit nouiſſima. Ipſam deniq; eternitatē ſuo illo vaſtiſſimo ſinu quodā modo circūcludit. Fidēter dixerim eternitatem beatamq; trinitatem quam non intelligo credo ⁊ fide teneo ꝙ non capio mente. Et quidem ante omnia fides querenda eſt. Fide ſiquidem in dei filios adoptamur. Fidē in nobis mundus odit atq; perſequit. fide ⁊ vincit. Poꝛro ⁊ fides ſine operibus moꝛtua eſt in ſemetipſa: nec mirum videri poteſt: ſi nequaquā vincit qui nec viuit q̄dem. Queris que nam ſic viuida ⁊ victoꝛioſa fides? illa ſine dubio per quā chꝛiſtus habitat in coꝛdibus noſtris. chꝛiſte eniꝫ ⁊ virtus ⁊ vita noſtra eſt. Tā diu chꝛiſtus in nobis viuit: q̄diu viuit fides. At poſt q̄ fides noſtra moꝛtua eſt: quodammodo chꝛiſtus moꝛtuus eſt in nobis. Poꝛro fidei vitā opera atteſtant. Sicut eni coꝛporis vitā ex motu ſuo digno ſcimus: ita ⁊ fidei vitaꝫ ex operibus bonis. Itaq; vita quidē coꝛpoꝛis aīa per quā moueť ⁊ ſentit: vita vero fidei charitas eſt: quia per illā operatur. Unde ⁊ frigeſcente charitate fides moriť: ſicut coꝛpus anima recedente. Quedam enim fidei anima ipſa deuotio eſt. Moꝛs fidei eſt ſeparatio charitatis. Non facit hominē rectum fides recta: que non operatur ex dilectione. Sed nec opera quāuis recta: rectū coꝛ efficē ſufficiūt ſine fide. Quis enim rectum dicat hominem non placentem deo? Sine fide autem impoſſibile eſt placere deo. Qui nō placet deo: nō poteſt illi placere deus. Nam cui placet deus: deo diſplicere non poteſt.

Margin notes (left): C; D; In ſ. ō paſca.; E. Right margin: Super cātī. ſ. xxiiii.

De ſpe ſuper canť. ſermo. lj. Capitulum. xxxij.

Eſt locus inter timorē ⁊ ſecuritatem media vꝫ ſpes in qua mens ⁊ conſcientia molli nimirum ſuppoſito charitatis ſtratu ſuauiſſime requieſcit. Eſt autem cum mens noſtra foꝛmidine pene ſeruiliter pꝛemitur. ⁊ donec quis pꝛemitur a ſpiritu ſeruitutis: parumq; habet de ſpe: de timoꝛe plurimum. Non ei eſt pax neq; requies fluctuantem nimirum inter ſpem: ⁊ timoꝛeꝫ maximeq; ꝙ ſuperexcellente timoꝛe abundantius crucietur. nam timoꝛ penam habet. Ceterum ſi paulatim per incrementum gratie ceperit deficere timoꝛ. ⁊ pꝛoficere ſpes. cum demum ad hoc ventum fuerit vt pfecta charitas ex toto foras mittat timoꝛem: nōne huiuſmodi anima ſingulariter ī

Margin note (right): A

ſpe conſtituta videtur. ac pro-
inde in pace in id ipſum dor-
B mire ⁊ requieſcere. Nam qui
ſe ſingulariter in ſpe conſtitu-
tum ſentit: non iam in timore
ſeruit: ſed requieſcit in chari-
tate. In ſpe viuimus: ne defi-
ciamus in tribulatione preſen
ti ꝙ in expectatione ſimus in
defectibilium gaudiorū. Ne
qꝫ vana nobis expectatio aut
dubia ſpes videtur enixa ni-
mirum eterne promiſſioni-
bus veritatis. Prorſus ma-
gna letitia ⁊ exultatio mul-
ta nimis: cum vita venerit: nō
ſolum ipſa vita: ſed ⁊ promiſ-
ſio vite eterne ⁊ expectatio iu
ſtorum letitia eſt. ⁊ tanta leti-
tia vt omne ꝙ concupiſcitur
ei non valeat comparari. Sed
C nūquid tante letitie ſpes erit
Super ps. qui habitat. ſine letitia? Quicquid eni agē
dum ſit quicquid declinandū:
quicquid tolerandum: quicqd
optandum: tu es domine ſpes
mea. hec vna mihi omniū pro
miſſionum cauſa. hec tota ra-
tio mee expectationis. hic eſt
votum meum: hic propoſituꝫ
meū: hec intentio cordis mei.
Repoſita eſt hec ſpes mea in
ſinu meo: ⁊ i hac perſeuerabo.
Propter te omnia detrimen-
tum feci: vt ſtercora arbitror
quoniaꝫ tu es deus ſpes mea.
Si mihi premia pro mittun-
tur per te obtinenda ſperabo.
D Si iſurgant aduerſuꝫ me plia:
ſi ſeuiat mundus: ſi fremat ma
lignꝰ: ſi ipſa caro aduerſus ſpi-
ritū ꝯcupiſcat: in te ego ſpera
bo. Sola nimirum ſpes apud
te domine miſerationis obti-
net locum: nec oleum miſeri-
cordie niſi in vaſe fiducie po-
nis. Fratres hic ſapere ex fide
viuere eſt. Si hic ſapimus vt
quid cunctamur abijcere om-
nino ſpes miſeras vanas: in-
utiles. ſeductorias. ⁊ huic vni
tam ſolide: tam perfecte: tam
beate ſpei tota deuotione ani
mi: toto feruore ſpiritus inhe
rere? Si quid illi impoſſibile:
ſiqd vel difficile eſt: quere ali-
ud in quo ſperes: ſꝫ verbo om
nia pōt. Quid facilius dictu.
Si decreuerit ſalutare nos: cō
tinuo liberabimur. Si viuifi-
care placuerit vita in volūta-
te eius eſt: ſi premia eterna lar
giri. licet ei ꝙ vult facere. De-
niqꝫ quando in ſe ſperanti de-
ſit illa maieſtas: que taꝫ ſtudio
ſe monet in ſe ſperari? Plane E
non derelinquet ſperantes in
ſe. adiuuabit eos ait ⁊ libera-
bit eos: quare? quibus meri-
tis? Quia ſperauerunt in eo.
Dulcis cauſa: at tamē efficax:
at tamen irrefragabilis: dul-
ciſſima libertas in ſe ſperan-
tibus non deeſt. Non eni de-
dignatum eſſe ſpes miſerorū
miſerator ⁊ miſericors domi
nus: non ſeipſum liberatorē
ſimul ⁊ protectorem in ſe ſpe-

nant:amiſſa cruciāt. Magna quedā pena eſt pauptatis:qua tam cito volaẜ in regnuȝ celoꝛ ruȝ. Nā paupertati nō tam pꝛ mittiẜ q̄ȝ daẜ. Uidemus auteȝ pauperes aliquos qui ſi vnaȝ haberēt paupertatē:nō adeo puſillanimes inuenirenẜ:ꝛ triſtes vtpote reges ꝛ reges celi. Sed hi ſunt qui paupes eē uolūt:eo tñ pacto vt nihil eis deſit:ꝛ diligunt paupertatem vt nullā inopiā patianẜ. Domines autē bone voluntatis qui chriſtiana voluntate diuitias pauptate cōmutarūt. vel etiā nō habitas tanq̄ȝ habitas cōtēpſerūt:relinquētes oīa ppter chriſtum:ſicut ipſe religt oīa ppter ipſos:ſequunẜ eum quocūqȝ ierit. Felix pauptas voluntaria relinquētiū oīa ꝛ ſequētiū te dn̄e ieſu. Uere martyrij genus paupertas voluntaria eſt. Quid mirabilius aut ꝙ martyriū grauius eſt q̄ȝ inter epulas eſurire:īter veſtes multas ꝛ ciosas algere. paupertate premi inter diuitias: quas offert mundus:q̄s oſtendit malignus:quas deſiderat noſter ipſe appetitus. an non merito coronabiẜ:qui ſic certauerit? Uoluntaria pauptas ſuos a gemina impugnatiōe: qua huius mūdi amatores expugnanẜ:reddit ſecuros.ſ. ppria inuidia ꝛ aliena. Pauper tas enīȝ dū putaẜ miſera: aliena caret inuidia.ꝛ q̄ eſt voluntaria nemini quicq̄ȝ inuidet.

In ſ. de dupli. ad. uentu.

D

In ſ. de paſſiōe dn̄i.

Super ps. qui hitat.

In ſer. ō ſcis.

E

In qui buſd. ſ ſnitis.

Cde tribulatione. In Sermone de ramis palmarum

Hec eſt Capitulū. xx.

Hec via vite tribulatio preſens: via glorie: via ciuitatis hitaculi: via regni. Utilis tribulatio que pbatione operaẜ ducit ad gloriā. Omne gaudiuȝ:exiſtimemus:cū in tribulatiōes varias īciderimus. Res enī neceſſaria tribulatio que in gloriaȝ vertiẜ triſtitia. que in gaudiū mutaẜ. gaudium ſane lōgū ꝙ nemo tollat nobis. gaudiū multiplex. gaudiū plenum. Bonuȝ ergo magis neceſſitas q̄ȝ voluptas. ꝙ cum vtraqȝ res citius trāſeat. altera penā habeat. altera ſit paritura coronaȝ. Res neceſſaria iſta neceſſarias:que coronam parit. Gloriemur in tribulatione in ea ſiquidē ſpes glorie: imo in ipſa tribulatione gloria ꝯtineẜ. Sicut ſpes fructus in ſemine:ſic fructus in ſemine eſt. In hūc modū mō regnum dei īter nos eſt. Theſaurus ingens in fictili vaſe:in agro vili eſt ínq̄ȝ:ſed abſcōditū eſt. Latet gloria abſcondita nobis eſt in tribulatione. Cum ipſo ſum in tribulatione ait dn̄s.ꝛ ego aliqd interim q̄ȝ tribulationē requirā. Mihi adherere deo bonuȝ eſt. Deſcēdit ut ppe ſit his qui tribulato ſunt

A

Super ps. qui hitat. ſ. xvi.

B

C

cor̄de vt nobiſcū ſit in tribu-
Super ps. qui hitat v. xv. latione noſtra. Uñ ſcimus qđ
nobiſcū ſit in tribulatiõe no-
ſtra. Ex hoc vtiq; ꝙ in ipſa tri
bulatione ſumus nos. Quis
enim ſuſtineret: quis ſubſiſte-
ret: qs ꝑſiſteret in eo. Bonum
mihi domine tribulari dum
mõ ipſe ſis mecū: quã regnare
ſine te: epulari ſine te: ſine te
In ver. xvi. gloriari. Bonum mihi in tri
bulatione magis amplecti te
in camino habere te mecū: q̃
D eſſe ſine te uel in celo. Aurum
probat fornax: ⁊ viros iuſtos
tẽtatio tribulationis. Ibi ibi
cum eis es domine: ibi in no-
mine tuo cõgregatis: melius
aſtas. Quid trepidamus: quid
ↄcertamur. qđ refugimus hũc
caminū? Seuit ignis: ſed do
minus nobiſcū eſt in tribula-
It. 4. xvi. tione. Quãdo autẽ erim⁹ nos
cū ipſo? nimirū quãdo rapie
mur obuiam chriſto in aera. ⁊
ſic ſemp cum dño erimus: ſi tñ
curemus eū nobiſcū habere i-
terim: vt ſit comes vie: qui pa
trie redditor eſt futurus. imo
qui tũc pr̃ia: mõ ſit via. In ple
nitudine gratie nobiſcum: in
plenitudine glorie erim⁹ nos
cum illo.

¶ De patientia. In epiſtola ad Adã monachū. Cap. xxj.

Vera patiẽtia ẽ pati vel
agere ↄtra ꝙ libeat: ſed
nõ ꝑpter qđ liceat. Pauperẽ
In ep'. ad gilbertū. equo aio ferre virtus patiẽtie
eſt: ſpõte appetẽ: ſapiẽtie laus
eſt. Impatiẽtia aie ꝑditio eſt. A
ſiquidẽ ꝑpter impatiẽtiã: qui In quibuſdã ſmõis.
patientia caruerũt perierũt.
Oẽs qui pie volunt viuere in In epi. ad ſymones abbatẽ
chriſto perſecutionẽ patiunt.
ita vt cum nunq̃ deſit eis pie
velle: nõ ſemp tamẽ adſit ⁊ ꝑfi-
cere pro bona voluntate. Si-
cut eniꝫ ipioꝝ eſt pioꝝ bonis
ꝑpoſitis aſſidue reluctari: ſic
ↄtra pietatẽ non eſt ꝑpter ad-
uerſitateꝫ: q̃uis iuſta ⁊ ſancta
deſideria paucorū plerũq; nõ
perfici. Qui patiẽtiã nõ ſerua B
uerit ꝑdet iuſtitiã. hoc eſt vitã In ſ. de annũciatio. marie.
perdet. hoc eſt ꝑdet aiam ſuaꝫ.
Uide opera dñi: flagellis ce- In ſ. de paſſiõe dñi.
ſus: ſpinis coronatus: clauis
cõfixus: affixus patibulo: op-
probrijs ſaturatus: oiuꝫ tamẽ
dolorū immemor ait. Ignoſce
illis. Uide ergo ne per impa- In ſ. de paſca.
tiẽtiã pereas: ſed vniuerſa pro
deo ſuſtine: q: pro te maiora
ſuſtinuit: ⁊ apud quẽ patiẽtia
infructuoſa nõ erit. Utrũq; es
mihi dñe ieſu ⁊ ſpeculū patiẽ- Super cãti. ſ. xlvij.
di ⁊ pmiū patiẽtis. Tu doces
manus meas ad ꝑliū exemplo
virtutis tue. Tu caput meum
poſt victoriã. tu coronas pre-
ſentia maieſtatis. Utrũq; for-
titer ꝑuocat ac vehemẽter ac
cendit. In vtroq; mirabiliter C
tibi me allicis: vtq; funis vio
lentiſſimus ad trahẽduꝫ. Tra
he me poſt te: libẽter ſequor:
libentius fruor. Quaꝫ pauci Super cãt. ſ.

poſt te ꝺeire voluntːcū tamē
ad te peruenire nemo ſit qui
nolitːhoc ſciētibus cūctisːqꝛ
ꝺelectationes in ꝺextera tua
vſqꝫ in finem.⁊ ꝓpterea volūt
omnes te frui.at nō ita ⁊ imi-
tari.Coꝛregnare cupiuntːſed
non compatiːnō curāt quere
reːquē tamē ꝺeſiderāt inueni
reːcupiētes ꝯſeqːſed nō ſequi.
¶De iuſtitia.In ſermo.ꝺe ad
uētu ꝺn̄i.vij.colūnis. Ca.xxij.

a Iuſtitia virtus eſtːꝙ ſuū
eſt vnicuiqꝫ tribuēs.Tri
bue ergo tribus que ſua ſunt.
Redde ſuperioriːredde infe
rioriːredde equali cuiqꝫ ꝙ ꝺe
bes.Redde inq̄ꝫ reuerētiam
pꝛelato ⁊ obediētiamːquaruꝫ
altera coꝛdeːaltera coꝛporis.
Nec eni ſufficit exterius obtē
perare maioribus noſtrisːni
ſi ex intimo coꝛde affectu ſub
limiter ſentiamꝰ ꝺe eis : ſicut
⁊ ꝺe fratribꝰ n̄ris:inter quos
viuimus ipſo iure fraternita-
tis ⁊ ſecuritatis humaneːcon
ſilij ſumꝰ ⁊ auxilij ꝺebitores.
Hoc eni volumus vt ⁊ ipſi no
bis ipēdāt cōſiliūːquo ignorā
tia erudiat n̄raːauxilium quo
iuuet infirmitas noſtra.Sed
nullū ego cōſiliū melius arbi
troꝛːq̄ꝫ ſi exēplo tuo fratrē tu
um ꝺocere ſtudeos que opoꝛ-
teatːque nō opoꝛteat fieriːꝓ-
uocās eū ad melioraː⁊ ꝯſulēs
ei non verbo neqꝫ linguaːſed
b opere ⁊ virtute.An vͦo vtiliꝰ
aut efficacius auxiliū aliqꝺ eſt
q̄ꝫ vt ores ꝺeuote pꝛo eo : vt
nō ꝺiſſimules redarguere cul
pas eiusːut nō modo nullum
ei offendiculum ponasːſed ⁊
ſollicitus ſis q̄ꝫtū ꝓuales tan-
q̄ꝫ āgelus pacis ꝺe regno ꝺei
ſcādala tollere : ⁊ occaſiones
ſcādalorū penitus remouere.
Si talē te fratri cōſiliarium ⁊
auxiliariuꝫ exhibeas : reddis
ei qꝺ ꝺebes : nec habet vnde
cauſet.Poꝛro ſi cui foꝛte pꝛe-
latus esːhuic ſine ꝺubio tene
ris ꝺebitoꝛ ſollicitudinis am-
plioris.Exigit a te ⁊ ipſe cu-
ſtodiam ⁊ ꝺiſciplinā.Cuſtodi c
am quidē vt poſſit cauere pec
catūːꝺiſciplinā vͦo vt ꝙ minꝰ
cauitːminime maneat īpuni-
tum.Qꝺ ⁊ ſi nemini fratrū ꝓ-
eſſe viderisːhabes tamē ſub
te cui cuſtodiamː⁊ ꝺiſciplinā
opoꝛteat exhiberi.ꝺico auteꝫ
coꝛpus tuuꝫ ꝙ ſine ꝺubio re-
gēdum ſuſcepit ſpūs tuus.ꝺe
bes ei cuſtodiā : vt nō regnet
in eo peccatūːnec mēbꝛa tua
arma fiant iniquitati.Debes
⁊ ꝺiſciplināːvt ꝺignos faciat
penitētie fructus : caſtigatuꝫ
⁊ ſubditū ſeruituti.Longe tn̄
grauiori ⁊ ꝑiculoſiori ꝺebito
tenent aſtricti : qui ꝓ multis
aiabus reddituri ſunt rōnem.
Eſt aūt iuſtitia quedaꝫ ſtricta In ſer. ꝺe epi.
⁊ anguſta via valdeːnec ꝓpo-
nere ſe equaliːnec equare pꝛe
poſito.huiꝰ ꝺiffinitio eſt cuiqꝫ

reddere q̄ ſuū eſt. Altera lati or et amplior iuſtitia nec equa re ſe pari: nec inferiori ꝓponere. Sicut eni grādis et grauis ſuperbia eſt. preferre ſe eq̄li aut equare prelato. ita magne humilitatis eſt inferiorē ſe exhibere equali aut equalē iferiori. Sicut eni ſūma et intolerabilis ſuperbia eſt ſuperiori ſe ꝓponere: ita inferiori ſubdere ſūma et plena iuſtitia eſt. Studeam⁹ obſecro adimplere omnē iuſtitiam: ipſa eſt via per quā ad letitiā venit. Nā letitia premiū eſt: iuſtitia vo meritum et materia.

De miſericordia in epiſtola ad Guidonem abbatē. triū fontium. Capitulū. xxiij.

Miſericordia affectio ē: que nec voluntate cohercet: nec rōni ſubijcit: quādo nō eā quiſq̄ in ſe ꝯtrahit volūtario nutu: ſed ipſa pias mentes ad cōpaſſionē dolētiū neceſſario cogit affectu: ita vt etiam ſi peccatū eſſet miſereri et ſi multū vellē nō poſſet non miſereri. Pōt quidē rō vel uoluntas effectū ſubtrahere: ſed nunq̄d ipſum affectū euellere. Juſtitia meritū querit: miſericordia miſeriam intuet. Uera miſericordia nō iudicat ſed afficit. nō nitit diſcuſſione: occaſione cōtenta. Nō enim expectat ratio vbi affectio trahit. Mens ſiquidē q̄ ſemel af fecerit charitas ſui iuris eſſe non finit. Metuit que neſcit: dolet que nō oportet: ſollicitatur pluſq̄ voluerit: et vnde noluerit cōpatit: nolēs miſeret in vita. Sūt quidā miſericordes de his que ad eos nō pertinent: qui ſcādaliçant q̄ non datur oibus abundātur. ſic tamē vt ipſi nec in modico q̄dē grauent. Qui ſi miſericordes eſſe de ſuo deberēt facere miſericordiā. Si non poſſent de terrena ſubſtātia de volūtate bona darēt. his forte qui peccare ꝯtra eos vident indulgētiam darent. Dulce ſignū verbum bonū q̄ eſt ſuper datum optimū: vt eorū mētes ad penitētiā ꝓuocarent. Deniq̄ et his et oibus quos in peccato eſſe cognoſcerēt: cōpaſſionē impēderēt et orōnem. Alioqn miſericordia eorū nulla eſt: et miſericordiā ꝯſequent nullā.

In epiſtola ad carturienſium

In ſer. de duplici aduētu

De correctiōe. In ſermo. de natiuitate ſancti Joannis baptiſte. Capitulū. xxiiij.

Arguere et increpare interdum neceſſe eſt. Feruea ergo in nobis amor iuſtitie: odium iniquitatis. Nemo fratris vitia palpet: pctā diſſimulet nēo. Nemo dicat. Nūq̄d cuſtos fratris mei ſum ego. Eſt enim ꝯſentire ſimile cum poſſis arguere et ſcimus q̄ ſimilis pena faciētes maneat et cōſentiētes. Blāda ſed peri

In epiſtola ad ſuggerium abbatē

culoſa laus cum laudat pecca
tor in deſiderijs aie ſue. Juſtꝰ
corripit in miſericordia: pec-
cator adulat in impietate: ille
vt curet: iſte vt occultet quod
B erat curādū. Duꝫ enim carpū
tur vitia ꝛ inde ſcādalum ori
tur: ipſe ſibi ſcandali cauſa eſt:
qui fecit ꝙ argui debeat: non
ille qui arguit. Ineſt nature ſi
peccato nō obſoleſcat grata ꝛ
egregia ſuauitas: vt molliorē
magis ad cōpatiēdum peccā-
tibus ꝙ̄ ad indignādūꝫ aſpe-
riorē ſeſe ſentiat. Eteni ſi pec
cāti homini: homo peccator
minime indignat: ſed magis
ei piū exhibeat compaſſionis
affectū. Sſcimus vnde venit.
Ex ꝯſideratione nāqꝫ ſuiipſiꝰ
cuiqꝫ venit manſuetum eē ad
omnes: dum homo vt pie cō-
deſcēdere ſciat preoccupatis
in peccato cōſiderat ſeipſum
ne ꝛ ipſe tentetur. Hinc deni-
C qꝫ amor proximi radiceꝫ tra-
hit. Ex itimis ſane humanis
affectibꝰ primordia ducit ſui
ortꝰ fraterna dilectio. Et de
inſita homini ad ſeipſum na-
turali quadā dulcedīe: tanꝙ̄
de humore terreno: ſumit p-
culdubio vegetationē ꝛ vim
per quā ſpirante gratia deſu
per fructꝰ parturit pietatis.
vt ꝙ ſibi aīa naturaliter ap-
petit nature conſorti. i. alteri
homini iure quodam huma-
nitatis: vbi poterit ꝛ oportue

rit: non eſtimet denegandum
ſed ſponte ac libenter impar-
tiat. Uerum carnales concu- D
piſcentie in nobis bonum na
ture fedant. mentem curis ꝛ
ſollicitudinibus lacerant: ſo-
cialis gratie ſuauitateꝫ exter-
minant. His ergo dum ſatiſ-
facere ſingulariter volumus
boni nos ſocialis atqꝫ cōmu-
nis ſingulari ſuauitate priua-
mus. Quod in cōmune dulci
us poſſidetur: ꝙ participatio
ne non minuitur: partitione
adimit ꝛ natura ad indignā-
dum ꝙ̄ ad cōpatienduꝫ ſit pa
ratior. Inde homo tanꝙ̄ oī-
no exutꝰ homine in quo vult
ſibi cuꝫ opus habet ab homi-
nibus ſubueniri non vult ipe
hominibus opus habētibus
ſubuenire. Magis autem iu-
dicat arridet: ſpernit hō ho-
mines delinquētes peccator.
non conſiderans ſeipſum ne
ꝛ ipſe tentetur.

¶ De beniuolentia. In ep̄ſa
ad. b. de portis. Cap. xxv.

Libēs dorinuitus pdor.
ſcimus quoniā ſperāti
grandia modica minus gra-
ta venire ſolent. Quod auteꝫ
non venit gratum perditum
eſt non datum. Scio quidem A
dare quā accipere beatius eſ-
ſe: ſed ſi detur ꝙ danti hone-
ſtum: accipienti vtile ſit. facta
factis cōpenſare oportet: ſed
rebus pauper ſum ꝛ iuribus.

equabo ergo beneficia votis: que factis non poſſum. Deſiderijs diues ſuꝫ: affectibꝰ abūdo. Et certe verus beneficus amplius non requirit. Nam quomodo beneficus: qui non ꝛ beniuolus ſit. Porro beniuolus nil ſibi carius ipſa extimat beniuolentia: qua ꝛ beniuolus nominatꝛ ꝛ beneficꝰ eſt. Deniqꝫ beniuolentia fructus eſt beneficij: niſi quis forte beneficiuꝫ putet ꝙ ſepe emerit: aut timore dimiſerit, ſed qs non videat hoc relictuꝫ: illud venditum: neutrum datum? Oportet autem beneficiū vt vere ſit gratuitū. Danti itaqꝫ rependi quicq̄ꝫ gratius ab accipiente nō poteſt q̄ꝫ ſi gratū habuerit ꝙ grat accepit. Et hec beniuolētia dantis creatꝛ in animo accipientis. beneficio quidem interueniēte hac me fateor locupletem. Hanc de corde pleno dignaꝫ pfecto offero remuneratiōeꝫ meo benefactori. hāc deuotꝰ imolo ſacrificiū laudis factori omniuꝫ pro ſalute mei benefactoris.

¶ De gratiarūactione. Sup cant. Sermo. xiij. Cap. xxvj.

a O Rigo fontium ꝛ fluminum omniuꝫ mare eſt. virtutum ꝛ ſciētiarū dominꝰ chriſtus. Continētia carnis: cordis induſtria: voluntatis rectitudo: caſta conſilia: iuſta iudicia: ſancta deſideria ex illo manant. Siquis calet igenio: ſiquis eloquio: ſiquis moribus placet inde eſt. Inde ſcientie: inde ſapiētie ſermo ad locū vnde exeūt reuertuntur flumina gratiarū: vt iterū fluant. Qualiter inquis? Qualiter dicit apoſtolus. In oībus gratias agētes. Quicqd ſapientie. qcquid in te virtuti habere pfidis: dei virtuti ꝛ dei ſapiētie reputa xpo. Sīqdem fluminis aqua ſi ſtare ceperit, cōputreſcet: ſic plane: ſic gratiarū ceſſat decurſus: vbi recurſus non fuerit: nec mō nihil augetꝛ ingrato: ſed ꝙ acceperat ei reuertitꝛ in pernitiē. Fidelis aūt in modico cenſetꝛ dignꝰ munere ampliori. Refunde igitꝛ in euꝫ qui ſupra te eſt: qcqd in te eſt deuotionis: qcqd delectationis: qcqd affectionis: vt ſiqua in te eſt gratia reflectatꝛ ad ipſuꝫ: nec tuaꝫ queras gloriā ſed ipſius. Diſce in referēdo gratiā nō eſſe tardus aut ſegnis. Diſce ad ſingula dona grās agere. vt nulla dei dona debita grāruꝫ actione fruſtrentꝛ: nō grādia nec mediocria: nō puſilla. Peremptoria ſiquidē res eſt ingratitudo: hoſtis grē: inimica ſalutis: exinanitio meritorum: virtutuꝫ diſpſio: bñficiorum perditio: ventus vrens: ſiccans ſibi fontē pietatis: rorem miſericordie: fluēta grē.

[Margin: in s. In capite ieiunij. B]
[Margin: Super cant. s. li.]

In quibuſdã ſententijs. Dico enim q̃ʒtum pro meo ſa pere. nihil ita diſplicet deo ꝑ ſertim in filijs grẽ in hoibus conuerſionis: queadmodũ in C gratitudo. Uiã enim obſtruit gratie: ⁊ vbi fuerit illa: iã gra tia acceſſum non inuenit: lo cum non habet. Nõne enim iure perditũ reputat̃ ꝙ ingra to donatuʒ eſt. aut dediſſe nõ penitet ꝙ piſſe videt̃? Opor tet proinde glorioſum eẽ ho minem ⁊ deuotũ: qui ꝓcepta gratie munera manere ſibi de ſiderat ⁊ multiplicari. Nemo ſane eſt qui nõ facile ſi querit inueniat. vnde plurimum ob noxius fit deo: q2 nõ eſt qui ſe In quibuſdaʒ ſententijs. abſcõdat a calore eius. Mul tos videmus ſatis importu ne petentes ꝙ ſibi deeſſe co gnouerint: ſed paucos ad mo dum nouimus qui dignas ſu per acceptis beneficijs grati as agere videant̃. Nec repre hẽſibile eſt ꝙ inſtãter petim⁹: ſed petitioni negat effectum D ꝙ inuenimur ingrati. Et for te clemẽtia eſſe videt̃ ingratꝫ negare ꝙ poſtulãt: ne contin gat nobis vt tanto graui⁹ de ingratitudine iudicemur: q̃ʒ to magis ac cumulatis bene ficijs ingrati ꝓbamur extitiſ ſe. Felix qui ad ſingula dona gratie redit ad eũ in quo ple nitudo eſt omnium gratiarũ: cui dum pro acceptis non in gratos nos exhibemus: locũ in nobis facim⁹ gratie: vt ma iora adhuc percipere merea mur. Omnino enĩ ſola nos a ꝑfectu cõuerſationis ĩpedit ingratitudo noſtra. duʒ quo dam amiſſuʒ reputat dator ꝙ ingratus accepit. Cauet ſibi de cetero ne tãto plura amit teret q̃ʒto plura cõferret ĩgra to. Felix proinde qui etiaʒ ꝓ minimis quibuſcũqʒ beneficijs nõ minimas refert gratias q2 gratiarũactionẽ magis q̃ʒ da tionem a nobis exigit dator gratie dominus deus noſter.

¶ De perſeuerãtia. In epiſtola ad Goffredũ. Cap. xxvij.

Perſeuerãtia ſola virtu A tum coronat̃. Perſeue rantia ſola meret̃ viribus glo riaʒ: coronaʒ virtutib⁹. Pror In epiſtola ad ranuẽſes ſus abſqʒ pſeuerantia nec qui pugnat victoriã: nec palmaʒ victor cõſequit̃. Uigor viriuʒ virtutũ cõſumatio eſt: nutrix ad meritũ: mediatrix ad pre mium. Soror eſt patiẽtie: cõ ſtantie filia: amica pacis: ami citiarũ nodus: vnanimitatis vinculuʒ: propugnaculũ ſan ctitatis. Tolle perſeuerẽtiam B nec obſequium mercedeʒ ha bet: nec beneficiuʒ gratia: nec laudem fortitudo. Deniqʒ nõ qui incepit: ſed qui perſeuera uerit vſqʒ in finem: hic ſaluus erit. Si cautela Sãſon: ſi Sa lomonis deuotio perſeueran tiam retinuiſſet. nec is profe

ꝯto priuaretur ſapientia. nec ille viribus hoc ſūme honeſtatis inſigne. hanc totius ꝓbitatis vnicam fidāq; cuſtodē cuſtodiri firmiter hortor.

¶De gratia dei. In Sermone de annūciatiōe. Cap. xxviij.

A

QUibus anime gratia dei dulciſſimus: ſane ⁊ oēm habens in ſe ſuauitatem ⁊ delectamētum ſaporis: nō modo delectat ſed reficit ⁊ medetur. Aīa nr̄a ſpūs eſt uadēs ⁊ rediēs ſi ſibi fuerit de relicta ſemel a facie dei egreſſa vł eiecta nō reuerteꝛ oculus eiꝰ vt videat bona ſi nō requiraꝛ a deo. Omnis ergo aīa qerēs deum ne magnū bonū in magnum ſibi detorqueat maluꝫ: nouerit ſe preuentam in illo ⁊ ante queſitam q̄ꝫ querentē.

Super cāti. ſ. lxxxiiii.

B

Nā vere ⁊ abſq; dubio eo qſq; peſſimus quo optimus eſt: ſi hic ipſum ꝙ optimus eſt aſcribat ſibi nempe peſſimum hoc: qđ ſi dicat quis ꝙ abſit agnoſco: grā dei ſuꝫ id qđ ſuꝫ: ſtudeat aūt captare gloriā ꝓ gratia quaꝫ accepit: nōne fur eſt ⁊ latro? Que vere fidelis anima agnoſcit iſta ⁊ vtrāq; gratiam confiteꝛ. Primo quidem eam que prima eſt: que ⁊ preuenta eſt. Poſtea ⁊ ſequētem.

Super cāti. ſ. lxvi.

C

nempe tunc magis gratia plenam ſe probat: cum totū gratie dederit. ⁊ primas. ſ. illi partes aſcribēs ⁊ vltimas. Alioquin quomō gratia plena ſiquid habuerit ꝙ non ſit ex gratia? Non eſt quo gratia intret vbi iam meritum occupauit. Ergo plena confeſſio gratie ipſius gratie plenitudineꝫ deſignat in anima cōfitentis. Nam ſiquid de proprio ineſt inq̄ꝫtuꝫ eſt: gratiaꝫ cedē illi neceſſe eſt. Deeſt gratie quicq̄d meritis deputas.

D

Nolo meritum ꝙ gratiaꝫ excludat. horreo quicquid de meo eſt vt ſim meus. niſi ꝙ illud magis forſitan meum eſt: ꝙ me meum facit. Gratia reddit me mihi iuſtificatum gratis: ⁊ ſic liberatuꝫ a ſeruitute peccati. Itaq; initium meum ſolius gratie: eſt ut nihil quidem mihi in predeſtinatione attribuaꝫ: ſiue in vocatione. Non ſit ſane ab opere iuſtificationis alienus ſum: operatur ⁊ illđ gratia: ſed plane meus. Porro conſumatio quidem ⁊ ipſa ſolius gratie: nec eſt mihi in hac parte: uel cum ea ſiue in ea gloriari: quaſi coadiutor ſim aut cooperator.

In ſer. de aduentu.

E

Itaq; miſericordia domini ab eterno eſt: ⁊ vſq; in eternum ſuper electos. In medio quidem aliquatenus oſtendens liberum arbitriuꝫ meriti gratia. principium vō ⁊ finem ſoli vindicās ſibi: vt ſit nobis alpha ⁊ o dominꝰ noſter. Sed ſciāt inimici gratie abſq; gra-

Super cāti. ſ. xxii.

tia:nec ad cogitandum bonũ ſufficere cor humanũ:ſed ſufficientiam ipſius ex deo eſſe. Non enim ſufficientes ſumꝰ uel cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis:niſi ipſe dederit nobis:qui dat omnibus affluenter.

¶De adiutorio. In Sermone de vigilia natiuitatis domini. Capitulum.xxix.

a Crede te deo: cõmitte te ei.naꝫ ſibi quidẽ ipſi confidere:non fidei:ſed perfidie eſt:nec confidentie:ſed diffidentie magis in ſeipſo habere fiduciam. Js vo fidelis ẽ qui nec ſibi credit: nec in ſe ſperat.factꝰ ſibi tanq̃ꝫ vas perditum:ſed ſic perdit animã ſuaꝫ vt in vitam eternã cuſtodiat eam. Porro id quidem facit humilitas cordis:vt nõ ſibi fidelis anima innitatur:ſed deferens ſemetipſam aſcẽdat iã de deſerto inixa ſup dilectuꝫ.

Super cãti. ſ. lxix. B Aſcenſus profecto arduus ẽ: ⁊ caſſus conatus abſq̃ꝫ dei adiutorio. ergo q ſtat:ſi nõ vult cadere:non fidat ſibi:ſed innitatur deo. Deus loquitur:ſine me nihil poteſtis facere. Jta eſt nec ſurgere ad bonuꝫ:nec ſtare in bono poſſumus ſine deo. Tu ergo qui ſtas ſta gloriam deo:cuius manu erigeris ipſiꝰ neceſſe eſt virtute tenearis. Multũ opus virtutis habes:ſed qua induaris ex alto. Jpſa enim ſi perfecta fit:facile facit animũ victoreꝫ ſui: ⁊ ſic inuictũ reddit ad oĩa. Eſt quippe vigor animi cedẽ neſcius pro tuenda ratione. vel ſic. Uigor animi q̄ in ſe ẽ:oĩa ad rationem cogens vel dirigens. Quid ni oĩa poſſibilia ſunt innitenti ſuper eũ qui oĩa poteſt? Nil oĩpotentiam dei clariorem reddit:q̃ꝫ q̄ oĩpotentes facit omnes qui in ſe ſperãt. An non oĩpotens cui oĩa poſſibilia ſunt? Jta aliis non ſi preſumat de ſe:ſed ſi cõfortef a deo:poterit vtiq̃ꝫ dominari ſui: vt nõ dominetur ei omnis iniuſtitia. Jta inq̃ꝫ deo innixum nulla vis:nulla fraus:nulla iam illecebra poterit vel ſtantem deicere:vel ſubicere dñantẽ. Alioqn fruſtra nitif ſi nõ innititur. c

¶De merito. Sup canĩ. Sermo.lxvij. Capitulũ.xxx.

a Sufficit ad meritũ ſcire q̄ nõ ſufficiãt merita: ſed vt ad meritum ſatis eſt de meritis nõ preſumere: ſic carere meritis ſatis eſt ad iudicium. Porro infantium renatorum neminem carere meritis:ſed chriſti habere merita: quibus ſe tamen idignos reddunt ſi ſua iungere non neguerint:ſed neglexerint:quod quidem periculum iam adulte etatis eſt. Merita proinde habere cures. habita data ne

neris:fructum ſperare ſperaueris domini miſericordiã: ⁊ omne periculum euaſiſti: paupertatis:ingratitudinis: preſumptionis. Perniciosa paupertas: penuria meritorum. Preſumptio autem ſpiritus fallaces diuitie. Et ideo felix cui nec merita ſine preſumptione: nec preſumptio abſq; meritis deeſt. Habet vnde preſumat: ſed non
B merita. habet merita ſed ad promerendũ: non ad preſumendum. Ipſum non preſumere: nõne promereri eſt? Ergo eo preſumit ſecurius quo nõ preſumit. Hoc eſt totum hominis meritũ: ſi totam ſpem ſuam ponat in eo: qui totũ hominem ſaluum facit. Quantũq; ſpes proceſſerit obtinebit: ſi tamen in domini tota figatur: vt firma ſit ⁊ non titubet. Hec vera hominis fiducia a ſe deficientis ⁊ innitentis domino deo ſuo. Meum proinde meritum miſeratio domini. Non plane ſum meriti inops q̃diu ille miſerationum non fuerit: quod miſericordie dñi multe multus. Nihilominus ego immeritus ſum.

Super qui habitat.

In f. de annunciatiõe dñi

¶De fide. Super cant. Sermo. xxiij. Capitulũ. xxxi.

A Fide mundantur corda vt poſſit videri de⁹. Fides neſcia falli. Fides inuiſibilia comprehendens: ſenſus penuriam non ſentit. Deniq; tranſgreditur fines etiam rationis humane nature viſum: experientie terminos. Que vtiq; comprehendit q̃ ſenſus neſcit: experimentum non inuenit. Diſce id habere certius: id tutius ſequi q̃ illa ſuaſerit. Deniq; comprehendit que ſit longitudo: latitudo: ſublimitas ⁊ profundum. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit: illa in ſe quaſi in quodam inuolucro clauſum portat: ſeruatq; ſignatum. Fides tunc ſane probatior eſſe dignoſcitur: cum B
creditur q̃ nõ videtur. Quid magni eſt credere q̃ videris: tuis non negare oculis fidẽ: quid laudis meretur? Sed ſi quod non videmus ſperamus: per patientiam expectamus ⁊ patientia meritum eſt. proinde vt non euacuetur meritum fidei ſubducat ſe viſui dans virtuti locũ. Ubi deus eſt: tu non potes venire modo: venies autem poſtea. Age tamẽ ſequere. quere: nec te illa inacceſſibilis charitas vel ſublimitas a querendo deterreat ab inueniẽdo deſperet. Si potes credere oĩa poſſibilia ſunt credenti. Crede ⁊ inueniſti: iã credere inueniſſe eſt. Quere ergo voti: ſeq̃re actib⁹ C

Super cãti. f. lxxv.

fide inueni. Quid nō inueniat fides? Attingit in acceſſa dep̄hendit ignota: compꝛehēdit immenſa: appꝛehēdit nouiſſi
C ma. Ipſam deniq̄ꝫ eternitateꝫ ſuo illo vaſtiſſimo ſinu quodā modo circūcludit. Fidēter dixerim eternitatem beatamq̄ꝫ trinitatem quam non intelligo credo ꝛ fide teneo ꝙ non capio mente. Et quidem ante omnia fides querenda eſt. Fide ſiquidem in dei filios adoptamur. Fidē in nobis mundus odit atq̄ꝫ perſequiť. fide ꝛ
D vinciť. Poꝛro ꝛ fides ſine operibus moꝛtua eſt in ſemetipſa: nec mirum videri poteſt: ſi nequaquaꝫ vincit qui nec viuit qdem. Queris que nam ſic viuida ꝛ victoꝛioſa fides? illa ſine dubio per quā chꝛiſtus habitat in coꝛdibus noſtris. chꝛiſte eniꝫ ꝛ virtus ꝛ vita noſtra
Inf. ō paſca. eſt. Tā diu chꝛiſtus in nobis viuit: q̄ꝫdiu viuit fides. At poſt q̄ꝫ fides noſtra moꝛtua eſt: quodammodo chꝛiſtus moꝛtuus eſt in nobis. Poꝛro fidei vitā opera atteſtanť. Sicut eni coꝛpoꝛis vitā ex motu ſuo digno ſcimus: ita ꝛ fidei vitaꝫ ex ope
E ribus bonis. Itaq̄ꝫ vita quidē coꝛpoꝛis aīa per quaꝫ moueť ꝛ ſentit: vita vero fidei charitas eſt: quia per illā operatur. Unde ꝛ frigeſcente charitate fides moriť: ſicut coꝛpus anima recedente. Quedam enim fidei anima ipſa deuotio eſt. Moꝛs fidei eſt ſeparatio charitatis. Non facit hominēꝫ rectum fides recta: que non operatur ex dilectione. Sed nec opera quāuis recta: rectū coꝛ efficē ſufficiūt ſine fide. Quis enim rectum dicat hominem non placentem deo? Sine fide autem impoſſibile eſt placere deo. Qui nō placet deo: nō poteſt illi placere deus. Nam cui placet deus: deo diſplicere non poteſt.

Super cāt. ſermo. xviii.

De ſpe ſuper canť. ſermo. lj. Capitulum. xxxij.

Est locus inter timorē ꝛ ſecuritatem mediaꝫ ſpes in qua mens ꝛ conſcientia molli nimirum ſuppoſito charitatis ſtratu ſuauiſſime requieſcit. Eſt autem cum mens noſtra foꝛmidine pene ſeruiliter pꝛemitur. ꝛ donec quis pꝛemitur a ſpiritu ſeruitutis: parumq̄ꝫ habet de ſpe: de timoꝛe plurimum. Non ei eſt pax neq̄ꝫ requies fluctuantem nimirum inter ſpem: ꝛ timoꝛeꝫ maximeq̄ꝫ ꝙ ſuperexcellente timoꝛe abundantius crucietur. nam timoꝛ penam habet. Ceterum ſi paulatim per incrementum gratie ceperit deficere timoꝛ. ꝛ pꝛoficere ſpes. cum demum ad hoc ventum fuerit vt pfecta charitas ex toto foras mittat timoꝛem: nōne huiuſmodi anima ſingulariter ī

ſpe conſtituta videtur. ac pro-inde in pace in id ipſum dormire ⁊ requieſcere. Nam qui ſe ſingulariter in ſpe conſtitutum ſentit: non iam in timore ſeruit: ſed requieſcit in charitate. In ſpe viuimus: ne deficiamus in tribulatione preſenti q in expectatione ſimus indefectibilium gaudiorũ. Ne qꝫ vana nobis expectatio aut dubia ſpes videtur enixa nimirum eterne promiſſionibus veritatis. Proꝛſus magna letitia ⁊ exultatio multa nimis: cum vita venerit: nõ ſolum ipſa vita: ſed ⁊ promiſſio vite eterne ⁊ expectatio iuſtorum letitia eſt. ⁊ tanta letitia vt omne q concupiſcitur ei non valeat comparari. Sed

C nũquid tante letitie ſpes erit

Super ps. qui habitat. ſine letitia? Quicquid enĩ agẽdum ſit quicquid declinandũ: quicquid tolerandum: quicqd optandum: tu es domine ſpes mea. hec vna mihi omniũ promiſſionum cauſa. hec tota ratio mee expectationis. hic eſt votum meum: hic propoſituꝫ meũ: hec intentio coꝛdis mei. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo: ⁊ ĩ hac perſeuerabo. Propter te omnia detrimentum feci: vt ſtercora arbitroꝛ quoniã tu es deus ſpes mea. Si mihi pꝛemia pro mittuntur per te obtinenda ſperabo.

D Si ĩſurgant aduerſuꝫ me plia: ſi ſeuiat mundus: ſi fremat malign⁹: ſi ipſa caro aduerſus ſpiritũ ꝯcupiſcat: in te ego ſperabo. Sola nimirum ſpes apud te domine miſerationis obtinet locum: nec oleum miſericoꝛdie niſi in vaſe fiducie ponis. Fratres hic ſapere ex fide viuere eſt. Si hic ſapimus vt quid cunctamur abijcere omnino ſpes miſeras vanas: inutiles. ſeductorias. ⁊ huic vni tam ſolide: tam perfecte: tam beate ſpei tota deuotione animi: toto feruore ſpiritus inherere? Siquid illi impoſſibile: ſiqd vel difficile eſt: quere aliud in quo ſperes: ſꝫ verbo omnia pôt. Quid facilius dictu. Si decreuerit ſalutare nos: cõtinuo liberabimur. Si viuificare placuerit vita in volũtate eius eſt: ſi premia eterna largiri. licet ei q vult facere. Deniqꝫ quando in ſe ſperanti deſit illa maieſtas: que taꝫ ſtudio ſe monet in ſe ſperari? Plane

E non derelinquet ſperantes in ſe. adiuuabit eos ait ⁊ liberabit eos: quare? quibus meritis? Quia ſperauerunt in eo. Dulcis cauſa: at tamẽ efficax: at tamen irrefragabilis: dulciſſima libertas in ſe ſperantibus non deeſt. Non enĩ dedignatum eſſe ſpes miſerorũ miſeratoꝛ ⁊ miſericoꝛs domi nus: non ſeipſum liberatorẽ ſimul ⁊ protectorem in ſe ſpe-

rantibus exhibere recuſat.

¶De charitate. Super cāt. Sermo.xxix. Cap.xxxiij.

a Cariſſima poptimū charitas eſt: plane incomparabile. deniqꝫ quidnam huic cōparendum putamus: que ipſi ꝓfertur martyrio ac fidei trāſferenti montes. Porro per charitatē homo in deo: ⁊ deus in homine eſt. Quid enim ita dei vt charitas? nempe ⁊ deus eſt. Charitas libertatē donat: timorem pellit: labores non ſentit: meritum non intuetur: premiuꝫ non requirit: ⁊ tamē plus omnibus urget. Nullus terror ſic ſollicitat: nulla premia ſic inuitant: nulla iuſtitia ſic exigit. Vere dulcis ⁊ ſuauis cibus eſt charitas: que feſſos alleuat: debiles roborat: meſtos letificat: eſurientes reficit: iocūdat reficientes. Charitas nō querit que ſua ſunt: charitas nō irritatur: nō precipitatur: nunqꝫ excidit: non in foueam ruit: ⁊ pro retributis malis cumulat bona. O charitas patiēs: ſed ⁊ compatiens. Charitas patiens eſt ſufficit: charitas benigna eſt: cumulus eſt patiens. Charitas diſſimulat: expectat ſuſtinet delinquētes. Sed benigna trahit: adducit: cōuerti facit ab errore vie ſue. Benigna charitas etiā quos tolerat amat: ⁊ amat ardenter.

In ep'lo. ad clareualenſes

In ſ. d paſſiōe

b

Flet quippe charitas ſꝫ ex amore: non ex merore: flet ex deſiderio: flet cum flentibus. O bona mater charitas: que ſiue foueat infirmos: ſiue exerceat ꝓuectos: ſiue arguat inquietos: diuerſis diuerſa exhibens: ſicut filios diligit vniuerſos. Cum te arguit mitis eſt: cum blanditur ſimplex eſt: pie ſolet ſeuire: ſine dolo mulcere: patienter nouit iraſci: humiliter indignari: leſa non ꝓuocat: ſpreta reuocat. Ipſa ē que eſt mater hominum ⁊ angulorum: non ſolum que in terris ſed etiam que in celis ſunt pacificās. Ipſa eſt que deum homini placans hominem deo reconciliauit. Charitatis ꝑfecto dāna: ſunt ſcandala puſillorum. Nec enim charitas charitatem offendit: aut contēnit dum ſentit offenſaꝫ. Nā ſeipſam non poteſt negare: nec enim in ſe diuiſa eſt: nouit potius in ſe coniungere: coniuncta diuidere neſcit: paceꝫ diligit: cōgaudet vnitati. Sola quippe eſt que illam generat: colligit: ſolidat ⁊ conſeruat. Ubicunqꝫ ſeruari cognoſcitur in vinculo pacis. Cum omni fiducia charitas pulſat ad hoſtiuꝫ amici: nequaqꝫ putans pati ſe debere repulſaꝫ: que amicitiarū matrem ſe nouit. Nec veretur ⁊ ſignatiſſimum pauliſper ingetare ociū

Super cā. ſ. lxviij. c

In ep'lo. ad fulconem.

In ep'lo. ad adam monachum.

b

In ep'lo. ad cartuſienſes.

propter ſuum negocium. Il-
la ſiquidem vera ⁊ ſincera eſt
charitas: qua proximi bonū
eque vt noſtrum diligimus.
Nam qui magis aut certe ſo-
lum diligit ſuū conuincitur
non caſte diligere bonum ꝙ
vtiqꝫ propter ſe diligit non p
In epiſto. iiij. eugēiū. pter ipſum. Amemus ⁊ ame-
mur: in altero nobis: in alte-
ro noſtris conſulentes. Nam
quos amamus: in ipſis profe
cto requieſcimus: a quibꝰ au-
tem amamur ipſis nos in no-
bis requiem paramus. Por-
ro amare in deo charitatē ha
bere eſt: ſtudere vō ꝑpter de-
um amari charitati ſeruire ē:
ſup cā. ſ. lx. Utrunqꝫ teneo dilectionem
dei ⁊ dilectionē proximi. Cū
te amo domine ieſu qui meus
proximus es: quoniā homo
es: ⁊ feciſti mecum miſericor-
diam: ⁊ nihilominus ſup oīa
es benedictus deus in ſecula
ſeculorum.

¶ De amore diuino. Super cāt. Sermo. lxvj. Cap. xxxiiij.

A Flagrans ac vehemēs
amor preſertim diuinꝰ
cum ſe inter ſe cohibere non
ualet: non attendit quo ordi-
ne: qua lege: que ſerie ſeu pau
citate verborum ebuliat: dū-
De impetuoſitate ⁊ temperantia amoris. modo ex hoc nullū ſui ſenti
at detrimentum. Interdum
nec verba requiret: interdū
nec voces omnino vllas ſo-
lus ad hoc contentus ſuſpi-
rijs. O amor preceps: vehe- Super cāti. ſ. lxxviij.
mens: flagrās impetuoſe: qui
preter te aliqd cogitare nō ſi-
nis: faſtidis cetera: contēnis
omnia preter te: te cōtentus:
Cōfundis ordiēs: diſſimulas
vſum: modum ignoras: totū
ꝙ oportunitatis: ꝙ rōnis: ꝙ
pudoris: ꝙ conſilij: iudicijue
eſſe videtur: triumphas in te
metipſo: ⁊ redigis in captiui-
tatem. Fruſtra ad audiendū B
legendūue amoris carmē: qui
non amat accedit: quoniā di-
no nno poteſt ignitum elo- qꝰ ꝗ ſit amat q amoris ſit ſi cap.
um frigidū pectus. Quō eni
grece loquentē nō intelligis
qui grecum nō nouit: nec la-
tine loquētem: qui latinꝰ nō
eſt: ⁊ ita de ceteris: ſic lingua
amoris ei qui nō amat barba
ra erit. Erit ſicut es ſonās aut
cymbalū tiniēs. Amor reuerē Super cāti. ſ. lxxxij.
tiā neſcit. ab amando quippe
amor: nō ab honorādo deno-
minatur. Honoret ſane q hor-
ret: q ſtupet: q metuit: q mira-
tur. Uacāt hec oīa penes amā
tē. Proptea quē amat: amat
⁊ aliqd nouit nihil: Ipe q ho- De excellētia ⁊ laude diuini amoris.
nori merito: merito ſtupori
⁊ miraculo eſt. amari tn̄ plus
amat. Exigit deus timeri vt
dn̄s: honorari vt pr̄: ⁊ vt ſpō-
ſus amari. Quid in his pſtat?
qd eminet. Nēpe amor: abſqꝫ
hoc ⁊ tior penā hēt: ⁊ honor
nō hꝫ grāz. ⁊ q de amore non
venit honor: nō honor ſꝫ adu

latio ē. Et qdē ſoli deo honor ⁊ gloria: ſȝ horuȝ acceptabit neutrū deus: ſi melle amoris condita nō fuerint. Js per ſe ſufficit: is p ſe placet: ⁊ ꝓpter ſe. Jpſe meritum: ipſe premi
B um eſt ſibi. Amor preter ſe nō requirit cauſam: nō fructum:
Super cāti. ſ. lxxxiiii fruct⁹ eius vſus eius. amo qr amo: amo vt amem. Ubi autē amor eſt labor nō ē ſed ſapor quoniā amanti nihil difficile
Jn prologo ſ cōſide. ra. eſt. Amor dominū neſcit: per ſe enim ſatis ſubiectus eſt: ob ſequiť ſpōte: gratis obtempe
Super cāti. ſ. lviii. rat: libere reueretur. Amat ⁊ deus: nec aliūde hoc hēt: ſed ipſe eſt vnde amat. ⁊ ideo vehemētius qr nō amorē taȝ habet ꝙ̄ hic ipſe eſt. Neminē ſuſcipit amor: ſȝ nemiē deſpicit quidē. Omnes ex equo intuetur qui perfecte ſe amāt ⁊ in ſeipſo celſos humileſqȝ cōtēperat: nec pares mō: ſed vnuȝ
Super cāti. ſ. lxxxiii. eos facit. Magna res amor. Nam cum amat deus niſi aliud vult ꝙ̄ amari: quippe qui ob aliud nō amat niſi vt ametur: ſciēs ipſos amore beatos qui ſe amauerint.

¶ De violētia amoris diuini. Sup cāti. ſ. lxiiij. Cap. xxxv.

A O Suauitatē: o gratiaȝ: o amoris vȝ: ſumus oīum vn⁹ factus eſt oīb⁹. Quis hoc fecit? amor dignitatis neſcimus: dignatione diues: affectu potens: ſuaſu efficax. Quid violētius? triūphat de deo amor. Que iſta vis queſo tam violenta ad victoriā: taȝ victa ad violētiam. Deniqȝ ſe metipſum exinaniuit: ut ſcias amoris fuiſſe ꝙ plenitudo effuſa eſt: ꝙ altitudo adequata eſt: ꝙ ſingularitas ſociata eſt. Deus nō modo amās: ſed amor eſt: ⁊ ſolā amoris viceȝ requirit ⁊ fidē. Quid ni ametur amor? Et quid tam cordium vita ꝙ̄ dominus me⁹ ieſus chriſtus? Js vere eſt amās ⁊ amabilis: ⁊ totū ꝙ de ipo ē vere eſt. Uere quādo ipſe eſt non aliud ſane ꝙ̄ ipſa veritas. Quis fidus veruſue anime amor: niſi vtiqȝ is quo veritas adamatur. Rationis ſum cōpos: veritatis ſum capax: ſed vtinā nō foreȝ ſi amor veri defuerit. Non ſum ſecurus aſſequi ſi abſqȝ eo inueniar. Ualde omnino mihi amādus eſt per quē ſum: viuo ⁊ ſapio: ſi ingratus ſuȝ indignus. Dignus plane eſt morte qui tibi de ieſu recuſat viuere ⁊ mortuus eſt. ⁊ qui tibi nō ſapit deſipit. ⁊ qui curat eſſe niſi per te: pro nihilo eſt. ⁊ nihil eſt. Propter temetipſum deus feciſti omnia: ⁊ qui eſſe vult ſibi ⁊ non tibi: nihil eſſe incipit inter omnia. Pro his ergo ita ſum amans te quantum poſſum: ſed eſt ꝙ me plus mouet: plus vrget: plus accendit: ſuper omnia in

Super cāti. ſ. lxxxii. ⁊ lxxx.

B

Super cāti. ſ. lxxvi.

Super cāti. ſ. xx.

C

ꝙ reddit amabilē te mihi ie-
ſu bone calix quā bibiſti: op⁹
noſtre redēptionis. Hic oīno
amorem noſtrū facile vindi-
cat totū ſibi. hic eſt qđ noſtrā
deuotionē ⁊ blādius allicit:
⁊ iuſtius exigit: ⁊ carius ſtrin
git: ⁊ afficit vehemētius.

¶ De teſtimonio cōſcientie. In libro .ij. de conſideratione. Capitulum. xxxvj.

A Perfecta cuiqȝ ⁊ abſolu-
ta excuſatio teſtimoniū
ꝯſcientie ſue. Uolo glorieris
teſtimonio cōſciētie: ſed non
minus vt eodē ipſo humilie-
ris. Rara vox: Nihil mihi cō
ſci⁹ ſum. Cautior in bonis am
bulas ſi ⁊ mala nō lateaṫ. Quā
obrem noueris te vt inter an
guſtias que nō deſunt fruaris
cōſcientie bono. magis autē
vt ſcias quid deſit tibi. Nam
cui nō deſit. Omnia illi deſūt
Super cāti. ſ. lxxxiiij qui nihil ſibi deeſſe putat. Ni
hil hac luce clarius nihil hic
glorioſius teſtimonio cū ve-
ritas in mēte fulget: ⁊ mēs in
B veritate ſe videt. Sed qualē?
pudicā: verecūdā: pauidam
circūſpectā: nihil penitus ad
mittentē ꝙ euacuet gloriā
cōſcientie atteſtātis in nullo
cōſciam ſibi quo erubeſcat ꝓ-
ſentiā veritatis. hoc plane ē
ꝙ ſuper oīa bona aīe diuinos
In. ſ. ð anūciatio. dñi oblectat aſpectus. Teſtimo-
niū cōſciētie verū eſt: cū ſpi
ritus ſcūs teſtimoniū ꝑhibet
ſpiritui nr̄o. Porro hoc teſti
moniū in tribus ꝯſiſtere cre
do. Neceſſe eſt eni ꝓmo oīū
credere ꝙ remiſſionē pecca-
torum habere nō poſſis niſi ꝑ
indulgētiā dei. Deinde ꝙ ni-
hil prorſus hīe queas operis
boni: niſi ⁊ hoc dederit ipſe.
Poſtremo ꝙ vitā eternā nul
lis potes operibus promere C
ri: niſi gratis tibi detur ⁊ illa
Quis eni poteſt facere mūdū
de imūdo .ꝯ.ſ. niſi qui ſolus ē
mūdus? De operibus quoqȝ
bonis certū oīno eſt ꝙ ea ne-
mo habeat a ſeipſo. Nā ſi ſta-
re nō potuit humana natura
adhuc integra: q̄to min⁹ po-
terit ꝑ ſeipā reſurgere iā cor
rupta? Certū eſt ad ſuā origi nō.
nem vniuerſa q̄tū in eis ē tē
dere: in eā ſemꝑ eſſe partē pro
cliuiora. Sic ⁊ nos qui de ni- D
hilo creati ſumus cōſtat qr ſi
nobiſipſis relinqmur in pec-
catum ſemꝑ quod nihil eſt de
clinamus. Iā vero de vita eter
na ſcimus qr nō ſunt cōdigne
paſſiones hui⁹. t. ad fu. g. nec
ſi vn⁹ oēs ſuſtineat. Neqȝ enī
talia ſunt merita hoīū ut ꝓ-
pterea vita eterna debeaṫ ex
iure: aut deus iniuriā aliquā
faceret niſi eā donaret. Nam
vt taceā ꝙ merita oīa dei ſūt
dona. ⁊ ita ꝓpter ipſa magis
debitor eſt homo deo q̄ de-
us homini. quid ſunt oīa me-
rita ad tātā gloriā? Ideoqȝ ſi E

credis pctã tua nõ poſſe deleri
niſi ab eo cui ſoli peccaſti:⁊ in
quẽ pctm̃ nõ cadit bñfacis:ſꝫ
adde ad hec vt hoc credas qꝛ
ꝑ ipſꝫ tibi pctã donant̃: hoc ẽ
teſtioniuꝫ ꝙ ꝑhibet in corde
nr̃o ſpũs ſcũs dicens dimiſſa
ſũt tibi pctã tua. Ita de meri-
tis q̃qꝫ ſi credis nõ poſſe hñi:
niſi ꝑ ipſꝫ:nõ ſufficit donec te-
ſtimoniũ tibi ꝑhibeat ſpũs ve
ritatis ꝙ hẽs ꝑ illũ. Sic ⁊ de
vita eterna habeas neceſſe ẽ
teſtimoniũ ſpũs:ꝙ ad eam di
uino ſis munẽ ꝑuẽturus. Ipſe
enim peccata ꝯdonat:ipſe do
nat merita: ⁊ premia nihilo-
minus ipſe redonat.

¶De pace. In epl'a ad epos
equitanie. Cap.xxxvij.

A Virtus in pace acquirit̃:
in preſſura ꝓbat̃:appro
bat̃ victoria. Dum vſurpant
hoies gloriã: turbãt pacem.
Solus gloriã meret̃ qui facit
mirabilia ſolus. Porro autẽ
cũ noſtro gñe bene agit̃ ſi det̃
frui pace dei:pace cũ deo.⁊ q-
dem felicit̃ miſericorditerqꝫ.
Quonã ergo ſtabit pax hoiꝫ
corã deo:vel cũ deo: ſi de⁹ nõ
põt eẽ apud hoies cuꝫ gloria
ſua? O ſtulti filij Adã qui cõ-
B tẽnẽtes pacẽ ⁊ gloriã appetẽ
tes ⁊ pacẽ ꝑdũt ⁊ gloriã. Glo
riam meã inqt domin⁹ alteri
ſup cã. f.xi. non dabo. Quid ergo dabis
dñe? qd dabis nobis? Pacem
inqt do vobis:pacẽ relinq vo
bis. Sufficit mihi gratãter ſu
ſcipio ꝙ relinqs: ⁊ relinquo
ꝙ retines. Pacẽ volo:paceꝫ
deſidero ⁊ nihil amplius. Cui
nõ ſufficit pax: nõ ſufficis tu.
tu es enim pax nr̃a. hoc mihi
neceſſariũ:hoc ſatis eſt:recõ-
ciliari tibi:reconciliari mihi.
Abiuro gloriã ꝓſus: nec ſa-
crilegus inuaſor glorie tue.
Tibi dñe tibi gloria tua ma- C
neat illibata. Mecũ bene agi In fini-s
tur ſi pacem habuero. Eſt ho vbi op-
mo pacat⁹ qui bona pro bo- time.
nis reddẽs ꝙ in ſe eſt:nemini
vult nocere. Eſt alius patiẽs
ſuſtinere:qui nõ reddẽs malã
pro malis:etiã potẽs eſt ſuſti
nere nocẽtem. Eſt ⁊ pacificus
qui bona pro malis reddens
in ꝓmptu habet ⁊ ꝓdeſſe no-
centi. Primus q̃ꝫtum in ipſo
eſt pacẽ habet. Scd's pacẽ te-
nẽt. Terti⁹ pacẽ facit. Prim⁹
eſt paruulus ⁊ facile ſcãdaliza
tur. Scd's in patiẽtia ſua poſ- D
ſidet aiam ſuã. Terti⁹ multo- In f.S
rũ aias lucrifacit. Sũt quidã dupl'r.
qui ſi viderint quẽpiã vel leui aduẽ.
ter ſcãdalizatũ valde ſolliciti
ſunt:quõ eũ in pacẽ reducere
poſſunt:⁊ vident̃ pacifici:niſi
ꝙ eo ꝓ cõmotio ſi forte qcq̃ꝫ
cõtra eos factũ dictũue vide-
bitur:tardius vniuerſis pote
runt difficiliuſqꝫ ſedari. Qui
nimirũ ſi uere pacẽ diligant.
haud dubiũ qn eã querãt ſibi
ipſis. Pax igit̃ nobis a nobis ſup cã. f.xxix.

fit:ꝛ oē qđ exteri⁹ minari vi/
def:nó terret qꝛ nó nocet.Ná
ex ɔtrario qcqd foris bládiri
appareat nulla eſt ꝑfecto cō
ſolatio ſi itus ꝙ abſit ſemina/
riū diſcordie germinauerit.

CDe cōtēptu múdi.In epl'a
a ad ſophiá ṽginé.Cap.xxxviij.

Fallax múdi gl'ia digne
reſpuif.Flos feni é:va/
por ad modicú parés.Jpe ei⁹
q̈liſcúq; ſtat⁹ nóne plus anxie
tatis q̄ȝ iocúditatis hét.Duȝ
vindicas:dú defendis:dú iui/
des:dú ſuſpicaris:dú ſemper
ambis que nó habes:ꝛ nónul
lis adeptis: acquirédi ardor
nó minuif:que requies in glo
ria tua?Si qua tñ eſt preterit
iocúditas nó reditura ꝛ ma/
net anxietas nó relictura.Ce/
terú videas eam q̄ȝ plurimos
nó apprehédere:ɔtēnere per
b paucos .Cur h?Profecto qꝛ
neceſſitas multorum eſt vir/
in epl'a ad tho má p:e poſitú. tus paucoꝝ. O ſeculuȝ neq̄ȝ
ꝙ ſolos tuos ſic ſoles beare
amicos: vt dei facias inimi/
cos:ɔſequēter ꝛ idignos cōſi
lio'btóꝝ.Plane eni q amicus
vult eē tu⁹:inimic⁹dei ɔſtitue
in epl'a ad pen tes he/ lie. tur.Amicus itaq; múdi exclu
dif a ɔcilio amicoꝝ dei.Gu/
ſtato ſpú neceſſe eſt deſipe car
né:affectáti celeſtia: terrena
nó ſapiút:eternis ihiati faſti/
c dio ſút tráſitoria.Oís dlecta
In ſ.d dupli. aduē. tio múdi h⁹ vniuerſa ei⁹glia:
qcqd deniq; in eo ɔcupiſcit:
ꝑſus modicú é in illi⁹ felici/
tatis:in illi⁹ gl'ie:in illi⁹ btitu
dinis cōparatiōe:ſi tñ vel mo
dicú dici dȝ ꝛ nó poti⁹ nihilú.
Filij adá gen⁹ auarú ꝛ ambi/
tioſuȝ audite.Quid vobis cú
terrenis iudicijs ꝛ gl'ia tpali
que nec vere nec vr̄e ſunt?ve
re diuitie nó opes ſút:ſȝ ṽtu/ d
tes:q̄s ſecú ɔſciētia portat vt In qui buſdaȝ ſnlis.
in ꝑpetuú diues fiat.Certa ni
mirú múdialiú bonitas:ꝛ ipi
us q̄q; breuitatis finis icert⁹:
ſepe viuētē deſerút.ná moriē
tē nec raro ſequunf.Uilis é ꝛ In ſ.d vigilia dñi.
ad nihilú vtilis múdialis cō/
ſolatio:ꝛ ꝙ magis eſt metuē/
dú ét uere ſalubris cōſolatio/ In qui buſdaȝ dictis.
nis é ipedimētú . Quid enim
hoc niſi labor ꝛ dolor ꝛ affli/
ctio ſpús?comedere appetis
qꝛ fames te cruciat.Utrúq; la
bor é:ſȝ qꝛ fames grauior é co e
medē neſcit eē laboré.Deiq;
poſtq̄ȝ fames depulſa fuerit:
vide ſi nó graui⁹ ducis come/
dē q̄ȝ eſurire?Sic ſe hñt vni/
uerſa ſub ſole vt nihil ſit i eis
verecúdú:ſȝ ab vno ſp tráſire
velit homo ad aliud ſolatiuȝ
ꝙ viciſſitudine releuef .Oē
ſiqdē laboris remediú alteri⁹:
alteri⁹ laboris initiú.Néo in
hoc ſecl'o neq̄ȝ qđ vult h:e pt:
qñ qdē nec iuſt⁹ iuſtitia ſatiaf.
nec voluptuoſus voluptate:
nec curioſitate curioſus:nec
ambitioſus iani gloria. Ueh In quo dam ſ.
eni his qui vaná ꝛ tráſitoriá

querūt letitiā.Cū enī de tranſitorijs querūt letitiā: nō poterit nō trāſire trāſeuntibus his de quibus erat.Sicut enī lignis dficiētib⁹ deficit ignis. ſic mūdus tranſit & cōcupiſcētia eius.haud dubiū qn letitia qq. Uideat ſecluaris aīa & intelligat qm̄ extrema gaudij luctus occupat.hic eſt enī trāſitorie letitie finis: hic fructus glorie tēporalis.

Jn ſ.ð ramis palmarum

CDe ſolitaria vita. Sermo. xl. Capitulum.xxxix.

a O Sācta aīa ſola eſto: vt ſoli oīuz ſerues teipāz quē ex oīb⁹ tibi elegiſti.Fuge publicū:fuge domeſticos: ſecede ab amicis & intimis & nihil tibi & turbis:nihil cū multitudine cetero℞.Jpſuz obliuiſcere populū tuū & domuz patris tui.& concupiſcet rex decorez tuū.Secede:ſed mente: nō corpore:ſed deuotiōe: ſed intētione:ſed ſpiritu.Deus enī ſpūs requirit non corporis ſolitudinē: q̄q̄ & corpore interdū nō ocioſe te ſeparas:cū oportune potes: p̄ſertim in tpe orōnis.De cetero ſola indicitur tibi mentis ſolitudo & ſpūs. Solus es ſi

b nō coīa cogites:ſi nō affectas p̄ſentia:ſi deſpicias qͣ multi ſuſcipiunt: ſi faſtidias qͣ oēs deſiderant: ſi iurgia deuites: ſi dāna nō ſentias:ſi nō recorderis iniuriam:Aliogn nec ſi ſolus corpe es ſolus eſt. Solus es in q̄ tacūq; hoīuz verſeris frequētia: tm̄ caue alienę cōuerſationis eſſe aut curioſus explorator: aut temerarius iudex.Etiā ſi perperā actum qd deprehēdas:nec ſic iudices p̄ximū:magis autem excuſa.Excuſa intētionem ſi opus nō potes:puta ignorātiam:puta ſubreptionē:puta caſum.Quod omnē oīno diſſimulationē rei certitudo recuſat.Stude nihilomin⁹ ipſe tibi:& dicito apud temetipſ: vehemēs fuit nimis tentatio quid de me illa feciſſet: ſi accepiſſet in me ſimiliter poteſtatem?

CDe memoria dn̄ice paſſionis.Jn qbuſdā ſn̄ijs. Cap.xl.

O Quā indebita miſeratio: q̄ gtuita dilectio: q̄ inopinata dignatio: q̄ ſtupenda dulcedo: q̄ inuicta mā ſuetudo:regem glorie pro deſpectiſſimo vermiculo crucifigi.Quis audiuit vnq̄ tale aliud: aut qs vidit huic ſilē?vix enī pro iuſto quis morit.ipſe pro inimicis: p iniuſtis mortuus eſt:eligens exulare a celis:vt nos reportaret ad celos:amicus dulcis:cōſiliarius prudēs:adiutor fortis.Proinde memor ero q̄diu fuer o laborū illorū:quos ptulit in predicādo:fatigationē in diſcurrēdo:tēptationū in ieiu- a

Jn ſ.ð paſſiōe

nando:vigiliarum in orādo:
lachrymaruꝫ in cōpatiendo.
B Recordabor etiā dolorū ei⁹:
cōuitiorū:ſputorū:colapho-
rum:ſubſānationū:exprobra
tionū:clauorū:horūq; ſimili
um que per eū ꝛ ſup eū abun-
dantius trāſierūt.Hic medi-
tari dixi ſapiētiā.In his iuſti
tie mihi pfectionē ↄſtitui ple
nitudinē ſcientie:diuitias ſa-
Super cāti.ſ. xliij. lutis:copias meritoruꝫ.Hec
me exigūt in aduerſis:in pro-
ſperis reprimūt: ꝛ inter leta
triſtiaq; vite preſentis via re
gia icedēti tutū prebēt:vtro-
biq; ducant.Hinc inde mala
iminētia ppulſando.Hec mi
C hi cōciliāt mūdi iudicē:dum
tremēduꝫ poteſtatibus mitē
humilēq; figurāt:duꝫ placabi
lem ꝛ imitabileꝫ repreſentāt
euꝫ qui inacceſſibilis eſt pnci
patibus: terribilis apud re-
ges terre.Propterea hoc in
ore mihi frequēter: in cordi
ſemp:hec mea ſublimior phi-
loſophia ſcire ieſuꝫ:ꝛ hūc cru
cifixum.Colūba mea ait in fo
Super cāti.ſ. xlí. raminibus petre: foramina
petre vulnera chriſti: petra
chriſtus.Quid nō boni in pe
tra.In petra exaltatus:in pe
tra ſecurus:in petra firmiter
ſto:ſecurus ab hoſte:fortis a
caſu:ꝛ hoc qm̄ exaltat⁹ a ter-
ra.Anceps eſt eni ꝛ caducum
omne terrenū.Cōuerſatio no
ſtra in celis ſit:ꝛ nec cadē nec
deici formidam⁹.In celis pe
tra:in illa firmitas atq; ſecu-
ritas eſt. Et reuera vbi tuta
firmaq; infirmis requies:niſi
in vulneribus ſaluatoris?Tā
to illic ſecurior habito: q̄to
ille potētior eſt ad ſaluādum.
Fremit mūdus: premit cor-
pus:diabolus inſidiat̄:nō ca-
do.fundatus eni ſuꝫ ſupra fir
mā petrā.Peccaui peccatuꝫ
grāde:turbabit̄ ↄſcientia ſed
nō perturbabit̄:qm̄ vulneruꝫ
dn̄i recordabor.Quid eni tā
efficax ad curāda conſcientie
vulnera:necnō ad purgādaꝫ
mentis aciē: q̄ chriſti vulne-
rū ſedula meditatio?Quid tā
ad mortē q̄ nō chriſti morte
ſoluat̄.Si ergo in menteꝫ ve-
nerit taꝫ potēs:taꝫ efficax me
dicamētū.nulla iā poſſuꝫ mor
bi malignitate terreri. Fidē-
ter q̄ ex me mihi deeſt: vſur-
po mihi ex viſcerib⁹ dn̄i: qm̄
miſericordia affluūt: nec de-
ſunt foramina per que efflu-
ant.Patet archanuꝫ cordis
per foramina corporis.Pa-
tet illud magnuꝫ pietatis ſa-
cramētū.Patēt viſcera miſe-
ricordie dei nr̄i in quibus vi-
ſitauit nos oriēs ex alto.

¶De deuotione.In quibuſdaꝫ ſentētijs. Capitulū.xlj.

A OMnes nos cauſamur
deeſſe graꝫ:ſꝫ iuſti⁹ for
ſitā ipſa q̄rit̄ deeſſe nōnullos:
nēpe res cordis eſt gr̄a deuo-

tionis quã querimus: vt hoc munere ipſe fraudet qui in ternuʒ ei diſſimulat receptaculum exhibẽ. (In ſ.d aſcẽſio ne do. dñi.) Omnes ni falloꝛ que ſurſum ſũt. querimus intellectu fidei: ⁊ iudicio rationis: ſed non eque foꝛſitant ſapimus. Omnes que ſurſuʒ ſũt tanq̃ ineſcati his que ſũt ſuper terram violento quodam p̃iudicio affectiõis. Uñ eni animorum tanta diuerſitas: diſparilitas ſtudioruʒ: cõuerſatiõuʒ diſſimilitudo? Uñ ſpiritalis gratie inopia tãta quibuſdam: cum alijs copia tãta exuberet. Pꝛofecto nec auarus: nec iops eſt gratie diſtributoꝛ: ſed vbi vacua vaſa deſunt: oleum ſtare neceſſe eſt. Pꝛeoccupatum nempe ſecularibꝰ deſidijs animũ delectatio ſancta declinat: nec miſceri poſſunt vera vanis: eterna caducis: ſpiritalia carnalibus: ſũma ymis: vt pariter ſapias que ſurſuʒ ſũt ⁊ q̃ ſuper terram. Errat omnino ſiquis celeſteʒ dulcedinem illam huic cineri: diuinum illud balſamum huic veneno: cariſmata illa ſpiritus miſceri poſſe hmõi illecebꝛis arbitratur. Non amat veritas angulos: nõ ei diuerſoria placẽt in medio ſtat diſciplina cõi: cõi vita: coibꝰ ſtudijs delectatur. (ſup p̃s q̃ hitat ſ.iiij.) Renuat ꝯſolari aĩa tua ĩ alijs ſi vis in dei memoria delectari. Pꝛecioſa ſiqdẽ diuina cõſolatio eſt: nec oĩno tribuit admittẽtibꝰ alienã. Cuiꝰ mẽs ad alias ꝯſolatiões inhiat: ⁊ nõ penitus renuit in caducis ⁊ trãſitorijs ꝯſolari: ipſe ſibi ꝑfecto celeſtis ſubtrahit gratiã cõſolatiõis. (In ſ.d aſcẽſio) Putas te poſſe illũ meracĩſſimũ ſpũm ſuſcipere: niſi carneis iſtis cõſolationibꝰ funditꝰ renũciaueris? (De itellectu) Reuera cũ icepis triſtitia implebit coꝛ tuũ. ſed ſi pſeueraueris: triſtitia tua vteť in gaudiũ. Tũc eni purgabiť affectꝰ ⁊ volũtas renouabiť: vt oĩa que p̃us difficilia imo ipoſſibilia videbanť: cũ multa percurranť dulcedine ⁊ auiditate. Beati qui tales ſũt: qꝛ nõ ſolũ malum nõ ſentiũt: ſed in mira quadam coꝛdis dulcedine cõmorantur.

De pſalmodia. Sup canti. Ser. vij. Capitulũ. xlij.

Cibꝰ in ore: pſalmꝰ ĩ coꝛde ſapit. Parum pdeſt ſola voce cantare ſine coꝛdis intẽtione. Deus eni cui nõ abſcõdiť qcquid illicitũ ppetratur: nõ querit vocis lenitatẽ: ſed coꝛdis puritatẽ. (In lib. medita ⁊ ſup cã. ſ.vij.) Pſallẽtibus dignãter admiſceri ſancti angeli ſolẽt. Ea ppter attendite angelos cuʒ ſtatis ad orãdũ ⁊ pſallẽduʒ: ⁊ ſtate cuʒ reuerẽtia ⁊ diſciplina. Nimiruʒ miſſi in miniſteriũ ppter eos qui hereditatẽ capiũꝰ ſa

lutis:deuotionez noſtram in ſuperna ferũt ꝛ referut gratiam. Uſurpemus officium: quorum ſortimur conſortium. laudem cum celi cantoribus in cõmune dicẽtes: vt pote ciues ſanctoꝝ ꝛ domeſtici dei. Hoc eni bonũ eſt: tũ ꝓpter reuelandos vite pſentis labores: qui vtiqꝫ tolerabiliores nobis fiũt exiſtẽtibus in laudẽ dei. tum qꝛ nihil ita ꝓprie quẽdaꝫ terris repſentat celeſtis habitationis ſtatum: ſicut alacritas laudãtiũ deuꝫ.

In epla ad ſug gerius abbatẽ O ſiquis haberet oculos aptos: videret qua cura: quoue tripudio interſũt cãtãtibus: adſunt orãtibus: inſunt meditantibus: ſupſunt quieſcentibus: ordinãtibus: ꝛ procurãtibus preſunt. Agnoſcunt nimirũ ſuperne poteſtates cõciues ſuos: ꝛ pro hisqui hereditatem capiunt ſalutis ſollicite congaudẽt: cõfortant: inſtruũt: ꝓtegũt: ꝓuidẽtqꝫ oĩbus omnes in oĩbus. Unde

ſup cã. c. xlvij. vos moneo dilecti ſemp pure ac ſtrẽnue diuinis intereſſe laudibꝰ. Strẽnue quidẽ vt ſicut reuerenter ita ꝛ alacriter dño aſſiſtatis: nõ pigri: nõ ſõnolẽti: nõ oſcitãtes: nõ parcẽtes vocibus: nõ ꝑcidẽtes verba dimidia: nõ integra trãſilientes: nõ fractis ꝛ remiſſis vocibus muliebre quodã balba de nare ſonãtes: ſed virili vt dignum eſt: ꝛ ſonitu ꝛ effectu voces ſci ſpũs depromentes. Pure vo ut nil aliud dũ pſallitis q̃ꝫ qꝫ pſallitis cogitetis: Nec ſolas dico vitandas cogitationes uanas ꝛ ocioſas: vitande ſunt ꝛ ille: illa duꝫ taxat hora ꝛ illo loco quas officiales fratres pro cõmuni neceſſitate quaſi neceſſario frequẽter admittere compelluntur. ſed ne illa quidem profecto recipere tũc conſuluerĩ: que forte paulo ante in clauſtro ſedentes in codicibus legeratis. Salubria ſũt: ſed minime illa ſalubria inter pſallendum reuoluitis. Spiritus enim ſanctus illa hora gratũ nõ accipit quicquid aliud q̃ꝫ debes: neglecto eo qꝫ debes obtuleris.

¶ De conſideratione. In libro de conſideratione. Capitulum. xliij.

Pietas eſt vacare conſiderationi. Cõſideratio auteꝫ diffiniri poteſt intenſa ad veſtigandũ cogitatio uel intentio animi veſtigãtis verum. Si qꝫ viuis ꝛ ſapis totũ das actioni: cõſiderationi nihil laudo te: in hoc non laudo. Certe nec ipſi actioni expedit cõſideratione nõ preueniri. Et primũ quideꝫ ipſam mentem de qua oritur purificat cõſideratio: deinde regit affectus: dirigit actꝰ: corrigit

exceſſus:cōponit mores:vitā
honeſtat z ordinat:cōfuſa di/
B ſtermiat hyātia cogit.Spar/
ſa colligit:ſecreta rimaf:vera
veſtigat:veriſimilia examiat:
ficta z fucata explorat:agēda
preordinat:acta recogitat:vt
nihil in mēte reſideat:aut in/
correptū aut correctionem
egens.Hec eſt que in proſpe/
ris aduerſa preſentit:z in ad
uerſis quaſi nō ſentit:quorū
alterū fortitudinis : alterum
prudētie eſt.Hec itē eſt que in
ter voluptates z neceſſitates
media quaſi quedā arbitra ſe/
dens:vtrinq; certis limitibus
diſtermiat fines iſtis aſſignās:
z prebēs ꝙ ſatis eſt illis:ꝙ ni
mis eſt demēs:z ſic ex alteru/
tro tertiā formans virtutem
quā dicūt tēperantiā.Nēpe i/
tēperantē ipſa cōſideratio cē/
ſet:tam qui neceſſarijs perti/
naciter demit:q̄ȝ qui īdulget
C ſupfluis.Nō eſt ergo tēperan
tia in ſolis reſecādis ſupfluis:
eſt z in admittendis neceſſa/
rijs.Iam m de iuſtitia que vna
ex quatuor eſt.nōne cōſtat cō/
ſideratione mentē pueniri vt
ſe formet in ea?Se eni neceſ/
ſe eſt pri⁹ cogitet:vt ex ſe nor
mā ducat iuſtitie : nec factura
vtiq; alteri ꝙ ſibi fieri nolit:
nec ꝙ ſibi fieri velit negatu/
In li/bro de cōſide/ra. ra.In his nēpe duob⁹ liquet
integrū eſſe iuſtitie ſtatū.A te
tua cōſideratio ichoet ne fru/
ſtra extēdaris in alia te negle
cto.Quid tibi prodeſt ſi mun
dū vniuerſū lucreris:te vnū
perdens?Et ſi ſapiēs ſis deeſt B
tibi ad ſapiētiā ſi tibi nō fue/
ris.Quātū vo vt quidē ſenſe/
rim ego totū. Noueris licet
oīa miſteria:noueris lata ter/
re:alta celi:pfunda maris : ſi
te neſcieris:eris ſimilis edifi/
canti ſine fundamēto:ruinaȝ
non ſtructuraȝ faciens.Quic
quid extruxeris extra te:erit
inſtar cōgeſti pulueris vētis
obnoxiū.Nō ergo ſapiēs qui
ſibi nō eſt.Sapiens ſibi:ſapi/
ens erit.A te proinde incipi/
at cōſideratio tua:no ſolū au/
tē z in te finiaf : quocūq; eua/
gef ad te reuocaueris eā cum
ſalutis fructu. Tu pmus tibi
tu vltimus.Quicqd ſe cōſide/
rationi offerat:ꝙ nō quoquo
modo ad tuā ipſius ſalutē pti
neat reſpuendum.

¶De contemplatione. in li/
bro ſecundo meditationum.
Capitulum. xliiij.

Contemplatio quidem A
diffiniri poteſt: verus
certuſq; intuitus animi de q̄
cūq; re: ſiue apphēſio veri nō
dubia.Duo ſunt cōtēplatiōis Super
genera:vnū de ſtatu z felicita cāti. ſ.
te z gloria ciuitatis ſuperne: xlij.
quo vel actu vel ocio ingēs il
la celeſtiū ciuium occupata ſit
multitudo.Alterum de regis
ipſius maieſtate: eternitate:

diuinitate. Non ex omni in-
terim parte adhuc ad intuen-
dum accedere ecclesia potest.
B Neq3 oīum est qui in ecclesia
sunt: sacramēta diuine uolun-
tatis inspicere aut apprehen
dere per semetipsos ꝓfunda
dei. Perfecta quidē rimari ac
penetrare archana sapientie
ex puritate ꝯscientie audent:
⁊ intelligentie acumine poſ-
ſunt. De reliquo qui deuȝ in
tendere nō ſufficiūt: aut nō ꝑ-
ſumunt. ꝯtenti ſunt vel glori
am ſanctoꝝ mēte intueri. Li-
cebit itaq3 vnicuiq3 noſtrū tē
pore noſtre mortalitatis nūc
quideȝ patriarchas reuiſere:
nūc vō ſalutare ꝓphetas: nūc
ſenatui imiſceri apoſtoloruȝ:
nūc martyrum inſeri choris:
ſed ⁊ beatarū virtutū ſtatuȝ ⁊
manſiones a minimo angelo
vſq3 ad cherubin ⁊ ſeraphin
tanta mētis alacritate pcur-
rendo luſtrare: put quēq3 ſua
C deuotio feret. Apud quā ma-
gis cōficiet ſi ſteterit ⁊ pulſa-
uerit cōfeſtiȝ aperiet ei: q2 fa-
uorabili quadā pietate nr̄is
ſe votis libēter incliuāt ſan-
cti: ⁊ ad tactū noſtre deuotio
nis in ſua nos recipiūt viſce-
ra: quotiēs ad eos digna intē
Super cāti. s. xlij. tione pulſamus. Felix mens
que gloriā ſanctoꝝ frequēter
ꝯtēplari ſtuduit: ſed que dn̄i
felicior: licet quidē intendere
⁊ in deum: ſed adhuc puriore

mentis acie opus eſt: ⁊ vehe-
mentiori oīno intentione: et
⁊ meritis potētioribus ſcita-
tis. Hi qui ſoli deo vacant: cō
ſiderātes quid ſit deus in mū-
do: quid in hominibus: quid
in angelis: quid in ſeipſo: qd
in reprobis cōtēplant: Quia
deus eſt mūdi rector ⁊ guber
nator: hominū liberator ⁊ ad
iutor: angeloꝝ ſapor ⁊ decor:
In ſeipſo pncipiū ⁊ finis. Re
proboꝝ terror ⁊ horror. In
creaturis mirabilis: in hoīb⁹
amabilis: in angelis deſidera
bilis: in ſeipo icōprehēſibilis:
in reprobis itollerabilis. Ab In s. marie magd.
ſit vt in terra ſuauiter viuētiū
gaudioruȝ inueniat materia:
cum tantis alternationibus
tota mūdi facies imutetur: vt
alleuās allidat ⁊ reſpiret alli
ſus: ſed eſt gaudiū ꝯtinua ſibi
iocūditate firmiſſimū: qꝫ pfe-
ctus animus de ſecura ſibi cō
ſciētia pollicet. Mens eni ab
hmōi mūdi aſpgine pure pres
ſeq3 deterſo: ⁊ in diuie ꝯtēpla
tionis acumē: totuȝ deſiderij
ſui figens affectū: gaudēs gau
det in domino ⁊ exultat aīa
ſua in deo ſalutari ſuo. Talis
anima minas aſpernatur: ne-
ſcit timorē: ſpeȝ falſaȝ eludit:
⁊ oīum ſcandalorū imunis in
pace in idipſum dormiens re
quieſcit. Hoc gaudiū certum
⁊ plenum eſt: tantoq3 certius
ideȝ quāto vicinius circa idē-

titatem imprimitur. Et reuera illud uerū ⁊ ſolū eſt gaudiū: qꝫ non de creatura ſed de creatore cōcipitur. Cui cōparata oīs aliūde iocūditas meroꝛ eſt: oīs ſuauitas doloꝛ eſt: omne dulce amarū: omne decorū fedum. omne poſtremō qdcūqꝫ aliqd delectare poſſit moleſtū. Felix cuius meditatio in ꝓſpectu dñi ſemper eſt: qui in coꝛde ſuo delectiones dextere dñi vſqꝫ in finē: ſedula cogitatiōe reuoluit. Quid enim illi graue poterit videri qui ſemp mente tractat: qꝫ nō ſunt cōdigne paſ. huius. t. ad fu. g? Quid cōcupiſcere poterit in hoc ſeculo neqꝫ: cuius oculus ſemp videt bona dñi in terra viuētiū: ſemper videt eterna pmia? Quid ni ibi videatur coꝛ dei: quid ni pbet que ſit volūtas dei bona: beneplacēs ⁊ perfecta: bona in ſe: placens in effectibus: bene placens fruentibus: perfecta perfectis ⁊ nihil vltra querentibus.

In epi. ad alterā ſcilꝫ monialem. — In ſ. d aſcēſiō. — In li. d cōſide.

De laude ſuperne ciuitatis. In Sermo. de ſeptuageſima. Capitulū. xlv.

A O Hierūſalem ciuitas regis magni: qui ex adipe frumēti ſatiat te: ⁊ qꝫ fluminis impetus letificat. Nec pōdus: nec mēſura: ſed ſatietas eſt apud te: ⁊ affluentia ſūma. Mira ſerenitas: plena ſuauitas: eterna ſecuritas. Iā non eſt timoꝛ in finibus tuis: quia poſuit dñs fines tuos pacem. Nullus inimicus intrat: nullus exit amicus. Nulle ibi tētationes: nulla ibi ſe cogitationū turma cōfundit: qui ille qui idem eſt: oīa in idētitate ꝯſolidat atqꝫ cōiungit. Nulla iā tūc tētādi facultas: ingetandi nulla libertas: nocendi nulla poſſibilitas. Volūtatis dei nulla erit trangreſſio. vbi nimirū ⁊ nobis i nobis: ⁊ felix ſecuritas ⁊ ſecura felicitas: atqꝫ oīno pfecta iocūditas: vt ſit nobis cū deo vna volūtas: ⁊ quicūqꝫ ei placēt: placeant ⁊ nobis. Ubi puriſſimū lumen puriſſimis oculis intuebitur: vbi oēs bonū ⁊ intelligunt ⁊ requirūt: intellectu pſpicaciſſimi: ⁊ affectu paratiſſimi ad audiēdā vocē ſermonū eius. Vita eterna ipſa eſt plenitudo: ipſa lōgitudo dierū: verus dies: qui nō nouit occaſum: plenus meridies: vere glorie plenitudo: eterna veritas: vera eternitas: vera eternaqꝫ ſocietas. Siquidē nec lōgitudinitas illa terminū: nec claritas illa occaſum: nec ſatietas illa faſtidium habet. Erit enim ſecuritas de eternitate: gloriatio de veritate: exultatio de ſatietate. O felix ⁊ vere ⁊ glorioſa ſatietas. O ſanctum cōuiuiū. O deſiderabi-

In gb' dā ſententijs. — In ſ. d aduē. — In ſ. d iciu. — In ſ. d aſcēſi. B — ſup ꝗ hitat v. xxvi — C In ſ. d oīb' ſcis.

les epule: vbi nimiruȝ anxie-tas nulla: nullū poterit eē faſtidiū: qm̄ ſatietas ſūma ⁊ ſūmuȝ inerit deſideriū. O vere meridies plenitudo feruoris ⁊ lucis: ſolis ſtatio: vmbraruȝ exterminatio: deſiccatio paludum: fetorū depulſio. O phēne ſolſtitiū: o lumen meridianum: o vernalis temperies: o eſtiua venuſtas: o autūnalis vbertas: o qes ⁊ feriatio hyemalis. Tuta habitatio paradiſus: dulce pabulū de⁹: opulētia multa: nimis eternitas. Nihil ibi formidaṫ: nihil faſtidiṫ: nihil deficit. Feſtinem⁹ ꝑinde filij: feſtinemus ad locum tutiorē: ad paſtū ſuauiorem: vt habitem⁹ ſine metu: abūdem⁹ ſine defectu: epulemur ſine faſtidio. O quid nobis illic erit gaudij cū ſine timore ⁊ piculo: ſine nota ⁊ tedio: ſine ſuſpitione ⁊ vitio habitabimus. Illic nos amabimus ſine modo: videbimus ſine termino: coherebimus ſine malo. Pleni laude ⁊ iubilo: pleni glīa: pleni deo. Tūc nō erit ſuſpitioni locus: quia tūc oīa erit deus. Sic cuȝ deo beatus erit in cuius cōſciētia pctm̄ inuētū nō fuerit: videbit eū ad volūtatem: habebit ad voluptatē: frueṫ ad iocunditatem. In eternitate vigebit: in veritate fulgebit: in bonitate gaudebit. Sicut habebit permanendi eternitateȝ: ſic cognoſcendi facilitateȝ: ⁊ requieſcendi felicitatem. Ciuis ſiquideȝ erit illius ſancte ciuitatis: cuius angeli ſunt ciues. Deus pater tēplū. Filius eius ſplēdor. Spūs ſcūs charitas. O ciuitas celeſtis: manſio ſecura: patria totū ꝯtinēs ꝙ dlectat. Populus ſine murmure: Incole qeti: hoīes nullam indigētiam habētes. Oꝫ glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. ſicut letātium oīuȝ habitatio eſt in te. Oēs letanṫ in letitia ⁊ exultatiōe: oēs delectantur in deo: cuius aſpectus pius: facies decora: eloqum dulce. Delectabilis eſt ad videndum: ſuauis ad anhelandum: dulcis ad perfruendum. Ipſe per ſe placet: ⁊ pro pter ſe ſufficit ad meritum: ſufficit ad premiuȝ: nec extra illum quicꝗ̄ aliqd queritur: quia totum inuenitur quicquid deſideratur. Semp libet illū aſpicē: ſemp habere: ſemper in illo delectari: ⁊ in illo perfrui. In illo clarificatur ⁊ purificatur effectus ad cognoſcendum: ad diligendum veritatem: ⁊ hoc eſt totum bonum hominis. Noſſe ⁊ amare deum creatorem ſuuȝ. Patrem nāqȝ ⁊ filium cuȝ ſancto ſpiritu cognoſcere vita eterna: beatitudo perfecta: ſūma voluntas. Oculus non vidit

Sup ca. x.xxiiij

In quo damṫ.

B

nec auris audiuit: nec in coꝛ hominis aſcēdit: quāta claritas: quāta ſuauitas: ꝛ quanta iocunditas maneat nos in illa viſione: quādo deū facie ad faciē videbimus: qui eſt lux illuminatorum: requies exercitatoꝝ: patria redeūtium: vita viuētiū: corona vincētium.

¶De pmio eterno. In libro meditationū. Cap. xlvj.

a Premiū eſt videre deū: viuere cū deo: viuē de deo: eſſe cū deo: eſſe in deo: q erit omnia in oibus: habere dominū qui eſt ſūmū bonū: ꝛ vbi eſt ſūmū bonū: ibi eſt felicitas ſūma: ſūma iocunditas: vera libertas: perfecta charitas: eterna ſecuritas: ꝛ ſecura eternitas. Ibi eſt vera letitia. plena ſcientia: ꝛ omnis pulchꝛitudo: ꝛ oīs btitudo. Eſt ibi pax: pietas bonitas: lux: virtus: honeſtas: gaudia: letitie: dulcedo: vita perēnis: gloria: laus: requies: amoꝛ: ꝛ con coꝛdia dulcis. Que ergo nos angit: veſania vitioruꝫ: ſitire abſynthiū huius mundi: ſeq naufragiū vite labētis: pati i foꝛtuniū: impie tyrānidis fer re dominiū: ꝛ nō magis cōuolare ad ſanctoꝝ felicitatē: ad angelorū ſocietatē: ad ſolēnitatem ſuperne letitie: ad iocū ditatē cōtēplatiue vite: vt poſſimus intrare in potētias domini ꝛ videre ſupeminētes diuitias illas bonitatis illius. b Ibi vacabimus ꝛ videbimus qꝫ dulcis eſt dominus: ꝛ qꝫ magna mltitudo dulcedinis ei⁹. Uidebimus glorie decorem: ſplēdorē ſanctoꝝ: ꝛ regie poteſtatis honorē. Cognoſcem⁹ patris potentiā: filij ſapientiam: ſpūs ſancti benigniſſimā clemētiā: ꝛ ita habebimus noticiam illius ſūme trinitatis. Nunc coꝛpora per coꝛpus videmus: imagines ēt coꝛpoꝝ ſpiritu cernimus. tūc vo ipaꝫ veritateꝫ puro mētis intuitu videbimus. O qꝫ beata viſio videre deū in ſeipſo: videre in nobis: ꝛ nos in eo: felici iocūditate ꝛ iocūda felicitate: qc quid deſideramus totū habebimus: nihil ampli⁹ deſiderātes. Et quicquid videbimus amabimus ipſo amore beati. bti dulcedie amoris: ꝛ ſuauitate cōtemplationis. Hec erit ſūma illius felicitatis: quē intelligeꝛ in ſuo puro eſſe ſincera diuinitas: videbiꝛ ꝛ amabitur deus. ꝛ hec viſio ꝛ delectatio totū coꝛ hoīs replens ꝛ ſatians: tota erit illius beatitudinis cōſumatio. Una erit oīum lingua iubilatio: vnus affectus: amoꝛ eternus. Patebit veritas: iplebit charitas: ꝛ erit coꝛporis ꝛ anime integra ſocietas: fulgebit ſicut ſol humanitas glorificata: quieta erit ꝛ cōcoꝛs carnis ꝛ ſpiri c

tus ſanitas: angeloꝝ ⁊ homi-
num vnum erit gaudiū: vnū
colloquiū: vnū cōuiuiū: non
languebit amor: nō liquefiet
dilectio pſentibus oībus bo-
nis nulla fiet dilationis affli-
ctio: qm̄ benefica diuine maie
ſtatis pſentia oībus erit oīa:
⁊ in cōe oium oipotētia. Sa-
pientia: pax: ⁊ iuſtitia ⁊ intel-
ligentia: non erit in illa pace
diuerſitas linguarū: ſed pacifi
ca ⁊ cōcors concordia mor:
⁊ affectuū. In torrēte illi⁹ vo
luptatis nihil vltra appetet
cumulata ſacietas: tanta erit
felicitas. Ibi ſiquidē erit cu-
mulus felicitatis: ſupemīnēs
gloria: ⁊ ſuperabūdans leti-
tia. Illuc itaqꝫ feſtinare debe
mus: vbi ſemp viuem⁹: ⁊ vbi
nunq̄ꝫ amplius mori timea-
mus. Si ſic amamus vitam
iſtam labilem ⁊ caducaꝫ: vbi
cum tanto labore viuimus:
multo magis amare debem⁹
eternā vitam: vbi nullū labo
rem ſuſtinebimus: vbi ſūma
ſemper iocūditas: felicitas: fe
lix libertas: ⁊ felix beatitudo:
vbi erūt ſimiles hoies ange-
lis dei: ⁊ fulgebunt iuſti ſicut
ſol in regno patris ſui. Qua-
lis putatis tunc erit ſplendor
animarū: quādo ſolis ſplēdo-
reꝫ habebit lux corpoꝝ? Nul
la erit ibi triſtitia: nulla angu
ſtia: nullus dolor: nullus ti-
mor: nullus ibi labor: nulla
mors ſed perpetua ſanitas p-
ſeuerat. Non ſurgit ibi mali-
tia: non carnis miſeria: nulla
eſt ibi egritudo: nulla neceſſi
tas. non eſt ibi fames: non ſi-
tis: non frigus: non eſtus: nō
laſſitudo ieiunij: nec nulla tē
tatio inimici: nec peccādi vo-
luntas: nec delinquēdi facul-
tas: ſed totum letitia: totum
exultatio poſſidebit: hoieſqꝫ
angelis ſociati: ſine vlla car-
nis infirmitate in perpetuuꝫ
vernabunt. Ibi erit iocundi-
tas infinita: beatitudo ſempi
terna: in qua qꝫ ſemel adipi-
ſcitur ſemper tenetur. Ibi eſt
requies a laboribus: pax ab
hoſtibus: amenitas de nouk
tate: ſecuritas de eternitate:
ſuauitas atqꝫ dulcedo de dei
viſione. Nullus eſt ibi pere-
grinus: ſed quicūqꝫ illuc veni
re meruerint: ſecuri in ꝓpͣ
patria manebunt: ſemper leti
⁊ ſemper ſatiati de viſiōe dei.
Et quāto aliquis deo obedi-
ens: tanto ampliorem merce
dem ibi accipiet: quātūcunqꝫ
amplius deum amabit: tanto
ꝓpius videbit quem cernere
nō eſt finis.

Explicit liber quintus.

¶ Incipiūt capl'a libri ſexti.

De ſuperbia. j.
Unde naſcať ſupbia. ij.
De inuidia. iij.
De iracundia. iiij.
De concupiſcentia. v.
De cupiditate. vj.
De inſatiabili deſiderio cor/dis humani. vij.
De ambitione. viij.
Quod ambitio vult latē non apparere. ix.
De vilitate laudis hūane. x.
De ocioſitate. xj.
De voluntate ꝓpria. xij.
Quod valde deteſtabile viti/um ſit ꝓpria volūtas. xiij.
De proprio cōſilio. xiiij.
De tepiditate. xv.
De puſillanimitate. xvj.
De curioſitate. xvij.
De leuitate. xviij.
De inepta letitia. xix.
De iactantia. xx.
De ſingularitate. xxj.
De preſumptione. xxij.
De inani gloria. xxiij.
De īſtabilitate cordis. xxiiij.
De ꝯſuetudine praua. xxv.
De duritia cordis. xxvj.
De preſumptione ⁊ obſtina/tione. xxvij.
De gula ⁊ luxuria. xxviij.
De detractione. xxix.
De hypocriſi. xxx.
De leuiorib⁹ pctīs. xxxj.
De ꝯtētione vitioꝝ. xxxij.
De deſperatione. xxxiij.
De miſeria hoīs. xxxiiij.
De vilitate ꝯditiōis. xxxv.
De breuitate vite. xxxvj.
De vita vitioſa. xxxvij.
De morte copali. xxxviij.
De horrore iudicij. xxxix.
De penis inferni. xl.

¶ Expliciunt Capitula libri ſexti. Incipit Sext⁹ liber de vitijs. Et primo de ſuperbia. In ſermone de ſcō Andrea. Capitulum primum.

INitiū oīs peccati ⁊ cauſa toti⁹ perdi/tionis ſu/pbia. Pro pterea qſ/qīs es q ſalutez tuam operari ſtudes. aduerſus hanc ſuper caput ſi gnum crucis habere memen to: vt nō eleueris in ſupbiaz: nō exalteť cor tuū. Suſpecta quidē dño eſt ſupbia: nec fieri pōt vt cū eo in gratiā reuerta tur: diuerſuz vtriq; hoſpiti/uz: nec in eodē cohabitat aīo quibus nō licuit habitare in celo. In celo nata eſt: ſed ue/lut īmemor qua inde cecidit: illuc poſtea redire nō potuit. Trabes in oculo grandis ⁊ groſſa ſupbia in mēte eſt: que quadā corpulētia ſui vana nō ſana tumida nō ſolida: oculuz mentis obſcurat: veritatem

obūbrat:ita vt ſi tuā occupa-
uerit mentem:iā videre iā q̄-
lis es:vel qualis eē potes:nō
poſſis ſentire.Sed qualez te
amas:talē te vel putas eē vel
B ſpes fore. Supbie vitiū pec-
catū eſt maximū:ꝙ ſeruis dei
magis iſultat ⁊ inſurgit:ſpiri
taliter aduerſus eos qui cete
ra videantur viciſſe peccata.
Unde enim eiuſmodi animā
ſuperbia tentat:quaz ſibi ſub
fugauit inuidia ſeu tepidi-
tas: aut pigritia?Unde inq̄z
ei ſuperbia: vnde excollen-
tia oculorum:cui adeo cete-
ra vitia dñan᷑: vt diiudicari
ſe a diuerſis tanq̄z male ſibi cō
ſcius arbitre᷑?Quis niſi qui
cetera ſibi iā potēti virtute vi
tia ſubiugauit: aduerſus ne-
quiſſimū ſupbie vitiū dimica
C turus accedat?Grauis labor
ſupbia: hec eſt que nō recipit
diſciplinā curari renuit: me-
delam nō ſuſtinet:ulcus peſſi
mū:ꝙ ne ſūmis ſaltez digitis
pati᷑ attrectari.Dino intole
rabilis ſuperbia eſt velle dña
ri.Solos ſeſe putāt ſupbi. ſo-
los appetūt reputari.Littera
tus eſt:odit ſociū.Aſtutus in
negocijs ſecularibus: nemi-
nē vellet ſimilē iueniri. Por-
ro elationē fugere ſup oia ne-
ceſſe eſt.Quiſqs eni altū ſapit
⁊ opus ei⁹ ⁊ patiētia vnius ſa-
pit:nec grauior vllius ſapor
aut magis ꝯtrari⁹ eſt veritati.

Supbia ipenitentiā comita᷑.
Elatū eni cor durū ⁊ expers
eſt pietatis:ignarū cōpūctio-
nis:ſiccum ab omni rore gra-
tie ſpūalis.Scimus aūt ſup- B ſup cā. xxxvi
bis nō eſſe partē vel ſocietatē
in ſorte ſanctoꝝ.Quid tu ſup in ſ. vi.
bis terra ⁊ cinis:ſuperbienti circun ſtātijs.
bus angelis deus non peper-
cit:q̄zto magis tibi putredo ⁊
uermis?Nihil enim ille fecit: ſup cā. ſ. iiij.
nihil operatus eſt:tm̄ cogita-
uit ſuperbiam:⁊ in momento
in ictu oculi irreparabiliter
precipitatus eſt:Si ſic actum
eſt cū angelo quid de me erit
terra ⁊ cinere.Ille in celo in-
tumuit: ego in ſterquilinio?
quis non tolerabiliorē in di-
uite ſuperbiam q̄z in paupere
dicat?Ueh mihi ſi tā dure in
potēte illo animaduerſuz eſt:
pro eo ꝙ elatum eſt cor illius:
nec ei profuit ꝙ cognata po-
tentibus eſſe ſuperbia cogno
ſcitur.quid de me exigēdum:
⁊ miſero ⁊ ſuperbo?Fugite ſu- in ſ. vi.
perbiam queſo fratres mei: circun ſtātijs.
que tam velociter ipſum quo
q̄z cunctis ſyderibus clarius
emicantem: eterna caligine
obtenebrauit luciferum: que
non ſolum angelum:ſed ange
lorum primum in diabolum
cōmutauit. Certi eſtote cum in quo dam ſ.
qui ſuperbis non pepercit an
gelis:nec hominibus parci-
turū.Nō eſt cōtrari⁹ ſibiipſi:
nō eſt pſonarū acceptor:ſilla

ſunt iudicia eius. Sola ei placet ſiue in angelo: ſiue in homine humilitas. Dico vobis quod omnis ſuperbus extollitur ſuper deum. vult enim deus fieri voluntatem ſuam: et ſuperbus vult fieri ſuam. deus quidem in his tantum que ratio approbat: ſuperbus vero et cum ratione et contra rationem. Elatus quod in ſe est: deum inhonorat: non colit deum: ſed aduerſus deum extollitur. impius plane et infidelis. Que enim pietas: niſi cultus dei. Quis vero deum colit niſi qui ei voluntarie ſubditus eſt? Ad quid fratres: aut que neceſſitas fuit vt exinaniret ſe: humiliaret ſe: abbreuiaret ſe: dominus maieſtatis: niſi ut nos ſimiliter faciamus? Obſecro proinde ſtudete humilitati: que fundamentum eſt: cuſtoſque virtutum. Sectamini illam que ſola poteſt ſaluare animas noſtras. Quid eſt magis indignum quid deteſtandum amplius: quid grauius puniendum quam vt videns deum celi paruulum factum ultra apponat magnificare ſe homo ſuper terram. Intollerabilis impudentie eſt: vt vbi ſeſe exinaniuit maieſtas: uermiculus infletur et intumeſcat.

In ſer. de vigilia domini.

In ſer. de natiui. domini.

§

In ſer. natiui. domini

Unde naſcitur ſuperbia. Super cantica. ſer. xxxvij. Cap. ij.

A De ignorantia tui venit in te ſuperbia. Sic animi ſuperbiam parit tibi ignorantia tui cum meliorem quam ſis decepta: et deceptrix tua cogitatio te eſſe mentitur. Hic quippe eſt ſuperbia: hic initium omnis peccati: cum maior in tuis oculis es apud deum quam in veritate. Si enim in quonam ſtatu vnuſquiſque noſtrum habeat deus: liquido cognoſceremus: nec ſupra ſane: nec intra ſecedere deberemus: veritati in omnibus acquieſcentes. Nunc autem quia hoc abſconditum eſt a nobis: ita vt nemo ſciat ſi dignus ſit amore vel odio: iuſtius tutiuſque profecto: nouiſſimum locum nobis eligimus: de quo poſtmodum cum honore ſuperius educamur: quam preſumimus altiorem: vnde cedere mox oporteat cum rubore. Non eſt ergo periculum quantumcumque te humilies: quantumcunque putes minorem quam ſis. hoc eſt quam te veritas habeat. Eſt autem grande malum: horrendumque periculum: ſi vel te modice plus vero extollas: ſi vel vni videlicet in tua cogitatione te preferas: quam forte parem te veritas iudicat: aut etiam ſuperiorem. Quamobrem noli te homo comparare maioribus: noli minoribus: noli equalibus: noli vni. En quantum malum venit de ignorantia? vtique peccatum diaboli et initium omnis peccati ſuperbia. Uolo proinde animam ſcire ſeipſam: quia talis ſcientia non inflat ſed humiliat. et eſt quedam pre-

B

C

Super cantica. ſer. xxx.

paratio ad edificandum. Niſi
enim ſup humilitatis ſtabile
fundamētum ſpirituale edifi-
ciū ſtare minime poteſt. Por
ro ad ſe humiliandā nihil aīa
inuenire viuacius ſeu accom
modati⁹ pōt q̄ ſi ſe in verita-
te iuenerit: tm̄ nō diſſimulet:
nō ſit in ſpū ei⁹ dolus: nec ſe a
ſe auertere abducaꝛ. Nā quō
nō vere humiliabiꝛ in hac ve
ra cognitione ſui: cū ſe perce
perit oneratā peccatis. mole
huius moꝛtalis coꝛporis ag-
grauatā: terrenis intricatam
curis: carnaliū deſideriorum
fece infectam: cecā: curuā: in-
firmā: implicatā: multis erro
ribus expoſitā: mille pericu-
lis: mille timoribus trepidā:
mille difficultatibus anxiaꝫ:
mille ſuſpitionib⁹ obnoxiaꝫ:
mille neceſſitatib⁹ erūnoſam:
ꝓliuem ad vitia: inualidam
ad virtutes? vnde hinc iaꝫ ex
tollentia oculorū: vnde leua-
re caput? Ergo de ſui cogni-
tione mater ſalutis humili-
tas oritur.

¶De inuidia. In Sermone
de uerbis Yſaie. Cap. iij.

Tumore peſſimo: liuore
ꝓprio quaſi quodā ve-
lamine: ne ſublimiora ꝓſpici-
at: iuidus p̄pediꝛ ad illorū
quos ſupiores habere dolet:
modo quidē felicitatē: modo
gloriā: modo vtrāq̄ ſimul cō
tabeſcens. Quis eni tam gra
uis pruritus oculi q̄ inuidia?
nec vo alijs liuor inuidus q̄
aliena gloria ⁊ felicitate toꝛ-
quetur. Miſeria enim vt aiūt
iuidia caret. Noſſe cupis ocu ſup ſe ghitat
lum venenatum: neq̄ oculū: ꝙ. xiii.
oculum faſcinantem? inuidi-
am cogitato. Quid vo inui-
dere niſi maluꝫ videre eſt? Si
nō eſſet ille inuidus nunq̄ in
uidia moꝛs intraſſet in oꝛbeꝫ
terrarū. Ueh miſero homini
q̄ inuidum nō ꝓuidet. Supe-
remus hoc vitiū dum adhuc
viuimus: ſi poſt moꝛtē nō vo
lumus miniſtrū tante nequi-
tie timere: nemo alterius bo
num inuido inſpiciat oculo.
Nempe hoc ipſum iam q̄ in
ſe eſt tabe: ſua illud inficere ⁊
quodammodo interficere eſt:
Qui hominē odit: homicidaꝫ
illū veritas ipſa teſtaꝛ. Quid
ille qui bonuꝫ odit in homi-
ne: nūquid nō homicida pote
rit appellari? Adhuc viuit ho
mo: ⁊ ille reus eſt moꝛtis ei⁹.
Adhuc ardet ignis quē domi
nus ieſus miſit in terrā: ⁊ qui
inuidus eſt tanq̄ qui ſpirituꝫ
extraxerit iam dānaꝛ. O quiſ in epla
quis es qui ſaluti iuides alie ad adā
ne: parcito vl' tue. Si eni vbi monachum.
inuidia: ibi moꝛs. ꝓfecto non
potes ſimul ⁊ inuidere ⁊ viue
uere. Uerūtamē mētiētes noſ
metipſos nobis ſentimus ali ſup cā.
qui noſtrū pro noſtre imper- ſ. xliij.
fectionis experiētia: q̄ rara

virtus ſit aliene nō inuidere virtuti nedū gaudere ad illā: nedum que tanto pluſq̄ ad ꝓpriam quēq̄ gratulari: q̄to ꝑpenderit ſe in virtute ſuperatum. Adhuc modicū lumē eſt fratres in nobis: quotq̄t de nobis ita ſentimus: ita ambulemus dū lucē habemus: ne tenebre nos cōprehēdat. Ambulare ꝓficē eſt. Et quō ais ego ꝓficere poſſum: qui fratri ꝓficienti inuideo. Si doles qd̄ inuides ſentis ſed nō cōſentis. paſſio eſt q̄nq̄ ſananda non actio cōdēnāda. Tātū nō illic reſideas: iniquitatē meditās in cubili tuo: qualiter vz foueas morbū: ſacrifacias peſti: ꝓſequaris inſontē: bene ab illo geſta calūniādo: deprimēdo: ꝑuertēdo atq̄ impediēdo gerenda. Alioqn non nocet ambulanti ⁊ excedenti ſe ad meliora ꝙ iaz nō ipſe operatur. ſed ꝙ habitat in eo peccatuz

¶ De iracundia. Super ps. Qui habitat. ṽ. xiij. Cap. iiij.

Immanis beſtia: draco eſt flatu igneo: quicq̄d attigerit necat: nō modo beſtias terre ſed volucres celi: aut aliq̄d ego hūc q̄z iracūdie ſpiritū reor. Quātos ēt ſublimis vt videbantur vite flatu huius draconis miſere ſatis aduſtos turpiter in os eius iⁿgeminim⁹ cecidiſſe? Quā melius ſibiipſis iraſci potuerant ne peccarēt. Nimirū affectio naturalis ira hominū eſt: ſed abutētibus bono nature grauis pernitio: ⁊ miſerāda pnities. Occupemus illā fratres in quibus expedit: forte ad inutilia illicitaq̄ ꝓrumpat. Sic nimirū ſolet amorē amor expugnare: ſolet timor timore depelli: dico vobis nō autem ego ſed dominus. Nolite iraſci eis qui tranſitoria vobis auferūt: qui cōuicia inferunt: qui ingerūt forte ſupplicia: ⁊ preter hoc faciūt nihil. oſtendam autē vobis cui debeatis iraſci: Iraſcimini ei que ſola vobis nocere pōt: ſola facere vt oīa illa nō proſint. Uultis ſcire quenā illa ſit? Iniquitas propria. Ita dico vobis: huic iraſcimini. Nulla anī nocebit aduerſitas ſi nō dominef iniq̄tas. Qui huic pfecte iraſcitur ceteris nō mouef. Iraſcere ⁊ noli peccare. Peccabis autē non minus nimis iraſcendo: q̄z oīno nō iraſcēdo. Siquidē nō iraſci vbi iraſcēduz ſit: nolle emēdare peccatuz eſt: plus vō iraſci q̄z iraſcēdum ſit: peccatū peccato addere eſt. Qd̄ ſi malū eſt peccatū non emēdare: quō malū nō erit peccatuz peccato addē? Nemo magis irā meref q̄z amicuz ſimulans inimicus. in ep̄la ad gui donēz abba.

¶ De cōcupiſcētia. In q̄buſdam ſnijs. Capitulū. v.

a Maximũ plane delictuz cõcupiſcẽtia: que interiorem hominẽ ⁊ exteriorem occupat vniuerſum. A planta pedis vſq; ad verticẽ nõ eſt in me ſanitas: totũ inficit cõcupiſcentia: lex peccati in oib⁹ mẽbris inuenit. Undiq; per feneſtras mors intrare cõtendit: ⁊ intus fomes totius neqtie piculoſius ſeuit: crudelius malignat. qd enim in homine purũ ab hac macula imune: ab hoc cõtagio poterit inueniri? Mentẽ deſiderijs afficit: mẽbra illecebris ificit. Inde pruritus auriũ: oculorum petulãtia. Inde olfaciẽdi voluptas. Inde in faucibus tam
b inordinata delectio. Inde in vniuerſo corpe mollicieí ſenſus ⁊ libido pernitioſa tamgendi. Inde intus in anima ebrietas illa deſideriorum ⁊ fornax quedã ambitiõis: auaritie: inuidie: cõtumacie: ⁊ oium deniq; vitiorũ affectibus accẽſa vehemẽter. Huic ergo tam multifarie peſti per ſingula queq; reſiſtere multiplex tribulatio. Unde eni tribulatio niſi dum reſiſtit cõtaminationi: cõcupiſcẽtie repugnatur? Quot eniz corpus illecebras: quot oblectamenta mũdus videt habere: tot patitur tribulationes: tot ſuſtinet tẽtamenta vir iuſtus.

¶ De cupiditate. Super ps. Qui habitat. v. vij. Cap. vj.

Cupiditas radix iniquitatis. Cupiditas ex cordis inedia ⁊ obliuione procedit. Idcirco alienuz vindicat anime: qd oblita ſit comedere panem ſuum. Propterea terrenis inhiat q̄ minime celeſtia meditetur. Infelicitas in cupiditate: quõ in cupiditate infelicitas. i. nõ felicitas ſi putatur. Quid enim ſi cui forte videt in terrenarũ rerũ affluẽtia concupita felicitas arridere? Eo ipſo infelicior eſt: quo vehemẽtius ipſam pro felicitate amplectit infelicitatem: aut magis imergit ⁊ abſorbetur in ea. Ueh filijs hominuz ab hac felicitate falſa atq; fallaci. (b In quibusdã libris.) Et tũ q̄ztã putas ifelicitatem h̄ ipſa tam vana felicitas parit? Hinc nãq; cecitas cordis: hinc ceruicoſus furor animoſitatis. Hinc ſuſpitiõis labor anxi⁹: hinc liuoris crudele tormẽtũ: ⁊ cremãtis iuidie miſerior q̄z miſabilior cruciatus. Diuitiarũ amor inſatiabilis lõge ampli⁹ deſiderio torquet aiaz quã refrigeret vſu ſuo; vtpote quarum acquiſitio laboris: poſſeſſio timoris: amiſſio doloris pena iuenit. (In quibusdã libris.) Qui pecuniam diligit: non ſatiatur: qui mundum amat: nunq̄ ſatiatur. Non ante ſatiat cor hominis auro q̄ corpus aura. Noui ego homi es

ſatiatos hoc mundo:⁊ ad oēꝫ memoriā nauſeātes. Et facile eſt vnicuiqꝫ noſtrū hanc ſatietatē per dei gratiā obtinere. Neqꝫ eni parit hāc copia ſed contētus. Quod ſi ita eſt: nō putēt diuites huius ſeculi fratres chriſti ſola poſſidere celeſtia:qꝛ ea ſola audiūt in ꝓmiſſione poſſident ⁊ terrena. Et quidem tanqꝫ nihil habētes ⁊ oīa poſſidentes:nō mēdicantes vt miſeri:ſed vt deo poſſidētes:eo pro cetero magis deum:quominus cupidi. Deniqꝫ fideli totus mundus diuitiarum eſt. Totus plane quia tam aduerſa qꝫ proſpera ipſius eque oīa ſeruiunt ei ⁊ cooperantur in bonum. Ergo auarus terrena eſurit vt

B in quodam ſ. mendicus: fidelis cōtēnit vt dominus. Ille poſſidēdo mēdicat:iſte cōtēnēdo ſeruat. Si habere cōtingat argētū ⁊ aurū:vtere nō pro libitum ſed ꝓ tēpore:ſic eris vtens illis qſi nō vtens. Ipſa quidem ꝙ ad animi bonū ſpectat: nec bona ſunt nec mala. Uſus tamē horū bon⁹ abuſio mala:ſolici

In lib. ꝑ vidit. tudo peior:qſtus turpior. Uerūtamē nō multū diſtat quecūqꝫ ſubſtātia vilis vel ꝑcioſa requiratur:dū equaliter ſit corruptus affectus. Nō enim cutellus vitiū eſt: ſed cutelli appetitus:nō aurū vitiuꝫ eſt: ſed auri cupiditas.

¶De iſatiabili deſiderio cordis. In ſermone de diligēdo deo. Capitulum.vij.

A Ineſt omni vtenti rōne naturaliter pro ſua extimatione atqꝫ intētione appetere potiora:⁊ nulla re eē cōtentum:cui ꝙ deeſt indicet ꝑferēduꝫ:neqꝫ ponere cōcupiſcentie moduꝫ:donec videat impleta:donec adepta ſit quibus valeat eſſe cōtenta. Nam ⁊ qui verbi gratia: vxorē hēt ſpecioſaꝫ:petulāti animo vel oculo reſpicit pulchriorē. Et qui veſte precioſa indut⁹ eſt: precioſioreꝫ affectat:⁊ poſſidens multas diuitias inuidet ditiori. B In quibuſdā dictis. Ceterum nec amator pecunie dicit aliquando ſufficit: nec libidinoſus ſatiabit voluptate. Sic ⁊ crudelis qſqꝫ ſemp ſanguinē ſitit. Et ambitioſus aut cupidus laudis humane adeptis dignitatuꝫ titulis ſeu fauoribus ; nulluꝫ exinde capit oīno remediuꝫ: ſed deſiderio extuat ampliori. minus aūt inuenit requiē: qui ſibi placere cupit ⁊ ſuis. Et horū oīum idcirco nō eſt finis:qꝛ nil in eis ſummū ſingulariter reperitur:vel optimum. In ſ. de diligēdo deū Sed hic ſtultū ⁊ extreme demētie eſt:ea ſemper appetere que nunqꝫ ſatient nec tēperent appetitum:dū quicquid talium habueris:nihilo minus non habita concupi-

ſcas: ⁊ ad quecunq; deſuerint ſemper inquiet⁹ anheles. Ita eniȝ fit vt per vana ⁊ fallacia mundi oblectamẽta vagabūdus aīus inani labore diſcurrens fatiget nō ſatiet. Dū q̄cquid famelicus iglutierit paruȝ reputat ad id qđ ſupereſt deuorandū: ſempq; nō minus anxie cupiat que deſunt: q̄ꝫ q̄

In quibuſdā ſniis. adſunt lete poſſideat. Quis eni obtineat vniuerſa? Quis eſt qui ſatiari cupiat ⁊ deſideriuȝ ſuuȝ impleri incipiat eſurire iuſtitiaȝ: ⁊ nō poterit nō

D ſatiari? Guſtū iuſtitie vel exiguum experiri: vt eo ipſo deſideret amplius ⁊ amplius mereat. Hoc eni magis cognatū ſpiritui ⁊ naturalius deſiderium: vehemẽtius occupat coꝛ humanum: ceteraq; viriliter

In quibuſdā dictis. deſideria pellit. Panis nāq; anime iuſtitia eſt: ⁊ ſoli beati qui eſuriunt illū: quoniā ipſi ſaturabunt. Nimirū ad imaginem dei facta anima rōnalis: ceteris oīb⁹ occupari poteſt: impleri oīno non poteſt. Capacem dei quicqd deo minus eſt non implebit. Uñ eſt quod naturali quidẽ deſiderio ſummū quiduis ꝓbat appetere bonū: nullam niſi adepto eo requiē habiturus.

¶ De ambitione. Super ps. Qui hitat. v. v. Capl'm. viij.

Ambitio ſubtile malū: ſecretū viruȝ: peſtis occulta: doli artifex: mat hypocriſis: liuoris parens: vitioꝝ origo: criminū fomes: v̄tutū erugo: tinea ſcītatis: excecatrix coꝛdiū: ex remedijs moꝛbos creās: gñans ex medicis lāguorē. Quātos hec peſtis negter ſubplātatos turpiter deiecit: vt ceteri quoq; qs latuit occultus effoſſoꝛ: ſubitaȝ expaueſcerēt ad ruinā. Quātos trudi fecit in tenebras exteriores: veſte ſpoliās nuptiali: ⁊ virtutuȝ exercitia fructu pietatis euacuans. Quid v̄o hūc vermē fouet aliud q̄ꝫ mētis alienatio ⁊ obliuio veritatis? Nimiruȝ veritas eſt que ſedula ſuggeſtione reducit in mentem: q̄ꝫ ſit in ambitu friuolam ſolatio: graue iudiciū:

B In lib. iiij. de cōſide. vſus breuis: finis ignot⁹. Dū enim quiq; que noſtri ſunt q̄rimus: fit vt inuicem inuidentes: inuicē ꝓuocātes exerceamur ad odia: animemur ad iniurias: armemur ad lites: cauillemus ad dolos: feriamur ad detractiones: pꝛorumpamur ad maledicta. Oppꝛimamur a foꝛtioribus: oppꝛimamus īfirmos. O ambitio ambitientium crux. quō oēs toꝛques ⁊ omnibus places? Nil acerbius cruciat: nil moleſtius inquietat: nil taȝ apud miſeros moꝛtales celebꝛius negocijs ei⁹. An nō limina apoſtolorum: plus iam ambitio

quam deuotio terit? An non
queſtibus eius tota legum ca
nonumq; diſciplina inſudat.
In lib. v. cõſi. Plena eſt ambitioſis eccle-
ſia. Jam non eſt q̄ horreat
in ſtudijs: ⁊ molitionibus
ambitionis: non pluſq̃ ſpe-
lunca latronis in ſpolijs via-
C torum. Tanta eſt impuden-
tia non nullorum: vt cuȝ ma-
nifeſte ambitionis prurigi-
ne ſcateat tota facies: cauſe
eorum non erubeſcant au-
dientiam flagitare: publi-
cantes ſemetipſos ad mul-
torum conſcientias: in quo
vel ſue ſolius ſatis poterant
In lib. iiij. de cõſide. confundi iudicio. Uidere eſt
omnem eccleſiaſticum zelum
feruere ſola pro dignitate tu
enda: honori datur totum:
ſanctitati nihil aut parum.
In ſ. 6 aſcẽſi. diũſis aſcẽſi. De placito dei vltima men-
tio eſt: pro iactura ſalutis nul
la concertatio. Filij hominũ
vſquequo graui corde vt.q.d.
ua.⁊.q.m? Quid vobis vbi tã
ta difficultas eſt ⁊ tam graue
periculum. Poteſtatis am-
bitio angelum felicitate pri-
uauit angelica. Scientie ap-
petitus hominem imortali-
tatis gloria priuauit. Cone-
tur quis aſcendere montem
poteſtatis: q̃tos putas con-
tradictores habebit: quan-
tos inueniet repulſores: ob-
D ſtacula quanta: q̃ difficilẽ vi-
am? ⁊ tamẽ q̃ pauci euadũt:

quibus non dominandi libi-
do dominetur. Hinc eſt q̄ be
nefici vocantur qui poteſta-
tem habent. Potentibus ſiq
dem omnes adulantur: inui
dent omnes. Cupidus alter
eſt inflantis ſcientie: q̃tum
laborabit: q̃tum anxiabitur
ſpiritus eius? Uideas alium
litterarum: alium mundialis
cure: iſtum placitationum di-
ſplicentium deo: illum ſerui-
lis cuiuſlibet artis tam vehe-
menter affectare ſcientiaȝ vt
laborẽ nõ reputet: timmõ poſ
ſit aliquibus doctor reputa-
ri. In amaritudine morabi-
tur oculus eius quotiens vi-
dere contingit cui ſe poſteri-
orem iudicet: aut putet ab
alijs reputari. Quenam mi-
ſeris tam dira libido? Sic edi
ficant babel: ſic cõcupiſcũt q̄
nõ expedit: q̄ expedit omit-
tentes.

¶ Quod ambitio vult late-
re ſion apparere. In epiſto-
la ad epiſcopos Aquitanie.
Capitulum. ix.

Ambitio mater hypo-
criſis: latebras amat ⁊ A
tenebras: lucis impatiens.
Et certe ambitio cum pro-
rumpit in impudẽtiam: effi-
caciam perdit: ⁊ cum impro-
bus affectus ſe aperit: perit
effectus. Ambitio ſpiritu cũ
vitium in vno latet: videt ta
men omne ſublime: ſed vide

ri ipa refugit. Nec mirũ opta
to nãq; neceſſe eſt careat. niſi
caueat arbitros. Quo enim
gloria plus affectatur: eo mi
nus apprehenditur vbi dep-
hendit affectari. Qđ deniq;
tam inglorium q̃z glorie cupi-
dũ dep̃rehẽdi? Inclitus erit
ambitioſus q̃zdiu i nocte ver
ſabitur: ⁊ donec turpis lucri
negocium perambulat in te-
nebris: poterit hypocrita iu-
ſtus ⁊ ſanctus videri: ſed ocu
a lo qui videt in facie. At vbi
foras forte mittit impuden-
tia: vel imprudentia: q̄ latet
in conſcientia: nonne intem
perãs appetitus apparet ad
confuſionem procacior: q̃z
p̃nptior ad gloriam? Sic re-
uera ſic probatur q̄ legitur.
Gloria in confuſione eoruʒ
qui terrena ſapiunt. Nõ adeo
perijt pudor a mortalibus:
vt nuda impudenſq;: vel ab
ipſis honoretur ambitio.
Eſt ſobria quedam ⁊ quodã-
modo occultata ambitio mo-
liens caute ⁊ ſi non caſte: ſi va
let proficere clam ſua nego-
cia curat: ſi non manet in ſe:
⁊ pudoris vmbram non deſe
rit: ⁊ q talis ⁊ ſi domini nõ-
dum meruit ad ſalutem. pro
genita tamen verecũdia ho
neſtatem interim retinet: q̄
homines reueretur: ⁊ publi-
cum erubeſcit.

¶ De vilitate laudis h uma-
ne. In epiſtola ad petruʒ dia-
conem. Capitulum. ix

Placet granditer exulta- a
re: cum ſentio in me ve
nerari vel diligi: non quidem
q̄ ſum: ſed quod putor. Neq;
enim ego tũc diligor: quãdo
ſic diligor: ſed neſcio quid in
me pro me q̄ non ſum ego: i-
mo vt verius loquar non ne-
ſcio. non certiſſime ſcio q̄ ni-
hil. Nihil enim proculdubio
eſt quicquid putatur ⁊ nõ eſt.
Porro cum amatur q̄ non
eſt: ſed eſſe putatur: non amor
vel amans nihil eſt: ſed quod
amatur: mirandum: ſed ma-
gis dolendum q̃z mirandum:
q̄ id quod nihil eſt: amari po
teſt. De vniuerſali vanitate i-
eſt nobis: ⁊ velle laudari cum
ſimus vituperabiles: ⁊ nolle
laudare quos ſcimus eſſe lau b
dabiles. Sed ⁊ hoc vanũ eſt:
q̄ noſtra plerũq; ignorantia
⁊ tacetur q̄ eſt: ⁊ predicat̃ q̄
non eſt. Quid ad iſta dicem⁹?
Niſi quia vani filij hominum
m. f. ho. in ſtateris: vt decipi-
ant ipſi de vanitate in ipſum?
Laudamus mendaciter: dele-
ctamur ianiter: ⁊ vt vani ſint
qui laudant̃: ⁊ mendaces qui
laudant. Alij laudantur ⁊ ſi-
cti ſunt: alij laudant q̄ putãt
⁊ falſi ſunt. Alij vtrorũq; pre-
conijs gloriant̃: ⁊ vani ſunt.
Nõ eſt q̃dẽ laudãdus hõ in vi c
ta ſua: que eſt tẽtatio ſup̃ traʒ.

In ep̄la ad Ar/tonem Nec ideo tamen laudandus nō: eſt cum mortuus peccato viuit deo. Uana quidem laus ꝛ ſeductoria qua laudatꝰ peccator in deſiderijs anime ſue: ſed non idcirco predicanda: ꝛ multum laudanda non erit vita: qui poteſt dicere: viuo aut iam non ego: viuit ꝟo in me chriſtus. Cum ergo laudatur homo in quo iaꝫ viuit nō ipſe ſed chriſtus: ꝛ non in ſua laudatꝰ: ſed in chriſti vita. An per hoc nō laudatꝰ cōtra ſententiam que prohibet: nō laudari hominē in vita ſua?

¶ De ocioſitate. In libro .ij. de cōſideratiōe. Capitulū .xj.

a Ocioſitas mater nugarum: nouerca virtutū. Inter ſeculares nuge: nuge ſunt, in ore ſacerdotis blaſſemie. Interdū tamē ſi incidāt ferēde fortaſſis: referēde nunquā: magis interueniēdū caute ꝛ prudēter nugacitati prorūpendum ſane iſeriuꝫ quid: ꝙ nō modo vtiliter ſed libenter audiant: ꝛ ſupſedeāt ocioſis. Nugis vel fabulis ſacerdoti os aperire eſt illicituꝫ. Aſſueſcere ſacrilegiū eſt. Uerbū ſcurrile ꝙ faceti vrbaniue nomine colorāt: nō ſufficit peregrinari ab ore: procul ꝛ ab aure relegādꝰ. Fede ad cachinos moueris: fedius moues. Euigila ad curam ꝛ non ocio torpeas. Et ſi recte ſapiens hortatur ſapiētiaꝫ ſcribi in ocio: cauēdum ꝛ in ocio ocium eſt. Mōſtruoſa res gradus ſūmꝰ ꝛ animus infimus: ſedes pͥma ꝛ vita yma: lingua magniloq̄ ꝛ manus ocioſa: ſermo multꝰ ꝛ fructus nullus: vultus grauior ꝛ actus leuis: ingens auctoritas: ꝛ nutans ſtabilitas. Tolle ociū exercē in aliquo ꝛ ſtatim ſenties ſola te appetere que famē tollāt: nō fauces demulceant. Reddet quippe ſapores rebus exercitiuꝫ: qd̓ tulit iertia. Multa que reſpuis ocioſus pōſt laborē ſumes cum deſiderio. Si quidē ociū parit faſtidium: exercitiuꝫ famem: fames aūt miro modo dulcia reddit que faſtidiū facit inſipida: holus: faba: pultes: paniſqꝫ cibarius cū aqua: quieſcēti quidē faſtidio ſunt: ſed exercitato magne videntꝰ delitie. Et quidē ſubito ꝓcedenti de vmbra ad ſolem: de ocio ad laborem: graue cernitur eſſe ꝙ icipit: ſed poſtq̄ꝫ ab his diſſueſcere: ad illa ſe paulisper aſſueſcē cepit: vſus tollit difficultatē: inuenitqꝫ facile eſſe ꝙ impoſſibile ante putauit. In ep̄la ad Robertuꝫ

¶ De voluntate propria. In Sermone de lepra Naamā. In reſurrectione. Cap. xij.

a Voluntatem dico propriam que nō eſt cōmunis deo ꝛ hominibus: ſed no

ſtra tñi: quãdo ꝙ volum⁹ nõ ad honorẽ dei: non ad vtilitatem fratrum: ſed ꝓpter noſipſos facimus: nõ intendẽtes placere deo ⁊ prodeſſe fratribus: ſed ſatiſfacere ꝓprijs motibus animoꝝ. Huic cõtraria eſt recta fronte charitas: que eſt deus. Hec enim aduerſus eum inimicitias exercẽs eſt. ⁊ guerraꝫ crudeliſſimã. Quid enim odit deus: aut quid punit preter uolũtatẽ ꝓpriam? Ceſſet voluntas propria ⁊ infernus nõ erit. In queꝫ enim ignis ille deſeuiet: niſi in propriam volũtateꝫ? Etiaꝫ nunc
B cuꝫ frigus aut famẽ aut aliqd tale patimur: quid leditur niſi voluntas propria? Quod ſi voluntarie ſuſtinemus: iam ipſa volũtas cõmunis eſt: ſed infirmitas quedã: ⁊ velut prurit⁹ volũtatis adhuc de proprio eſt: ⁊ in illos omnes penas ſuſtinemus: donec penitus conſumatur. Nam volũtas illa ꝓpria dicit̃ cui aſſentimus: ⁊ cui ſe liberuꝫ inclinat arbitriũ. Hec autẽ deſideria ⁊ concupiſcẽtie que inuitos tenent: non volũtas: ſed corruptio voluntatis eſt.

¶ Quõ valde deteſtabilis ſit ꝓpria voluntas. Super canti. Sermo .lxx. Capitulũ .xiij.

A Grande malũ ꝓpa volũtas: qua fit vt bona tua: bona non ſint. Eteni ſi in die ieiunij mei inueniatur volũtas mea: nõ tale ieiunium elegit dominus: ⁊ nec ſapit illi ieiunium meũ: ꝙ non obediẽtiam: ſed vitium voluntatis ꝓprie ſapit. Ego autem nõ ſolum de ieiunio: de ſilentio: de vigilijs: de oratiõe: de lectione: de opere manuũ. Poſtremo de omni obſeruantia monachꝛ: vbi inuenit̃ voluntas ſua in eo: ⁊ nõ obedientia magiſtri ſui idipſum ſentio. Minime B proſus obſeruantias illas ⁊ ſi bonas: in ſe tamẽ iter virtutes cenſuerim deputandas. Voluntatẽ quidẽ propriam omittentes: nihil amittimus: imo ⁊ lucramur plurimum: cõmutantes illaꝫ in melius vt cõmunis fiat: que propria fuit. Porro cõmunis voluntas charitas eſt. Uia peccatorum eſt ꝓpria voluntas: que eſt ſupbia: ex qua oĩa mala: ſicut ex cõmuni ſunt bona: vnde enim ſunt ſcandala: niſi ꝙ ꝓpriam ſequimur voluntatem? ⁊ temere ꝙ volumus in corde nr̃o diffinientes: ſi quo modo id prohiberi cõtingat: aut impediri ꝯtinuo in impatientiam: in murmurationeꝫ ⁊ ſcãdalum proni ſum⁹. Porro ꝓpria volũtas quo furore dominũ maieſtatis ĩpugnet: audiant ⁊ timeant ſerui proprie volũtatis. Primo nẽpe ſubtrahit ſemetipſum ⁊ ſub-

In f. 8 paſcha marie Mag.

In quibuſdã ſniis.

In f. 8 lcij na. amã in refrec.

ducit eius dominationi: cui tanqꝫ auctori ſeruire debuerat: dum efficitur ſua: ſed addit ad hoc: ꝛ ꝙ in ſe ē. omnia quoqꝫ que dei ſunt tollit ꝛ diripit. Quē enim modū ſibi ponit humana cupiditas? Nonne qui per vſuraꝫ acquirit pecuniam modicam: ꝛ ſimiliter mundum conaref vniuerſuꝫ: ſi non deeſſet impoſſibilitas: ſed ſuppeteret volūtati facultas? Dico fiducialiter: nemini qui in propria ſit voluntate poſſet vniuerſus mūdus ſufficere. Ipſuꝫ autem ꝛ ꝙ in ipſa eſt dominū perimit propria voluntas. Omnino eniꝫ vellet dominū pctā ſua aut vindicare nō poſſet: aut nolle: aut ea neſcire. Uult ergo eum non eſſe deum q̃ꝫtum in ipſa eſt. vult eum aut impotentem eſſe aut iniuſtum aut inſipientem. Crudelis plane ꝛ omnino execranda malitia: que dei potentiam: iuſtitiam: ſapientiam perire deſiderat. Hec eſt crudelis beſtia: fera peſſima: rapaciſſima lupa: ꝛ leena ſeuiſſima.

B

¶ De proprio cōſilio. In ſermone de lepra Naaman. In reſurrectione. Cap. xiiij.

A

In corde duplex lepra eſt: ꝓpria volūtas ꝛ ꝓpriuꝫ ꝯſiliuꝫ. lepra vtraqꝫ nimis peſſima: lepra vō ꝓprij ꝯſilij eo pniitioſior eſt q̃ magis occulta: ꝛ quāto plus abundat tāto ſibi quiſqꝫ ſanior eſſe videt. Hic illorum eſt qui ȝeluꝫ dei habent: ſed non ſine ſcientiam: ſequentes errorem ſuū ꝛ obſtinati in eo: ita vt nullis velint conſilijs acquieſcere. Hi ſūt vnitatis diuiſores: inimici pacis: charitatis expertes: vanitate tumentes: placentes ſibi ꝛ magni in oculis ſuis. Ignorantes dei iuſtitiam: ꝛ ſuam volentes conſtituere. Et que maior ſuperbia q̃ꝫ vnus homo toti cōgregationi iudicium ſuum preferat tanqꝫ ipſe ſolus hēat ſpiritum dei. Idolatrie ſcelus eſt non acquieſcere ꝛ quaſi peccatum ariolandi. Eant nunc q ſe faciūt religioſiores alijs: qui non ſunt ſicut ceteri hominum. Ecce arioli ꝛ idolatre facti ſunt.

¶ De tepiditate. In ſermone de aſcenſione. Capitulū. xv.

A

Pernitioſa tepiditas: qꝛ periculoſa: quia moleſtiſſima eſt: plena miſerie ꝛ doloris: ꝛ inferno plane proxima: vmbra mortis iure cenſetur. Sane inuenire eſt homines puſillanimes ꝛ remiſſione: deficientes ſub onere: virga ꝛ calcaribus indigentes: quorum remiſſa letitia puſillanimis iuſtitia eſt: quorum breuis ꝛ rara compūctio: animalis cogitatio: tepida con-

uerſatio:quorum obedientia ſine deuotione:ſermo ſine cir cunſpectiõe. Oratio ſine cordis intentione:lectio ſine edificatione: quos deniq; vt videmus vix gehẽne metus inhibet:vix pudor cohibet:vix frenat ratio:vix diſciplina co
B hercet. Huiuſmodi autem ſi
In f.õ aſcẽſio de itel/lectu. diu ita permanſerit ſub onere:aut opprimuntur & ſuccũbunt: aut quodãmodo in inferno ſunt: aut nunq̃ʒ ad plenum reſpirant in luce miſerationum domini:nec in libertatem ſpiritus que ſola facit
C iugum ſuaue & onus leue. Inde autem tam pernitioſa tepiditas emanat:quia voluntas eorum nõduʒ purgata eſt uec bonum ſic volunt ſicut nouerunt a propria concupiſcẽtia abſtracti & illecti. Amãt enim in carne ſuas terrenas cõſolatiunculas: ſiue in verbo: ſiue in ſigno: ſiue in facto: ſiue in aliquo alio: & ſi h̄ interrũpũt aliquãdo:non tamẽ penitus rumpunt. Inde eſt q̄ raro affectiones ſuas dirigunt in deum & eorum compũctio non continua ſed horaria eſt. Impleri autem viſitationibꝰ domini anima que his diſtracti onibus ſubiacet non poteſt: & quãto magis illis euacuabitur:tãto amplius iſtis implebitur. Si multum multum:ſi parum parum:vel forte ſi magis probas nunq̃ʒ iſte illis miſceri poterit in eternum. Nõ enim ſpiritus & caro:ignis & tepiditas in vno domicilio cõmorantur. preſertim cũ tepiditas ipſi domino ſoleat vomitum prouocare.

¶ De puſillanimitate. In epiſtola ad abbatem ſancti nicolai. Capitulum. xvj.

Damnandis & reprobis tribulatio parit puſillanimitatem. puſillanimitas perturbationeʒ:perturbatio deſperationem: & illa interimit. Oportet autem puſillanimitatem & triſtitiam in oĩbus que agenda ſunt vel tolleranda caueri:q̄ hylarẽ datorem diligit deꝰ. Ne turbeť qs a puſillanimitate ſpũs:h̄ q̃tũ põt laborat aduerſariꝰ nr̄ vt dolo cauſtũ nr̄ʒ deuotiõis pinguedine vacueť:vt & minꝰ acceptũ ſit deo & ꝯſcia nr̄a in ſpiritali gaudio minꝰ exhilareť. Sicq; de puſillanimitate tollerantie ẽt ꝯſcie puſillanimitas gñetur. Uere beſtia: vere rõnis expers:qui tam puſillanimis eſt vt ſolo timore cedat: qui futuri ex aggregatione laboris victus ante conflictum non telo ſed tuba proſterniť: Duabus de cauſis mihi videť ai egritudo & diffidentia ſolẽ ꝯtingere:aut de nouitate vʒ ꝯuerſiõis aut certe ꝯuerſationis tpe:ẽt ſi i ꝯuerſatiõe lõgũ

Marginal notes: B (beside "Damnandis"); In quibuſdã ſmiis. (beside "nimitatem"); In f.ſ iciu. (beside "rem diligit"); ſup ſe gñitat e. xiiij. B (beside "nis expers"); ſup cã. f.x. (beside "ai egritudo").

tempus habuerit vtrūqꝫ pro-
fecto deicit ⁊ humiliat cõſcië-
tiam:⁊ inquietam facit:dū ſi-
ue pro tēpore:ſiue pro tepo-
re antiquas animi paſſiones:
nec duꝫ in ſe emortuas ſentit:
⁊ neceſſe proinde habens re-
ſecandis intendere de cordis
oculo ſpinis iniquitatū:⁊ vi-
c ticis cupiditatum longiꝰ eua
gari nō ſinit. Quid enī? Qui
laborat in gemitu ſuo : pote-
rit ne ſimul in dei laudibꝰ ex-
ultare? Nō eſt pauperis ⁊ ino
pis ſeu puſilli cordis aïe . que
enim puſillanimis eſt ⁊ modi
ce fidei:mens rei ſue familia-
ris tenuitate conſtringit:nec
valet pre inopia ociari ad va
canduꝫ diuinis laudibus ſeu
his qui laudes pariūt in tuē
dis beneficijs. Et ſi quādo cer
te conatur aſſurgere: cõfeſtiꝫ
domeſticarum neceſſitatū cu
ris vrgētibus reuocat ad ſua:
⁊ in ſe comprimi propria ege
ſtate compellitur.

¶ De curioſitate. In quibuſ-
dam dictis. Capitulū.xvij.

a Negligētia generat cu
rioſitatē. dum enī per
negligentiā terra cordis incul
ta:ſpinas ⁊ tribulos germi-
nat:que in ſeipſa non inuenit
requiem:foras cogit vagari.
Sic curioſitas a corde eicit
ꝯtra quā dimicat pietas. Pie
tas ēni cultus dei eſt:⁊ in cor
de colit:qui in corde cogno-
ſcitur habitare. Curioſitas ſi — l trac. de gra
non vincitur generat experi — dibus humili
entiam mali:quia dum animꝰ — tatis.
euagat:per multa facile inue
nit vbi adhereat:vbi experia
tur delectationē. Hanc impu
gnat ſcientia docens qd tor-
tum ſit experiri:quid non. Si
vo preualuerit experiētia ge
nerat concupiſcentiā:vt trā-
ſeat in affectū cordis. Anima
dum a ſui circūſpectione tor-
peſcit:in curia ſui curioſaꝫ in
alios facit. quia enim ſeipſam
ignorat foras mittit:vt ocu-
los aureſqꝫ paſcat. In his qp-
pe paſcēdis ſe occupat curio-
ſus:dum ſcire nō curat qualeꝫ
ſe reliquerit intus. Et vere ſi
te vigilāter homo attendas.
mirum eſt ſi aliud vnqꝫ inten
das. Quo enim a te curioſe re
cedis? cui te interiꝫ cõmittis?
Ceterū ſpecula:ſpecula vana
rogo:quid corpori preſtant.
quidue anime cõferre viden-
tur. Naꝫ nihil in homine cui
curioſitas proſit iuenies. Fri
uola proſus ⁊ inanis ac nuga — c
toria cõſolatio:⁊ neſcio quid
illi durius imꝑcer. qꝫ ſemꝑ ut
habeat qꝫ requiri qui iocūde
quietis fugitans curioſa in-
quietudine delectat. Effuſue — In qui
ſiquidē animus dāna interio — buſdā
ra nō ſentit:qꝛ nec intus eſt: — dictis.
ſed in ventre forſitan aut ſub
vētre. Deniqꝫ ⁊ animus quo-
rūdam in patinis in loculis

inuenitur. Quid vo mirum ſi propriam minime ſentiat aia leſioné: que ſuiipſius oblita ⁊ penitus abſens ſibi in longinquã pfecta eſt regioné? Erit auté cum in ſeipſa reuerſa cognoſcet q̃z crudeliter miſere venationis obtétu cecauerit ſemetipſam. Erit aūt hic reditus ſine dubio vel poſt mortem: cum vniuerſa quibus ad vagãdum foras ⁊ inutiliter ſeſe occupãdum in ea que preteriit huius mũdi figura egredi conſueuit. Oſtia corporis clauſa erũt: vt neceſſario maneat in ſeipſa: cuz nullus iam patet exitus a ſeipſa. Quiſqs enim ante obitum carnis nõ redierit ad ſeipſum: in ſeipſo maneat neceſſe eſt in eternũ: ſed in quali ſeipſo? qualé ſeſe fecerit in hac vita: talem iueniet exiés ab hac vita.

¶ De leuitate. In tractatu de gradibus humili. Capitulum. xviij.

a Qui ſui negligés alios curioſe circũſpicit. Dũ quoſdam ſuſpicit ſuperiores: quoſdaz deſpicit iferiores: ⁊ in aliis quidé videt q̃ iuidet: in aliis q̃ irridet. Inde fit vt pro mobilitate oculorũ leuigatus animus: nulla vtiqz in ſui cura aggrauat⁹. modo per ſuperbiã ad alta ſe erigit: modo per accidiã ad yma demergit: modo per inuidiaz nequiter tabeſcit. Nunc per excellétiaz pueriliter hylareſcit. In altero neqz: in altero vanus. In vtroqz ſupb⁹ exiſtit: qr ⁊ q̃ ſuperari ſe dolet: ⁊ q̃ ſpare ſe gaudet: amor ppiie excellétie facit has viciſſitudines: nunc pauca ⁊ mordacia: nũc multa ⁊ inania: nunc riſu: nũc luctu plena: ſemper vo irrationabiliã indicãt verba.

¶ De iepta letitia. vbi ſupra Capitulum xix. a

Proprium eſt ſuperborum leta ſemp appeté: ⁊ triſtia deuitare. Unde qui per curioſitatem ad leuitatez deuenit: dum gaudiũ q̃ ſemp appetit: frequéti videt interpellari triſtitia q̃z de bonis alterius contrahit. impatiens ſue humiliationis fugit ad cõſiliũ falſe cõſolationis. ex illa deniqz parte qua ſua ſibi vilitas ⁊ aliena excellétia mõſtratur: reſtringit curioſitatez vt totuz ſe transferat in cõtrariam pté: q̃tenus in qua videt ipſe precellere: curioſius notet. In quo alter pcedit ſemp diſſimulet: vt dum deuitat q̃ triſte putat: letitia continuet. Sicqz fit vt quez ſibi viciſſim vindicabãt gaudiũ ⁊ triſtitia b ſola poſſidere icipiat iepta letitia. Accipe quibus eã ſignis vel in te deprehédas vel in altero. Illum qui eiuſmodi eſt: aut raro aut nunq̃z gementez

audies lachrymantē videbis: putes ſi attendas aut ſui oblitum aut ablutum a culpis. In ſignis ſcurilitas: in fronte hilaritas: vanitas apparet in inceſſu: pnus ad iocum: facilis ac prōptus in riſu. Cūctis qppe que in ſe cōtentibilia: ⁊ iā triſtia nouerit a memoria raſis: boniſqȝ ſi qua ſentit in ſe adunatus uel ſimulatis ante oculos mentis: dum nil cogitat niſi ꝙ libet: nec attendit ſi licet iam riſum tenere: iam ineptam letitiam diſſimulare non valet. Sepe multū pudibundus abſcondit: claudit labia: dentes ſtringit: ridet tñ noleus. cachinat inuitus. Cūqȝ os pugnis obſtruxerit ſuis per nares adhuc ſternutare videtur.

¶De iactantia. In tractatu de gradibus. Capitulum. xx.

INepta redūdante letitia: dum vſu vel ſignis eam quis aperire non ſufficit: aut loquetur aut rumpetur. Plenus eſt enim ſermonibus ⁊ cohartat eum ſpiritus vteri ſui. Eſurit ⁊ ſitit auditores quibus ſuas iactitet vanitates. quibus omne ꝙ ſentit effundat: quibus qualis ⁊ quantus ſit: innoteſcat. Inuenta autem occaſione loquendi: ſi de litteris ſermo exoritur: vetera proferuntur ⁊ noua: volant ſententie: verba reſonant ampulloſa. pꝛuenit interrogantem: nō querenti reſpondet. Ipſe querit ipſe ſoluit: ⁊ verba collocutionis imperfecta precidit. Cū autem pulſato ſigno neceſſe eſt interrūpi colloquiū: horā longam breue queritur interuallum: querit licentiam vt ad fabulas reuertat poſt horam: nō vt quēpiam edificet: ſed vt ſciētiā iactet: edificare poteſt: ſed edificare non intendit: nō curat te docere: vel a te doceri ꝙ ipſe neſcit: ſed vt ſcire ſciatur ꝙ ſcit: ꝙ ſi de religione agitur: ſtatim viſiones ⁊ ſomnia proferuntur. Deinde laudat ieiunia: cōmendat vigilias: ſuper omnia orationes exaltat: de patientia: de humilitate: aut de ſingulis virtutibꝰ pleniſſime: ſed vaniſſime diſputat: vt tu. ſ. ſi audieris dicas. Quod ex abundātia cordis os loquitur: ⁊ quia bonus homo de bono theſauro cordis profert bona. Si ad lubrica ſermo cōuertit. in his quāto aſſuetior: tanto loquacior inuenitur. Dicas ſi audias riuum vanitatis: fluuium eſſe ſcurilitatis: os eius ita vt ſeueros quoqȝ ⁊ graues aīos in leuitatem concitet riſus: ⁊ vt totū in breui colligam: in multiloquio nota iactantiam. B

¶De ſingularitate. In tracta-

tu de gradibus humilitatis.

Capitulum xxj.

Turpe eſt ei qui ſe ſupra ceteros iactat: ſi nō pl's ceteris aliqd agat: per quod vltra ceteros appareat. ꝑinde non ſufficit ei ꝙ cōmunis monaſterij regula vel maioꝝ cohortantur exempla: nec tamen melior eſſe ſtudet: ſed videri: nō melius viuere ſed videri. Uincere geſtit: quaten⁹ dicere poſſit. Nō ſum ſicut ceteri hominum: plus ſibi blanditur de vno ieiunio: ꝙ ceteris prandētibus facit: qʒ ſi cū ceteris ſeptem dies ieiunauerit. Cōmodior ſibi videt̄ vna oratiuncula peculiaris: qʒ tota pſalmodia vnius noctis. Inter prandiuʒ: crebro ſolet oculos leuare: iactare per mēſas: vt ſiquē minus comedere viderit victū ſe doleat: ⁊ incipiat idipſum crudeliter ſubtrahere: ꝙ neceſſariuʒ victui indulgendū preuiderat: plus glorie metuens detrimentuʒ qʒ famis cruciatum. Siquem macriorem: ſiquem pallidiorem perſpexerit: vilem ſe eſtimat: nunqʒ requieſcit. Et qm̄ vultum ſuum ipſe videre nō poteſt: ſe qualem. ſ. ituentib⁹ offerret. manus quas poteſt ⁊ brachia ſpectās: palpat coſtas: humeros attractat: ⁊ lūbos: vt ſm̄ ꝙ corporis ſui mēbra vel minus vel ſatis exilia: probat pallorem ac colorem omnis diſcernat: Ad oīa deniqʒ ſua ſtrenuus ad cōmunia piger: vigilat in lecto: dormit in choro. Cūqʒ alijs pſallentib⁹ ad vigilias tota nocte dormitet: poſt vigilias alijs in clauſtro quieſcentibus: ſolus in oratorio remanet: excreat ⁊ tuſſit: gemitibus ac ſuſpirijs aures foris ſedentium: de angulo implet. Cum autem ex his que ſingulariter ſed inaniter agit apud ſimpliciores eius opinio excreuerit: qui ꝑfecto opera probant que cernunt: ſed vnde prodeant non diſcernunt: dum miſeruʒ beatificant: in errorem inducūt. Credit ꝙ audit: laudat ꝙ agit ⁊ quid intendat: non attendit: obliuiſcitur intentioneʒ: dum amplectitur opinioneʒ: quiqʒ de omni alia re plus ſibi credit qʒ alijs: de ſe ſolo plus alijs credit qʒ ſibi: vt iaʒ nō verbotenus: aut ſola operum oſtentatione ſuam preferat religionem: ſed intimo corde credat affectu ſe omnibus ſanctiorem: ⁊ quicquid de ſe laudatum agnouerit: nō ignorantie aut beniuolentie laudatoris: ſʒ ſuis meritis arroganter aſcribit.

¶ De preſumptione vbi ſupra. Capitulum. xxij.

Qui alios precellere putat quō plus de ſe qʒ de

alijs preſumit? primus in cõuentibus reſidet:in conſilijs primus reſpondet:non vocatus accedit:non iuſſus ſe itro mittit:reordinat ordinata:reficit facta:quicquid ipſe nõ fecerit aut nõ ordinauerit non recte factum:nec pulchre extimat ordinatum:iudicat iudicantes:preiudicat iudicaturis. Si cum tempus aduenerit non prouocatur ad priora
B tum:ſuum abbatẽ aut inuidũ iudicat:aut deceptum. Qđ ſi mediocris ei aliqua obedientia iniũcta fuerit:idigna aſpnatur:arbitras nõ eſſe minoribus occupãdum: qui ſe ad maiora ſentit idoneum. Sed qui ſic prõptus ad omnia magna temere q̃ʒ libere ſe cõſueuit ingerere: impoſſibile eſt eum aliquando nõ errare. Ad prelatum autem pertinet errantem arguere:ſiquo modo culpam ſuam cõfitebitur qui nec eſſe putat:nec culpari culpabiliter patitur. ꝑpterea cũ ei culpa imputatur: creſcit ſi non amputatur.

¶De vana gloria. Sup. ps. Qui habitat. ṽ.v. Cap. xxiij.

B ſup ps q̃ habitat ſ. xij. Vana gloria leuiter volat:leuiter penetrat: ſʒ non leue infringit vulnus:cito interficit:non videntes necat:inanis gloria cecos ⁊ negligentes:qui ſe ei oſtentant. qui ſe exponunt:⁊ non potius ipſi inſpiciunt nec attendunt: nõ diſcutiunt illaʒ. Nõ vident deniqʒ q̃ʒ ſit friuola:q̃ʒ caduca:q̃ʒ vana:q̃ʒ fictilis. Si quis enıʒ intueat̃ hoc modo: non iaʒ occidit ſed gloria occiditur magis: ⁊ quodãmodo verſa in puluerem:imo redacta in nihilũ glĩe. Proprie cupidi nulla ratione quieſcẽ poſſunt:cum in ſeipſis penitꝰ nihil inueniũt vnde poſſent aliquatenꝰ gloriari. Fratres nemo veſtruʒ velit laudari in vita iſta:quia quicquid fauoris captas ꝙ ad deum nõ retuleris ipſe fraudaris. Tibi eni vnde gloria: putride puluis tibi vnde? quid nequiꝰ ſeruo vſurpante ſibi gloriaʒ domini ſui? Nouerat apoſtolus gloriam propriã creatoris eſſe:non creature:ſed confidérauit rationalem creaturam adeo affectare gloriã: vt aut vix aut nunq̃ʒ ad hoc cõpeſci deſiderio poſſit: quippe que ad imaginem facta eſt creatoris. Propterea ſaluberrimuʒ adinuenit conſilium dicens. quando quidẽ perſuaderi nobis non poteſt non gloriari: ſaltem qui gloriatur in domino glorietur. Securus glorior ſi teſte conſciẽtia:de gloria cõditoris nihil mihi vſurpo:ſecurus plane:q2 non contra dominuʒ:ſed in dño. Hec nobis gloriatio ſuadetur cuʒ

In qui burdaʒ ſnilis.

In qui burdi ſnila.

ſup cã. ſ. xiii.

dicitur. Gloriam ab inuicem queritis: et gloriam que a deo eſt nō vultis? Reuera gloria ri in ſolo deo: non niſi a ſolo deo eſt. Gloria vero quā ab inuicem accipiūt: qui gloriam que eſt a ſolo deo nō requirunt: vana eſt: quoniā vani filij hominum. Propterea et omnis gloria ſanctorū intus non foris eſt: hoc eſt non flore feni: uel in ore vulgi: ſed in domino quod conſcientie ſolus ſit arbiter deus: cui ſoli placere deſiderant: cui placere ſola et vera et ſumma gloria eſt. Hec eſt vtique vera gloria que eſt a ſpiritu veritatis: Nec enim mediocris iſta que intus eſt: quippe tam vera quā de veritate et in veritate: tā rara vt vix vel paucitas pfectorū pfecte glorief in ea. Magna et rara virtus perfectio eſt: vt magna: licet operātem, magnū te neſcias: et manifeſtā tuā te oibus latere ſanctitatem. Mirabilem te apparere et contemptibilem reputare: hoc ego ipſis virtutibus mirabilius iudico. Fidelis reuera famulus es: ſi de multa gloria domini tui et fine exeunte ex te: tamē tranſeunte per te: nil tuis manibus adherere contingat. Et tutior ſua cuique gloria cū eam habet in ſemetipſo et nō in altero. Qui enim cōſcientias ſuas in alienis labijs poſuerint: modo magni: modo parui ſunt: modo nulli: ſine quod adulātium linguis: vel vituperare placuerit vel laudare. Nam ſapiens gloriator probabit opus ſuū atque ad lumen veritatis diligenter examiabit: et ſic habebit in ſemetipſa gloriā: et non in ore alterius. Stultus ſum ſi ciſtelle labiorum tuorum gloriā meā credidero: et cepo mē dicare eā: abſte cū habere voluero. Nonne in tuo arbitrio eſt probare me vel improbare prout volueris? Ipſi potius repono eam ſeruandā: qui potens eſt depoſitū meū ſeruare in illum diem. Caſtus in cuſtodiēdo: fidelis in reſtituēdo. Secura tūc erit vnicuique laus a deo. his dumtaxat qui humanas laudes ↄtēpſerint.

Et ſer. xv. C — K. xxiij — D — Iſ. xxv — In ſ. s ſci ioā. bap.

¶ De iſtabilitate cordis. In libro meditationū. Cap. xxiij

Nichil eſt in me: corde fugatius: quod quotiens me deſerit: et per prauas cogitationes defluit: totiens offēdit deū: cor meū: cor vanū: vagum et inſcrutabile: dum ſuo ducitur arbitrio: et diuino caret cōſilio: in ſeipſo nō poteſt ↄſiſtere: ſed omni mobili mobilius per infinita diſtrahitur: et hac illacque: per inumera diſcurrit: et dum per diuerſa requiem querit: non inuenit: ſed in labore miſerum a rege vacuū manet. Sibi non con-

cordat: a ſe diſſonat: a ſe reſi-
lit: volūtates alternat: cōſilia
mutat: edificat noua: deſtruit
vetera. deſtructa rehedifi-
cat: eadēq; iterum alio ⁊ alio
modo mutat ⁊ ordinat: quia
vult ⁊ non vult: ⁊ nunq̄ in eo
dem ſtatu pmanet. Sicut eni
molendinū velociter voluit:
nihil ⁊ reſpuit: ſed qcquid im
ponitur molit. ſi aūt nihil ap
B ponitur ſeipſum cōſumit. ſic
cor meum ſemp eſt in motu: ⁊
nunq̄ requieſcit: ſed ſiue dor
miam: ſiue vigilem: cogitat ⁊
ſomniat quicquid illi occur-
rit. Et ſicut molendinum ha-
C renam: ſi importatur extermi
nat: pix inquinat: palma occu
pat: ſic cor meum cogitatio
amara tribulat: imunda ma-
culat: vana iquietat ⁊ fatigat
ita cor meum dum futurū nō
curat gaudium: nec diuinum
querit auxiliū: ab amore ce-
leſtium elongatur: ⁊ in amo-
re terreſtrium occupat. cūq;
elabitur ab illis: ⁊ inuoluitur
in iſtis: vanitas illū ſeducit:
luxuria polluit: torquet inui-
dia: turbat iracūdia: cruciat
D triſtitia. Sic miſeris caſibus
ſubmergitur omnibus vitijs:
quoniam vnum deum qui ei
ſufficere poterat: dimiſit per
multa diſpgitur: ⁊ huc illucq;
querit vbi requieſcere poſſit:
⁊ nihil inuenit ꝙ ei ſufficiat:
donec ad ipſum redeat: a co-
gitatione in cogitationē du-
citur: ⁊ per varias affectiōes
variatur: vt ſaltem in varieta
te ipſarum rerum impleatur:
quarum qualitate ſatiari nō
poteſt. Sic labitur cordis mi
ſeria: ſubtracta diuina gratia
cūq; ad ſe vertitur ⁊ diſcutit
quid cogitauerit: nihil repe-
rit: quia non opus fuit ſed co
gitatio: que componit multa
de nihilo. Sic deniq; ſic deci-
pit imaginatio: quā demonū
format illuſio.

¶De cōſuetudine praua. In li. j. de ꝯſideratione. Cap. xxv.

Nil tā fixū aio: ꝙ negle A
ctu ⁊ tempore non ab-
ſoleſcat. Vulneri vetuſto ⁊ ne
glecto: Callus obducitur in
eo inſanabile quo inſenſibile
fit. Deniq; dolor continuus ⁊
acerbus diuturnus eſſe nō pa
titur: cito habiturus eſt exitū
aut ſanitatem: profecto aut i-
ſenſibilitatem. Nam ſi aliun-
de non extūditur: neceſſe eſt
cedat vel ſibi. Et merito cito
aut de remedio cōſolationē
recipiet: aut de aſſiduitate ſtu
porem. Quid nō inuertat cō-
ſuetudo? Quid non aſſiduita
te duretur? Quid nō viſui ce-
dat. Quāti quod pre amaritu
dine: prius exhorrebant vſu
ipſo male in dulce conuerſū
eſt. Primum tibi importa-
bile videtur aliquid proceſſu B
temporis ſi aſſueſcas iudica-

bis non adeo graue: paulopoſt ⁊ leue ſenties: paulopoſt nec ſenties: paulopoſt etiam delectabit. Ita paulatim in cordis duritiam itur: ⁊ ex illa in aduerſiones. Poſtq̄ꝫ enim terribili dei iudicio: ꝑma flagitia impunitas ſequitur: expta voluptas libenter repetitur: repetita blanditur. Concupiſcentia reuiuiſcente ſopitur ratio: ligat conſuetudo. Trahitur miſer homo in profundū malorum trahitur: ita vt carnalium voragine deſiderioꝝ captiuus in tyrānide vitioꝝ abſorptus: ſue rationis diuiniq; timoris oblitus: dicat inſipiens in corde ſuo: non eſt deus. Iam indifferēter libitis pro licitis vtitur. Iam ab illicitis cogitandis patrandis: inueſtigandis: animus: manus vel pes non ꝓhibētur: ſed quicquid in cor: in buccam: ad manum venerit: machinatur: garrit ⁊ operatur maliuolus: vaniloquus: facinoroſus.

Intra cta. de gradi bus humili.

¶De duritia cordis. In libro de conſideratione. Capitulum. xxvj.

a Quid eſt cor durum? Solum eſt cor durum: q̄ ſe metipſum non exhorret: quia nec ſentit. Ipſum eſt q̄ nec cōpunctione ſcinditur: nec pietate mollitur: nec mouetur ꝑcibus: minis nō cedit: flagellis duratur. Ingratum eſt ad beneficia: ad conſilia infiduꝫ: ad iudicia ſeuum: inuerecundum ad turpia: impauiduꝫ ad pericula: inhumanum ad humana: temerarium ad diuina: preteritoruꝫ obliuiſcens: preſentium negligens: futura nō prouidens. Ipſum eſt cui preteritorum preter ſolas iniurias: nihil omnino nō preterit p̄ſentiū nihil oīno nō pit nō futurorum nulla: niſi forte ad vlciſcendū: proſpectio ſeu ꝑparatio eſt: ⁊ vt breui cuncta horribilis mali mala complectar. Ipſum eſt: q̄ nec deuꝫ timet: nec hominē reueretur: hebetati cordis inditium eſt: ꝓpriam non ſentire continuaꝫ vexationem. Vexatio dat intellectum auditui. ait quidaꝫ verū eſt: ſed ſi minima nō fuerit. nam ſi minima non plane intellectum dat: ſed contemptum. Quātos enim videmus humiliatos: ſed nō humiles: ⁊ percuſſos: ⁊ non dolentes: curatos quideꝫ a domino: ſed ne ipſa curatiōe curatos. Hi ſunt qui ſub ſenſibus eē delitias computant: diſſimulantes peccata: que actitant: lubricum in quo titubat: tenebras quibus caligant: laqueos inter quos ambulant: locum afflictionis quē inhabitāt: corpus mortis q̄ geſtant: iuguꝫ graue q̄ tolerant: grauiorem conſcientiam quam

occultãt: grauiſſimã ſententiam quã expectant. Proinde cauebo ꝙ̃ ſollicite potero duriciam cordis. Conſciẽtiã aduerſario modo acquieſcã iudici meo. cedam deniqꝫ vrgenti aculeo ne bis pungat. Quiſquis enim cõtra ſtimulum recalcitrat duplo pungeẽ: parcetur autem ei qui ſenſerit ⁊ dederit locum ire.

¶ De preſumptione ⁊ obſtinatione. Super ps. Qui habitat. v. vj. Capitulũ. xxvij.

A Ve demonum: preſumptio ⁊ obſtinatio. Fuge homo preſumptionẽ ne gaudeat de te inimicus tuus. Mẽpe in his maxime vitijs gaudeat in ſeipſo expertus: ꝙ̃ difficile poſſis ab hac tanta voragine reſpirare. Nolo autẽ ignorare vos fratres quonãmodo deſcẽdat: imo cadat in illas. Primus enĩ gradus deſcenſionis hui⁹ diſſimulatio eſt proprie infirmitatis: iniq̃tatis: inutilitatis: dũ ſibi parcens: ſibi blãdiens: ſe perſuadens homo aliquid eſſe cũ nihil ſit: iam ſe ipſe ſeducit. B Secundus gradus ignorãtia ſui. vbi enim in pmo gradu inutilia ſibi texuerit pizomata folioꝝ: quid ſupereſt niſi vt vulnera tecta: non videat preſertiꝫ: qui ad hoc ſolũ texerit ne videretur. Ex hoc tandem fit vt etiam alio reuelãte vulnera non eſſe contẽdat: conuerſus in verba malitie ad ex. ex. i. p. Atqꝫ is qdẽ terti⁹ gradus eſt: cõtigu⁹ pſũptioni. Quid enim mali accitare iam vereatur: qui pſumit ⁊ defenſare? Itaqꝫ quartus gradus uel q̃rtum potius precipitiũ cõtentus eſt. Ex hoc deinceps magis ac magis ſuper eum vrget puteus os ſuum. Uꝫ eiuſmodi aĩam contentus tradit impnie impnia obſtinatione firmetur. Hoc iam peccatum ꝙ neqꝫ in hoc ſeculo remittitur: neqꝫ in futuro: qꝛ cor durum ⁊ induratuꝫ: nec deuꝫ timet nec hoĩem reuereẽ. Qui ſic in oĩbus vijs ſuis adheret diabolo: manifeſte factus eſt vnus ſpũs cum eo. Nam perſeuerare in malo diabolicum eſt: ⁊ digni ſunt perire quicũ qꝫ in ſimilitudine eius permanent in peccato. An võ grauiꝫ vlla freneſis iudicaẽ ꝙ̃ impenitẽtia cordis ⁊ peccandi obſtinata volũtas. Obſtinatio ſiquidẽ eſt ſũma quedã religionis ſubuerſio: ⁊ vere venenũ inſanabile. Quid ad obſtinatũ incãtantis vox? qd ſermo faciat predicantis? Quicquid moneas ait ille: ego ꝙ poſſum poſſum: ⁊ nõ vltra ꝙ̃ poſſuꝫ. Que obſtinatiõis cauſa? finis intentionis humane. Dum hinc ꝙ proprie quiſqꝫ inheret voluntati: inde fineꝫ

Inf vſ circunſtantijs i adue. i qb⁹ õ inſiis. In f. õ iciu.

aliquem meditaṫ ⁊ fingit ani-
mo ꝙ deſiderat adipiſci. Un
de vo in preſumptionē: niſi ex
quodā impetu vehemētis de
ſiderij pſilimus. Inde enī cor
In ſló ſciu. dis duritia: inde animi obſti
natio: qꝛ meditaṫ quis non le
gez dñi: ſed ꝓpriā voluntatē.
Inde tam mordax ⁊ amarus
ſermo inueniṫ in ore hoīs ob
ſtinati: ꝙ nulla ad eū penetra
re queat beniuolētia monito
ris. Nequiſſima plane ⁊ pni-
In ſer. euāge. miſcor ſr ſbā. cioſiſſima peſtis: quādo vni-
uerſos vnus obſtinatio tur-
bat: ⁊ fit omnib⁹ diſcordie fo-
mes: materia ſcādalorum.

¶ De gula ⁊ luxuria. In qui-
buſdam ſnijs. Cap. xxviij.

A VOluptas gutturis que
tāti hodie eſtimaṫ: vix
duorum retinet latitudinem
digitorū ⁊ huiuſmodi tā mo-
dice partis: tam exigua dele-
ctatio: quāta paraṫ ſollicitu-
dine: quātā deniqꝫ moleſtiam
parit. Hinc mōſtruoſius dele
ctanṫ renes ⁊ humeri: hinc tu
mentes vteri: non tam impin
guātur ꝙ̄ impregnanṫ a rui
na: ⁊ diu carnis onus oſſa nō
ſuſtinent: etiā morbi vani ge-
nerantur. Sic libidinis illece
broſa vorago: quātis labori-
bus ⁊ diſpendijs: interdum ⁊
fame ⁊ honoris vel etiā vite
ipſius periculo comparatur.
B Cuius appetit⁹ anxietatis ⁊
verecōdie: actus abominatio
nis ⁊ ignominie: exitus peni
tudinis ⁊ verecūdie plenus
eſſe dignoſcitur. Ardor libidi
nis: pro aliqua parua occaſio In lib. medit.
ne excitaṫ: ⁊ niſi illico reſpua
tur: ⁊ expuaṫ: ſubito totū cor
pus occupat: extuat: vrit ⁊ in
cendit. Primū carnē tactam
modicū titillat: deinde dele-
ctatione turpi mētē maculat.
ad extremū per cōſenſum pra
uitatis ſibi mentez ſubiugat.
Caro ſupra modum venatrix
eſt delitiarū que licere putat:
⁊ expedire quicquid illud ſit:
ꝙ eam delectare poſſit. Gula
⁊ libido voluptati carnis ſer-
uiunt: aer: terra: mare guloſi
tati vix ſufficiunt. Propter h̄ C
contingit pauperes ſpoliari
⁊ rapinas fieri: vt fames pau-
perum tranſeat in delitias di
uitū. Filij hominū vſquequo In quibuſdā ſnijs
graui corde: qꝛ pingui corpo
re: vt quid diligitis vanitatē
⁊ veritatem negligitis? Pin
guedo carnis: delitie corpo-
ris: ſaturitas ventris: aut an-
te mortē vos deſerēt: aut nos
in morte illa relinquetis. Hic
caro vermibus: illinc aīa ignī
bus deputaṫ: donec rurſus in
felici collegio colligati: tor-
mentis penalibus ſocientur:
qui ſocij fuerunt in vitijs. O
delicate qui delitijs ⁊ diuitijs
circūfuſus atqꝫ cōfuſus: cōfu-
ſionē expectas ⁊ mortez: non
eſt regnū dei eſca ⁊ potus, nō

est purpura ꝛ byſſus: qꝛ diues ille vtroqꝫ circūfluus in pūcto
a ad īferna deſcendit. Quid ad hoc dicitis vos guloſi ꝛ luxurioſi: quorū deus vēter eſt: quorum oīs uſus: aut in uētre aut ſub ventre: qui in luxurijs nutritis corda vr̄a ꝛ corpa vr̄a? Audite: audite: qꝛ eſca vētri: ꝛ vēter eſcis. de⁹ aūt ꝛ hūc ꝛ has
In ep̄la ad gal. cone3. deſtruet. Talis demonioꝝ eſt ſupbia: detractio ꝛ inuidia: crapula ꝛ ebrietas: q̄ cū cōpleuerit vel mentē vel vētrē chriſt⁹ nō iueniet locū. Quō ignis ꝛ aq̄ ſil' eē nō pñt: ſic ſpirituales ꝛ carnales delitie ī eodē eſſe non patiunt. Ubi crapulā ructātis iter pocula ſenſit chriſtus: vina ſua dulciora ſuper mel ꝛ fauū: mēti ꝑpiare nō dignat. Ubi curioſa ciboruꝫ diuerſitas paſcit uētrē: celeſtis panis ieiunam deſerit mētē.

De detractione. Super cātica. Ser. lxiij. Cap. xxix.

PEſſima vulpis: occult⁹ detractor: ſed nō minus neqꝫ: adulator blandus. Caue
Jn lib. d cōſi. a bit ſapiens ab his. Porro detrahē aut detrahētez audire: qs hoꝝ dānabili⁹ ſit nō facile dixeriꝫ. Sic qppe itrat mors p feneſtras nr̄as. cū prurientes aurib⁹: ꝛ orib⁹ letale poculū detractiōis iuicē nobis miniſtrare ꝯtēdim⁹. Nō ueniat aīa
ſup cā. ſ. xxiij mea in ꝯſilijs detrahētiū: qm̄ de⁹ odit eos: nec mirū cū id ꝑcipue vitiū: charitatē q̄ de⁹ ē: ꝛ qdē ceteris arti⁹ īpugnare ꝛ pſeq cognoſcat. Quēadmodū vos poteſtis aduertē: oīs qui detrahit. ꝑmū qdē ꝑdit ſeipꝫ vacuū charitate. deīde qd aliud dtrahēdo itēdit niſi vt cui detrahit: veniat in odiū vl' cōtēptū ipſis: apud q̄s detrahit. b
Ferit ḡ charitatē in oib⁹: q ſe audiūt lingua maledica: ꝛ q̄tum in ſe eſt necat fundit⁹ ꝛ extinguit: nō ſolū aūt in adſentibus: ſꝫ in abſentib⁹ vniuerſis: ad quos volans verbum forte per eos qui preſentes ſunt puenire contigerit. Uides q̄ facile ꝛ in breui ingentē multitudinē aiarū velociter currens: ſermo tabo huius malitie inficere poſſit? vn⁹ eſt qui loquitur: ꝛ vnū tm̄ verbū profert: ꝛ illud vnum verbū vno in momēto multitudinis audientiū duꝫ aures īfecit. aīas iterficit. Cor ſiqdeꝫ felle liuoris amarū: p lingue inſtr̄m ſpargere: niſi amara non poteſt. Amittunt vitaꝫ detractoreſ: deo odibl'es: odibiles vite. Fu Jn quibuſdā libris.
git vita quos odit ꝛ quos fugit vita mori neceſſe eſt. An c
non ꝛ ipſe morit qui venenū bibit: qꝫ ei male ſuaſa dtractionis lingua propinat? Siquidem furtim ei dilectionis vita ſubtrahit: ꝛ duꝫ neſcit paulatim in eo fraterna charitaſ refrigeſcit. Auditurus eſt for-

ſitan ipſe quoqꝫ cui detrahiť. vndiqꝫ eni verba volat: ⁊ multorū prius ora ptrāſiēs: difficile fieri pōt: qn in ſingulorū creuerit linguis: ⁊ quaſi iā puectus ſermo pferať ad eum ad cui⁹ ſpectat offenſaꝫ. Itaqꝫ ſcandalizabiť audiens ⁊ tabeſcet: eoqꝫ facili⁹ extingueť in eo charitas: quo amplius in eo viuere videbať. Si inimicus meus ait maledixiſſet mihi ſuſtinuiſſem vtiqꝫ. Et q̄dem cauet ſibi prudens auditor: cauet ⁊ ipſe: ſi nō deſpicit que ſibi nouerit eē detractū. Ille ne veneno inficiatur: iſte ne ſcandalo pturbeť. Sed qđ in ſe eſt: tamē lingua maledica: ⁊ illius pcutiēs cōſciētiam ⁊ iſtius vulnerās charitatem ſecū pariter vtrūqꝫ peremit. Nunqd nō vipera eſt lingua iſta? ferociſſima plane: nimirꝫ que tam letaliter tres interficit flatu vno. Nunqd nō lācea eſt ligua iſta: pfecto ēt acutiſſima q̄ tres penetrat ictu vno gladius eqdeꝫ anceps: imo ⁊ triceps eſt lingua detractori.

De hypocriſi. In Ser. in capi. ieiunij. Cap. xxx.

Hypocrita ſingťaria magis ⁊ iuſitata ſectať: ut pprie fragrātiā opiniōis reſpgat cuius affectio elōgať a xpo: ⁊ uanis fauorib⁹ delectať. Cui⁹ nō pꝫo teſtimonio mēs: ſed adulatiōib⁹ demlceť. Triſtitia hypocritarū nō in corde: ſed in facie eſt. Exterminat eni facies ſuas ut appareāt ieiunantes. Hi oues ſūt hitu: aſtu vulpes: actu ⁊ credulitate lupi. hi ſūt q boni videri nō eſſe mali nō videri ſed eē uolūt. Mali ſūt ⁊ boni videri volūt. Etenī min⁹ ſemp malitia palā nocuit: nec unq̄ꝫ bon⁹ niſi boni ſil'atiōe decept⁹ eſt. Ita ğ in malū bonoꝝ boni appere ſtudent. mali i volūt ut pl's liceat malignari. Neqꝫ eni eſt apud eos v̄tutes colē: ſꝫ colorata vitia q̄dā q̄ſi v̄tutū minio. Serpit hodie putrida tabes hypocriſis p oē corp⁹ eccl'ie: ⁊ q̄ latius eo deſpati⁹: eoqꝫ piculoſi⁹: q̄ interi⁹. Nā ſi iſurgeret apti⁹ hētic⁹ mittereť foras ⁊ areſceret. Si violēt⁹ inimic⁹ abſcōderet ſe forſitā ab eo. Nūc v̄o quem eiciet: aut q̄ abſcōdet ſe? Oēs amici ⁊ oēs inimici: oēs necārij: ⁊ oēs aduerſarij. Oēs pacifici ⁊ domeſtici: ⁊ nulli pacifici. Oēs xpiani: ⁊ oēs fere que ſua ſūt q̄rūt nō q̄ ieſu xpi. Olī p̄dictū eſt ⁊ nūc tp̄s ipletiōis aduenit. Ecce i pace amaritudo mea amariſſima. Amara p̄ i nece martyꝝ: amarior poſt i ꝯflictu hēticoꝝ: amariſſima nūc i morib⁹ doēſticoꝝ. Non fugare: nō fugē eos pōt: ita inualuerūt ⁊ mltiplicati ſūt ſup numeꝝ: Inteſtia ⁊ iſanabilis ē plaga eccl'ie: ⁊ iō i pace ama

ritudo eius amariſſima. Sed in qua pace? ꝛ pax eſt: ꝛ nō eſt pax: pax a paganis: pax ab hereticis: ſed nō pfecto a falſis filijs. Uox plāgentis in tēpore iſto. Filios enutriui ꝛ exaltaui: ipſi autem ſpꝛeuerūt me. ſpꝛeuerūt ꝛ maculauerūt me a turpi vita: a turpi queſtu: a turpi cōmercio.

¶De leuiorib⁹ peccatis. In Sermone de cōuerſione ſancti Pauli. Capitulum.xxxj.

Iuſtus iudex deus non modo quid fiat: ſed ꝛ q̄ animo fiat cōſiderat. Neqꝫ ergo parua reputet q̄ztumlibet parua ſi ſciēter delinquere cō uincatꝰ. Nemo dicat in corde leuia ſunt iſta: non curo corrigere: nō eſt magnum ſi in his maneā venialibus minimiſqꝫ peccatis. Hoc eni eſt in penitentia: h̄ blaſfemia in ſpiritū ſanctū: blaſfemia irremiſſibilis. Eradicari tamē aut extirpari a cordibus noſtris oīno nō poterit malitia: donec in mundo fuerim⁹. Quātūlibet pfeceris erras: ſi vitia putas emortua. Uelis: nolis: intra fines tuas habitat Iebuſe⁹ ſub iugari poteſt: ſed nō extermi nari. Peccatū q̄ eſt morbus anime ꝛ corruptio mentis auferri non poteſt: donec liberatur a corpore. Reprimi q̄dē debet ꝛ poteſt per gratiā dei: vt nō regnet in nobis: ſed nō eiicietur niſi in morte: quādo ſic decerpimur ut anima ſeparetur a corpore. Affectiones eni anime dum in hoc puluere gradimur: ex toto munde eſſe nō poſſunt: quādo aliquā do vanitati: aliqñ voluptati aut curioſitati pluſq̄ꝫ oportet cedat animus: vel ad horam. In multis enim offendimus omnes: verūtamē nemo cōtēnet aut parūpendat. Impoſſibile eſt eni cū eis ſaluari. Impoſſibile eſt enim dilui niſi p chriſtum ꝛ a chriſto. nec ideo tamen pro eis neceſſe eſt nimis eſſe ſollicitos: ignoſcet facile: imo ꝛ libēter ſi mō agnoſcamus. In his nāqꝫ quaſi ineuitabilibus ꝛ negligētia culpabilis eſt ꝛ timor immoderatus: q2 nulla dānatio eſt . his qui ſunt in chriſto ieſu ꝯcupiſcentie ſenſus abſqꝫ cōſenſu: ꝛ gratia nobis ꝯfertur: vt nō nobis ꝯcupiſcentia noceat: ſi tamen a cōſenſu abſtineam⁹. Tamen ad humiliandos nos ipſam cōcupiſcentiā ad hoc patiꝰ viuere in nobis ꝛ grauiter affligere nos vt ſentiam⁹ quid nobis gratia preſtet: ꝛ ſemper ad illius auxiliū recurramus. Sic ꝛ de minoribus iſtis peccatis pia diſpenſatio ne agiꝰ: vt nō penitus auferātur: ſed in illis erudiat nos deus noſter: ꝛ cum minima caue re non poſſumus: certi ſimus

Marginalia: ſup cā. lviij. — B — In f. d aduē. — In f. 6 cena d. — C — D

ꝙ non noſtris iuribus maio-
ra ſuperemus:ſemperqꝫ timo
rati ⁊ oīno ſolliciti ſimus quō
eius gratiā nō amittamus:qꝫ
nobis tā multipliciter neceſ
ſariam eſſe ſentimus.

¶De contione vitioꝝ. In q
quibuſdā dictis. Cap.xxxij.

a Quid ſi eorū laborē con
ſideras ⁊ dolorē qui va
rijs ſeruiūt vitijs moꝝ. Erit
ꝑfecto inuenire iam hoīes q
mlto magis in labore hoīuꝫ
nō ſunt:ſed longe ampliꝰ alie
na ab hoīe flagella ſuſtinent.
Contēdūt ambitio ⁊ electio
cordis:altera nidū altera fo-
ueam parat:volare altera iu-
bet:repetere monet altera cū
neutrum ꝑfecto ſit hominis.
Quis enī es tu ait hec. qs vō
ille vel ille eſt:aut que domus
patris eorum:vt in aliquo ce
das vt reuerearis eos: ut eis
aliquatenus blādiaris? At bo
nus ſermo bonū iuenit locuꝫ
ait ambitio. ⁊ interdū quoqꝫ
qꝑdeſſe nō poteſt:pōt obeſſe.
Diſſimula primū:pmū vinuꝫ
pone:donec veniat hora tua.
Auaritia quoqꝫ ⁊ appetitus
laudis ſibiinuicē aduerſant:
⁊ ꝙ hic cōgregat:hic diſper-
git. Nec minus cōtraria ſunt
que ſimulatio ⁊ puſillanimi-
tas ſuggerūt impudētie ipa-
tiētieqꝫ clamoribus: ⁊ vterqꝫ
labor ⁊ dolor ⁊ afflictio ſpiri
tus ſunt. An nō ſepe aliud gu
la exigit ⁊ aliud pruritus au-
rium vocat? Sic ⁊ odoratus
⁊ tactus diuerſa interdū ipe-
trant forſitan ⁊ aduerſa: dum
vterqꝫ ſibi communem geſtit
ꝑripere ſeruuꝫ. Et trahit ſua
quēqꝫ voluptas.

¶De deſperatione. Sup can
ti. Ser. xxxvij. Cap. xxxiij.

Omnis peccati cōſumā a
tionē parit deſperatio
De dei ignorātia venit deſpe
ratio. Si nos enī dei ignorā-
tia tenet: quō ſperamus in eū
quē ignoramus? Scimus aūt
deſperatis partē non eſſe vel
ſocietatē in ſorte ſanctorum.
Sed quonāmodo dei ignorā
tia deſperationē pturit dica-
mus. Forte aliquis reuerſus
in ſe ⁊ diſplicens in omnibꝰ
malis que fecit: cogitāſqꝫ reſi
piſcē ⁊ redire ab oī via mala
⁊ carnali conuerſatione ſua:
ſi ignorat qꝫ bonus ſit deus:
qꝫ ſuauis ⁊ mitis: ⁊ qꝫ multus
ad ignoſcendū. nōne ſua car-
nalis cogitatio arguet eum ⁊
dicet. Quid facis: ⁊ vitā iſtaꝫ
vis pdere ⁊ futuraꝫ? Peccata b
tua maxima ſunt ⁊ nimiū ml-
ta: nequaqꝫ pro tot ⁊ tantis
nec ſi te excories ſufficies ſa-
tiſfacere. Cōplexio tenera eſt
⁊ vita extitit delicata: ⁊ cōſue
tudinem difficile vinces: pro
his ⁊ ſimilibus deſperatus re
ſilit miſer ignorans qꝫ faci-
le oīs bonitas que neminem

vult perire: cūcta iſta diſſolue
ret. Sequiturq; impnia: que
eſt delictū maximū & blaſſe
mia irremiſſibilis. Ipſe vō aut
cōturbatus nimia triſtitia ab
ſorbet: & fert in profunduz: mi
nime iam vt cōſolationez ac
cipiat merſurus: aut certe diſ
ſimulans & ſibi qualicūq; veri
ſimili blandiēs rōne reuocat
ſe irreuocabiliter ad ſeculum
ad perfruēdum: ad delitiēduz
in oībus bonis eius quoad li
C cuerit. Cum autē dixerit pax
& ſecuritas: tunc ſubitaneus
ſupueniet ei interitus tanq̄
in vtero habēti & nō effugiet.
Ita ḡ de ignorātia dei vniuer
ſe malitie cōſumatio venit q̄
eſt deſperatio. Apl'us dicit q̄
ignorātia dei quidā habent.
Ego autē dico omnes ignora
re dn̄z qui nolūt ɔuerti ad de
um. Neq; enim ob aliqd pro
culdubio renuūt: niſi q2 gra
uem & ſeuerū imaginant: qui
pius eſt. duruz & implacabilē
qui miſericors eſt. ferū & terri
bilem qui amabilis eſt: & men
tita eſt iniquitas ſibi: formās
ſibi idolū pro eo q̄ nō eſt ipſe

¶ De miſeria hominis. In ſe
cūdo libro de conſideratiōe.
Capitulum. xxxiiij.

A Conſulo cōſideres ma
xime q̄ es: hoiez vz: q̄
& natus es: nec modo qui na
tus: ſed & qualis natus atten
das. Nude nudū conſideres:
q2 nudus egreſſus es de vte
ro matris tue. Cōſiderāti q̄d
ſis: occurret tibi hō nudus &
pauper: & miſer & miſerabilis.
Homo dolēs q̄ homo ſit: eru
beſcens q̄ nudus ſit: plorās
q̄ natus ſit: murmurās q̄ ſit.
Homo natus ad laborē non
ad honorez. Homo natus de
muliere: & ob hoc cum reatu:
breui viuens tēpore: idq; cuz
metu: repletur multis miſerijs: B
& ppſea cū fletu. Et vere mlt
tis & multiplicibus: q2 miſerijs
corporis: miſerijs cordis: mi
ſerijs dū dormit: miſerijs dū
vigilat: miſerijs q̄qua verſuz
ſe vertit. Quid eſt calamitate
vacans: naſcenti in peccato:
fragili corpore: menti ſterili?
Uere ergo repletus cui infir
mitas corporis & fatuitas cor
dis cumulat traduce ſordis:
mortis adictione. Nemo qp
pe ex oībus filijs Ade ſine la In qui
bore hic viuit: nemo ſine do buſdā
lore. Homo inqt natus ad la ſniis
borem: nā nō ad dolorē natū
ſe dubitet: qui natus nō eſt in
dolore. Sed dolorē parturiē
tis clamor: & dolorē prolis fle
tus indicat & vagitus: labor
in actionibus: dolor in paſſi
onib' eſt. Eſt qui declinat ali
quos: ſed incidit pculdubio
in grauiores. In labore inqt C
hominū nō ſunt: & cum oībus
hominibus nō flagellabūtur.
Non tamē cōtinuo ſine labo

re ſunt:aut minime flagellan
tur.Deniq; ꝓpterea inquit te
nuit eos ſupbia:grauis egla-
boꝛ:opti ſunt iniquitate ꝛ im
pietate ſua:grauib⁹ plane fla
gellis.Sudat ſiquidē pauper
in opere foris.ſed nunqd mi-
nus anxie diues intus in ipſa
ſua cogitatione laborat?Ape C
rit iſte os ſuuꝫ in oſcitatione:
aperit ille in ructatione:ꝛ in
terdū grauius ille faſtidio q̄ꝫ
D iſte inedia cruciaꝛ. Poſtre-
mo velit nolit.hoīes ꝛ faciūt
ꝛ patiunꝛ ꝙ ꝓuidētia ſūma di
In ſ.ꝺ paſ.ꝺ. ſponit.Aliogn vnde graue iu
gū ſup oēs ꝛ totos filios adā.
idq; a die exitus de vētre ma-
tris eoꝝ vſq; in diē ſepulture
in matrē oium.In ſoꝛdib⁹ ge
neramur:in tenebꝛis cōfoue-
mur:in doloꝛib⁹ parturimur.
Ante exitū miſeras oneram⁹
matres:in exitu more vipeo
laceramus:mirū ꝙ nō ipſi pa
riter laceramur.primā voceꝫ
ploratiōis odim⁹:merito qui
dem:vtpote vallē ploratiōis
In ſ.ꝺ aſcē.ꝺ E igreſſi.Ubi malitie plurimū
ſapiētie modicuꝫ. vbi viſcoſa
oia.oia lubꝛica opta tenebꝛis
obſeſſa laqueis peccatoꝝ.ubi
piclitanꝛ aīe:ſpūs affliguntur
vbi tm̄ vanitas ꝛ afflictio ſpi
In ſer. de.lxx. ritus eſt.Quid nō graue miſe
ris quibus ꝛ viuere laboꝛ eſt:
quibus ꝛ ꝙ pauci videnꝛ ad-
uertere:ſentire:penit⁹ nemo
ipſe ſenſualitatis vſus inueni

tur:adeo vt nequeat ſuſtieri:
niſi alterna requie foueamur:
nō in nobis libera rō ſed vn-
diq; ei luctādū eſt.ſic eni ꝛ ab
iſimis viſco quodā captiua te
netur:ꝛ a ſūmis idigna repel
litur:ut neq; ab his ſine dolo-
re poſſit auelli:neq; ab illa ſi-
ne magno gemitu vel raro q̄-
at amitti.

CDe vilitate ꝯditiōis huma
ne.In libꝛo medi. Cap.xxxv.

Anima iſignita dei ima A
gine decorata ſimilitu-
dine:deſponſata fide: dotata
ſpiritu.redēpta ſanguine:de-
putata cum angelis:capax be
atitudinis: heres bonitatis:
rationis particeps:quid tibi
cum carne:vnde iſta pateris?
Pꝛopter carnē alia peccata
tibi iputanꝛ: ꝛ tue iuſtitie q̄ſi
pānus mēſtruate reputanꝛ:ꝛ
tu ipſa ad nihilū es redacta:ꝛ
quaſi iane reputata:nihil ali-
ud eſt caro cum qua tibi tanta
ſocietas: niſi ſpuma caro fa-
cta: fragili veſtita decore.
Sed quid erit?Erit cadauer
miſerum ꝛ putridum:ꝛ cibus
vermiū.Nā q̄ꝫtūcunq; extol-
latur ſemper caro eſt.Si dili-
genter conſideres quid per
os nares:ceteroſq; coꝛporis
meatus egreditur.vilius ſter
quilinium nunq̄ꝫ vidiſti.Si B
ſingulas eius miſerias enu-
merare velis q̄ꝫ ſit onerata
pctis:irretita vitijs pꝛuriens

huius vite lubrico fidens pe/
riturā sumit operā:nec aduer
tit:qm̄ vapor est ad modicum
parens:⁊ vanitas vanitatū.
Uera oīno sentētia:qm̄ tenta
tio est vita hoīs super terrā.
siquidē fallax est nec simplici/
ter fallere cōsueuit.Ut enī mł
tipliciter illudat hoībus:mu
tat faciē:mutat vocē:mō ait
mō negat:nec erubescit.De
ipsa q̄ntitate sua diuersis di/
uersa loquit:imo ⁊ eidē diuer
so tēpore cōtraria queqꝫ sug/
gerit:⁊ aduersa.Modo enī
breuē se esse causat:mō simu/
B lat longiorē.Duꝫ peccare de/
lectat adhuc gerit altius pro
breuitate sua:nec breuitas fal
sa:sed gemitus fallax q̄ id me
morat cum merore.vnde ma
gis oportuerat gloriari.Siq
dem ipsa vite memoria breui
oris remediū magis q̄ꝫ incen
In lib. medit. tiuū debuerat eē peccati.Cur
ergo vitā istā toto tpe deside
ramus:in qua q̄to amplius
viuimus tāto pluꝫ peccam⁹:
quāto est vita longior tanto
culpa maior.Cotidie nāqꝫ cre
scunt mala ⁊ subtrahunt bo
na.Assidue variatur hō per p
spera ⁊ aduersa:⁊ ignorat qn̄
C moriat.Sicut enī stella in ce
lo coruscās:velociter currit
⁊ repēte deficit:⁊ sicut scintil/
la ignis subito extinguit:⁊ in
cinerē redigit:sic cito finitam
dat istā cernere vitā.Dū enī
libēter ac iocūdissime morat
homo in mundo:diuqꝫ se vi/
cturū arbitrat:ac multa lōgo
tēpore disponit agenda subi/
to rapit in morte:⁊ ex impro
uiso auferr anima a corpore. Aliter in co. ꝯ supra
Dies enī hoīs sunt vmbra su
per terrā:⁊ tunc ꝓprie nihil
est cum stare videt.Cur ergo
thesauriçat in terra cum sine
dilatione trāset:⁊ id qd̄ colli
git ⁊ ipse qui colligit.Et tu
homo quē fructuꝫ spectas in
mūdo:cui⁹ fructus ruina est:
cuius finis mors est.Utinam B
saperes ⁊ intelligens ac no/
uissima prouideres.Dic mihi
vbi sunt amatores mūdi qui
ante pauca tpa nobiscū erāt?
Nihil ex eis remansit nisi ci/
neres ⁊ vermes.Attēde dili/
genter quid sunt vel quid fue
runt.Hoīes fuerunt sicut tu:
comederūt ⁊ biberūt:riserūt:
duxerunt in bonis dies suos:
⁊ in pūcto ad inferna descen/
derunt.Hinc caro eoꝝ vermi
bus:⁊ illinc ignibus aīa de/
putatur:donec rursus infeli/
ci collegio colligati sempiter
nis inuoluant incendijs:qui
socij fuerunt in vitijs.Una E
nāqꝫ pena implicat quos vn⁹
amor in crimine ligat.Quid
ꝓfuit istis inanis glia:breuis
letitia:mūdi potentia carnis
voluptas:false diuitie:magna
familia ⁊ mala cōcupiscentia?
Ubi risus:vbi iocus:vbi iactā

tia vbi arrogãtia? De tãta leti
tia q̃ʒta triſtitia: poſt tãtã vo-
luptatẽ tã g̃uis miſia. De illa
exultatiõe ceciderũt in grãdẽ
ruinã: ⁊ magna tormẽta. quic
qd illis accidit: tibi accidẽ pt:
qꝛ hõ es: hõ de humo: humus
de limo. De terra es ⁊ de t̃ra
viuis: ⁊ in terrã reuerteris: quã
do veniet dies vltia: que ſubi
to venit ⁊ forſitã hodie erit.

¶ De via vitioſa: In quibuſ-
dam dictis. Capitulũ. xxxvij.

a Non eſt via: lata via. Re
ctitudo quippe ad viã.
latitudo ad planitiẽ pertinet.
Solitudo in via: lata eſt via:
⁊ vbi nl'a eſt via: totũ eſt via.
Sic ẽ vita expoſita vitijs latiſ
ſimos: hicinde termios: qꝛ nul
los termios hñs: ipa eſt ſpaci
oſa via: cuiꝰ latitudis ſpatiuʒ
nullis claudit̃ metis. Ubi nec
lex eſt: nec p̃uaricatio: nec vi-
ſup cã. f. lxxx. ta ſane dicẽda eſt: q̃ nimirũ ſo
li viuit̃ morti. At q̃lis vita ĩ q̃
ſatiꝰ foret nõ naſci q̃ʒ nõ ab ea
mori? mors potiꝰ eſt: iõ gra-
uior: qꝛ pctm̃ nõ nãe. Deniqʒ
mors pctõꝝ peſſima. Ita g̃ q̃
ſine carnẽ viuit aĩa viuẽs mor
In quibuſdã ſnĩis. tua ẽ: qppe cui bonũ erat oĩo
non viuẽ: q̃ʒ ſic viuẽ. Expedit
eni ei cui ſp aĩa morit̃: vt citiꝰ
corpe moriat̃. Magis autẽ ei
bonũ erat ſi natꝰ nõ fuiſſet hõ
b ille. Uera aĩe vita deꝰ ẽ. Inter
ſup pſ. gſitat hoc ſoluʒ ſepat pctm̃: q̄ ſua q
dẽ aĩa: aĩaʒ p̃uat: q̄ ſepat iter
ſe ⁊ deũ: ut eo regnante tanq̃ʒ
corpus ſine aĩa: ſic ſit aĩa ſine
deo: plãe mortua in ſemetipa.
Nõ viuit q ſupbia inflat̃: q lu
xuria ſordidat̃: q ceteris ĩficit̃ In f. 8 aplĩs.
peſtibꝰ: qm̃ nõ eſt hoc viuẽ: ſʒ
vitam cõfundere ⁊ appropin
quare vſqʒ ad portas mortis.
Beatã vitã ego puto ⁊ mala
pati: ⁊ bona agere. Dicit̃ vul-
go. qꝛ q bñ ſe paſcit: bñ viuit:
ſed mentita eſt iniqtas ſibi: qꝛ
nõ bñ viuit: niſi q bonũ facit.

¶ De morte corporali. Sup
cãti. Ser. lxxiij. Cap. xxxviij.

Quid mors: niſi priua- a
tio vite? Unde eni niſi
ex ſeparatione aĩe ⁊ corporis ſup pſ
mors p̃cedit? Inde eſt q̄ mor gſitat
tuum corpus exanime nomi-
natur. vnde autẽ ſepatio hec:
niſi ex flagellis p̃ſentibus ex
qualibet doloris vehemẽtia:
ex ipſius corporis corruptio
ne ex pena peccati. Merito
p̃inde timet ⁊ odit flagellum
caro noſtra: quo nimirum ab
ipſius anime tam delectabili
honorabiliqʒ conſortio: ama
ruʒ nimis diuortiũ patiatur.
Quid v̉o in rebus humanis In quibuſdã ſnĩis
certiꝰ morte? Quid hora mor
tis incertius ĩuenitur? Non b
miſeratur inopiã: non diuiti-
as reueretur: nõ generi cuiuſ-
libet: non moribus: nõ ipſi de
niqʒ parcet etati: niſi q̄ ſeni-
bus quidem in ianuis adole-
ſcentibus autẽ in inſidijs eſt.

In quibuſdā ſmiis. Ueniet quidē moꝛs:ſed ſōn⁹
erit dilecto domini:ianua vi-
te:erit initium refrigeri: erit
ſancti illius montis ſcala ⁊ in
greſſus in locum tabernaculi
In epl'a ad Romanus ſubdia conc. admirabilis ꝙ fixit deus ⁊ nō
hō. Juſt⁹ moꝛtē ⁊ ſi nō cauet
tñ nō pauet. Deniq ſi moꝛte
ꝑoccupat⁹ fuerit i refrigerio
erit. Moꝛiť ⁊ iuſt⁹ ſed ſecure
qppe cui⁹ moꝛs vt pñtis ē exi
tus vite. ita itroit⁹ melioris.
C Bona moꝛs iuſti pp regez:me
lioꝛ pp nouitatē:optia pp ſecu
ritatē. Ecōtra moꝛs pctōꝛum
peſſima. Mala ſiqdē in amiſſi
one mūdi:peioꝛ i ſepatiōe car
nis:peſſima i v̇mis igniſq du
In ſ.ō ap'lis. plici ꝯtritiōe. Studeam⁹ fra
tres viuē vita iuſtoꝝ:ſ3 moꝛ-
te eoꝝ moꝛi ml'to magis deſi-
derem⁹. Sapia eni iuſtoꝝ no
uiſſima ꝑfert:ibi nos iudicās
vbi iuenerit. Oīno neceſſe eſt
vite pñtis finē future coherē
ꝑncipio: nec ibi tolerabilis
diſſilitudo. Quātūlibet enim
extitit ꝯuerſatio: ſi carnalis
fuerit ꝯſumatio nr̄a vite illi
ſpiritali penit⁹ nō coheret.

¶ De horrore futuri iudicij.
Sr̄ ꝑs. q hitat. v̇. viij. c. xxxix.

A Quid tā pauendum: qd
tam plenū anxietatis ⁊
vehemētiſſime ſollicitudis ex
cogitari pōt q̄ iudicādū aſta-
re illi tā terrifico tribunali:⁊
i certā adhuc ſb tā diſtricto iu
dice expectare ſnīaz? Ubi iu-
dex teſte nō idiget: vbi vitas In ep'la ad adā monachum.
diſcutit ītētiōes:vbi inqſitio
culparū ꝑtigit ad abdita coꝛ-
dis: vbi deniq ſecretiſſimos
receſſus mētiū diuin⁹ ille iue
ſtigat ituit⁹. Et ad ſubitū illū
ſolis fulgoꝛē aiaꝝ expāſi ſinus
cūcta ſiue bona ſiue mala euo B
mūt q̄ celabꝛāt. ibi faciētes ⁊
ꝯſētiētes pari pena punienť.
Ibi fures ⁊ ſocij furū ſil'ez ex-
cepturi ſūt ſnīaz. Ibi par ſbbi
būt iudiciū:⁊ q lactāt ⁊ qui la
ctanť pctōres. Ueniet veniet
q male iudicata reiudicabit il
licite iurata ꝯfutabit:q faciet
iudiciū iniuriā patiētib⁹. Ue-
niet inq̄ veniet dies iudicij:
vbi plus valebūt pura coꝛda
q̄ aſtuta v̇ba:⁊ ꝯſcia bona q̄
marſupia plēa. Qñ qdē iudex
ille nec falleť v̇bis:nec flecteť
donis. Uerēdū valde cū ad h̄ ſup cā. v. lv.
vētū fuerit:ne i tā ſbtili exami
natiōe ml'te nr̄e iuſtitie vt pu-
tanť pctā appeāt. Unū ē tñ ſi C
noſmetipſos diiudicarem⁹:nō
vtiq diiudicaremur. Bonū
iudiciū ꝙ me illi diſtricto di-
uinoq iudicio ſubducit ⁊ ab-
ſcōdit. Uolo vultui ire pñtari ſup ꝑs q hitat v. viij.
iudicat⁹ nō iudicādus. Eteni
tūc nō miſicoꝛdie ſed iudicij
tp̄s:nec vlla oīno credēda er-
ga ipios futura illic miſatio:
vbi nll'a eſt ſpanda coꝛrectio.
Judicemur iterim frēs:⁊ ter-
ribilē illā expectatiōez ſtudea
mus pſenti declinare iudicio.

In f.s dupli. adué. Quicũq; enim iudicari diſſimulát:eo iudicio q̄ eſt in quo ꝑnceps huius mūdi eicietur foras:iudicé expectét uel magis timeát:a quo cū ipſo prīncipe ſuo foras eicienf ⁊ ipſi. D ſup ps. q hitat v. viij. Attamé primus benedicti vocabimur in regnū q̄ maledicti in caminū ignis deicianf eterni:quo videlicet arti⁹ doleant vidétes quid amiſerit: ħ plane graue eius tormétū ⁊ magnus quidem maloꝝ cumulus erit:ſic iuſti quoq; videbunt ⁊ letabuntur confiderantes quid euaſerint. In illa ergo tanta ſeparatióe erit electis cóſideratio reproboꝝ:immenſa quedā materia gratiarum actionis ⁊ laudis. Nó ſolum auté ⁊ ſecuritas iuſtoruꝫ perfacta erit viſa retributione peccatorū: qui vꝫ nec humanū aliqñ: nec diabolicum vltra vereri malitiā poſſint.

De penis inferni. In libro meditationū. Capitulū.xl.

Quis putas tunc meror erit:quis luct⁹:que triſtitia cū ſeparabuntur impij a conſortio iuſtorū:⁊ a viſione dei:⁊ traditi in poteſtaté demonū ibunt cuꝫ ipſis in igné eternū: ibiq; erūt ſine fine in luctu ⁊ gemitu. Procul quippe exiliati a beati paradiſi patria cruciabūtur in gehéna ꝑpetua:nunq̄ lucé viſuri.nunq̄ refrigeriū adepturi; ſed p milia miliū in inferno cruciādi: nec unq̄ inde liberandi. vbi nec aliqñ fatigaf qui torquet:nec qui torquetur aliqñ moritur. Sic eni ignis conſumit ibi:vt ſemper reſeruet:ſic torméta agunf vt ſemp renouétur. Juxta vo q̄litaté culpe penam ſuſtinebit vnuſquiſq; gehéne ⁊ ſimilis culpe rei:ſuis quoq; ſimilibus iūgenf cruciandi. Nihil aliud ibi audietur niſi fletus ⁊ planctus:gemit⁹ ⁊ vlulat⁹: merores atq; ſtridores dentiū. Nihilq; ibi videbif niſi vermes ⁊ laruales facies tortoꝝ:atq; teterrima móſtra demonioꝝ. Uermes crudeles mordebunt intima cordis.hinc dolor: hinc pauor gemitus: ſtupor ⁊ dolor horrens. Ardebūtq; miſeri igne eterno in eternum ⁊ vltra. In carne cruciabunf p ignem in ſpiritu per cóſcientie uermem. Ibi erit dolor intollerabilis:fetor intollerabilis: timor horribilis : mors corporis ⁊ anime ſine ſpe venie ⁊ miſericordie. Sic tamé morienf vt ſemp viuant: ⁊ ſic viuent vt ſemp morianf. Horrendum gehéne ſuppliciū in quo ſunt tenebre exteriores: vbi nulla cófeſſio:vnde nemini datur exire. Cruciat⁹ illos ⁊ tormenta nullus terminus finit:nullus anim⁹ ſufficit cogitare. O q̄ male mali hoies

Margin: E

Margin: In qui burdā inſiis

Margin: In li.s gn ro ō cóſidc.

locuti ſunt. Uidentur vt con fundanť: ⁊ non vident ne ꝯſo lentur. A quo vel a quibus vi dentur: ab omni vidente: vt ꝑ multitudine intuentiū ſit cō‑

D fuſio multa. At nullus de tan ta numeroſitate ſpectātiū mo leſtioꝛ oclis ſuo cuiuſq;. Nos eſt aſpectus ſiue in celo ſiue in terra: quē tenebroſa cōſciētia ſuffugere magis velit: minus poſſit: nō latēt tenebre vel ſe ipſas ſe vidēt que aliud nō vi dēt. Opa tenebrarū ſequunť illas: nec eſt quo ſe abſcōdant ab illis. Hic eſt vermis q non moritur: memoria peccatoꝝ preteritoꝝ: ſemel iniectus vł potius innatus per peccatuꝫ heſit firmiter. nequaq̄ꝫ dein‑

E ceps auellendus: nec ceſſat ro dere conſcientiā: eaq; paſtus eſca vtiq; incōſumptibili ꝑpe tuat vitam. Horreo vermem mordacē ⁊ mortem viuacem. Horreo īcidere in man⁹ mor‑ tis viuentis ⁊ vite moriētis.

Iſi qui buſdā ſiiis. Hec ſecūda mors que nunq̄ꝫ ꝑoccidat: vbi nimirū peccati ipſius ⁊ carnis quodāmodo ſimilis videtur eſſe ꝯditio: vt quēadmoduꝫ culpa puniri ſꝑ poterit: nec vnq̄ꝫ poterit ex‑ piari: ſic nec in corpore aliq̄ ū tormēta finiri: nec corp⁹ ipm exinaniri valeat in tormētis. Merito quidem vltio ſempi‑ terna deſeuiet: q̄ nunq̄ꝫ poſ‑ ſit culpa deleri: nec ſba carnis deficiet ne ſimul cogať etiā af flictio carnis terminari. Hic fratres mei qui pauet cauet: qui negligit incidit.

Explicit liber ſext⁹ de vitijs.

Incipiūt capitula libri ſe‑ ptimi.

De aſcenſione ⁊ deſcenſione domini. j.
De aſcenſione ⁊ deſcenſione noſtra. ij.
De duplici morte hoīs. iij.
De morte ⁊ vita chriſti. iiij.
Quod chriſtus quia homo fu it mori potuit: quia iuſtus mors eius nos libauit. v.
De infirmitate ⁊ maieſtate chriſti. vj.
De duobus conſiderādis in opere nr̄e redēptiōis. vij.
De duobus inimicis a q̄bus li berat nos natitas xp̄i. viij.
De duobus minutis deo offe rendis. ix.
De duabus rebus que cōſolā tur eccleſiā p̄ſentem. x.
De duplici dilecti ōe ſpirita li ⁊ carnali. xj.
De vita ⁊ ſenſu aīe. xij.
De duobus gradibus in via. ſpiritus. xiij.
De duabus alis aīarū. xiiij.
De duabus opationibus ſer monis dei. xv.
De duplici lingua dei ⁊ ani me. xvj.
De vigore ⁊ languore amo ris. xvij.
De duplici charitate actuali

ꝛ affectuali. xviij.
Q̄ð alius ſit ordo charitatis actual' ali⁹ affectualis .xix.
De duplici humilitate. xx.
De humilitate ꝛ humiliatione. xxj.
De itellectu ꝛ affectu. xxij.
De duabus pēnis quibus volandum eſt. xxiij.
De duobus pedibus quibus aſcendēduꝫ eſt. xxiiij.
De duplici confeſſione. xxv.
De duplici onere. xxvj.
Quod duobus modis a corde vita procedit. xxvij.
Q̄ð duab⁹ ſpēb⁹ ſupbie. xxviij.
De duabus ſpeciebus humilitatis. xxix.
De duob⁹ qb⁹ cauet ſibi ꝓtētio humane laudis. xxx.
De duobus in conſilio neceſſarijs. xxxj.
De duob⁹ in que diuidit monaſterialis obſuatio. xxxij.
De duobus in monaſterio obſeruandis. xxxiij.
De auctoritate precipiētiū ꝛ qualitate ꝑceptoꝝ. xxxiiij.
De neglectu ꝛ cōtemptu mācipiorum. xxxv.
De gemina ſpē vitioꝝ. xxxvj.
De veti ꝛ nouo hoīe. xxxvij.
De duplici timore. xxxviij.
De duabus filiabus ignorantie. xxxix.
De duplici malo innato ꝛ ſemini. xl.
De dupla corruptione anime.ſ.ꝛ coꝛ. xlj.
De dupliti mali⁹ diaboli. xlij.
De duplici ſcia mala. xliij.
De duabus filiabus ſanguiſuge. xliiij.
De duobus generibus hoſtium nobis aduer. xlv.
De duob⁹ laterib⁹ ſcale. xlvj.
Quod duob⁹ modis ſe debet vnuſqſqꝫ irreprehenſibileꝫ exhibere.ſ.coram domino ꝛ hominibus. xlvij.
De duplici cōuerſiōe.ſ.iteriori ꝛ exteriori. xlviij.
De voluntate ꝛ opere. xlix.
De timore ꝛ iuſtificatiōe. l.
De duplici abyſſo. lj.
De gemino argumento amoris dei. lij.
De duplici conſilio bonoruꝫ ꝛ maloꝝ. liij.
De ꝑfectu ꝛ defectu. liiij.
De duplici ꝯſideratiōe ſui. lv.
De duplici pudore. lvj.
De lege ꝛ gratia. lvij.
De duplici genere preceptorum. lviij.
De duplici ira dei. lix.
De duobus diebus. lx.
Q̄ð ob duplicē cām deus nobis miniſtrat tpalia. lxj.
De proſperitate ꝛ aduerſitate. lxij.
De gemina vnitate bo. lxiij.
De duplici gñatiōe. lxiiij.
De fide ꝛ ſpe. lxv.
De duobus que in intētione neceſſaria ſunt. lxvj.
De gr̄a ꝛ libo arbitrio. lxvij.
De voluntario cōſenſu: ꝛ na

turali appetitu. lxviij.
Quod habeam⁹ ex gratia quid ex libero arbitrio, lxix.
De presentia nostra cũ deo: ⁊ peregrinatione. lxx.
De virtute ⁊ sapiẽtia. lxxj.
De actiua vita ⁊ ɔtẽpla. lxxij.
De duobus generibus pariẽdi i spãli mřimonio. lxxiij.
De duplici excessu. lxxiiij.
De duplici promissione domini. lxxv.
De duplici glutino q̃ sibi coherẽt bti spũs i celo. lxxvj.

Expliciũt capl'a libri septimi

Incipit liber septim⁹. De distictionib⁹ dupliciũ. De ascẽsionibus ⁊ descẽsionibus dñi In quibusdã sent entijs. Capitulum primum.

Dominus ⁊ saluator nř christus iesus volens nos docere quõ in celũ ascẽderem⁹ fecit ipse qđ docuit: ascẽdit in celũ. Et qm̃ A ascẽdere nõ poterat: nisi pri⁹ descẽderet. descẽdere aũt eum vel ascẽdere nõ patiebat̃ diuinitatis sue: simplicitas qppe que nec minui põt nec augeri: aut aliquo modo variari: assumpsit in vnitate sue persone naturã nostrã idem humanã: in qua descẽderet ⁊ ascenderet: viãq; nobis qua ⁊ nos ascenderem⁹ ostẽderet. Manens itaq; q̄ erat in natura sua: descẽdit ⁊ ascendit ꝑpter nos in nostra: attigẽs nimirũ a fine vsq; ad finem fortiter: ⁊ disponẽs omnia suauiter. Descendit siquidez quo inferius non decuit: ascẽdit quo celsi⁹ non potuit. B Ipsum quoq; descensum egit fortiter quia virtus erat. Sunt autez gradus in ascendendo: sunt in descendendo. In descendẽdo prim⁹ quidem gradus est a sũmo celo vsq; ad carnem. Secundus vsq; ad crucem. Tertius vsq; ad mortem. Ecce quousq; descendit. Uidimus descensum: videamus ⁊ ascensum. Sed ⁊ ille quoq; triplex est. Et eius primus gradus gloria resurrectionis. Secũdus potestas iudicij. Tertius consessus ad dexteram patris. Et de morte quidez meruit resurrectionem. De cruce iudicis potestatem: vt quoniam in illa iniuste iudicatus est: de illa iustam obtineret iudicis censurã. C Ipsam võ serui formam. i. carnem in qua passus est: resuscitatam euexit: sunt omnes celos: ⁊ super omnes angelorum choros vsq; ad dexteraz patris. Quid hac dispositiõe suaui⁹: vbi mors absorbet̃ in victoriã: vbi ignominia crucis vtit̃ in glĩaz: vbi ⁊ ipa carnis humilitas ex hoc mũdo

trāſit ad patrē?Hac aſcēſione nihil ſublimius:ꝰ honore nihil glorioſius dici poteſt aut excogitari. Sic per incarnationis ſue miniſteriū ⁊ aſcendit ⁊ deſcendit dn̄s relinquēs nobis exemplū ut ſequamur veſtigia eius.

¶De aſcenſione ⁊ deſcenſione noſtra. In quibuſdam ſententijs. Capitulū.ij.

Deſcēdamus per viā humilitatis: ponaturqꝫ nobis primus eius gradus.i. primus profectus nolle dominari. Secūdus velle ſubici.
A Terti⁹ in ipſa ſubiectione q̄ſlibet contumelias ⁊ iniurias illatas equanimiter pati. Diabolus ⁊ homo vterqꝫ aſcēdere ꝑpoſtere voluit: hic ad ſciētiam ille ad potētiā: ambo ad ſupbiam. Nō ſic aſcēdere velimus. Primus gradus aſcendendi eſt innocētia opis. Secundus mūditia cordis. Tertius fruct⁹ edificatiōis. Quos gradus miro modo īuenim⁹ in ſuperioribus gradibus deſcenſionis. Ibi quippe fuerat tertius gradus tolerātia iniuriarum: ipſa eſt enim que ꝓbat huius aſcēſionis primū
B idem innocētiā operis. Ibi ſecundus fuerat patiētia ſubiectionis: ⁊ ipſam operat̄ munditia cordis: que eſt ſecundus gradus aſcenſionis. Ad hoc enim doctores prelatos habem⁹ vt cor mūdem⁹. Ibi ēt p̄m⁹ gradus fuerat ꝯtētus dn̄ationis. Hic tertius fruct⁹ edificatiōis. Quiſquis aūt dn̄ari nō appetit: is ꝑfecto fructuoſe preeſt ceteris inſtituēdis.

¶De duplici morte hoīs. In libro de laude noue militie. Capitulum. iij.

Peccatū preceſſit vt ſequeretur mors: qd̄ ſane ſi cauiſſet homo: mortē nō guſtaſſet in eternū. Peccādo itaqꝫ vitam amiſit: ⁊ mortē īuenit. qm̄ quidē ⁊ deus ita predixerat: ⁊ iuſtum profecto erat: vt
A ſi peccaret homo moreretur. Quid nāqꝫ iuſtius poterat q̄ꝫ recipere talionē? Uita ſiqdē anime de⁹ ipſa corporis. Peccando volūtarie volens pdidit viuere: nolēs perdat ⁊ iuſtificare. Spōte repulit vitaꝫ cum noluit viuere: non valeat eam dare. cui vel quatenus
B voluerit. Noluit regi a deo non queat regē corpus ſi nō paret ſuperiori: inferiori cur imperet? Inuenit cōditor ſuā ſibi rebellē creaturam. Inuenit anima ſuaꝫ ſibi rebellē pediſſequā. Non potuit diuidi a deo aīa niſi peccādo: nec corpus ab ipſa niſi moriēdo. Nihil profecto cōgruētius q̄ꝫ vt mors operata ſit mortē: ſpiritalis corporalem: culpabilis penalem: voluntaria neceſſariam. Cum ergo hac gemina

morte fine naturā vtrāqȝ ho/
mo dānatus fuiſſet:altera q/
dem ſpirituali ⁊ voluntaria:
altera corporali ⁊ neceſſaria:
vtriqȝ deus homo vna ſua ac
voluntaria benigne ⁊ poten/
ter occurrit.illaqȝ vna ſua no
ſtram vtrāqȝ dānauit. Meri/
to quidem. Nam ex duabus
C mortibus noſtris cum altera
nobis in culpe meritū:altera
in pene debitū reputaretur:ſu/
ſcipiens penā ⁊ neſciens cul/
pam:dū ſponte ⁊ tm̄ in corpo
re moritur:⁊ vitam nobis ⁊ iu/
ſtitiaȝ ꝓmeretur. Alioqn ſi cor/
poraliter nō pateretur:debituȝ
nō ſoluiſſet ſi non voluntarie
moreretur meritū:mors illa nō
habuiſſet. Nūc aūt ſi vt dictū
eſt:mortis meritū eſt peccatū:
⁊ peccati debitum mors:chri
ſto remittente peccatū ⁊ mo/
riēte pro peccatoribus profe
fecto iam nullū eſt merituȝ:⁊
ſolutum eſt debitum.

¶De morte ⁊ vita xp̄i. In li.
A de laude noue militie. Ca.iiij.

Amplius mouet ad pieta
tē mortis xp̄i q̄ȝ vite re
cordatio. Puto ꝙ illa auſteri
or h dulcior videatur:magiſqȝ i
firmitati blādiantur humane q
es dormitiōis q̄ȝ labor ꝯuerſa
tiōis mortis ſecuritas q̄ȝ vite
rectitudo. Uita chriſti viuēdi
mihi regula extitit: mors a
morte redēptio. Illa vitaȝ in
ſtruxit:mortem iſta deſtruxit.
Uita qdē laborioſa:ſed mors
precioſa:vtraqȝ vō ad moduȝ
neceſſaria. Quid enim chriſti
poterat ꝓdeſſe ſiue mors neq
ter viuēti:ſiue vita dānabili/
ter moriēti? Nunquid deniqȝ
aut mors chriſti etiā nūc ma/
le vſqȝ ad mortem viuentes a
morte eterna liberat: aut mor/
tuos ante chriſtū patres vite
ſanctitas liberauit? Nunc er/
go qꝛ vtrūqȝ nobis pariter ne
ceſſariū erat:⁊ pie viuere ⁊ ſe/
cure mori: ⁊ viuēdo viuē do/
cuit.⁊ mortē moriēdo ſecuraȝ
reddidit. Quēqȝ reſurrectu/
rus occubuit:⁊ ſpē fecit mo/
rientibus reſurgendi.

¶Quod chriſtus qꝛ homo fu
it mori potuit:qꝛ iuſtꝰ mors
eiꝰ nos libare potuit vbi s.v.

Unde cōfidimus ꝙ chri A
ſtꝰ mortē abſtulit? Hinc
plane quia eam ipſe qui non
meruit ꝑtulit. Qua eni ratio
ne iterū exigeretur a nobis:ꝙ p
nobis ille iaȝ ſoluit? Qui pec
cati meritū tulit ſuam nobis
donādo iuſtitiaȝ:ipſe mortis
debitū ſoluit ⁊ reddidit vitā.
Sic namqȝ mortua morte re/
uertitur vita: quēadmodum
ablato peccato redit iuſtitia.
Porro mors in chriſti morte
fugatur:⁊ chriſti nobis iuſtitia i
putatur. Uerū quomodo mori
potuit ꝙ deus erat:qm̄ nimi
rum ⁊ homo erat? Sed quo
pacto mors hominis illius p

altero valuit? qꝛ ⁊ iuſtus erat. Profecto nāq; cū homo eſſet: potuit mori: cū iuſtus debuit nō gratis. Non quidem peccatoꝛ moꝛtis ſufficit ſoluē debitū pro altero peccatore cū quiſquis moriaꝛ pro ſe. Qui autem mori pro ſe nō habet? nunqd p alio fruſtra debet? Quāto ſane indignius moritur qui moꝛtem non meruit: tanto is iuſtius pro quo moritur viuit. Sed que ings iuſtitia eſt: vt innocēs pro ipio moriatur? Nō eſt iuſtitia ſed miſericoꝛdia: ſi iuſtitia eſſet iā non gratis: ſed ex debito moreref. Si ex debito ipſe qdem moreretur: ſed is pro quo moreref nō viueret. At vo ſi iuſtitia nō eſt: nō tamē cōtra iuſtitiam eſt. Aliogn ⁊ iuſtus ⁊ mi ſericoꝛs ſimul eſſe non poſſet. Chꝛiſtus igiꝛ ⁊ mori potuit cum ſit homo: ⁊ moꝛtis moriendo ſoluē debitū qꝛ iuſtus.

¶ De infirmitatē ⁊ maieſtate xpi. In li. noue militie. Ca. vj.

A Totuz nobis de chꝛiſto valuit: totū ſalutiferuz: totūqz neceſſariū fuit: nec minus pꝛofuit infirmitas q̄z maieſtas: quia ⁊ ſi ex deitatis potentia peccati iugum iubēdo ſubmouit. ex carnis tamē infirmitate moꝛtis iura morien do cōcuſſit. Sed ⁊ illa eius iuſtitia per quā ei placuit ſaluū facere mūdū: vt mūdi cōfutaret ſapientiā: cōfūdere ⁊ ſapiētes. Quod vz cū in foꝛma dei eſſet deo equalis: ſemetipſum exinaniuit foꝛmā ſerui accipiens: qꝫ diues cum eſſet ꝑpter nos egenus factus eſt: de magno paruuſ: de celſo humilis: infirmus de potente qꝫ eſuriuit: qꝫ ſitiuit: qꝫ fatigatus eſt in itinere: ⁊ cetera que paſſus eſt volūtate non neceſſitate. Hec ergo quedaz ipſius ſtultitia nonne fuit nobis via pꝛudentie: iuſtitie foꝛma: ſanctitatis exēpluz. Moꝛs igitur a moꝛte: vita ab errore: a peccato gratia liberauit. Et quidē moꝛs per iuſtitiam ſuā pegit victoriam: quia iuſtus exoluē do quē nō rapuit: iure oīno qꝫ amiſerat recepit. Uitaz vo qꝫ ad ſe pertinuit per ſapiētiam adimpleuit: que nobis vite diſcipline documentū ac ſpeculum extitit. Poꝛro gratia ex poteſtate peccata dimiſit: quia oīa quecūqz voluit fecit. B

Moꝛs itaqz chꝛiſti moꝛs mee moꝛtis: qꝛ ille moꝛtuus eſt vt ego viuerem. Quo pacto enī iam non viuat: pro quo mori tur vita? Si ergo lex ſpirit⁹ vite in chꝛiſto ieſu liberauit nos a lege peccati ⁊ moꝛtis: vt qd adhuc morimur: ⁊ non ſtatim īmoꝛtalitate veſtimur? Sane vt dei veritas impleaꝛ. Quia enim miſericoꝛdiā ⁊ veritatem diligit deus; neceſſe C

eſt mori hominē: quippe qđ
predixerit deus: ſi a morte tñ
reſurgēs nō obliuiſcať miſeri
deus. Ita ergo mors ꝛ ſi nō ꝑ
petuo dominatur: manet ta
men ꝓpter veritatem dei vel
ad tempus in nobis.

¶De duobus conſiderandis
in opere noſtre redemptio
nis. Super canti. Sermo. xj.
Capitulum. vij.

A Quoniā bona que largi
ri mortalib⁹ non ceſſat
miſericors ꝛ miſerator domi
nus: recolere ꝛ recolligere
omnia omni homini impoſ
ſibile eſt: id ſaltem ꝙ preci
puum eſt ꝛ maximū opus vȝ
noſtre redemptionis a me
moria redemptorum aliqua
tenus non recedat. In quo
opere duo potiſſimum inti
mare curabo. Duo illa ſunt:
modus ꝛ fructus: ꝛ modus
quidē dei exinanitio eſt. fru
ctus vō de illo noſtri imple
tio. Hic meditari ſancte ſpei
ſeminarium eſt: illud ſummi
amoris incētiuū: vtrūqȝ pro
fectibus noſtris neceſſarium:
ne aut ſpes mercēnaria ſit: ſi
amore nō comiteť: aut amor
tepeſcat ſi infructuoſus pute
B tur. Porro fructus quē expe
ctamus a deo non erit niſi ex
deo. Erit inqt deus oia in oī
bus. Ut de corpore taceam in
aia tria intueor. Rōnē: Uolū
tatē: Memoriam. Et hec tria
ipſaȝ aiaȝ eē q̄ntū cuiqȝ hoȝ in
pſenti ſeculo deſit de integri
tate ſua: ꝛ pfectiōe: ſentit oīs
qui ambulat in ſpū. Quare h
niſi quia deus nondū eſt oia
in omnibus. Hinc eſt ꝙ ra
tio ſepiſſime in iudicijs falli
tur: ꝛ voluntas perturbatiōe
iactatur: ꝛ memoria multipli
ci obliuione cōfunditur. Tri
plici huic vanitati nobilis cre
atura ſubiecta eſt non volēs.
in ſpe tamen. Naȝ qui replet
in bonis deſideriū anime: ipe C
rationi futurus eſt plenitudo
lucis: ipſe voluntati multitu
do pacis: ipſe memorie conti
nuatio eternitatis: vt ſit deus
omnia in omnib⁹: ratione re
cipiente lucem inextinguibi
lem: voluntate pacem imper
turbabilem conſequēte: me
moria fonti indeficienti eter
naliter inherente. Hic de re
demptionis fructu. In modo
quoqȝ quem dei eſſe exinani
tionem diffinivimus: tria itē
precipue intuenda cōmendo.
Non enim ſimplex aut modi
ca illa exinanitio fuit: ſed ſe
metipſum exinaniuit vſqȝ ad
carnem: ad mortem: ad crucē.
Quis digne penſet quāte fue
rit humilitatis: manſuetudi
nis: dignatiōis: dn̄ȝ maieſta
tis. carnē indui mulctari mor
te: turpari cruce. Sȝ dicit ali
qs. Nō valuit op⁹ ſuū repare
creator abſqȝ iſta difficultate?

Ualuit ſed maluit cuꝫ iniuria ſui:q̄ mlťe dilectiõis hoieꝫ debitoreꝫ teneret:cõmoueretq̧ ad:grarũ actiões difficlťas redemptionis q̄ꝫ minus eſſe deuotam fecerat cõditionis facilitas.Quid eniꝫ dicebat hõ creat⁹ ⁊ igrat⁹?Gratis qdem oditus ſum:ſed nullo auctoris grauamine vel labore.Si quidẽ dixit ⁊ fact⁹ ſuꝫ queádmodũ vniuerſa.Sic bñficium creationis atteuuás humana ipietas:igratitudinis mãꝫ inde ſumebat.vñ amoris cauſaꝫ hĩe debuerat.Sꝫ obſtructum eſt os loquétium iniqua:luce clarius patet q̄tũ mõ pro te o homo diſpédium fecit. De dño ſeruus:de diuite pauper: caro de verbo ⁊ dei filio:hõis fieri fili⁹ nõ deſpexit.Memeto,iá te de nihilo factũ: nõ tñ de nihilo redéptũ. Sex dieb⁹ ꝓdidit oĩa:⁊ te iter oĩa.At võ ꝑ totos.xxx.ãnos opat⁹ eſt ſalutem tuá in medio terre.O q̄tũ laborauit:ſuſtinens carnis neceſſitates:hoſtis tentationes.Sibi crucis aggregauit ignominiaꝫ:mortis cumulauit horrorem.

¶De duob⁹ inimicis a quib⁹ libat nos natitas xp̄i. Ca.viij.

DUo ſũt nobis inimici:⁊ quidé fortiſſimi peccatum.ſ.⁊ mors.i.mors corpo⸗
A ris ⁊ anime.Utrunq̧ ſupauit dñs chriſtus: ab vtroq̧ ſuos famulos liberauit: ⁊ tũc peccatum in ꝓpria perſona vicit quãdo humanã naturam ſine vlla cõtagione ſuſcepit.Grãdis enim peccato facta eſt violentia:⁊ vere expugnatũ eſſe cognoſcif:qñ natura quá ſe infeciſſe ⁊ occupaſſe gloriabaf: ab eo penitus aliena in chriſto inuẽta eſt.Cõtra peccatuꝫ in cõuerſatiõe ſua dimicauit: v̄bis pariter ⁊ exẽplis oppugnãs:ſed in paſſiõe ſua alligauit illũ:alligauit forté ⁊ diripuit vaſa ei⁹.Iã võ eodẽ ordine morté pri⁹ ſupauit in ſeipſo cũ reſurrexit ꝓmitie dormiẽtiuꝫ ⁊ ꝓmogenitus mortuoꝝ poſtmodũ debellaturus eã in nobis oĩbus qñ .ſ. ſuſcitabit mortalia corpa nr̃a qñ q̄q̧ inimica mors nouiſſima d̄ſtruef.

¶De duob⁹ minutis deo offerendis. Capitulũ.ix.

QUid offeremus aut qd A
retribuemus chriſto ꝓ oĩb⁹ que retribuit nobis?Ille pro nobis obtulit hoſtiam precioſioré quá habuit:q̄r nimirũ precioſior eſſe nõ potuit.Et nos ergo faciam⁹ q̄ poſſumus:optimũ q̄ habem⁹ offerẽtes illi: q̄ ſumus vtiq̧ noſmetipſos. Quis mihi tribuat vt oblationẽ meá dignetur maieſtas tanta ſuſcipe? Duo minuta habeo:corpus ⁊ aĩaꝫ meá.Utiná h̄ pfecte poſſiꝫ in ſacrificiũ laudis offerre.Con

ge enim vtilius mihi eſt vt of
ferat tibi quã vt deſerar mihi
ipſi. Nam admeipſum anima
B mea conturbat. Fratres mor
tuo dño vadens mortuas ho
ſtias offerebat. Sed iam nũc
viuo dicit domin⁹. Nolo mor
tem peccatoris: ſed magis vt
puertat ꝛ viuat. Nõ vult dñs
mortẽ meã ꝛ nõ libenter offe
ro ei vitã meã? Hoc enĩ pla
cabis hoſtia: hoſtia deo pla
cẽs: hoſtia viua. Sed in obla
tione dñi tres fuiſſe legũtur:
ꝛ in hac quoqꝫ tria a dño reg
runt. Fuit in ea oblatione do
mini Joſeph ſponſus matris
dñi: cuius filius putabat. fuit
ꝛ ipſa virgo mater: ꝛ puer qui
offerebat. Sic ergo in oblati
one noſtra cõſtãtia virilis ſit
cõtinẽtia carnis: ꝛ pſciẽtia hu
milis. Sit inqꝫ in ꝓpoſito pſe
uerandi animus virilis: ſit in
continentia caſtitas virgina
lis: ſit in conſcientia ſimplici
tas ꝛ humilitas puerilis.

¶ De duabus rebus que con
ſolant eccleſiã pſentẽ Super
cãti. Ser. lx. Capitulũ. x.

A Eccleſiã tempore ꝛ loco
pegrinationis ſue due
res conſolant. De preterito
quidẽ memoria paſſiõis xpi.
De futuro aũt qꝺ ſe in ſortem
ſanctorum cogitat ꝛ confidit
recipiendã. Ambo hec velu
ti ante ꝛ retro occulta inſatia
bili deſiderio cõtuet: ꝛ vterqꝫ
illi intuitus admodũ gratus:
ꝛ vterqꝫ eſt illi refrigeriũ a tri
bulatiõe maloꝝ ꝛ dolore. In
tegra cõſolatio cũ nõ ſolũ qꝺ
ſibi expectãdum: ſed vnde id
ſit preſumẽdum nouerit. Ex
pectatio leta non dubia: que
chriſti morte firmata eſt: cum
paueat ad premij magnitudi
nẽ: que precij dignitatẽ con
ſiderat. Quã libẽs mente iui
ſit foramĩa: per que ſibi ſacro B
ſancti ſanguinis pciũ fluxit.
Quã libẽs perambulat diuer
ſoria: ꝛ mãſiones que ſunt in
domo patris mĩte atqꝫ diuer
ſe: in quibus habet collocare
filios ſuos pro quorũqꝫ diuer
ſitate meritorũ. Et nũc qdem
qꝫ ſolũ interiꝫ põt: ſola in his
memoria requieſcit celeſte ha
bitaculũ qꝫ deſurſum eſt aĩo
induẽs. Erit aũt cũ implebit
ruinas: cũ ꝛ corpore inhabita
bit ꝛ mẽte: cũ vacua domicilia
que antiqui reliquerũt habi
tatores ipſa ſue vniuerſitatis
illuſtrabit preſentia: felici de
cetero perfectione ſui atqꝫ in
tegritate gaudens.

¶ De duplici dilectione ſpãli
ꝛ carnali. Super canti. Ser.
lxvj. Capitulum. xj. A

Ere ꝛ proprie ad ſolam
ptinet animã: illa dile
ctio qua aliquid ſpecialiter di
ligit. verbi gratia: deũ: ange
lum: aĩam. Sed etiã diligere
veritatem: iuſtitiã: pietatem:

ſapientiā:vtuteſqꝫ alias eiuſ-
modi eſt. Nam cuꝫ ſine carnē
quippiā diligit vel poti⁹ ap-
petit aīa. verbi gratia. cibūm:
veſtimētū: dñiuꝫ ⁊ q̄ huiuſmo
di ſunt corporalia ſiue terre-
na: carnis potius q̄ꝫ aīe amor
dicendus eſt.

¶De vita ⁊ ſenſu anime. In
qbuſdaꝫ ſniJs. Capitulū. xiJ.

A Magna eſt ⁊ nimiū inex
cuſabilis negligentia
noſtra qui cogitationib⁹ ocio
ſis vacantes tēpus amittim⁹
quibus nimirū nec penetran
de nubes: nec maria trāſfretā
da: vt ſalubres inueniam⁹ co-
gitationes: ſed iſinitas in no-
biſmetipſis vtiliuꝫ cogitatio
num occaſiones ⁊ ſeminaria
poſſumus inuenire. Deniqꝫ ſi
tam inerudita ⁊ negligēs fue
rit anima: vt nec iteriora ſua
ſufficiat perſcrutari: attēdat
ea que foris agit palam ⁊ in
manifeſto: ⁊ in ipſis quoqꝫ ſi
diligenter queſierit inueniet
ſapientiā. Ecce eni conſidera
o anima quid impendas cor-
pori tuo: ⁊ inuenies ſine du-
bio ꝙ vitā ſenſūqꝫ miniſtras.
Et vitam quidē toto corpori
inuenies vniformē. verbi gra
tia. Neqꝫ eni aliter viuit ocu-
lus q̄ꝫ articulus. ſenſus v̄o nō
B ita. Quere ergo ut tibi quoqꝫ
anima tua: que eſt deus tuus
ſimilia largiatur. Neqꝫ enim
viuere dicenda eſt anima que
veritatis non habet cogniti-
oneꝫ: ſed adhuc mortua eſt in
ſemetipſa: queādmodū ⁊ ea ſi
ne ſenſu que nec dum habet
dilectionē. Eſt ergo anime vi
ta veritas: ſenſus: charitas.
nec mireris ꝙ interdum ani-
me ipiorꝫ habēt notitiā veri-
tatis: que tamē expertes ſunt
charitatis: quādo ⁊ in corpo-
ribus nōnullis vitam reperis
ſine ſenſu: vt ſunt arbores ce-
teraqꝫ ſimilia. animata quidē
ſed animatiōe nō ⁊ aīa. Quē-
admodū ⁊ anime iniquorum
veritatis hn̄t notitiā nāli ra
tione: que tamē interdū a gra
tia adiuuanť: ⁊ nullatenus ſa-
ne animanť ab ea. In his aūt C
quibus ⁊ cognitionē verita-
tis: ⁊ dilectionē aīa ſpūalis in
fundit: nō exteriore quolibet
modo: ſed tanq̄ꝫ aīa ipſorum
cui adherens vnus ſpūs fuit
cum ea. in his inq̄ꝫ idiuiſa eſt
cognitio veritatis: ſine ꝙ di-
ctum eſt de vita corporis. ea-
dem enim cognitione ⁊ mini
ma ⁊ maxima comprehēdis.
Porro dilectioneꝫ quidem ſi
diligēter aduertas ēt fortaſſe
ſine qnqꝫ corpis ſenſus: qnqꝫ
ptitā poteris iuenire. Eſt eni
amor pius quo parētes diligi
mus. Eſt amor iocūdus quo
ſocios diligimus. Eſt ⁊ erga
oēs hoīes amor iuſtus. Erga
inimicos amor violētus. Er-
ga deū ſanctus ſiue deuotus.

In his oībus ſi diligēter attē dispꝓriū erga ſinglos ⁊ oīno diuerſuꝫ ab his modū iuenies

Ⅽ De duob⁹ gradibus in via ſpiritus. In quibuſdā dictis. Capitulum. xiij.

Sunt qui in carne ambulant: qui omneꝫ ſollicitudinē in hoc ponūt quō moleſtis carnis euitent. Hi ſunt qui lꝫ virtutes ꝓbent: tamen dum moleſtias carnis omnino euitare volūt: cōcupiſcentijs eius prauis nequeūt reſiſtere. Talibus dicit aplus ſpiritu ambulate. i. ſollicitudinē noſtraꝫ quō moleſtias carnis euitetis deponite. In hac via ſpūs duo gradus ſunt: ſuperior ⁊ inferior. In inferiori gradu hō in ſuo ſpiritu ambulat. In ſupiori gradu ſpū dei. In inferiori gradu ambulat hō: quādo reuerſus ad cor circa affectiōes ſuas ſollicite in ſe reprehēdit: ꝙ virtuti cōtrariuꝫ eſſe cognoſcit. In hoc gradu ſacrificiū deo cōtribulati ſpūs ⁊ cordis humiliati per cōpunctionē offert. De hoc gradu ad ſupiorē aſcēdēs incipit cogitare bñficia dei ⁊ cōuerſus ad gratiarumactiones offert deo per deuotionē ſacrificiuꝫ laudis. In vtroqꝫ gradu videt xp̄i in primo crucifixū. in ſc̄do glīa ⁊ honore coronatum.

Ⅽ De duab⁹ aliis aīarū. In dictis qbuſdā. Capitulū. xiiij.

Habēt feruētes aīe alas qb⁹ volāt: ſpē ⁊ timorē: qꝛ volantis eſt aliqñ alta petere: aliqñ yma. Per ſpē eniꝫ alta petūt: qꝛ in celeſtib⁹ habitāt: p tiorē yma. Cōdeſcēdēdo eni iſirmis iſtruūt eos ꝯſiderātes ſeipos ne ⁊ ipi tētent. ſed qꝛ in his duob⁹ modis offēditur. ſ. nimio rigore īfirmos dicīēdo: ac nimia leuitate eoruꝫ vitijs ꝯſentiēdo: ꝯtra nimiuꝫ rigorē eſt ꝯſideratio ꝓpe fragilitatis: ꝯtra nimiā leuitatē zelus rectitudinis. A

Ⅽ De duab⁹ opatiōib⁹ ſmōis dei. In qbuſdā dcis. Cap. xv.

Sermo dei duo opari dꝫ ⁊ aīas vitioſas ſanare: ⁊ bonas admonere: vitioſas dico nō oēs qbus ineſt vitiū: ſed que vitio ex volūtate conſentiunt: nec reſiſtunt q̄ꝫtum poſſunt: bonas dico aīas: non ſolū pfectas ſed ēt incipiētes q̄ lꝫ vitiū hēant: nō tñ ꝯſentiunt ſꝫ repugnāt. Tales aīe lꝫ ex iſirmitate vel ignorātia ſepe cadant: tñ per volūtatem quā hñt bonaꝫ reſurgūt. Hec eſt eni q̄ bonā facit aīaꝫ: qꝛ cuꝫ multa ſint aīe bona nāliter inſita: ſicut igeniū bonū: memoria capax: vigil ratio: ⁊ cetera aīe bona: ſola tñ volūtas ſi fuerit bona: bonā facit aīaꝫ: ſi fuerit vitioſa vitioſaꝫ. Sꝫ qꝛ hō ſiē iob ait nunq̄ꝫ i eodē ſtatu pmanet. aut eni d̄ficit aut pficit A B

Proficiendum eſt in hac vo-
luntate:quia ipſa eſt via de q̃
ait ꝓpheta.hec eſt via ambu-
late in ea.Primus huius vie
gradus eſt recta volũtas.Se
cundus valida.Tertius deuo
ta.Quartus plena voluntas.
In primo gradu anima mẽte
legi dei cõſentit:ſed carne im
pugnãte bonũ ꝙ diligit per-
ficere nõ inuenit:ſed ſepe ma-
lũ ꝙ odit per ĩfirmitatẽ facit.
In hoc tñ recta eſt eius volũ
tas ꝙ aduerſario ſuo cõſenti-
ens in ſe odit ꝙ ille reprehen
C dit.In ſecundo tñ gradu ani-
ma nõ ſolum malũ ꝙ odit:nõ
agit:ſed etiã bonũ ꝙ diligit:
lꝫ cum grauedine fortiter tñ
facit.In tertio gradu iam di-
lato corde currit viam mãda-
torum dei:ꝛ delectatur in eis
ſicut in oĩbus diuitijs.In q̃r-
to gradu ſũt angeli q̃ ea facili
tate qua ſemp volũt bonũ pla
rie ꝑficiunt.Hunc gradũ de-
ſiderare quidẽ põt aĩa:aſcẽde-
re nõ poteſt corpore:ob hoc
ꝙ corpore aggrauet̃.Qui nõ
dum habet rectã uolũtatẽ:ſci
at qꝛ impedit eũ carnalis intẽ
tio.Qui habet rectã ꝛ nõ va-
lidam:ſciat qꝛ impedit eũ pra
ua cõſuetudo.Qui habet de-
uotã ꝛ non plenã ſciat:quia
impedit eũ terrena inhabita
tio.Cuius adhuc vitioſa vo-
lũtas eſt:oret ꝛ dicat.Fiat vo
lũtas tua ſicut in celo ꝛ in ter
ra:ſe intelligens terrã.illũ au
tem qui rectã habet volunta
tem celum:quia q̃tum celum
diſtat a terra tãtũ diſtat recta
voluntas a vitioſa.Ita oret
qui rectã volũtatẽ habet ſe in
telligens terrã.illũ autẽ qui
inualidã celũ:ita de ceteris:
vt ſemp intendat aĩa ꝑficere.
Quia ſicut cõdẽnatus eſt qui
in vitioſa permanet volunta
te:ita reprehẽſibilis eſt qui in
alijs nõ ſtudet ꝑficere.

¶De duplici lingua dei ꝛ aĩe
Sup cãti.Ser.xlv. Cap.xvj.

Spiritus eſt verbũ ſpũſ- B
qꝫ aĩa:habẽtqꝫ linguas
ſuas:qbus ſe alterutrum allo
quant̃ pſenteſqꝫ iudicent:Et
verbi quidẽ lingua fauor di-
gnationis eius.aĩe vo feruor
deuotionis.Elinguis eſt aĩa
atqꝫ infans:que hãc non hẽt
ꝛ nõ põt ipſi vllatenus ſermo
cinatio eẽ cũ verbo.Erga hu
iuſmodi linguã ſuã cũ verbũ
mouet volẽs ad aĩam loqui nõ
põt:aĩa nõ ſentire.Uiuus eſt
enĩ ſmo dei ꝛ efficax:ꝛ pene
trabilior omni gladio ancipi
ti pertingẽs vſqꝫ ad diuiſionẽ
anime ꝛ ſpũs.Et rurſum cũ
ſuam animã mouet verbũ la-
tere:multominus poterit nõ
ſolum qꝛ vbiqꝫ pſens:ſed pro
pter hoc magis:ꝙ niſi ipſo ſti
mulante deuotiõis lingua mi
nime ad loquẽdũ mouet̃.Uer
bo igit̃ dr̃e anime pulchra es:

τ appellare amicā infundere
eſt. Unde τ amet τ ſe pſumat
amari. Ipſi vō verbū viciſſim
noīare dilectum τ fateri pul-
chrum: ꝙ amat τ ꝙ amaṫ ſine
fictione τ fraude aſcribere il-
li: τ mirari dignationem τ ſtu
porem ad gratiam. Ita locu-
tio verbi: infuſio doni: reſpō-
ſio anime cum gratiarūactio
ne admiratio.

¶De vigore τ lāguore amo-
ris. Sup cāti. Ser. Cap. xvij.

Cum preſto eſt ꝙ amaṫ:
viget amor: languet cū
abeſt: ꝙ nō eſt aliud q̄ꝫ tediuꝫ
qdam impatiētis deſiderij:
quo neceſſe eſt affici mentem
vehemēter amantis abſente
quē amat: dum totus in expe
ctatione q̄ꝫtālibet feſtinatio-
nem reputat tarditatē. Sub-
tractio nēpe rei quā amas au
gmētatio deſiderij eſt τ ꝙ ar
dētius deſideras cares egriꝰ.

¶De duplici charitate. Sup
canti. Ser. l. Cap. xviij.

A Eſt charitas in actu eſt
in affectu: τ de illa qui-
dem que operis eſt puto eſſe
datam legē hoībꝰ: mādatūq;
formatū. nam in effectu quis
ita habet vt mandaṫ? Ergo il
la mādaṫ ad meritū: iſta ad p̄
mium daṫ: cuius initiū qdem
perfectūq;. vitā quoq; preſen
tem experiri diuina poſſe gra
tia nō negamus: ſed plane cō-
ſumationē deferimus future

felicitati. Quō ergo iubenda
fuit: que iplēda nullo modo
erat? Aut ſi placet tibi magis B
de affectuali datū fuiſſe māda
tum. nō inde cōtendo: dūmo-
do acquieſcas: τ tu mihi ꝙ mi
nime in vita iſta poſſit vel po
tuerit adimpleri. Nec latuit
preceptorem precepti pon-
dus hominum excedere vi-
res: ſed iudicauit vtile ex hoc
ipſo ſue illos inſufficiētie ad-
moneri: τ vt ſcirent ſane ad
quē iuſtitie fineꝫ niti pro viri-
bus oportet. Ergo mandādo
impoſſibilia nō preuaricato-
res homines fecit ſed humi-
les: vt omne os obſtruatur τ
ſubditus fiat omnis mundus
deo: q: ex opibus legis nō iu-
ſtificabitur oīs caro corā illo.
Accipiētes quippe mādatuꝫ
τ ſentiētes defectuꝫ clamabi-
mus in celum τ miſerebiṫ no
ſtri deus. Atq; hoc dixerim ſi-
quidē cōſenſerimus affectua-
lem legē fuiſſe mandatū. Sed C
actuali potius id cōuenire id
vel maxime apparere videṫ.
ꝙ cū dixiſſet dominus: diligi
te inimicos veſtros: mox de
operibꝰ īfert. benefacite his
qui oderūt vos. Superuacue
aūt de ope monuiſſet: ſi in af-
fectione iā fuiſſet delectatio:
neq; hoc dico ut ſine affectio-
ne ſimus τ corde arido ſolas
moueamus manus ad opera:
ſed affectio eſt q̄ꝫ caro gignit

z eſt quā rō regit:z eſt quā ſa-
pientia cōdit. Prima eſt quā
aplūs dicit legi dei nō eē ſub
iectam:nec eſſe poſſe. Secun
da quā perhibet e regione cō
ſentientē legi dei qm̄ bona ē.
D Nēc dubiū diſtare a ſe cōten-
tioſam z cōſentaneā. Longe
vō tertia ab vtraq3 diſtat:que
z guſtat z ſapit qm̄ ſuauis eſt
dñs. Primā elimās. ſcdām re
munerās. Nā prima quidem
dulcis ſed turpis. ſcda ficta. ſ3
fortis. vltima piguis z ſuauis
eſt. Igiť per ſecūdam opa fuit
z in ipſa charitas ſedet:nō il-
la affectualis que ſale ſapien-
tie cōdita pingueſcēs magnā
menti iportat multitudinem
dulcediuis dñi:ſed qdā poti⁹
actualis:que z ſi nōdū dulci il
lo amore ſuauiter reficit amo
rē:tamen amore ipſius vehe-
menter accendit.

¶Quod alius ſit ordo actua
lis:ali⁹ affectualis. vbi ſupra.
Capitulum. xix.

A Actualis charitas infe-
riora pfert. affectualis
ſuperiora. Et eni in bene affe
cta mēte nō dubiū: vbi cauſa
qn dilectiōi hoīs dei dilectio
pponaſ. Et in hoibus ipſi p-
fectiores īfirmioribus: celū:
terre:eternitas tēpori:anima
carni. Attamē in bene ordina
ta actiōe ſepe aut ſemp ordo
appoſitus inueniť. Nā3 z cir-
ca pximi curam:z plus urge-
mur z pluries occupamur:z
infirmioribus fratribus dili
gentiori aſſiſtim⁹ ſedulitate:
z pati terre magis q̄3 celi glo
rie iure humanitatis z ipa ne
ceſſitate intēdimus:z tēpora B
lium inquietitudine3 curarū
vix aligd ſentire de eternis p
mittimur:z languoribus no-
ſtri corporis poſtpoſita aīe cu
ra pene cōtinue inſeruimus.
Orātez deniq3 hoiem deo lo
qui quis dubitet? Quotiens
tamē ide charitate iubēte ab-
ducimur z auellimur. pter
eos qui noſtrā indigēt opera
vel loquela? Quotiens impie
cedit negociorū tumultibus
pia quies? Quotiēs pro admi
niſtrandis terrenis iuſtiſſime
ipſis ſupſedimus celebrandis
miſſarū ſolēnijs? Ordo ppo-
ſterus. Sed neceſſitas nō ha-
bet legem. Agit eni ſuū actua C
lis charitas ordinē iuxta pa-
triſfamilias iuſſionē incipiēs
a nouiſſimus:pia certe z iuſta
que nō ſit acceptatrix perſo-
narū ut precia cōſideret rerū:
ſed hominu3 neceſſitates. At
nō ita affectualis. nā a primis
ipſa ducit ordinē. Eſt aūt ſapi
entia per quā vtiq3 res ſapiūt
queq3 put ſunt. vt verbi gra-
tia. que pluris natura hēt:plu
ris quoq3 ipa affectio ſentiat:
minora minus:minima mini-
me. Et illū quidē ordinē cha-
ritatis veritas facit. Nūc aūt

veritatis charitas vēdicat ſi-
bi. Nam & vera in hoc eſt cha
ritas: vt qui indigent amplius accipiant prius. Et rurſuſ
in eo chara apparet veritas,
ſi ordinem tenemus affectu
quem illa ratione.

¶ De duplici humilitate. ſup
cāti. Ser. xlij. Capitulū. xx.

A E St humilitas quā nobis veritas parit: & nō habet calorem. Et eſt humilitas quā charitas format & inflāmat. Atq; hec quidem in affectu: illa in cognitione cōſiſtit. Et eni ſi tu temetipſuz intus ad lumē veritatis & ſine diſſimulatione īſpicias: & ſine palpatione diiudices: non dubito qn humilieris & tu in oculis tuis fact⁹ vilior tibi ex hac vera cognitiōe tui: q̃uis necdum fortaſſe id eſſe patiaris in oculis alioꝝ. Eris igiť humilis: ſed de opere interiz veritatis: & minime adhuc de

B amoris īfuſiōe. Nā ſi veritatis ipſi⁹ que te tibi veraciter atq; ſalubriť demōſtrauit: ſic ſplēdore illumiat⁹: ita amore affectus fuiſſes: voluiſſes ꝑculdubio q̃tū in te eſt eandē de te oēs tenē ſniaz quā ipſaz apud te veritatem habere cognoſcis. Sane q̃tum in te eſt dixerim qm̄ plurimūq; nō expedit innoteſcere oibus oia quē nos ſcim⁹ de nobis. Atq; ipſa veritatis charitate & charitatis veritate vetam⁹ palaz fieri velle q̄ noceat agnoſcēti. Alioquin ſi priuato amore tui tentus detines pariter intra te iudicium veritatis īcluſum: cui dubium eſt minus te veritatez diligere cui prefers ꝓprium cōmodum vel honorem? vides igitur non eſſe id ipſum: hoiem de ſeipſo non altū ſapere veritatis lumine redargutuz: & humilibus ſpōte cōſentire munere charitatis adiutum. Illud eniz neceſſitatis eſt: hoc volūtatis. Si apud teipſum humilitat⁹ es neceſſaria illa humilitate quā veritas ſenſibus ingerit: vigilantis adhibe voluntatem & fac de neceſſitate virtutez: q: nulla eſt ṽtus ſine ꝯtinētia uolūtatis: ſic autē fiet iſtud ſi nolis aliter apparere foris q̃ te inueneris intus.

¶ De humilitate & humiliatione. Sr cāti. ß. xxxiiij. c. xxj.

H Umilitas iuſtificat nos, A
humilitas dixi & nō humiliatio. quāti humiliantur qui humiles nō ſunt? Alij cuz rācore humiliant. Alij patiēter: alij libēter. Primi rei. Secūdi inoxij: Vltimi iuſti. Quā quā & innocētia portio iuſtitie ſit: ſꝫ ꝯſumatio ei⁹ apō humilē. Qui aūt dicē pōt bonū mihi q: hūiliaſti me: is ṽe humilis eſt. Nō pōt dicē q iuit⁹ tolerat: min⁹ qui murmurat.

neutri horum pꝛomittimus
gratiam qđ humiliat᷑:⁊ ſi ſane
longe hi duo a ſe differãt:⁊ al
ter quidez in patiẽtia ſua poſ-
ſidet animaz ſuã:alter in ſuo
murmure pereat:ſed eniz ⁊ ſi
B vnus iram:neuter tñ gratiaz
ꝓmereret᷑:qm̃ nõ humiliatis
ſed humilibus deus dat gra-
tiam. Eteni ſolã gratiã qꝫ ꝑ-
fert meret᷑ leta ⁊ abſoluta hu
militas. que enim coacta fue-
rit vel extoꝛta:⁊ ſi vitam obti
in epl'i net ꝓpter patientiã:ꝓpter tri
ad ege ſtitiã tñ gratiã nõ habet. Hu-
riũ ca. militas ad quã ducit humilia
tio totius eſt ſpũalis fabrice
fundamẽtum. Siquidẽ humi
liatio eſt via ad humilitatem.
ſicut patiẽtia ad pacẽ:ſicut le
ctio ad ſciẽtiã. Si virtutẽ ap-
petis humilitatis:viã ne re-
fugias humiliationis. Naz ſi
nõ poteris humiliari nõ po-
teris ad humilitatẽ ꝓuehi.

¶De intellectu ⁊ affectu. In
Ser. de aſcẽſione. Cap. xxij.

A DUo ſunt que in nobis
purganda ſunt. Intel-
lectus ⁊ affectus. Intellectus
vt norit:affectus vt velit. Hi
ſepius ſibi adinuicẽ aduerſan
tur vt alter ſũma petere:alter
appetere infima videat᷑. Quã
tus vo his doloꝛ:qꝫ gͧuis ani-
me cruciatus:dũ ſic diſtrahit᷑:
ſic dilacerat᷑: ſic abrũpit᷑ a ſe-
ipſa. Intellectus tũc vere de-
pꝛimit᷑ cum multa cogitat:cũ
nõ colligit ſe circa vnã ⁊ vni
cam meditationẽ:que cõcipi-
tur de ciuitate illa:cuius par-
ticipatio eius in idipſuz. Hu-
iuſmodi intellectum opoꝛtet
depꝛimi ⁊ diſtrahi per multa
multis ⁊ multiplicibus mo-
dis. Affectiones vo que coꝛ-
rupto coꝛpore diuerſis paſſi
onibꝰ afficiũt᷑ mitigari nunqꝫ
poſſunt ne dicã ſanari:donec
volũtas vnũ querat ⁊ tendat
ad vnũ. Intellectꝰ noſter tur B
batus erat ne dicam cecatus.
Affectus inqnatꝰ erat ⁊ mul-
tũ inquinatus. Sed chꝛiſtus
intellectũ illuminat. ſpũs ſan
ctus affectuz purgat. Uenit
enim filius dei ⁊ tot ⁊ tãta mi
rabilia in mũdo opatus eſt:ut
nõ imerito intellectũ noſtruz
ab oibus mũdanis rebus euo
cauerit:vt ſemp cogitemus ⁊
nunqꝫ cogitare ſufficiamꝰ:qꝛ
mirabilia fecit. Uere latiſſi-
mos nobis ad ſpacianduz cã-
pos intelligẽtie dereliquit:⁊
toꝛrens cogitationũ iſtarum
ꝓfundiſſimus eſt. Quis enim C
cogitare ſufficiat qͥliter reruz
dñs ꝓuenerit nos:venerit ad
nos:ſubuenerit nobis? Et ſin
gularis illa maieſtas voluerit
mori vt viueremꝰ: ſeruire vt
regnaremus:exulare vt repa
triaremus:⁊ vſqꝫ ad ſeruilia
opera inclinari vt cõſtitueret
nos ſuper oĩa opera ſua? Uñ
aũt nobis in his tenebꝛis ve-

ritas. Unde charitas in hoc ſe
culo nequá: in hoc mūdo qui
poſitus eſt in maligno? Pu-
tas erit qui intellectum illu-
minet: qui inflámet affectuȝ.
Erit ſi conuertamur ad chri-
ſtum vt velamē de cordibus
noſtris auferatur.

¶De duabus pēnis quibus volandum eſt. In Ser. de ad-
uentu. Capitulū. xxiij.

A Due pēne agnitio ⁊ de-
uotio. Leuat qppe co-
gnitionis ala ſed ſola nō ſuffi
cit: ruit citius qui vna tm̄ ala
volare cōtendit: ⁊ quo magis
attollit̄ peius collidit̄. Zelus
abſqȝ ſcientia quo vehemēti⁹
irruit: eo corruit graui⁹. Ubi
v̊o intelligentiam: charitas
agnitionē deuotio comitat̄:
volet ſecure q huiuſmodi eſt:
volet ſine fine: qꝛ volat i eter-
nitate: Adherēdo ei qui ⁊ ſem
in. pr. ad pe- per beatus eſt: ſemper ⁊ nos
tri cá- eſſe: ⁊ eſſe beate poterimus.
celr. Adherēdo autē dixerim non
ſolum per cognitionē: ſed p
B amorem. Nam adherendo ve
ritati per cognitionē: ſed ab
illa defluēdo per amorē: amā
do pro illa. ſ. vanitatē. Nō va-
nitati ſimilis fact⁹ eſt. Et qd
vanius q̄ȝ diligere vanitatē:
⁊ iniquius q̄ȝ contēnere veri-
tatem? Quid v̊o iuſtius q̄ȝ cō
tēptoribus ſubtrahi ⁊ ipſam
cognitionē? Quid inq̄ȝ iuſti⁹
C q̄ȝ vt iam de eius cognitione
glorìari nō poſſit: qui cogni-
tam nō glorificauit? Itaqȝ ap-
petitus vanitatis: eſt cōtēpt⁹
veritatis. Conceptus verita-
tis: cā eſt noſtre cecitatis. Ex
hac cecitate deſcendit ꝙ plu-
rimūqȝ pro eo ꝙ eſt amamus
vel approbam⁹ ꝙ nō eſt. Qm̄
dū ſumus in hoc corpore pe-
regrinamur ab eo qui ſumme
eſt. Et quid eſt homo o deus?
niſi quia innotuiſti ei. Itaqȝ ſi
notitia dei cauſa eſt vt homo
aliqd ſit ignominia: uel igno-
rantia facit vt nihil ſit. Sed q
nouit que nō ſunt tanq̄ȝ ea q
ſunt miſeratur quodámodo
redactos in nihilum: máña il
lud abſconditū: qꝛ nec dū poſ
ſumns cōtemplari per ſpeciē:
vel plene amplecti per amo-
rem. dedit interim nobis ⁊ ſa
pere per fidem ⁊ querere per
deſideriū. Per que vtiqȝ duo
ad eſſe de non eſſe reducti: fie
ri incipiamus initiū aliquod
creature eius: trāſituri quan-
doqȝ in viruȝ ꝑfectū in men-
ſurā etatis plenitudinis xpi.
Quod ꝓculdubio erit cum fi-
des conuertet̄ in intellectuȝ
⁊ deſiderium peregrinatiōis
in plenitudine cōmutabit̄ di-
lectionis. Si eni adhuc abſen
tes initiat fides ⁊ deſideriuȝ:
preſentes profecto cōſūmat i
tellectus ⁊ amor. Sicut enim
adhuc fides ducit ad plenam
cognitionem: ſic deſideriū ad

perfectā dilectionem. Intel-
lectus ergo eſt fructus fidei:
perfecta charitas deſiderij.
¶De duobus pedibus qbus
aſcendendum eſt. In Sermo
ne ſancti Andree. Cap. xxiiij.
A Nemo repēte fit ſummus
aſcendendo: nō volan-
do. apprehēditur ſūmitas ſca
le. Aſcēdamꝰ ergo velut duo-
bus quibuſdam pedibꝰ. Me-
ditatione et oratione. Medi-
tatio ſiqdē docet qd dſit. Ora
tio ne deſit obtinet. Illa viaꝫ
oſtendit: iſta deducit. Medi-
tatione deniqꝫ agnoſcimus i
minentia nobis pericula ora
tione euadimus.
¶De duplici cōfeſſione. In
Sermone de vigilia nati. do
mini. Capitulum. xxv.
A Uera cōfeſſio eſt fratres.
ſi oia opera noſtra ope
ra dei ſunt. et confiteanf ei. Cō
fiteanf aūt gemina quedā cō-
feſſione. ut duplicibus veſtia-
mini. i. cōfeſſione peccatoruꝫ
noſtrorum: et cōfeſſione lau-
dis diuine. Tunc eni veri con
feſſores eritis: ſi omnis vita
veſtra confiteaf vos peccato-
res: et dignos vos multo ma-
ioribus penis. Deū vo ſūme
bonum qui pro his leuibus et
trāſitorijs eterna ꝯdonat ſup
plicia que meruiſtis. Quiſqs
enim ardenter non deſideret
penitentiam: videtur operi-
bus dicere ſe non indigere pe
nitentia: et ita ſuam non cōfi-
tetur culpaꝫ: aut non poſſe ei
pdeſſe penitentiam: et ſic diui
nā nō cōfitetur bonitatem.
¶De duplici onere. Sup ps.
Qui habitat. Capitulū. xxvj.
Laborātes ad refectiōeꝫ A
inuitat dñs. Ad requiē
puocat oneratos dicens. Ue
nite ad me omnes qui labora
tis et onerati eſtis: et ego refici
am vos. Nō tamē interiꝫ onꝰ
ſubtrahit aut laborē: aut one
re alio magis alio labore cō-
mutat: ſed onere leui: ſuaui iu
go: in quibus requies et refe-
ctio: et ſi minus appareat: ta-
men inueniatur. Graue onus
iniquitas ſedens ſuper talen-
tum plumbi. Sub hac geme-
bat ſarcina qui dicebat. Iniq
tates mee ſupergreſſe caput
meū: et ſicut onus graue ſūt
ſuper me. Qd ergo onus chri
ſti qd onus leue? Onus bene-
ficiorum: onus dulce: ſed ei q
ſentit: ei qui experif. Aliogn B
ſi non inuenias: ſi non aduer-
tas: graue oino et piculoſum.
Oneriferuꝫ aial eſt hō tēpo-
re ſue mortalitatis: ſi adhuc
portat peccata ſua onus gra-
ue eſt. Si iam forte exoneratꝰ
eſt a peccatis: minus quidem
graue: ſed ſi ſanum ſapit: non
minus grande inueniet ipſaꝫ
ſ. exonerationē. Onerat nos
cum exonerat deus. Onerat
beneficio cum exonerat a pec

catis.Uos onerati. Quid re
tribuaʒ domino pro.o.q.r.m?
Uos onerati.ſemper enim q̄
ſi tumētes ſuper me fluctus ti
mui dominū.ſemp inquit.i.ſi
cut ante ſi poſt indulgentiam
peccatorum. Beatus hō qui
ita ſemper eſt pauidus:nec mi
nori angitur ſollicitudine ne
forte obruat bn̄ficijs q̄s petis.

¶Q̄ð duob⁹ modis a corde
vita pcedit. Cap.xxvij.

Duobus modis a corde
vita pcedit:aut q: cor
de creditur ad iuſtitiam.⁊ iu
ſtus ex fide viuit.⁊ mūdo cor
A de deus videtur.Aut q: chri
ſtus nunc vita noſtra:qui nūc
per fidem habitat in cordib⁹
noſtris:erit cum apparebit ⁊
nos cum ipſo in gloria:⁊ qui
nunc latet in corde: tunc de
corde ad corpus procedet.cō
figurandum corpori clarita
tis ſue.Uulgo dicitur.Bonū
caſtrum cuſtodit qui corpus
ſuum cuſtodit.Nos auteʒ nō
ſic:ſed vile ſterquilinuʒ cuſto
dit:qui corpus ſuuʒ cuſtodit.
Quoniam qui ſeminat in car
ne:de carne metet corruptio
nem.Qui vō in ſpiritu:de ſpi
ritu metet benedictioneʒ.Ac
ſi dicat.Colendum ⁊ cuſtodi
endum magis anime caſtruʒ:
quoniam ab ipſo vita proce
dit.Sed caſtruʒ h̄ in terra ini
micorum ſitum vndiq; impu
gnatur. Et ideo eſt omni cu
ſtodia conſeruāduʒ.i.ex omni
parte muniendum inferius:
ſuperius:ante ⁊ retro:a dex
tris ⁊ a ſiniſtris.Inferius im
pugnat concupiſcentia car
nis:quia caro concupiſcit ad
uerſus ſpiritum. Superius i
minet iudicium dei. horren
dum enim eſt incidere in ma
nus dei viuentis.Retro mor
tifera delectio ex recorda
tione preteritorum delicto
rum. Ante inſtantia tenta
tionum. A ſiniſtris arrogan
tium:fratrum inquietudo. A
dextris obedientium:fratruʒ
feruor ⁊ deuotio. ⁊ hoc duo
bus modis: aut bonis actib⁹
eorum inuidendo:aut ſingu
larem eorum gratiam emulā
do. Ergo contra carnem ri C
gor vigilet diſcipline contra
iudiciū dei:iudiciuʒ confeſſio
nis. Et hoc fit duplex mani
feſtum de manifeſtis:occul
tum de occultis. Quia ſi noſ
metipſos diiudicauerim⁹:nō
vtiq; iudicabimur.Contra de
lectionem ex memoria pec
catorum frequētia lectionis.
Contra tentationes oratio
nis inſtantia. Contra fratrū
inquietudinem: patientia ⁊
compaſſio. Aduerſus obediē
tium fratrum feruoreʒ ꝯgra
tulatio ⁊ diſcretio.Congratu
latio enim expellit inuidiam.
Diſcretio minimam emula
tionem.

¶De duabus ſpeciebus ſuperbie. In epiſtola ad Henricuȝ ſenon̄. ep̄m. Capitulū. xxviij.

A Superbia eſt appetitus ꝓprie excellētie. Hic in ſpēs duas diuidit: in cecā ⁊ vanam ſuperbiā: que quidem ⁊ alijs noīb9 appellari pñt cōtumacia ⁊ vanitas: quarū prior intelligētie: poſterior voluntatis eſt vitiū. Nam ex illa rationis fallitur oculus: ⁊ ex iſta volūtatis appetitus male afficit: ꝙ melius ex ſingulorū diffinitionibus demonſtrabimus. Ceca ſuperbia ſiue cōtumacia eſt vitium quo ſe exiſtimans aliquis vel eſſe bonum ꝙ non eſt: vel a ſe eſſe ꝙ eſt in ſe nō in dn̄o glorief. Uana ſuperbia ſeu vanitas eſt vitiuȝ: quo quis taȝ de eo ꝙ eſt ꝗȝ de eo ꝙ nō eſt: ſuis magis ꝗȝ dei laudibus delectatur.

¶De duabus ſpeciebus humilitatis. vbi. ſ. Capit. xxix.

A Humilitas eſt cōtēptus ꝓprie excellentie. Contemptus opponif appetitui. duabus quoqȝ ſuperbie ſpeciebus due nihilominus humilitates opponunf. Contra cecam vt qs nouerit de ſe ſentire humiliter. Contra vanaȝ ⁊ conſentire aliter ſentientibus. Nempe qui ſentire de ſe humiliter nouit. in neutro ipſius de ſe iudiciuȝ falli poteſt. Uȝ ut aut maius aliquid putet ſe eſſe ꝗȝ ſit: aut a ſe eſſe ꝙ ſit. Et ideo patiēter carens ꝙ ſibi nouit deeſſe humiliter de eo ꝙ certus eſt ad eſſe non in ſe ſed in dn̄o gloriatur. Non parcit ſibi arrogās nō parcit ſibi ſuperbus: nō cupidus vane glorie ⁊ iactator actuum ſuorū: qui vel ſibi arrogat ꝙ deeſt: vel mentif de ſe ꝙ non eſt. Solus qui vere humilis eſt parcit anime ſue: qui ne putetur ꝙ nō eſt: ſemper ꝗȝtuȝ in ſe eſt vult neſciri ꝙ eſt. Grande re vera periculum audire quemquaȝ de ſe ſupra quam ſentit in ſe. B

¶De duobus quibus ſibi cauet contēptor humane laudis. vbi ſupra. Capitulū. xxx.

A Qui humanas laudes cōſueuit perfecte contemnere: cum ſe laudari percipit de eo ꝙ in ſe nouit nō eē: nullatenus acquieſcēs illud ſibi cōmemorat. Qui te beatificant in errore te mittūt. Cum vo ſe laudari cōperit de bono ꝙ ſe forte habere cognoſcit: nihilominus ꝗtū in ſe eſt, ſcuto veritatis curat a ſe repellere iaculum fauoris. Dās deo gloriam ⁊ dicens. Gratia dei ſum id quod ſum. Probat ipſe opus ſuum vt ſic habeat in ſe B metipſo gloriā ⁊ non in alio. Fidelis ſui cuſtos qui ſibi oculum fauoris ſine fraude reſeruet: ne in aduētu ſponſi lāpas

conſcientie vacua extinguatur. Non in altero inq̄ʒ: nec enim tutū arbitratur labijs hominū cōmittere gloriā ſuam: arche vtiq̄ʒ ſine claue ⁊ ſera. Nō tutum plane ſed ſtultuʒ ibi theſaurum ſuuʒ recondere; vnde reſumere non valeas cuʒ vo-
C lueris. Si ponis in os meum: iam nō in tua ſed in mea poteſtate eſt: cum vtiq̄ʒ ꝑ meo libitu vel laudare te poſſiʒ vel derogare tibi. Sanū vas ⁊ in cōcuſſum cōſciētia: ⁊ ſecretis ſeruandis idoneū: nullis patens inſidijs: nulli violētie cedēs: nulli q̄ppe oculo vel manui acceſſibilis excepto dūtaxat ſpiritui qui ſcrutatur etiam alta dei. Quicquid in ea repoſuero ſecurus ſuʒ ꝙ nō perdā: ſeruabit viuo de fonte reſtituet. Nā quocū̄q̄ʒ vado ego ipſa it mecū: ſecū ferens depoſituʒ ꝙ ſeruādum acceperat. Adeſt viuo: mortuū ſequitur: vbiq̄ʒ mihi vel gloria uel cōfuſio inſeparabilis ꝑ q̄litate depoſiti.

¶ De duobus in cōſilio neceſſarijs. vbi ſupra. Cap. xxxj.

Ad cōſilium ſoli eligantur qui prudētes eſſe videantur ⁊ beniuoli. Abſq̄ʒ prudentia ⁊ beniuolentia nō ſunt ꝑ-
A fecta conſilia. Ueh noſtro generi ab imꝑfectione ſua. Uix in multitudine hominū vnuʒ reperies in vtraq̄ʒ gratia conſumatū. Haud facile ſiquideʒ vel prudenti beniuolentiam: vel fideli ineſſe ſapiētiā deprehendas. Sine numero autē ſunt quos vtriuſq̄ʒ minus expertes eſſe conſtiterit.

¶ De duobus in que diuiditur monaſterialis obſeruatio. In libro de precepto ⁊ diſpenſatione. Capitulum. xxxij.

Partienda nobis eſt vniuerſa obſeruatio regularis: in ꝑcepta vʒ ⁊ remedia. Preceptis inſtituitur vita contra peccatū. Remedijs reſtituitur poſt peccatū innocentia.
Sic ergo vtraq̄ʒ iſta cōplectitur A
noſtra ꝓfeſſio: ut ꝓfeſſus q̄ſq̄ʒ cuʒ in aliquo forte regulariū mādatorū deliquerit: ſi ad remediū eque regulare cōfugit ⁊ ſi cōuincitur trāſgreſſor mandati: non tamen pacti preuaricator. Solū itaq̄ʒ cenſuerim fregiſſe votuʒ: violaſſe ꝓpoſitum: pactū preuaricaſſe: qui ⁊ ꝑceptum cōtēpſerit ⁊ remedi-
um. Nam illū ſane dico ſecu- B
rum: qui etiā ſi interdū obedientie limitē ꝓterit: conſilium nō reſpuit penitētie. Regulares nāq̄ʒ terminos: ⁊ ſi ſepe reliquerit nō euadit: q̄r cenſure que ex regula eſt: diſciplinam nō ſubterfugit. Pars ſiquidē regule eſt ⁊ regularis correctio: ⁊ in ea inuenitur: nō ſolum bone vite inſtructio: ſed emēdatio praue. Inueniuntur in ea ⁊ precepta obediētie: ⁊ obedi

entie remedia: vt ne peccādo quidem a regula recedat. Fateor ſane impoſſibile cuiuis mortaliū: vel venialiter interdum non delinquere in preceptis obediētie. Sed nulla de īpoſſibilitate querela: quādo quidē ⁊ ex regula: lꝫ id quoqꝫ ꝙ criminaliter delinqui ↄtigerit emendare.

¶De duobus in monaſterijs obſeruandis. In epiſtola prima ad Adam monachum. Capitulum. xxxiij.

VT cetera taceam: duo p̄cipua in monaſterijs cōuerſantibus obſeruanda traduntur. Subiectio abbati ⁊ ſtabilitas in loco: ⁊ ita obſeruāda vt neutrū p̄pediat alterum: nec alterutrū ſibi preiudicent: vt verbi gratia. ſic te ſtabilem in loco exhibeas: vt abbati ſubici nō contēnas vt ſtabilitatem non amittas. Dico autē abbati per oīa obtēperādum. Sed ſalua ꝓfeſſione. Si abbas meus aut angelus etiā de celo cōtraria iuſſerit: libere recuſabo hāc obedientiam que me tranſgreſſorē proprij voti: ⁊ periurare faciat nomen dei mei.

¶De auctoritate precipientium ⁊ qualitate preceptorū. In libro de precep. ⁊ diſpen. Capitulum. xxxiiij.

CUius iter preceptores
reuerentior auctoritas: A
eius grauior formidet offen-
ſa. Ac maioris cuiuſqꝫ mādati
tranſgreſſio dānabilior exti-
metur. Melius ſiquidem eſt
obedire deo q̄ꝫ hominibus: ⁊
in ipſis melius magiſtris q̄ꝫ
cōdiſcipulis. Porro in magi
ſtris melius noſtris q̄ꝫ extra-
neis. Quibus autem conſtat
melius obedire: ipſis procul-
dubio ⁊ non obedire deteſta-
bilius eſt. Et de mandatis ſi-
militer. Maioribus quippe
maior: minoribus minor ope
ra noſtra ⁊ cura debet: de quo B
rum etiam contemptu iuxta
eandem conſiderationeʒ gra
uior leuiorue culpa cōtrahit.
Porro maiora minoraqꝫ mā
data dixeriʒ ſine ꝙ maius mi
nuſue velle conſtiterit ipſum
qui precipit. ſiue hominem ſi
ue deum. Tam ergo qualitas
preceptoruʒ q̄ꝫ auctoritas p̄-
cipientium: ⁊ obedientie pre
figit metam: ⁊ inobedientie C
terminat culpam. Quādo in
prelatis quibuſqꝫ grauioris
auctoritatis: ⁊ eoruʒ manda-
tis quibuſqꝫ maioris auctori
tatis vel vtilitatis: quo diligē
tior debetur obſequēdi cura:
eo ⁊ culpa grauior incurritur
de contemptu. His itaqꝫ di-
ſtinctionibus animaduerſis:

⁊ obedientie modus: ⁊ pondus inobedientie facile reperitur.

¶ De neglectu ⁊ contemptu mandatorum. In libro de p̄cep. ⁊ diſpen. Capitulū. xxxv.

A Hec gn̄alis regula vniuerſorum preceptorū. que per ſe aut propter ſe: nec bona nec mala ſunt: aut diuina inſtitutione: aut propria cuiuſq; profeſſione fixa non ſunt: vt non iuſſa quidem licite vtrumlibet: vel admittantur vel omittantur. iuſſa vͦ ſine culpa non negligantur: ſine crimine non contemnantur. Ex his verbi gratia. dico eſſe vel riſum interdictuʒ uel indictum ſilentium. Hic ſiquidem ſi contra mandatum nō veniunt: nec peccata ſunt: ac cedente mandato: ſi quominus iam obſeruantur in peccatum reputantur: non tamē in crimine: ita ſane ſi per ſubreptionem aut obliuionem:
B non per contemptum horuʒ tranſgreſſio contigerit: vbiq; enim ⁊ culpabilis: neglectus ⁊ contemptus dānabilis eſt. Differunt autem ꝙ neglect⁹ quidem languor inertie eſt. contemptus vͦ ſuperbie tumor. Porro contemptus in omni ſpecie mandatorum pari pondere grauius ⁊ communiter dānabilis eſt. Neglect⁹ autem infixis grauior: tolerabilior in mollibus mandatis. Siquidem adulterium quocunq; modo: quocunq; perpetres animo: turpe flagitium eſt: ac criminale peccatuʒ: cum tamen leue verbuʒ in tēpore ⁊ loco ſilentij forte per obliuionem ſubreptum: riſuſue per impetum magis excuſſus q̄ preſumptus contra p̄ceptum: ꝙ vtiq; animi negligentis: aut diſſoluti ſpiritus eſt inditium: eo facillime veniam promereatur: quo vix vel peccatū reputatur. Quid cum ſcienter ac debliberatione in uerba ocioſa ſilentio non indicto lingua laxatur. Inde nimirum ratio exigenda eſt in futuro iudicio. Heu nobis quenam poterit reddi ratio de ocio. Alioquin ocium non eſt ſi non omnino ratione vacuum eſt. Et tamen quis neſciat vnum detractionis verbum: q̄ʒtum etiam in numeris talibus: ideſt ocioſis preponderet ad delictum meritūq; dānationis? Quid ita? Uʒ quia diſtrictio eſt in mandatis: conſequenter ⁊ in culpis: ut maiorum grauior: leuiorq; minorum cenſeatur tranſgreſſio mandatorum.

¶ De gemina ſpecie vitiorum. In ſententijs quibuſdā. Capitulum. xxxvj.

A Eſt gemina ſpecies vitiorum. Alia enim ſunt que nocent nobis: alia que proximis. Illa flagitia: iſta vocātur facinora. Et hec oīa dicūtur vallis lachrymarum: quia oī fletus fluuio plāgenda eſt vita peccatorum. De valle flagitiorum aſcendit ad mōtē caſtitatis triplici continētia: membrorum: ſenſuū: cogitationū. In prima cōtinentia cohibetur actus. In ſecūda vitatur aſpectus. In tertia reſecatur affect⁹. Item de valle facinorum aſcenditur in mōtē innocētie. Hic erigitur ſcala: quod tibi nō vis fieri alijs ne facias. et ponitur in ea tri

B plex gradus: timoris vel eius ſ. qui patitur ne reddat talionem vel ſuperioris vel poteſtatis ne inferat vltionem: uel interni iudicis qui reddit vnicuique iuxta opera ſua. De monte innocentie confugiendum eſt ad mōtem patientie. et hic quoque erigitur ſcala triplicis gradus. Primus eſt dn̄i paſſio. Secūdus martyrū fortitudo. Tertius p̄mij magnitudo. Mons iſte patiētie ſine hos gradus eſt arduus propter difficultatē mutādi paſſionē chriſti. Spinoſus propter aculeos tentationū que multiplices ſunt: dānorum ſ. rerum: cōtumelijs verborum: cruciatibus corporum: in quibus omnes ſancti martyres examinantur. Aridus propter retributionem premiorum: que non in hoc ſeculo ſperantur: ſed in futuro.

De veteri et nouo homine. In quibuſdā ſerm̄is. Cap. xxxvij.

A Duo homines ſunt: vetus et nouus. Adam vetus. Chriſtus nouus: ille terrenus: iſte celeſtis. Illi⁹ imago vetuſtas: iſti⁹ imago nouitas eſt. aut triplex vetuſtas: ē ecōuerſo triplex nouitas. Eſt enī vetuſtas in corde: in ore: ī opere. In quibus tribus modis peccamus: cogitatione: locutione: opere. In corde ſūt carnalia deſideria et ſecularia. i. amor carnis: idem amor ſecu-

B li. Similiter in ore eſt gemia vetuſtas: arrogātia et derogātia. Item gemia in corpore flagitia: et facinora. Hec oīa ſūt imago ueteris hominis: et hec omnia renouanda ſunt in nobis. Renouetur cor a carnalibus et ſecularibus deſiderijs: vt excluſis illis introducatur

C amor dei et amor patrie celeſtis: recedāt ab ore arrogātia et derogātia: et ſuccedant pro his vera peccatorū confeſſio et bona de proximis extimatio. Pro flagitijs et facinoribus que vetuſtas eſt corpis aſſumatur continētia et innocētia: vt. ſ. cōtrarijs virtutibus cōtraria vita depellantur.

De duplici timore. In epiſtola ad eugenium canonicum

regularem. Capitulũ. xxxviij.

Eſt timor inutilis: triſtis: crudelis: qui veniã non meret̃: quia nõ querit: nõ cõſequitur. Eſt ⁊ timor pius: humilis: fructuoſus: qui cuilibet q̃tulibet etiam peccatori facile veniã promeret̃. Talis timor generat: nutrit ⁊ cõſeruat humilitatẽ: ſed manſuetudinem: ſed patiẽtiam: ſed longanimitatẽ: quez nõ delectat tam inclita ꝓles? Alterius võ miſera ſoboles eſt pertinacia: ĩmoderata triſtitia: rancor: horror: ↄtẽptus: ⁊ deſpatio.

¶ De duabus filiabus ignorantie. Super canti. Semo
A ne. xvij. Capitulum. xxxix.

Peſſime matris ignorãtie: peſſime filie due: falſitas ⁊ dubietas. Illa miſerior: iſta miſerabilior: pernitioſior illa: iſta moleſtior. Cũ loq̃tur ſpũs cedit vtraq;: ⁊ eſt nõ ſolũ veritas: ſed certa veritas. Eſt quippe veritatis ille ſpiritꝰ cui ↄtraria eſt falſitas. Eſt ⁊ ſapie q̃ cũ ſit cãdor vite eterne: ⁊ vbiq; attingat ꝓpter mũditiã ſuã: obſcurũ ambigui nõ amittit. Cauẽda ſane cuz ſpũs iſte nõ loquit̃: ⁊ ſi nõ moleſta dubietas certe falſitas execrãda. Aliud eſt enim ſub incerto hoc vel illud opinãdo ſentire: aliqd temere affirmare ꝙ
B neſcias. Aliud eſt dubitare de veritate. Quod patiaris neceſſe eſt cum ſpũs minime ſpirat: ⁊ aliud ſapere falſitatẽ qđ facile caues: ſi eandẽ tuã ignorantiam nõ ignoras. aut ergo loquit̃ ſemꝑ ſpũs ꝙ noſtri q̃dem arbitrij minime eſt: aut quãdo ſilere placet hoc ipſuz indicet: ⁊ loquat̃ ſaltẽ ſuũ ſilẽtiũ: ne ipſum nobis falſo preire putãtes: noſtrum pro ipſo male ſecuri ſequamur errorẽ: ⁊ ſi ſuſpẽdit ambiguo nõ reliquat mẽdacio. Eſt qui dubie ꝓfert mẽdaciũ: nec mentit̃: ⁊ eſt qui veritatez quã affirmat neſcit ⁊ mẽtit̃. Nã ⁊ ille nõ q̃dem ꝙ nõ eſt eſſe: ſed ſe ꝙ credit credere dicit: ⁊ verũ dicit ẽt ſi hoc nõ verũ ſit ꝙ credit: ⁊ is cũ certũ ſe vnde nõ eſt certus dicit: verũ nõ dicit: etiam ſi verũ ſit de quo aſſerit.

¶ De duplici malo ĩnato ⁊ ſeminato. Sup canti. Ser. xxx. Capitulum. xl.

Cum mala in corde verſamus noſtra cogitatio eſt. Si bona dei ſermo eſt. Illa cor noſtrũ dicit: hec audit pacem: pietatẽ: iuſtitiã: deus in nobis loquit̃: nec talia nos cogitamꝰ ex nobis: ſed in nobis audimꝰ. Ceterum homicidia: adulteria: furta: blaſſemie ⁊ his ſimilia de corde exeunt: nec audimus ea ſed dicimus. Sed eſt preterea ꝙ corde q̃ʒ ſentit̃: non tamẽ corde eſt verbũ. nec eni de corde exit ſicut

noſtra cogitatio. Sed nāq; il lud eſt ꝙ ad coꝛ fieri diximus
B verbū vz dei cū ſit malū. Im mittit aūt a cōtrarijs poteſta tibus: ſicut fiūt imiſſiones per angelos malos. quale verbi cauſa fuit ꝙ legitur imiſiſſe in coꝛ diabolus vt traderet dñz iudas ſcariothis. Uerū quis ita vigilet ⁊ diligēs obſuatoꝛ motionū ſuarū iternarū: ſiue in ſe ſiue ex ſe factarū: ut liqui do ad queq; illicita ſenſu coꝛ dis ſui diſcernat iter moꝛbuz mētis ⁊ moꝛſuz ſerpētis. Ego nulli h̄ moꝛtaliuz poſſibile eē puto: niſi q illuminatus a ſpū ſcō ſpūale accepit donū: illud qd aplīs noīat diſcretionē ſpi
C rituū. Quātūlibet eni ſine ſa lomonē oī cuſtodia ſuet coꝛ ſuū: ⁊ oīa q̄ itra ſe mouent vi gilātiſſima intētiōe obſeruet ⁊ ſi diuturnū foꝛte in his hūe rit exercitiū ⁊ frequēs expimē tū: nō poterit tñ ad purū in ſe dignoſcere diſcernereue ab i uicē malū inatū ⁊ malū ſemi natū. Nā delicta qs itelligit? Nec mltū refert nr̄a ſcire vñ nobis ieſt malū: dūmō ineſſe ſciamus. Uigilādu; potius ⁊ orandū vñcuiq; ſit ne ꝯſentia-
D mus. Nō poſſu; tradē vobis ꝙ nō accepi. Nō āt accepi fa teoꝛ vñ aſſignē certā notitiā i ter ptū coꝛdis ⁊ ſeminarium hoſtis. Quippe vtrūq; maluz vtrūq; a malo: vtrūq; in coꝛ de: ſed non vtrūq; de coꝛde. H totū mihi certū ineſt: ⁊ ſi icer tum: qd coꝛdi: qd hoſti tribu am? Et id qdem abſq; piculo ſed ſane eſt vbi piculoſe: imo dānabiliter erret. Atq; ibi me rito nobis certa p̄figere regu la: ne ꝙ dei eſt in nobis dem⁹ nobis: putātes dei viſitatiōez noſtrā eē cogitationē. Ergo quātū diſtat bonū a malo tan tuz iſta duo a ſe: qm̄ nō de deo malum: nec de coꝛde noſtro exiet bonū: niſi ꝙ pꝛius foꝛte de deo conceperit.

¶ De duplici coꝛruptiōe aīe ſ. ⁊ coꝛporis. In quibuſdam ſentētijs. Capitulū. xlj.

Habet aīa coꝛruptionez ſuā: hēt ⁊ coꝛpus ſuaz. Coꝛruptio aīe tripartita eſt ⁊ quadripartita eſt coꝛpis. Coꝛ pus ſiquidē ꝯſtat ex q̄tuoꝛ ele mētis. Aīa vō in triplici vi cō ſiſtit. Eſt eni rōnalis: cōcupi ſcibilis: iraſcibilis. Rōnē cu ius eſt cognitio veritatis coꝛ rūpit ſupbia: coꝛrupta autem fallit duob⁹ modis: in cogni tione ſui ⁊ cognitione dei. Co cupiſcētiā coꝛrūpit vanaglo ria. Memoriā pūerſe cogita tiones. coꝛruptio coꝛporis di citur abominatio: ⁊ fit qua tuoꝛ modis ſine q̄tuoꝛ elemē ta ex quibus cōſtat. Quatuoꝛ eni ſunt que coꝛpus coꝛrum pūt. Curioſitas. Loquacitas. Crudelitas: volūtas. Sūt aūt

q̄tuor partes corporis in qui
bus ſingulis maxime vigent
ſingula elemēta. Nā in oculis
eſt ignis: in lingua que voceȝ
format aer. Jn manibus qua-
rum ꝓprie eſt tactus terra. in
genitalibus aqua. Has quatu
or partes corrūpit illa q̄dri-
partita peſtis. Oculos .ſ. cu-
rioſitas. Linguā loquacitas.
Manus crudelitas. Genita-
lia voluptas. Sic fiunt hoīes
corrupti ꝛ abomiabiles. Cor-
rupti in aīa: abominabiles in
corpore. Corrupti coraȝ deo:
abominabiles corā hoibus.

¶De duplici malitia diabo-
li. Jn Sermone de ſancto an
drea. Capitulum. xlij.

A Habet nequiſſimus ille
inimicus laqueos: ha-
bet ꝛ iacula: vtpote calidiſſi-
mus venator hominū: ſolum
ſitiens ſanguinē animarū. Ali
os telis appetit malitioſe cu-
iuſlibet ſuggeſtionis: ꝛ in eis
vulnerat multos: quoꝝ tenu
is eſt patiētia. Alios volupta
tib⁹ irretire laborat: ꝛ in his
cōcludit multitudinē copio-
ſaȝ eoꝝ qui in terra repūt aut
volitāt iuxta eā. Sit ergo gau
dium in tribulatione: ꝛ iā nō
hēt malignus vñ illiciat: nō
B hēt vñ deiciat. Nihil eni pfi-
ciet inimic⁹ in eo quē crux xp̄i
delectat: ſi carnalē ſuggeſſerit
delectationē. Et filius iniqui
tatis non apponet nocere ei
ſi ad exaſperandū animū eius
q̄libet immittere tentauerit
amaritudinē. Non curat deli
tias qui ieiunio paſcit. Mul-
to minus pro eo murmurare
pōt: in quo etiā delectat. Pla
ne altiſſimū poſuit refugiū ſu
um: vbi nec muſcipula inimi-
ci timēda ſit: nec ſagitta.

¶De duplici ſciētia mala. Jn
q̄buſdā dictis. Capitulū. xliij.

Alia eſt ſcia mūdi q̄ do- A
cet vanitatē: ꝛ alia ſcia
carnis que docet voluptateȝ.
Jlla tāq̄ pr: iſta tanq̄ mater
nobis eſt. Sicut eniȝ nr̄ filio
ſuo ſemp optat gētē ꝛ oēȝ p-
ſus laborē claudit a filio ſuo:
ſic caro icraſſata: ipiguata: di
latata: nec minimis ſaltē di-
gitis patitur te ꝯtingi. Et ſic
pr̄ vult filiū ſuum huc illucq̄ȝ
diſcurrē ut adiſcat: aliq̄n val
de magnificetur: ſic ꝛ mūdus
vult hoīeȝ multis laborib⁹ in
tricari: vt hēat vñ ſupbiat: vñ
iflet de vanitate in ipſum.

¶De duab⁹ ſanguiſuge filia-
liabus. Jn quibuſdam dictis.
Capitulum. xliiij.

Sanguiſuge due ſunt fi A
lie .i. ꝓprie voluntatis:
que q̄ſi radix eſt. due filie ſunt
vanitas ꝛ voluptas: clamā-
tes affer affer. Ne nunq̄ ſati-
antur: nunquam dicunt ſuffi-
cit. Siquidē nec animus vani
tate: nec corp⁹ aliq̄n volupta
te ſatiatur. Fuge ſanguiſugaȝ

hanc ꝛ omnia reliquiſti. Hec enim oia trahit ad ſe. Pone hanc ꝛ iugum tã importabile q̃ multiplex abiecitſti. Inquietum malũ ꝙ ſpũi ſemp incubans inexcogitabilia meditatur. Nullũ mihi onus iportabilius. Nulla granior ſarcina
B eſt. Sane felices liquet eẽ qui exonerati ſunt: ꝛ ſequunt deũ expediti. Arctiſſimũ eni foramẽ expectat ſi quẽ ſequimur cõſequi volumus: per anguſtam cõtẽdamus ingredi portam neceſſe eſt. Quid tu camele gibuꝫ: quid tu pecunioſe ꝑditoris loculos tollis? Nõ impie ſic ingredieris foramine: acus huiuſmodi ſarcinas nõ admittit: vtinã ſaperes miſer ꝛ intelligeres: cũ theſauro pecunie: theſaurũ ire pariter cu mulari. vtinã nouiſſima ꝓuideres: aiaduerteres facile per foramẽ acus trãſeũtes nõ diuitiaruꝫ cumulos: ſed delicto
C rum. Nihil enim intulimꝰ in hunc mũdum: haud dubiũ qn nec auferre poterimus qcq̃. Sane argẽtum ꝛ auruꝫ nihil eſt: ſibi vtrũqꝫ retinet mũdus. Inexorabilem cõſtituit ianitorem. Foramẽ anguſtum eſt nil ex oibꝰ exportare licebit. Nam peccatũ qꝛ nihil eſt: nulla poteſt foraminis anguſtia retineri. Soluꝫ hoc ſequit te q̃cunqꝫ ieris: qcq̃ itraueris pellẽ hanc nõ depones. Que aũt paraſti inſipiẽs cuiꝰ erũt.

De duobus generibus hoſtium nobis aduerſantiũ. In Ser. de labore meſſis. C.xlv.

Duo nobis aduerſantur hoſtiũ gña: malũ vꝫ duplex ꝙ facimus ꝛ ꝙ patimur. A
Hec aũt ſunt vt apertius dixerim culpa ꝛ pena. Itaqꝫ cuꝫ ſint nobis vtraqꝫ contraria erũt ſi voluerimus vtraqꝫ pro nobis: vt hec quidẽ ab illa liberet. itẽ aduerſus iſtaꝫ iuuet illa nec parũ. Ecce eni cõpungimur in cordibus noſtris ꝛ in cubilibus cõſciẽtie ſup delictis ꝑteritis: ſed delinit cõſcientiã ꝛ corrodẽtiũ dentes peccatorũ cõterẽs reducit ad ſpẽ venie penitẽtia iſta ꝛ volũtaria pena quã patimur: nõ ſolum aũt preterita ſed ꝛ futura repellit. Nã ꝛ tẽtãtia propulſat vitia: ꝛ nõnulla ſic pimit: ut aut raro: aut nunq̃ꝫ venenatũ poſſint erigẽ caput. Sic pena facit pro nobis aduerſus culpã: ut vel oĩno nõ ſit vł ſit minor. culpa vo nihilominus agit vt aut nõ ſit: aut minor ſit pena: nõ quidẽ ꝙ oino nõ ſit: ſiue q̃ꝫtitate ſua minuat ꝙ nullatenus expediret: ſꝫ vt nõ ſit pena: aut minor ſit pena. vꝫ aut nõ ſit aut minus ſit oneroſa. Quiſqs enim ꝑfecte ſenſerit onus peccati: ꝛ aie leſionẽ: aut parũ ſentiet: aut ex toto non ſentiet corporis pe

nam:nec reputabit laborem quo nouerit peccata deleri p̄terita:futura caueri. Nunqd ad laborē creati ſum⁹? Abſit.
B Nā licet homo ad laborē natus: ſed minime ad laborē creatus eſt. Natiuitas in culpa eſt: nō ⁊ in pena. Aliena ab vtriſq; p̄ma creatio:qꝛ ſicut nō culpā ita nec penā deus fecit. Itaq; laborāte corpore:mēs quoq; ipſa ſuo intēta ſit operi ⁊ non vacet. Cauſam laboris cogitet in labore: vt ipſa ei pena quā patitur culpam pro qua patitur repreſentet: dum videt vulnerū ligaturā:ipſa ſub pānis vulnera meditet̄. Huiuſmodi ſiquidē cogitatione humiliamur ſub potēti manu dei:⁊ dulci quadā pietate mēs plena miſerabilē ſe exhibet in oculis eius.

¶ De duob⁹ laterib⁹ ſcale. In dictis qbuſdā. Cap. xlvj.

A Oportet nos domare carnē:calcare mūdum: vt voluptatē corporis declinātes:caueamus nihilomin⁹ ſeculi vanitatē: totū nimirū qd a via vite ⁊ diſciplīe deterret filios huius ſeculi:totū qd exercet interim ſeruos dei in his duobus eſt. Hec ergo ſint latera ſcale. Vilitas ⁊ aſpitas quibus deinceps interne virtutes ⁊ grē gradus firmiter īſerātur. Eſt enim videre homines mūdi ſpernētes gloriam:fauorē calcantes populi: nō deſiderātes humanū diem ſed nō adeo fortes in tolerantia corporalis moleſtie: non adeo reicientes mollia: non adeo carnis illecebras ſuperātes. Quid iſtos dixerim:niſi latus alterū nō tenere? Porro vni tm̄ lateri innitētis piculoſus nimis aſcenſus:⁊ p̄xunus eſt ruine. Quod ſi piclitat̄ qui
B circa carnē videt̄ pluſqꝫ oporteat infirmari:licet mūdi reſpuat gloriā nec cōtumelijs commouet̄:pfecto longe onerabilius eſt piculū:⁊ multo magis inexcuſabile ſiqs forte licet caſtigans vtiliter corpus ſuum:⁊ parcens eius affectioni.inueniat̄ tamē minus reſiſtēs glorie deſiderio:minus patiēs iniuriarū:minus puritatis ⁊ ſolide humilitatis habēs:min⁹ īmunis a ſeculi vanitate. Sane vbi ſtabilieris ⁊ firmaueris in corde tuo:⁊ aſperitatē corporalis abſtinentie:ac laboris amplecti:⁊ omni vilitate ⁊ extremitate cōtentus eſſe bona ſunt latera:ſecure iā inſere gradus exercitij ſpūalis: vt totū qd mundo ⁊ carni ſubtrahis ſtudio pietatis impendas:oblitus etiam que retro ſunt ⁊ extēſus in anteriora vt aſcēſionibus diſpoſitis de virtute proficias in virtutem:vt videre domini deorum in ſyon merearis.

¶Quod duob⁹ modis ſe de/
bet vnuſquiſqꝫ irreprehẽſibi/
lem exhibere coraꝫ deo ꝛ ho/
minibus. In ſnijs. Cap. xlvij.

A Debet vnuſquiſqꝫ qꝫtuꝫ
poteſt irreprehẽſibileꝫ
ſe exhibere. Primũ gdem co
rã deo. Deinde coram homi/
bus. Et notãdũ ꝙ tribus mo
dis ꝓuidẽtur bona coraꝫ ho/
minib⁹: habitu: actione: ꝛ ſer
mone. Habitu ne ſit notabi/
lis: actione ne ſit reprehẽſibi
lis: ſermone ne ſit contẽptibi/
lis. Tribus etiam modis co/
ram deo: cogitatione: affecti/
one: ꝛ intentione. Nam ꝛ co/
gitatio debet eſſe ſancta: ꝛ af/
fectio pura: ꝛ intentio recta.
Sũt autẽ iſta. i. cogitatio: affe
ctio: ꝛ intentio in aĩa: ſed in
ea quoqꝫ ꝓprijs ſingula locis
diſtincta videnť. Nam cogita
tio in memoria: affectio in vo
luntate: intẽtio in rõne ꝯſtit.
B In anima ſi peccatũ ſuggeriť
memorie per cogitationem:
nullũ tamẽ prebuerit aut vo/
luntas affectum: aut delibera
tio ipſa cõſenſum: fateor qui/
dem deformitas eſt. Ceterum
ꝛ ſi neuus eſt: ſed nõ morbus.
ꝙ ſi voluntas quoqꝫ ipſa iam
ſenſu delectationis afficiť. re/
ſiſtit tamẽ adhuc deliberatio
rõnis infirmať quidẽ ſed non
dum moritur aĩa. Tunc enim
mori diciť quãdo ꝛ ipſa ratio
ad peccatum per intẽtionem
curuať. In ceteris ſiqdẽ. i. me/
moria ꝛ voluptate nõ eſt ita
ĩtolerabile: ſi vel memoria re
cipit quãdoqꝫ uagã cogitatio
nem: vel volũtas impurã affe
ctionem. Hoc vͦo grauiſſimuꝫ
eſt ꝛ oĩno dãnoſuꝫ: ſi vnqꝫ rõ
ꝑdiderit ĩtẽtiõis rectitudinẽ.

¶De duplici cõuerſione. ſ. ex
teriori ꝛ interiori. In Ser/
mo. ieiu. Capitulũ. xlviij.

Corporis cõuerſio ſi ſo/ A
la fuerit erit nulla. For
ma ſiquidem conuerſionis eſt
non veritas vacuam veritate
gerens ſpem pietatis. Miſer
homo qui totus ꝑgens in ea
que foris ſunt: ꝛ ignarus inte
riorum ſuorũ putans ſe aliqd
eſſe cum nihil ſit ipſe ſe ſedu/
cit. Exteriorẽ quippe ſuperfi/
ciem intuẽs: ſalua ſibi oĩa ſu/
ſpicať: nõ ſentiens vermẽ oc/
cultũ qui ĩterna corrodit. Ui Inf. d aſcẽ.
deas enĩ interdũ ſic palliatũ
hominẽ vt ſeducat etiã ſemet
ipſum: ſolas mouet man⁹ ad
opera mandatorũ corde peni
tus arido: ductus cõſuetudi/
ne quadã. In corde enim ſer/
uus eſt ꝓprie voluntatis cul/
tor auaritie: glorie cupidus:
ambitionis amator. Aut hec
omnia: aut ſingula queqꝫ vi/
tia intus fouens: ꝛ mẽtiť iniq
tas ſibi: ſꝫ de⁹ nõ irridet. Attẽ Inf. d ieiu.
dẽ ſolerter qd diligas: qd me/
tuas: vnde gaudeas: aut triſte
ris: ꝛ ſub habitu religiõis ani

mum ſecularem ſub pãnis cõ-
uerſionis inuenies cor puer-
ſum. Totum enim cor in his
quatuor affectionibus eſt: ⁊ de
eis accipiendũ puto ꝙ dicit̃
vt i toto corde tuo ꝯuertaris
ad dñ̄z. Cõuertat̃ ꝓinde amor
tu⁹: vel nihil oĩno diligas ni-
ſi xp̃m: aut certe pp ipſuz. Cõ-
uertat̃ ẽt ad ipuz timor tu⁹: qꝛ p
uerſus eſt timor oĩs q̃ metuis
aliqͩ p̃ter ipſuz: aut nõ pp ip-
ſuz. Sic ⁊ gaudiũ tuũ ⁊ triſti-
tia eque ꝯuertat̃ ad ip̃m. Hoc
autez ita fiet ſi nõ niſi ſine euz
doleas aut leteris. Quid eniz
peruerſum magis q̃ȝ letari cũ
maleſeceris: ⁊ in rebus peſſi-
mis exultare? Sz ⁊ ea que ſm
carnẽ eſt triſtitia: mortẽ ope-
ratur. Si pro tuo aut ꝓximi
peccato doles bñ̄facis: ⁊ hec
triſtitia eſt ad ſalutẽ. Si gau-
deas ad munera grẽ: h̃ gaudi-
um factũ eſt: ⁊ ſecurum in ſpũ
ſcõ. Debes in dilectiõe xp̃i fra
ternis ꝯgaudere ꝓſp̃itatib⁹ ad
uerſitatib⁹ ꝯdolere. Uerũ ne
ipſa qdẽ corpalis eſt paruipẽ-
da ꝯuerſio: qꝛ ſpiritalis hui⁹
admicl̃n noſcit̃ eẽ nõ puum.

¶De volũtate ⁊ ope. In. ſ. de
feſtis. ſ. ſtephani ⁊. ſ. Io. c. xlix.

A Conſiderẽt hi q de vo-
lũtate ⁊ ope cõtẽtioſis
ſolẽt diſputatiõib⁹ corrixari.
Cõſiderẽt ⁊ aduertãt neutrũ
negligi oportere: vbi nõ vti-
nã deeſſe facultas. ꝓſertim cũ
vtrũqȝ ſine altero: vbi tamen
facultas deeſt ſalutem ꝓferre
poſſit. Hoc quoqȝ firmiter te-
neãt ꝓdeſſe qd̃ opus ſine vo-
lũtate: nõ aũt ꝯtra volũtatez.
vt vñ̄ ſaluant̃ ĩfantes: ide ma
gis dãnantur ficte accedẽtes.
Nihilomin⁹ in qbuſdaȝ volũ B
tas ſine ope ſufficiẽs. nõ autẽ
ꝯtra op⁹. vbi cã. Rapiat̃ quis
in bona volũtate: ſz necdũ ꝑ-
fecta: necdũ idonea martyriũ
ſuſtinere: qs illi audeat ꝑ hac
impfectiõe negar̃ ſalutẽ? For-
te eni ꝓpterea nõ finit̃ in illã
graue tẽtationẽ venire ne de-
ficiat ⁊ dãnet̃. Nimirũ ſi i hac
tã infirma volũtate iduceret̃
in eã que ſupra ip̃m eſt tenta-
tionẽ: niſi volũtas roboretur
qs illũ dubitet defecturũ ne-
gaturũ: ⁊ ſi in eo mori ꝯtige-
rit ẽt ꝯdẽnãdus? In ea igit̃ ip
fecta volũtate in q̃ ſaluat̃: vbi
deeſt facultas opis: iã nõ poſ-
ſet ſaluari ꝓpter defectũ ope
ris uel opus defectiõis. Idez
võ ⁊ in ignorãtia poſſet acci-
dere. Agamus ꝓinde gratias
benigniſſimo ⁊ largiſſimo ſal
uatori q humane ſalutis occa
ſiones tã copioſa charitate ꝑ
quirit. Ut in his voluntatẽ ⁊
opus in his ſine ope volũtas
in his ẽt ſine voluntate opus
ſalutis inuenire letetur.

¶De timore ⁊ iuſtificatione.
In epiſtola ad Thomam pre-
poſitũ de here. Capitulũ. L.

A Precedit timor vt ſeq̄tur iuſtificatio. Forſitā ergo timore vocamur: amore iuſtificamur. Audiat ergo in ſui vocatione peccator qd timeat. Et ſic accedens ad ſolē iuſtitie videat illuminat⁹ qd diligat. Quid nāq̄ eſt illud? Miſericordia dn̄i ab eterno vſq̄ in eternū. ſ. t. e. ab eterno ꝓpter p̄deſtinationē: in eternum ꝓpter beatificationem. Altera carens principio: altera neſciens finem. Siquidē quos ab eterno p̄deſtinat: in eternum beatificat. intercedēte ſane media vocatione vna cum iuſtificatione dūtaxat in adultis. Sic ad ortū ſolis iuſtitie ſacramentū abſconditū a ſeculis de p̄deſtinatis ꝛ beatificandis emergere quodāmodo icipit ab abyſſo eternitatis: dum quiſq̄ vocatus: p timorē iuſtificatus per amorem: preſumit ſe quoq̄ de numero eſſe beatorū. ſciens nimirū: q꞉ quos iuſtificauit: ꝛ illos magnificauit. Quid enī? audit ſe vocari: cū timore concutiꝭ: ſentit ꝛ iuſtificari cum amore perfundiꝭ. Et de magnificatione diffiditur initiatur: puehitur de ſola cōſumatione deſperabit? Nēpe ſi initiū ſapiētie timor dn̄i: in quo dicta eſt noſtra eē vocatio: qd̄ niſi prouectus in ſapientia eſt amor dei: is dūtaxat qui īterim ex fide eſt: ex quo noſtra fit ꝛ iuſtificatio? Quid itē niſi cōſumatio in ſapiētia eſt ipa quā in fine ſperamus de diuina illa ꝛ deifica viſiōe gl̄iatio.

¶ De duplici abyſſo. In epiſtola ad Thomam prepoſitū de beuerla. Capitulū. lj.

Sic abyſſus abyſſum inuocat in voce cha. ſ. cū in terrore iudiciorum ſuorū īmēſa illa eternitas: eterna īmenſitas: cuius ſapientie nō eſt numer⁹: cor hominis prauū ꝛ inſcrutabile mira ſua bonitate ꝛ potētia educit in admirabile lumē ſuū. verbi gratia. Ponamus hominē in ſeculo ſeculi adhuc ꝛ ſue carnis amore retentū. Et cū terreſtris hominis imaginē portat incubātē terrenis nil de celeſtib⁹ cogitantē: quis hūc nō videat horrēdū circūfuſū tenebris: niſi qui in eadē vmbra ſedet. quippe cui nullum adhuc ſue ſalutis ſignū eluxerit. eni necdum in aliquo interna teſteꝭ inſpiratio: an de ſe boni quippiā eterna teneat predeſtinatio? At vō ſi ſupna eū miſeratio dignāter quādoq̄ reſpexerit: īmiſeritq̄ ſpiritū cōpūctionis quatenus īgemiſcat: ꝛ reſipiſcat: mutet vitā: domet carnē: amet proximum: clamet ad dn̄m: ꝓponatq̄ de cetero viuē deo nō ſeculo. ex qua deinde ſuperni

luminis gratuita viſione ⁊ ſubita mutatione dextere excelſi: agnoſcat ſe merito q̃dez iã nõ ire: ſed gratie filiũ. q̃ppe q̃ paternũ erga ſe diuine bonitatis experit affectum q ſue vtiq3 hactenus in tãtũ latuerat vt nõ ſolũ nõ neſciret vtrũ nam dign° amore an odio foret. verũetiã odium magis ⁊ nõ amorẽ ꝓpria cõuerſatio teſtaretur. Erãt eni tenebre ad huc ſup faciẽ abyſſi. Nõne is tibi videt quaſi de abyſſo profundiſſima ac tenebroſiſſima horrende ignorãtie in aliam q̃dam trahi abyſſum e regione amenã: ⁊ lucidam deitatis eterne? Et tũc demũ quaſi diuidit lucem a tenebris. tũ peccator ſole illuceſcente iuſtitie abiectis operibus tenebrarũ induitur arma lucis: ⁊ is quẽ vita prior ac ꝓpria ↄſcientia tanq3 reuera filiũ gehẽne deputauerat ardoribus ſempiternis ad tantam viſitãtis ſe orientis ex alto dignationez reſpirans: gloriã etiã3 incipit p̃ter ſpem: in ſpem glorie filiorũ dei: q3 iam nimirũ e vicino reuelata facie exultans nouo in lumine ſpeculatur.

¶ De gemio argumẽto amoris erga nos. vbi. ſ. Capl'3. lij.

Nemo ſe amari diffidat qui iam amat: libenter dei amor noſtrũ quem preuenit ſubſequit. Na3 quõ remanere pigebit quos amauit: ⁊ nedum amãtes? Amauit inq̃ amauit. Habes eni dilectiõis pignus ſpũm. Habes ⁊ fidelẽ teſtem ieſum: ⁊ hũc crucifixũ. O geminu3 ipſumq3 firmiſſimum erga nos dei amoris argumentũ: chriſtus moritur ⁊ meret amari. Spũs afficit ⁊ facit amari. Ille facit: cur ametur: iſte ut amet. Ille multum dilectionem ſuã cõmendat in nobis: iſte ⁊ dat. In illo cernimus q amemus: ab iſto ſumimus vnde amemus. Charitas igit ab illo occaſio: ex iſto affectio. Quãta cõfuſio dei filium ingratis oculis cernere morientẽ: q ſiquidẽ facile cõtingit ſi deſit ſpũs. Hũc ergo quia charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritu3 ſanctũ: qui dat° eſt nobis amati amamus amãtes: amplius meremur amari. Cu3 ergo teneamus geminũ noſtre ſalutis inditium. gemina3 ſanguinis ⁊ ſpũs effuſionẽ neutra ſine altera ꝓdeſt. Na3 nec ſpũs datur niſi credẽtibus in crucifixũ: nec fides valet ſi nõ operatur ex dilectione. Dilectio autem donum ſpiritus eſt.

¶ De duplici conſilio bonorum ⁊ malorum. vbi ſupra. C. liij.

Cum mors anime peccatum ſit: vita ei° ſine dubio iuſtitia eſt: quoniã iuſtus ex fide viuit. iuſtus autẽ quis

eſt niſi qui amãti ſe deo vicem
A repẽdit amoris? Qḋ nõ fit ni-
ſi reuelãte ſpũ per fidẽ hoi et-
num dei ꝓpoſitũ ſup ſua ſalu-
te futura. Que ſane reuelatio
nõ eſt aliud q̃ʒ infuſio grẽ ſpi-
ritualis: per quã dũ facta car-
nis mortificanť: hõ ad regnũ
ꝑparať ſimul accipiẽs in vno
ſpiritu: ⁊ vñ ſe pſumat ama-
tum: ⁊ vñ redamet ne gratis
amatus ſit. Hoc itaqʒ eſt id ſa
crũ ſecretũqʒ cõſiliũ ꝙ a pr̃e fi
lius in ſpũ ſancto accipiẽs ſu-
is quos nouit per eũdem ſpi-
ritum iuſtificãdo eos coicat:
⁊ coicãdo iuſtificat: qñ id gſqʒ
accipit in ſui iuſtificationẽ ut
icipiat ⁊ ipſe cognoſcẽ ſicut ⁊
cognit⁹ eſt: cũ vʒ dať ⁊ ipſi ꝓ-
ſentire aliqd de ſua ipſius fu-
tura btitudine: queadmoduʒ
ab eterno latuit in ꝑdeſtinati
one. pleni⁹ appariturũ in bti-
ficante. De qua tñ iaʒ pcepta
ſumet ex pte notitiã: vt interi
quidẽ glorieť in ſpe: nõdũ tñ
in ſecuritate. Quã miſerandi
qui ad tam iocũdũ iuſtoꝝ con
ſiliũ nullũ adhuc tenẽt ſue vo
cationis teſtimoniũ. Sed ha-
betis ⁊ vos o infelices amato
res ſeculi: male ſecuri veſtruʒ
ſeorſum a iuſtis ꝯſiliũ. Squa
ma cõiungiť ſquame: ⁊ nõ eſt
ſpiraculuʒ in vobis. Habetis
inq̃ʒ ⁊ vos impij coicatũ adin
uicem cõſiliũ: ſed plane aduer
ſus dñm ⁊ aduerſus chriſtum
eius. Etenĩ ſi dicẽte ſcripturã C
pietas eſt cultus dei. pfecto
quiſqʒ amat plus mũdũ q̃ʒ de
um: ipſius atqʒ idolatra eẽ cõ
uincitur: colẽs ⁊ ſeruiẽs poti-
us creature q̃ʒ creatori. Mã-
tib⁹ aũt vt dictũ eſt ſcis atqʒ i
pijs ſuũ ad ſe gbuſqʒ ꝯſiliũ: ma
gnum ꝓculdubio iter vtroſqʒ
chaos firmatũ eſt. Nam quõ
iuſtus longe ſe facit a ꝯſilio ⁊
concilio malignantiũ: ita nec
reſurgũt ipij in iudicio: neqʒ
peccatores in cõſilio iuſtoꝝ.
¶De profectu ⁊ defectu. In
epiſtola ad gartinum abbatẽ.
Capitulum. iiij.

Perfect⁹ nõ habet quo A
ꝓficiat: ſed qui ꝓficit eo
ipſo ꝙ ꝓficit pfectus nõ eẽ cõ
uinciť. Porro vera virtus fi-
nẽ neſcit: tpe non clauditur.
Nunq̃ʒ iuſtus arbitrať ſe cõ-
cõprehẽdiſſe. nunq̃ʒ dicit ſa-
tis eſt: ſed ſemper eſurit ⁊ ſitit
iuſtitiã: ita vt ſi ſemp viueret
ſemp q̃tuʒ in ſe eſt iuſtior eſſe
cõtenderet: ſemp de bono in
melius ꝓficere totis viribus
conareť. Nõ eni ad annũ vel
ad tẽpus inſtar mercẽnarij: ſʒ
in eternũ diuino ſe mãcipiat
famulatu. Proĩde iuſtitia ei⁹
nõ aliq̃ʒto tpe ſed in ſeculum
ſeculi. Sempiterna itaqʒ iuſti
eſuries: ſempiternaʒ meretur
refectionẽ: ⁊ lʒ in breui conſu B
mietur pro tẽpore iudicatur:
tamen expleſſe tẽpora multa

pro virtutis ppetuitate. Quo
rum deniqꝫ patet tpis breui-
tas bonorū piudice deuotio-
ne que ptinacē reproborū ma
litiā excuſare nō ſufficit. Ob
hoc eni pculdubio inflexibi-
lis ⁊ obſtinate mētis punitur
eternaliter malū: lʒ tpaliter p
petratū: qꝛ qđ breue fuit in tē
pore: in ope longū eſſe cōſtat
ptinaci volūtate: ita vt ſi nun
qꝫ moreref: nunqꝫ velle pec-
care deſineret: imo ſemp viue
re vellet vt ſp poſſet. Itaqꝫ in
indefeſſuʒ pficiēdi ſtudiū ⁊ iu
gis conatus ad pfectionē pfe
cto reputaf. Qđ ſi ſtudere pfe
ctiōi eē pfectū eſt: pfecto nol-
In epla le pficere deficere eſt. Non eſt
ad abba. luc. ſtare oino: neqꝫ in icerto hui⁹
ceſſiōis mortalis vite qcqꝫ in eodē ſta
cōgregātis. tu pmanet. Aut aſcēdas neceſ
ſe eſt aut deſcēdas. ſi attendas
ſtare ruas neceſſe eſt. Mini-
me pro certo eſt bon⁹ q meli-
or eē nō vult: ⁊ vbi icipis nol-
le fieri melior, ibi deſinis eſſe
ēt bon⁹. Hinc plane colligif
q nolle pficere: nō niſi deficē
in epla eſt. Vidit ſcalā Jacob: ⁊ in ſca
ad gar la angelos vbi nullus reſidēs:
tinium abbatē. nullus ſubſiſtēs apparuit: ſed
vel aſcēdere vel deſcēdere vi
debanf vniuerſi: qten⁹ palam
daref itelligi iter pfectū ⁊ de-
fectū in hoc ſtatu vite morta-
lis: nihil mediū iueniri. Sed
quō ipſuʒ corpus noſtrū cōti
nue aut creſcere ꝯſtat aut de-
creſcere: ſic neceſſe ſit ⁊ ſpūm
aut pficē ſemper aut deficere.

¶ De duplici ꝯſideratiōe ſui. In dedicatione. Caplm. lv.

Nonnūqꝫ de aīa mea co- A
gitans: videor mihi in
ea: fateor velut duo quedā cō
traria iuenire. Sed ipſaʒ put
in ſe eſt ⁊ ex ſe iuxta rei verita
tem intueor: nihil de ea veri⁹
ſentire poſſuʒ qꝫ ad nihiluʒ eē
redactā. Quid mō neceſſe eſt
ſingulas eius miſerias nume-
rare. qm̄ ſit onerata peccatis:
offuſa tenebris: irretita illece
bris: pruriēs ꝯcupiſcētijs: ob
noxia paſſionibus: impleta il
luſionib⁹: pna ſemp ad malū:
in vitiū oē pcliuis: poſtremo
totius cōfuſiōis ⁊ ignominie
plena? Facile ē cuiqꝫ nrʒ ſi ſua
pleni⁹ vniuerſa ⁊ ſine diſſiīlati
one veſtiget ⁊ iudicet ſine ac-
ceptiōe pſone atteſtari p oīa
apſice vitati: ⁊ libet pclama-
re: q ſe putat aliqđ eē cū nihil B
ſit: ipſe ſe ſeducit. Quid eſt hō
qꝛ magnificas eū. ait fidelis ⁊
deuota cōfeſſio. aut qd appo-
nis erga eū cor tuū? Quid? ſi-
ne dubio vanitati ſilis factus
eſt homo: ad nihilū redactus
eſt homo: nihil eſt hō. Quo-
modo tamē penitus nihil eſt
qꝫ magnificat deus? Quomo
do nihil apud quem appoſi-
tum eſt cor diuinum. Reſpi-
remus fratres: ⁊ ſi nihil ſu-
mus in cordib⁹ noſtris: forte

in corde dei poteſt aliquid latere de nobis. O pater miſericordiarū: o miſerorū pater: quia apponis eos erga cor tuum. Scio ſcio vbi eſt theſaurus tuus: ibi eſt cor tuū. Quō ergo nihil ſumus ſi theſaurus tuus ſumus. Oēs gētes quaſi nō ſint ſic ſunt ante te: ꝛ tanꝗ̄ nihil ꝛ inane reputabuntur. Sic quidē ante te: ſed non ſic intra te. Sic in iudicio veritatis tue: ſed nō ſic in affectu pietatis tue. Nimirū vocas ea q̄ nō ſunt tanꝗ̄ ea que ſūt ꝛ nō ſunt: ergo q꞉ que nō ſunt vocas: ꝛ ſunt q꞉ vocas: lꝫ eni nō ſint q̄tū ad ſe: apud te tñ ſunt vtiqꝫ iuxta apl'm. nō ex operi-
E bus: ſed ex uocatione. Sic nimirū ſic conſolaris in pietate tua quē in veritate tua humiliaſti: vt magnifice dilatef in tuis q merito anguſtiaf in viſceribus ſuis. Quid eſt inquit hō: q꞉ magnificaſ eū? Magnꝰ itaqꝫ ſed in illo. ſiquidē magnificatus ab illo. Aut quō nō magnus apud illū: cui tā magna eſt cura de eo? Propterea ſane geminā illā cōſiderationē alterā quidē iudicij ꝛ veritatis, alterā vō nō incōgrue vocari credimꝰ fidei ꝛ pietatis. Nec mirabere in humanis q̄litatibus tā diſſimilia reperiri: ſi ſolerter aduertas q̄ꝫta ꝛ in ipſa eius ſubſtātia cōueniſſe videſ diuerſitas naturarū. Quid eni vita ſublimius: qd vō humilius limo terre? Quā pfecto tam diſcoherētium in homine coherētiā rerū: ipſos quoqꝫ ſapiētes ſeculi huiꝰ arbitror nō latuiſſe. Et hoiem diffinierūt rōnale ꝛ mortale. mirabilis ſiquidē copula rōnis ꝛ mortis. Mira ſocietas diſcretionis ꝛ corruptionis. D
Sic nimirꝫ: ſic in cordibus: ſic in affectibus: ſic in ſtudijs hominū nō minor forte ꝛ amplior cōtrarietas inuenif: ut ſi totam prauitatē ſeorſum intuearis: ac rurſum qcquid boni videtur ineſſe cōſideres ſingulatim plenū cēſeas eſſe miraculo ꝙ tam aduerſa ꝯueniūt. Jam ſi in vtraqꝫ cōſideratiōe diligēter inſpeximus nos qd ſimus: imo in vnaquaqꝫ nihil: in altera q̄ꝫ magnificati. quippe pro qbus etiā ſollicitudieꝫ gerat tanta maieſtas: ꝛ cor ſuum appoſuit erga nos: puto tēperata videſ gloriatio nr̄a: ſed forſitā magis aucta eſt ſolidata: tamen ut nō in nobis: ſed in domino gloriemur. B

¶ De duplici pudore. i li. de laude noue militie. Cap. lvj.

Et pudor adducēs peccatū: ꝛ pudor adducēs gloriā. Bonꝰ pudor quo peccaſſe: aut certe peccare ꝯfunderis. Et oīs lꝫ humanus arbiter forte abſit: diuini tñ q̄ꝫ humanū tāto verecūdius re-

uereris aſpectū: quāto ꝛ veri us dn̄s q̄z hominē cogitas puriorem. tātoq̄z eū grauius offendi a peccāte: quāto conſtat lōgius ab illo eſſe omne peccatū. Huiuſmodi ꝓculdubio pudoꝛ fugat obpꝛobꝛiū: parat gloriā: dū aut peccatum oīno nō admittit: aut certe admiſſu: ꝛ penitēdo punit: ꝛ confitēdo expellit. Si tn̄ gloria ēt noſtra hoc eſt teſtimoniū conſcientie noſtre. Q̄d ſi quiſpiaꝫ cōfiteri cōfundit id quoq; vnde cōpungit talis pudoꝛ: peccatū adducit: ꝛ gloriā de conſciētia perdit: qn̄ malū q̄ ex ꝓfundo coꝛdis cōpūctio conat expellere pudoꝛ ineptus obſtruſo labioꝝ hoſtio nō ꝑmittit exire. O verecūdia expers rōnis: inimica ſalutis totius: ignara honoris ꝛ honeſtatis. Ita ne verecūdum eſt homini vici a deo: ꝛ ꝓbꝛo ducit humiliari ſub potēti manu altiſſimi? Sūmū victorie genꝰ diuine credere maieſtati: ꝛ auctoritati matris eſſe nō reluctati ſūmus honoꝛ ꝛ gloria. O peruerſitas nō pudet inquinari ꝛ ablui pudet. Eſt pudoꝛ iuxta ſapiētem adducēs gloriam: ſi videlicet peccare pudeat: ſi nō pudeat vel peccaſſe: ꝛ ita uel ſera gloria nō carebit reducēte nimirum pudore q̄z culpa fugauerat.

¶ De lege ꝛ gratia. Super cāti. Ser. xxx. Capitulū. lvij.

Non ſicut gratia: ita ꝛ lex: q̄z diſſimili vultu ad omnē ꝯſcientiā ſe offerūt: ſuauitas huius ꝛ auſteritas illius. Quis ſane ex equo reſpiciat cōdēnātem ꝛ ſolātem: reposcētem ꝛ ignoſcēteꝫ: plectātem ꝛ amplectētem. Nō pari acceptabit voto: vmbꝛa: ꝛ lux ira: ꝛ pax: iudiciū ꝛ miſericoꝛdia: figura ꝛ veritas: virga ꝛ hereditas: frenū ꝛ obſculum. graues deniq̄z moyſi manus teſtibus aaron ꝛ hur. Graue legis iugū teſtibus ipſis apoſtolis: qui hic ꝛ ſibi ꝛ patribꝰ ꝛ imꝑtibile clamitant. graue iugū ꝛ vile ꝑmiū. Nam terra eſt in ꝓmiſſione: ueruꝫ tu mater eccleſia ꝓmiſſioneꝫ habēs vite: que nūc eſt ꝛ future facile in duplicem gratiā obtines ab vniuerſis te recipi: ꝛ ꝓpter iugum ſuaue: ꝛ ꝓpter regnū ſublime. Pulſa de ciuitate ab vniuerſitate exciperis: dum ſic ꝓuocat q̄ ꝓmittis: vt q̄ imponis non terreat.

¶ De duplici gn̄e ꝑceptoꝝ in ſnijs q̄buſdā. Capitulū. lviij.

Duplex in lege veteri ꝑceptoꝝ genus iuenio. Sunt enim moralia quedam vt eſt. Nō cōcupiſces: nō adulterabis: honora patreꝫ tuū ꝛ his ſimilia. Sunt etiā figuratiua ꝛ vmbꝛatilia quedam: vt eſt taurorum imolatio: ꝛ ſan

guis hyrcoꝝ. Uerũtñ carna-
lis ille ppl's: nec illa iplere po
terat: nec in his obtinere ſalu-
tẽ. Que eni ꝯña rõnis vt hoĩe
peccãte aries mactaret. Mo-
uerat dñs iudeoꝝ corda car-
nalia. vñ ꝛ carnalia tradidit
eis ſacra: que nõ pñt iuxta cõ-
ſciẽtiã pfectũ facere ſeruiẽtes
in iuſtitijs carnis. Uenit pin-
de plen⁹ grã ꝛ vitate xp̃s dñs
nr̃: vt ex hoc iã mortalia qdez
ipleanť p graz. que vo vmbra
tilia ꝛ miſtica fuerãt: reuelata
veritate deinceps nõ ad lr̃am
obſeruenť: ſed ſine ſpz ſpũali
ter intelliganť. Propterea iã
nõ aries vel taurus hoĩe pec-
cante mactať: ſed viua corpo
ris hoſtia rõnale ꝛ acceptabi
le ſacrificiũ in ieiunijs ꝛ labo
ribus veniam pariter mereã-
tur ꝛ gratiam.

¶ De duplici ira dei. Sup cã-
ti. Ser. xlij. Capl'm. lix.

A Si zelus dñi te deſeruit:
et amor: nec eris amore
dignus q idignus caſtigatiõe
cẽſeris. Tũc eni magis iraſciť
de⁹ cũ nõ iraſciť. Miſereamur
ipio ingt ꝛ nõ diſcet facere iu
ſtitiã. Miſericordiam hãc ego
nolo. Sup oẽm iraz miſatio
iſta: ſapiẽs mihi vias iuſtitie.
Uolo iraſcaris mihi pr miſeri
cordiarũ: ſz ira illa q corrigis
deuiũ: nõ q excludis de via. Il
lud tua nobis benigna aiad-
uerſio parit. h formidoloſa nu
trit diſſiatio. Mõ cũ neſcio ſz
cũ ſentio te iratũ: tũc maxime
ꝯfido ppitiũ. Eteni cũ iratus
fueris miſicordie recordabis.

¶ De duob⁹ diebus. In Ser.
de vigilia dñi. Capi'm. lx.

A Secũdũ exiſtiationẽ me
az duo ſũt dies. Prim⁹
q a primi hoĩs lapſu labiť uſ-
qz ad finẽ mũdi. dies cui ſci ſe-
pius male dixiſſe noſcunť. ab
illa eni lucidiſſima die in q cõ
dit⁹ eſt adã eiect⁹ ẽ: ꝛ in haruz
rerũ ꝯtruſus anguſtias: diẽ te
nebroſuz icurrit pene a lumie
vitatis extict⁹. In hac die na
ſcimur vniuerſi: ſi tñ dies d: ꝛ
nõ poti⁹ nox noiari: niſi q lu
mẽ rõnis q̃ſi qzdã ſcintillã no
bis iſupabilis illa miſicordia
derelingt. Proptea huic diei sup cã. 6 lxxvij
maledixere ſci: bruẽ optãtes:
ꝛ cito vti i tenebras: q ſit cõ-
tradictiõis ꝛ ꝯtẽtiõis dies: dũ
nõ ceſſet caro ꝯcupiſcere ad-
uerſus ſpz: legiqz mẽti mẽbro
rũ: ꝯtraria lex rebelliõe iſati-
gabili ꝯtradicat. Et tũc ꝛ dei
ceps qs eſt hõ q viuet nõ vide B
bit mortẽ? Dicat p ira qs: ego
nõ min⁹ p miſicordia dictuz
putẽ ne electos. ſ. pp qs oia fi-
unt: diu diffatiget moleſta cõ
tradictio q captiui ducunť: ꝛ
ipſi in lege pcti q eſt in mẽbris
ipſoꝝ. Morẽt nimirũ: egerri-
meqz ferũt turpẽ captiuitatẽ In s. 6 vigi. d.
ꝛ triſtẽ ꝯtẽtionẽ. Scda vo di-
es erit in ſplendorib⁹ ſcõꝝ in

perpetuas eternitates:cũ in‑claruerit illð ſereniſſimũ ma‑ne:cui ẽ miſericoꝛdia repꝛomiſſa ⁊ abſoꝛpta erit nox in victoria cũ dimotis vmbꝛis ⁊ tenebꝛis ſplendoꝛ vere lucis ſurſum ⁊ deoꝛſum:intus ⁊ exterius cuncta pariter occupabit.

¶Qð ob duplicẽ cauſam nobis de⁹ miniſtrat tpalia. Sup ps. Qui hitat. v. iiij. Cap. lxj.

TEmporalia nobis pater celeſtis benigniſſima pietate miſtrat ob duplicẽ cãz ſ. ne vel oĩno crederem⁹ ifenſuz ſi iſta negaret:⁊ ſic deſpare mus:vel illoꝝ nimia ſollicitudo ſpũalis exercitij fieret detrimẽtũ. Sine his eni neqꝫ viuere:neqꝫ deo ſeruire eſt. Ceterũ q̃to ſtricti⁹ tãto meli⁹. Diuino militib⁹ ſuis xp̄s ad iferiora tuẽda:carnẽ magnã vt ita dixeri ſtrictitatem atqꝫ penuriam rerũ tpalium donat:nec vult eos illarũ multitudie ꝑgrauari. In ſuperioꝛibus vo ampliorem latitudinẽ ⁊ abundantiam gratie ſpiritualis.

¶De pſpitate ⁊ aduerſitate. In ſ. in cena dñi. Capitlm. lxij.

A VT tẽperãtie eſt ꝓconia ppl'i ⁊ ſeculi hui⁹ pſpa declinare:ſic interduz iuſtitie eſt certa quidẽ diſpẽſatiõe admittere ea. Perſecutio vo ⁊ tẽporalis oĩs aduerſitas pꝛo loco ⁊ tẽpoꝛe pꝛudẽter aliqñ fugienda erit:cũ ⁊ neceſſe fuerit viriliter tolleranda. Et in his qdẽ duobus pſperitatẽ ⁊ aduerſitatez loquoꝛ:hu mana oĩs vita verſaf. Iſtis eni mixtum eſt pꝛeſens ſeculũ nõ ſecularib⁹ tm̃:ſed ſpũalib⁹ ẽt viris. In ſ. ſ ramis palmarum.
Nam ⁊ ſecularib⁹ aliqñqꝫ placent:qñqꝫ q̃ diſplicent videamus accidere. Et ipſis nihilominus ſpãlibus nõ ſemp triſtia:nõ ſemp leta ſuccedũt:ſed eſt veſpe ⁊ mane dies vn⁹. Verũ h iterim dũ pñs ſeculũ manet magis manat ⁊ fluit. Ceterum poſt hoc ſeculũ duo futura ſunt ſecula valde diuiſa ⁊ diuerſa:ita vt in altero nõ ſit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiũ:in altero ſola gratiarũactio ⁊ vox laudis. Interim ſicut amatores mũdi multa patiunf aduerſa, ita nec ipſis ſuis dei oĩa i hoc mundo optata ſuccedunt. In die ergo maloꝝ memores ſũt bonoꝝ ne puſillanimes fiãt ⁊ ipatiẽtes. In die quoqꝫ bonorũ ne imemores ſint malorũ: ne extollanf ⁊ dicãt in abundãtia ſua:non mouebimur in eternũ. Sicut eni ſeculariũ pſpitas occidit ſtultũ ſecl'arẽ ſic pt ⁊ abũdãtia ſpũalis pſpitatis occidẽ idoctũ ſpũalẽ:atqꝫ ita nõ ſpũalẽ. Spũalis qqꝫ diiudicat oĩa:lz eni multos frangat aduerſitas: tñ multo plures extollit pſpitas. Deniqꝫ qꝛ vtrobiqꝫ picl'z ẽ orat ſapiẽs ⁊ dicit. Diuitias ⁊ pauptates

ne dederis mihi: ne forte aut diuitie extollerēt in ſuperbi-
ſ li. ij. offi. am: aut paupertas deduceret in impatiētiā. Qm̄ rar⁹ ſemꝑ extiterit qui nō vel modice in ꝓſperitate animuʒ relaxarit a ſui cuſtodia vel diſciplina: qm̄ h incautis nō fuit ad diſci plinā: ꝙ ignis ad cerā: ꝙ ſolis radius ad niuē vel glaciē?
D Sapiēs Dauid: ſapiētior ſalomon fuit: ſed blādiētibus nimis reb⁹ alter ex parte: alter ex toto deſipiuit. Magn⁹ qui incidēs in aduerſa: nō excidit vel parū a ſapiā: nec mior cui ꝑſens felicitas ſi arriſerit non irriſerit: q̄ʒq̄ʒ felici⁹ inuenies qui ſapiētiā ſibi retinuerūt cō traria fortuna q̄ʒ qui ꝓpitia nō ꝑdiderūt. Preferēdus ille ꝛ magnus eſt cui inter ꝓſpera ſaltē riſus indecētior: aut ſermo inſolentior: aut immoderatior cura: veſtis vel corporis non irrepſerit.

¶ De gemina vnitate bonorum. In Sermo. de aſſumptione. Capitulum. lxiij.

A Unitas bonorū gemina eſt. Alia eſt que iuſtificat. Alia que glificat. illa meritum: iſta ꝑmiū eſt. Unitas que iuſtificat nūc potiſſimū neceſſaria eſt. Ipſa eſt enim decus ſuauitatis: q̄ʒ dulcedine ſacra iſonas. ps. Ecce q̄ʒ bonuʒ ꝛc̄. Ipſa eſt vnitas q̄ʒ ſumma diligētia obſeruandā tradit apoſtolus dicens. Sollicit ſuarē vnitatem ſpūs in vinculo pacis. Seruat autē hoc vnitatis bonū duobus modis ab his qui curā gerūt ſuādi. Debet quiſq; pfect⁹ vnitateʒ habere ad ſeipſum: debet ꝛ ad ꝓximū. Ad ſeipſum per integritateʒ. ad ꝓximū per conformitateʒ. Ois quippe creatura: ꝛ maxime rōnalis debet ſuū ꝑncipiū imitari. Cuʒ igit̄ ds̄ noſter ſit vnus ꝛ idē: atq; in ſeipſo per- B
fectus: nec vllo indigēs: ineſt ei tamē benignitas erga nos: ꝛ amor ex beniuolētia in nos ueniēs. Debem⁹ ꝛ nos qſq; ſibi vn⁹ eē per itegritatem virtutis. ꝛ vnū cum ꝓximis per vinculū dilectionis. Sed hāc vnitatē quā queq; ſibi ipſi diximus debere habere. tria ſūt que ſolēt impedire. Minuetas. Puſillanimitas. Leuitas.
Et nimij qdē ſunt qui putāt ſe poſſe ꝙ nō pn̄t: ꝛ que nō acceperūt pſumūt. puſillanimes cōtrarij ſūt. Nimis leues ſunt ꝛ incōſtātes qui circūferūtur omni vēto doctrine: qbus ꝙ ante placuit nūc diſplicet. Et ꝙ nūc eligūt poſtpaulum reprobabūt. Sed qd ꝓdeſt hec vitia enumerare: niſi etiā doceam⁹ qbus remedijs ea poſſit qſq; in ſeipſo curare? Igit̄ cōtra nimietatem opponēda eſt cōſideratio ꝓprie fragilitatis. Ipſa eſt eni que odioſam C

preſumptionē potiſſimū dei-
cit. Contra puſillanimitatem
habēda eſt diuine poteſtatis
fiducia: vt qđ tuis viribus te
nō poſſe putas ex illius adiu-
torio poſſis. Cōtra leuitatem
exhibēda eſt cōſultatio ſenio-
ris. ne. ſ. doctrinis uarijs ꝛ pe
D regrinis abducaris. Unitas
etiā illa queꝫ habet vnuſqſqꝫ
ad ꝓximū duobus modis ha-
habet᷑: duꝫ ꝛ nos per dilectio
nem tendimus in alterū: ꝛ al-
terius quoqꝫ viciſſiꝫ in nobis
recipimus affectū. Et hec eti
am duobus modis īpedit᷑. ob
ſtinatiōe ꝛ ſuſpitione. Obſti-
natio nō permittit nos ad al
terius cor ingredi. Nec ſuſpi
tio patit᷑ nos credere ab alijs
amari. Et ita fit vt dū nec nos
aliū obſtinati diligimus: neqꝫ
ab alio diligi ſuſpitioni puta-
mus. vnitas que cū ꝓximo
habēda eſt impediat᷑. Uerum
huic duplici morbo duplex
charitas medet᷑. illa. ſ. que nō
ſua querit: ſed iterum illa que
oia credit. habeat obſtinatus
charitatē nō querētē que ſua
ſunt: ꝛ alios diligat. Habeat
ſuſpitioſus charitateꝫ omnia
credentem: ꝛ ab alijs ſe diligi
ſine dubio credat.

¶ De duplici generatiōe. In
Sermone de diligendo deū.
Capitulum. lxiiij.

A Quam diu ſtare pñs cer
nitur ſeculū: in quo ge-
neratio aduenit: ꝛ generatio
ꝑterit: nō deerit celeſtis cōſo-
latio de memoria dei qb⁹ nō-
dum de pñtia plena ꝑfectio ī-
dulget᷑. Juſtum quippe eſt ut
quos ꝑſentia nō delectat: pre-
ſto ſit eis memoria futurorū.
Et qui de rerū fluētiū q̄libet
affluētia deſpiciūt ꝯſolari: re
cordatio illos delectet eterni
tatis. Et hec eſt generatio q̄-
rentiū dñm: querētiū nō que
ſua ſunt: ſed faciem dei iacob.
Dei ergo querētibus ꝛ ſuſpi-
rantibus pñtiam preſto inte-
rim ꝛ dulcis memoria eſt: nō
tamē qua ſatient᷑: ſed qua ma-
gis eſuriāt vnde ſatient᷑. Ueh B
tibi generatio praua atqꝫ per-
uerſa. Ueh tibi pp̄le ſtulte ꝛ ī-
ſipiens: qui ꝛ memoriaꝫ faſti-
ditis ꝛ preſentiam expaueſci
tis. Merito quidē nec nō li-
berari vis de laqueo venāti-
um. Si quidē qui volūt diui-
tes fieri in hoc ſeculo. incidūt
in laqueū diaboli: nec tunc a
verbo aſpero poteris. O ver
bum aſperuꝫ: o ſermo durus.
Jte maledicti in ignē eternū.
At vō gñatio rectoꝝ benedi-
cetur: qui vtiqꝫ cū apoſtolo ſi
ue abſentes ſiue ꝑſentes ꝯten
dunt placere deo. Tūc illa ge-
neratio que nō direxit cor ſuū
ꝛ nō eſt creditus cū deo ſpūs
eius: ſed magis ſperās in icer
to diuitiarū: ſero quidē expe-
riet᷑ q̄ȝ in illius cōparatiōe do

loris iugũ chriſti ſuaue ⁊ on⁹ leue fuerit: cui tanq̃ graui ⁊ aſpero durã ceruicẽ ſupbe ſb duxit. Nõ poteſtis o mihi ſui mãmone ſimul poſt aurũ abire: ⁊ pbare q̃ ſuauis eſt dñs: p inde quem ſuauẽ in memoria nõ ſentitis: aſperũ pculdubio in pñtia ſentietis. Ceterũ fidelis aia ⁊ ſuſpirat pñtiã ⁊ ĩhianter in memoria requieſcit ſuauiter.

¶ De fide ⁊ ſpe. Sup canti. ſ. xxxiiij. Capitulum lxv.

Uiuimus in vmbra chriſti qui per fidẽ ambulamus ⁊ carne ipſi⁹ paſcimur vt
A viuamus. Caro eni chriſti vere eſt cib⁹. at illud ſane donec viuimus iter gentes. Nã iter angelos aliter: qñ iaʒ indifferenti oino felicitate cuʒ ipſis videbimus eũ ſicuti eſt. hoc ẽ in forma dei ⁊ non in vmbra. Quõ nõ eſt eniʒ diſtinctio ei⁹ qui per fidẽ ambulat ⁊ illi⁹ q per ſpẽʒ? ergo iuſtus ex fide viuit. Btũs exultat in ſpeciẽ: ⁊ ideo ſcũs hõ interim viuit in vmbra xpi. Scũs angelus in
B ſplẽdore vultus glorie glĩat. Et bona fides vmbra que lucem tẽperat oculo caligãti ⁊ oculũ pparat luci. Quicquid ſane eſt illõ qõ videt angelus h mihi fidei vmbra ſuat fideli ſinu repoſitũ in tpe reuelãdũ. An nõ expedit tenere uel ĩuo lutũ q̃ nõduʒ capis? Umbra chriſti caro eius: vmbra ei⁹ fides. Quõ mihi nõ obũbret caro qui ĩ miſterio mãduco eã? In vmbra ſumus q̃ʒdiu per fidem ambulam⁹: ⁊ nõ per ſpeciẽ: ⁊ ideo iuſtus in vmbra q ex fide viuit: atq; qui viuit ex intellectu btũs eſt: q: non in vmbra ſed in lumine. Pri⁹ eſt venire ad vmbram: ⁊ ita ad id cuius vmbra eſt ptrãſire. Uide ergo vt viuas in vmbra ei⁹ vt qñq; regnes in lumine ei⁹. Nec eni tm̃ in vmbra hẽt: hẽt ⁊ lucẽ. Ipſe per carnẽ vmbra ẽ fidei: ipſe eſt intelligẽtie lumen per ſpũm: ⁊ caro eniʒ eſt ⁊ ſpũs. Caro in carne manentibus: ſpũs in futuro. Nos vero interim carne chriſti paſci mur: miſteria veneremur: exempla ſectemur: fidẽ ſeruem⁹ ⁊ viuim⁹ pfecto in vmbra. C

¶ De duobus que in intẽtione neceſſaria ſunt. In quibuſdam dictis. Capitulũ. lxvj.

Pura erit intẽtio ſi in oĩ actione noſtra: aut honorẽ dei: aut vtilitatẽ pximi: A aut bonã pſciam queramus. Duo quedã in intẽtiõe neceſſarie requirunf: res ⁊ cauſa. i. qd intẽdas: aut pp̃ter qd. Ex his ſane duob⁹ aie vel decor vel deformitas iudicaf. Uerbi cauſa. Si intẽdat qs animũ inquirende veritati: atq; id ſolo veritatis amore. nõne is tibi videf rem ⁊ cauſaʒ habere

honeſtã? Quod ſi minime q̃dem veritatis deſiderio? ſed aut inanis glorie: aut alteri⁹ cuiuſcũq; cõmodi temporalis obtẽtu in veritate intẽderit: iam ſi vnã partẽ bipartite intentionis videaẜ habere formoſam: nõ tñ vt arbitror dubitabis iudicare: vel ex parte
B deformẽ: cuius alterã partem cauſe turpitudo fedauerit. ſi aũt videris hoĩem nullis honeſtis ſtudijs intẽdẽtẽ: ſed carnis irretitũ illecebris: vẽtri ꝛ luxurie deditũ. quid iſtũ. nonne ex vtraq; parte fetidiſſimũ iudicabis? in eius vtiq; intentione res ꝛ cã reproba inueniẜ. Ergo intẽdere nõ in dñm ſed in ſeculũ ſecularis aĩe eſt: nec vllã prorſus partẽ ſpecioſam habẽtis. Intẽdere autem quaſi in deũ ſed nõ ꝓpter deũ hypocrite plane aĩe eſt: cui⁹ ꝛ ſi vna ps decora videẜ: ꝙ ad deũ qualicũq; intẽtione reſpiciat. ipſa tñ ſimulatio eẽ in ea decorũ exterminat ꝛ magis ꝑ totũ ingerit feditatẽ. Si autẽ
C vel ſolũ: vel maxime vel ob vite pñtis neceſſaria ad deũ cõuerterit intẽtionẽ: nõ quidẽ fece hypocriſis fetidã: puſilla nimitatis tñ vitio dicimus ſb obſcurã ꝛ minus acceptam. Porro itẽdere in aliud q̃ȝ in deum: tñ ꝓpter deũ: nõ ocium marie: ſed marthe negocium eſt. abſit autem ut que eiuſmodi eſt quicq̃ȝ illã dixerim habere deformẽ: nec tñ ad ꝑfectum affirmauerim peruẽiſſe decoris. quippe que adhuc ſollicita eſt: ꝛ turbatur erga plurima: ꝛ nõ põt terrenoꝝ actuũ vel tenui puluẽ non reſpergi. Ergo ſolũ inquirere deũ ꝓpter ipſum ſolũ hoc plane eſt vtraq; bipartite intentionis partem habere pulcherrimã: atq; id ꝓpriũ atq; ſpãle ſponſe chriſti.

De gratia ꝛ libero arbi. In libro de gratia ꝛ libero arbi. Capitulum. lxvij.

Liberũ arbitriũ ſaluaẜ. Tolle liberũ arbitrium nõ erit qd ſalueẜ. Tolle grãm non erit vñ ſalueẜ. Op⁹ ħ ſine duob⁹ fieri nõ põt: vno a q̃ fit altero cui vel in q̃ fit: de⁹ autẽ auctor ſalutis eſt. Liberũ arbitriũ tm̃ capax eſt: nec dare illã nec de⁹ nec cape valet niſi liberũ arbitriũ. Qđ ergo a ſolo deo: ꝛ ſolidaẜ libero arbitrio: tam abſq; conſenſu eẽ nõ põt accipientis q̃ȝ abſq; grã dãtis Et illa grẽ operãti ſalutẽ cooperari dr̃ liberũ arbitriũ dum ꝯſentit. Hoc ẽ dũ ſaluaẜ: Conſentire eni ſaluari ẽ. Proinde pctõris ſpũs ſalutẽ hmõi minime capit ꝙ illi volũtari⁹ cõſenſus deſit: q̃ ſaluanti vȝ deo placide obtẽperet: ſiue iubẽti acqeſcẽdo: ſiue pollicẽti credẽdo: ſiue reddẽti credẽdo.

¶De voluntario conſenſu ⁊ naturali appetitu. vbi ſupra. Capitulum. lxviij.

A Aliud eſt volūtari⁹ conſenſus: aliud naturalis appetitus. Poſterior quippe nobis cōmunis eſt cū irrationalibus: nec valet cōſentire ſpiritui carnis irretitus illecebris. Nūc cōmunē habentes cū beſtijs cōſenſus volūtarius nos diſcernit. Eſt eni habitus animi liberi ſui ſiquidē nō cogitur: nō extorquet. Eſt quippe voluntatis non neceſſitatis: nec negat ſe: nec p̄bet cuiq̄ niſi ex volūtate. Alioquin ſi cōpelli valet inuitus violētus eſt nō volūtari⁹. vbi aūt volūtas nō eſt: nec cōſenſus. vbi ergo cōſenſus ibi voluntas. nō eni eſt cōſenſus niſi volūtarius. Porro vbi volūtas: ibi libertas: ⁊ hoc ꝙ dici puto liberū arbitrium.

¶Quid habeamus ex gratia quid ex libero arbitrio. In libro de gratia ⁊ libero arbi. Capitulum. lxix.

Velle ineſt nobis ex libero arbitrio: nō etiā poſſe ꝙ volumus. Nō dico velle bonū aut velle malū: ſed velle tm̄. Velle eteni bonū profectus eſt: uelle malū defectus. Velle vō ſimpliciter: ipſuꝫ eſt ꝙ proficit vel deficit. Porro ipſum vt eſſet creans gratia fecit: vt proficiat: ſaluans gratia fecit vt deficiat ipſuꝫ ſe deficit. Itaq; liberū arbitriū nos facit volētes: gratia beniuolos. Ex ipſo eſt nobis velle: ex ipſa bonū velle. Queadmodum nāq; aliud eſt timere ſimpliciter: aliud timere deū: aliud amare: aliud amare dn̄m. B Timere quippe ⁊ amare ſimpliciter quidē ꝑlata affectiones: cū additamento aūt virtutes ſignificāt. Ita quoq; aliud eſt velle: aliud velle bonū. Simplices nāq; affectiones inſunt naturaliter nobis tanq̄ ex nobis additamēta ex gratia. Nec aliud profecto eſt niſi ꝙ gratia ordinat: quas donauit creatio: ut nil aliud ſint virtutes niſi ordinate affectiōes. Adeo igit velle quod ⁊ timere: quod ⁊ amare accepimus in cōditione nature: vt eſſem⁹ aliq̄ creatura. Velle aūt bonū quod ⁊ timere dn̄m: quod ⁊ amare deum accepimus in viſitatione gratie vt ſim⁹ dei creatura.

¶De penitentia noſtra cum ipſo ⁊ peregrinatione noſtra ab ipſo. vbi ſupra. Caplm̄. lxx.

A Inq̄ztum cognoſcimus tanq̄ p̄ntia cōtēplātes iam cum dn̄o ſumus inq̄ztum adhuc tanq̄ de futuris ꝓbamus: credētes que nō intelligimus: ſperātes que nō videmus: a dn̄o pegrinamur: ⁊ in corpore. vel aſs. Habem⁹ vnde corpori ⁊ vn̄ dn̄o inherea-

mus. Illud viuificando ⁊ ſenſificando: illū credēdo ⁊ diligēdo. Neq₃ eni preſentior ſpūs noſter ē vbi aīat q̄₃ vbi amat. niſi forte magis eſſe puteť vbi inuit⁹ ex neceſſitate teneť: q̄₃ quo ſpōte ⁊ alacri ferť voluntate. Deniq₃ vbi theſaurus tuus ibi ē ⁊ cor tuū. Itē ſi domimū amans aīa ⁊ ipſo viuit vti corpus ex ipſa. quo pacto q̄ſo pñtior eſſe contendiť: vbi dat q̄₃ vnde accipit vitā. Fons ſiquidē vite charitas eſt: nec viuere aīam dixerim: que ex illo nō auferit. haurire porro quō pōt: niſi pſens fuerit ipſi fonti qui charitas eſt: que de⁹ eſt. Preſens ergo: deo eſt qui deum amat inq̄ᵵū amat. In quo enim minus amat abſens pſecto eſt ab eo. In eo aūt minus amare deū cōuincitur: ꝙ carnis adhuc neceſſitatibus occupatur. Illa v̄o circa corpus occupatio? qd eſt niſi a deo q̄dā abſentato ⁊ abſentatio: qd niſi pegriatio? Et pegrinamur ergo a dn̄o: ⁊ peregrinamur in corpore: cuius noſtra nimirū intentio impeditur erūnis ⁊ curis charitas frangitur.

De virtute ⁊ ſapia. Super canti. ſ. lxxxiiij. Capl̄m. lxxj.

Bonū dei eſt virtus deputanda in datis optimis. Cognita virtus ſapiētia eſt: vnū tamē effectū in anima non habent: ſed ad illius varias ⁊ diuerſas neceſſitates: vel vti diuerſa ſeſe participando accōmodāt: Iuxta quam rōnem aliud eſt animo virtute agi: ⁊ aliō in ſuauitate delitiari. Uigor nāq₃ v̄tutē: ſapiētiā placiditas animi cum ſpeciali quadā ſuauitate demōſtrat. Igiť ſtare: reſiſtere: vim vi repellere: que vtiq₃ in partibus virtutis deputanť. honor quidem: ſed labor eſt. Nō eſt eni₃ idipſum honorē tuū laborioſe defendere: ⁊ quietē poſſidere. nō eſt idē v̄tute agi ⁊ v̄tute frui. Qō virtus elaborat ſapientia fruiť: ⁊ ꝙ ſapia ordinat ⁊ deliberat ⁊ moderatur: virtus exequitur. Sapientiā ſcribe in ocio ait ſapiēs. ergo ſapientie ocia negocia ſunt: ⁊ q̄ ocioſior ſapientia: eo exercitatior in genere ſuo. E regione virtus exercitata clarior eſt: eo quidē pbatior quo officioſior. Et ſiquis ſapientiā veritatis amorē₃ diffinierit: non mihi a vero deuiare videtur. Ubi amor eſt labor nō eſt ſed ſapor: ⁊ forte ſapiētia a ſapore denominať. Nec dixerim rephendēdū ſiqs ſapientiam saporē boni diffiniat. Habet saporē pdidimus ab ipſo pene exortu generis noſtri: ex q̄ cordis palatū ſenſu carnis p̄ualente ſuxit virus ſerpentis antiqui: cepit nō ſapere bonū ac ſapor noxius ſubintrare.

ens ſibi lux vt aſſolet contem platióis ſubtrahit. Quis eni non dico cōtinue ſed uel diu duȝ in hoc corpore manet lumine contemplationis fruat. Et quotiés corruit a ɔtépla tiua totiens in actiuā ſe recipit. Uñ nimirū tanꝗ̃ e vitio familiarius reddimur in id ipſum: quoniā ſunt inuicē cōtubernales he due ⁊ cohabitant pariter. Eſt quippe ſoror marie martha. Neqȝ eniȝ ⁊ ſi a contemplationis lumine cadit: patitur tamen ullatenus incidere tenebras peccati: ſeu ignorātiam ocij: ſane in luce bone operatióis ſe retinens. loquor vobis expimētum meū qui expertus ſuuȝ. ſi quādo ſane cōperi profeciſſe aliquos veſtrum ex meis monitis: tūc nō me piguit fateor curam pretuliſſe ſermonis ꝓprio ocio: ⁊ quieti patienter auellor ab infecūde rachelis amplexib⁹: vt mihi exuberet fructus ꝓfectuuȝ veſtrorum. Charitas enim que non querit que ſua ſunt: id mihi iādudȝ facile perſuaſit: nihil. ſ. deſiderabiliū meor uȝ veſtris ꝑferre vtilitatibus orare: legere: ſcribere: meditari: ⁊ ſiqua ſunt alia ſpūalis ſtudij lucra. Hec arbitrat⁹ ſum ꝑpter vos detrimenta. Hec ſiquideȝ vera ⁊ caſta cōtemplatio habet ut mentem ꝗ̃ diuino igit vehementer ſuccenderit: tanto repleat ȝelo ⁊ deſiderio acquirendi deo qui eū ſitr diligāt: vt ociū cōtéplationis pro ſtudio ꝓdicationis libētiſſime itermittat: ⁊ rurſum potita uotis aliquatenus in hac parte tāto ardētius redeat in idipȝ. quāto ſe fructuoſius intermiſiſſe meminerit. Et iteȝ ſūpto contemplationis guſtu valentius ad ɔquiréda lucra ſolita alacritate recurrit. Ceterum inter has viciſſitudines plerūqȝ mēs fluctuat metuens ⁊ uehemēter eſtuās ne forte alteri hoꝝ dū ſuis affectióibus hinc inde diſtrahit: plus iuſto inhereat: ⁊ ſic in vtrūlibet vl' ad modicū a diuina deuiet uolūtate. Unicū quippe in huiuſmodi remediū ſeu refugiū orō eſt: ⁊ frequēs gemitus ad deū: ut qd: qñ: ⁊ quaten⁹ nos facere velit aſſidue nobis demonſtrare dignetur. D

¶De duobus generibus pariendi in ſpāli matrimonio. Super canti. Sermo. lxxxvj. Capitulum. lxxij.

In ſpeciali mřimonio duo ſunt genera pariēdi: ⁊ ex hoc ⁊ diuerſe ſoboles ſed non aduerſe: cum ſancte matres aut predicando animas aut meditādo intelligētias pariunt ſpūales. In hoc vltimo genere. interdum excedit: ⁊ ſeceditur ēt a corpis A

ſenſibus ut ſe non ſentiat que verbū ſentit. hoc fit cū mens ineffabili verbi illecta dulcedine quodāmodo ſe ſibi furatur:imo rapit atq; elabit a ſe ipſa:vt vbo fruat. Aliter ſane afficit mens fructificans verbo:alr fruēs uerbo. Illic ſollicitat neceſſitas pximi. hic inuitat ſuauitas vbi. Et quidez leta in ple mater:ſ; in amplexibus ſpōſi letior. Cara pignora filioꝝ:ſed oſcula plus delectant. Bonū eſt ſaluare multos:excedere aūt ꝛ cuʒ verbo eſſe multo iocūdius. At qñ h. aut ꝙdiu h? Dulce cōmertiuʒ ſed breue momētum:ꝛ experimētum rarū. O quiſq; curioſus es ſcire qd fit hoc verbo frui:para illi nō aureʒ ſed mētē nō docet h lingua ſ; gra.

¶ De duplici exceſſu. Super cāti.ſ.lxj. Capitulum.lxxiiij.

A Inter medios laqueos in hac vita incedit:qui vtiq; totiēs nō timet quotiēs ſcā aliqua ꝛ vehementi cogitatione aīa a ſeipſa eripit:ſed tamen eo vſq; mēte ſecedat ꝛ auolet:ꝛ hūc cōmunē trāſeat vſum ꝛ cōſuetudinē cogitādi. Eteni fruſtra iacit rete ante oculos pēnatoꝝ. quid eni formidetur luxuria vbi nec vita ſentitur? Excedēte quippe ꝛ anima:ꝛ ſi non vita certe vite

B ſenſu:neceſſe eſt ēt vt nec vite tentatio ſentiat. Utinaʒ hac morte frequēter cadaʒ vt euadam laqueos mortis:vt non ſentiā vite luxuriantis mortifera blādimenta:vt obſtupeſcam ad ſenſum libidinis:ad eſtum auaritie:ad iracūdie ꝛ impatientie ſtimulos:ad angores ſollicitudinū:ad moleſtias curarū. Moriat aīa mea morte iuſtorū:vt nulla illaqet iniuſtitia:nll'a oblectet iniquitas. Bona mors que vitā nō aufert:ſed trāffert in melius. Bona qua nō corpus cadit:ſed aīa ſubleuat: qua ſenſuʒ nō ſopiat:ſed abducat: nō vitam:ſed vite eripiat laqueos. Uerū h hoīuʒ eſt: ſed moriatur anima mea:morte ſi dici poteſt etiā angelorū:vt preſentium memoria excedēs rerum ſe iferiorū corporearūq; nō modo cupiditatibus: ſed ꝛ ſimilitudinibus exuat:ſitq; ei cum illis pura conuerſatio cū quibus eſt puritatis ſimilitudo. Talis vt opior exceſſus aut tm̄:aut maxime cōtempla C tio dicit. Reruʒ etenim cupiditatibus viuendo nō teneri humane virtutis eſt. corpoꝝ vo ſimilitudinibus ſpeculando nō inuolui angelice puritatis eſt. Utrūq; tñ diuini muneris eſt:vtrūq; excedere:vtrūq; te ipſum trāſcēdere eſt:ſed lōge vnū ꝛ alterū nō longe. Tranſiliſti carnis oblectamenta ut minime obedias ꝯcupiſcētijs

eius:nec tenearis illecebris ꝑ
feciſti.Separaſti te:ſed nōdū
elongaſti:niſi ⁊ irruentia vndi
qꝫ fantaſmata corporearū ſimi
litudinū trāſuolate mētis pu
ritate preualeas.Ducuſqꝫ noli
tibi promittere requiē:erras ſi
citra inuenire te extimas locū
quietis:ſecretū ſolitudinis lu
minis ſerenū:hītaculū pacis.

¶De duplici promiſſiōe dñi
ſup ꝑs.q hītat.v.iiij. Ca.lxxv.

A Gemina promiſſiōe dñi
ſ.eius vite que nunc eſt
⁊ future.Si enim ſolū promit
teret regnū ⁊ in itinere deeſſet
viaticū:oīno conquererentur
hoīes ⁊ reſponderēt.Magnū
quidē eſt ꝙ promittiᵗ:ſꝫ perue
niēdi illuc nulla facultas daᵗ.
Propterea qui poſt hoc ſecu
lum vitā promiſit eternā ipſe
dādū:⁊ in hoc ſeculo cētuplū
prouidentiſſima pietate ꝓmi
ſit.Centuplū ꝯſolatio preſen
tis laboris:vita eterna future
felicitatis ꝯſumatio eſt.Sic ni
mirū ⁊ operarijs huius ſeculi
ſolet cibus in opere merces in
fine clari.Datū optimū eſt cē
tuplū hic de ſurſum eſt deſcen
B dens a patre luminū.Māna
abſconditū eſt ꝙ victori ꝓmit
tiᵗ:nomē nouum eſt : ꝙ nemo
ſcit niſi qui accipit.An nō om
nia cui oīa cooperantur in bo
nū? An nō cētuplū hēt oīno q
ipleᵗ ſpiritu ſancto qꝫ cētuplū
qui chriſtū habet in pectore?
Niſi ꝙ longe plus eſt viſitatio
paraclyti ſpiritus: ⁊ preſentia
chriſti.Hic centuplū adoptio
filiorū eſt:libertas ⁊ primitie
ſpiritus delitie charitatis glo
ria ꝯſcientie regnum dei non
vtiqꝫ eſca vel potus: ſꝫ iuſtitia
⁊ pax ⁊ gaudiū in ſpiritu ſan
cto.Gaudiū ſane nō modo in
ſpe glorie:ſed etiam in tribula
tionibus:hic eni ignis quē vo
luit vehementer accendi chri
ſtus:hic virtus ex alto que an
dream fecit deſiderare crucē:
laurentium irridere carnificē:
Stephanū in morte pro lapi
dantibꝰ flectere genua ad ora
tionē:hec illi pax quā ſuis reli
quit chriſtus qñ dedit ⁊ ſuam.
Siquidem donū ⁊ pax eſt ele
ctis dei pax vtiqꝫ ꝑſentis ⁊ do C
num future.Illa ſuperat oēm
ſenſum:⁊ huic quicquid ſub ſo
le placet quicquid in mundo
concupiſcitur non poterit cō
parari:hic gratia deuotionis
⁊ vnctio de oībus quā expertꝰ
nouit in expertꝰ ignorat: quo
niā nemo ſcit niſi qui accipit
hic centuplū eſt quod in hoc
ſeculo ſeculi contentoribꝰ ex
hibeᵗ.Nec tibi illud ſperaue
ris eloquio noſtro commenda
tū:ſolus eſt ſpiritꝰ qui reuelat.
Sine cauſa paginā cōſulis ex
perimentum magis require.
Sapientia eſt cuius preciū ne
ſcit homo de occultis trahiᵗ:
nec in terra ſuauiter viuentiū

D inuenitur iſta ſuauitas. Nimirum ſuauitas dñi eſt niſi guſtaueris non videbis. Non illic eruditio ſed vnctio docet: nec ſcientia ſed conſcientia comprehēdit. Māna enim eſt oīum ſaporem habens z odoris delectationē: reges eſt vera z ſincera: ſuauis z ſalubris: iocūda z ſancta. Hec eſt promiſſio vite preſentis: nam promiſſionē future quis explicet. Si expectatio iuſtorū letitia z tanta letitia: vt omne qd̄ deſideraƭ in ſeculo ei non valeat comparari ipſum ꝙ expectatur qd erit. Oculus non vidit deus abſq; te que preparaſti diligentibꝰ te. Pax eni eſt que ſupat oēm ſenſum. pax ſuper pacem: inde ficiens exultatio: torrens voluptatis diuine: flumen letitie gaudium plenū. Cogita quicquid vis: quicqd potes exopta excedit cogitatū oēm. Deſiderīū omne exupat illa felicitas: eternitas illa: beatitudo illa.

Sup cā ps q bi. dñi. iiij.

In quibuſdā dictis.

¶ De duplici glutino quo ſibi inherent beati ſpiritus in celo In ſer. de ḋdicatiōe. Ca. lxxvj.

A
Sicut ligna z lapides domū non faciunt: nec in eis habitare qs poteſt. Sola vo coniunctio domū facit. Sic celeſtiū ſpirituū perfecta veritas ſine vlla diuiſione connexa: integram z congruā deo reddit habitationē: quā ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maieſtatis. Quis enim ſciret ſic vniuerſa regum conſilia: aut oīa eorum dicta vel facta ſic noſſet: quomodo palā ligna z lapides ſi nō deeēt illis intelligentie ſenſus. Itaq; celeſtis illius curie lapides viui ac rationabiles diuinis inter ſunt cōſilijs z trinitatis myſteria norunt: audiūtq; verba ineffabilia que non lꝫ homini loqui. Quāto enim plus vident plus itelligūt: plus agnoſcūt: tanto plus diligunt: tāto magis laudāt: tanto amplius admirantur. Uerum duplici ſibi coherent lapides illi glutino cognitionis plane z perfecte dilectionis. Tanto ſiquidē maiori ad ſe inuicem dilectione copulantur: quanto ipſi dilectioni que deus eſt viciniores exiſtunt. Sꝫ nec vlla ſeparare eos abinuicem ſuſpitio poteſt: vbi nihil oino ꝙ i altero ſit: alterū latere patitur penetrās oīa radijs veritatis. Quoniā eſt qui adheret deo vnus ſpiritus eſt cum deo: nihil dubiū eſt quin perfecte adherentes ei beati ſpiritus cum eo pariter z in eo penetrent vniuerſa.

¶ Explicit liber ſeptimus. Incipiunt capitula lib. viij.

De trinitate creata. j.
De triplici verbo. ij.
De tribus cōſiderandis in myſterio incarnationis dñi. iij.

De triplici mixtura quam fecit domin⁹ in aſſumptione noſtre carnis. iiij.
De triplici virtute noīs dn̄i ꝙ eſt ieſus. v.
De triplici vtilitate aduentus dn̄i. vj.
De trib⁹ que in ope noſtre ſalutis inuicē coopant. vij.
De triplici bn̄dictione. viij.
De triplici gratia. ix.
De iuſtificatiōe: ſanctificatiōe: glificatiōe dei a filijs ſuis. x.
De triplici miniſterio miniſteriorum dei. xj.
De tribus modis quibus noſtris dilexit deus. xij.
De triplici modo diligendi deum. xiij.
Quid ſit deū diliger toto corde: tota aīa: ꝛ to. vir. xiiij.
De triplici libertate quarum vltima lib. arb. noiat. xv.
De triplici li. ſ. nature gratie vite vel glorie. xvj
De iudicio: conſilio: ꝛ complacito. xvij.
De triplici voluntate libera: mala ꝛ bona. xviij.
De triplici bono ꝙ hēt in ſe pfectio bone volūtatis. xix.
De libero arbitrio: conſilio: ꝛ complacito. xx.
De triplici operatiōe dei. ſ. p quā: ꝛ ſine qua: p quā: ꝛ contra quam operatur. xxj.
De bona cogitatione conſenſu: ꝛ opere. xxij.
De triplici operatione dei. ſ. creationis formatiōis ꝛ cōſumationis. xxiij.
De intentione: ꝛ affectione: ꝛ memoria. xxiiij.
De tribus in hoīe p q̄ de⁹ colit conſpicit: ꝯcupiſcit. xxv.
De tribus gn̄ibus in qb⁹ agnitio veritatis conſiſtit. xxvj.
De fide: ſpe: ꝛ charitate. xxvij.
De triplici fide. xxviij.
De triplici charitate. xxix.
De triplici ſollicitudine in dilectione proximi hn̄da. xxx.
De triplici vnguento. xxxj.
De triplici mō ꝯfeſſiōis. xxxij
De triplici ſapientia cordis: oris: ꝛ operis. xxxiij.
De triplici cibo humilitatis. xxxiiij.
De tribus gradib⁹ qui in dei miſicordia deſcribūt. xxxv.
De triplici gradu ſeruientiū deo. xxxvj.
De tribus generibus cogitationum. xxxvij.
De triplici modo conuertendi ad dominum. xxxviij.
De ſobrietate: iuſtitia: ꝛ pietate. xxxix.
De timore: ſpe: ꝛ charitate. xl.
De triplici vigilia operū: verborum ꝛ cordis. xlj.
De iuſtitia: ꝛ pace ꝛ gaudio ſpirituali. xlij.
De charitate: caſtitate ꝛ humilitate. xliij.
De tribus tranſeuntibus per hoc ſeculum. xliiij.
De tribus que neceſſaria ſunt

pꝛelato. xlv.
De triplici modo ſubiectio-
nis. xlvj.
De tribꝰ metiꝫ obediētie. xlvij
De tribus gradibus obedien
tie. xlviij.
De triplici mō culpe in tranſ-
greſſione. xlix.
De triplici cōſideratione qua
omne opus pꝛeueniri dꝫ. l.
De triplici teſtimonio alteri-
us noſtri ꝛ dei. lj.
De triplici diſtictiōe ſapie. lij.
De triplici gn̄e pauptatiꝫ. liij.
De triplici modo viuendi in
congregatione. liiij.
De tribus que neceſſaria ſunt
ad parādū domū dn̄i. lv.
De triplici apparatu ad cuſto
diam caſtri dominici. lvj.
De tribus periculis in domo
domini. lvij.
De veritate: charitate: ꝛ foꝛti
tudine. lviij.
De triplici timoꝛe. lix.
De tribus in quibus ꝯſiſtit ſū
ma ſpiritualis exercitij. lx.
De moꝛte: diabolo: ꝛ pctō. lxj.
De tribꝰ ipulſoꝛibꝰ hoīs. lxij.
De tribꝰ generibꝰ nō habitan
tiū in adiutoꝛio dn̄i. lxiij.
De tribus male fructificanti-
bus. lxiiij.
De arrogantia ꝛ duplici igno
rantia. lxv.
De triplici ignoꝛantia. lxvj.
De tribus bonis eminentibꝰ
in homine. lxvij.
De triplici mō ſciendi. lxviij.
De tribus occultis. lxix.
De triplici coꝛde. lxx.
De tribus petitionibus coꝛ-
dis. lxxj.
De tribus que ſolent oꝛatio-
nem impedire. lxxij.
De ſeruo mercennario
ꝛ filio. lxxiij.
De triplici legi ſerui mercen-
narij ꝛ filij. lxxiiij.
De tribus panibꝰ quibus qui-
libet reficiendus eſt. lxxv.
De tribus vinculis quibꝰ deo
aſtringimur. lxxvj.
De tribus dietis. lxxvij.
De ocl'o: māu: ꝛ pede. lxxviij.
De triplici aqua. lxxix.
De triplici loco. lxxx.
De tribus in opere mundi cō-
ſiderandis. lxxxj.
De triplici gn̄e bonoꝝ nāliū
ſpūaliū eternoꝝ. lxxxij.
De triplici diſtinctio-
ne eoꝝ. lxxxiij.
De triplici genere iu-
ſtoꝛum. lxxxiiij.
De tribus que faciunt homi-
nem ſanctum. lxxxv.
De triplici modo contempla-
tionis. lxxxvj.
De tribus que impediunt cō-
templationem. lxxxvij.
De tribus nouiſſimis metuē-
dis. lxxxviij.
De triplici malo ꝙ paſſuri ſūt
peccatoꝛes in fine. lxxxix.
De tribus ſpeciebus conſide-
rationis ſuperne. xc.
De tribus modis quibꝰ veſti-

gandus eſt deus. ⁊ b.ſ. xcj.
De tribus que faciunt mortez ſanctorũ precioſam. xcij.
De triplici gñe ſctõꝝ. xciij.
De triplici ſtatu ſctõꝝ. xciiij.
De triplici gaudio ꝙ habent ſancti.ſ.ante mortem ⁊ poſt iudiciũ ante iudiciũ. xcv.
De tribus ↄſiderãdis i feſtiuitatibus ſanctorum. xcvj.
De triplici deſiderio ꝓueniẽti de memoria ſctõꝝ. xcvij.
De triplici plenitudine habẽda in vita eterna. xcviij.
De triplici mõ fruendi deo in eterna vita. xcix.

¶Incipit li.viij.de diſtinctionibus triplicum.

¶De trinitate creata.in quodam ſer.beata illa. Cap.j.

A Beata illa ⁊ ſẽpitna trinitas pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpiritꝰ ſanctꝰ vnus deus ſcilicet ſũma potẽtia ſũma ſapientia ſũma benignitas creauit quãdam trinitatẽ ad imaginem ⁊ ſimilitudinem ſuam: animam videlicet rationalem que in eo preſtitit veſtigium quoddam illius ſumme trinitatis: ꝙ ex memoria: ratione ⁊ voluntate cõſiſtit. Sʒ hec trinitas creata cecidit per ſuggeſtionem: delectationem conſenſum: ab illa ſũma ⁊ pulchra trinitate.ſ.potẽtia: ſapiẽtia: puritate.in quãdã contrariam trinitatem ⁊ fedam.ſ. infirmitatem cecitatem: imunditiam. Memoria enim facta eſt impotens ⁊ infirma: ratio imprudens ⁊ tenebroſa: volũtas impura. Porro memoria que ſimplicis diuinitatis potẽtiã B
ſtãs cogitabat cecidit in tres ſpẽs cogitationũ: affectuoſas: oneroſas: ocioſas. Affectuoſas voco illas in qbꝰ ipſa afficit: vt in curis rex neceſſariaꝝ vt edendi: bibendi: ceterarũq; ſimiliũ. Oneroſas in exterioribus adminiſtrationibus ⁊ occupationibus duris. Ocioſas quibus nec afficitur nec oneratur: ⁊ tamen ab eternorum cõtemplatione per illas diſtẽditur: vt ſi cogitet verbi cauſa equum currentem aut auez volantẽ. Rationis quoq; triplex caſus eſt. Siquidem eius erat diſcernere inter bonũ ⁊ malũ: veꝝ ⁊ falſuʒ: cõmodũ ⁊ icõmodũ. C
In qbus diſcernendis tãta mõ caligine cecatur: vt ſepe in contrarium ducat iudiciuʒ: recipiens malum pro bono: falſum pro vero: noxium pro cõmodo ⁊ econuerſo. Nunq̃ʒ vo in his falletur: ſi nũq̃ʒ lumine quo creata eſt priuaretur. Voluntatis ruina ſimiliter tripartita eſt: que cum ſũme benignitati ⁊ puritati inherere: ⁊ eam ſolã diligere debuit: in hoc in

ſima lapſa per concupiſcentiã carnis ꝛ cõcupiſcentiam oculorum: ꝛ ambitionez ſeculi terrena dilexit. Quid hoc infelicius caſu poteſt exiſtiari: vbi pereunte memoria rõne volũtate tãta aie ſubſtãtia pimit.

¶ De triplici verbo in quibuſdam ſententijs. Cap. ij.

a DIcimus verbum incarnatum: verbum inſpiratum: verbum eructuatuz. Primum fecit cognitionem: ſcdz conuerſionem: tertiuz viuificationem. Primum obfuit: ſecũdum non profuit: tertium viuit. Primum obfuit: quia cum cognouiſſent deũ: nõ ſicut deũ glorificauerũt: aut gratias egerunt: ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis: ꝛ obſcuratum eſt inſipiens cor eorum. Scdz non profuit: quia non data eſt lex que poſſet iuſtificare. Tertium viuit [illegible] carnẽ rede[illegible] deforis: [illegible] tium to[illegible] ꝙ eru[illegible] eructuã[illegible] ſius ſubſtã[illegible] ur: iccirco [illegible]

MIſteriũ incarnationis tria in ſe conſideranda continet. Formam humilitatis: probamentuz dilectionis: ſacramentũ redẽptionis. Formam humilitatis demonſtrat vagitus paruuli. Locus diuerſorij: reclinatio in preſepio: pãnorum inuolutio. Probamentum dilectionis pia mors: qꝛ maiorem charitatez nemo habet quã vt animã ſuam ponat qs pro amicis ſuis. Sacramẽtum redemptionis triplicem oſtendit potentiam deitatis. ſcilz ꝙ de nihilo aliud fecit inueteratum innouauit: temporale perpetuauit. a

¶ De triplici mixtura quam fecit dñs in aſſumptione noſtre carnis: in ſer. de vigil. nat. dñi: hodie ſcitis. Cap. iiij.

TRia opa tres mixturas fecit oipotens illa maie a ſtas in aſſumptione noſtre carnis: ita mirabiliter ſingularia ꝛ ſingulariter mirabilia: vt talia non facta ſint nec facienda ſint amplius ſuper terraz. Cõ[illegible] quippe ad inuicez ſunt [illegible] homo: mater ꝛ virgo [illegible] cor humanum. Admira[illegible] iſte mixture: ꝛ omni mi[illegible] mirabilius: quomodo [illegible] uerſa abinuicem potue[illegible] iungi. Contraxit ſe ma[illegible]s vt ꝙ melius habebat vz [illegible] limo noſtro coniunge[illegible]: ꝛ in perſona vna ſibi inui-

cem vnirentur deus ⁊ limus: maieſtas ⁊ īfirmitas: tanta vilitas ⁊ ſublimitas tāta. Nihil enim deo ſublimius: nihil vilius limo: ⁊ tamē tanta dignatione deus deſcendit in limuȝ tantaq; dignitate limus aſcendit ad deum: vt quicquid deus fecit: limus feciſſe credatur: qcquid limus pertulit deus in illo pertuliſſe dicatur: tam ineffabili q̄ incomprehenſibili ſacramento. Hec eſt prima ⁊ ſuperexcellēs mixtura: ⁊ hec prima inter tres. Aduerte homo quia limus es: ⁊ non ſis ſuperbus: quia deo iunctus es: ⁊ nō ſis ingratus. Secunda eſt virgo mater vtiq; admirabilis ⁊ ſingularis: a ſeclo non eſt auditum ꝙ virgo eſſet que peperit ꝙ mater eſſet que virgo pmanſit. Nunq̄ iuxta rerum ordinē virginitas eſt vbi fecunditas predicatur: nec fecunditas vbi virginitas. Sola hec ē in qua virginitas ⁊ fecunditas obuiauerunt ſibi. Ibi ſemel factū eſt quod factū non fuerat: nec fiet in eternū: q2 nec primā ſimilitudinem viſa eſt: nec habere ſequentem. Tertia eſt fides ⁊ cor humanum. Et quidem prima ⁊ ſecunda inferior: ſed non minus forſitan fortis. Miruȝ enim quomodo cor humanuȝ his duobus fidem accōmodauit: quomodo credi potuit ꝙ deus homo eſſet. Quod virgo foret que peperiſſet. Sicut ferruȝ ⁊ teſta iungi non poſſunt: ſic hic duo nequeunt cōmiſceri ſi non miſceat glutinum ſpiritus dei. Quomodo hic potuit perſuaderi humano generi: vniuerſo orbi terraruȝ? ⁊ tā facile: tam potenter perſuaſuȝ eſt vt mihi credibile faciat credentium multitudo. Iuuenes ⁊ virgines: ſenes cum iunioribus elegerūt nulle mortibus mori q̄ vel ad momentum ab illa fide deficere. Et hec quidē mixtura excellens ſed excellētior eſt ſecunda: tertia vero eſt excellētiſſima. In prima vide quid: in ſecūda ꝑ quid: in tertia propter quid deus dederit tibi. Dedit tibi chriſtū per mariam: propter ſuauitatem. In prima remedium eſt: q2 ex deo ⁊ homine. Cathaplaſma cōfectum eſt ꝙ ſanaret omnes infirmitates tuas. Concuſſe ſunt autē ⁊ cōmixte he due ſpecies in vtero virginis tanq̄ in mortariolo ſpiritu ſancto tanq̄ piſtillo illas ſuauiter cōmiſcēte. Sed quia dignus non eras cui donaret datuȝ eſt marie vt per illaȝ acciperes quicquid haberes: que per h̄ ꝙ virgo eſt exaudita: eſt ꝑ reuerētia in cauſa tua ⁊ totius humani generis. Sola ſi mater eēt ſufficeret ei vt ſaluaretur per filioruȝ generationem: ſi ſola virgo ſufficeret ſibi nec benedict⁹ fructus

ſima lapſa per concupiſcentiā carnis ⁊ cōcupiſcentiam oculorum:⁊ ambitioneꝫ ſeculi terrena dilexit. Quid hoc infelicius caſu poteſt exiſtiari: vbi pereunte memoria rōne volūtate tāta aīe ſubſtātia pimiť.

¶De triplici verbo in quibuſdam ſententijs. Cap.ij.

a Dicimus verbum incarnatum: verbum inſpiratum: verbum eructuatuꝫ. Primum fecit cognitionem: ſcdꝫ conuerſionem: tertiuꝫ viuificationem. Primum obfuit: ſecūdum non profuit: tertium viuit. Primum obfuit: quia cum cognouiſſent deū: nō ſicut deū glorificauerūt: aut gratias egerunt: ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis: ⁊ obſcuratum eſt inſipiens cor eorum. Scdꝫ non profuit: quia non data eſt lex que poſſet iuſtificare. Tertium viuit quia per carnē redemit. Primum totum deforis: ſcdꝫ foris ⁊ intus. Tertium totum intus. Et nota: qꝛ ꝙ eructuať de plenitudine eructuātis cum quodam ipſius ſubſtātie ſapore profertur: iccirco ſapientia incarnata dicitur: habens in ſe omnem plenitudineꝫ: in miraculis cognitionē: in doctrina ꝯuerſioneꝫ: in paſſione viuificationem.

¶De tribus conſiderādis: in myſterio īcarnationis: in quibuſdam dictis. Cap.iij.

Myſteriū incarnationis tria in ſe conſideranda continet. Formam humilitatis: probamentuꝫ dilectionis: ſacramentū redēptionis. Formam humilitatis demonſtrat vagitus paruuli. Locus diuerſorij: reclinatio in preſepio: pānorum inuolutio. Probamentum dilectionis pia mors: qꝛ maiorem charitateꝫ nemo habet quā vt animā ſuam ponat qs pro amicis ſuis. Sacramētum redemptionis triplicem oſtendit potentiam deitatis. ſcilꝫ ꝙ de nihilo aliud fecit inueteratum innouauit: temporale perpetuauit. a

¶De triplici mixtura quam fecit dñs in aſſumptione noſtre carnis: in ſer. de vigil. naf. dñi: hodie ſcitis. Cap.iiij.

Tria opa tres mixturas fecit oipotens illa maieſtas in aſſumptione noſtre carnis: ita mirabiliter ſingularia ⁊ ſingulariter mirabilia: vt talia non facta ſint nec facienda ſint amplius ſuper terraꝫ. Cōiuncta quippe ad inuiceꝫ ſunt deus et homo: mater ⁊ virgo fide ⁊ cor humanum. Admirabiles iſte mixture: ⁊ omni miraculo mirabilius: quomodo tam diuerſa abinuicem potuere coniungi. Contraxit ſe maieſtas vt ꝙ melius habebat vꝫ ſeipſuꝫ limo noſtro coniungeret: ⁊ in perſona vna ſibi inui a

cem vnirentur deus ⁊ limus:
maieſtas ⁊ īfirmitas: tanta vi/
B litas ⁊ ſublimitas tāta. Nihil
enim deo ſublimius: nihil vi/
lius limo: ⁊ tamē tanta digna/
tione deus deſcendit in limuꝫ
tantaqꝫ dignitate limus aſcen
dit ad deum: vt quicquid deus
fecit: limus feciſſe credatur: qc
quid limus pertulit deus in il
lo pertuliſſe dicatur: tam inef
fabili q̄ꝫ incomprehenſibili ſa
cramento. Hec eſt prima ⁊ ſu/
perexcellēs mixtura: ⁊ hec pri
ma inter tres. Aduerte homo
quia limus es: ⁊ non ſis ſuper/
bus: quia deo iunctus es: ⁊ nō
ſis ingratus. Secunda eſt vir/
go mater vtiqꝫ admirabilis ⁊
ſingularis: a ſeclo non eſt audi
tum ꝙ virgo eſſet que peperit
ꝙ mater eſſet que virgo ꝑman
ſit. Nunq̄ꝫ iuxta rerum ordinē
virginitas eſt vbi fecunditas
predicatur: nec fecunditas vbi
virginitas. Sola hec ē in qua
virginitas ⁊ fecunditas obuia
uerunt ſibi. Ibi ſemel factū eſt
quod factū non fuerat: nec ſiet
in eternū: qr nec primā ſimili/
tudinem viſa eſt: nec habere
ſequentem. Tertia eſt fides ⁊
cor humanum. Et quidem pri
ma ⁊ ſecunda inferior: ſed non
minus forſitan fortis. Miruꝫ
enim quomodo cor humanuꝫ
his duobus fidem accōmoda/
uit: quomodo credi potuit ꝙ
deus homo eſſet. Quod virgo
foret que peperiſſet. Sicut fer
ruꝫ ⁊ teſta iungi non poſſunt:
ſic hic duo nequeunt cōmiſce/
ri ſi non miſceat glutinum ſpi/
ritus dei. Quomodo hic po//
tuit perſuaderi humano gene
ri: vniuerſo orbi terraruꝫ? ⁊ tā
facile: tam potenter perſuaſuꝫ
eſt vt mihi credibile faciat cre
dentium multitudo. Iuuenes
⁊ virgines: ſenes cum iunion/
bus elegerūt nulle mortibus
mori q̄ꝫ vel ad momentum ab
illa fide deficere. Et hec quidē
mixtura excellens ſed excellē/
tior eſt ſecunda: tertia vero eſt
excellētiſſima. In prima vide
quid: in ſecūda ꝑ quid: in ter//
tia propter quid deus dederit
tibi. Dedit tibi chriſtū per ma
riam: propter ſuauitatem. In
prima remedium eſt: qr ex deo
⁊ homine. Cathaplaſma cōfe/
ctum eſt ꝙ ſanaret omnes in/
ſirmitates tuas. Concuſſe ſunt
autē ⁊ cōmixte he due ſpecies
in vtero virginis tanq̄ꝫ in mor
tariolo ſpiritu ſancto tanq̄ꝫ pi
ſtillo illas ſuauiter cōmiſcēte.
Sed quia dignus non eras cui
donaref datuꝫ eſt marie vt per
illaꝫ acciperes quicquid habe
res: que per h̄ ꝙ virgo eſt ex//
audita: eſt ꝓ reuerētia in cauſa
tua ⁊ totius humani generis.
Sola ſi mater eēt ſufficeret ei
vt ſaluaretur per filiorūꝫ gene
rationem: ſi ſola virgo ſuffice/
ret ſibi nec benedict⁹ fructus

ventris eius mundi precium
eſſet. Cum ergo in prima ſit re
medium: in ſecunda adiutoriū
eſt: quia nihil nos deus habe-
re voluit: ꝙ per marie manus
non tranſiret. In tertia autē
meritū habemus: ⁊ in fide ſa-
nitas eſt: quia qui crediderit
ſaluus erit.

¶ De triplici virtute nomi-
nis domini ꝙ eſt ieſus. ſuper
cant. Cap. v.

A E St inter oleū ⁊ nomē
ieſu ſimilitudo in tripli
ci quadā qualitate olei: q2 lu-
cet: paſcit: ⁊ vngit. Fouet ignē
nutrit carnem: lenit dolorem
lux cibus medicina. Uide idē
de ieſu nomine lucet predica-
tum: paſcit recogitatū: inuoca
tū linit ⁊ vngit. Unde putas
in toto orbe terrarum tanta ⁊
tam ſubita fidei lux niſi de pre
dicato ieſu? Nec tm̄ lux eſt nō-
men ieſu ſed ⁊ cibus eſt. An nō
totiens confortaris quotiens
recordaris. Quid eque mentē
cogitantis impinguat? quid
ita exercitatos reparat ſenſus
virtutes roborat: vegetat mo-
res bonos atq; honeſtos ca-
B ſtas fouet affectiões? Aridus
eſt omnis aie cibus ſi nō oleo
iſto infundit: inſipidus eſt ſi nō
hic ſale condit. Si ſcribas nō
ſapit mihi niſi legero ibi chri-
ſtum ieſum. Si diſputes alius
ꝯferas: non ſapit mihi niſi ſo-
nuerit ieſus: ieſus mel i ore: in
aure melos: in corde iubilus.
Eſt ⁊ medicina: triſtatur aliqs
veſtrum: veniat in cor ieſus: ⁊
inde ſaliat in os: ⁊ ecce ad exor
tum nominis lumen nubilum
omne diffugit ⁊ redit ſerenū
Labitur qs in crimine currit
inſuper ad laqueū mortis de-
ſperando: nōne ſi inuocet no-
men vite confeſtim reſpirabit
ad vitam? Cui in periculis pal
pitanti ⁊ trepidanti inuocatū
nomen virtutis non ſtatim fi-
duciā preſtitit: depulit metū.
Cui in aduerſis diffidenti iam
iamq; deficiēti ſi nomen adiu-
torij ſonuerit defuit fortitu-
do? Nihil ita ire impetum co-
hibet: ſuperbie tumorē ſedat:
ſanat liuoris vulnus: reſtrin-
git luxurie fluxū: extinguit li
bidinis flāmā: ſitim temperat:
auaritie ac totius indecoris fu C
gat pruriginem. Siquidem cū
nominē ieſum: hominē mihi
prepono mitē ⁊ humilem cor-
de: benignum: ſobrium: caſtū:
miſericordem: ⁊ omni deniq;
honeſtate ac ſanctitate perſpi
cuū: eundēq; ipſum deum om-
nipotentiū: qui ſuo me exem-
plo ſanet ⁊ roboret adiutorio.
Hec omnia ſimul mihi ſonant
cum inſonuerit ieſus. Hic tibi
electuarium habes o anima re
conditū in vaſculo vocabuli
huius ꝙ eſt ieſus ſalutiferum
certe. Quod nulli vnꝗ peſti
tue inueniatur inefficax. Sem

per tibi in ſinu ſit:ſemp in manu quo tui oēs in ieſum ⁊ ſenſus dirigantur ⁊ actus. Bona ⁊ deſiderabilis vmbra ſub alis ieſu: virtutum eſt fugientibus refugium gratū feſſis refrigeriū. Miſerere mei dn̄e ieſu miſerere mei qm̄ in te confidit anima mea. Ueni domine ieſu: ⁊ aufer ſcandala de regno tuo: qḋ eſt aīa mea: vt regnes tu qui debes in ea. Uenit enim auaritia ⁊ vendicat in me ſibi ſedem. Jactantia cupit dominari mihi. Superbia vult mihi eſſe rex: luxuria dicit ego regnabo. Ambitio detractio: inuidia ⁊ iracūdia certant in me ipſo de meipſo cuius ego potiſſimum eſſe videar. Ego autē quātum valeo reſiſto renitor quātum iuuor. Dn̄m meum ieſum chriſtum reclamo. Ipſi me defendo: quia ipſius me iuris agnoſco. Ipſum mihi ipſum in dominum deum teneo ⁊ dico. Non habeo regem niſi ieſum. Ueni ergo domine diſpge illos in virtute tua ⁊ regnabis in me: quia tu es rex ip̄e meus ⁊ deus meus.

¶ De triplici vtilitate aduentus domini: in ſer. ante vigil. nat. domini. Cap. vj.

A Non mō ad nos: ſed ⁊ ꝓpter nos venit domin⁹ qui bonorum noſtrorum non eget. Uerum noſtre indigentie quātitatem manifeſtius ipſa dignationis eius indicat magnitudo. Nec mō periculum egritudinis ex ipſo precio medicaminis innoteſcit: ſed videt̄ valitudinū numerus ex multitudine remediorum. Ut quid enī diuiſiones gratiarum ſunt: ſi non videretur vlla diuerſitas? Et quidem difficile vniuerſas vno ſermone proſequi indigētias quas experimur. Sed occurrunt mihi interim tres cōes omnibus ⁊ quodāmodo principales. Nemo enim repe- B ritur in nobis qui non conſilij ⁊ auxilij ⁊ preſidij indigens videatur. Nimirum eſt humano generi miſeria triplex: ⁊ quotquot degimus in regione vmbre mortis: in infirmitate corporis: in loco tētationis: ſi diligēter aduertim⁹ triplici hoc incōmodo laboramus. Nam ⁊ faciles ſumus ad ſeducendum ⁊ debiles ad operandum: ⁊ fragiles ad reſiſtendum. Si diſcernere volumus inter bonum ⁊ malū decipimur. Si tētamus facere bonum deficimus. Si conamur reſiſtē malo deijcimur ⁊ ſuperamur. Neceſſarius proinde ſaluatoris aduentus. Neceſſaria ſic preoccupatis hominib⁹ preſentia chriſti. Atq; vtinam ſic veniat vt copioſiſſima dignatione ſua ⁊ in nobis per fidem habitans: illuminet cecitatem noſtram: ⁊ nobiſcum manens adiuuet infirmitatem

noſtram: ⁊ pro nobis ſtans fragilitatem noſtram protegat ⁊ propugnet. Fidelis eſt cõſiliarius qui neq̧ falli omnino neq̧ fallere queat: fortis auxiliarius qui non laſſeſcat. Patronus efficax qui ⁊ ipſum ſathanam ſub pedibus noſtris velociter conterat: ⁊ omnia machinamenta confringat. Nimirũ ipſe eſt dei ſapientia: cui ſemp in promptu ſit inſtruere ignorãtes. Ipſe dei vĩ⁹ ⁊ dei ſapia cui facile ſit ⁊ deficientes reficere: ⁊ eripere periclitãtes: qui ad hoc ipſum venit in mundũ vt habitans in hominibus: cum hominibus: ⁊ pro hominibus tenebras noſtras illuminaret: ⁊ labores leuaret: ⁊ pericula propulſaret.

¶ De tribus que in opere noſtre ſalutis ſibi inuicem cooperanf: ſup cant. ſer. lxxix. Ca. vij.

A O Pus noſtre ſalutis tres ſibi inuicem cooperantur: deus angelus: ⁊ homo. Et deus quidẽ quid ni operetur. Ipſe vo ac tota volũtate ⁊ vtiq̧ per ſe ipſe ſufficienter ⁊ abſq̧ adminiculo horũ. Hi autẽ ſine ipſo poſſunt facere nihil. Ergo quot ex illis aſciuit in opus miniſterij huius nõ ſibi ſolatium ſed profectum queſiuit illis. Nam hominibus quidem merita locauit in opere: quia vnuſquiſq̧ ſm̃ proprium laborem mercedem accipiet: ſiue qui in fide plantat: ſiue qui rigat q̄ plantatum fuerit. Angelorum autem cum ad ſalutẽ humani gñris miniſterio vtif nonne facit vt ab hominibus angeli diligantur? Nam quia ab angelis homines diligantur: inde vel maxime aduerti poteſt: q̄ antiqua ſue ciuitatis damna ex hominib⁹ reſtauratum iri angeli non ignorant. Nec alijs profecto regi legib⁹ regnum charitatis decebat: q̄ pijs ipſorũ qui pariter regnaturi ſunt mutuiq̧ amoribus ⁊ puris affectionibus inuicẽ ⁊ in deũ. Eſt autẽ in modo operandi differẽtia multa pro cuiuſq̧ nimirum operarij dignitate. Deus nempe facit q̄ vult ſola ipſa facilitate volẽdi: ſine eſtu: ſine motu: ſine preiudicio loci vel tẽporis: vel cauſe: vel perſone? Porro angelus non abſq̧ motu operatur tã locali q̄ temporali: ſine eſtu tamẽ. Homo autem nec ab eſtu animi: nec a motu corporis animi q̧ liber eſt in operatione. B

¶ De triplici bñdictione. In ſententijs quibuſdã. Cap. viij.

T Riplex nobis neceſſaria eſt benedictio: preueniens: adiuuans: ⁊ ꝯſumãs. Prima miſericordie: ſecunda gratie: tertia glĩe. Preuenit miſericordia conuerſionẽ: adiuuat gratia conuerſationem: perficit gloria conſumationẽ.

Niſi ternam hanc benedictionem dederit deus: non poteſt terra noſtra dare fructum ſalutis: nec etiam aut inchoare bonum donec a miſericordia preueniamur: aut agere bonū donec a grã adiuuemur: aut conſumari in bono poſſumus donec gloria repleamur. Uerum in his tribus nõ īmerito dulcius ſapit ea que nõ modo im meritos: ſꝫ ꝛ male meritos preuenit: vt duꝫ adhuc filij ſumus ire: ꝛ operamur opera mortis ipſe cogitet ſuper nos cogitationes pacis: ꝛ ne petentibus quidem imo ꝛ in petentibus: non inuocantibus ſed prouocantibus: nõ interpellantibꝰ ſed etiam repellentibus: ſpiritum bonum: ſpiritum vite ſpiritū adoptionis largiatꝛ. Quid illi anime dulce ſapit: cui miſericordia tanta non ſapit? Proinde bñdictio dulcedinis nominatur ea que preuenit: quia que adiuuat fortitudinis: que conſumat plenitudinis eſt.

¶De triplici gratia. In ſer. de aſſūptiõe beate marie. Ca. ix.

Triplicem gratiam diuinitus accepimus: vnam qua conuertimur: aliaꝫ qua in tentationibus adiuuamur: tertiaꝫ qua ꝓbati remuneramur. Prima nos inuitat: ꝑ quã vocamur: ſecunda prouehit qua iuſtificamur: tertia conſumat qua glorificamur. Et ꝑma qdẽ beneplacitum eſt: ſecunda meritum: tertia premium. De prima dictum eſt de plenitudine eius nos oẽs accepimus. De duabus reliquis dictū eſt. Gratiam pro gratia. i. munera eterne glorie pro merito temporalis militie.

¶De iuſtificatione: ſanctificatione ꝛ glorificatione dei a filijs ſuis. In quibuſdam dictis Capitulum. x.

Spiritꝰ eſt dei virtus ꝛ dei ſapiẽtia: iuſtificatur: ſanctificatur: glorificatur a filijs ſuis. Dicamus ergo primū quomodo ſapiẽtia iuſtificatur a filijs ſuis. Flagellat deus omnẽ filium quẽ diligit: ſed in initio flagelli duꝫ adhuc ſub lege ſeruus dei eſt: ꝛ neſcit quẽ filius dei erit murmurat: ſe autem innocentem: deum võ crudelẽ pronunciat: huic autem chriſtus dei filius apparet: ſed nondum ſapientia: quia per flagellum potentiaꝫ virtutis ſentit: ſed nondum ſapientie ſuauitatem per intellectuꝫ capit. Núc talem ſapientia attingit fortiter per flagellū: ꝛ diſponit ſuauiter per intellectum dū ei inſpirat gaudere in tribulationibus: ſcire quoniam tribulatio patientiaꝫ operatur: patiẽtia ꝓbationẽ ꝓbatio võ ſpeꝫ: ſpes auteꝫ non confundit. Et etiã ſe non quaſi ſeruuꝫ putari: ſed quaſi filium per flagella eru-

Inſipientia mulieris ſaporē
boni excluſit: quia ſerpentis
malitia mulieris inſipientiā
A circumuenit. Sed nūc aſſidue
ſapiētia vincit malitiā in mē
tibus ad quas intrauit ſapo
rem mali quē illa iuexit ſapo
re exterminans meliori. In
trans ſapiētia dum ſenſuꝫ car
nis infatuat purificat intelle
ctum cordis: palatum ſanat ꝛ
reparat. Sano palato ſapit iā
bonū: ſapit ipſa ſapiētia: qua
in bonis nullū melius. Qua
re multa fiūt bona ꝛ nō ſapiūt
faciētibus. ſiquidē nō ſape bo
ni ad illa: ſed aut ratione aut
quacūqꝫ occaſione ſeu neceſſi
tate ipellit: Et ecōtrario mul
tis que faciūt nō ſapiūt mala:
ſed ad hoc inducunt aut me
tu: aut cupiditate rei cōcupi
ſcentia potius qꝫ ſapore ma
li. Qui aūt trāſierūt in affectū
cordis aut ſapiētes ſūt ꝛ ipſo
delectantur ſapore boni: aut
maligni ſunt: ꝛ in ipſa ſibi cō
placēt malitia: etiā nulla ſpe
alteri⁹ cōmodi blādiēte. mali
tia vō qd niſi ſapor eſt mali?
B Beata mēs quā ſibi totā vin
dicauit ſapor boni ꝛ odiū ma
li: hoc eſt ſapiētie victoriā fe
liciter expiri. Non ſapiētiam
vincere malitiā cōprobat: cuꝫ
excluſo ſapore mali qui non
aliud qꝫ ipſa malitia: eſt boni
quidā intimus ſapor mētis in
tima occupare tota ſuauitate
ſentit. Itaqꝫ ad virtutes ſpe
ctat tribulationes fortiter ſu
ſtinere: ad ſapiētiā gaudere in
tribulationibus. Confortare
cor tuū ꝛ ſuſtinere dn̄m virtu
tis eſt. Guſtare ꝛ videre qꝫ ſua
uis eſt dn̄s ſapiētie eſt. Mode
ſtia animi ꝓbat ſapiētē: cōſtā
tia virum virtutis oſtendit.
In virtute ſtabilitas: in ſapi
entia maturitas.

¶ De actiua ꝛ cōtemplatiua
vita. Capitulum. lxxij.

Forte appetis contem A
plationis quietē: ꝛ bn̄
factis cura ergo vtutū exerci
tatio ſcm̄ ociū ꝑuenire. Alio
qn deliquato ſatis ocio dor
mitare uoles: ꝛ ſi nō exercita
tus quieſcere appetas: ꝛ lye
fecunditate neglecta ſolis cu
pias rachel amplexibus ob
lectari. Sed ꝛ ꝑpoſterus or
do eſt ante meritū exigere ꝓ
mium: ꝛ ante laboreꝫ ſumere
cibū: Nō igitur putes de pro
prie amore quietis ſcē obedi
entie actib⁹: ſeniorūue tradi
tionib⁹ ꝑiudiciū ullatenus fa
ciēdū. Alioqn non approbat
dn̄s tue cōtēplationis inane
ociū. Propter qꝫ nō exaudi
et orones tuas: vocatuſqꝫ nō
veniet. nec eni dabit inobedi
enti copiā ſui tātus obedien
tie amator: ut mori qꝫ nō obe
dire maluerit. Ex bonis ope B
ribus recipit conſolationem
mens aſſueta quietis: quoti

ens ſibi lux vt aſſolet contemplatiõis ſubtrahit. Quis eni non dico cõtinue ſed uel diu duz in hoc corpore manet lumine contemplationis fruat. At quotiés corruit a ↄtẽplatiua totiens in actiuã ſe recipit. Uñ nimirũ tanq̃ʒ e vitio familiaris reddimur in idipſum: quoniã ſunt inuicẽ cõtubernales he due ⁊ cohabitant pariter. Eſt quippe ſoror marie martha. Neqʒ eniʒ ⁊ ſi a contemplationis lumine cadit: patitur tamen ullatenus incidere tenebras peccati: ſeu ignorãtiam ocij: ſane in luce bone operatiõis ſe retinens. loquor vobis expimẽtum meũ qui expertus ſuuʒ. ſi quãdo ſane cõperi profeciſſe aliquos veſtrum ex meis monitis: tũc nõ me piguit fateor curam pretuliſſe ſermonis ꝓprio ocio: ⁊ quieti patienter auellor ab infecũde rachelis amplexibꝰ: vt mihi exuberet fructus ꝑfectuuʒ veſtrorum. Charitas enim que non querit que ſua ſunt: id mihi iãdudũ facile perſuaſit: nihil. ſ. co(n)ſiderabiliũ meor uʒ veſtris ꝓferre vtilitatibus orare: legere: ſcribere: meditari: ⁊ ſi qua ſunt alia ſpũalis ſtudij lucra. Hec arbitratꝰ ſum ꝓpter vos detrimenta. Hec ſiquideʒ vera ⁊ caſta cõtemplatio habet ut mentem q̃ʒ diuino igit vehementer ſuccenderit: tanto repleat zelo ⁊ deſiderio acquirendi deo qui eũ ſilr diligãt: vt ociũ cõtẽplationis pro ſtudio ꝑdicationis libẽtiſſime intermittat: ⁊ rurſum potita uotis aliquatenus in hac parte tãto ardẽtius redeat in idipſʒ. quã to ſe fructuoſius intermiſiſſe meminerit. Et iteʒ ſũpto contemplationis guſtu valentius ad ↄquirẽda lucra ſolita alacritate recurrit. Ceterum inter has viciſſitudines plerũqʒ mẽs fluctuat metuens ⁊ uehemẽter eſtuãs ne forte alteri hor dũ ſuis affectiõibus hincinde diſtrahit: plus iuſto inhereat: ⁊ ſic in vtrũlibet vl' ad modicũ a diuina deuiet uolũtate. Unicũ quippe in huiuſmodi remediũ ſeu refugiũ orõ eſt: ⁊ frequẽs gemitus ad deũ: ut qd: qñ: ⁊ quatenꝰ nos facere velit aſſidue nobis demonſtrare dignetur. D

¶ De duobus generibus pariendi in ſpãli matrimonio. Super canti. Sermo. lxxxvj. Capitulum. lxxuij.

In ſpeciali mrimonio duo ſunt genera pariẽdi: ⁊ ex hoc ⁊ diuerſe ſoboles ſed non aduerſe: cum ſancte matres aut predicando animas aut meditãdo intelligẽtias pariunt ſpũales. In hoc vltimo genere. interdum excedit: ⁊ ſeceditur ẽt a corpis A

ſenſibus ut ſe non ſentiat que verbū ſentit. hoc fit cū mens ineffabili verbi illecta dulcedine quodāmodo ſe ſibi furatur: imo rapiť atq; elabiť a ſe ipſa: vt vbo fruať. Aliter ſane afficiť mens fructificans verbo: alr̄ fruēs uerbo. Illic ſollicitat neceſſitas pximi. hic inuitat ſuauitas vbi. Et quidez leta in ple mater: ſz in amplexibus ſpōſi letioꝛ. Cara pignora filioꝝ: ſed oſcula plus delectant. Bonū eſt ſaluare multos: excedere aūt ⁊ cuz verbo eſſe multo iocūdius. At qñ h. aut q̄diu h? Dulce cōmertiuz ſed bꝛeue momētum: ⁊ experimētum rarū. O quiſqs curioſus es ſcire qd ſit hoc verbo frui: para illi nō aurez ſed mētē nō docet h lingua ſz grā.

CDe duplici exceſſu. Super cāti. ſ. lxj. Capitulum. lxxiiij.

A Inter medios laqueos in hac vita incediť: qui vtiq; totiēs nō timeť quotiēs ſcā aliqua ⁊ vehementi cogitatione aīa a ſeipſa eripiť: ſed tamen eo vſq; mēte ſecedat ⁊ auolet: ⁊ hūc cōmunē trāſeat vſum ⁊ cōſuetudinē cogitādi. Eteni fruſtra iaciť rete ante oculos pēnatoꝝ. quid eni foꝛmidetur luxuria vbi nec vita ſentitur? Excedēte quippe ⁊ anima: ⁊ ſi non vita certe vite ſenſu: neceſſe eſt ēt vt nec vite

B tentatio ſentiať. Utinaz hac moꝛte frequēter cadaz vt euadam laqueos moꝛtis: vt non ſentiā vite luxuriantis moꝛtifera blādimenta: vt obſtupeſcam ad ſenſum libidinis: ad eſtum auaritie: ad iracūdie ⁊ impatientie ſtimulos: ad angores ſollicitudinū: ad moleſtias curarū. Moriať aīa mea moꝛte iuſtoꝝ: vt nulla illaq̄et iniuſtitia: nlla oblectet iniquitas. Bona moꝛs que vitā nō aufert: ſed trāſfert in melius. Bona qua nō coꝛpus cadit: ſed aīa ſubleuať: qua ſenſuz nō ſopiat: ſed abducat: nō vitam: ſed vite eripiat laqueos. Uerū h hoīuz eſt: ſed moriatur anima mea: moꝛte ſi dici poteſt etiā angeloꝝ: vt pꝛeſentium memoria excedēs rerum ſe īferioꝝ coꝛporearūq; nō modo cupiditatibus: ſed ⁊ ſimilitudinibus exuat: ſitq; ei cum illis pura conuerſatio cū quibus eſt puritatis ſimilitudo. Talis vt opioꝛ exceſſus aut tm̄: aut maxime cōtemplatio diciť. Reruz etenim cupiditatibus viuendo nō teneri humane virtutis eſt. coꝛpoꝝ vo ſimilitudibus ſpeculando nō inuolui angelice puritatis eſt. Utrūq; tn̄ diuini muneris eſt: vtrūq; excedere: vtrūq; te ipſum trāſcēdere eſt: ſed lōge vnū ⁊ alterū nō longe. Tranſiliſti carnis oblectamenta ut minime obedias ꝯcupiſcētijs C

eius:nec tenearis illecebꝛis p
fecisti.Separasti te:ſed nõdũ
elongasti:niſi ⁊ irruentia vndi
q3 fantaſmata coꝛpoꝛearũ ſimi
litudinũ trãſuolate mẽtis pu-
ritate pꝛeualeas.Hucuſq3 noli
tibi pꝛomittere requiẽ:erras ſi
citra inuenire te extimas locũ
quietis:ſecretũ ſolitudinis lu
minis ſerenũ:hitaculũ pacis.

¶De duplici pꝛomiſſiõe dñi
ſup ps.q hitat.v.iiij. Ca.lxxv.

A Gemina pꝛomiſſiõe dñi
ſ.eius vite que nunc eſt
⁊ future.Si enim ſolũ pꝛomit
teret regnũ ⁊ in itinere deeſſet
viaticũ:oĩno conquererentur
hoĩes ⁊ reſponderẽt.Magnũ
quidẽ eſt ꝙ pꝛomittif:ſ3 perue
niẽdi illuc nulla facultas daf.
Propterea qui poſt hoc ſecu-
lum vitã pꝛomiſit eternã ipſe
dãdu3:⁊ in hoc ſeculo cẽtuplũ
pꝛouidentiſſima pietate pmi-
ſit.Centuplũ ꝯſolatio pꝛeſen-
tis laboꝛis:vita eterna future
felicitatis ꝯſumatio eſt.Sic ni
mirũ ⁊ operarijs huius ſeculi
ſolet cibus in opere merces in
fine clari.Datu3 optimũ eſt cẽ
tuplũ hic de ſurſum eſt deſcen-
B dens a patre luminu3.Mãna
abſconditũ eſt ꝙ victoꝛi pmit
tif:nomẽ nouum eſt: ꝙ nemo
ſcit niſi qui accipit.An nõ om-
nia cui oĩa cooperantur in bo
nũ? An nõ cẽtuplũ hẽt oĩno q
ipleſ ſpiritu ſancto q̃3 cẽtuplũ
qui chꝛiſtu3 habet in pectoꝛe?
Niſi ꝙ longe plus eſt viſitatio
paraclyti ſpiritus: ⁊ pꝛeſentia
chꝛiſti.Hic centuplu3 adoptio
filioꝛu3 eſt:libertas ⁊ pꝛimitie
ſpiritus delitie charitatis glo
ria ꝯſcientie regnum dei non
vtiq3 eſca vel potus: ſ3 iuſtitia
⁊ pax ⁊ gaudiũ in ſpiritu ſan-
cto.Gaudiu3 ſane nõ modo in
ſpe gloꝛie:ſed etiam in tribula
tionibus:hic enĩ ignis quẽ vo
luit vehementer accendi chꝛi-
ſtus:hic virtus ex alto que an-
dream fecit deſiderare cruce3:
laurentium irridere carnificẽ:
Stephanũ in moꝛte pꝛo lapi-
dantib⁹ flectere genua ad oꝛa-
tionẽ:hec illi pax quã ſuis reli
quit chꝛiſtus qñ dedit ⁊ ſuam.
Siquidem donũ ⁊ pax eſt ele-
ctis dei pax vtiq3 pꝛeſentis ⁊ do C
num future.Illa ſuperat oẽm
ſenſum:⁊ huic quicquid ſub ſo
le placet quicquid in mundo
concupiſcitur non poterit cõ-
parari:hic gratia deuotionis
⁊ vnctio de oĩbus quã expert⁹
nouit in expert⁹ ignoꝛat: quo
niã nemo ſcit niſi qui accipit:
hic centuplu3 eſt quod in hoc
ſeculo ſeculi contentoꝛib⁹ ex-
hibef.Nec tibi illud ſperaue-
ris eloquio noſtro commenda
tũ:ſolus eſt ſpirit⁹ qui reuelat.
Sine cauſa paginã cõſulis ex-
perimentum magis require.
Sapientia eſt cuius pꝛeciũ ne
ſcit homo de occultis trahif:
nec in terra ſuauiter viuentiũ

D inuenitur iſta ſuauitas. Nimirum ſuauitas dñi eſt niſi guſtaueris non videbis. Non illic eruditio ſed vnctio docet: nec ſcientia ſed conſcientia comprehēdit. Māna enim eſt oium ſaporem habens & odoris delectationē: reges eſt vera & ſincera: ſuauis & ſalubris: iocūda & ſancta? Nec eſt promiſſio vite preſentis: nam promiſſionē future quis explicet. Si expectatio iuſtorū letitia & tanta letitia: vt omne qđ deſiderat in ſeculo ei non valeat comparari ipſum quod expectatur qđ erit. Oculus non vidit deus abſq; te que preparaſti diligentibus te. Pax enim eſt que ſupat oēm ſenſum. pax ſuper pacem: inde ficiens exultatio: torrens voluptatis diuine: flumen letitie gaudium plenum. Cogita quicquid vis: quicqd potes exopta excedit cogitatū oēm. Deſiderū omne exupat illa felicitas: eternitas illa: beatitudo illa.

Sup cā ps q hi rat vii. iiij.

In quibuſdā dictis.

¶ De duplici glutino quo ſibi inherent beati ſpiritus in celo In ſer. de dedicatiōe. Ca. lxxvi.

A Non ſiūcta ligna & lapides domū non faciunt: nec in eis habitare qs poteſt. Sola vo coniunctio domum facit. Sic celeſtiū ſpirituū perfecta veritas ſine vlla diuiſione connexa: integram & congruā deo reddit habitationē: quā ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maieſtatis. Quis enim ſciret ſic vniuerſa regum conſilia: aut oia eorum dicta vel facta ſic noſſet: quomodo palā ligna & lapides ſi nō deeēt illis intelligentie ſenſus. Itaq; celeſtis illius curie lapides viui ac rationabiles diuinis interſunt cōſilijs & trinitatis myſteria norunt: audiūtq; verba ineffabilia que non lz homini loqui. Quāto enim plus vident plus ītelligūt: plus agnoſcūt: tanto plus diligunt: tāto magis laudāt: tanto amplius admirantur. Uerum duplici ſibi coherent lapides illi glutino cognitionis plane & perfecte dilectionis. Tanto ſiquidē maiori ad ſe inuicem dilectione copulantur: quanto ipſi dilectioni que deus eſt viciniores exiſtunt. Sz nec vlla ſeparare eos abinuicem ſuſpitio poteſt: vbi nihil oino quod i altero fit: alterū latere patitur penetrās oia radijs veritatis. Quoniā eſt qui adheret deo vnus ſpiritus eſt cum deo: nihil dubium eſt quin perfecte adherentes ei beati ſpiritus cum eo pariter & in eo penetrent vniuerſa.

¶ Explicit liber ſeptimus. Incipiunt capitula lib. viij.

De trinitate creata. j.
De triplici verbo. ij.
De tribus cōſiderandis in myſterio incarnationis dñi. iij.

De triplici mixtura quam fe/cit dominꝰ in aſſumptione noſtre carnis. iiij.
De triplici virtute nois dñi ꝙ eſt ieſus. v.
De triplici vtilitate aduen/tus dñi. vj.
De tribꝰ que in ope noſtre ſa/lutis inuicez coopant. vij.
De triplici bñdictione. viij.
De triplici gratia. ix.
De iuſtificatiõe: ſanctificatiõe: glorificatiõe dei a filijs ſuis. x.
De triplici miniſterio miniſte riorum dei. xj.
De tribus modis quibus no/ſtris dilexit deus. xij.
De triplici modo diligendi deum. xiij.
Quid ſit deũ diliger toto cor de: tota aia: ⁊ to. vir. xiiij.
De triplici libertate quarum vltima lib. arb. noiat. xv.
De triplici li. ſ. nature gratie vite vel glorie. xvj
De iudicio: conſilio: ⁊ compla cito. xvij.
De triplici voluntate libera: mala ⁊ bona. xviij.
De triplici bono ꝙ hẽt in ſe ꝑfectio bone volũtatis. xix.
De libero arbitrio: conſilio: ⁊ complacito. xx.
De triplici operatiõe dei. ſ. ꝑ quã: ⁊ ſine qua: ꝑ quã: ⁊ con tra quam operatur. xxj.
De bona cogitatione conſen/ſu: ⁊ opere. xxij.
De triplici operatione dei. ſ. creationis formatiõis ⁊ cõ ſumationis. xxiij.
De intentione: ⁊ affectione: ⁊ memoria. xxiiij.
De tribus in hoie ꝑ q̃ deꝰ colit conſpicit: ꝯcupiſcit. xxv.
De tribus gñibus in qbꝰ agni tio veritatis conſiſtit. xxvj.
De fide: ſpe: ⁊ charitate. xxvij.
De triplici fide. xxviij.
De triplici charitate. xxix.
De triplici ſollicitudine in di lectione proximi hñda. xxx.
De triplici vnguento. xxxj.
De triplici mõ ꝯfeſſiõis. xxxij
De triplici ſapientia cordis: oris: ⁊ operis. xxxiij.
De triplici cibo humili/tatis. xxxiiij.
De tribus gradibꝰ qui in dei miſericordia deſcribũt. xxxv.
De triplici gradu ſeruientiũ deo. xxxvj.
De tribus generibus cogita/tionum. xxxvij.
De triplici modo conuerten/di ad dominum. xxxviij.
De ſobrietate: iuſtitia: ⁊ pie/tate. xxxix.
De timore: ſpe: ⁊ charitate. xl.
De triplici vigilia operũ: ver/borum ⁊ cordis. xlj.
De iuſtitia: ⁊ pace ⁊ gaudio ſpirituali. xlij.
De charitate: caſtitate ⁊ hu/militate. xliij.
De tribus tranſeuntibus per hoc ſeculum. xliiij.
De tribus que neceſſaria ſunt

prelato. xlv.
De triplici modo ſubiectionis. xlvj.
De trib⁹ mētis obediētie. xlvij
De tribus gradibus obedientie. xlviij.
De triplici mō culpe in tranſgreſſione. xlix.
De triplici cōſideratione qua omne opus preueniri dʒ. l.
De triplici teſtimonio alterius noſtri ꝛ dei. lj.
De triplici diſtictiōe ſapiē. lij.
De triplici gñe pauptatis. liij.
De triplici modo viuendi in congregatione. liiij.
De tribus que neceſſaria ſunt ad parādū domū dñi. lv.
De triplici apparatu ad cuſtodiam caſtri dominici. lvj.
De tribus periculis in domo domini. lvij.
De veritate: charitate: ꝛ fortitudine. lviij.
De triplici timore. lix.
De tribus in quibus ꝯſiſtit ſūma ſpiritualis exercitij. lx.
De morte: diabolo: ꝛ pctō. lxj.
De trib⁹ īpulſorib⁹ hoīs. lxij.
De trib⁹ generib⁹ nō habitantiū in adiutorio dñi. lxiij.
De tribus male fructificantibus. lxiiij.
De arrogantia ꝛ duplici ignorantia. lxv.
De triplici ignorantia. lxvj.
De tribus bonis eminentib⁹ in homine. lxvij.
De triplici mō ſciendi. lxviij.
De tribus occultis. lxix.
De triplici corde. lxx.
De tribus petitionibus cordis. lxxj.
De tribus que ſolent orationem impedire. lxxij.
De ſeruo mercennario ꝛ filio. lxxiij.
De triplici legi ſerui mercennarij ꝛ filij. lxxiiij.
De tribus panib⁹ quibus quilibet reficiendus eſt. lxxv.
De tribus vinculis quib⁹ deo aſtringimur. lxxvj.
De tribus dietis. lxxvij.
De ocl'o: mãu: ꝛ pede. lxxviij.
De triplici aqua. lxxix.
De triplici loco. lxxx.
De tribus in opere mundi cōſiderandis. lxxxj.
De triplici gñe bonoꝝ nāliū ſpūaliū eternoꝝ. lxxxij.
De triplici diſtinctione eorū. lxxxiij.
De triplici genere iuſtorum. lxxxiiij.
De tribus que faciunt hominem ſanctum. lxxxv.
De triplici modo contemplationis. lxxxvj.
De tribus que impediunt cōtemplationem. lxxxvij.
De tribus nouiſſimis metuēdis. lxxxviij.
De triplici malo ꝙ paſſuri ſūt peccatores in fine. lxxxix.
De tribus ſpeciebus conſiderationis ſuperne. xc.
De tribus modis quib⁹ veſti-

gandus eſt deus. ꝛ b.ſ. xci.
De tribus que faciunt mortẽ ſanctorũ precioſam. xcij.
De triplici gñe ſctõꝝ. xciij.
De triplici ſtatu ſctõꝝ. xciiij.
De triplici gaudio ꝙ habent ſancti.ſ.ante mortem ꝛ poſt iudiciũ ante iudiciũ. xcv.
De tribus ꝯſiderãdis i feſtiuitatibus ſanctorum. xcvj.
De triplici deſiderio ꝓueniẽti de memoria ſctõꝝ. xcvij.
De triplici plenitudine habẽda in vita eterna. xcviij.
De triplici mõ fruendi deo in eterna vita. xcix.

¶Incipit li.viij.de diſtinctionibus triplicum.

¶De trinitate creata.in quodam ſer.beata illa. Cap.j.

A Beata illa ꝛ ſepiſſima trinitas pr̃ ꝛ filius ꝛ ſpiritꝰ ſanctꝰ vnus deus ſcilicet ſũma potẽtia ſũma ſapientia ſũma benignitas creauit quãdam trinitatẽ ad imaginem ꝛ ſimilitudinem ſuam: animam videlicet rationalem que in eo preſtitit veſtigium quoddam illius ſumme trinitatis: ꝙ ex memoria: ratione ꝛ voluntate cõſiſtit. Sꝫ hec trinitas creata cecidit per ſuggeſtionem: delectationem conſenſum: ab illa ſũma ꝛ pulchra trinitate.ſ.potẽtia: ſapiẽtia: puritate. in quãdã contrariam trinitatem ꝛ fedam.ſ. infirmitatem cecitatem: imunditiam. Memoria enim facta eſt impotens ꝛ infirma: ratio imprudens ꝛ tenebroſa: volũtas impura. Porro memoria que B ſimplicis diuinitatis potẽtiã ſtãs cogitabat cecidit in tres ſpẽs cogitationũ: affectuoſas: oneroſas: ocioſas. Affectuoſas voco illas in qbꝰ ipſa afficit: vt in curis reꝝ neceſſariaꝝ vt edendi: bibendi: ceterarũqꝫ ſimiliũ. Oneroſas in exterioribus adminiſtrationibus ꝛ occupationibus duris. Ocioſas quibus nec afficitur nec oneratur: ꝛ tamen ab eternorum cõtemplatione per illas diſtẽditur: vt ſi cogitet verbi cauſa equum currentem aut auẽꝫ volantẽ. Rationis quoqꝫ triplex caſus eſt. Siquidem eius erat diſcernere inter bonũ ꝛ malũ: veꝝ ꝛ falſuꝫ: cõmodũ ꝛ icõmo- C dũ. In qbus diſcernendis tãta mõ caligine cecatur: vt ſepe in contrarium ducat iudiciuꝫ: recipiens malum pro bono: falſum pro vero: noxium pro cõmodo ꝛ econuerſo. Nunqꝫ vo in his falletur: ſi nũqꝫ lumine quo creata eſt priuaretur. Voluntatis ruina ſimiliter tripartita eſt: que cum ſũme benignitati ꝛ puritati inherere: ꝛ eam ſolã diligere debuit: in hoc in

ſima lapſa per concupiſcentiā carnis ꝛ cōcupiſcentiam oculorum:ꝛ ambitioneꝫ ſeculi terrena dilexit. Quid hoc infelicius caſu poteſt exiſtiari: vbi pereunte memoria rōne voluntate tāta aīe ſubſtātia ꝑimitᷣ.

¶De triplici verbo in quibuſdam ſententijs. Cap. ij.

a Dicimus verbum incarnatum: verbum inſpiratum: verbum eructuatuꝫ. Primum fecit cognitionem: ſcđꝫ conuerſionem: tertiuꝫ viuificationem. Primum obfuit: ſecūdum non profuit: tertium viuit. Primum obfuit: quia cum cognouiſſent deū: nō ſicut deū glorificauerūt: aut gratias egerunt: ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis: ꝛ obſcuratum eſt inſipiens cor eorum. Scđꝫ non profuit: quia non data eſt lex que poſſet iuſtificare. Tertium viuit quia per carnē redemit. Primum totum deforis: ſcđꝫ foris ꝛ intus. Tertium totum intus. Et nota: qꝛ ꝙ eructuatᷣ de plenitudine eructuātis cum quodam ipſius ſubſtātie ſapore profertur: iccirco ſapientia incarnata dicitur: habens in ſe omnem plenitudineꝫ: in miraculis cognitionē: in doctrina ꝯuerſioneꝫ: in paſſione viuificationem.

¶De tribus conſiderādis: in myſterio īcarnationis: in quibuſdam dictis. Cap. iij.

Myſteriū incarnationis tria in ſe conſideranda continet. Formam humilitatis: probamentuꝫ dilectionis: ſacramentū redēptionis. Formam humilitatis demonſtrat vagitus paruuli. Locus diuerſorij: reclinatio in preſepio: pānorum inuolutio. Probamentum dilectionis pia mors: qꝛ maiorem charitateꝫ nemo habet quā vt animā ſuam ponat qs pro amicis ſuis. Sacramētum redemptionis triplicem oſtendit potentiam deitatis. ſcilꝫ ꝙ de nihilo aliud fecit in ueteratum innouauit: temporale perpetuauit. a

¶De triplici mixtura quam fecit dñs in aſſumptione noſtre carnis: in ſer. de vigilᷣ. naſ. dñi: hodie ſcitis. Cap. iiij.

Tria opa tres mixturas fecit oīpotens illa maieſtas in aſſumptione noſtre carnis: ita mirabiliter ſingularia ꝛ ſingulariter mirabilia: vt talia non facta ſint nec facienda ſint amplius ſuper terraꝫ. Cōiuncta quippe ad inuiceꝫ ſunt deus et homo: mater ꝛ virgo fide ꝛ cor humanum. Admirabiles iſte mixture: ꝛ omni miraculo mirabilius: quomodo tam diuerſa abinuicem potuere coniungi. Contraxit ſe maieſtas vt ꝙ melius habebat vꝫ ſeipſuꝫ limo noſtro coniungeret: ꝛ in perſona vna ſibi inui a

cem vnirentur deus ꝛ limus: maieſtas ꝛ īfirmitas: tanta vilitas ꝛ ſublimitas tāta. Nihil enim deo ſublimius: nihil vilius limo: ꝛ tamē tanta dignatione deus deſcendit in limuȝ tantaq; dignitate limus aſcendit ad deum: vt quicquid deus fecit: limus feciſſe credatur: qcquid limus pertulit deus in illo pertuliſſe dicatur: tam ineffabili q̄ȝ incomprehenſibili ſacramento. Hec eſt prima ꝛ ſuperexcellēs mixtura: ꝛ hec prima inter tres. Aduerte homo quia limus es: ꝛ non ſis ſuperbus: quia deo iunctus es: ꝛ nō ſis ingratus. Secunda eſt virgo mater vtiq; admirabilis ꝛ ſingularis: a ſeclo non eſt auditum ꝙ virgo eſſet que peperit ꝙ mater eſſet que virgo ꝑmanſit. Nunq̄ȝ iuxta rerum ordinē virginitas eſt vbi fecunditas predicatur: nec fecunditas vbi virginitas. Sola hec ē in qua virginitas ꝛ fecunditas obuiauerunt ſibi. Ibi ſemel factū eſt quod factū non fuerat: nec fiet in eternū: q2 nec primā ſimilitudinem viſa eſt: nec habere ſequentem. Tertia eſt fides ꝛ cor humanum. Et quidem prima ꝛ ſecunda inferior: ſed non minus forſitan fortis. Miruȝ enim quomodo cor humanuȝ his duobus fidem accōmodauit: quomodo credi potuit ꝙ deus homo eſſet. Quod virgo foret que peperiſſet. Sicut ferruȝ ꝛ teſta iungi non poſſunt: ſic hic duo nequeunt cōmiſceri ſi non miſceat glutinum ſpiritus dei. Quomodo hic potuit perſuaderi humano generi: vniuerſo orbi terraruȝ? ꝛ tā facile: tam potenter perſuaſuȝ eſt vt mihi credibile faciat credentium multitudo. Iuuenes ꝛ virgines: ſenes cum iunioribus elegerūt nulle mortibus mori q̄ȝ vel ad momentum ab illa fide deficere. Et hec quidē mixtura excellens ſed excellētior eſt ſecunda: tertia vero eſt excellētiſſima. In prima vide quid: in ſecūda ꝑ quid: in tertia propter quid deus dederit tibi. Dedit tibi chriſtū per mariam: propter ſuauitatem. In prima remedium eſt: q2 ex deo ꝛ homine. Cathaplaſma cōfectum eſt ꝙ ſanaret omnes infirmitates tuas. Concuſſe ſunt autē ꝛ cōmixte he due ſpecies in vtero virginis tanq̄ȝ in mortariolo ſpiritu ſancto tanq̄ȝ piſtillo illas ſuauiter cōmiſcēte. Sed quia dignuȝ non eras cui donaref datuȝ eſt marie vt per illaȝ acciperes quicquid haberes: que per h̄ ꝙ virgo eſt exaudita: eſt ꝑ reuerētia in cauſa tua ꝛ totius humani generis. Sola ſi mater eēt ſufficeret ei vt ſaluaretur per filiorū generationem: ſi ſola virgo ſufficeret ſibi nec benedict9 fructus

ventris eius mundi precium eſſet. Cum ergo in prima ſit remedium: in ſecunda adiutoriū eſt: quia nihil nos deus habere voluit: q per marie manus non tranſiret. In tertia autē meritū habemus: et in fide ſanitas eſt: quia qui crediderit ſaluus erit.

De triplici virtute nominis domini q eſt ieſus. ſuper cant. Cap. v.

A Eſt inter oleū et nomē ieſu ſimilitudo in triplici quadā qualitate olei: q2 lucet: paſcit: et vngit. Fouet ignē nutrit carnem: lenit dolorem lux cibus medicina. Uide idē de ieſu nomine lucet predicatum: paſcit recogitatū: inuocatū linit et vngit. Unde putas in toto orbe terrarum tanta et tam ſubita fidei lux niſi de predicato ieſu? Nec tm̄ lux eſt nomen ieſu ſed et cibus eſt. An nō totiens confortaris quotiens recordaris. Quid eque mentē cogitantis impinguat? quid ita exercitatos reparat ſenſus virtutes roborat: vegetat mores bonos atq3 honeſtos caſtas fouet affectiões? Aridus

B eſt omnis aīe cibus ſi nō oleo iſto infundit: iſipidus eſt ſi nō hic ſale condit. Si ſcribas nō ſapit mihi niſi legero ibi chriſtum ieſum. Si diſputes. alius pferas: non ſapit mihi niſi ſonuerit ieſus: ieſus mel i ore: in aure melos: in corde iubilus. Eſt et medicina: triſtatur aliqs veſtrum: veniat in cor ieſus: et inde ſaliat in os: et ecce ad exortum nominis lumen nubilum omne diffugit et redit ſerenū. Labitur qs in crimine currit inſuper ad laqueū mortis deſperando: nōne ſi inuocet nomen vite confeſtim reſpirabit ad vitam? Cui in periculis palpitanti et trepidanti inuocatū nomen virtutis non ſtatim fiduciā preſtitit: depulit metū. Cui in aduerſis diffidenti iam iamq3 deficiēti ſi nomen adiutorij ſonuerit defuit fortitudo? Nihil ita ire impetum cohibet: ſuperbie tumorē ſedat: ſanat liuoris vulnus: reſtringit luxurie fluxū: extinguit libidinis flāmā: ſitim temperat: auaritie ac totius indecoris fu-

C gat pruriginem. Siquidem cū nominē ieſum: hominē mihi prepono mitē et humilem corde: benignum: ſobrium: caſtū: miſericordem: et omni deniq3 honeſtate ac ſanctitate perſpicuū: eūdēq3 ipſum deum omnipotentiū: qui ſuo me exemplo ſanet et roboret adiutorio. Hec omnia ſimul mihi ſonant cum inſonuerit ieſus. Hic tibi electuarium habes o anima reconditū in vaſculo vocabuli huius q eſt ieſus ſalutiferum certe. Qdq3 nulli vnq3 peſtitue inueniatur inefficax. Sem

per tibi in ſinu ſit: ſemp in manu quo tui oés in ieſum & ſenſus dirigantur & actus. Bona & deſiderabilis vmbra ſub alis ieſu: virtutum eſt fugientibus refugium gratū feſſis refrigeriū. Miſerere mei dñe ieſu miſerere mei qm̄ in te confidit anima mea. Ueni domine ieſu: & aufer ſcandala de regno tuo: qđ eſt aīa mea: vt regnes tu qui debes in ea. Uenit eni3 auaritia & vendicat in me ſibi ſedem. Jactantia cupit dominari mihi. Superbia vult mihi eſſe rex: luxuria dicit ego regnabo. Ambitio detractio: inuidia & iracūdia certant in me ipſo de meipſo cuius ego potiſſimum eſſe videar. Ego autē quātum valeo reſiſto renitor quātum iuuor. Dñm meum ieſum chriſtu3 reclamo. Jpſi me defendo: quia ipſius me iuris agnoſco. Jpſum mihi ipſu3 in dominum deum teneo & dico. Non habeo regem niſi ieſum. Ueni ergo domine diſpge illos in virtute tua & regnabis in me: quia tu es rex ipē meus & deus meus.

De triplici vtilitate aduentus domini: in fer. ante vigil. nat. domini. Cap. vj.

Non mō ad nos: ſed & pꝑter nos venit dominꝰ qui bonorum noſtrorum non eget. Ueru3 noſtre indigentie quātitate3 manifeſtius ipſa dignationis eius indicat magnitudo. Nec mō periculum egritudinis ex ipſo precio medicaminis innoteſcit: ſed videt̄ valitudinū numerus ex multitudine remediorū3. Ut quid enī diuiſiones gratiarum ſunt: ſi non videretur vlla diuerſitas? Et quidem difficile vniuerſas vno ſermone proſequi indigētias quas experimur. Sed occurrunt mihi interim tres cōes omnibus & quodāmodo principales. Nemo enim reperitur in nobis qui non conſilij & auxilij & preſidij indigens videatur. Nimiru3 eſt humano generi miſeria triplex: & quotquot degimus in regione vmbre mortis: in infirmitate corporis: in loco tētationis: ſi diligēter aduertimꝰ triplici hoc incōmodo laboramus. Na3 & faciles ſumus ad ſeducendum & debiles ad operandum: & fragiles ad reſiſtendum. Si diſcernere volumus inter bonum & malū decipimur. Si tētamus facere bonu3 deficimus Si conamur reſiſtē malo deijcimur & ſuperamur. Neceſſarius proinde ſaluatoris aduentus. Neceſſaria ſic preoccupatis hominibꝰ preſentia chriſti. Atq; vtinam ſic veniat vt copioſiſſima dignatione ſua & in nobis per fidem habitans: illuminet cecitatem noſtram: & nobiſcum manens adiuuet infirmitate3

noſtram: ⁊ pro nobis ſtans fragilitatem noſtram protegat ⁊ propugnet. Fidelis eſt cõſiliarius qui neqꝫ falli omnino neqꝫ fallere queat: fortis auxiliarius qui non laſſeſcat. Patronus efficax qui ⁊ ipſum ſathanam ſub pedibus noſtris velociter conterat: ⁊ omnia machinamenta confringat. Nimirũ ipſe eſt dei ſapientia: cui ſemꝑ in promptu ſit inſtruere ignorãtes. Ipſe dei vĩ⁹ ⁊ dei ſapiã cui facile ſit ⁊ deficientes reficere: ⁊ eripere periclitãtes: qui ad hoc ipſum venit in mundũ vt habitans in hominibus: cum hominibus: ⁊ pro hominibus tenebras noſtras illuminaret: ⁊ labores leuaret: ⁊ pericula propulſaret.

¶De tribus que in opere noſtre ſalutis ſibi inuicem cooperanť: ſup canť. ſer. lxxix. Ca. vij.

A Opus noſtre ſalutis tres ſibi inuicem cooperantur: deus angelus: ⁊ homo. Et deus quidẽ quid ni operetur. Ipſe võ ac tota volũtate ⁊ vtiqꝫ per ſe ipſe ſufficienter ⁊ abſqꝫ adminiculo horuꝫ. Hi autẽ ſine ipſo poſſunt facere nihil. Ergo quot ex illis aſciuit in opus miniſterij huius nõ ſibi ſolatium ſed profectum queſiuit illis. Nam hominibus quidem merita locauit in opere: quia vnuſquiſqꝫ ſm̃ proprium laborem mercedem accipiet: ſiue qui in fide plantat: ſiue qui rigat ꝙ plantatum fuerit. Angelorum autem cum ad ſalutẽ humani gñris miniſterio vtiť nonne facit vt ab hominibus angeli diligantur? Nam quia ab angelis homines diligantur: inde vel maxime aduerti poteſt: ꝙ antiqua ſue ciuitatis damna ex hominib⁹ reſtauratum iri angeli non ignorant. Nec alijs profecto regi legib⁹ regnum charitatis decebat: ꝙꝫ pijs ipſoruꝫ qui pariter regnaturi ſunt mutuiqꝫ amoribus ⁊ puris affectionibus inuiceꝫ ⁊ in deuꝫ. Eſt autẽ in modo operandi differẽtia multa pro cuiuſqꝫ nimirum operarij dignitate. Deuꝫ nempe facit ꝙ vult ſola ipſa facilitate volẽdi: ſine eſtu: ſine motu: ſine preiudicio loci vel tẽporis: vel cauſe: vel perſone? Porro angelus non abſqꝫ motu operatur taꝫ locali ꝙꝫ temporali: ſine eſtu tamẽ. Homo autem nec ab eſtu animi: nec a motu corporiſ animiqꝫ liber eſt in operatione. E

¶De triplici bñdictione. In ſententijs quibuſdã. Cap. viij.

Triplex nobis neceſſaria eſt benedictio: preueniens: adiuuans: ⁊ ꝯſumãs. Prima miſericordie: ſecunda gratie: tertia glĩe. Preuenit miſericordia conuerſionẽ: adiuuat gratia conuerſationem: perficit gloria conſumationẽ.

Niſi ternam hanc benedictionem dederit deus: non poteſt terra noſtra dare fructum ſalutis: nec etiam aut inchoare bonum donec a miſericordia preueniamur: aut agere bonū donec a gr̄a adiuuemur: aut conſumari in bono poſſumus donec gloria repleamur. Uerum in his tribus nō īmerito dulcius ſapit ea que nō modo immeritos: ſ3 ⁊ male meritos preuenit: vt du3 adhuc filij ſumus ire: ⁊ operamur opera mortis ipſe cogitet ſuper nos cogitationes pacis: ⁊ ne petentibus quidem imo ⁊ in petentibus: non inuocantibus ſed prouocantibus: nō interpellantib⁹ ſed etiam repellentibus: ſpiritum bonum: ſpiritum vite ſpiritū adoptionis largiaṫ. Quid illi anime dulce ſapit: cui miſericordia tanta non ſapit? Pro inde bn̄dictio dulcedinis nominatur ea que preuenit: quia que adiuuat fortitudinis: que conſumat plenitudinis eſt.

¶ De triplici gratia. In ſer. de aſſūptiōe beate marie. Ca. ix.

Triplicem gratiam diuinitus accepimus: vnam qua conuertimur: alia3 qua in tentationibus adiuuamur: tertia3 qua p̄bati remuneramur. Prima nos inuitat: p quā vocamur: ſecunda prouehit qua iuſtificamur: tertia conſumat qua glorificamur. Et p̄ma qdē beneplacitum eſt: ſecunda meritum: tertia premium. De prima dictum eſt de plenitudine eius nos oēs accepimus. De duabus reliquis dictū eſt. Gratiam pro gratia. i. munera eterne glorie pro merito temporalis militie.

¶ De iuſtificatione: ſanctificatione ⁊ glorificatione dei a filijs ſuis. In quibuſdam dictis Capitulum. x.

Spirit⁹ eſt dei virtus ⁊ dei ſapiētia: iuſtificatur: ſanctificatur: glorificatur a filijs ſuis. Dicamus ergo primū quomodo ſapiētia iuſtificatur a filijs ſuis. Flagellat deus omnē filium quē diligit: ſed in initio flagelli du3 adhuc ſub lege ſuus dei eſt: ⁊ neſcit quē filius dei erit murmurat: ſe autem innocentem: deum v̄o crudelē pronunciat: huic autem chriſtus dei filius apparet: ſed non dum ſapientia: quia per flagellum potentia3 virtutis ſentit: ſed nondum ſapientie ſuauitatem per intellectu3 capit. Nūc talem ſapientia attingit fortiter per flagellū: ⁊ diſponit ſuauiter per intellectum dū ei inſpirat gaudere in tribulationibus: ſcire quoniam tribulatio patientia3 operatur: patiētia p̄bationē p̄batio v̄o ſpe3: ſpes aute3 non confundit. Et etiā ſe non quaſi ſeruu3 putari: ſed quaſi filium per flagella eru-

tdiri cognoſcit: vt hereditaͤ capiat: ſe peccatorem deum ꝟo iuſtum pnuncians: iuſtificat in ſe matrem ſapientiam. Sed quid prodeſt peccata inter flagella confiteri: ſi non ab eiſdem per continentie ſancti tateꝫ abſtineas? Qualis pater talis filius: ⁊ in ſanctimonia filiorum nomen patris ſanctificetur. Sanctos eos dicimus quos firmos in propoſito continentie ab huius ſeculi nō ſolum illicitis coactionibus ſed etiam impudicis locutionib⁹
C abſtinere videmus. Sed quia ſapiens filius gloria eſt patris neceſſe eſt vt non ſolum ab eo ſanctificetur mater ſapientia per continentie ſtabilitatem: ſed etiam glorificetur per boni operis fructificationem: vnde pſal. filium ſapientie deſcribens ait. Jocūdus homo qui miſeret ⁊ comõ. Et vere breuis ⁊ perfecta diffinitio ſapiētis. Jocundus enim inter flagella confitendo delictuꝫ gaudet illud per preſentem tribulationem deleri. Miſeret animͤe ſue placens deo per continentie decorem. Cōmodat proximo fructum bone operationis. Etiā hic eſt iuſtus reddēs cuiqꝫ quod ſuum eſt: deo cōfeſſionem: ſibi miſericordiā: proximo charitatem. Sic autem iuſtificat ſapientia a filijs ſuis per confeſſionem peccatoruꝫ: ſanctificatur per continentie bonum: glorificatur per boni operis fructificationem.

¶ De triplici myſterio miniſtrorum chriſti in quibuſdam dictis. Cap. xj.

A Miſterium miniſteriorum chriſti triplex eſt: ſeruitutis: charitatis: dignitatis. Miniſteriū ſeruitutis corporis caſtigatio. Charitatis mentis deuotio. Dignitatis corporis chriſti conſecratio. Primuꝫ fit in afflictione: ſcdꝫ in hylaritate: tertiuꝫ in humilitate. Primum eſt ſacrificium timoris: ſecunduꝫ amoris: tertium laudis.

¶ De tribus modis qbus nos dilexit deus. Sup cant. ſer. xx. Capitulum. xij.

Dilexit nos deus dulciter: ſapienter: fortiter. Dulce nempe dixerim ꝙ carneꝫ induit. Cautum ꝙ culpam cauit forte ꝙ morteꝫ ſubſtinuit. Nā quos ſane ī carne viſitauit carnaliter tamē nequaqꝫ amauit: ſed in prudentia ſpiritus. Jta qꝫ quos in carne queſiuit dilexit in ſpiritu: redemit in virtute: plenuꝫ prorſus omni ſuauitatis dulcedine videre hominem hominis conditoreꝫ. At dum nāqꝫ prudenter ſe legit a culpa etiam potenter mortem ptulit a natura. Jn carnis aſſumptione condeſceēdit mihi: ⁊ in culpe vitatione conſulit

mihi: in mortis ſuſceptione ſa
tiſfecit pri: amicus dulcis: con
ſiliarius prudens: adiutor for-
tis. Hinc ſecurus me credo q
ſaluare me velit: nouerit: poſ-
ſit: ꝗ niſi me amaſſet dulciter:
nō me in carcere requiſiſſet il
la maieſtas: ſed iunxit affectio
ni ſapientiam que placaret of
fenſum deuȝ patrem.

¶ De triplici modo diligendi
deum: vt ſupra. Cap. xiij.

A Diſce xpiane a xpo: quē-
admodum diligas chri
ſtuȝ: diſce amare dulciter: ama
re prudenter: amare fortiter.
Dulciter ne illecti: prudenter
ne decepti: fortiter ne oppreſ-
ſi ab amore dñi auertamur. Ne
mundi gloria ſeu carnis volu-
ptatibꝰ abducaris. Dulceſcat
tibi pro his ſapientia chriſti.
Ne ſeducaris ſpiritu menda-
cij ⁊ erroris luceſcat tibi veri-
tas chriſti. Ne aduerſitatibus
fatigeris ꝯfortet te virtus dei
chriſtus. Zelum tuuȝ inflāmet
charitas: informet ſcientia: fir
met conſcientia. Sit feruidus
ſit circunſpectus ſit inuictus.
Nec torporem habeat: nec ca-
reat diſcretiōe: nec ſit timidus.
Dilige dominum deum tuum
toto ⁊ pleno corde affectu. Di
lige tota rationis vigilantia
⁊ circūſpectiōe. Dilige ⁊ tota
virtute: vt nec mori pro eius
amore ptimeſcas. Sit ſuauis
⁊ dulciſ affectui tuo dominꝰ ie
ſus contra male vtiqȝ dulces
vite carnalis illecebras: ⁊ vin-
cat dulcedinem dulcedo. Sed B
ſit nihilominus itellectui pre
uia lux ⁊ dux rationi: non ſolū
ob cauendas heretice fraudis
decipulas: ⁊ fidei puritateȝ ab
eorum verſutijs oſtendendam
verum vt cautus ſis quoqȝ ni-
miam ⁊ indiſcretam vehemē-
tiam in tua conuerſatione vi-
tare. Sapientia eſt deus ⁊ vult
ſe amari non ſolum dulciter ſȝ
ſapienter. Alioquin facillime
zelo tuo ſpiritus illudet erro-
ris ſi ſcientiam negligas. Nec
habet callidus hoſtis machi-
namentum efficatius ad tollē
dam de corde dilectionem qȝ
ſi efficere poſſit vt in ea incau-
te ⁊ non cum ratione ambule-
tur. Sit etiaȝ fortis ⁊ conſtās
amor tuus: nec cedens terrori
bus: nec ſuccumbēs laboribꝰ.
Ergo amemus affectuoſe: cir-
cūſpecte: ⁊ valide.

¶ Quid ſit deum diligere to.
corde: to. anima to. virtute. ſu
per cant. ſer. xx. Cap. xiiij.

Non abduci blanditijs: A
nec ſeduci fallacijs: nec
iniurijs frangi: toto corde: to-
ta anima: tota virtute dilige-
re eſt. Et nota amorem corde
quodāmodo eſſe carnalem: ꝙ
magna erga carnem chriſti ⁊
que in carne chriſtus geſſit: vel
iuſſit cor humanū afficiat: hic
repletus amore facile ad oēm

de huiuſmodi ſermionem compungit̃. Nihil audit libertius nil legit ſtudioſius: nihil frequētius recolit: nihil ſuauius meditatur. Aſtat orāti homini dei ſacra imago: aut naſcentis: aut lactētis: aut docentis: aut morientis: aut reſurgētis: aut aſcendentis: ꝛ quicquid tale occurrat vel ſtringat: neceſſe eſt animū in amorem virtutum vel carnis exturbet vitia: fugorū illecebras: deſideria ſedet. In carnis ergo deuotione interim conſoletur qui viuificantem ſpiritum nondum habet eo dumtaxat modo quo habent illi qui aiunt. Et ſi cognouimus chriſtum ſecunduꝫ carnem: ſed nec iam non nouimus. Nam alias quidē nequaquam ſine ſpiritu ſancto: vel in carne diligitur chriſtus: ꝛ ſi non in illa plenitudine cuius tamē menſura deuotionis hec eſt: vt totuꝫ cor illa ſuauitas occupet: totuꝫ ſibi ab amore vniuerſe carnis ac carnalis illecebre vindicet: hic quippe

C toto corde diligere eſt. Ut breuiter dicam toto corde diligere eſt omne ꝙ blāditur de carne propria vel aliena ſacroſancto amori carnis poſtponere. In quo ꝛ mundi gloriaꝫ equa comprehēdo: quia gloria mūdi gloria eſt carnis: ꝛ qui in ea delectātur carnales eſſe nō dubium eſt. Bonus amor iſte per queꝫ vita carnalis excludit̃: cōtēnitur ꝛ vincitur mundus: pficitur autem in eo cum fit: ꝛ rationalis efficitur cuꝫ efficitur ſpiritualis. Porro rationalis tunc eſt: cū in oībus que oportet ſentiri de chriſto fidei ratio ita firma tenetur vt ab eccleſiaſtici ſenſus puritate nulla iuri ſimilitudine: nulla heretica vel diabolica circūuētione aliquatenus deuietur. Itemꝗ cū D in propria conuerſatione illa cautela ſeruatur: vt diſcretionis meta nulla ſupſtitione vel leuitate: vel ſpiritus quaſi feruentioris vehemētia excedatur. Et hec eſt tota anima deū diligere. Quod ſi ꝛ adiuuātis ſpecie vigor tātus accedat vt nulla in labiorum vel tormentorum: ſed nec mortis metu iuſtitia vnꝗ͂ deſerat̃: in hoc etiā tota virtute diligit̃: ꝛ eſt amor ſpūalis. Quod nimiꝝ nomen huic ſpūaliter amori cōgruere puto ob prerogatiuam vtiꝗ plenitudinis ſpiritus qua precellit.

¶ De triplici libertate quarū vna ſola liberum arbitriuꝫ nominat̃. In lib. de grā ꝛ libe. ar. Capitulum. xv.

A Eſt libertas a peccato ſꝫ ſiquis in carne peccati a peccato ſibi vendicat libertatem? Hac igitur libertate dictum merito nequaꝗ͂ opinor liberum arbitrium. Eſt iteꝫ li-

bertas a miſeria. Sed nũquid ⁊ iſtam ſibi quiſpiam in hac mortalitate preſumit? Et hãc itaq liberum noĩare arbitriũ nõ imerito abnuimus. Eſt vo ꝙ magis ei cõgruere arbitror libertatẽ quaz differentie poſſumus a neceſſitate: eo ꝙ neceſſarium voluntario contrarium eſſe videatur. Siquidem ꝙ ex neceſſitate fit iam non ex voluntate: ⁊ econuerſo ſimiliter. Uerum libertas a neceſſitate eque ⁊ indifferenter deo vniuerſe tam bone ꝗ̃ male rationabili conuenit creature.

B Nec peccato nec miſeria amittitur: nec minuit. Nec maior in iuſto eſt ꝗ̃ in peccatore: nec peior in angelo ꝗ̃ in homine: manet nãq libertas voluntatis vbi etiã ſit captiuitas mentis tam plena quidez in malis ꝗ̃ in bonis: ſed in bonis ordĩatio: tam integra quam pro ſuo modo: in creatura ꝗ̃ i creatore: ſed in illo potẽtior. Quod autez ſolent homines conqueri ⁊ dicere. Uolo habere bonã voluntatẽ ⁊ non poſſum: neq̃ꝗ̃ huic preſcribit libertati vt quaſi inde aut neceſſitatem in hac parte voluntas patiatur: ſed plane illa libertate que dicitur a peccato ſe carere teſtatur. Nam qui vult habere bonam voluntatez probat habere voluntatem: nõ enĩ vult habere bonam voluntatem niſi per voluntatem. Quod ſi voluntatem ⁊ libertatẽ: ſed libertatem a neceſſitate non a peccato: nempe vbi nõ valeat cũ velit habere bonam ſentit qd ſit deeſſe libertatem a peccato quo vtiq dolet premi ⁊ non premi voluntatem: ꝗ̃ꝗ̃ iam proculdubio vtcũq bonaz habet qui habere vult. Bonum quippe eſt ꝙ vult. Nec poſſet bonum velle niſi bona voluntate: ſicut nec velle malum niſi bona voluntate. Cum bonum volumus bona eſt voluntas: cum maluz volumus mala eſt voluntas. D Et vbiq libertas: cedit ſiquidez voluntati neceſſitas. Cum autez nõ valemus ꝙ volumus: ſentimus quidez ipſam quodãmodo libertatez peccato eſſe captiuam: vel miſeram: non tamẽ amiſſam. Ex hac ergo tm̃ libertate qua liberum eſt voluntati ſeipſaz iudicare vel bonam ſi bono: vel malam ſi malo conſenſerit: qppe que in neutro niſi certe volendo conſentire ſe ſentit: liberuz arbitriũ credimus noĩari.

¶ De triplici libertate: quarũ al's prima vna eſt nature: ſecũda gratie: tertia vite vel glĩe. vbi ſupra. Cap. xvj.

Cum igitur triplex ſit ꝓpoſita libertas: a peccato: a miſeria: a neceſſitate: hãc in vltimo loco poſitã contulit nobis in conditione noſtra.

In pma reſtauramur a gratia media nobis reſeruatur in patria. Dicaſ prima libertas nature: ſecunda gratie: tertia vite vel glorie. Primo modo nẽpe in liberam voluntatem ac voluntariam libertatem conditi ſũt nobilis deo creatura. Secũdo reformamur in innocentiam noſtra in chriſto creatura. Tertio ſublimamur in gloriaꝫ perfecta in ſpiritu creatura. Prima ergo libertas habet multum honoris: ſecunda plurimum ꝛ virtutis nouiſſima cumulum iocũditatis. Ex prima quippe preſtamus ceteris aiãtibꝰ: in ſcda carnẽ per tertiam morteꝫ ſubijcimus.

¶ De iudicio: ꝛ conſilio: ꝛ cõplacito: vbi ſupra. Cap. xvij.

A Iudicij eſt diſcernere qd liceat vel non liceat. Cõſilij probare quid expediat vel non expediat. Complaciti qd experiri liceat. Utinam tam libere nobis conſulerimus: ꝙꝫ libere de nobis iudicamus: vt queãdmodum libere per iudicium licita illicitaqꝫ diſcernimus: ita per conſilium ꝛ licita tanꝙꝫ cõmoda nobis eligere: ꝛ illicita tanꝙꝫ noxia reſpuere liberum haberemus. Jam eni non ſolum liberi arbitrij: ſed ꝛ liberi ꝑculdubio conſilij: ac per hoc a peccato liberi eſſemus. Sed quid ſi totum ſolũqꝫ qđ expediret vel liceret etiam liberet? nõne liberi quoqꝫ eſſe cõplaciti merito diceremur? quippe qui ab omni proinde ꝙ diſplicere poteſt: hoc eſt ab omni nos miſeria liberos ſentiremus. Nũc autẽ cũ multa p iudicium vel admittenda vel omittenda eſſe decernimus: que tamen per conſiliũ nequaꝙꝫ pro iudicij rectitudine aut eligimus aut contemnimus. **B** Rurſumqꝫ nõ omnia que tanꝙꝫ recta ꝛ cõmoda conſulta obſeruamus: etiam vt beneplacita libenter amplectimur: ſed inſuper quaſi dura ac moleſta vix equanimiter ferre perduramus: liquet quia nec liberuꝫ conſilium habemus nec complacitum. Certiſſime auteꝫ habituri ſumus quandoqꝫ liberũ a neceſſitate arbitrium ꝙ nũc cuncte rationali creature commune videtur. Erit etiã in electis hominibus vt iam in ſanctis eſt angelis ꝛ cautuꝫ a peccato ꝛ tutum a miſeria probãtibus tandẽ triplicis libertatis felici experiẽtia que ſit bona volũtas dei ac beneplacẽs ꝛ perfecta. Quod quia nec duꝫ ſola interim plena integraqꝫ manet in hominibus libertas arbitrij. Nam libertas arbitrij ex parte tm̃ ꝛ hoc in paucis ſpecialibus qui carnem ſuã crucifixerunt cum vitijs ꝛ concupiſcentijs: quatenus iam nõ regnet peccatum in eorũ mor **C**

tali corpore. Porro vt non regnet libertas: facit conſilij: vt nō deſit ex integro captiuitas eſt liberi arbitrij. Iā de libertate cōplaciti in hoc ſeculo neq̃ quid dicemus? vbi vix ſufficit diei malicia ſua: vbi vita hoīs tentatio ſuper terrā: vbi totū occupare videt̃ miſeria: vbi noctes dieſq̃ in merore cōtinuātur: nullū ꝑfecto tēporis ſpatium cōplacito vacuū relinquitur. Hi tñ ⁊ in hac carne raro licet raptimq̃ cōplaciti libertate fruunt̃: qui cū maria optimam partē elegerunt: que nō D auferet̃ ab eis. Qui enim iam tenent ꝙ auferendū nō eſt: experiuntur vtiq̃ ꝙ futurū eſt: ſed ꝙ futurū eſt ⁊ felicitas ē. Porro felicitas ⁊ miſeria eodem tēpore ſimul: eſſe nō poſſūt. quotiens enim illā p ſpiritū participant: totiens iſtā nō ſentiunt. Itaq̃ in hac vita ſoli cōtēplatiui poſſunt vbicūq̃ frui libertate cōplaciti: ⁊ hoc ex parte ⁊ pte ſatis modica viceq̃ rariſſima. Porro libertate cōſilij fruuntur etiā q̈libet iuſti: ex parte quidē ſed nō modica. Ceterum libertas arbitrij cunctis pariter rōne vtentibus ↄuenit: nō minor quantū in ſe eſt i malis q̃ in bonis: tam plena in hoc ſeculo q̃ in futuro.

¶ De triplici volūtate libera bona ⁊ mala: vbi ſupra.

Capitulum. xviij.

Libera voluntas nos facit noſtros: mala diabolii: bona dei. Creati q̄ppe quodāmodo noſtri in liberā volūtatem quaſi dei efficimur p bonam voluntatē. Porro bonā facit qui liberā fecit: ⁊ ad h̄ bonam vt ſimus aliq̈d initiū creature eius: q̄m expedit profecto nobis magis nō fuiſſe q̃ nr̄os permanere. Dum ergo p malā voluntatē ſumus diaboli: ſicut cum per bonā efficimur dei: definimus iam eſſe dyaboli. Nemo ſiquidem pōt duobus dn̄is ſeruire. Ceterum ſiue dei ſimus ſiue diaboli: nō tamen ſimilr̄ definimus eſſe noſtri. Manet q̄ p vtrobiq̃ libertas arbitrij: p quam maneat ⁊ cā meriti quatenus vel mali merito puniamur. Quod tanq̃ liberi ex ꝓpria volūtate efficimur vl̄ glorificemur boni: ꝙ niſi eque voluntarij eſſe nō poſſumus. Sane diabolo noſtra nos mancipat voluntas: non ipſius poteſtas: deo ſubiecit eius gr̄a non noſtra voluntas. Noſtra quippe voluntas bona ꝙ fatendū eſt: a bono dō creata: perfecta tamē nō erit quouſq̃ ſuo creatori perfecte ſubiecta ſit.

¶ De triplici bono q̄d i ſe habet perfectio bone volūtatis. In li. de gr̄a ⁊ lib. ar. Cap. xix.

Velle malū defectus quidem eſt volūtatis: bonū velle ꝓfectus quidē eiuſdem:

ſufficere aũt ad omne q̄ volu-
A mus bonũ ipſius ꝑfecto. Ut er-
go velle noſtrũ q̄ ex libero ar-
bitrio habemus pfectũ habea-
mus: idigemus duplici gratie
munere. Et vero vz ſapere qḋ
eſt volũtatis ad bonũ ↄuerſio
⁊ pleno etiã poſſe q̄ eiuſdẽ in
bono cõfirmatio. Porro pfe-
cta cõuerſio eſt ad bonũ vt ni-
hil libeat: niſi q̄ deceat vel li-
ceat: pfecta in bono ↄfirmatio
vt nil deſit q̄ libeat. Tunc de-
mũ pfecta erit volũtas: cũ ple-
ne fuerit bona: ⁊ bene plena.
B Habet ſiquidẽ in ſe bonuz du-
plex ab initio ſui. Unũ quidez
generale ex ſola creatione: q̄
a bono. ſ. deo non potuit crea-
ri niſi bona. Alter ſpãle q̄ ex
libertate arbitrij in q̄ ad ima-
ginẽ vtiq; ipſius qui creauit ẽ
cõdita. Qḋ ſi his duobus bõis
accedat ⁊ tertium cõuerſio: ad
creatorẽq; reputabit nõ imeri-
to perfecte bona. Bona nimi-
rum in vniuerſitate: melior in
ſuo genere: optima in ſui ordi-
natione. Eſt aũt ordinatio oi-
moda cõuerſio voluntatis ad
deũ: ⁊ ex tota ſe voluntaria de-
uotaq; ſubiectio.

¶De libero arbitrio: cõſilio: ⁊ cõplacito. In libro de gratia ⁊ lib. arbi. Capl'm. xx.

A Ad liber arbitriuz quã-
tum in ſe eſt: non ptinet
poſſe vel ſapere: ſed tm̄ velle:
nec potẽtẽ facit creaturã: nec
ſapientez ſed tm̄ volentẽ. Nõ
ergo ſi potens aut ſapiẽs: ſz tm̄
ſi volens eſſe deſierit liberũ ar-
bitriuz amiſiſſe putãda ẽ. Ubi
enim nõ eſt volũtas: nec liber-
tas. Nõ dico ſi velle bonũ ſed
ſi velle oĩno creatura deſierit.
Fatendũ ſine cõtradictiõe vbi
nõ iam ex voluntate bonitas:
ſed ipſa ex toto volũtas perit:
etiã liber deperire arbitrium
qḋ ſi velle bonũ tm̄ nõ poterit
ſignũ eſt q̄ ei deſit liberũ non
B arbitriũ ſed cõſiliũ. Si aũt qui-
dem non velle ſed ad id q̄ iaz
vult bonũ ei poſſe ḋfuerit: no-
uerit ſibi deeſſe liberũ cõplaci-
tuz: nõ liber periſſe arbitriũ.
Si ergo liber arbitriũ ita vbi-
q; ſequit̃ voluntatẽ: vt niſi illa
penitus eſſe nõ deſinat: iſto nõ
careat. Uoluntas vero ſicut in
bono ita etiã in malo eque ꝑ-
durat: eque ꝑfecto ⁊ liberũ ar-
bitriũ: taz in malo q̄z in bono
integrũ perſeuerat. Et quõ vo-
luntas etiã poſita i miſeria nõ
deſinit eſſe voluntas: ſed dicit̃
⁊ eſt miſera voluntas: ſicut ⁊
beata volũtas: ita nec liberuz
arbitrium deſtruere: ſiue quã-
tum in ſe eſt aliquatenus i mi-
nuere poterit quecũq; aduerſi-
tas: vel neceſſitas. Sz lz vbiq;
C pariter ſine ſui diminutione
perduret: nõ tamen pariter ſi-
cut de bono potuit per ſe i ma-
lum corruere: ita quoq; per ſe
de malo in bonum poterit re-

ſpirare. Nemo pꝛoinde putet dictum liberū ideo arbitrium ꝙ eque inter bonū vel malū poteſtate vel facultate verſet: cum eadē quidē per ſe potuerit non autē reſurgere niſi per domini ſpiritū. Nūc igit ex eo potius liberū arbitriū dicitur ꝙ ſiue in bono ſiue in malo eq̄ liberam faciat voluntatē: cum nec bonus quiſpiā: nec itē malus dici debeat alius eē valeat
D niſi volens. Tali iam ratione nō incongrue dicet ad bonū ſe ꝛ ad malū habere equaliter ꝙ vtrobiq; vꝫ pars ſit ei: nō q̄dem in electione facilitas ſed in voluntate libertas. Hac ſane dignitatis diuine pꝛerogatiua rōnalē ſingulariter creaturam conditoꝛ inſigniuit ꝙ ſui quodāmō iuris in hac parte exiſteret: quatenus non niſi ſua volūtate alius mala fieret: ꝛ iuſte dānaret aut bona maneret: ꝛ merito ſaluaret. Non ꝙ ei ꝓpꝛia ſufficē poſſet volūtas ad ſalutē: ſꝫ ꝙ eū nullaten⁹ ſine ſua volūtate ꝯſequeretur. Nemo quippe ſaluat inuitus.

¶ De triplici operatione dei: pꝛima. ſ. per quā ꝛ ſine qua ſecūda q̄ ꝛ cōtra quā: tertia cū q̄ operat: vbi ſupra. Capitm. xxi.

A Operatur deus illoꝝ ſalutem: quoꝝ noīa ſunt ī libꝛo vite: aliquando p creaturam ſine ipſa: aliquādo p creaturam cōtra ipſam: aliquando per creaturam cū ipſa. Multa pꝛofecto fiunt hoībus ſalubꝛia per inſenſibilem ꝛ item p irrationalem creaturam: que iccirco dixi fieri ſine ipſa: quod non queat intellectu carēs eē vel conſcientia. Multa quoq; multoꝝ ſaluti vtilia facit deus per malos ſiue homines ſiue angelos ſed quoniam inuitos ideo contra ipſos. Nam dum nocere cupientes iuuant quā tū alijs valet vtilis actio: tantum ipſis peruerſa nocet intētio. Poꝛro per quos ꝛ cū quibus operatur deus boni ſunt B
angeli vel homies qui ꝙ vult deus ꝛ agūt pariter ꝛ volunt. Qui enim bono quidē opere complēt voluntate cōſentiūt. Opus oīno ꝙ per eos de⁹ explicat ipſis cōmunicat. Videamus ſm dei triplicem operationē q̄ꝫ poſſumus quid creaturam queq; pꝛo ſuo miniſterio mereatur. Et illa quidem per quā ꝛ ſine qua fit quod fit: quid mereri pōt: qd illa cōtra quā fit niſi irā? qd ꝛ cū q̄ fit niſi grām? In pꝛima itaq; nulla: in ſequēti mala: in vltia bona merita ꝯquirūt. Nec eni pecudes cū p eas bonū aut malū q̄dcū- C
q; fit bōi quippiā merent ali⁹ mali. Nō hūt quippe vnde bono maloue cōſentiant: multo minus aūt lapides cū nec ſentiāt. Ceteꝝ diabolus ꝛ hō malus cū vigeāt ꝛ vigilēt ratione

iam quidē merentur:ſed nō ni ſi penā pro eo ꝙ a bono diſſentiant. Quicūqꝫ aūt ex cōſenſu volūtatis obediunt:repoſitā ſibi eſſe cōfidunt coronā iuſtitie. Utitur deus ergo ad ſalutē ſuoꝝ in rōnabili ⁊ itē in ſenſibili creatura tanꝙ iumēto vł inſtrumento:que iam expleto opere nuſꝙ erūt. Utitur creatura rōnabili ſed maliuola q̄ſi virga diſcipline:q̄ correcto filio in igneꝫ proijcit tanꝙ ſarmentū inutile. Utitur angelis ⁊ hoībus bone voluntatis tāꝙ cōmilitonib⁹ ⁊ adiutorib⁹ ſuis:quos pacta victoria ampliſſime munerabit. Ibi itaqꝫ deus homini merita benigne cōſtituit:vbi p ipſuꝫ ⁊ cuꝫ ipſo boni quippiā operari dignanter iſtituit. Hinc coadiutores dei:cooperatores ſpūs ſancti: promeritores regni nos eſſe p̄ſumimus:ꝙ per ꝯſenſuꝫ vtiqꝫ voluntariuꝫ diuine voluntati coniungimur.

D

¶De bona cogitatione cōſenſu ⁊ opere:que tria deus operatur in nobis. In lib. de gratia ⁊ libero arbitrio. Caplꝫ. xxij.

A

DEus tria hec:hoc eſt bonum cogitare velle:per ficere:operaꝛ i nobis. Primū ſine nobis:ſecundū nobiſcum. tertiuꝫ per nos facit. Siquidē immittēdo bonā cogitationē nos p̄uenit: imutando etiam malā voluntatē ſibi per cōſenſum iungit:miniſtrādo etiā cō ſenſui facultatē: vel facilitateꝫ foris per aptuꝫ opus noſtrum internus opifex inoteſcit. Sane ipſi nos preuenire nequaꝙ poſſumus. Qui autē bonū neminē iuenit:neminē ſaluat:ꝙ non preuenit. A deo ergo ſine dubio noſtre ſit ſalutis exordium nec p nos vtiqꝫ nec nobiſcum. Uerū cōſenſus ⁊ opus:⁊ ſi nō ex nobis non tam tñ ſine nobis. Nec primū ita qꝫ i quo quippe nos nil facimuſ:nec vltimum ꝙ ⁊ plerūqꝫ extorquet aut timor inutilis:aut ſimulatio dānabilis:ſed tm̄ medium n obis reputaꝛ in meritū. Sola nempe interdū bona voluntas ſufficit:cetera nō proſunt ſi ſola defuerit. Nō proſunt dixeriꝫ ſed agēti nō cernēti. Ualet itaqꝫ intentio ad meritum: actio ad exēpluꝫ:vtrāqꝫ preuēniens cogitatio tm̄ ad excitandum. Cuꝫ h̄ ergo iuiſibiliter intra nos ac nobiſcū accitari ſentimus ſoli gratie attribuam⁹. Ipſa liberū excitat arbitriū ⁊ ſeminat cogitatū:ſanat ⁊ mutat affectuꝫ:roborat vt perducat ad actū: ſeruiat ne ſentiat defectū. Sic aūt iſta cū libero arbitrio operaꝛ:vt tātū in primo illud p̄ueniat:in ceteris comittetur:ad h̄ vtiqꝫ preueniēs vt iaꝫ ſibi deinceps cooperet. Ita tñ ꝙ a ſola gr̄a ceptum eſt pariter ab vtroqꝫ pficitur: vt

B

C

mixtim per ſingulos ꝑfectus operet̄: nō partim grā: partim libeꝫ arbitriuꝫ: ſed totū ſingula opere indiuiduo peragunt: totū quidē h̄ ⁊ totū illa: ſed vt totū in illo: ſic totū ex illa.

¶ De triplici dei operatione quaꝝ prima creatio eſt: ſecunda formatio: tertia cōſumatio vbi ſupra. Capitulꝫ. xxiij.

A CReariſ ſanariſ ſaluaris. Quid horum tibi ex te o hō: nec creare qui non eras: nec iuſtificare pctōꝛ: nec mortuus poteras te ipſum reſuſcitare: vt cetera pretermittā bona que aut ſanādis neceſſaria ſunt aut ſaluādis repoſita. Qd̄ dicimus de primo patet ex vltimo: ſed ⁊ de medio nemo dubitet niſi qui ignorans dei iuſtitiā ⁊ ſuā volens ꝯſtituere iuſtitie dī nō ē ſubiect⁹. Quid ē? Agnoſcis creantis potentiā: ſaluātis gloriā ⁊ ſanātis ignoras iuſtitiā? Quis eſt qui ignorat dei iuſtitiā? qui ſemetipſuꝫ iuſtificat: qui merita ſibi aliunde preſumit q̃ꝫ a gratia. Ceteꝝ qui fecit quos ſaluaret etiam dat vñ ſaluet. Ipe inq̃ꝫ merita donat qui fecit quib⁹ donaret.

B Igitur qui recte ſapiūt triplicem confitētur operatiōeꝫ: nō quidē liberi arbitrij ſed diuine gratie in ipſo ſiue d̄ ipſo. Prima eſt creatio: ſecūda reformatio: tertia eſt ꝯſumatio. primo nāꝗ in xp̄o creati in libertatē voluntatis: ſecundo reformamur per xp̄m per ſpiritū libertatis: cuꝫ xp̄o deniꝗ ꝯſeruādi in ſtatū eternitatis. Siquideꝫ ꝙ nō erat in illo: creari oportuit qui erat: per formā reformari deformē: mēbra nō perfici niſi cuꝫ capite. Cuꝫ igitur cōſumatio habeat fieri de nobis ſiue etiā de nobis nō aūt a nobis: creatio vero facta ſit ⁊ ſine nobis: ſolaꝗ nobiſcū quodāmodo ſit ꝑpter cōſenſuꝫ volūtarium noſtri in merita nobis imputabitur reformatio.

¶ De intentione: affectione: ⁊ memoria. In libro de gratia ⁊ libero arb. Caplm. xxiiij.

PEr virtutū exercitia cōſtat interioreꝫ noſtrum A hoīem renouari de die in dieꝫ dum eius intentio terrenis incuruata curis de imis paulatiꝫ ad ſuperiora reſurgit ⁊ affectō circa carnis deſideria languēs ſenſim in amorē ſpiritus cōualeſcit: ⁊ memoria veteruꝫ operum turpitudine ſordēs nouis boniſꝗ actibus candidata in dies hilareſcit. In his nempe tribus interior renouatio cōſiſtit: rectitudine. ſ. intentionis: puritate affectionis: recordatiōe bone operatiōis: per quā ſibi bene conſcia memoria eniteſcit. Verū h̄ cū certuꝫ ſit diuino i nobis accitari ſpiritu dei ſunt munera: q2 vero cum nr̄e voluntatis aſſenſu noſtra ſunt

merita. Deus ergo eſt auctoꝛ meriti ⁊ qui voluntateʒ applicat operi: ⁊ opus explicat volūtati. Alioquin ſi pꝛopꝛie appellentur ea que dicimus noſtra merita ſpei ſunt quedaʒ ſeminaria: caritatis incentiua: occulte pꝛedeſtinationis indiua: future felicitatis pꝛeſagia. Uia regni non cauſa regnādi. Deniq; quos iuſtificauit: non quos iuſtos inuenit: hos ⁊ magnificauit.

¶ De tribus in homine exiſtētibus: per que deus colitur: cōſpicitur: concupiſcitur: in lib. medita. Capitulum. xxv.

SEcundum interioꝛē hominē tria in mente mea inuenio: per que deuʒ recolo: conſpicio: ⁊ concupiſco. Sūt autem h̄ tria memoꝛia intelligentia: voluntas: ſiue amoꝛ: p memoꝛiam remiſcoꝛ: per intellectum intueoꝛ: per voluntatem amplectoꝛ. Cum dei remi
A ſcoꝛ in memoꝛia mea: eum inuenio: ⁊ in ea de eo in eo delectoꝛ: ſm ꝙ ipſe mihi donare dignatur. Intueoꝛ intelligentia quid ſit deus in ſeipſo: quid in angelis: quid in ſanctis: qd in creaturis: quid in hominibus. In ſeipſo eſt incompꝛehēſibilis: quia pꝛincipiuʒ ⁊ finis: pꝛincipium ſine pꝛincipio fi
B nis ſine fine. Ex me intelligo ꝙ incompꝛehēſibilis ſit deus quando meipſum intelligere non poſſum quem ipſe fecit. In angelis eſt deſiderabilis: quia in eum deſiderant pꝛoſpicere. In ſanctis delectabilis: quia in eo aſſidue felices letantur. In creaturis admirabilis quia omnia potenter creat: ſapiēter gubernat ⁊ benigne diſpenſat: in omnibus eſt amabilis quia eoꝝ eſt deus ⁊ ipſi ſunt populus eius: ipſe in eis habitat tanq̄ in templo ſuo: ⁊ ipſi ſunt templum eius. Non dedignatur ſingulos neq; vniuerſos. Quiſquis eiꝰ meminit cuʒ intelligit ac diligit cuʒ illo eſt. Ita in mente mea quandam imaginem illius ſumme trinitatis reperio: ad quā ſummaʒ trinitatem recolendam inſpiciendam vt eius recoꝛder: ea delecter: eam amplecter: totuʒ id ꝙ viuo d̄beo referre. Mens imago dei eſt: in qua ſunt tria. Memoꝛia intelligentia ⁊ voluntas. Nihil enim tam ſimile eſt illi ſūme ſapientie q̄ mens rationalis que per memoꝛiaʒ intelligentiaʒ ac voluntate in illa trinitate ineffabili cōſiſtit: conſiſtere alius in illa non poteſt niſi eius meminerit eūq; intelligat ac diligat: memoꝛie tribuimus omne ꝙ ſcimus etiam ſi non inde cogitamus. Intelligētie tribuimus omne ꝙ verum cogitando inuenimus ꝙ etiaʒ inde memoꝛie cōmendamus. Per memoꝛiam patri

ſimiles ſumus: per intelligentiam filio: ſpiritui ſancto nihil tam ſimile in nobis eſt q̃ȝ voluntas vel amor ſiue dilectio q̃ excellentior eſt voluntas. Dilectio dei donum eſt: ita ꝙ nullum ħ dono dei excellẽtius. Dilectio nãq; que ex deo eſt: ⁊ deus eſt proprie ſpũs ſanctus dicitur: per quẽ charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris: p quẽ tota trinitas i nob̄ ħitat.

¶ De tribus gradibus: in quibus agnitio veritatis cõſiſtit. In tractatu de gradib⁹ humilitatis. Capitulum. xxvi.

Veritatis agnitio in tribus gradibus conſiſtit. Inquiramus nãq; veritatem in nobis: in ꝓximis: in ſui natura.

A In nobis noſmetipos diiudicando. In proximis eorũ malis compatiendo. In ſui natura mundo corde cõtẽplando. Obſerua ſicut numerũ ita ⁊ ordinẽ prima te doceat veritas: ꝙ prius in proximis q̃ȝ in ſui debeat inquiri natura: poſt ħ accipies cur prius in te q̃ȝ in

B ꝓximis iqurrere debeas. Miſericordes quippe cito in ꝓximis veritatẽ deprehendunt: duȝ ſuos affectus in illos extẽdũt: dum ſic per charitatem ſe illis conformant vt illorum bona vel mala tanq̃ȝ ꝓpria ſentiant. Hac charitate fraterna cordis acie mundata veritatem delectantur in ſui contemplari natura: pro cuius amore mala tolerant aliena. Qui vero illa ſe fratribus nõ ꝯſentiãt: ſed ecõtrario alius flẽtibus inſultant ali⁹ gaudẽtib⁹ derogãt: duȝ ꝙ in illis eſt i ſe nõ ſentiũt (q: ſi ſr affecti nõ ſunt) vitatem in ꝓximis q̃lit deprehendere põt? Bene nãq; ꝯuenit illis vulgare illud ꝓuerbiũ. Neſcit ſanus qd ſentiat eger: aut plenus qd patiaf ieiunus. Et eger egroto ⁊ ieiunus ieiuno q̃to ꝓpingus tãto familarius ꝯpatiunf. Sicut eni pura veritas nõ niſi puro corde videf: ſic miſeria fr̄is verius miſero corde ſentif. Sȝ vt ob alienã miſiaȝ cor miſex ħẽas: oȝ vt tuã prius agnoſcas vt ꝓximi mentẽ in tua iuenias: ⁊ ex te noueris q̃lit illi ſubuenias: ne forte ſi ꝓximi malũ cõſideres ⁊ tuũ nõ attẽdas moue

D aris nõ ad miſerationẽ ſȝ ad indignationẽ: nõ ad adiuuandũ ſed ad iudicãdũ. Deniq; nõ ad inſtruẽdum in ſpũ lenitatis ſȝ ad deſtruendũ ſpũ furoris. Cũ ſint itaq; tres gradus ſeu ſtat⁹ veritatis: aſcẽdimus ad pmũ p laborẽ humilitatis: ad ſm p affectũ ꝯpaſſionis: ad tertiũ p exceſſum ꝯtẽplatiõis. In pmo vitas reperif ſeverã: in ſcdo pia: in tertio pura. Ad pmũ rõ ducit q̃ nos diſcutim⁹. Ad ſȝ affectus pduc̃ quo alijs miſemur. Ad tertium puritas rapit qua ad inuiſibilia ſubleuamur.

¶ De fide: ſpe ꝛ charitate. In parabola de regis nobili.

Capitulum.xxvij.

REx nobilis ꝛ potẽs tres hũit filias. Fidẽ. Spem:
A ꝛ charitatẽ. His delegauit ciuitatem eximiã humanã aiã: in qua cum tres ſint arces. ſ. Rationabilitas. Cõcupiſcibilitas. Iraſcibilitas: vnicuiqȝ ꝯtradidit. Fidei primã: ſpei ſecundã: charitati tertiã. Rõnabilitati prefecit fides: qꝛ fides nõ habȝ meritum cui humana ratio ꝓbet experimentũ. Concupiſcibilitati ſpes: quia cõcupiſcere nos nõ licet que videmus ſed que ſperamus ꝛ ſpes que videtur non eſt ſpes. Iraſcibilitati charita feruſoꝛ. ſ. feruoꝛ vt feruoꝛ. ſ. virtutis feruoꝛi nature dñetur: imo feruoꝛ naturalis attollat ſe in feruoꝛẽ virtutis.
B Ingreſſe ille vnaqueqȝ ꝑ poſſe domuȝ oꝛdinant ꝛ ꝓcurant. Cuſtodẽ ergo domus ſue in rationabilitate fides ponit prudentiã vt ſuuȝ ius in ea ſibi cõſeruet: ꝛ rõnem ſub legibus fidei ꝛ inter terminos a fide poſitos cohibeat. Ut aũt fiducialiter in domo ageret addidit ꝛ obedientiã: ꝛ vt obedientia proceſſum operis ꝛ tolerantiã haberet laboꝛis: ſubdidit ei patientiã. Ut aũt etiã inferioꝛeȝ actuũ vel ſenſuuȝ familiam regere bene poſſet ꝛ diſpenſare: ita ei diſpenſationẽ ſuffecit: vt ſm apoſtoluȝ honeſte ꝛ ſm oꝛdinẽ oia fierent: addidit etiaȝ oꝛdinẽ: ne maledicto intraret domũ (. Maledicta eni ois domus indiſciplinata) cuſtodeȝ in poꝛta poſuit diſciplinã. Spes aũt in ꝯcupiſcibilitate domui C ſue ſobꝛietateȝ prefecit: vt ius ſuũ in ea ſibi conſeruaret: ꝛ pncipale eius ſibi ſemp ſeruire cõpelleret. Ut aũt inferioꝛẽ volutatum ꝛ voluptatũ familiaȝ diſcrete regere ſufficeret: ipſam ei ſubdidit diſcretionẽ: cui etiam cõtra concupiſcentiaȝ carnis etiã addidit continentiaȝ: contra cõcupiſcentiã oculoꝝ conſtantiã: contra ambitionẽ ſeculi humilitatem. Et ne egeſtas ĩtraret domũ: vbi eni multa vba ſicut dicit ſalomon ibi frequenter egeſtas ſilentiũ cuſtodem poſuit in limĩe. At charitas ſua domũ poſitam ad au- D ſtruȝ: ꝛ meridiẽ amice ſibi pietati ꝯmiſit. Iuſqȝ ſuũ ei ꝯtradidit: ſubdens ei ab obſequium primũ munditiã coꝛpoꝛis: deinde congruas exercitatiões vȝ locutiones: meditationes: oꝛationes: ſpirituales affectiones. Et ne ingreſſa domũ miſeria conturbaret beatitudĩeȝ filioꝝ dei: qui ĩ ſepteno gdu. i. perfectione beatitudinis poſiti: in domo charitatis ludũt. ꝛ iocundãtur beati pacifici ipaȝ pacem cuſtodẽ in poꝛta conſtituit. Sic oꝛdinatis domibus

ſuis totius ciuitatis quaſi quē dam prepoſitum echonomum poſuerunt liberū arbitrium.

⁋ De triplici fide. In quibuſdam ſententijs. Cap. xxviij.

a Cum venit filius hoīs factus hō qui erat de⁹: tāq̄ʒ bonus medicus dedit precepta: quib⁹ obſeruatis reformaretur ſalus amiſſa. Ut vero ꝑceptis faceret fidē exhibuit ſigna. Ut eorundē preceptorum perſuaderet vtilitatē: ꝓmiſit btitudinē. Eſt ergo fides alia preceptoꝝ alia ſignoꝝ alia ꝓmiſſoꝝ. i. qua credimus in deū qua credimus deū: qua credimus deo. Credere aūt in deū eſt in eū ſperare: ⁊ eū diligere. Per fidē ſignoꝝ credim⁹ deū: q2 talia pōt ⁊ oīa pōt. Per fidem promiſſoꝝ credimus dō: qui quicquid promittit veraciter cōplet. Simil'r quoq3 ſpes triplex eſt: ⁊ ꝓcedit d̄ predicta triplici fide. Naʒ de fide preceptorū oritur ſpes venie: de fide ſignoꝝ ſpes gratie: de fide promiſſoꝝ ſpes glorie.

⁋ De triplici charitate: vbi ſupra. Capitulum. xxix.

a Charitas ternario numero colligit: de corde puro ⁊ cōſcientia bona: ⁊ fide nō ficta. Puritatē debemus proximo: cōſcientiā nobis: fidem deo: puritas aūt eſt vt quicq̄d agitur: aut ad vtilitatē ꝓximi: aut ad honorem fiat dei. maxime tn̄ exhibenda eſt proximo: q2 deo manifeſti ſumus: proximo aūt non poſſumus: niſi in quantū illi cor noſtrū apimus. Conſcientiā bonā faciunt in nobis duo: penitentia ⁊ continentia: qn̄. ſ. per penitētiā peccata cōmiſſa punimus: ⁊ ꝑ continentiā deinceps puniēda nō cōmittimus: ⁊ hanc debemus nobis. Poſt h̄ ſupeſt fides nō ficta: que deo vigilanter exhibenda eſt: vt nec ꝑꝑ proximū cui nos īpēdimus: offendam⁹ deū: nec ꝓpter cōſciētiā q̄ʒ per penitentiā ⁊ cōtinentiā in humilitate cuſtodire volum⁹: minus exequamur mandatorum dei obedientiā: ⁊ h̄ eſt fides nō ficta. Nō ficta autē ponitur ad differētiā mortue fidei ⁊ ficte. Mortua fides eſt que ſine operibus ē. Fides ficta eſt que ad tēpus credit ⁊ in tēpore temptationis recedit: vnde ⁊ ficta. i. fragilis dicitur: que ſuſcepta ḡdē ex charitate vita moueri īchoat ad bene operandū: ſed nō perſeuerans deficit ⁊ moritur tanq̄ʒ abortiua. Qualis ſit cuiuſq3 fides tribulatio ꝓbat: ſi cuius deficit (deficit enim cuius in charitate nō ꝑſeuerat) ficta eſſe dignoſcitur: ſi cuius perſeuerat ꝓbata eſt. ⁊ ꝑfecta cēſet. i ep'la ad hē. ſenon epm.

⁋ De triplici ſollicitudine in dilectione proximi habenda. In quibuſdam dictis. Capitulum. xxx.

A Et veritatis nos diſcipulos eſſe probemus: diligamus inuicē ⁊ in hac dilectione triplici ſollicitudine vigilemus q: dn̄s charitas eſt: ⁊ oēm ſollicitudinem noſtram illi debemus. i. vt naſcatur vt creſcat vt ſaluetur. Nam ſcitur ſi cibarius inimicū: ſi potum dederis ei: quia hoc faciens carbones ignis cōgeres ſup caput eius. Carbones ignis opa ſunt charitatis: que cōgeruntur ſuper diabolū qui eſt caput omniū iniquorū: vt ablato eo naſcat̄ eis caput deus: qua charitas ē. Creſcit ſi in neceſſitate patiēti ſubueneris: ſi volēti mutuare preſtiteris: ſi amico animū tuū aperueris. Seruatur ſi loquēdo vel exhibendo etiā que nō videntur neceſſaria amicorū voluntati ſatiſfeceris. Seruat̄ etiā ⁊ auget̄ bono vultu: dulci ſermone: hylari operatiōe: vt charitatem quā vultus ⁊ ſermo indicāt: pia ⁊ hylaris operatio cōfirmet: quia exhibitio operis probatio eſt dilectiōis.

¶ De triplici vnguento. Sup cantica. Capitulum. xxxi.

Est vnguentū cōtritionis delicta multa cōplectens: ⁊ eſt vnguentum deuotionis multa continens beneficia: ⁊ eſt pietatis. Primū pū A gitiuum dolorem faciēs: quia mouet ad compunctionē amara recordatio pctōꝝ. Secundum temperatiuum dolores liniēs diuine bonitatis intuitu conſolationē dante ⁊ ſedāte dolorē. Tertium ſanatiuū: etiam morbū expellens. Nūc de ſingulis diſſeramus. Eſt ergo vnguentum ꝙ ſibi anima conficit multis irretita criminibus: ſi incipit cogitare vias ſuas: congerat conteratq; in mortariolo conſcientie multas ac varias ſpecies peccatorū ſuoꝝ ⁊ intra extuantis pectoris ollam ſimul omnia coquat igne quodā penitentie ⁊ doloris. Ecce h eſt vnum vnguentū quo anima peccatrix B ſue cōuerſionis primordia cōdire debet: plagiſq; ſuis recentibus exhibere. Primū nāq; ſacrificium deo ſpiritus cōtribulatus. Non eſt oīno ſpernēda nec vilis exiſtimāda huiuſmodi vnctio: cuius odor angelos ad exultationem inuitat. Sed eſt vnguentū tanto iſto profecto precioſius: quanto ꝺ melioribus cōpoſitū eſt ſpeciebus. Fit enim vnguentū iſtud de diuinis collatis humāo generi beneficijs. Felix qui ipſa ſibi ſtudioſe colligere: ⁊ ante mentis ſue oculos digna cum gratiarū actione reducere curat. Profecto cum fuerint in vaſculo pectori piſtillo crebre meditationis contuſa atq; cō C

trita: denique igne ſancti deſiderij ſimul decocta omnia: ⁊ demum in pinguata oleo letitie erit vnctio lõge precioſior excellentiorq̃ priore. Sed eſt vnguentum quod ambobus longe antecellit: ⁊ hoc appellauerim pietatis eo quod fiat de neceſſitatibus pauperum: de anxietatibus oppreſſorum de perturbationibus triſtium: de culpis delinquẽtium ⁊ poſtremo de omnibus quorumlibet miſerorum erũnis. etiã ſi fuerint inimici. Deſpicabiles videtur ſpecies iſte: ſed eſt ſuper omnia aromata vnguentum quod ex eis conficitur ſanatiuũ: beati enim miſericordes: quoniam ipſi miſericordiã conſequentur. Igitur multe collecte atq̃ oculo pietatis inſpecte ipſe ſunt ſpecies ex quibus vnguenta optima componuntur.

¶ De triplici modo confeſſionis: ſuper cantica ſerm. xxij.

Capitulum. xxxij.

O Mne quod remordet conſcientiam confitere humiliter pure ⁊ fideliter. Non
A nunq̃ audiuimus aliquos reminiſci ⁊ iactitate impudẽtiſſime mala ſua preterita: que verbi gratia vel aliquando argute litteratorio geſſere cõflictu ſeu aliquid ſcd'm mũdi quidem vanitatem fauorabile: ſecundum vero anime ſalutem nociuum: pernicioſum: damnoſum. Nõ nulli talia quaſi dolendo ⁊ penitendo rememorant: ſed gloriam intentione captantes cõmiſſa ſua non diluunt ſed ſeipſos illudũt. Nam deus nõ irri- B
detur: non proditur aut proiicitur vetus fermentum illa cõfeſſione ſed ſtatuitur: ſed eſt cõfeſſio eo periculoſius noxia: quo ſubtilius vana: cum ipſa etiam inhoneſta ⁊ turpia de nobis detegere non veremur: nõ quia humiles: ſed vt eſſe putemur. Appetere autem de humilitate laudem: humilitatis nõ eſt virtus ſed ſubuerſio. Uerus humilis: vilis vult reputari non humilis predicari. Gaudet contemptu ſui: hoc ſolo ſane ſuperbus quod laudes contẽnit. Quid peruerſius qui due indignius: vt humilitatis cuſtos confeſſio ſuperbe militet: ⁊ inde velis videri melior: vnde videris deterior? Mirabile iactantie genus: vt non poſſis putari ſanctus: ſi non appareas ſceleratus. At talis confeſſio ſpeciem habens humilitatis: non virtutem non ſolum veniam non meretur: ſed prouocat iram. Ecce cur humilem confeſſiõem eſſe dixi. Oportet C
autem eſſe ſimplicem: ne in intentioñe forte quã latet hoies excuſare delectet ſi ſit rea. Nec leuigare culpam q̃ grauis eſt: nec

alieno adumbrare ſuaſu cũ in-
uituʒ nemo coegerit. Primuʒ
non confeſſio eſt: ſed defenſio:
nec placat ſed prouocat. Se-
quens mõſtrat ingratitudinẽ:
⁊ quo minus putatur culpa: eo
minuitur gloria idultoris. Si
enim minus libẽter beneficiũ
datur: ꝙ minus grate minuſ-
ue ⁊ neceſſarie peruenire ſenti
tur. Veniã proinde ſibi ab iudi-
cat: qui munus langoris atte-
nuat. Quod quidẽ oĩs qui rea
tum ſuũ verbis alleuiare cona
D tur facit. Genus excuſationis
eſt cũ argueris: tu aliũ incuſa-
re. Porro excuſare te velle qñ
corriperis: nõ mõ minime fru
ctuoſuʒ ſed ⁊ pernicioſuʒ. Me
rito quidẽ. In animã enĩʒ pec
cat ſuã qui ſe excuſat: repellẽs
ꝑinde a ſe indulgentie medici
nam. ⁊ ſic vitã ſibi ore ꝓprio i-
tercludens. Et que naʒ maior
malitiã qȝ propriã armari i ſa-
lutem ⁊ lingue tue teipſuʒ mu
crone cõfodere? Sit aũt ⁊ fide
lis confeſſio vt cõfitearis i ſpe
de indulgentia penitus nõ dif
fidens: ne tuo te ore tam non
iuſtifices qȝ condẽnes.

¶ De triplici ſapientia: cordis
oris: ⁊ operis. In qbuſdã ſen-
tẽtijs. Quod i hoc. Cap. xxxiij.

A Sapiẽtia cordis eſt in pe
nitudine peccatoꝝ pre-
teritoꝝ: in cõtẽptu preſentiuʒ
comodoꝝ: in deſiderio futuro
ruʒ premioꝝ. Inueniſti plane
ſapientiã ſi prioris vite pecca-
ta defleas: ſi hui⁹ ſeculi deſide-
rabilia paruipendas: ſi eternã
beatitudinẽ toto deſiderio cõ
cupiſcas. Inueniſti ſapientiaʒ
ſi tibi ſingula eoꝝ ſapiunt ꝓut
ſunt. Vt h quidẽ amara ⁊ om-
nino fugiẽda: iſta quoqȝ velut
caduca ⁊ tranſitoria cõtẽnen-
da. Illa vero vt perfecta bona
totis appetenda deſiderijs in-
timi quodã animi ſapore diiu
dices ⁊ diſcernas. Sane i his
tribus ore affluis ſapientia vl'
prudentia ſi ſit in ore cõfeſſio
proprie iniquitatis: ſit gratia-
rum actio ⁊ vox laude: ſit ⁊ ſer
mo edificationis. Nimirũ cor
de creditur ad iuſtitiã: ore aũt
cõfeſſio fit ad ſalutẽ. Atqȝ i ꝑn-
cipio quideʒ ſermonis iuſtus
accuſator eſt ſui. Nã in medio
magnificare dominuʒ. In ter-
tio quoqȝ ſi eatenus affluit ſa-
pientia: edificare proximũ dȝ.
An nõ in opere affluenduʒ eſt
ſapiẽtia? Eſt maxime. Quera-
mus ergo ⁊ in opere tripliceʒ
affluentiã. Itaqȝ puto ego ꝙ
ad opus ptinet copioſe ſatis
affluere ſapientia: quicũqȝ cõ-
tinenter patienter ⁊ obedien
ter conuerſatur tm̃: vt fidelis
obedientia ꝓpriam mortificet
voluntatẽ. Humilis continen
tia carnaleʒ pariter ⁊ ſeculare
amputet voluptatem: hylaris
patiẽtia vtrũqȝ ſimiliter ⁊ cor
poralem. ſ. ⁊ mundialeʒ virili-

ter ſuſtineat aduerſitatem.

De triplici cibo hũilitatis. In tractatu de gradib⁹ humilitatis. Capitulum. xxxiiij.

Habet hũilitas ſuas epiſtolas. Primus cib⁹ eſt humilitatis purgatorius cum amaritudine. Secũdus charitatis cõſolatorius cũ dulcedine. Tertius cõtemplatiõis cũ fortitudine. Bona via humilitatis: qua veritas inquiritur: charitas acquirit̃ generationes ſapiẽtie participant̃. Deniq; perfectio humilitatis cognitio veritatis. Ueritas in q̃bus innotuerit: dat charitatẽ. Innoteſcit autẽ humilius humilibus alius dat gratiam.

De tribus gradibus qui in dei miſericordia deſcribũtur. In quibuſdam dictis: miſ. mei deus. Capitulum. xxxv.

A Sicut ſunt peccata minima: ſunt mediocra: ſunt ⁊ magna: ſic ⁊ miſericordia parua: mediocris: ⁊ magna. Magn⁹ ergo peccator magna miſericordia opus hʒ: ⁊ vbi abũdauit delictũ: ſuperabundet ⁊ gratia: paruã miſericordiam dico expectationẽ: q: non ſtatim punit peccantẽ: ſed expectat ad penitentiã: paruã autẽ nõ in ſe: ſed ad cõparationem aliaꝝ. Alioquin magna plane magna omnino miſericordia expectatio dñi eſt: nã peccãtẽ angelũ nõ expectauit: ſed precipitauit. Hoĩem quoq; peccãtẽ nõ diſtulit: ſed protinus expulit de paradiſo. Nũc iam expectat diſſimulat: ſuſtinet decem annis. xx. vſq; ad ſenectutem ⁊ ſeniũ. Et ſi conſiderem⁹ B quanta ⁊ q̃ plurima peccata: quotidie fiunt: nonne leuia reputamus illa: que tñ cõtinuo dãnationis excepere ſententiã? Sed h eſt gratia crucis chriſti ⁊ virtus. Uiuo ego dicit dñs. Nolo mortẽ peccatoris ſʒ magis vt conuertatur ⁊ viuat. Quãcunq; mihi videt̃ vox xpi C reſurgentis iſta eſt. Ac ſi dicat. Uelit nolit videm⁹ viuo ego: nolo mortẽ peccatoris: qui volui pro peccatoribus mori. Uolo vt fructuoſa ſit magis mors mea ⁊ copioſa per eũ redemptio. Hanc ergo miſericordiã dñi qua tardat ferire paratus ignoſcere paruã quidem non in ſemetipſa ſed aliaꝝ cõparatione noiaui. Qꝫ hec ſiquidẽ ſola fuerit nulla tenus ſufficit ad ſalutẽ: imo vero iudiciũ dãnationis accumulat: vt dicat. Hec feciſti ⁊ tacui. Secũda ꝑinde miſericordia oĩno maior priore: que fecit ne infructuoſa ſit ⁊ cõuertatur in dãnationem mortis dando. ſ. penitentiã: ſine qua nõ modo nõ prodeſt ſed obeſt plurimũ. Et hec D quidẽ in leuibus peccatis põt ſufficere: qm̃ in his a quib⁹ abſtinere omnino nõ poſſumus

dum geſtamus corpus peccati ad ſalutē ſufficere pōt penitentia quotidiana. Difficilis prorſus res ⁊ ſoli virtuti diuie poſſibilis ſuſceptū ſemel peccati iugum a ceruicibus excutere: qm̄ qui facit peccatū ſeruus ē peccati: nec eſt iam liberari niſi in manu forti. Hec ē magna miſericordia: magis neceſſaria peccatoribus de qua dicit. Miſerere mei deus ſm̄ magnam miſericordiam tuam.

¶ De triplici gradu ſeruiētiū deo. In ſermo. de. ſ. andrea. Capitulum. xxxvj.

A Triplicem lʒ cōſiderare gradū: incipientium: pficientiuʒ: perfectoꝝ. Initiuʒ enim ſapientie timor dñi: mediuʒ ſpes: charitas plenitudo. Qui initiat a timore crucē xp̄i portat ⁊ ſuſtinet patiēter: qui proficit portat libēter: qui cōſumat in charitate: amplectit iam ardēter. Is qui timore coheercetur ⁊ patiens: ⁊ qui rōne ſpei ducitur ⁊ beniuolus ē: niſi etiā ferventi fuerit ſpū facile labi pōt: atqʒ p ſpūʒ. ſ. diffunditur charitas: ⁊ patiens ⁊ benigna eſt: ⁊ ꝙ eſt amplius nō excidit. Fortis eni eſt vt mors dilectio: nō patientia aliꝰ ſpes. Dicit patientia: ſic oportet fieri: q2 timore vrget. Dicit bōa voluntas ſic expedit ⁊ ſic agendum eſt: q2 ſpei attrahit rōne. Charitas vero que iflāmatur a ſpū: neqʒ ſic or: neqʒ ſic expedit dicit: ſed ſic volo inquit ſic cupio: ſic deſidero vehemēter.

¶ De tribus generibus cogitationum. In quibuſdā dictis Capitulum. xxxvij.

A Tria ſunt cogitationuʒ genera: in quibuʒ multa ſollicitudine cauere neceſſe ſit eos: qui cōuertuntur ad cor ⁊ dignū deo: in ſemetipſis tēplū exhibere feſtinant. Sunt eniʒ nō nulle interdū cogitationes penitus ocioſe ad rem nō pertinentes quas taʒ facile abicere ꝙ̄ʒ recipere poſſit anima: dūmodo ſit ſecum habitans ī corde ſuo ⁊ aſſiſtens dominatori vniuerſe terre. B Sunt ⁊ alie cogitatiōes violēte magis ⁊ fortius adherentes: que ad neceſſitates: vʒ nature ptinent: ⁊ q̄ſi ex eodē aſſumpte limo de quo nos facti ſumus: ſi paululuʒ inſederint: auelli nequeunt ſine leſiōe ⁊ difficultate. Sepe eni ſic afficit nos cogitatio carnalis de cibo de potu ſiue de veſtimēto: vt vix eradicari queat de cordibus noſtris. Quod non aliūde eſt niſi ꝙ ipſa limoſa ⁊ viſcoſa quodāmodo limoſaʒ nihilominus ⁊ glutinoſaʒ inuenit terram. Non ſine cauſa eniʒ dictuʒ eſt: hominē plaſmatum non de terra qualibet ſed de limo. Uide eniʒ ꝙ̄ʒ limo ſuʒ ſit corpus: ꝙ ipſi quoqʒ ſpiritui tam fortiter ⁊ pene indiſ

ſolubiliter inheret: vt vix cuꝫ
multa affectione poſſit aliquā
C do ſeparari. Quid ergo agen-
dum cuꝫ limoſa illa cogitatio
mentē ſubijt? plane oportet re
primere queꝫ extinguere non
poſſumus appetitū: vt ꝙ cito
menteꝫ noſtrā ingreditur cre
ſcere eā nullatenus patiamur:
ſed ſub nobis ſit queadmoduꝫ
dicit ſcriptura: ꝛ nos domine
mur ipſius. Jam vero tertiuꝫ
cogitationū genus imundum
nimis ac fetidum eſt: ꝙ nec ad
mittere quā vlla ratione debe
mus: ſed a longe preſentire fe-
toreꝫ ꝛ tota virtute repellere:
toto animo propulſare: cōuer
ſi ſtatiꝫ ad gemitus: lachrymiſ-
qꝫ ac ſuſpirijs inuocantes ſpi-
rituꝫ: qui adiuuet infirmitateꝫ
D noſtrā. Sic nimirum cōfuſus
abſcedens: non taꝫ facile dein
ceps ſimile aliquid viriliter re
ſiſtentibus nobis malignus ho
ſtis offerre alius afferre preſu-
met. Dico aūt cogitationes il
las imūdas penitus ac fetidas
que ad luxuriaꝫ: ad inuidiam:
ad vanagloriaꝫ pertinēt: cete-
raqꝫ vitia deteſtāda. Oportet
enim ſi muudas cōſeruare ani
mas noſtras volumus adhuc
longe agentibus cogitationi
E bus huiuſmodi multa cum in-
dignatiōe occurrere ꝛ exuffla
re a nobis vt nullus eis detur
acceſſus. Et primum quidē ge
nus cogitationū ocioſaꝝ.ſ.ad
rem nō pertinentiū lutuꝫ eſt:
ſed lutum ſimplex.i.nec inhe-
rens nec fetens: niſi forte diu-
tius imoretur in nobis ꝛ per
incuriam ac negligentiam no
ſtram in alterum genus cogi-
tationum vertatur: ꝙ quotti-
die experimur: dum eniꝫ ocio
ſa tanꝗ minima ſpernimus:
ad turpia atqꝫ inhoneſta dila-
bimur. Secundum vero cogi
tationum genus nō lutuꝫ ſim-
plex ſed vt iam diximus viſco-
ſum ac limoſum eſt. Nam ter-
tium quidem ſic cauenduꝫ eſt
non tanꝗ lutum alius limum
ſed tanꝗ imundiſſimum ꝛ fe-
tidiſſimum cenum.

¶De triplici modo reuerten
di ad dominum. In ſententia
quadam. Qui vult venire.

Capitulum.xxxviij.

Qui vult venire poſt me:
per me: ad me? poſt me A
quia veritas ſum: per me quia
via ſum: ad me quia vita ſum.
Qui vult venire poſt me abne
get ſemetipſum ꝛ.t.c.ſ.ꝛ.ſ.me.
Tria propoſuit chriſtus
dei virtus ꝛ ſapientia: an-
gelus magni conſilij anime ra
tionali ad imaginem trinita-
tis facte: ſcilicet ſeruitutem:
vilitatem: aſperitatem. In
abnegatione ſui ſeruitus. In
tolleratione crucis vilitas.
In imitatione deſignatur
aſperitas: vt que per inobedi
entiam de ſtatu trine felicita-

tis ceciderat: hūiliata affectio ne trine miſerie per obedien-
B tiam reſurgat. Ceciderat eni3 a ſeipſa: a ſocietate angelo℞: a viſiōe dei. i. a libertate: a digni tate: a beatitudine. Audiat ergo conſiliū: vt abnegādo ſeipſum. i. propriam voluntatē ſui libertatē recuperet: tolerādo crucem ſuā. i. carnē ſuā cum vitijs ꝛ cōcupiſcentijs crucifigē do per continentie bonū recuperet ſocietatem angelo℞: ſequendo xpm. i. eius paſſione3 imitando recuperet diuinitatis eius viſionem: quia ſi cōpatimur ꝛ corregnabimus.

¶ De ſobrietate iuſtitia: ꝛ pietate. In ſententijs quibuſda3. Capitulum. xxxix.

A Obrietas exterior: voluptatum effuſio: interior curioſitatu3 occupatio. Econtra ſobrietas exterior volupta tum refrenato: interior curioſitatum excluſio. Ita viuit hō ſobrie quantū ad ſeipſum. Iuſte quātū ad proximū: ad proximū eni3 exhibet ꝙ iuſtū eſt. Iuſtitia eſt in duobus: in innocentia: ꝛ in beneficētia. Innocentia iuſtitiā inchoat: beneficentia cōſumat: pie quantū ad deu3: pietas eſt in duob⁹: vt de nobis nō preſumamus: ſed in deo pfecte cōfidamus: vt p eu3 oia ipedimēta mūdi vincam⁹.

¶ De timore ſpe: ꝛ charitate. In ſermo. ꝺ cātico ezech. Cap. xl

Viri ſanguinum ꝛ doloſi nō dimidiabunt dies ſuos: perſeuerātes in ſua vetuſtate vſqꝫ ad mortē: ꝛ h̄ qꝛ non timent dn̄m. Veru3 qui timore dei initiatur ad ſapiētiā: is ꝯtinuo dimidiat dies ſuos: exclamans pre timore. Vadā ad portas iferi: cuius vtiqꝫ inferi metu cum ceperit quieſcere a malis: incipit ꝺ bonis querere cōſolationem: qꝛ neceſſe eſt in alterutro conſolari. Eſt aūt bo- A
na ꝯſolatio de ſpe ſalutis eterne: in quā tranſlatis peccatis que ſepabant iter ipſu3 ꝛ deu3 per dei gratia3 reuiuiſcit ꝛ hylareſcit: in quo cū ceperit proficere qꝛ h̄ ē pie viuere in xpo: neceſſe eſt teſte ſcriptura perſecutionē patiatur: vt recens gaudiū vertatur in merore3: ꝛ dulcedo boni vix ſūmis: vt ita dicam labijs attracta in amaritudinem cōmutetur: plorat ergo amarius amiſſa3 dulcedinē ꝙ̄ prius fleuerat admiſſa3 peccatorum amaritudinē: ꝛ h̄ ta3 diu facit donec deo miſerantē conſolatio redit. Qua denuo C
redeunte cognoſcit eam: quā paſſus eſt tentationem probationem fuiſſe: nō deſolationē. Porro probatione3 fuiſſe ad eruditionē nō ad deſtructiōe3. Unde ꝛ cognito ſuo de tentatione profectu: nō tn̄ non refugit ſ3 etiam tentari appetit. Crebris itaqꝫ huiuſmōi viciſſi-

tudinibus inter gratie viſita-
tionem ⁊ tentationis ꝓbatio-
nem in ſchola virtutū ꝓficiēs
faciente vtiqꝫ viſitatiōe ne de-
ficiat: tētatione ne ſuperbiat.
Tali tandez exercitio munda-
to oculo interiori ſtatim adeſt
lux: cui fidelr̄ inherere cupiēs:
ſed corpore preſſus non preua
lens ad ſeipſuz nolens doléſqꝫ
reſilit. Guſtato inde aliquate-
nus q̄ꝫ dulcis eſt dn̄s eius etiā
cū ad ſua redierit: inde cordis
palato ſaporē retinet. Quo fit
vt iam ipm nō ipſius quecūqꝫ
bona deſideret. Et h̄ eſt chari
tas nō querens que ſua ſunt: h̄
facit nō querentē ſua ſed p̄em
D diligentē. Timor quippe face
ret ſeruū ſua cōmoda declinan
tem. Spes mercenariuz ſua lu
cra ſectantē. Nō reuelatur ſer-
uo veritas q2 neſcit ſeruus qd
faciat dn̄s eius ſed nec mercē-
narius rapit ad contēplandā
veritatē qui ꝓpriā querit vtili
tatem. Filio aūt pater notam
faciet veritatem ſuā. Reuelaẜ
itaqꝫ ſeruo dei poteſtas: mercē
nario felicitas: filio v̇itas. Nō
ꝙ in deo iſta diſcreta ſint: cui
idem eſt poſſe ꝙ felicē ⁊ vera-
cem eſſe: ſed quidem a creatu-
ra creator pro diuerſis eiuſdē
creature affectib⁹ diuerſis ſen
tiatur reſpectibus.

¶ De triplici vigilia operuz:
verborū: ⁊ cordis. In ſnia qua-
dam. Capitulum. xli.

Vigilemus ſuper opa no-
ſtra: n̄e vel omittam⁹ ꝙ
preceptuz eſt vel ꝙ prohibitū
eſt cōmittamus. Vigilem⁹ etiā A
ſuper verba noſtra ne ī eis vel
offendere deū vl' proximū no
cere cōtingat. Felix ſiquidē eſt
quez in omni cōfabulatiōe du
plex timor iſte ſollicitat ⁊ duo
rum cōſideratio ſtimulat audi
toruz. Primū quidem diuine
maieſtatis in cuius manus in-
cidere prorſus horrenduz. De
hinc fraterne infirmitatis cu-
ius nihilominus perfacile eſt
offendiculum dare. Eſt aūt vi B
gilia ſuper cor: cui ſane omnez
iam cuſtodiā exhibere ſapiens
monet nimirū quia ex ipſo vi-
ta procedit. Ego tamē etiam
hanc cōſtare arbitror ſpālitẽr
in duobus: vt vz ſup affectio-
nuz pariter ⁊ cogitationū ſua
rum greges mens ſollicita vi-
gilāter intēdat. Et bene huic
daẜ omnis cuſtodia: a quo cete
ras quoqꝫ duas procedere cō-
ſtat. Niſi forte ꝙ abſit ſimula-
tionis gerantur ſtudio: ⁊ pieta
tis habeāt ſpēm non virtutez.
Sicut enim fontis vena ſcatu
riens niſi fontes ante repleue
rit adiacētes: nec refluere: nec
ſedari: nec in altū ſe tollere ꝓ-
ualebit: ꝙ vz alias occupeẜ ſic
humanus animus donec eas
quas prediximus manus ⁊ lin
gue cuſtodias ſolueret ī pleat:
nec ad perfectā hanc ſui ipſius

C

poterit reflecti curam: nec io-
cunda deuotiõis tranquillita-
te frui: nec in ſublimem diui
ne contemplationis profice-
re gradum.

¶De iuſtitia: pace: ⁊ gaudio
ſpũali. In ſnia ſolet apoſtolus.
Capitulum.xlij.

B Exhibent angeli iuſtitiã
deo: pacẽ iter ſe: gaudiũ
ſibi. Sic ⁊ tu hõ noli prius ra-
pere ꝙ tuũ eſt: ⁊ iuſtitiã q̃ʒ do:
⁊ pacẽ quã ꝑximo debes cõtẽ-
nere. Iuſtitia vtus eſt qua red
dit vnicuiqʒ ꝙ ſuũ eſt. Tu non
ſolũ iuſtitiã ſed multa ⁊ multi
plices iuſtitias debes creatori:
Quicquid es: quicqd potes de
bes creanti: redimẽti: vocãti:
ſed cũ iuſtitiã feceris fac ⁊ pa-
cem: q̃ʒdiu enim ſumus in h va
ſe teſteo ⁊ fragilitate cõplexio
nis humane nõ poſſumus iue-
niri ſcãdaloꝝ prorſus imunes
Si igitur recordatus fueris ꝙ
frater tuus hʒ aliqd aduerſuʒ
te ſis humilis ad veniã petẽdã
Si tu habes aduerſus illũ: ſis
B facilis ad dandã: ⁊ oĩa in pace
erunt mẽbra. Sic eniʒ ad duo
iſta raritatẽ ⁊ humilitatẽ para
tiſſimi: nõ poterim⁹ diſſenſio-
nes ſentire. Sic ꝓcedentibus
erit gaudiũ in ſpũ ſcõ. Nõ qdẽ
gaudiũ carnale: nõ gaudiuʒ ſe
culare: nõ gaudiũ cuius extre-
ma luctus occupat ſed i ꝙ ma-
gis triſtitia vertit: non deniqʒ
gaudiũ eoꝝ qui letant cũʒ ma
le fecerint: ⁊ exultatio q̃ in re-
bus peſſimis eſt: ſed gaudiũ in
ſpũ. ſ. vnde aũt h gaudiũ? non
niſi de iuſtitia ⁊ pace procedit.
Erit quando gaudiũ nr̃m ple
num ⁊ purũ erit: non modo in
ſpiritu: ſed de ipſo quoqʒ ſpiri
tu gaudeamus.

¶De charitate: caſtitate ⁊ hu
militate. In epiſtola ad hẽri-
cum epiſcopum.
Capitulum.xliij.

Charitas. Caſtitas. Hu- A
militas: nullius qdeʒ co
loris ſunt ſed nõ nullius deco
ris: nec mediocris deceris qui
diuinos quoqʒ dlectare poſſit
aſpectus. Quid caſtitate deco
rius q̃ mundũ de imundo cõce
ptuʒ ſemine: de hoſte domeſti
cum angelũ de hoĩe deniqʒ fa-
cit. Differunt qdeʒ inter ſe pu
dicus hõ ⁊ angelus ſed felicita
te nõ virtute. Sed ⁊ illius caſti
tas felicior huius tñ fortior eẽ
cognoſcit. Sola eſt caſtitas q̃ B
in hoc mortalitatis ⁊ loco ⁊ tẽ
pore ſtatuʒ quendã imortalis
glorie repreſentat. Sola inter
nuptiaꝝ ſolẽnia morẽ illi⁹ btẽ
vindicat regiõis in q̃ neqʒ nu-
bent neqʒ nubent: prebẽs quo
dãmõ terris celeſtis iaʒ illius
cõuerſatiõis experientiã. Uas
interim fragile ꝙ portam⁹: in
quo ⁊ crebro periclitamur te-
net caſtitas in ſanctificationẽ
⁊ iſtar odoriferi balſami: quo
condita cadauera incorrupta

ſeruantur. Senſus ⁊ artus cō
tinet ⁊ cōſtringit ne diſſoluan
tur in vitijs: ne corrūpanť in
deſiderijs: ne carnis volupta-
tibus cōputreſcāt. Uerum ꝗ̄
talibus venuſtate ſui caſtitas
eminere appareat: ſine chari-
tate tn̄ nec preciū hꝫ nec meri
C tum. Nec mirum. Quid enim
abſqꝫ illa bonū ſuſcipitur? Fi-
des? Sed nec ſi mōtes tranſfe-
ras ſcīa: ſed nec illa qdem q̄ in
lingua loquiť angeloꝝ. Mar-
tyriū? nec ſi tradidero corpus
inquit meū ita vt ardeam: nec
abſqꝫ illa qōlibet bonū ſuſcipi
tur: nec cū illa qōlibet exiguū
reſpuiť. Caſtitas ſine charitate
lampas ē ſine oleo. Subtrahe
oleū: lāpas nō lucet: tolle cha-
ritatem caſtitas nō placet. Iā
de tribus que ꝓpoſuimus ſola
tractanda reſtat humilitas: h̄
duabus p̄miſſis virtutibus in
tantū ē neceſſaria vt abſqꝫ iſta
ille nec eē virtutes videantur.
D Nēpe vt caſtitas ſeu charitas
detur: humilitas mereť. Oīm̄
humilibus deus dat grām ſer-
uat acceptas: qꝛ nec requieſcit
ſpūs: niſi ſup quietū ⁊ humilē.
Seruatas cōſuant: nā virtus ī
infirmitate: h̄ eſt ī humilitate
perficiť. Inimicā oīs grē: oīſqꝫ
initiuꝫ peccati debellat ſuper-
biā: ⁊ tam a ſe ꝗ̄ a ceteris vir-
tutibus ſupbiaꝫ illius ꝓpulſat
tyrānideꝫ. Siqdem cū ex alijs
quibuſqꝫ bonis viriū ſuaꝝ ſo-
leat magis capere incremētuꝫ
ſuperbia: ſola h̄ omnium vt ꝓ
pugnaculum quoddam terriſ-
que virtutum eius fortiter re-
ſiſtit malitie: obuiat preſum-
ptioni.

¶ De tribus tranſeuntibus p
h̄ ſeculuꝫ. In epiſtola ad abba
tes. Capitulum. xliiij.

Hoc mare magnuꝫ ī quo A
vtiqꝫ certuꝫ eſt nō aliud
ꝗ̄ preſens ſeculū amarū intel
ligi: tribus hoīum generibus
ſuo cuiqꝫ mō peruiū eſt: vt trā-
ſeant liberati. Tres eniꝫ ſunt.
Noe. Daniel. ⁊ Iob: quoꝝ pri
mus naui: ſecundo ponte: ter-
tius vado tranſit. Porro tres
homines tres ordines eccle-
ſie ſignificant. Noe quidem ar
cam rexit: ne periret diluuio:
vbi protinus formam agno-
ſco rectorum. Daniel vir deſi-
deriorum abſtinentie ⁊ caſti-
monie deditus: ipe eſt ſoli deo
vacans penitentium ⁊ conti-
nentium ordo. Iob quoque
ſubſtantiam huius mundi be-
ne diſpenſans in coniugio fi-
delem deſignat populum ter-
rena licite poſſidentem. Con- B
iugatorum igitur ordo eſt qui
mare magnum vado tranſit.
Laborioſum proſus ⁊ pericu
loſum etiam ⁊ longum habēs
iter quippe qui nulla vie com-
pendia captet. Nam ꝙ peri-
culoſum ſit iter in eo patet ꝙ
tam multos in eo perire dole-

mus:tam paucos videmus trã‑ſire. Ualde difficile eſt preſertim diebus iſtis: quibus malitia nimis inualuit inter vndas huius ſeculi vozagineʒ viciorum et criminalium peccatorū
C foueas declinare. At quidē cōtinentiū ordo et ponte tranſit. quod iter breuius et facilius: etiaʒ et ſecurius nemo qui neſciat. Porro prelati quidē ipſi ſunt qui deſcendunt mare in nauibus facientes opationes in aquis multis. Neqʒ enim certa pōtis aliqua ſeu vadi ſemita coartātur: vt libere poſſint vſquequaqʒ diſcurrere et ocurrere ſingulis: vt oz: ac dirigere pōtis ſemitas. ſeu vadi ordinare gradientes. Pericula veſtigare ac declinare excitare tepidos: puſillanimes ſuſtentare. Deniqʒ aſcendunt vſqʒ ad celos et deſcendūt vſqʒ ad iferos: nūc quippe tractātes ſublimia: nūc ifernalia et horribilia facta diiudicātes.

¶ De tribus que neceſſaria ſunt prelato: vbi ſupra. Capitulum .xlv.

A PUritatem cordis in ſe prelatus habet: ſi prodeſſe magis deſideret quam preeſſe: ſi proprium cōmodū vel honoreʒ ſeu aliquid quippiā ſuū in prelatiōe non querat pter ſolū beneplacitum dei et animarum ſalutē. Sed cū intentione pura irreprehenſibilis quoqʒ neceſſaria eſt conuerſatio: vt forma factus gregis incipiat facere et docere: et ſcḋm regulā magiſtri noſtri quecūqʒ docuerit diſcipulis eē cōtraria: hoc in ſuis actibus indicet non agenda: ne forte ſub murmurare poſſit frater queʒ arguit et dicere. Medice cura B teipſuʒ: talis enim occaſio plurima dānatio prelati: plurima ſubditorum perditio eſt. Non quod ſine pctō penitus eſſe poſſit in hac miſera vita: ſed quod ea que arguit in diſcipulis oziūmopere vitare magiſtrū. Ob hoc qualis eſt in cōuerſatione talis ſit neceſſe eſt etiā in occulta cogitatiōe: ne vz foris humilis: intus elatus in corde ſuo: preſumēs de ſapiētia ſua: virtute alius ſanctitate ſua: que eſt ſine dubio ſides ficta quādo nō ſicut oſtēdit humilitas cōuerſationis i ſola dñi pietate confidit.

¶ De triplici modo ſubiectionis. In ſententia audiſtis.

Capitulum .xlvi.

SCio quidē creaturā oēʒ velit: nolit ſubiectam eē A creatori: ſed a creatura rōnali volūtaria ſubiectio querit: vt voluntarie ſacrificet deo. At vero ſubiectionē iſtā tripliceʒ eſſe neceſſe eſt: vt quod certuʒ eſt deuʒ velle id nos velimus oio: et quod certū eſt euʒ nolle: ſimiliter execremur et nos quod aūt incertuʒ eſt vtrū velit an nolit: neqʒ velimus ex toto: neqʒ penitus non velimus: hic certe i hoc medio totū periculū eſt religioſo

rum duꝫ infideliter blãdimur nobis: et palpãtes ſeducimus B noſmetipſos. Hinc accidit vt diſſimilemus dñi querere voluntatẽ: dum et noſtrã facere: et de aliqua ignorantia hr̃e volumus excuſationẽ. Quis enĩ ille eſt tam infelix monachus q nolle audeat ꝙ certũ eſt deum velle: aut ꝙ cert⁹ eſt deũ nolle: id velle preſumat? Sed in medio piculũ eſt. Propterea vbi certa eſt dei voluntas oĩno noſtra ſequatur: in his vꝫ ꝺ q̄bus certũ aliquid in ſcripturis inuenimus: aut ipſe ſpiritus manifeſte clamat in auribus nr̃is quid ſentiendũ ſit: vt eſt charitas: humilitas: caſtitas: obedientia. Hec approbemus indubitãter et appetamus: q̃ a deo ſcimus indubitãter. Sic etiaꝫ ea omnimodis odiſſe debem⁹ de quibus certuꝫ eſt ꝙ oderit ea deus. Ut eſt apoſtaſia: fornicatio: iniquitas: ipatiẽtia. In his vero rebus de quibus certum nihil poſſumus inuenire: nihil certũ voluntas nr̃a diffiniat. Pendeat iter vtrũqꝫ aut faltẽ neutri parti nimis adhereat: cogitãs ſemper ne forte pars altera magis placeat dõ: et parati ſimus voluntatẽ ipſi⁹ ſequi in q̃ꝫcunqꝫ parteꝫ eaꝫ cognouimus inclinari.

¶ De tribus metis obediẽtie. In lib. de precep. et diſpen. Capitulum. xlvij.

A Modus obeditionis: te nor pfeſſiõis: nec ſe valet extendere poteſtas iperantis: niſi quantũ attigerit votũ profitẽtis. Citra et vltra nec nõ etiã cõtra quidã penitentie limites ſunt: q̃ꝫobrem quiſqꝫ pfeſſus in quouis genere ſalutifere vite: nec vltra obedientie legẽ cogendus: nec citra eſt inhibendus q̃ꝫ ipſius videt̃ complecti pfeſſio: quãto minus ſupra. Is ergo qui medius eſt vite modus pfixus voto pfeſſiõe firmatus ſolus ſine dubio legi erit ſubiectus obnixus viſiõi.

B Ergo prelati viſio vel phibitio nõ pretereat terminos pfeſſionis: nec vltra extẽdi: nec cõtrahi citra. Nihil me prelatus phibeat: honꝫ que pmiſi: nec plus exigat q̃ꝫ pmiſi. Uota mea nec augeat ſine mea voluntate: nec minuat ſine certa neceſſitate. Neceſſitas qppe non hꝫ legem: et ob h̄ excuſat diſpẽſationẽ. Uoluntas vero qm̃ ſola meretur retributionẽ: etiaꝫ ſola nõ in merito gradũ altiorem vſurpat. Alioquin et abſqꝫ neceſſitate: remiſſio voti nõ diſpenſatio: ſed puaricatio eſt et reſtrictio ꝯtra voluntatẽ: murmur eſt nõ pfectus. Ceteꝝ ſubiectus huiuſmodi obedientiã que voti finib⁹ cohibet̃ nouerit iperfectã. Nã perfecta obediẽtia legẽ neſcit: terminis nõ artatur: neqꝫ cõtenta anguſtijs

profeſſionis:largiori volunta
C te fertur in latitudinem chari
tatis:et ad omne quod iniungitur
ſpōtanea vigore liberalis ala-
criſq; animi modum non con-
ſiderans in infinitam liberta-
tem extenditur. Eſt ſane qui-
dem obedientie limes ſm tps
ipſa tpis extrēitas vt is ſis ter
minus obediētie qui eſt vite.
¶De tribus gradibus obedi
entie:vbi ſupra.Caplm.xlviij.

A Bonus quidez obedien-
tie gradus:ſi ppter me-
tum gehēne:ſeu ppter ſanctaz
profeſſionez quā profeſſus eſt
quiſpiaz obedierit.Melior ta
men cū pro dei amore obedit.
Illa quippe obedientia neceſ
ſitatis eſt:iſta charitatis. Illū
autem optimum dixerim obe
dientie gradum: cū eo animo
opus iniunctuz recipitur quo
et precipitur. Cū enim ex volū
tate iubentis pendet intentio
exequētis:ſit vt nec maius mi
noribus nec minus maiorib[9]
confuſe vt aſſolet adimplēduz
quod iniungitur ſubiecti ſtudiū i
pendatur:ſed queq; moderan
te animo pro ſua dignitate i-
paria moduz ſciat vtrobiq; ſer
B uare:taz in obſeruando vz iuſ
ſa q̄z in cauendo phibita:non
quod minimū eorū que iuben
tur contēnendum putet et ſi ta
men minimū quod minimum eſt
reputet:ſed minimum ex cōpa
ratione maiorū. Nouit verus
humiliſq; obediens et minima
nō contēnere et maxime cura-
re q̄ maxima ſunt intimo quo
dam deuoti ſincerīq; animi ſa-
pore diſcernēs:quibus de mā-
datis ei qui preeſt ſuis quodā-
modo factis reſpondeat.
¶De triplici mō.culpe q̄ con
trahitur in tranſgreſſione.In
lib.de pcep.et diſpen.Cap.xlix.

Traduntur a prelatis in A
terdum minora manda
ta:quorum tranſgreſſio leuio-
ra parit peccata:et tamē in deū
nihilominus preuaricatio fit:
quotiens abbatis iuſſio:que q
dem iuſtitie nō repugnet:pre-
terit.Sicut tamen nō par cu-
ra in executionē exigit:ſic nec
par culpa contrahitur et tranſ
greſſione.Et ſi quippe vnus ē
qui offendit: non tamē vnius
ponderis que iubent:nec vni
us ſubinde diſcriminis iuſſoꝝ
eſt oium cenſenda trāſgreſſio.
Et ſi omnis inobediētia inex-
cuſabiliter ſit culpabilis:nulla
tn̄ eternalit dānabilis: niſi q̄z
remediū penitentie nō ſanat.
Nulla eſt letaliter criminalis
niſi que contēptum ſupbie nō
euitat. Magna igit ſecuritas
obedientie filijs et reuera pax
hoibus bone voluntatis:quā
do in omni inobedientia ſola
dānatur impenitentia quā ne
ſcit qui diligit deum.Sola in-
criminatur ſuperbia quā faci-
le cauet qui timet gehēnā. Sz

exẽplis clarius elucescat qđ di cimus. Si iubẽte seniore vt ſileaꝫ verbũ mihi forte per obliuionẽ elabit̃: reum me fateor inobedientie: ſed venial'r. Si ex ꝯtẽptu sciẽs ⁊ ꝺliberãs ſpõte i v̄ba prũpere ⁊ rumpe ſilẽtij legem: p̄uaricatorẽ me cõſtituo: ⁊ criminal'r. Et ſi impenitẽs perſeuerauero vſqꝫ ad morteꝫ: peccaui ⁊ ꝺãnabiliter.

¶ De triplici cõſideratione q̃ omne opus p̄ueniri ꝺꝫ. In lib. iij. de conſide. Capl'm. l.

A Spiritualis hõ ille q oĩa diiudicat vt ipſe a nemine iudicetur. Omne opus ſuũ trina quadã ꝯſideratione p̄uenit. Primum quidẽ an liceat. Deide an deceat: poſtremo an expediat. Nã ⁊ ſi cõſtet in chriſtiana vtiqꝫ p̄hia: nõ decere niſi q̄ lꝫ: non expedire niſi q̄ decet ⁊ lꝫ: nõ ꝯtinuo tñ omne qđ lꝫ decere alius expedire conſequẽs erit. An quõ nõ indecẽs voluntate pro lege vti: ꝑtãteꝫ exercere: negliger̃ rõnẽ? Quã q̄ꝫ nõ min⁹ deiecti q̄ꝫ elati animi eſt: veluti rõnis ex partem non pro rõne ſed ꝑ libitu agere: ne ciudicio agi ſꝫ appetitu.

¶ De triplici teſtionio: alt'ius nr̃i: ⁊ dei. In ſniis. Capl'm. lj.

A Nemo ſcit hominuꝫ que ſunt in homine: niſi ſpiritus hominis qui in ipſo eſt: vt comparatiõe interioris teſtimonij exterioris omnino ꝑ nullo ſit habenduꝫ. Quid eniꝫ mihi cuꝫ eorum laudibus quibus ignotus ſum? Quod ſi vel ipſe qui in homine eſt ſpirit⁹ omnia que hominis ſunt noſſe poſſet: profecto ſufficeret teſtimonium eius. Nunc autem prauum eſt cor hominis ⁊ inperſcrutabile: etiam ſibiipſi: adeo vt preſentia quoque magna ex parte ignoret; futura ſua omnino noſſe non poſſit. Quia tantum aliquatenus nouit preſentia: ſi non reprehendit nos: non quidem gloriam ſed fiduciam habemus ad deũ. Cum aũt veritatis ipſius quaꝫ nihil latet ſniaꝫ de nobis tenẽ meruerimus ĩ ea plane ſecuri⁹ poterim⁹ gl'iari. Ut qđ eni ali⁹ de alteri⁹ hoĩs ali⁹ de mõ ipſi⁹ iudicio ſollicit⁹ ſuꝫ: cui⁹ nec vitupio reprobus nec laude ꝓbatus ineniar? Fr̃es ſi me añ vr̃ꝫ oꝫ tribunal exiſter̃ merito ſup vr̃is laudib⁹ gl'iarer. Qđ ſi vel mõ ipſi⁹ iudicio eẽꝫ iudicãduſ examie: iure mõ ipſi⁹ teſtionio ꝯtẽtus ꝓprijs laudib⁹ declinarẽ. Nũc aũt nec vr̃o nec meo ſꝫ dei iudicio p̄ntãdus. Quãte iſipiẽtie imo ⁊ ĩſanie eſt ali⁹ in vr̃o me: ali⁹ ĩ meo ipſi⁹ teſtimonio gl'ari. Preſtiꝫ cũ ipe ſit cuius ocul' oĩa nuda ⁊ apta ⁊ cui nequaq̄ꝫ op⁹ ſit vt qs ei teſtioniũ ferat: perhibeat de hoĩe.

¶ De triplici diſtinctõe ſapie. In ſententijs. Capl'm. lij.

A Dicitur ſapientia carnis
que inimica eſt deo. Et
ſapientia huius mũdi ſtultitia
eſt apud deũ. Utraq; iſta ſʒ Ja
cobuʒ apl'm: terrena eſt: aĩalis
diabolica. Secundũ hãc ſapiẽ
tiam dicunt ſapiẽtes vt faciãt
mala: bene aũt facere neſciũt.
Nulla talis ſapientia ſiue car-
nis: ſiue mundi edificat imo de
ſtruit q̃zcunq; domũ ĩhabitat.
Eſt ergo alia ſapiẽtia que de-
ſurſum eſt. Pͥmũ quidẽ pudi
ca deinde pacifica. Nã ſapien-
tia carnis voluptuoſa eſt non
pudica. Sapientia mundi tu-
multuoſa nõ pacifica. Sapien
tia vero que ex deo eſt: pͥmuʒ
quidẽ pudica eſt nõ querens q̃
ſua ſunt ſʒ q̃ Jeſu xp̃i: vt nõ qſ-
qʒ ſuã faciat voluntatẽ ſed cõſi
deret que ſit voluntas dei. De
inde pacifica nõ abundans in
ſenſu ſuo: ſed alieno magis ac-
quieſcẽs cõſilio vel iudicio.

¶ De triplici genere pauper-
tatis. Jn ſer. de oĩbus ſanctis.
Capitulum. liij.

A Veritas loquit: que nec
falli nec fallere põt. Et
ipa eſt que dicit: qm̃ beati pau
peres ſpũ. Sic vos inſenſati fi
lij Adam diuitias queritis: di-
uitias deſideratis vſq; adhuc:
cum iam beatitudo paupeꝝ di
uinitus cõmendata: pͥdicata
mũdo: creata ſit ab hominibꝰ?
Querat eas paganus qui ſine
deo viuit: querat iudeus q ter-
renas pͥmiſſiones accepit. Sʒ
qua fronte magis aut qua mẽ-
te xp̃ianꝰ diuitias querit: poſt
q̃z xp̃s beatos pauperes p̃dica
uit? Quouſq; filij alieni: quouſ B
q; vanitatẽ loquet os veſtruʒ:
vt beatũ dicatis populuʒ xp̃i
hec ſunt? Nec viſibilia hec pͥe
ſentia cũ filius dei os ſuuʒ ape
riẽs locutus ſit veritatẽ. Bea-
tos eſſe pauperes: ⁊ ne diuiti-
bus. Sed diligenter attẽde ꝙ
nõ ſimpl'r pauperes nominat
ꝓpter plebeios: pauperes ne-
ceſſitate miſerabili nõ laudabi
li voluntate. Spero equidẽ ꝑ
futurã eiꝫ apud diuine bonita
tis miſericoꝛdiã hãc ipſam af-
flictionis ſue miſeriã. Scio tñ
non de huiuſmodi locutũ fuiſ
ſe ſed dẽ his qui dicere poſſunt
cuʒ ꝓpheta. Voluntarie ſacri-
ficabo tibi. Attamẽ nec volun
taria q̃dẽ paupertas oĩs laudẽ C
hʒ apd deũ. Nã ẽt pħi ſua oĩa
reliquiſſe leguntur: vt expedi
ti mũdialibus curis ſtudio va
nitatis poſſent vacare liberi-
us: ⁊ nolebant cenſu abũdare
terreno: vt abundarẽt magis
in ſenſu ſuo. Hos diſcernit ꝙ
dictũ eſt ſpiritu. ſ. ſpirituali vo
luntate. Beati vero pauperes
ſpiritu: ſpirituali. ſ. intentiõe:
deſiderio ſpũali ꝓp ſoluʒ bene
placitũ dei: ⁊ animaruʒ ſalutẽ
qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ. c. Sed qs
eſt qui ſic loquit: qui ſic beatifi
cat: ⁊ pauperes ſic dicat. Pͥu-

tas poterit vex eſſe? Erit ſine dubio: ſiquidem verax ⁊ potēs eſt qui promittit.

¶De triplici modo viuēdi in congregatione. In ſermone ꝺ apoſtolis. Capitulū. liiij.

A Arbitror ꝙ tu qui in cō gregatione es: bene viuis: ſi viuis ordinal'r: ſociabiliter: ⁊ humiliter. Ordinaliter tibi Sociabil'r ꝓximo: humiliter deo. Ordinabiliter vt in oī conuerſatione tua ſollicit⁹ ſis obſeruare vias tuas: ⁊ in cōſpectu dñi: ⁊ in ꝯſpectu ꝓximi cauens ⁊ tibi a peccato: ⁊ illi a ſcandalo. Social'r vt ſtudeas amari ⁊ amare: blandū te ⁊ affabilem exhibere: ſupportare nō ſolū patienter ſed ⁊ libenter infirmitates fratrū tuorū tam morū q̄ corporū. Humiliter vt ꝯ oīa cū feceris ſpūm

B vanitatis ſtudeas exufflare: q ex huiuſmōi naſci ſolet: ⁊ quātumcūq3 illum ſenſeris negare oīno conſenſum. Sic ⁊ ipatiēdo malū qm̄ triplex eſt: triplicē ꝓuidentiā adhibere te oꝫ. Eſt enī ꝙ a te pateris: ꝙ a ꝓximo: ꝙ a deo. Primū eſt auſteritas penitētie. Secundū vexatio aliene malitie. Tertiū flagellū correctionis diuine. In eo ꝙ a te pateris ꝺbes voluntarie ſacrificare: qꝺ a proximo patienter ferre: ꝙ a deo ſine murmure ⁊ cū gratiarum actione ſuſtinere.

¶De tribus q̄ neceſſaria ſunt ad parandum domū domini. Capitulum. lv.

Non caput deū niſi imago ſua. Anima capax illius eſt: que nimirū ad ei⁹ imaginē eſt creata. Proptereaq3 toto cū deſiderio ⁊ digna gratiarū actione ſtudeamus ei tēplū edificare in nobis: primo qdē loco ſtude vnuſquiſq3 ne diſſideat ipſe a ſeipſo: qm̄ nō intrabit xp̄s vbi fuerint parietes declinati: ⁊ macerie depulſe. Nōne enim corporis ſui domum integrā anima vult hr̄e: ⁊ exire illā neceſſe eſt ſi fuerit mēbra diſperſa? Videat ergo ⁊ ipſa ſi deſiderat habitare xp̄m per fidē in corde ſuo. i. in ſeipſa ſollicite: caueat ne a ſe inuicem membra eius diſſideāt. ſ. ratio: voluntas atq3 memoria. Sit ergo ſine errore rō vt bene congruat volūtati: talē enī voluntas amat. Sic ⁊ volūtas ſine iniquitate: qm̄ ratio talē approbat. Alioquin ſi ſeſe iudicat aīa ꝓpter volūtatis prauitatem in eo ꝙ per rōnem probat: bellū inteſtinū eſt ⁊ diſcordia periculoſa: qm̄ voluntatē huiuſmōi ratio ſemp ſugillat: ſed accuſat: ſed diiudicat ſ3 cōdēnat. Sit etiā memoria ſine ſorde: vt nullū in ea peccatum maneat ꝙ nō pura confeſſiōe ⁊ dignis fructibus penitentie deleatur. Alioquin conſciētia

in qua peccatū latet ⁊ volun-
tas odit ⁊ rō execratur. Bonū
ꝑinde parat habitaculū deo:
cuius nec rō decepta: nec volū
tas peruerſa: nec memoria fue
rit inquinata.

¶De triplici apparatu neceſ-
ſario ad cuſtodiā caſtri dn̄ici
vbi ſupra. Capl'm.lvj.

A Triplici nobis opus eē
nouerim⁹ apparatu ad
cuſtodiam caſtri dn̄ici. Muni-
tione: vȝ ⁊ armis ⁊ alimentis.
Que eſt ergo munitio? murus
continētia: ante murale patiē
tia eſt. Bonus cōtinentie mu-
rus qui ſe vndiqȝ circundat ⁊
circūcingit: vt nec per oculoꝝ
feneſtras: nec per ceteros ſen-
ſus detur igreſſus morti. Bo-
num ante murale patiētie qui
primos oſtium ſuſtinet impe-
tus: vt inter plurima tentamē
ta ſtemus viriliter ⁊ perſeuere
B mus iugiter incōcuſſi. Unicū
quippe remediū eſt: dum cōti-
nētia queritur ⁊ quodāmodo
nutat obicere patientiā: ⁊ qȝ-
tumcūqȝ fuerat ſenſus peccati
negare oīno conſenſuȝ. Opor
tet aūt ⁊ arma parar̄ arma ſpi
ritualia deo: nō modo ad reſi-
ſtendum: ſed ad ipugnandum
quoqȝ ⁊ expugnandū viriliter
inimicum. Grauis eniȝ nobis
eſt inimici tentatio: ſed longe
grauior illi oratio nr̄a. Ledit
nos iniquitas eius atqȝ verſu-
tia: ſed multo amplius noſtra
euȝ ſimplicitas ⁊ miſericordia C
torquet. Humilitatem noſtrā
non ſuſtinet. Uritur charitate
noſtra: māſuetudine ⁊ obediē
tia cruciatur. Iaȝ vero nec no
bis alimenta deſunt: qui ⁊ ſer-
mones frequēter ⁊ frequētius
ſacras lectiones audimus: ⁊ in
terdum quoqȝ ſpūalis deuotio
nis guſtamus delitias. Panis
enim lachrymaꝝ licet minus
ſuauis optime tamē ꝯfirmat
cor hoīs. Habemus ſuper oīa
panem de celo viuum corpus
dn̄i ſaluatoris: in cui⁹ vtiqȝ for
titudine cibi oīs aduerſe par-
tis deicitur fortitudo.

¶De tribus periculis ī domo
dn̄i. In ſer. de dedic. Cap. lvij.

Nihil nos timere oȝ i ca A
ſtro dn̄i: ſi tamē fideliter
⁊ vtiliter ager̄ voluerimus: vt
vȝ nec ꝓditores: nec pauidi:
nec deſides inueniamur. Nā ꝓ
ditores qdē fiunt q diſcordias
ſeminant: ⁊ nutriūt ſcādala. Si
cut eni in pace factus eſt locus
dn̄i: ſic in diſcordia locum fieri
diabolo manifeſtū eſt. Oino ꝓ
ditorē ſeſe eſſe nouerit qcunqȝ
eſt ille q vitia qlibet in domuȝ
dn̄i conatur inducere: ⁊ tēplū
dei ſpeluncā vult facere demo
nioꝝ. Scdo loco etiā cauendū
ne qs forte puſillanimitate d̄ B
iect⁹ fugiat a munitiōe ibi tre
pidās timore vbi nō eſt timor
Ubi vero ſūmū eſt periculū in
ſana temeritate ſecurus: hoſti.

libus eniȝ manibus: hoſtilib⁹ gladijs ſe exponit quicq; eſt ille qui fugiat: ac ſi ignoret qm̄ hoſtes illi oīno carent miſericordia crudeles qdē in alienos ſꝫ multo crudeliores in ſuos: qꝑpe crudeliſſimi in ſeipſos. Jaȝ vo tertiū quoq; periculuȝ breuiter dico. Quid ꝓdeſt ſi nec ꝑdere caſtruȝ nec relinquere velis: ſed ſegnis ⁊ deſidioſus i eo permaneas? Toto proīde animo tota virtute caſtruȝ manu tenere laboremus: ſolliciti cō tra omnes inimici verſutias ⁊ aduerſus omnia ei⁹ machinamenta parati.

¶De charitate veritate ⁊ fortitudine. Jn ſerm. de rogationibus. Capitulum. lviij.

His tribus egere me fateor veritate: charitate: ⁊ fortitudine. Deficit quippe ratio mea pre ignorantia veritatis. Languet voluntas pre media affectiōis. Jnfirmatur caro pre inopia fortitudinis. Nam ⁊ ratio minus intelligit que agenda ſunt: ⁊ voluntas minus diligit ītellecta: ⁊ ad h̄ etiam corpus ꝙ corrumpitur aggrauat animaȝ vt non quecunq; volumus illa faciamus. Neq; enim paterer hunc defectuȝ ſi iugit exercitata eſſet ratio in inquiſitione veritatis: voluntas in deſiderio charitatis: caro in operatione v̄tutis.

¶De triplici timore. Jn ſer. de dñica poſt octauā ephie. Capitulum. lix.

Timor ad ima cogitationeȝ deducit: ⁊ in inferioribus īmoratur atq; horrenda loca pauida morte colluſtrat. Eſt autēȝ duplex timor: cōmunis ⁊ notus omnibus: tertius minus cōmunis ⁊ minus notus. Prim⁹ enim timor ne cruciemur in gehēna. Secundus ne excluſi a viſione dei priuemur tam inextimabili gloria. Tertius replet animam omni ſollicitudine timida: ne forte deſeratur a gratia. Et quidem omnis timor domini ſicut aq̄ extinguit igneȝ: ſic extinguet peccati concupiſcentiaȝ. Sed is maxime cuȝ ad omnem tentationem ſtatiȝ occurrerit: ne forte contingat amittere gratiam: vt ſibi derelictus homo labatur quottidie de malo in peius: de piculo minori in grauiorem culpam: quales vtiq; multos videmus cum in ſordibus ſunt ſordentes adhuc. Nā aduerſus timorem iſtum non eſt vnde ſibi blādiatur anima ſiue de minori forte quantitate peccati: ſiue de emendatione futura. Talibus enim blandimētis impediuntur duo aliq̄tenus prima genera timoris.

¶De tribus in quibus conſiſtit ſumma ſpiritualis exercitij. Jn ſermo. de apoſtolis. Capitulum. lx.

A Hec ſpālis eſt exercitij ſū ma hec forma ſtudij ſpā lis vt ſapiēter diſponamus ꝑ ſentia noſtra. Recogitemus in amaritudine anime noſtre preterita: futura quoqꝫ ſollici te prouideamus. Sobrie ꝛ iu ſte: ꝛ pie viuamus in h̄ ſeculo ait apoſtolus: vt vꝫ in preſenti ſobrietas obſeruet: vt iuſta ſa tiſfactione ꝑterita que nobis ſine fructu ſalutis ꝑteriere tē pora rediman: vt pietatis cli peum iminentibus de futuro periculis opponamus. Sola eniꝫ eſt que ad oīa valet pietas cultus ſ. dei humilis ꝛ deuot⁹. Nec aliter nobis eſt ꝓuidere nouiſſima: niſi vt vniuerſa que nobis iminere videnꝭ pericu la: ſedula nobis cū cogitatiōe verſantes diſcamus de noſtra oīno induſtria: magis autē de noſtris diffidere meritis: ꝛ ſo li nos diuine ꝓtectioni cōmit tere: pio quodā mētis affectu: ꝛ effectu pie intentionis in id ipſum: cuius datum optimū ꝛ donum ꝑfectum: ꝛ cōſumatio

B felix: ꝛ mors precioſa. Utinā h̄ in nobis inueniātur: vt ſuaui ter oīa noſtra per ſapientiā di ſponamus: vt intellectu prete rita peccata dānemus: vt ꝓui deam⁹ futura cōſilia. Utinā ſa piamus ad preſentis vite mo deratione vtinā intelligamus ad preterite correctionem: vti nam deuota in deū fide ꝓuideamus vt felicē habeam⁹ ipſo miſerante conſumationē. Hic eniꝫ eſt funiculus triplex: quo trahitur ad ſalutē: ordinata cō ſumatio: rectum iudicium: fi des deuota.

¶ De morte: diabolo: ꝛ pecca to. In ſerm. de tranſitu. ſ. mala chie. Capitulum. lxi.

Dura ꝛ inexorabil' mors ceca ꝛ iprouida: nec mi rum iniꝙ eſſe quaꝫ generauit iniquitas inconſideratā quaꝫ ſeductio noſcit peperiſſe. Ni hil inꝙ mirꝫ ſi ferit ſine diſcre tione: que venit ex preuarica tiōe: ſi crudelis ꝛ fatua: que ex antiqui ſerpētis fallacia ꝛ mu lieris iſipiētia ꝓdijt. Diuꝫ ele ctoꝝ caput furibūda ꝑuaſit: ꝑ uaſit vtiqꝫ imunē: ſed imunis euaſit. Impegit i vitā mors ꝛ iCluſit' itra ſe vita mortē: ꝛ ab ſorpta eſt mors in vitā: hamuꝫ ſibi deuorans. Inde ceneri ce pit vnde viſa ē tenuiſſe. At for taſſe quis dicat quomō mors a capite ſuperata videꝭ: que tā ta adhuc libertate ſeuit in mē bra? Si mors mortua: quō oc cidit. Si victa quomō adhuc preualet vniuerſis: ꝛ nunc eſt hō qui viuat ꝛ nō videat mor te? Uicta plane mors op⁹ dia boli ꝛ peccati pena. Uictū pec catum: cauſa mortis: victus ꝛ ipſe malign⁹: ꝛ peccati auctor ꝛ mortis. Nec modo victa ſūt hec ſꝫ vindicata iaꝫ ꝛ dānata;

diffinita quidē ſed nōdū pro mulgata ſententia eſt. Deniq̄ʒ diabolo ignis paratus: ꝛ ſi nō dum ille precipitatus in ignē: modico adhuc tēpore finitur malignari: celeſtis opificis factus ē malleus: tanq̄ʒ malleus vniuerſe terre. Terit electos ad eoꝝ vtilitatē: reprobos cō terit in eoꝝ dānationē. Qualis ergo paterfamilias: tales ꝛ domeſtici eius pctm̄.ſ.ꝛ mors Nam ꝛ peccatū licet ſimul cū xp̄o cruci ipſius nō dubitetur affixum adhuc tn̄ interim non regnare quidē: ſed habitare in ipſo etiā dum viueret apoſtolo permittebat: ſic ꝛ mors ipa minime quidē abeſſe cogitur: ſed cogit nō obeſſe. Erit autē cum dicet. Ubi eſt mors victo ria tua? Et ipſa ſiquidē inimi ca nouiſſima deſtruet. Nūc vero moderāte eo qui imperiū hʒ vite ꝛ mortis: ꝛ mare ipſū cer ti cohercet littoꝝ metis mors ipſa dilectis dn̄i ſomnus refrigerij eſt. Peſſima ſiqdē mors peccatoꝝ quorum ꝛ natiuitas mala ꝛ vita peior. Bene pcioſa eſt mors ſanctoꝝ. Precioſa plane tanq̄ʒ finis laboꝝ: tanq̄ʒ victorie ꝯſumatio: tāq̄ʒ vite ianua: ꝛ pfcē ſecuritatꝭ igreſſus.

C De tribus ipulſorib⁹ hoīs. Super canti.ſermo.lxxxiij. Capitulum.lxij.

a Impulſor homis diabolus eſt. Impulſor mūdus Impulſor hō. Quis iſte hō ſit queris? Quiſq̄ʒ ſui. Noli mirari vſq̄ʒ adeo hō ipulſor ſibi eſt ꝛ ſumet precipitator: vt nō ſit ꝙ in altero ipulſore formides ſi ipſe a te ꝓprias ꝯtineas manus. Manus tua: cōſenſus tuus. Si diabolo ſuggerente vel ſeculo ſuadente ꝙ nō oꝫ: aſſenſum tuū tenueris: ꝛ non dederis mēbra tua arma iniquitati nec permiſeris peccatū regnare in toto mortali corpore: tibi malitia oīno nīl nocuit. Uide ne magis profuerit. Cū igit tres ſint ſtanti iminentes: horum diabolus liuore malitie. Mundus vento vanitatis: hō ſeipſum pōdere ſue corruptionis ipellit. Impellit diabolus ſed non euertit: ſiqdem tuū illi negaueris auxiliū vł aſſenſuʒ. Eſt ꝛ mundus ipulſor: q2 i ma ligno poſitus ipellit oēs ſed ſolos euertit amicos ſuos.ſ. con ſentientes ſibi. Nolo eſſe amicus mundi: ne cadā: naʒ q vult eſſe huius mūdi amicus inimicus dei conſtituit: quo nullus vtiq̄ʒ grauior caſus. Ex qbus ſatis claret q̄ʒ ſit hō precipuus i pulſor ſui: qui ſuo fine alieno i pulſu cadere pōt: alieno abſq̄ʒ ſuo non pōt. Cui nam horuʒ p cipue reſiſtere duoꝝ? Nempe huic: qui eo moleſtior quo iterior ſolus deicere poteſt ꝛ ſufficit. Cum fine ipſo alij poſſint facere nihil. Nō ſine eā ſapiēs

expugnatori vrbium pretulit virum qui aio ſuo dominatur.

¶De tribus generibus nō habitantium in adiutorio diuio. Capitulum.lxiij.

A Tria eorum reperies genera qui nō habitāt in adiutorio diuino. Unū nō ſperātium: aliud deſperantium: tertiū fruſtra ſperātiū. Neq3 eni habitat in adiutorio dī q non poſuit deū adiutorē ſuū: ſed cōfidit in virtute ſua et multitudine diuitiarum ſuarum. Et ſola tēporalia querens elongat ab adiutorio dei: quod ſibi h neceſſariū eſſe nō reputat. Forte eni feruorem habet quis potens in vigilijs: in ieiunijs: in labore et ceteris huiuſmōi: aut etiā diuitias multorum vt ſibi videt merito et longo tēpore acquiſiue: et in his cōfidens remiſſior in timore dei facile iam ad ocioſitates et curioſitates pernicioſa quadam ſecuritate declinat: murmurat: dtrahit: diiudicat.

sup ps qui habitat. v.i.

B Qui profecto ſi habitaret i adiutorio altiſſimi dei attēderet vtiq3 ſibi: et timeret offendere eum: quem cognoſceret adhuc tam neceſſarium eſſe. Tanto ſi quidem amplius timere deum et magis ſollicitus eſſe debuerat: quanto maiora eius munera iam percepit. Neq3 enim q habemus ab eo: ſeruare alius tenere poſſumus ſine eo. Sūt vero aliqui q in cōuerſiōis initio ſatis timorati et ſolliciti ſūt donec initiū aliqd querſatiōis acceperint: et cū multo magis deſiderare debuerāt ſic agere: incipiūt ac ſi dicāt. Ut quid ei ſeruiamus vltra: qn iam hēm⁹ q daturus ē? O ſi ſcires q pa rum eſt q hēs: et h ipm q cito perdis ſi nō ſeruaueris ille qui dedit. Hi ſunt q nō ſperant in dño: qui ppterea nō hitant in adiutorio altiſſimi quia nec reputant illud ſibi neceſſariū eē.

C Sūt aūt alij et q deſperāt: hi vi quidē deſperātes ibecillitate ppria deficiūt et obruunt a puſillanimitate ſpūs: hitantes in carne ſua et circa infirmitatē ppriam ſemp intēti: vt oia q patiunt curſim enumerare parati ſint. Ubi eni intēderis igeniū valet. In adiutorio aūt dei nō hitāt. neq3 nouerūt illd: q nō aſſurgere valeāt vt aliqn cogitēt illud. Sūt aūt qdam alij qui ſperāt in dño: ſed fruſtra: q ſic de miſericordia dei ſibiipſis blādiunt: vt a pctis nō emēdent. Uana eſt oino ſpes iſta et h cōfundit eo q charitas dſit. Fruſtra ſiqdem ſperat q ptēptu ſuo grām a ſe repellit et ſpē ſuā proriſus euacuat. Null⁹ hor triū hitat in adiutorio altiſſimi. Primus eſt in meritis ſuis. Scds i penis: tertius in vitijs. Immūda habitatio tertij. Anxia ſtulta et periculoſa primi. Quid cōſideratione ppriae infirmitatis

deſperatione deiciunt: i adiu-
torio altiſſimi nõ hitant: qr de
C ſperãt. Priores ãt idcirco nõ
querũt: qr nequaq͂ illud neceſ
ſariũ ſentiũt. Extremi võ pro
pterea lõgi ſunt q eo mõ q̃rãt
auxiliũ dei: quo obtinere non
pñt. Soli enim in adiutorio al
tiſſimi hitant q id ſolũ obtine
re deſiderant: qui id ſolũ amit
tere trepidãt: ſedula circa illd
⁊ ſollicita cogitatione verſan
tes: q̃ eſt vtiq; pietas ⁊ cultus
dei. Beatus plane q ſic hitat i
adiutorio altiſſimi: q in pte-
ctione dei celi cõ. Quid ei no-
cere poterit eoꝝ q̃ ſub celo ſũt
quẽ deus celi protegere ⁊ pſer
uare voluerit. Igit nihil eorũ
que ſub celo ſũt timere põt q̃
quis protectionem dei habe-
re meruerit.

C De tribus male fructificãti
bus. In ſer. de. ſ. benedicto.
Capitulum. lxiiij.

A Sunt q fructũ nõ faciũt.
Sũt q faciũt ſed nõ ſuũ.
Sunt qui faciũt ſuũ: ſed nõ in
tpe ſuo. Sunt inq̃ arbores in
fructuoſe vt ſunt quercus ⁊ vl
mus: ⁊ ſilueſtres arbores alie:
ſed huiuſmõi nemo plãtat i or
to ſuo qr fructuz nõ faciũt: ⁊ ſi
quẽ faciũt nõ humão vſi apt⁹ ẽ
ſed porcino. Tales ſunt filij hu
ius ſeculi degẽtes in cõmeſſa-
tionib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ in cubili
b⁹ ⁊ i pudicitijs. Hic nãq; por
coꝝ cib⁹ ſunt qbus xpian⁹ nõ
dz adherere. Sicut enim caro
porcina ſi cõmedit nr̃e adhe-
ret carni: vt iaz ſit vna caro: ſic
trãſgreſſor dñi pcepti ſpurcos
ſibi ſpirit⁹ ſotiat: ⁊ adherẽdo
eis vnus cũ eis efficit demon. B
Arbores aũt q̃ fructũ faciunt:
ſed nõ ſuũ hypocrite ſunt: cũ ſi
mone. ſ. cireneo crucẽ portan-
tes non ſuã: qui religioſa intẽ
tione carentes angariant: ⁊ q̃
nõ amant amore glie quã deſi
derãt facere cõpellunt. Nã in
eo q dicit in tpe ſuo arguũtur
quidã ante tps fructificare vo
lentes. Nõne enim ⁊ arborib⁹
nr̃is citius q̃ oporteat pululã
tibus timemus oĩno floribus
intẽpeſtiuis? Sic ſũt aliq quo-
rum fructus qr nimis ppere:
minus pſpere oriunt. Hi ſunt
qui initio cõuerſionis ſue alijs
cõtinuo velle fructificare pſu-
munt: ptra legis decreta. Ara
re in primogeĩto bouis: ⁊ ouis
tõdere priogenita feſtinãtes.

C De triplici vitio. ſ. arrogan
tia ⁊ duplici ignorãtia. In ſer.
de dilig. deo. Caplm. lxv.

Homo factus in honore
cũ honorẽ ipm non itel A
ligit talis ſue ignorantie me-
rito comparatur pecoribus.
Velut quibuſdaz preſentis ſue
corruptiõis ⁊ mortalitatis cõ-
ſortibus. Fit igitur vt ſeſe nõ
agnoſcẽdo egregia rõnis mu-
nere creatura irrationabiliuz
gregibus incipiat aggregari.

dum ignata ꝓprie glorie ꝙ ab intus eſt: conformanda foris rebus ſenſibilibus ſua ipſius curioſitate abducitur: ⁊ efficitur vna de ceteris: ꝙ ſe pre ceteris nihil accepiſſe intelligat.
B Itaq̧ valde cauēda eſt hec ignorātia: qua de nobis minus nobis forte ſentimus: ſed non minus imo plus illa: q̄z plus nobis tribuimus. Quod fit: ſi bonum quodcūq̧ in nobis eſſe ⁊ a nobis decepti putemus. At vero ſuper vtrāq̧ ignorantiam declinanda ⁊ execranda illa preſumptio eſt qua ſciens ⁊ prudēs forte audeas de bonis nō tuis tuā querere gloriam: ⁊ ꝙ certus es a te tibi nō eſſe: inde tū alterius rapere honorē nō verearis. Prior eqdem ignorantia gloriā nō h̄z: poſterior h̄z quidem ſed nō apud deum. Ceterum hec tertiū malū ꝙ iam ſcienter cōmittitur vſurpat ⁊ ꝯtra deū. In tātū deniq̧ ignorantia illa poſteriori hec arrogātia grauior ac periculoſior apparet: quo per illā qdem deus neſcitur per iſtā ⁊ contēnitur.
C Intantū priori deterior hac deteſtabilior: vt cūq̧ per illā peccatoribus: per iſtam ⁊ demonibus ſociemur. Eſt quippe ſupbia ⁊ delictum maximū vti datis tanq̄z innatis: ⁊ inacceptis bn̄ficijs gl'iam vſurpare bn̄fici. ❧ De triplici ignorātia. Supcāti. ſer. xxxv. xxxvj. xxxvij.

Capitulum. lxvi.

A Ignorās ignorabit: ſiue ſe ſiue deum ignorare cōtigat. Utrūq̧ ſine dubio: vtraq̧ ignorantia damnabilis eſt: vtralibet ſufficit ad perditōem. Uolo proinde aiam primo oium ſcire ſeipſam: ꝙ id poſtulet rō vtilitatis ⁊ ordinis: ordinis quidem qm̄ ꝙ nos ſumus primum eſt nobis. Utilitatis vero quia talis ſciētia nō inflat ſed humiliat. Porro ad ſe humiliandū nil aia inuenire viuacius ſiue accōmodatius pōt: q̄z ſi ſe i veritate inuenerit. Tantū nō diſſimulet: non ſit in ſpū eius dolus. Statuat ſe ante faciem ſuā: nec ſe a ſe auertere abducatur: nō enim ita ſe inueniēs clara luce veritatis vere humiliabitur in hac vera cognitione ſui cum ſe perceperit oneratā peccatis: mole hui⁹ mortalis corporis aggrauatā: terrenis intricatam curis: carnaliū deſideriorum fece infectā: cecam: curuam: infirmā: īplicatam multis erroribus expoſitam: mille periculis: mille terroribus trepidam: mille difficultatibus anxiam: mille ſuſpitionibus obnoxiam: mille neceſſitatibus erūnoſam: procliuē ad vitia: inualidam ad virtutes. Uñ huic iam extollētia oculorum. Unde leuare caput? nōne magis conuertetur in erūna ſua: dum cōfigitur ſpina? Cōuertetur inq̄z

ad lachꝛymas: conuertetur ad
planctus ⁊ gemitus: cõuertet̃
C ad dñm. Poꝛro cõuerſa ad do
minũ recipiet cõſolationẽ: qa
pater eſt miſericoꝛdiaꝝ ⁊ deus
totius conſolationis. Nec me
diocris dei iuſſio piuꝫ ⁊ depre
cabilem experiri ſicut re vera
benignus ⁊ miſericoꝛs eſt. Ta
li itaqꝫ experimento ⁊ tali oꝛ
dine ſalubꝛiter ĩnoteſcit deus:
cum prius ſe hõ nouerit in ne
ceſſitate poſitũ: ⁊ clamabit ad
dñꝫ ⁊ exaudiet illũ. Atqꝫ hͨ mõ
erit gradus ad notitiã dei tui
cognitio. Sed iam demum ad
uerte quomõ vtraqꝫ cognitio
ſit tibi neceſſaria ad ſalutẽ: ita
vt neutra carere valeas cũ ſa
lute: naꝫ nemo abſqꝫ ſui cogni
tione ſaluabit̃: de qua nimiruꝫ
mater ſalutis humilitas oꝛit̃:
⁊ timoꝛ dñi: qui etiã ipſe ſicut
D initiuꝫ ſapientie: ita ⁊ ſalutis.
Quid ſi ignoꝛas deuꝫ? poterit
ne ſpes eſſe ſalutis cũ dei igno
rantia? Nec hͨ quidẽ. Nõ enim
potes alius amare quẽ neſcias
alius haber̃ quẽ nõ amaueris.
Noueris pꝛoinde te vt deũ ti
meas: noueris ipſum vt eque
ipſuꝫ diligas. In altero initia
ris ad ſapientiã: in altero ⁊ cõ
ſumaris: qꝛ initiũ ſapientie ti
moꝛ dñi: ⁊ plenitudo legis eſt
charitas. Tã ergo vtraqꝫ igno
rantia cauenda eſt tibi: q̃ꝫ ſine
timoꝛe ⁊ amoꝛe dei ſalus eẽ nõ
põt. Cetera indifferentia ſunt:

nec ſalutẽ ſi ſciantur: nec dãna
tionẽ ſi neſciantur habentia.
Neqꝫ enim oĩs ignoꝛantia dã
nat: ſed multa ⁊ innumera eẽ
que neſcire liceat ſine diminu
tione ſalutis. vbi gr̃a. Si igno E
ras fabꝛilem arte ſiue carpẽta
riam alius cementariã: ⁊ que
cũqꝫ huiuſmõi artes q̃ ad vſuꝫ
vite pꝛeſentis ab hoĩbus exer
centur: nunquid ĩpedit ad ſa
luteꝫ? Etiã abſqꝫ oĩbus illis ar
tibus que liberales dicunt̃ q̃ꝫ
uis honeſtioꝛibus vtilioꝛibuſ
qꝫ ſtudijs ⁊ diſcantur ⁊ exerce
antur: q̃ꝫ plurimi hoĩum ſalui
facti ſunt placentes moꝛibus
atqꝫ operibus. Nõ tñ dico cõ
tẽnendam: alius negligendaꝫ
ſciẽtiã litteraꝝ: que oꝛnat ani
mã ⁊ erudit eã. Et facit vt poſ
ſit etiã alios docere ⁊ erudire:
ſed duo illa oꝫ ⁊ expedit: in q
bus ſũmam ſalutis cõſtitui ſu
perioꝛ ratio declarauit.

¶ De tribus bonis eminẽtio
ribus in hoĩe. In ſer. de dilig.
deo. Capitulum. lxvij.

Querat hõ eminentioꝛa
bona ſua in ea parte ſui:
qua pꝛeminet ſibi. hͨ eſt in aĩa:
que ſunt dignitas ſciẽtia: vtuſ.
Dignitatẽ in hoĩe dico liberũ A
arbitriuꝫ: in quo nimirũ datũ
eſt ceteris nõ ſolũ pꝛeminere:
ſed etiã pꝛeſidere animantibꝰ.
Sciaꝫ vero que eandẽ in ſe di
gnitatem agnoſcat nõ a ſe tñ?
Poꝛro virtuteꝫ qua ſub inde

ipſum a quo eſt ⁊ inquirat nõ ſegniter: ⁊ teneat fortiter cum
B inuenerit. Itaqꝫ geminũ hor triuꝫ vnũquodqꝫ apparet. Dignitatem ſiquidẽ demonſtrat humana nõ ſolũ nature prerogatiua ſed etiã potentia dñatus. qua terror hois ſuper cuncta aiantia terre eminere decernitur. Sciẽtia quoqꝫ duplex erit ſi hãc ipſaꝫ dignitatẽ vel aliud qđcunqꝫ bonũ in nobis ⁊ nobis ineſſe ⁊ a nobis nõ eſſe nouerimus. Porro virtus ⁊ ipſa eque bifaria cognoſcetur: ſi auctorem conſequenter inquirimus: inuentoqꝫ inſeparabilr
C inheremus. Dignitas ergo ſine ſcientia non prodeſt: illa vero etiam obeſt ſi virtus defuerit: ꝙ vtrunque ratio ſubiecta declarat. Habere enim ꝙ habere te neſcias q̃ gloriã habet? Porro noſſe ꝙ habeas ſed q2 a te nõ habeas ignorare hꝫ gloriaꝫ: ſed nõ apud deum. Utrũqꝫ ergo ſcias neceſſe eſt ⁊ quid ſis: ⁊ ꝙ a te ipſo nõ ſis: ne aut oino vꝫ nõ glorieris alius inaniter glorieris. Quãobreꝫ cũ duabus his dignitate atqꝫ ſcia opus eſt ⁊ virtute: q̃ vtriuſqꝫ fructus eſt: per quã ille inquiritur ⁊ tenetur qui omniuꝫ auctor ⁊ dator merito glorificetur de omnibus.

¶De triplici mõ ſciendi ſup canti. ſermo. xxxvi.

Capitulum. lxviij.

Scias quo ordie: quo ſtudio: quo fine queqꝫ noſſe oporteat. Quo ordine vt id prius ꝙ maturius ẽ ad ſalutẽ. A
Quo ſtudio vt id ardentiuſ ꝙ vehemẽtiuꝫ ad amorẽ. Quo fine vt nõ ad inanem gloriã aliꝰ curioſitatẽ aliꝰ aliquid ſimile. ſed tm̃ ad edificationẽ tuã vel ꝓximi. Sunt nãqꝫ qui ſcire volunt eo fine tm̃ vt ſciant: ⁊ turpis curioſitas eſt. Et ſunt q ſcire volunt vt ſciant ipſi: ⁊ turpis vanitas eſt. Et ſunt item q ſcire volunt: vt ſciam ſuã vendãt: verbi cã pro pecunia: pro honoribus: ⁊ turpis q̃ſtus eſt. Sꝫ ſunt quoqꝫ qui ſcire volũt: vt edificent ⁊ charitas eſt. Et B
iteꝫ q ſcire volunt vt edificent ⁊ prudentia eſt. Horũ oĩum ſoli vltimi duo nõ inueniũtur in abuſione ſcientie quippe q ad hꝫ volunt itelligere vt benefaciant. Cibus indigeſtus ⁊ q bonam nõ hꝫ decoctionẽ: malos generat humores ⁊ corrũpit corpus nõ nutrit. Ita ⁊ multa ſcia ingeſta ſtomacho aie q eſt C
memoria ſi decocta igne charitatis nõ fuerit: ⁊ ſic ꝑ quoſdaꝫ artꝰ anime mores. ſ. atqꝫ actus trãſfuſa atqꝫ digeſta quatenus ipſa de bonis que nouerit vita atteſtãte ⁊ moribus bona efficiatur: nõne illa ſcientia reputabitur i peccatũ: tanq̃ cibus conuerſus in prauos noxioſqꝫ humores? An non malus hu-

mor peccatū? An non mali hu-
mores praui mores? An nō in-
flationes ⁊ tortiones in con-
ſcientia ſuſtinebit: qui huiuſ-
modi eſt: ſciēs vtiq; bonum ⁊
non faciens.

¶ De tribus occultis in quibuſ-
dam dictis.

Capitulum. lxix.

TRia ſunt occulta: illici-
ta actio: doloſa intētio:
ipudica affectio. Praua ope-
ra inquinat memoriā. doloſa
intentio rationē vel mentem.
Pudica affectio voluntatem:
Mundatur actio per cōfeſſio-
nem: mens per lectionē. Affe-
ctio vel voluntas p orationē.
Ab alienis mundus eris ſi nō
inſultes: ſi nō diſcedas: ſi nō cō
ſentias: ſi non diſſimules. Iuſti
tie eſt nō cōſentire ſed cū rigo
re reſiſtere. Fortitudinis non
diſcedere: ſed mala pximi pa-
tienter tolerare. Temperātie
non inſultare ſed cū modera-
tione compati: prudētie non
diſſimulare: ſ; ſollicite vt ⁊ ma
la deſinant prouidere.

¶ De triplici corde. In quibuſ-
dam dictis.

Capitulum. lxx.

EST cor altum: cor humi
le: cor mediocre. Dicit p
pheta redite puaricatores ad
cor. prima acceſſio puaricato-
ris ſerui ad cor hūile: ad q tra
himur ad iudiciū. Secūda ac-
ceſſio mercennarij ad q vocat
per conſiliū. Tertia filij ad cor
altum ad q leuatur per deſide
rium: ⁊ tunc ſupra cor eleuatur
deus: vt dum non pōt compre
hendi per rōnem: deſideret p
affectionem ⁊ amorem.

¶ De tribus petitionibus cor
dis. In ſer. de quadrageſima.

Capitulum. lxxi.

PEtitiones cordis in tri A
bus credo cōſiſtere. Nec
video quid preter illa electus
quiſque ſibi debeat poſtulare.
Duo quidem huius temporis
ſunt id eſt bona corporis ⁊ bo-
na anime. Tertium vero eſt
beatitudo vite eterne. Nec mi
reris q bona corporis adeo
dixerim eſſe querēda: quoniā
eius ſunt corporalia omnia ſi-
cut ⁊ ſpiritualia bona. Ab eo
ergo eſt petendum ⁊ ſperan-
dum eſt nobis vnde poſſumus
in eius ſeruitio ſuſtentari. Ue-
rumtamen pro neceſſitatibus
anime orādum eſt nobis ⁊ fre-
quentius ⁊ feruentius. i. pro
obtinenda gratia dei animeq;
virtutib⁹. Sic ⁊ pro vita eter- B
na tota pietate: ⁊ toto nobis
eſt orandum deſiderio. Ubi ni
mirum corporis ⁊ anime ple-
na ⁊ perfecta eſt beatitudo.
In his tribus vt cordis peti-
tiones ſint tria nobis ſunt ob
ſeruanda. Nam ⁊ in prima qui
dem ſuperfluitas: in ſecunda
impuritas: ⁊ elatio interdum
ſuperbie ſolet eſſe in tertia.

Nō nunq̄ʒ enī tēporalia queri ſolent ad voluptatē: virtutes ad oſtentatiōeʒ: ſed ⁊ vitā eter nam fortaſſis aliqui nō in humilitate querūt: ſed tanq̄ʒ in fiducia ſuoꝝ meritoꝝ. Nec h̄ dico quin accepta gratia fiduciā donet orandi: ſed non oʒ vt in ea conſtituat quiſq̄ʒ fiduciā impetrādi. Hoc ſolū cōferre h̄ prima dona vt ab ea miſericordia que tribuit h̄ ſperent etiā ampliora. Sit ergo o͛o q̄ pro tēporalibus eſt circa ſolas neceſſitates reſtricta. Sit o͛o que ꝑ virtutibus eſt anime ab omni ipuritate ⁊ circa ſolū beneplacitum dei intenta. Sit ea q̄ fit p̄ro vita eterna in omni humilitate p̄ſumēs de ſola (vt dignū eſt) miſeratione diuina.

¶ De tribus que ſolent o͛onē impedire. ſ. timor ⁊ temeritas ⁊ tepor. Jn ſer. d̄. xl. Cap. lxxij.

A Oratio quāto efficatior eſt: ſi fiat vt decet: tanto callidi⁹ ipediri ab aduerſario ſolet. Interdū enim grauiter impeditur o͛o a puſillanimitate ſp̄us ⁊ timor̄ imoderato. Hec aūt tunc fieri ſolet cuʒ ſic cogitat hō propriā dignitateʒ vt nō cōuertat oculos ad diuinam benignitatē. Verūtamen ſicut p̄iculū eſt ſi fuerit oratio nimis timida: ſic i cōtraria parte non minus imo maius periculū ē ſi forte fuerit temeraria. Temeraria enim dico qñ is in cuius cōſcientia pctm̄ adhuc alius vitiū aliq̄d regnat ambulat in magnis: ⁊ in mirabilib⁹ ſuper ſe minus ſollicit⁹ pro periculo anime ſue. Tertiū periculū eſt ſi ſit oratio tepida ⁊ nō ex viua affectione procedens. B Timida ſiquidē o͛o celum nō penetrat: q̄r reſtringit animū timor immoderat⁹: vt omnino non dicā aſcendere ſed nec procedere queat. Tepida vero in aſcenſu langueſcit: ⁊ deficit eo q̄ nō habeat vigorē. Nam temeraria aſcendit ſed reſilit: reſiſtitur enim ei. Nec tm̄ non obtinet gratiā ſʒ meref offenſam. Que vero fidelis ⁊ humilis ⁊ feruens o͛o fuerit: celuʒ ſine dubio penetrabit. Unū certū ē q̄ vacua redir̄ ñ poſſit.

¶ De ſeruo mercennario ⁊ filio. Jn ſerm. de dilig. deo. Capitulum. lxxiij.

A Eſt qui cōfitef dn̄o q̄m potenſ eſt: ⁊ qui confitetur dn̄o quē ſibi bonuʒ eſt. Et item qui confitetur q̄m ſimplr̄ bonus eſt. Primus ſeruus eſt: ⁊ timet ſibi. Scd̄s mercēnari⁹ ⁊ cupit ſibi. Tertius filius ⁊ d̄fert patri. Itaq̄ʒ qui timet ⁊ q cupit vterq̄ʒ pro ſe agit. Sola que in filio eſt charitas non q̄rit que ſua ſunt. Quāobrē puto de illa dictum: lex dn̄i immaculata cōuertens aīas: q̄ ſola, vʒ ſic que ab amore ſui ⁊ mūdi auertere poſſit animū ⁊ ī deū

B dirigere. Nec timoꝛ ꝗppe nec
amoꝛ priuatus ꝯuertunt aiaꝫ.
Mutant interdū vultum vel
actum: affectū nunq̄ꝫ. Facit q̄-
dem nō nunq̄ꝫ ꝛ ſeruus opus
dei: ſed q2 nō ſponte in ſua ad-
huc duritia permanet cogno-
ſcitur. Facit ꝛ mercēnarius: ſꝫ
q2 non gratis ꝓpria tm̄ cupi-
ditate ꝯuincitur. Porro vbi
ꝓprietas ibi ſingularitas. Ubi
autē ſingularitas ibi angulus
ibi ſine dubio ſordes ſiue rubi-
go. Sit itaq3 ſuo ſua lex timo
re quo ipſe ꝯſtringitur. Sit mer
cēnario ſua cupiditas qua ꝛ ip
ſe artatur qñ tentatur abſtra-
ctus ꝛ illectus. Sed harꝫ nul-
la alius ſine macula eſt: ali⁹ ani
mas cōuertere pōt. Charitas
vero conuertit aīas que facit
C voluntarias. Porro in eo eaꝫ
dixerim maculā ꝙ nihil ſibi ꝺ
ſuo retinere conſueuit. Cui nē
pe de ꝓprio nihil eſt totū ꝑfe-
cto ꝙ hꝫ dei eſt: ꝙ aūt dei eſt i-
mundū eſſe non pōt. Lex ergo
dñi imaculata charitas eſt que
non ꝙ ſibi vtile eſt querit: ſed
ꝙ multis. Lex aūt dñi dicitur: ſi-
ue ꝙ ipſe ex ea viuat: ſiue ꝙ eā
nullus niſi ei⁹ dono poſſideat.
Nec abſurdū videatur ꝙ dixi
etiā deū viuere ex lege: cū non
alia q̄ꝫ charitate dixeri. Quid
vero in ſumma ꝛ beata illa tri
nitate ſūmaꝫ ꝛ ineffabilē illaꝫ
obſeruat vnitatē niſi charitas?
Lex ergo eſt: ꝛ lex dñi charitas
que trinitateꝫ in vnitate quo
dammō cohibet ꝛ colligat in
vinculo pacis.

¶ De triplici lege ſerui: mer-
cēnarij filij: vt ſup. Cap. lxxiiij.

SEruus ꝛ mercennarius A
hñt legem: nō a dño: ſed
quā ipſis ſibi fecerūt. Ille deū
non amādo: iſte plus aliud qd
amando. Habēt inq̄ꝫ legeꝫ: nō
dñi ſed ſuā ſibi quiſq3 legem fa
cere potuerunt: nō tñ eam in-
cōmutabili eterne legis oꝛdi-
ni ſubducere potuerunt. Tūc
aūt dixeriꝫ quēq3 ſibi feciſſe le-
geꝫ ſuā qñ cōmuni ꝛ eterne le-
gi ꝓpriam pretulit voluntatē:
peruerſe vtiq3 volens ſuū imi-
tari creatoꝛē. Ut ſicut ipſe ſibi
lex ſuiq3 iuris: ita is quoq3 ſe-
ipſum regeret: ꝛ legē ſibi ſuam
faceret voluntatē. Hi qui h fa
ciunt qđ ait apl's. Nemini q̄c-
q̄ꝫ debeatis: niſi vt inuicem di B
ligatis: ꝓculdubio nō ſerui ali
us mercēnarij ſunt ſed filij: ita
q3 nec filij ſine lege ſunt. Sꝫ ſci
endum eſt ꝙ alia eſt lex ꝓmul-
gata a ſpū ſeruitutis in timoꝛe
alia a ſpū libertatis in ſuauita
te. Nec ſub illa eſſe cogūtur fi-
lij: nec ſine iſta eſſe patiuntur.
Bōa itaq3 lex charitatis ꝛ ſua
uis: que non ſolū leuiter ſuaui
terq3 poꝛtatur: ſed ꝛ ſeruoꝝ ꝛ
mercēnarioꝝ leges ꝓbabiles
ac leues reddit: quas vtiq3 nō
deſtruit: ſed facit vt impleantur.
Illam tēperat: iſtam oꝛdinat:

C vtrāq3 leuigat. Nūq3 erit charitas ſine timore: ſed caſto: nūq3 ſine cupiditate ſ3 ordinata. Implet ergo charitas legē ſerui cum infundit deuotionem. Implet ꝛ mercenarij cu3 ordinat cupiditatē. Porro timori admixta deuotio ipſu3 nō annullat ſed caſtificat: pena tamē tollitur: ſine q̄ eſſe non potuit dum fuit ſeruilis: ꝛ timor manet in ſeculū ſeculi caſtus ꝛ filialis. Nam ꝙ legiꝟ. Perfecta charitas foris mittit timorē3: pena intelligenda eſt: que ſeruili nunq̄3 deeſt timori. Deinde cupiditas tūc recte a ſupueniente charitate ordinaꝟ: cum mala quidē penitus reſpuunꝟ. Bonis vero meliora preferūtur: nec bona niſi propter meliora appetuntur.

C De tribus panibus quibus quilibet reficiēdus eſt. In ſententijs. Capitulum. lxxv.

Tribus panibus quilib3 reficiendus eſt. Primus panis eſt cōtinentia: q̄ reſtringitur corpus: ne deinceps ꝑ mortiferas voluptates d̄fluat. Secundus eſt humilitas qua inſtruitur anima: ne d̄ ipſa ſua continētia ſuperbiat. Tertius eſt feruor charitatis quo accēditur ſpūs vt vtrūq3. i. corpus ꝛ animā in caſtitate ꝛ humilitate perſeueranter cuſtodiat. His tribus virtutibus. i. caſtitatis: humilitatis: charitatis tanq̄3 tribus panib⁹ reficiꝟ hō dei ꝛ roboraꝟ: vt ſ3 apl'm i die aduentus dñi fit integer ſpūs: aīa ꝛ corpus. Spūm aūt voco grām q̄ adiuuat īfirmitatē noſtra3 ne deficiamus donec ſuo tpe metamus bonū ꝙ ſeminauim⁹. Vocaꝟ primus panis carnalis vel corporalis. Scd's rationalis. Tertius ſpiritualis.

C De tribus vinculis qb⁹ deo aſtringimur. In ſententijs quibuſdam. Capitulum. lxxvi.

A Tria ſunt vincula qbus deo aſtrīgimur: ꝛ ſic tria vt ſola cū ſolis iſtis vel iſtoꝝ ſimilib⁹ omne ꝙ ligaꝟ ligeꝟ. Et primū accipite funes: ſecundū clauos ligneos vel ferreos: tertiū glutē. Primū aſtringit fortiter ꝛ dure. Scd'm duri⁹ ꝛ forti⁹. Tertiū ſuauiter ꝛ ſecure. Fune quodāmō alligatatus ē redēptori: ſiquis forte vehemētiori tentatione turbaꝟ: ponit ſibi honeſtatis intuitū memoria3 ꝓmiſſionis: ꝛ hoc interim fune ſe retinet ne ꝓpoſitū penitus abrumpaꝟ. Durū ꝑfecto vinculū ꝛ moleſtū ſed ꝛ periculoſu3 nimis: ꝛ ꝙ diu teneri nō poſſit ſiquidē putreſcūt funes: ꝛ pudoris vinculū: aut obliuiſcimur: alius abrumpim⁹ cito. B Eſt enim qui clauis ꝯfigiꝟ dño maieſtatis: quē timor d̄i ligat: qui nō expaueſcit ad vult⁹ hominū ſed ad memoriā gehēnaliu3 tormentoꝝ: ꝛ h̄ quidē nō

peccare metuit ſed ardere. Du rius tñ ⁊ fortius ꝑmo iprimif: q̄ cũ ille vacillet in ꝓpoſito: ut e ꝓpoſitũ nõ amittat. Terti⁹ vero glutẽ ei cõglutinaf.i.cha ritate q tam ſuauiter q̃ ſecure ligatus adherẽs deo vn⁹ ſpũs eſt. Jſte eſt q quacũq; vñcunq; ſiue q̃ facit: ſiue q̃ ei fiũt ad ſuũ cõmodũ reuocat ⁊ retorquet.

C Beatus huiuſmõi hõ ⁊ abũdã tis ſpũs intuẽs maieſtatẽ: qui ſuauis ⁊ vnctus portat oẽs ⁊ portaf ab oibus: qui terribilis ⁊ horribilis ipſa gehẽna iudi cat vel in re leuiſſima vultũ oĩ potentis ſciẽter offendere: ad dito glutino bonũ eſt ait is. Bonũ eſt re vera iocundũ: q̄ alia duo nec mala dixeri; cõpa ratione iſtius grauia ⁊ iporta bilia ſunt. Sed ille miſericors oculus q nouit figmentũ nr̃m nemĩnẽ ſaluando ꝯ dimittit in primo ſed ꝓuehit ad ſcd̃; ⁊ ne ibi deſeraris ꝑducit ad tertiũ de ſcd̃o. Primo ſiqdẽ q̄ pudet deſerere eſtuãtes. Uix ſuſtine mus ad horã. Scd̃o iam time mus ⁊ ſperantes proficimus. Tertio ꝑficimur amantes. Sic igif duobus ꝑcedẽtibus timor parif ⁊ pudore excluſis i ſoli⁹ amoris retiaculo cõmoramur.

C De tribus dictis. Jn ſer. mi ſereor ſuper turbam.

Capitulum.lxxvij.

Tria iam triũ diez eas neceſ ſe eſt in deſerto: ſi gratuũ deo tuo volueris ſacrificiũ of ferre. Prima eſt dies timoris dies inq̃ declarãs ⁊ illuminãs tenebras tuas interiores.ſ. ⁊ horrẽdũ gehẽne ſuppliciũ de monſtrãs: in quo ſunt tenebre exteriores. Huiuſcemodi ſiqdẽ cogitatio nr̃a ſolet exercẽ pri mordia ꝯuerſationis. Scd̃a ẽ pietas q̃ reſpiramus i luce mi ſerationũ dei. Tertia dies ẽ rõ nis in q̃ vitas inoteſcit: vt tan q̃ ex õbito quodã nature ſine alia ꝯſideratione creatori ſub iecta ſit creatura: ſeruus ſerui at redemptori.

C De triplici ſcãdalo ꝙ inte rius patitur. Jn ſer. d̃ angelis.

Capitulum.lxxviij.

Tripliciter fieri ſcãdalũ ꝙ iterius patimur quo tidiano nobis noſſe l; expimẽ to. Jnterdũ eni eſt i nobis ſpi ritalis intentionis oculus ſim plex: ⁊ qui gr̃e magis q̃ noſter dicẽdus ſit. Si ſcandalizat nos oculus noſter ⁊ qui vere a no bis eſt: dum voluntas noſtra aliã minus caſtam importune ingerit intentionem. Sed ha bemus iam ſuper h̃ ſalubre cõ ſilium ſaluatoris: erue inquit eum ⁊ proijce abs te. Hec au tem fiet ſi non conſentias: ſi abijcias ſi reſiſtas. Simili mo do de manu ⁊ pede eſt intelli gendũ. Cum enim bonis ope ribus intentos ad alia opera trahere volũtas ꝓpria conaf: A B

manus noſtra eſt q̄ ſcādalizat nos: abſcidi oꝫ ꝛ proijci a nobis vt nō ei cōſentiamus. Sic etiā ꝓficere in ſancta conuerſatione: ꝛ de virtute in virtuteꝫ ire deſiderātes: ſepe ſcandaluꝫ patiamur a pede quodā puſillanimitatis ꝛ negligentie nr̄e: qui nimirū deſcendere magis ac remiſſius ire conatur. Sed abſcidi eū neceſſe ē: vt pes gratie q ſtat indirecto currere poſſit ſine offenſione ſine ſcādalo

C ſine īpedimento. Qđ aūt dicit nobis bonū eſſe ad vitā intrare cuꝫ vno oculo aut manu vel pede: q̄ꝫ duos habētes oculos ire in gehēnam ignis: eos notat qui voluntatē ſuā: ſeu bōa ſeu mala ſit: eque ſequūtur: ꝛ īgrediuntur duab⁹ vijs: nūc bona nunc mala ſectanteſ: ſm q̄ variantur d̄ſideria ſua: cui merito melius fuerat gr̄e in oīb⁹ inherere: ꝛ vbi obuiat ꝓpria volūtas abſcīre: ꝛ a ſeipſis abicere eam. Eſt aūt cū multo tēpore in abſciſſione ꝓprie volūtatis noſtre exercitati aliquatenus eam domamuſ vt diſcat non ſuperbire: ſed magis ſine omni ſcādalo vel cōtradictiōe deo ſubiecta ſit aīa noſtra: nec iam neceſſe ſit abīcere oculum noſtruꝫ. Nempe q ſimplici adherens oculo factus eſt ꝛ ipſe ſimplex: aut certe iam alter nō

D eſt oculus ſed vnus cū eo. Qđ aūt de oculo dictū eſt: đ manu quoqꝫ ꝛ pede eodē mō ēſt itelligendum. Cuius enim voluntas ex affectiōe ꝛ cū deſiderio gratie coheret: vt nec cōcupiſcat mala agere nec bōa minora: nec minus bene q̄ꝫ gr̄a ſuggerit. Hic plane perfectus eſt vir. Sed pax iſta potius eſt felicitatis: abſciſſio vero ſcandaloꝝ ꝛ tentationū victoria fortitudīs. Illa iq̄ꝫ gl̄ie: h̄ v̄tutis.

¶ De triplici aq̄. In ſer. de cōſidera. Capitulum. lxxix.

A Accipe triplicem aquaꝫ: quā tibi ſaluator apponit: plorat ſuper lazaruꝫ ꝛ ſup ciuitatē hieruſalē: ꝛ h̄ eſt aq̄ ꝓma. Sudat iminente iaꝫ hora paſſionis: ꝛ h̄ eſt aqua ſecūda: nō ab oculis tm̄ ſed a toto corpore manāſ. Hec aūt rubea eſt ſanguineiq̄ꝫ coloris. Iaꝫ vero tertia eſt aqua q̄ de latere eius dormientis in cruce vna cum ſanguine emanauit. Et tu ergo ꝓmā habes ſi rigas lachrymis tuis cōſcientie ſtratū ꝛ dolore cōpunctionis ꝑteritoꝛuꝫ diluis maculas peccatoꝝ. Secundā habes aquā ſi in ſudore vultus tui veſceris pane tuo: ꝛ labore penitentie corpus caſtigas: ac reſtringis cōcupiſcētie flāmam. Eſt aūt ſanguinei coloris: ſiue pp laborē: ſeu etiā ꝓpter ipſum quē extinguit cōcupiſcentie ignē. Iaꝫ vero ſi ꝓficere potes vſqꝫ ad deuotiōis gr̄am: potaberis aqua ſapiētie

ſalutaris:⁊ ſpiritus xpi qui ſu per mel dulcis é fiet in te fons aque ſalientis in vitã eternã. Et memento hác eſſe aquã q̃ pcedit a latere dormientis:⁊ ſine omni moleſtia fluit. Op; enim iam mortuũ eſſe mũdo q in hac voluerit gratia delectari. Ergo vt breuiter repetam. Prima quidé a preteritis peccatis ⁊ delictis abluit ſciẽtiã. Secunda vt futura caueas extinguit cõcupiſcentiã. Tertia ſi ad eam peruenire merueris potat aiam ſitientem.

¶De triplici loco. In ſerm. d̃ trãſitu. ſ. malachie. Cap. lxxx.

a Eſt deorſum nos locus quẽ ſibi totũ vendicat ignis: adeo vt minimã quidẽ guttã de lazari digito miſer ille diues ibi hr̃e non potuerit. Eſt ⁊ ſurſum ciuitas dei quã letificat fluminis ipet⁹: voluptatis torrens: calix inebrians q̃; preclarus eſt. In h̃ ſane medio boni ⁊ mali ſcia continetur: ⁊ voluptatis ⁊ tribulationis h̃ capere põt experimentũ. Infelix eua in has viciſſitudines nos induxit. Hic plane dies ⁊ nox. Nam inferno tm̃ nox: in celo tm̃ dies. Beata pinde aia que vtrũq; pertranſit: nec voluptati inherens: nec deficiẽs in tribulatione.

¶De tribus in opere mundi conſiderandis.

Capitulum. lxxxi.

Tria in magno hui⁹ mũdi opere cogitare debemus: vz quid ſit: quõ ſit ad qd ſit conſtitutus. Et meſſe qdẽ; rerũ ineffabilis potẽtia cõmẽdat: q̃ tã multa: tam magna: tam multipliciter: tam magnifice ſunt creata. Sane in mõ ipſo ſapiẽtia ſingularis elucet: q̃ h̃ qdẽ ſurſum: h̃ deorſũ: hec ordinatiſſime in medio ſint locata. Si vero ad quid factus ſit: nõ mediocris occurrit tam vtilis benignitas: tam benigna vtilitas que etiã ĩgratiſſimos quoſq; multitudie ⁊ magnitudine beneficioꝝ poſſit obruere. Potẽtiſſime ſiquidẽ ex nihilo oia: ſapiẽtiſſime pulchra: benigniſſime vtilia ſunt creata. Uerũtamẽ oia pp ſemetip; fecit deus: oia pp ſuos. Aliter tamen pp ſe: aliter pp ſuos. In eo quippe q̃ dicit̃ omnia pp ſe preueniens cõmendat̃ origo. In eo ãt q̃ dicit̃ pp ſuos magis exprimit̃ ſequens fructus. Omnia fecit pp ſemetip; gratuitas ſ. bonitate. Oia pp electos ſuos p eos. ſ. vtilitate: vt illa efficiens cã ſit: iſta finalis. a

¶De triplici genere bonoꝝ: naturaliũ: ſpũaliũ: eternoꝝ. In qbuſdã dictis. Cap. lxxxij.

Bona dñi nãlia: ſpũalia: eterna. Et qdẽ; naturalia bona magna ſpũalia maiora: ſed maxima ſunt eterna. In primis reparamur: in ſecũdis a

exercitamur:extẽdimur ⁊ bea
tificamur. In tertijs ſi non po
tes oculũ meditationis in illã
ſublimẽ eternaliũ bonoꝝ infi
gere:q2 ſtantia ſunt:⁊ oẽm ſen
ſum exuperant:in bonis grẽ q̃
ſunt in exercitio virtutũ viſuꝫ
reflecte:vt videas q̃ꝫ pure con
ſcientie q̃ꝫ libere frõtis ſit ver
ſari ⁊ conuerſari in caſtitate ⁊
charitate ⁊ patiẽtia:⁊ humili
tate ceteriſqꝫ v̄tutibus q̃ ama
bilem deo:placabilẽ ⁊ imitabi
B lem hoibus reddũt. Qđ ſi ⁊ h̄
nimis ſublima ſunt ⁊ tranſgre
dientiã infirmitatẽ tuã:dimit
te oculos in bona nature: q̃ ti
bi taꝫ familiaria eẽ debẽt:q̃ꝫ tũ
tu familiaris es tibi. Nec ſic di
cimus bona nature q̃ſi grẽ nõ
ſint:ſed ideo ꝙ ipi nature quo
dãmõ igenita ⁊ cõplãtata fue
rint añ q̃ꝫ fieret pctm̃ illud ꝙ
nõ ſolũ pſonã ifecit ſed ⁊ nãꝫ:
⁊ tũc nõ ita nobis ad manũ p
ueniſſe mõſtraṫ pp vulnus ifli
ctum:cũ tñ nos illa in nobis ⁊
circa nos eẽ taꝫ rõnibus q̃ꝫ af
fectionibus pleruqꝫ ſentiam⁹.

¶ De triplici diſtinctione bo
noꝝ ſupradictoꝝ:vbi ſupra.
Capitulum.lxxxiij.

A QUia nos ex aĩa ⁊ corpo
re ſubſiſtim⁹ ab aĩali par
te.i.a bonis corporis ⁊ q̃ ei ſo
lũmõ debemus ſanitas: nihil
alius vltra dandũ eſt vel q̃ren
dum:ſed h̄ certo ligandũ eſt ⁊
frenandũ:cũ fructus eius nul
lus ſit:⁊ mors ſit finis illi⁹. Sꝫ
h̄ fouea eſt q̃ nolo vos lateaṫ.
Inſidiaṫ eniꝫ voluptas ſanita
ti:⁊ tam ſubtili malignitate p
ſequiṫ:vt vix eã vel poſſit caue
re vel nouerit. Qđ ſi voluptati
ſeruitur nõ ſanitati:h̄ iaꝫ nõ ē
nã eſt ſꝫ ſub nã: q̃ morti manus
dat cũ magiſtrã conſtituit vo
luptatẽ. Sicut aũt corporis nã B
eſt ſanitas:ita cordis nã eſt pu
ritas:q2 turbato oculo non vi
debiṫ deus:⁊ cor humanũ ad h̄
factuꝫ eſt:vt ſuũ videat creato
rem: h̄ tñ ſimpl'r accipimus pu
ritatẽ vt vꝫ oia q̃ agimus pure
⁊ ſimpl'r ꝯfiteamur dño in orõ
ne: hoi in cõfeſſione. Et q2 ſo
ciale aĩal ſumus ſi fieri põt ꝙ
ex nobis eſt pacẽ habeam⁹ cũ
oibus hoibus. Hec enim ē lex
nãlis ſocietatis vt oia q̃cunqꝫ
nobis fieri nolumus alijs non
faciamus:⁊ que nobis fieri vo
lumus alijs ſtudeamus ipẽde
re. Sanctoꝝ aĩabus q̃ de hui⁹ C
mortalitatis carcere ad celoꝝ
gaudia volauerunt debemus
imitatões q2 ſiĺes nobis fuere
paſſibiles. Sed ⁊ illis qui non
in tãta ſanctitate ſeu p acta pe
nitentia exierunt cõpaſſioneꝫ
debemus ⁊ orationẽ. A ſanctis
vero angelis auxiliũ q̃renduꝫ
eſt:q2 adminiſtratorij ſpũs ſũt
miſſi pp nos:vt hereditateꝫ ac
cipiamus ſalutis. Ab illo autẽ
rerum oium dño pietas q̃ren
da eſt:vt ille cuius nã bonitas

eſt ſm multitudinē miſeratio-
nuȝ ſuaꝝ miſereaꝛ noſtri. Ipſi
enim nos ⁊ amorē debemus ⁊
ſubiectionē. Amorem qꝛ fecit
⁊ benefecit nobis. Subiectio
nem qꝛ ſupra nos eſt. Ita ergo
⁊ ſanitatē corpi: puritatē cor-
di: pacē fratri: imitationē ſcis:
cōpaſſionē mortuis: auxilium
ab angelo: pietatē a deo ex ar-
cha nãliū bonoꝝ hr̃e debem⁹.

D In his aūt bonis reparamur
⁊ q̄ſi reſtituimur in antiquum
alius ad īgenitā nature ſuaui-
tatē reuertimur: alius ⁊ nobis
⁊ his q̄ circa nos ſūt: ⁊ q̄ ſupra
nos ſunt debitū rerū ordinē ex
hibemus. Et hec quidē pro bōis
nãlibus. Spūalia aūt bona in
qbus exercemur vt ad eterna
tēdamus: longū ē enumerare.
Supra nām eni eē noſcūt. Nā
ſpūali exercitio debem⁹ corpi
ſuitutē afflictionē: laborē. Et
iſtā cordi puritatē dbem⁹: vt i-
tētiōe: cogitatōe ⁊ ope hāc cir
cūſpectiōeȝ exhibeam⁹: vt ⁊ vi
ta nr̃a ſit fructuoſa: ⁊ fama glo
ſa: nō q̄ fructificet ſibi ſȝ dō: nō
q̄ glīficet ſe: ſȝ prēȝ ſuū q ī celis
ē. Cū his quoq; q oderūt eē pa
cificū dicim⁹. portaꝛ oēs ⁊ a ne

E mine velle portari. Cōfitemur
etiā mortuis ſpe ꝯgratulatōeȝ
adhibēdā qꝛppe ē vt abſtergat
de⁹ ⁊ oēȝ lachrymā ab ocul' eo-
rū. Scāꝝ vō aiaꝝ ⁊ āgeloꝝ ar
dēter ꝯſpectū deſiderare debe
mus. In dn̄ȝ aūt deū tota affe
ctio dirigēda ē vt diligam⁹ nos
pp ipm: ⁊ ſuſpiciamus q̄ ſit illa
maieſtas: q̄ cuncta faciat ⁊ cū-
cta ꝯtineat: ⁊ in quā deſiderāt
rōnales creature ꝓſpicere. He
ſunt ſemite ſpūalis exercitij q-
bus religioſa mens ⁊ dilataꝛ ⁊
delectaꝛ ad eterna bona ſua ex
tendēs. Porro eterna bona il
la ſunt: q̄ nec oculus vidit: nec
auris audiuit: ⁊ q̄ nunq̄ȝ exeūt
ab illa pr̄ia q̄ neſcit niſi gaudi
um ⁊ iubilationem.

¶ De triplici gn̄e iuſtoꝝ ī ſen
tentijs qbuſdā. Capl'ȝ. lxxxiiij.

Est iuſtus q in ꝑncipio
ſermōis accuſator ē ſui.
Et eſt iuſtus q ex fide viuit: ⁊ ē
iuſtus q abſq; terrore ē. Et pri
mus qdē bonus qꝛ accedit ad
viā. Scd's melior qꝛ currit per
viā. Terti⁹ optim⁹ qꝛ iā appro
pinquat ad finem vie.

¶ De tribus que faciunt ho-
minē ſanctum. In ſentētijs q-
buſdam. Capitulum. lxxxv.

Tria ſunt que ſanctū fa-
ciunt hoīem: victus ſo-
brius: act⁹ iuſtus. Senſus pius.
Victus ſobrius erit: ſi contine
ter: ſi ſocial'r: ſi obedienter id
eſt caſte: charitatiue: humilit
vixerimus. Per cōtinentiam
enim caſtitas: p ſocialitatē cha
ritas: p obediētiā hūilitas acq
riꝛ. Act⁹ iuſt⁹ erit: ſi fuerit rect⁹
diſcret⁹ fructuoſus. Rect⁹ p bo
nā intētionē: diſcret⁹ p mēſurā
poſſibilitatis: fructuoſus per

vtilitatem primorum. Senſus pius erit ſi fides noſtra deū ſentit oīpotentē: ſumme ſapiētē: ſumme bonū: vt p eius potentiam noſtrā adiuuari credamꝰ infirmitatē: per eius ſapiētiā noſtrā credamus corrigi ignorantiā. per eius bonitatē nr̄ā credamus diluī iniquitatem.

¶De triplici modo contēplationis: ſuper cant.

Capitulum. lxxxvi.

A Eſt locus apud deū de quo ſua iura decernit: et diſponit conſilia ipſe vniuerſitatis gubernator: leges cōſtituens omni creature: pondus et mēſurā et numerū. Eſt locus iſte altus et ſecretus ſꝫ minime et quietus. Nā a ſe ipſe quantū in ſe eſt: diſponit oīa ſuauiter: diſponit tñ et contēplantē qui forte eo loci peruenerit quieſcere nō permittit. Sed mirabiliter q̄uis delectabilr̄ rimātem atqꝫ mirantē fatigat reddit inquietum. Eſt itē locus ī quo ſuper rōnalem reprobā q̄dem creaturā imobilis vigilat ſecretiſſima ſeueriſſimaqꝫ animaduerſio iuſti iudicis dei: terribilis in cōſilijs ſup filios ho-
B minū. Cernitur inq̄ꝫ a timorato contēplatore h̄ loco deꝰ iuſto ſed occulto iudicio ſuo reproboꝝ nec diluens mala nec acceptās bona: inſup et corda indurans: ne forte doleāt et reſipiſcant: et cōuertātur: et ſanet eos. Et hoc non abſqꝫ certa et eterna rōne: q̄ tanto formidoloſius conſtat eſſe: quāto imobilius fixum extat in eternitate. habet h̄ viſio tremorē iudicij: non ſecuritatē. Terribilis eſt: locus iſte totius expers quietis. Sꝫ eſt locus vbi vere quieſcens et quietus cernitur deus. Locus oīno nō iudicis: nō magiſtri: ſed ſponſi: in quo deꝰ nō quaſi turbatꝰ ira: nec velut diſtentus cura pſpicitur: ſed probatur voluntas eius in eo bona et beneplacens et pfecta. Ui-
C ſio iſta non terret ſed mulcet. Inquietā curioſitatē ſedat: nō excitat: nō fatigat ſenſus: ſꝫ trāquillat. Hic vere quieſcit̄. Trāquillus deus oīa tranquillat: et quietū aſpicere quieſcere ē. Sꝫ heu rara hora et parua mora: vt monſtratum eſt aperte: et in priori loco exigua: et in ſecūdo nulla percipitur quies: cuꝫ et illic apparēs admirabilis ad indagandi ſtudiū exerceat curioſitatem: et h̄ innoteſcēs terribilis infirmitatem cōcutiat. At vero tertio iſto in loco nō plane terribilis: ſed tam admirabilis q̄ꝫ amabilis apparere dignat̄ ſerenus et placidus: ſuauis et mitis et multe miſericordie omnibus inuocantibus et intuentibus ſe.

¶De tribus que impediūt cōtemplationē. In ſer. de aſſumptione. Capitulum. lxxxvij.

A Onſiderandū eſt tria eē
que ipediunt cōtēpla-
tionem. Et quidē aīe nr̄e ocu-
lus intelligētia eſt. Sicut eni
oculo corporis lux corporea ꝛ
cetera queqꝫ corporalia viden
tur. Ita deus qui eſt lumen in-
circūſcriptū ꝛ cuius inuiſibilia
intellectu percipiunt: vtrūqꝫ
vero oculū tria ſunt que ad vi
dendū ipediunt. Pōt ſane fie-
ri vt oculus exterior ſanus ſit
ꝛ pateat: ſ3 qm̄ lux exterior ei
deſit nihil videat. Econtrario
fit aliquādo vt preſens quidē
ei lux ſit: ſed forte ſanguine ſi-
ue quolibet humore concreto
turbatus cernere minime poſ
B ſit. Item ſolet plerūqꝫ cōtinge-
re vt ne vtrunqꝫ deſit: nec lux
nec ſalus: ſed tamē aliqua pul-
ueris interiectione ledat: quo
fit vt eius acies retundat. Sūt
ergo tria iſta que hūc oculum
impediūt: tenebre: humor cō-
cretus: puluis iniectus. Hec
ipſa ſunt etiā quibus interior
ille ipeditur: ſed alia noīa ſor-
tiuntur. Nā ꝙ h̄ tenebre i pec
cata dicunt. Ipſa vero pecca-
ta cōfluunt in memoriā quaſi i
quandā ſentinā: ꝛ h̄ eſt illi hu-
mor concretus. Qḋ aūt h̄ pul-
uis dicit: ibi terrenoꝝ actuū
cura nuncupat. Hec ergo tria
ſunt: que oculū intelligētie cō
fundūt atqꝫ a contēplatiōe ve
ri luminis excludūt: tenebre. ſ.
peccatoꝝ recordatio eorūdē
peccatoꝝ: cura terrenoꝝ actu
um. Cum enim luce iuſtitie de
ſtituimur: nihil aliud qꝫ pecca
torum noſtroꝝ tenebras inue
nimus. Quicūqꝫ ergo mentis
oculū diuine contemplationi
vult intendere: profecto neceſ
ſe eſt vt eū prius ab h̄ triplici i-
pedimento ſtudeat purgare.
Quod ſiquis facere contēdat:
nouerit cōtra triplicē morbū
triplex quoqꝫ fore remedium.
Nam primus quidē per cōfeſ-
ſionē. Secūdus per oratiōes.
tertius per quietē purgatur.

¶ De trib⁹ nouiſſimis metuē-
dis. In dictis qbuſdā. Cap. 88.

A Filioli mei memoremur
noſtra nouiſſima ne pec
cemus. Nimirū ꝙ h̄ maxime
recordatio faciat timoratū: ti-
more expellat pctm̄: negligen
tiam nō admittat. Nouiſſima
noſtra ſunt. Mors. Iudiciū.
Gehenna. Quid horribilius
morte: quid iudicio terribili⁹.
Nā gehēna nihil pōt itolera-
bilius cogitari. Quid metuet
ſiquis ad iſta nō trepidat: non
expaueſcit: non timore concu
titur? Nam in morte non ma-
gnum non paruū aliquid ḋ bo
nis huiuſmodi ſecū delaturus
eſt hō. In iudicio nec fallē nec
reſiſtere poſſibile erit. In ge-
hēna nulla conſolatio ſed per
petuum veh vlulat⁹ ꝛ fletus. ꝛ
ſtridor dentiū. Tūc ergo o hō
ꝙ i morte ſeparādus es a bōis B

oibus huius corpis ꝛ tam dulce carnis ꝛ aie vinculū amariſſimo ſecandū diuortio eſt. Tūc ꝙ in terribili iudicio ei pſentādus es in cuius manus horrendū eſt icidere: ꝛ eo examināte quē nihil latet: ſiqdē inuenta fuerit in te iniqtas alienādus es ab vniuerſitate getis ꝛ glīe ꝛ ſegregādus a nūero beatoꝝ. Tūc ꝙ in gehēna cruciatibus eternis ꝛ imenſis exponēdus es in ſorte diaboli ꝛ angelorum eius in igne eterno qui pparatus eſt eis.

De triplici malo ꝙ paſſuri ſunt pctōres in fine. In dictis quibuſdam. Caplm. lxxxix.

A Malum triplex pctōres manet. Manet eni eos horror in exitu: dolor in tranſitu: pudor i aſpectu glīe magni dei. Quis ille pudor erit aīa mea? cum dimiſſis oib⁹ quoꝝ tibi eſt pſentia tam iocūda: taꝫ gratus aſpectus: cohabitatio ipſa tam familiaris: ſola egrediens in icognitā penitus regionē occurſantia tibi catervatim ruere teterrima illa mōſtra videbis? Quis tibi in die tante neceſſitatis occurret? Quis tuebit a rugiētibus ppa ratis ad eſcaꝫ? Quis ꝯſolabit? qs deducet? Per ignē etiā nobis tranſeundū eſt: ꝛ vniuſcuiuſqꝫ opus qle ſit ignis pbabit.

B Ibi aurū nrm vertet in ſcoriā: ibi vniuerſa ipuritas reuelabitur: ibi vitas ipſa accepto tpe ꝙ nobis iterim datū ꝯtenim⁹ iuſtitie iudicabit. Quid vo illic oēs iuſtitie niſi pānus menſtruate reputabunt? Quicqd nūc paruipēdo trāſim⁹: palpādo tegim⁹: diſſimulādo negligimus: qn̄ illuc cruciat: vindex flāma cōſumet. Jam vero poſt ignē illū putas reſiduū aliqd iuenief in nobis: ali⁹ tm̄ erit vt audeamus illud vultui maieſtatis offerre: ali⁹ ei⁹ ſic aſtare conſpectui? qs ille pudor erit: q̄lue ꝯfuſio poſt tāta bn̄ficia tā tepidos: tā iperfectos: taꝫ vacuos apparere an̄ faciē dn̄i dei nr̄i? Quid nos poſt tanta flagitia: **C** poſt tāta facinora pſumemus? qn̄ ab hac purgabit cōfuſione oculus cordis: cui nūc operaꝫ dare negligim⁹: vt irreuerberata acie veri illi⁹ ſolis radios valeat ītueri? Felix qdē aīa q̄ fiducialr inimicis ſuis loquef i porta. Quid h aſtas crueta beſtia nihil in me funeſte repies. Felicior cuius opus nō aſſerit quē ſup edificaſſe aurū ꝛ argētum: lapides pcioſos examē illud inueniet. Feliciſſimus q ſine vlla nube ꝯfuſionis: reuelata facie penitus glīam dn̄i ſpeculādo: ꝛ in eādē imaginē trāſformabit ꝛ filiis erit illi. Videbs eū ſicuti eſt: vtiqꝫ ſup oia bn̄dict⁹: ꝛ laudabil ꝛ glīoſus i ſecl'a.

De tribus ſpeciebus conſolationis ſuperne. In libro de

conſidera. Capitulum.xc.

A Ubi ſumus vallis e: ⁊ vall' lachrymaꝝ: i qua ſenſualitas regnat: ⁊ ꝯſideratio exulat: in qua libere qdem ⁊ ptãtiue ſe exerit ſenſus corporeus ſed iterius caligat oculus ſpũalis. Et felix q ſenſuũ beneficiũ ſine quo trãſire nõ põt in obſequiũ conuertere potuit vtens nõ fruens: vrgẽs non potens: exactor nõ ſupplex. Magnus ille q vſum ſenſuũ quaſdã veluti opes expẽdere ſatagit diſpẽſando in ſuã ⁊ multoꝝ ſalutez.

B Nec ille minor q hũc ſibi graduz ad illa inuiſibilia pbando conſtituit: niſi ꝙ hoc dulcius: illud vtilius: h facilius: illud fortius eſſe conſtat. At omniũ maximus qui ſpreto ipſo vſu rerum ⁊ ſenſuũ quantũ quidẽ humane fragilitati fas eſt: nõ aſcẽſionis gradibus ſed inopinatis exceſſibus aduolare interdũ contẽplando ad illa ſublimia conſueuit. Porro h tria ita cõtingit cũ cõſideratio virtutis ſtudio: ⁊ adiutorio gr̃e facta ſuperior ſenſualitatẽ alius premit ne inſoleſcat: ali⁹ cogit ne euaget: alius fugit ne iquinet.

C In pmo potẽtior. In ſecũdo liberior. In tertio purior: puritatis ſiquidẽ ⁊ alacritatis pariter alis fit ille volat⁹. Uis tibi has conſiderationis ſpẽs proprijs diſtingui nominib⁹? Dicamus ſi placet primam diſpenſatiuam. Secundam extimatiuã. Tertiam ſpeculatiuã. Diſpenſatiua eſt conſideratio ſenſibus ſenſibilibuſq; reb⁹ ordinate ⁊ ſotialiter vtens ad pmerendum deum. Extimatiua eſt conſideratio prudenter ac diligenter queq; ſcrutans ⁊ ponderans ad veſtigandũz deũ. Speculatiua eſt conſideratio ſe in ſe colligens: ⁊ quantum diuinitus adiuuatur rebus humanis eximens ad contemplandum deum. Puto vigilanter aduertis aliarũ hanc eſſe fructum ceteras ſi non referantur ad iſtam que dicũtur videri poſſe ſed nõ eſſe. Et prior quidem abſque intuitu huius multa ſerit ſed non metit. Sequens vero niſi ad iſtam ſe dirigat vadit ſed non euadit. Ergo ꝙ prima optat ſecunda odorat: tertia guſtat: ad quem tamen guſtum perducunt ⁊ cetere ⁊ ſi tardius: niſi ꝙ prima laborioſius: ſecunda quietius peruenitur.

¶ De tribus nominibus quibus veſtigãdus eſt deus: ⁊ beati ſpiritus: vbi ſupra.

Capitulum.xcj.

D Eus ⁊ q cũ eo ſunt beati ſpũs trib⁹ modis noſtra ſunt ꝯſideratione veſtigãdi: opinione: fide: intellectu. Quoꝝ intellectus rõni innititur. Fides auctoritate opinio ſola veriſimilitudie ſe tuetur. A

Habent illa duo certā verita-
tem:ſed fides cām ⁊ inuolutā:
intelligentia nudam ⁊ manife
ſtam. Ceterū opinio certi nihil
habēs verū pro veriſimili que
rit poſtq̄ apprehendit. Dino
in his cauenda confuſio: ne an
te incertū opiniōis fides figat
alius ꝙ firmū fixumq̄ eſt fidei
opinio reuocet in queſtionē.
B Et h ſciendū ꝙ opinio ſi hēt
aſſertionē temeraria eſt. Fides
ſi habet heſitationē infima ē.
Itē ſi itellectus ſignata fidei
tentet i rumpere reputat effra
ctor ⁊ ſcrutator maieſtatis.
Multi ſuā opiniōes itellectū
putauerunt ⁊ errauerunt. Et
quidem opinio pōt putari in-
tellectus. Intellectus opinio
nō pōt. Unde h accidit? Pro-
fecto q: illa falli pōt: ille non
pōt: aut ſi falli potuit: itellect⁹
non fuit ſed opinio. Uerus nē
pe intellectus certam hʒ non
mō veritatem ſed notitiā veri
tatis. Poſſumus ſingula hec
ita diffinire. Fides ē volunta-
ria quedam ⁊ certa prelibatio
necdum propalate veritatis.
C Intellectus eſt rei cuiuſq̄ inui
ſibilis certa ⁊ māifeſta notitia
Opinio eſt quaſi pro vero ha-
bere aliquid ꝙ falſum eſſe ne-
ſcias. Ergo vt dixi fides ambi
guum nō hʒ: aut ſi habet fides
nō eſt ſed opinio. Quid igitur
diſtat ab itellectu? Nempe ꝙ
⁊ ſi non hʒ incertū non magis
q̄ intellectus: hʒ tamen inuo-
lutum qḋ non intellectus. De
niq̄ ꝙ intellexiſti non eſt ḋ eo
qḋ vltra queras: alius ſi eſt nō
intellexiſti. Nil aūt maluimus
ſcire q̄ que fide iā ſcimus: nil
ſupererit ad benedictionē cū
que iā creata ſunt nobis erūt
eque ⁊ nuda.

¶ De tribus que faciunt mor
tem ſanctorū precioſam: in cō-
ſpectu dñi. In qbuſdā dictis.

Capitulum. xcij.

Precioſā in conſpectu
dñi mortem ſanctorū ei⁹
facit aliquādo vita: aliquādo
cauſa: aliquādo vita ſimul cum
cauſa. In cōfeſſoribus qui i do
mino moriunt facit pcioſā vi
ta. In martyribus qui pro dño
moriuntur facit cā precioſam.
Aliquādo ſola cā: aliqñ cā pa-
riter ⁊ vita. Et illa qdē mors p
cioſa eſt quā cōmendat vita: p-
cioſior quam facit cā: precioſiſ
ſima vero q̄ preuenit vita ſi-
mul cum cauſa.

¶ De triplici genere ſanctorū.
In ſer. de oībus ſanctis.

Capitulum. xciij.

Sunt ſancti de celo: ſunt A
⁊ ſancti ḋ terra. Itē eo-
rum qui de terra ſunt quidam
adhuc in terra: aliqui in celo.
Sed iter ſanctos ⁊ ſanctos di
ſtat: idq̄ nō parum. Nec mō di
co ꝙ alius alio ſanctior: h enī
quantitatis potius q̄ qualita
tis diſtantia eſt: ſed ꝙ non mō

magis ꝛ minus. Uerum etiã aliter atq; aliter ſanctos dici ꝛ vere dici inueniamus. Et forte inter angelos ꝛ hoies aſſignari poſſit illa diuerſitas ſanctitatis. Neq; tanq̃ triũphantes honorari poſſe videnť qui
B nunq̃ peccaſſe noſcunť: aliter tñ honorandi ſunt nimis etiã ipſi tanq̃ amici tui deus: cuius nimirũ voluntati ſemp adheſerunt tãta vtiq; felicitate quãta facilitate. Niſi forte i eo pugnaſſe credunť q̃ peccantib⁹ alijs viriliter perſtiterũt non abeuntes in conſilio impioꝝ. Honorãda ergo i eis benignitas dei nõ ad penitentiã: adducens: ſed abducẽs ab oĩbus q̃bus penitẽtia deberef: nõ eripiens a tentatione: ſed a tentatione cõſeruans. Aliud ſane in his ſanctitatis genus ꝛ ꝓprio mõ videbif honorãdũ: qui venerunt ex magna tribulatiõe ꝛ dealbauerunt ſtolas ſuas in. ſa. ag. qui poſt multos agones iã nunc triũphant in celis coronati q̃ñ legitime certauerĩt. Eſt ne ſanctorum adhuc aliqđ tertium genus? Eſt ſed occultum. Sunt enim ſancti qui adhuc militant: adhuc pugnant: currũt adhuc: nondũ cõprehẽdunt: latet huiuſmodi ſanctitas: penes deũ clauſa eſt. Si quidem neſcit hõ vtrũ amore: an odio dignus ſit: ſed in futurũ oĩa reſeruantur incerta.

De triplici ſtatu ſanctorũ. In ſer. de omnibus ſanctis.
Capitulum. xciiij.

Tres ſunt ſanctaꝝ animarum ſtatus. Primus in corpore corruptibili. Secũdus ſine corpore. Tertius i corpore iam glorificato. Primus in militia: Secũdus in requie. Tertius in beatitudine. Primus deniq; in tabernaculis: ſecundus in atrijs: tertius in domo dñi. Q̃ dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: multo magis tñ atria cõcupiſcibilia. Sed beati oĩno qui habitant in domo tua dñe. O admirabilis domus ꝛ dilectis tabernaculis ꝛ atrijs concupiſcibilibus ꝑferenda. Siquidẽ glorioſa dicta ſunt de te domus dĩ. In tabernaculis enim gemitus penitẽtie. In atrijs guſtus letitie. In te ſatietas glorie. Hec quidẽ infirma domus orõnis: media expectationis: tertia gratiaꝝ actionis ꝛ laude. Felix ꝑinde qui h̃ declinauerit a malo q̃ ẽ culpa ꝛ fecerit bonũ vt illic a malo q̃ eſt pena liberef: ꝛ i te recipiat bonũ h̃ nimirum primitie ſpũs: illic diuitie: i te plenitudo. Hic deniq; ſũt ſancti. illic ſecuri: in te beati. Hic ſi quidem primitie ſpũs que militãtibus interim prerogãtur. Sãctitas in cõuerſatione: pietas in intẽtione. Uirtus in collucctatione: hec in tabernaculis.

(A) (In ſermo. de dedica.)

Porro in atrijs que molestos cõflictus amena iocũditate fo uendo excipiunt exeuntes iaȝ diuitie ſpũs erogant: requies a laboribus ſecuritas a ſollicitudinibus: pax ab hoſtibus. Ubertatẽ aũt domus illius ⁊ torrenteȝ voluptatis nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcendit. Ne ergo audire velis o hõ ꝙ auris hominis nõ audiuit: nec ab hoĩe queras ꝙ humanus nec oculus vidit nec animus capit. Eya ergo viriliter interim in tabernaculis militemus: vt ſuauiter deinde in atrijs quieſcamus: vt nouiſſime in dominũ glorientur.

¶ De triplici gaudio ꝙ habẽt ſancti. ſ. ante mortẽ ante iudi. poſt iudi. vbi ſupra. Cap. xcv.

Est teſtimoniũ conſcie nõ ꝙ perhibeat conſcia ſed ꝙ loquatur ſpũs veritatis in ipſa teſtimoniũ perhibens ſpiritui noſtro ꝙ filij dĩ ſum⁹. A Cum eniȝ vitas applaudit: cuȝ iuſtitia atteſtat: dei ſine dubio cõmendantis eſt vox: ⁊ ſpũs. ſ. teſtimoniũ perhibẽtis. Itaqȝ cuȝ adhuc militãt gaudẽt vtiqȝ electi dei: ſȝ tm̃ de primitijs ſpũs qui ⁊ infirmitate eorum adiuuat virtute ſua ⁊ puſillanimitateȝ eoꝝ conſolat atteſtatione ſua. Iaȝ vero cõſumatio militie tẽpore gaudiũ hñt ſancti etiã in ſpũ ſcõ: ⁊ lȝ nõ plenã hñt tñ letitiã multaȝ in corde ſuo donec veniet dies illa: qua implebit eos dñs letitia cum vultu ſuo: in qua gaudiũ habituri ſunt etiaȝ in corpore ſuo. Ad requiẽ eni exute a corporibus aĩe ſancte ꝓtinus admittũtur ad gloriã regni nõ iſta interim cõuertunt in requiẽ ſuã: donec veniat dies qua mereantur itroire in requiẽ dñi. B Iam vero nemo ex nobis paruã aliq̃ȝ requiẽ ante letitiã ſuſpicet eoꝝ qui ab oĩ penit⁹ moleſtia liberi recogitãt ãnos ſuos in dulcedine aĩe ſue. Letant ꝓ diebus qbus humiliati ſunt: annis qbus viderunt mala cũ iocunditatis admiratione ꝯſiderant picula q̃ euaſerunt. Labores quos ꝑtulerunt: certamia que vicerũt: ⁊ pro his oĩb⁹ certa ⁊ indubitata fide expectãt beatã ſpeȝ ⁊ aduentũ glie magni dei: ⁊ ſaluatoris ſui: qui reſuſcitabit ⁊ reformabit corpora eoꝝ cõfigurata ꝓprij corporis claritati. Quanta eſt felicitas eoꝝ: q̃ȝ imenſa letitia: q nimirũ triplici gaudio de recordatione trãſactis ṽtutis: de inhibitiõe preſentis quietis: de certa expectatiõe future cõſumationis exultãt. In illã eniȝ btiſſimã domũ nec ſine nobis intrabũt cũ corpib⁹ ſuis. i. nec ſancti plebe: nec ſpũs ſine carne. Nõ enim pſtari decet integrã beatitudineȝ: donec ſit hõ

integre:cui detur:nec pfectio-
ne donari ecclesiã iperfectã3.
Acceperunt tñ singulas stolas
tam:sed nõ vestient duplicib⁹
donec vestiamur ⁊ nos: stola
eni3 prima ipsa est q̃ dixim⁹ fe
licitas ⁊ reqes aiaꝝ. Scda vo
imortalitatis ⁊ glia corporu3.

¶De tribus cõsiderãdis in fe
stiuitatibus sanctoꝝ. In ser. vi
gil. petri ⁊ pauli. Capim. xcvj.

A Tria sunt q̃ in festiuita-
tibus sanctoꝝ vigilan-
ter cõsiderare debemus. Auxi
lium sancti exẽplu3 eius:⁊ ꝯfu
sionem nostrã. Auxiliũ eius q2
qui potẽs i terra potẽtior i ce-
lis:añ facie3 dñi dei sui est. Si
eni du3 adhuc viueret misert⁹
est pctõribus ⁊ orauit pro eis:
nũc tãto amplius q̃to verius
agnoscit miserias nr̃as:orat ꝑ
nobis p̃rem q2 beata illa p̃ria
charitatẽ eius nõ mutauit sed
augmẽtauit. Neq3 eni3 q2 ipas
sionabilis factus est:s3 nũc po
tius induit viscera misericordie
cũ ante misericordie fontẽ assi
B stit. Debem⁹ etiã attẽdere exẽ
plu3 ei⁹:q2 q̃diu i terris visus
est ⁊ cũ hoibus ꝯuersat⁹ est:nõ
decliauit neq3 ad dexterã neq3
ad sinistrã:s3 viã regiã tenuit.
Intuemini humilitatẽ operũ
eius:auctoritatẽ vboꝝ eius:⁊
tunc videbitis quõ ta3 vbo q̃
exẽplo vixerit iter hoies:q̃lia
nobis vestigia dreliquerit: vt
ambulemus p ea ⁊ in eis. Sed
⁊ diligentiori intuitu cõfusio-
nem nostra3 aspiciamus: quia
hõ ille similis nobis fuit passi-
bilis: ex eodem luto formatus
ex quo ⁊ nos. Quid ergo est q
non solum facile:sed ipossibi-
le credimus vt faciamus ope-
ra que fecit: vt sequamur vesti
gia eius. Cõfundamur ⁊ cõtre C
miscamus ad vocẽ istã:si forte
h confusio adducat nobis glo
riam:si forte gratiã nobis ge-
neret timor iste: hoies isti fue-
runt qui precesserunt nos:qui
tam mirabiliter ꝑcesserunt ꝑ
vias vite:vt vix hoies eos fuis
se credamus. Sicut ergo i san
ctoꝝ festiuitatibus ⁊ gaudere
⁊ cõfundi debemus: gaudere
q2 p̃ronos premisimus: ꝯfun-
di q2 imitari nõ possum⁹: ita sp
gaudiũ nr̃m i hac valle lachry
maꝝ paue cõtradiri o3 vt sem
per nõ solũ extrema: s3 ẽt pria
gaudij occupet luctus: q2 ⁊ si
magna est gaudioꝝ materia s3
maxima est dolorum.

¶De triplici ꝯsiderio ꝑueniẽ
ti d memoria sanctoꝝ. In ser.
de oibus. s. Capl̃m. xcvij.

Vulgo dicit. Qd nõ videt
oculus cor non dolet.
Oculus meus memoria mea:
⁊ cogitare de sanctis quodam
mõ eos videre est. Sic nempe A
portio nostra in terra viuẽtiũ:
nec modica sane portio: si tñ
vt decet memoriã affectio co-
mitetur:sic in q3 cõuersatio no

ſtra in celis eſt. Uerū nō ſic no
ſtra ſicut illoꝝ. Ipſoꝝ enīʒ ſb̄a
ibi eſt: noſtra aūt deſideria. Ip
ſi per p̄ſentiam nos per memo
riam ibi ſumus. Quādo ⁊ nos
addem⁹ ad patres noſtros: qñ
eſſentialiter p̄ſentabimur eis?
B Hic eſt primū deſideriuʒ ꝙ in
nobis ſanctoꝝ memoria vl' ex
citat vel incitat magis: vt eoꝝ
tā optabili ſocietate fruamur:
vt mereamur conciues ⁊ cōtu
bernales eſſe ſpirituū beatoꝝ:
miſceri cetibus patriarcharū:
cuneis ꝓphetaꝝ: ſenatui ap̄lo
rum: martyrū exercitibus nu
meroſis: confeſſoꝝ collegijs:
virginū choris. In oīuʒ deni
qꝫ colligi ⁊ collectari cōione
ſanctoꝝ. Sigulo ꝝ quippe re
cordationes quaſi ſcintille ſin
gule: imo quaſi ardētiſſime fa
ces deuotos accēdūt animos:
vt eoꝝ cōſpectū ſitiant ⁊ com
plexuʒ adeo: vt plerūqꝫ etiam
inter eos eſſe ſe reputent: mō
ad hos vel ad illos tota auidi
tate ⁊ vehemētia corda vibrā
tes. Nō mō tm̄ ſocietas: ſꝫ etiā
felicitas nobis optāda eſt ſan
ctoꝝ: vt quoꝝ deſideramus p̄
ſentiā: gloriā quoqꝫ feruentiſ
ſimis ſtudijs ambiamus. Sa
C ne vt eā nobis ſperare liceat:
⁊ ad tantā beatitudinē aſpira
re: ſummopere nobis deſiderā
da ſunt ſuffragia quoqꝫ ſancto
rum: vt ꝙ poſſibilitas noſtra
nō obtinet: eoꝝ nobis itercef
ſione donet. Hꝫ noſtra ⁊ eoꝝ co
herentia eſt vt nos cōgratule
mur eis: ipſi cōpatiant̄ nobis:
nos deuota meditatiōe regne
mus in eis: ipſi in nobis ⁊ pro
nobis militent pia interuētio
ne. Nec eſt ꝙ de eoꝝ pia erga
nos ſollicitudine dubitemus:
qñ quidē non conſumādi ſine
nobis expectant nos: vſqꝫ duʒ
retribuatur nobis: vt vꝫ in no
uiſſimo die magne feſtiuitatis
oīa ſimul in virū perfectū cum
ſuo tam excelſo capite mēbra
ꝯcurrāt: ⁊ laudetur cū heredi
tate ſua: ieſus xp̄s dn̄s noſter.

¶De triplici plenitudine ha
bēda in futura vita. In dictis
quibuſdaʒ. Capitulū. xcviij.

In illa prima: que neſcit
niſi gaudiū ⁊ iubilatōeʒ:
A nihil deeſt. Ecce abundantia:
qua impleat̄ humana cupidi
tas. Que eſt iſta copia: vbi ni
hil ꝙ nolis ſit: totū ſit ꝙ velis?
Quod ſi nihil deerit nobis: ali
quid aūt nos latuerit: nūquid
erit gloria cōſumata? Ideo ni
hil latebit nos: ⁊ ecce ſapiētia
qua curioſitas hominiſ ſatiet̄.
O ſapiētia qua tūc oīa que in
celo ⁊ que in terra ſunt pfectiſ
ſime cognoſcemus in ipſo fon
te ſapiētie: rerū oīuʒ cognitio
B nem bibentes. Nō metuam ſu
ſpitiones: non timebo cōſilia:
qꝛ ciuitas illa iuxta iohānē pu
riſſimo vitro ſimilis erit: vt ſi
cut per vitrū luciſſime cerni

mus ſic alioꝝ cõſcientias cla-
riſſime videamus. Quid ſi ⁊ ni
hil ꝺ̃fuerit ⁊ nihil latuerit ma
neat aũt timoꝛ ⁊ ãxietas amit
tendi? Ideo nihil terret: ⁊ ec-
ce potentia qua humana infir
mitas roboreť. Qui poſuit in-
quit fines tuos pacem: ⁊ cõfoꝛ
tauit ſeras poꝛtaꝝ tuaruꝫ: ita
vt nullus inimicus intret: nul
lus exire poſſit amicus. Ubi er
go ſũma abundantia: ſũma ſa-
pientia ſũma potẽtia eſt: puto
ꝙ nihil ꝺeſit plenitudini bea-
titudinis: quantuꝫ ſpectat ad
ſummã felicitatis humane.

¶ De triplici mõ fruendi ꝺeo in eterna beatitudine.

Capitulum. xcix.

A TRipliciter in eterna il-
la ⁊ perfecta beatitudi-
ne fruemur ꝺeo: videntes euꝫ
in oĩbus creaturis: habẽtes in
nobis ipſis: ⁊ ꝙ in his oĩbꝰ in
effabiliť iocũdius ſit atqꝫ bea-
tius: ipſam quoqꝫ cognoſcẽtes
in ſemetipſa trinitatẽ ⁊ gloriã
illam ſine vllo enigmate mun
do coꝛde oculo contẽplantes.
In h̄ enim erit vita eterna: vt
cognoſcamus patrẽ ⁊ filiuꝫ cũ
ſpũs: ⁊ videamꝰ ꝺeũ ſicuti eſt. i.
non mõ ſic ineſt nobis vꝫ: aliꝰ
ceteris creaturis: ſed ſicuti eſt
in ſemetipõ. Unde ꝺuo illa ve
lut circũiacentia eſſe vidẽtur:
que p̃dixímꝰ ⁊ quaſi coꝛtex tri
tici: h̄ vero ſũma cognitio bea
titudis tritici medulla: adeps
frumẽti quo ciuitas ſãcta hie-
ruſalem ſatiatur. Uerũ q̃ꝫ ma- B
gna eſt beatitudo illa que tam
abſcondita eſt ab oculis nr̃is:
quã nec oculus vidit nec auris
audiuit: nec in coꝛ hoĩs aſcen-
dit: quanta claritas: quãta ſua
uitas: quanta iocũditas mane
at nos in illa cognitiõe. Pax
ꝺei eſt illa que exuperat omnẽ
intellectũ: quanto magis oẽm
ſermonẽ noſtrũ? Qꝺ ergo nul
li ꝺatum eſt experiri: nullus co
netur affari. Ibi cumulus feli-
citatis: ibi ſupereminẽs gl'ia.
Ibi effluens beatitudo. Nam
quõ videndus ſit in creaturis
quõ in nobis habẽdus: poſſu-
mus vel ex parte conicere ex
ipſis nimirũ quas accepimus
iam pꝛimitijs ſpũs. Cognitio C
aũt illa oĩno adhuc nobis ico-
gnita eſt. Mirabilis facta: con
foꝛtata ⁊ non poſſumus ad eã.
At vero queadmoduꝫ in crea-
turis videndus eſt: poſſumus
aliquatenus intelligere nimi-
rum cum ⁊ mõ videať in ipſis.
Ueruꝫ quantũcunqꝫ pꝛoficiat
quis intelligẽdo conſpicere q̃ꝫ
potentiſſime: q̃ꝫ pꝛudẽtiſſime:
q̃ꝫ benigniſſime maieſtas eter
na cuncta regat: oꝛdinet vni-
uerſa pꝛoꝛſus modicum ab eo
qꝺ eſt cõpꝛehẽdit. Ueniet aũt
qñ iam ſequemur agnũ quocũ
qꝫ ierit: ⁊ in oĩbus ꝯſequemur
creaturis vtinã in oĩbus gau-
deamus; ꝙ eſt gaudiũ ꝺomini.

Gaudeamus ſane in omnibus ſed nõ aliunde q̃ꝫ de ipſo: ſicut ipſe nõ alijs fruit̃: ſꝫ ſemetipſo.

Explicit liber Octauus.

Incipiũt capitula libri Noni.

De quattuor virtutibus qbus veſtitus fuit homo. j.

De quattuor ſtatibus precedẽtibus conuerſionẽ nr̃am. ij.

Quod quattuor ĩ quolibet fugiente deũ inueniunt̃. iij.

De q̃ttuor dieb⁹ pñie. iiij.

De quattuor gradibus aſcenſionis. v.

De duplici morte ꝛ duplici reſurrectione. vj.

De quattuor fontibus ꝓdeuntib⁹ de paradiſo ſpũali. vij.

De q̃druplici conſcia. viij.

De quattuor anime affectionibus. ix.

De quattuor virtutibus principalibus. x.

De q̃ttuor modis orãdi. xj.

De quadruplici debito. xij.

De q̃ttuor miſeratioĩb⁹. xiij.

De q̃druplici cõpũctiõe xiiij.

De quattuor generib⁹ lachrymarum. xv.

De q̃ttuor moleſtijs hoĩs xvj.

De quattuor quib⁹ fuit hõ in hac vita. xvij.

De quattuor generibus tentationum. xviij.

De q̃ttuor cornib⁹ crucis xix.

De quadruplici ſupbia. xx.

De quattuor modis quibus iter in conſiliũ ĩpioꝝ. xxj.

De q̃ttuor pedibus quibus cathedra peſtilẽtie ꝯſiſtit. xxij.

De q̃ttuor mõis hoĩuꝫ. xxiij.

De quattuor generibus hominum. xxiiij.

De q̃ttuor g̃dib⁹ hoĩuꝫ. xxv.

De quattuor generib⁹ hoĩum quorum tria ſunt periculoſa: quartum ſatis ſecurũ. xxvj.

De quattuor iudicijs. xxvij.

De quattuor rotis currus ſpiritalis. xxviij.

De quattuor ſpinis. xxix.

De duobus bonis que oculuꝫ interiorem faciunt ſimplicẽ: ꝛ duobus malis que eundeꝫ faciunt neq̃ꝫ. xxx.

De quadrifaria diuiſione oculi interioris. xxxj.

Item vnde ſupra. xxxij.

De q̃druplici iuſtitia. xxxiij.

De quattuor riuulis deſcendẽtibuſ de fonte xp̃o. xxxiiij.

De quattuor ordinibus in ꝓceſſione dñi. xxxv.

De quattuor generibus ſpirituum. xxxvj.

De quattuor fontibus prodeuntibus de paradiſo noſtro chriſto. xxxvij.

De q̃ttuor bñficijs dĩ. xxxviij.

De quattuor modis regnum dei habetur. xxxix.

De quattuor generib⁹ hoĩum regnuꝫ dei poſſum⁹. xl.

De quattuor ſpeciebus contẽplationis. xlj.

De gradibus amoris. xlij.

De longitu. lati. ſublimi. ꝛ profun. dei. xliij.

¶ Incipit liber Nonus de di/
ſtinctionibus quadruplicium.
De quattuoꝛ virtutibus qbus
veſtitus fuit pꝛimus hō. li. viij.
de annūcia. Capl'm pꝛimū.

A Quattuoꝛ
his virtu/
tibus: miſe
ricoꝛdia ꝛ
v̉itate: iu/
ſtitia ꝛ pa/
cē amictus
fuit p̄mus
hō ab ipſo ſue creationis exoꝛ
dio. Eſt enim in his q̈ttuoꝛ ſa
lutis ītegritas: nec ſine his oī/
bus pōt cōſtare ſalus: p̄ſertim
cū nō poſſint eē v̉tutes ſi abin
uicē ſeparant᷑. Accepat igit᷑ hō
miſericoꝛdiā cuſtodē. ſ. atq; pe
diſſequā vt ipſa p̄ueniret: ipſa
ſubſequeret᷑ eū: ipſa quoq; p̄te
geret ꝛ cōſeruaret vbiq;. Sed
erat illi neceſſarius etiā erudi
toꝛ tāq̄ȝ igenue ꝛ rōnabili cre/
ature: nō vt ſic iumentū aliqȍ
cuſtodiret᷑: ſed tanq̄ȝ paruulus
educaret᷑: cui ſane magr̄o ne/
mo poterat aptioꝛ inueniri q̄ȝ
veritas ipſa: que eū in agnitio
nem ſūme p̄duceret aliqn̄ v̉ita
B tis. Interim vero ne ſapiēs in
ueniret vt faceret malū: eſſetq;
pctm̄ ei tanq̄ȝ ſciēti bonū ꝛ nō
facienti: iuſtitiā quo q̄ regeret᷑
accepit. Adhuc aūt ꝛ pacē qua
frueret᷑ ꝛ delectaretur: addidit
man⁹ benigniſſima creatoꝛis
pacem vtrinq; duplicē vt nec
intus pugne: nec foꝛis timo/
ris ideſt nec caro cōcupiſceret
aduerſus ſpiritū: nec eēt ei vlla
creatura foꝛmidini. Nā ꝛ be/
ſtijs oībus libere īpoſuit noīa.
Serpēs ipſe pꝛo violētia nō p̄
ſumpſit: ſed audācia magis cū
aggreſſus ē. Quid huic deerat
quē miſericoꝛdia cuſtodiebat:
docebat veritas: regebat iuſti
tia: pax fouebat.

¶ De quattuoꝛ ſtatibus p̄cedē
tibus conuerſionē noſtraȝ. In
ſententijs diuerſis. Capl'm. ij.

Vident᷑ mihi interdū q̈t/
tuoꝛ ꝯuerſionē nr̄aȝ p̄ce/
dere ſtatus: vn⁹ ſub nobis ipis A
tres ſub p̄ncipe mūdi hui⁹. Eſt
eni aīa ſub ſe ipſa: cū ꝑpriā ſeq
tur volūtatē libertate p̄nicio/
ſa gaudentē. Eſt ſub ſecū ꝑpꝛie
ſatiſfaciēs voluntati: necdū tn̄
poſſidet᷑ a vitijs ꝛ pctis: qm̄ q
facit pctm̄ iaȝ nō ſui ipſi⁹ ſuus
eſt ſed pcti. Uerūtn̄ tripl'r mi/
hi vident᷑ hoīes eſſe ſub pꝛinci
pe tenebꝛaꝝ. Pꝛimū qdeȝ nec
volentes: nec nolētes ꝙ cōue
nit his qui necduȝ hn̄t volūta
tis vſuȝ: ſunt tn̄ vaſa ire ꝑp oꝛi
ginale pctm̄: dōec alligato foꝛ
ti vaſa ei⁹ diripiat foꝛtioꝛ p ſa/
cramētū adueniēs. Scd̄o volē
tes cū iā volūtarie peccāt: Ter
tio q̄q; mō volētes cū iā qdē re
ſipiſcere vellēt: niſi ꝙ pcti con
ſuetudīe miſerabil'r obligati:
iuſto dei iudicio qui in ſoꝛdi/
bus ſunt ſoꝛdeſcant adhuc.

¶Quod quattuoꝛ. In quolibet fugiente deū inueniūtur. In parabula de filio regis.

Capitulum.iij.

In vno quolibet fugiēte deuꝫ quattuoꝛ inuenies. Primo eniꝫ hebes ꝛ inſipiēs. Poſtea preceps ꝛ temerarius in pſperis. Deinde trepidus ꝛ puſillanimis i aduerſis. Poſtea puidus ꝛ eruditus ꝛ perfectus in regno charitatis.

¶De quattuoꝛ diebus penitētie. In ſer. de aſſump. Cap.iiij.

Ego pꝛimam arbitroꝛ timoris diem qua nimirū irradiante coꝛdibus nr̄is peccato moꝛimur: ꝛ quodāmodo moꝛimur ꝛ quodāmō ſepelimur in cōſcientijs noſtris. Secunda ni falloꝛ agitur in labore certaminis. Solet nēpe inter pꝛimoꝛdia cōuerſiōis acriꝰ inſurgere tentatio pꝛaue conſuetudinis: ꝛ vix extingui poſſunt iacula ignita diaboli. Tertia nihilominus doloꝛis eē videtur dum recogitat quis annos ſuos in amaritudine aīe ſue: nec taꝫ laboꝛat declinādo futura q̄ꝫ preterita plangēdo deploꝛat. Miraris ꝙ hos dixerim dies. Sꝫ tales dies: dies nebule ꝛ caliginis: dies luctus ꝛ amaritudinis. Sequiť dies pudoꝛis: nō diſſimilis tribus: qui iam hoꝛribili cōfuſiōe operitur anima miſerāda dum nimis ꝯſiderat: que ꝛ quāta deliquerit: ꝛ in oculꝭ coꝛdis tetras verſat imagines peccatorum. Animus huiuſmodi nihil diſſimulat: ſed exagerat vniuerſa. Nō ſibi parcit durus iudex in ſemetipꝫ. Utilis quidē exacerbatio: ꝛ digna miſeratiōe crudelitas facile ſibi diuinam concilians grāṁ duꝫ pꝛo eo mens emulať etiam contra ſeipſam.

¶De quattuoꝛ quibuſdā gradibus aſcen. In dictis qbuſdā.

Capitulum quintum.

Quattuoꝛ gradus aſcēſionis eē dicimus. Pꝛimꝰ ad coꝛ. Scd̄s in coꝛde. Tertius de coꝛde. Quartus ſupꝛa coꝛ. In pꝛimo timetur dn̄s. In ſecundo auditur cōſiliarius. In tertio deſideratur ſpōſus. In quarto videtur deus.

¶De duplici moꝛte ꝛ duplici reſurrect. In dictis quibuſdā.

Capitulum ſextum.

Due ſunt moꝛtes: ꝛ totidem reſurrectiōes. Pꝛima moꝛs anime. Scd̄a coꝛpoꝛis. Moꝛs aīe ſeparatio a deo. Moꝛs coꝛpoꝛis ſeparatio aīe a coꝛpoꝛe. Hanc operať peccatuꝫ: illam pena peccati. Item pꝛima reſurrectio aīe: ſcd̄a coꝛpoꝛis. Reſurrectionē aīe operatus eſt hūilis ꝛ occultus xp̄i aduentus. Reſurrectionē coꝛpoꝛis glorioſus ꝛ manifeſtus xp̄i perficiet aduētus. Sed aīa inuiſibilis eſt ad imaginē ꝛ ſimilitudineꝫ dei creata. Rectū

quidē fecit deus hoīez ad ima
B ginem ꝛ ſimilitudinē ſuā. Un
de ꝛ exterioꝛ hō.i.coꝛpus i foꝛ
ma ſua rectus apparet: habēs
vitā ꝛ ſenſum. Ut p hunc exte
riorem ꝛ viſibilē: illū interio
rem ꝛ inuiſibilē intelligerem⁹
qui rectus factus eſt in volūta
te. Uiuus in cognitione: ſenſi
bilis in amoꝛe. Et ſic coꝛpus.i.
exterioꝛ hō in reſurrectōe ſua
vitam ꝛ ſenſum recipiet: ita ꝛ
in reſurrectione ſua vitā ꝛ ſen
ſuʒ aīa.i.iterioꝛ hō recipiet.i.
cognitionē ꝛ amoꝛem. Cogni
tio aūt vita: amoꝛ ſenſus. Sic
hō exterioꝛ in vita nō diſcerni
tur: qꝛ in toto ſuo equaliter vi
uit: in ſenſu aūt diſcernitᷣ in qn
qꝫ partes notiſſimas.i.viſu: gu
gu: auditu: odoꝛatu: ꝛ tactu: qꝛ
aliter ſentit in oculo: aliter in
aure ꝛ ſic in ceteris: ita iterioꝛ
hō in cognitione quidē nō di
ſcernitur ſed i amoꝛe. Et ſicut
ille in quinqꝫ partito ſenſu di
uiditur: ita iſte circa quinqꝫ in
uiſibilia di afficitᷣ: que ſunt: ve
ritas: iuſtitia: ſapientia: chari
tas: eternitas. Aliter enim affi
citur circa veritateʒ: qꝫ diligit
pp libertateʒ: aliter circa iuſti
tiam: quā diligit pp equalitatē
aliter circa ſapientiā quā dili
git pp ſuauitatem: aliter circa
charitatem quā diligit pp vir
tutem: aliter circa eternitateʒ
quā diligit pp ſecuritatem.

¶ De quadruplici conſciētia. In dictis quibuſdā. Capl'ʒ. vij.

Laboꝛat ꝛ requieſcit aīa
in conſciētia: qꝛ cōſcien
tia alia bona ꝛ non trāquilla:
alia tranquilla ꝛ nō bona: alia
nec tranquilla nec bona. Alia
bona ꝛ trāquilla. Trāquilla ꝛ
nō bona eoꝝ eſt q i ſpe peccāt:
ꝛ dicūt in coꝛde ſuo ꝙ deus nō
requiret: ꝛ iſta maxime adole
ſcētiuʒ. Bona ꝛ nō tranquilla
eoꝝ eſt: qui iam cōuerſi ad dñʒ
recogitant annos ſuos in ama
ritudine. Nec bona nec tran
quilla eoꝝ qui multitudīe pec
catoꝝ deſperant. Bona ꝛ trā
quilla eoꝝ qui carneʒ ſpiritui
ſubdiderunt: qui cū his gode
runt pacē ſunt pacifici. Hic eſt
locus aīe i quo requiē cap aīa.

¶ De quattuoꝛ affectionibus anime. In ſentētijs. Cap. viij.

Quattuoꝛ ſunt affectiōes A
anīe. Amoꝛ ꝛ letitia: tri
ſtitia timoꝛ: ꝛ abſqꝫ his nō ſub
ſiſtit humana aīa. Sed quibuſ
dam ſunt in coꝛonā: quibuſdā
in confuſionē. Purgate enim
ꝛ oꝛdinate glorioſaʒ in vtutū
coꝛona reddet animā. Inoꝛdi
nate per cōfuſionē delectam ꝛ
ignominioſam. Purgantᷣ aūt
ſic ſi amantur que amāda ſunt:
ſi non amantᷣ que amāda non
ſunt: amoꝛ purgatus erit: ſic ꝛ
de ceteris. Ordinātur autē ſic.
In initio timoꝛ. Deide letitia
poſt hāc triſtitia: in ꝯſumatōe
amoꝛ. Cōpoſitio q̄ruʒ talis eſt. B

De timore ⁊ letitia naſcit̃ prudentia. Et eſt timor cauſa prudentie: letitia fructus. De letitia ⁊ triſtitia naſcit̃ tēperātia: cuius eſt triſtitia cā: letitia fructus. De triſtitia ⁊ amore naſcitur fortitudo: ⁊ triſtitia cauſa fortitudinis amor fructus. De amore ⁊ timore naſcit̃ iuſtitia: ⁊ eſt timor cauſa iuſtitie: amor fructus. Conſidera ergo quomodo iſte affectiões ordinate: virtutes ſunt: inordinate perturbationes. Sed timorē ſequatur triſtitia deſperatiōe; generat. Si amorez letitia diſ C ſolutionez Sequatur ergo timorem letitia q̃r timor futura cauet: letitia de pſenti gaudet: prudētis cautele finem letitia poſſideat. Probat ergo letitia timorē: pbatus timor nihil aliud q̃ prudētia eſt. Comitet̃ letitiā triſtitia: q̃r moderate leta amplectit̃ qui triſtitia remiſcit̃. Tēperat ergo letitiā triſtitia. Temperata letitia nihil aliud eſt q̃ tēperātia. Jungat̃ amor triſtitie: q̃r fortiter ſuſtinet triſtitiā q pamorez q̃ ſunt amāda deſiderat. Confortat ḡ D amor triſtitiā. Confortata v̄o letitia nihil aliud ē q̃ fortitudo. Jungat̃ amor timori: q̃r ordinate amādis inheret qui timēda nō negligit. Ordinat ergo amor timorē. Ordinat⁹ timor nihil aliud q̃ iuſtitia eſt due affectiones letitia ⁊ triſtitia nō ſe extendūt ad alia: i nobis eni; letamur ⁊ in nobis triſtamur: amor ⁊ timor ad alia ſe extendūt. Timor eni; affectio eſt nālis q̃ nos cōiungit ſuperiori p inferiorē partez: ⁊ hʒ ſe ad ſolum deum. Amor affectio eſt: q̃ nos ꝯiungit ſupiori: infe riori: ⁊ equali: ⁊ hʒ ſe ad deū ⁊ ꝓximū. In his aūt duobus pfecta cōſiſtit iuſtitia. vt timeamus deū pp potentiā: amem⁹ pp bonitatē: ⁊ proximum propter nature ſocietatem.

¶ De quattuor fontib⁹ pdeuntibus d̃ paradiſo ſpūali. In dictis quibuſdam. Capl̃m. ix.

Habet fidelis aīa paradiſum ſuū: ſpūalez quidez: B nō terrenū: ⁊ idcirco priori illo delectabiliorē ⁊ ſecretiorez. In h̃ delectat̃ aīa ſicut in oib⁹ diuitijs. De h̃ paradiſo pdeūt fontes quattuor. i. veritas: charitas: virtus: ſapiētia. De his fontibus laborāti aīe ſalubres aque hauriunt̃. Laborat enim aīa humana quadruplici morbo vitiorum. ſ. timoris: ꝯcupiſcē tie: ꝓprie iniquitatis ⁊ ignorātie. Timor enim victa in vitiū cogitur. Cōcupiſcentia illecta in vitiū trahit̃: ꝓpria voluntate volūtarie vitiū ſequit̃: ignorantia ſeducta i vinculū labit̃. Contra puſillanimitatē q̃ pue nit de vitio timoris aqua preſidiorum de fonte virtutis. Contra cōcupiſcentiā tēporalis vo

luptatis aq̄ deſiderioꝝ de fon
B te charitatis. Cōtra malitiam
volūtarie iniqtatis aqua iudi-
cioꝝ de fonte veritatis. Cōtra
fallaciā ignorātie aqua ꝯſilio-
ruꝫ de fonte ſapientie. Et hͦ in
gaudio. Ut que ꝑus gemebat
ſub pondē vitioꝝ mō gaudeat
in adoptiōe virtutū: compan-
duꝫ ſibi de aquis cōſilioꝝ pru-
dentiam. De aqua preſidioruꝫ
fortitudinē. De aq̄ deſiderioꝝ
temperātiaꝫ. De aqua iudicio
ruꝫ iuſtitiā. Ut in aduerſis for
titudo expellat puſillanimita-
tem. In proſperis tēperantia
refrenet laſciuiā. In agendis
iuſtitia excludat iniquitatem.
In dubijs prudentia inſtruat
ignorantiam.

¶ De quattuor virtutibꝰ prin
cipalibus. In ſer. para. de filio
regis. Capitulum. x.

Munit fortitudo: tēperā
tia moderaṫ ꝓuidet ⁊ i
ſtruit prudētia: ducit ⁊ perdu-
cit iuſtitia. Opus eſt fortitudi
ne aduerſus tentamenta pec-
cati. Ut rugienti leoni reſiſta-
mus fortes in fide: ⁊ ignita eiꝰ
iacula hoc clipeo viriliter re-
pellamus. Opus eſt iuſtitia vt
operemur bonū. Opuſ eſt pru
dentia: ne cū fatuis virginibꝰ
reprobemur. Opus deniqꝫ tē-
perantia ne voluptatibus in-
dulgeamus. Plane terribilis
deꝰ in cōſilijs ſup filios hoīum
ſed ſi terribilis eſt etiā miſeri-
cors inueniṫ: duꝫ futuri formā
iudicij nō occultat. Aia q̄ pec-
cauerit ipſa morieṫ: palmes q
nō fructū fecerit excideṫ. Uir-
go cui de fuerit oleū a nuptijs
excludeṫ. Et qui bona recepit
in vita ſua cruciabiṫ in futura.
Si forte ꝯtingat in vno quoli
bet ſimul hͦ quattuor inueniri:
ea plane extrema dſperatio ē.

¶ De quattuor mōis orādi. in
ſententijs. Capituluꝫ. xj.

Quattuor mihi vidētur A
orādi modos exprimere
apl'i verba dicētis. Uolo ꝑmū
fieri obſecratiōes: deinde orō-
nes: poſtulatōes grāꝝ actiōes.
Sunt eni quos adhuc pctī cō
ſcientia terret ⁊ cruciat: nōdū
accepta reſiſtēdi virtute. tūc. ſ.
cum ipſos primū peccatoꝝ ce
no iacētes ſpūs veritatis irra
diat ⁊ excitās erubeſcere facit
⁊ timere: dum vident imanita
tem criminum: meritoruꝫ exi-
guitatem ⁊ velut ardentē con
tra ſe gehēnam expaueſcētes:
quoniā in ſeipis nil boni inue
niunt: aliunde apprehēdūt vn
de tegātur. Sciunt eniꝫ q̄ nō
ſit tutuꝫ in ꝯſpectu dn̄i dei ſui
apparere vacuos: ⁊ multo mi-
nus id preſumere plenis ſter-
core manibus audēt. Quia er-
go timēt: ⁊ merito timēt p ſeip B
ſos accedere ſtudēt q̄ſi p alios
ſupplicare. Tale eſt illō orōnis
genus quo ſolemus vti dicen-
tes. Sācte petre ora ꝓ nobis C

⁊ ſimilia. Maxime vero illud
obſecratio eſt manifeſta: p paſ
ſioné tuam libera nos dñe ⁊c.
in hunc modū. At vero iaȝ cō
tinendi vtute accepta ſecurus
accedit: qui ſibi cōſcius fuerit
pro delictis preteritis veniaȝ
querés ⁊ orationé que nimirū
oris eſt ratio: qñ iaȝ ore ſuo lo
quitur cū deo ſuo. Qui ſi iaȝ cō
ſecut⁹ es: primū eſt: vt ipſi dño
in oratione loqués recogites
annos tuos in amaritudīe aīe
C tue. Deinde poſtq̄ȝ in lamētis
penitentie aliquādiu perſeue
rans hilaritaté quandā ⁊ fidu
ciam perceperis indulgētie ac
cede iam ad poſtulationes vt
ſecure tanq̄ȝ receptus in grām
dñi: tibi ⁊ pſeruis tuis audeas
petere ꝙ oȝ. Fiducialiter iam
poſtulare pōt qui eiuſmodi ē:
tm̄ caueat ne forte poſtulet mi
nime poſtulanda: alius nimis
poſtulet que nō adeo ſunt po
ſtulanda: aut ea tepide querat
que toto affectu ⁊ omni tépo
re ſunt querenda? Petit ⁊ nō
accipit omnis q terrena q̄rit
vltra neceſſitaté: qui mundia
leȝ gloriā ſectatur aut volupta
tem. Tale eſt ꝙ ſolét hoīes ſe
culares mortē inimicoꝝ i ora
tione poſtulare: ceteraq; ſimi
lia que non oȝ. At vero tépora
lia ſi defuerint petenda quidé
ſunt quantū neceſſitas huma
na requirit: ſed nō ſunt nimie
D queréda. In quo genere etiaȝ
illa ſunt ſpiritualia ſine qb⁹ ſa
lus nihilominus pōt conſtare:
vt ſermo ſciētie: grā curationū
omniaq; de qbus certum non
habem⁹ quid expediat nobis:
vtpote ſi te fatigat tētatio ſup
plicandū quidé pro ea vt aufe
ratur a te: ſed nō nimis obnixe
qm̄ in talibus oȝ deo cōmitte
re magis q̄ȝ temere aliqd apō
nos diffinire. Hec aūt ſunt p
quibus icēſſanter ⁊ q̄ȝ obnixe
poterunt clamét ad deuȝ deſi
deria tua: vt habeas gratiā ei⁹
bonā ⁊ placere poſſis i oculis
pietatis ipſius: ⁊ in eo viuas: ⁊
moriaris in ipſo. Ut gloriā ei⁹
videre ⁊ ipſo frui in perpetuū
merearis. Porro ad quartum E
orationis genus ꝙ eſt gratia
rum actio p paucos attingere
credo: ⁊ quo rarius eo precio
ſius eſt. Multa enim gratiam
prorſus inuenit apud deū quē
exaudit anteq̄ȝ inuocet: ⁊ teſti
moniuȝ reddit ſpiritui ei⁹: ſpi
ritus qué hȝ ex deo qm̄ exaudi
tum eſt deſideriū ei⁹: ita vt iaȝ
non certus orare: ſed grās age
re poſſit. Pria igit. i. obſecra
to verecūdo fiat affectu. Scda
quā pprie diximus orōnem af
fectu puro: vt vȝ nō diſſimule
mus peccata: non nos palpe
mus ſcientes ꝙ ſic quiſq; inue
nit apud deū ſi inuētus fuerit
durus iudex in ſemetipm. Ter
tia. i. poſtulatio amplū querit
affectū: ⁊ fiducie latitudinem.

Quarta que eſt gratiarum actio ipſa debet eſſe deuotione pleniſſima: et delitijs affluens.

¶ De quadruplici debito. In ſententijs. In via eſtis. Cap. xij.

A Nis ſcire que et quibus debeas: Primo xpo ieſu debes oem vitā tuam: qr ipſe vitam ſuā poſuit pro vita tua: et cruciatus amaros ſuſtinuit: ne tu perpetuos ſuſtineres. Si conferrent in me oēs vite filiorum adam: et oēs dies ſeculi: et labores oium hoium qui fuerunt: qui ſunt: qui erunt: nihil eſſet ad cōparationē corporis illius. Quō ſpectabile et ſtupendum eſt virtutibus etiam ſupernis. In conceptu de ſpū. In ortu de virgine. In vite innocētia. In doctrine fluētis. In corruſcationibus miraculorum. In reuelationibus myſteriorum. Sicut ergo exaltant celi a terra: ſic exaltata eſt vita illa a vita noſtra: ꝙ tn̄ poſita ē pro vita noſtra. Si-
B cut nihil ad aliquid nullā hēt cōparationem: ita vita noſtra nullā hz ad illius vitam ꝓportionem: cū illa dignior: iſta miſerior eſſe nō poſſit. Cum ergo ei deuouero quicquid ſum: quicquid poſſum: nōne ſic eſt ſicut ſtella ad ſolē: gutta ad fluuium: lapis ad montē: granū ad aceruum? Sed nō huic ſoli debitor ſum: cui vix aliquid retribuere poſſum. Exigūt a me preterita peccata mea: vitā futurā meā.

Ut faciam dignos fructus penitentie: et recogitē oēs ānos meos in amaritudine aīe mee. Et adhuc quis idoneus? Peccaui ſup numerū arene maris: et multiplicata ſunt pctā mea: et nō ſum dignus altitudinē celi videre pre multitudine iniquitatis mee. Circūdederunt me C
mala quorum non eſt numerus. Quō igit̄ ſine numero eſt quō numerabo: quō ſatiſfaciā cum cogar reddere debitū vſqꝫ ad nouiſſimū quadrantē? Sed et delicta quis intelligit? Sed et quantūlibet peniteat: quantūlibet ſe affligat et maceret propter nomen tuū: nō pp penitētie fructum ꝓpitiaberis peccato meo ait iuſtus dn̄e: multum eſt enim: Cum igit̄ quicqd vis: quicquid ſapis: quicqd habes: quicquid potes huic vni rei dicaueris: nūquid aliquid eſt vel intra aliqua cōputandum? Quid ſi tertiū debitorē oſtendam tibi: que nō minus acriter ꝙ veracit̄ vēdicat ea ſibi? Puto ꝙ poſſidere deſideras gl'iam D
illam quā nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois aſcendit: regnū oium ſeculorum: viuere in eternū in perpetuas eternitates. Credo ꝙ velis eqlis eſſe angelis dei: et i plateis ſyon ſuperne melos angelicum auſcultare: et videre quicqd illud ſit cum erit deus oia in oibus. Nōne ad h̄ emendū totū te

⁊ quecūq; vndecūq; ꝯtrahere
poteris dare oportebit? Et cū
vniuerſa cōpleueris: nō tñ cre
das cōdignas eē paſſiōes hui⁹
tpis vel corpis ad futurā glīaꝫ
que reuelabit in nobis. Quid
dices ſi quartū debitorē ad me
diū adduxero qui ſibi vite pri
matus tres ſupiores cedere ve
lit? Ecce in ianuis ē: q fecit ce
lum ⁊ terrā: ⁊ etiam creator tu
us eſt: tu creatura: tu ſeruus: il
le dñs: ille figulus: tu figmen
tum: totū ergo ꝙ es illi debes
a quo totū habes: illi precipue
dño q ⁊ fecit ⁊ benefecit tibi.
Qui tibi miniſtrat ſiderū cur
ſus: aeris tēperiē: fecunditateꝫ
terre: fructuū vbertateꝫ. Huic
reuera totis medullis: totiſ vi
ribus ſeruiendū: ne forte indi
gnationis oculo te reſpiciat ⁊
deſpiciat ⁊ cōterat in eternū.
Expone igit mihi cui horum
quattuor ꝓponas reddere ꝙ
debes: cū vnuſquiſq; tam inte
rius ꝗ̄ꝫ exterius exactor ſit: vt
te poſſit ſingularit ſuffocare.
Eya dñe vim patior reſponde
pro me. In manus tuas do. cō.
ſpi. m. tu perſolue oībus: tu ab
oībus libera: qꝛ tu es de⁹ ⁊ nō
hō: ⁊ ꝙ hoībus impoſſibile eſt
poſſibile eſt tibi.

¶De quattuor miſerationib⁹
In ſententijs miſere mei de⁹.
Capitulum. xiij.

Quattuor ſunt miſeratio
nes. Immiſſio amaritu
dinis. Subtractio oportunita
tis. Virtus reſiſtēdi: ⁊ ſanitas A
affectionis. Quādoq; enim ei
qui pctō quouis obligatus te
netur pie imittit dñs amaritu
dines quaſdā: que mentē occu
pant hoīs: ⁊ expellunt pnicio
ſam delectationē pctī. Quan
doq; ſubtrahit oportunitateꝫ:
nec tentari patitur īfirmitatē.
Quandoq; donat virtutē reſi
ſtendi ꝙ maius eſt: vt. ſ. tenta
tionem ſentiens viriliter agat
⁊ nō ꝯſentiat. Quñq; ⁊ affectio
neꝫ ſanat ꝙ perfectiſſimū eſt:
⁊ in quo prorſus tentatio tolli
tur: vt non ſolū non cōſentia
tur ei: ſed ne ſentiat quidem.

¶De quadruplici cōpunctio
ne. Sup cant. ſer. xv. Cap. xiiij.

Quattuor ad ſenſuꝫ com
punctiōis ſunt pertinē A
tia. Porro ſenſum ex integro
recuperaſſe te ſcias: ſi tuā con
ſcientiā quadruplici ſentis cō
punctiōe morderi: pudore ge
mino: ⁊ gemino metu. Igit in
tua pro te lamētatione deū co
gita factorē tuū: cogita ⁊ bñfa
ctorem tuū: cogita patrē: cogi
ta deuꝫ: ad oīa reus es: plange
p ſingula: ad primū ⁊ vltimuꝫ
reſpōdeat timor tuus: ad duo
media pudor. Pater ſane nō
metuitur cū ſit pater: prīs ē mi
ſereri ſemp ⁊ parcere: ⁊ ſi pcu
tit virga non baculo pcutit: ⁊
cuꝫ percuſſerit ſanat: paterna
vox eſt: pcutiam ⁊ ego ſanabo.

B Nõ eſt pinde ꝙ a patre formi
des qui ſi quando percutit vt
emẽdet nunꝙ̃ tñ vt vindicet.
At vero cogitantẽ ꝙ pr̃em of
fenderim eſt certe ꝙ pudeat ⁊
ſi nõ ꝙ terreat. Voluntarie ge
nuit me verbo veritatis. Dein
de etiã nõ pepercit vnigenito
pro ſic genito. Ita ipſe quidez
patrẽ ſe exhibuit mihi: ſed nõ
ego me viciſſim illi filiũ. Qua
naz fronte attollo iam oculos
ad vultuz patris tam boni taz
C malus filius? Pudet indigna
geſſiſſe genere meo: pudet tã
to patre me eſſe degenerem:
pro pudor. Caduca ⁊ vana ⁊ ꝓ
pe nulla: ⁊ quorum finis mors
eſt. Infelix ⁊ inſanus preferre
non erubui eterni patris amo
ri ⁊ honori. Sed ⁊ ſi pater nõ
eſſet obrueret me beneficijs.
Inſtaurat aduerſum me teſtes
vt alia innumera taceam. Hu
ius corporis victuz ⁊ huius tẽ
poris vſum: ⁊ ſuper omnia ſan
guinem dilecti filij ſui claman
tez de terra. Pudet ingratitu
dinis: ꝗ̃ꝗ̃ ad confuſionis cu
mulum etiã arguar reddidiſſe
mala pro bonis ⁊ odiũ pro di
lectione. Minime quidẽ mihi
a benefactore ſicut nec a patre
D timendum. Verus quippe be
neficus eſt: dans affluẽter ⁊ nõ
improperans. Non imprope
rat dona q: dona ſunt ⁊ bene
ficia mihi dedit non vendidit.
At quanto de illo benignius:
tanto de me indignius ſenti
re cogor. Quod ſi ſegnior for
te minus ſuas partes exequi
tur pudor: timor ſane exciteẽ
in adiutorium: excitetur vt ex
citet. Quod pater eſt: ꝙ bene
ficus eſt: tibi eſt domin⁹ ac crea
tor ſibi. Et eniz propter ſemet
ipſum fecit omnia. Qui ergo
ꝙ tuum eſt tibi defendit ⁊ ſer
uat: putas ⁊ pro ſe aliquando
non zelabit? putas ſui non re
quiret principatus honorem?
ſed requiret vſq₃ ad nouiſſimũ
quadrantez. Requiret ⁊ retri
buet abundanter facientibus
ſuperbiam. Requiret a redem
pto ſeruitium: requiret hono
rem ⁊ gloriam ab eo quez plaſ
mauit. Eſto ꝙ diſſimulet pa
ter: ignoſcat beneficijs: ſed nõ
dñs ⁊ creator. Et qui filio non
pepercit. Figmento nõ parcet
ſeruo neq₃. Pẽſa cuius ſit for
midinis ⁊ horroris tuum atq₃
oium cõtempſiſſe factorez: cõ
tempſiſſe dominuz maieſtatis.
Maieſtatis eſt timeri: domini
eſt timeri ⁊ maxime huius ma
ieſtatis: huiuſq₃ domini. Ille ti
mendus eſt qui poſtꝗ̃ occide
rit corpus: poteſtatem habet
mittere ⁊ in gehẽnaz. Qui ſic
afficitur proculdubio in dupli
ci metu iſto: itemque pudore
illo eque duplici habet com
punctiones quattuor.

¶ De q̃ttuor generib⁹ lachry
marũ. In ſer. epy. Capl'm. xv.

A In lachrymis deuotiõis nõ idulgẽtur peccatorũ ſed beneplacitũ querit dei patris: cum deſcẽdit in nos ſpũs adoptionis filiorũ teſtimoniũ perhibens ſpũi nr̃o q̃ ſumus filij dei: vt mellifluã nobis de celo vocẽ mereamur audire: q̃ vere deus pater i nobis cõplacet ſibi. Nec parũ diſtat inter lachrymas deuotiõis ⁊ lachrymas penitẽtie cõfuſionis. Uerũtamẽ longe amplius vtriſq̃ p̄cellunt alie quedã lachryme quibus infundit ſapor vim. Illas enim lachrymas nature in vinũ mutari dixerim: que fraterno cõpaſſionis affectu i feruorez p̄deunt charitatis: pro quã etiã tui ipſi⁹ ad horã immemor eſſe ſobria quadã ebrietate videris. Quoſdã aũt lugentes video: ſed ſi de corde procederent ille lachryme: nõ taz facile illico ſoluerentur in riſuz: nunc aũt cũ abundãtius ocioſa ⁊ ſcurrilia verba p̄fluant: q̃z prius lachryme: lachrymas huiuſmodi ð his eſſe nõ arbitror quibus cõſolatio diuina p̄mittitur: qñ quidẽ poſt illas taz facile ɔ̃ſolatio tã vilis admittit.

¶ De quattuor moleſtijs hoĩs. In quibuſdã dictis. Cap. xvj.

Duplex ſm corpus miſerum hoiem cõtritio vexat: preſens ſenſus vz doloris ⁊ mortis future metus.
A Nimirũ cũ ⁊ paſſibile ſit ⁊ mortale duplex nihilominus aĩam agitare ſollicitudo videt: ſpei vtiq̃z ⁊ timoris. Inter h̃ nẽpe fluctuat iugiter dum peccati corpus inhabitat: aſcendẽs vſq̃ ad celos: ⁊ iter vſq̃ ad abiſſos deſcendens: tabeſcens in malis ⁊ ad bona nihilominus in ardeſcens. Erit aũt cũ luteũ h̃ egrediens domiciliũ: a timore quidẽ penitus liberabit: ſz nõ ab expectatiõe. Ex tũc enĩz iaz nõ erit timor in finib⁹ noſtris ſed in ſpe ſingulariter ɔ̃ſtituti erimus. Ceterũ ⁊ ipm corp⁹ re B
ſtituitur: ſeminat enĩz corpus aiale: reſurget corpus ſpũale. Seminat in ignominia: reſurget in gloria. Ubi iaz eſt mors victoria tua? Siquidẽ ⁊ tu inimica nouiſſima ð̃strueris. Corpus C
enim reſurrectionis iam nõ morit: mors illi vltra nõ dominabit: ſed ⁊ dolor ⁊ gemit⁹ omnis abſcedet: qm̃ abſterget deus omnẽ lachrymã ab oculis ſanctorũ: ⁊ iam non erit amplius: neq̃ luctus neq̃ clamor ſed nec vllus dolor: quoniam priora tranſierunt. Felices lachryme quas benigna manus conditoris abſterget: ⁊ beati oculi qui in talib⁹ liquefieri fletibus elegerunt quam eleuari in ſuperbiam: quã omne ſublime videt e: q̃z auarie ⁊ petulantie famulari.

¶ De quattuor quibus ſeruit hõ in hac vita. Caplm. xvij.

Quattuoꝛ ſunt quorum in hac vita obſequijs ꝺ ſeruimus. Caro mundus diabolus deus. Carni militamus gule illecebris ſeruiẽdo: luxurie ſtimulis obſequendo. Mundo militamus auaritie eſtibus anhelando: honoris altitudinem affectando. Diabolo militamus bonorum profectibꝰ inuidendo. contra deum ſupbie ſpiritu tumeſcendo. Deo autē militamus pietatis operibus humiliter inſiſtẽdo: poteſtatibus aeris viriliter reſiſtendo. Habent ⁊ ſinguli principes donatiua propria. Caro largitur ſuis ſeruitoribus momentaneam voluptatē. Mundus tranſitoriam ſublimitatē Diabolus perpetuam captiuitatem. Deus interminabilem felicitatem.

¶ De quattuoꝛ generibus tẽtationũ. Super canti. ſ. xxxiij

Capitulum. xviij.

A Quattuoꝛ ſunt tentationum genera nobis ita prophetico ſermone deſcripta. Scuto inquit circundabit te veritas eius: non timebis a timoꝛe nocturno. A ſagitta volante in die a negocio perambulante in tenebris ab incurſu ⁊ demonio meridiano. He ſunt quattuoꝛ tentationes ꝗbus vndiqꝫ circundati: neceſſe etiam habemus circundari ſcuto domini. Ut ſit nobis a dextris ⁊ a ſiniſtris: antē ⁊ retro. Ueritas autem circundat quia verax qui promittit: ⁊ ſic exhibet vt promittit. Credo ꝙ ⁊ h ordine quo h mirantur contra eos inſurgunt: conuertuntur ⁊ velut principes ſunt omnium tentationũ. Scimus quia aduerſus eos qui conuertuntur primum eſſe certamen de moleſtijs coꝛporis conſueuit. Caro enim hactenus indomita caſtigari ⁊ in ſeruitutem redigi nequaqꝫ equanimiter patitur. Sꝫ adhuc memoꝛ recens perdite libertatis acrius concupiſcit aduerſus ſpiritū. Itaqꝫ primoꝛdia noſtre ꝯuerſionis primus exagitat timoꝛ: quem intrantibus ſtatim hoꝛroꝛ vite ingemit acrioris ⁊ inſuete auſteritatis diſcipline atqꝫ is timoꝛ nocturnus dicitur: qꝛ nox in ſcripturis deſignare ſolet aduerſa. Et pro bonis que non videmus: foꝛmidamus: ꝗ in penitẽtiarum ſunt aduerſa. Nocturnus plane ⁊ tenebroſus timoꝛ iſte. Superata autē hac tentatione armemus nos nihilominus aduerſus hominum laudes: que de laudabili potiſſimum vita ſumunt materiam. Alioquin patebimus vulneri a ſagitta volãte in die que eſt inanis gloria. Fama ſiquidem volat: ⁊ ideo in die qꝛ ex operibus lucis. Sagitta leuiter volat leuiter penetrat: ſꝫ

Margin notes: ſup p̄s q̄hitat ſ. v. — B — ſup cã. xxxiij. — C — ſup p̄s q̄hitat ſ. xv.

non leue infligit vulnus: cito interficit. Sagitta hec: vana gloria eſt. Non eſt vnde impugnet hec puſillanimes ⁊ remiſſos: qui feruentiores eſſe videntur: ipſi ſibi caueant: ipſi paueant. Sed ſi exufflatur tanquã inanis gloria: reſtat vt ſolidũ aliqd offerat de diuitijs ⁊ honoribus ſeculi: ſi forte ꝙ non curat laudes: appetat dignitates. Aliter neceſſe eſt circũueniri a negocio perambulante in tenebris ꝙ eſt hypocriſis. Etenim iſte de ambitione deſcendit: ⁊ in tenebris habitatio eius: quippe abſcondit ꝙ eſt: ⁊ ꝙ non mentitur. Negociatur autem omni tempore formam retinens pietatis ad ſeſe occultandum: virtutẽ autem eius venditans ⁊ emens honores. Quantos ſi negocium perambulans in tenebris trudi fecit in tenebras exteriores: veſte ſpolians nuptiali: ⁊ virtutũ exercitia fructu pietatis euacuans. Poſtrema tẽtatio eſt demonium meridianum: ꝙ ſolet maxime inſidiari perfectis: qui vʒ tanꝙ viri virtutũ omnia ſuperauerint: Voluptates fauores honores. Quid enim iaʒ ſupereſt ei qui tentat in quo poſſit pugnare palam aduerſus hmõi quos videt omnimodis diligere iuſtitiaʒ: ⁊ odiſſe iniquitatẽ? Quid ni ut iniquitatem palliet virtutis imagine? Quos enim pfectos boni nouerit amatores malum eis ſub ſpecie boni: nec mediocris ſed perfecti perſuadere conatur: ut cito cõſentiat que magnopere diligit bonum: ⁊ facile qui currit icurrat. Venit proinde occultus qui manifeſtus non audet ⁊ quem ſatis expertus eſt aptum omne horrere malum: falſo bono ſupplantare molitur. Quarto igitur. i. ſupremo demum loco ſi tentatio formidetur: ⁊ quo in ſummo ſtare quis videtur: eo ſibi vigilantius ab icurſu ⁊ demonio meridiano cauendum intelligat. Quod quidem demonium meridianum idcirco dictum exiſtimo qꝛ ſunt aliqui de numero malignorum: qui cum merito tenebroſe obſtinateqꝫ voluntatis ſue nox ⁊ ꝑpetua nox ſint: diem tamen ſe ad fallendum ſimulare nouerunt: nec modo diem: ſed ⁊ meridiem: ⁊ tunc meridies ideſt maior claritas apparet tentans euʒ quaſi boni maioris imaginẽ prefert.

[margin: ſup cã. 6. xxviii — D — E — F]

¶ De quattuor cornibus crucis. In ſmo. de ſctõ Andrea.

Capitulum. xix.

Neceſſe eſt ut ſcuto circũdet veritas: qꝛ nos mala circundant vndiqꝫ. Ab inferiori enĩ parte timor nocturnus inſurgit. A ſiniſtris ſagitta volat in die. A dextris paim [margin: A]

bulat negocium tenebroſum.
Et ut nihil ſit vacuum: a ſupe
riori parte demonium meridi
anum occurrit. Nos autē mi
ſeri ⁊ miſerabiles vicinis tot
ſerpentibus ⁊ igneis telis vn
dique volantibus: ⁊ inſurgenti
bus inimicis: nihilominus p
niciosiſſima ſecuritate ⁊ negli
gentia dormitamus: torpem⁹
ocio: vanitatibus ⁊ ſcurrilitati
bus indulgemus: tam pigri ad
ſpiritualia exercitia: ac ſi iam
pax ſit ⁊ ſecuritas: ⁊ non ſit mi
litia: vita hominis ſuper ter
rā. Ecce in cruce ſalus noſtra:
tantum ut ei viriliter inherea
B mus. Ipſa eſt ſcutum quo cir
cūdamur ut eius cornua quat
tuor: quadrifaria hoſtium te
la repellant. Sit ergo inferi
us cornu contra timorem no
cturnum: ideſt aduerſus puſil
lanimitatem: que de carnis af
flictione pcedit: ut qꝫ ſub no
bis eſt corpus caſtigare virili
ter ſtudeamus: ac ſubijcere ſer
uituti. Siquis vo nobis in fa
cie maledicit: ſiquis aperte ma
la ſuadere conatur: in die vo
lat ſagitta ⁊ a ſiniſtris eſt: ſini
ſtro nihilominus cornu exci
C pieda. Quod ſi adulatur: ſi qſi
condolentis animo venenū
propinat fraterne detractio
nis: ⁊ odium ſeminare conat.
Si deniqꝫ iniquū aliquid tāqꝫ
iuſtum pſuadere tentat: a dex
tris mihi eſt iſte: ſed iudas eſt.
Oſculo me prodit: ⁊ dextro
cornu crucis negocium pam
bulans in tenebris neceſſe eſt
propulſari. Sed ecce demoni
um meridianū ſuperbie. ſ. ſpi
ritus qui nimirum in maiori
ſplendore virtutū acrius in
ſurgere ſolet. Haut valde per
niciosa eſt. Initiū quippe oīs
peccati ſuperbia: ⁊ cauſa toti⁹
perditionis ſupbia eſt. Pro
pterea quiſquis es qui ſalutē
tuam operari ſtudes aduerſus
hāc ſuper caput cornu crucis
habere memento: ut non ele
ueris in ſuperbiam: non exal
tetur cor tuum: non ambules
in magnis neqꝫ in mirabilib⁹
ſuper te: ſꝫ tela illa que de ſub
limi veniunt ſupereminēs ca
piti tuo cornu crucis excipiet
Sane hꝫ ſolū eſt cui ſalutis pa
riter ⁊ regni titulus inſcribit:
quia ſolus qui ſe humiliat ſal
uari ⁊ exaltari meretur. Jam
ut breuiter repetam quattuor
hec cornua ſunt continentia:
patiētia: prudētia ⁊ hūilitas.

¶ De quadruplici ſuperbia. In ſentētijs qbuſdā. Cap. xx.

EST ſupbia cordis. Sup
bia oris. Superbia ope
ris. Superbia habitus. Sup
bia cordis eſt quando homo
in oculis ſuis magnus eſt. Cō
tra quam orat ſapiens dicens
Extollentiam oculorū ne de
deris mihi: ⁊ alibi. Ueh qui ſa A
pientes eſtis in oculis veſtris

Supbia oris vel lingue: que & iactantia dicitur: eſt quando homo non ſoluꝫ magna de ſe ſentit: ſed etiā loquitur. Unde ps. Diſperdat deus vniuerſa labia doloſa: & linguā magniloquā. Superbia operis eſt: quando homo ſuperbia quādaꝫ ut magnus appareat agit De qua idem ps ait. Non habitabit in medio domus mee qui facit ſuperbiā. Superbia habitus eſt quando homo ut glorioſus appareat: precioſis ſe ornat veſtibus. Unde apoſtolus. Non in veſte precioſa:
B & domus. Qui mollibus veſtiuntur: in domibus regū ſunt: vbi ſuperbia abundat. Sunt aūt quinque que ad remediuꝫ tam mortifere peſtis a domino rationabili anime ſunt poſita Locus corpus tentatio diaboli: predicatio chriſti: & conuerſatio eius. Locus quia exiliuꝫ Corpus quia oneroſum. Tentatio quia inquietat chriſti ꝑdicatio quia edificiat: & ei⁹ cōuerſatio quia informat. His quaſi quinque ſenſibus deus humilitatem operatur in anima. Sicut eniꝫ anima vita eſt corporis: ita deus vita eſt anime. Et ſicut corpus mortuum eſt qꝛ per ſenſus quinque ab anima non vegetatur: ita anima mortua eſt: que per hꝫ a domino noſtro nō humiliatur.

¶ De quattuor modis quib⁹ itur ad conſilium impiorum. In ſentētijs. Cap. xxj.

Ad cōſiliuꝫ impiorꝫ itur qttuor modis. Quidaꝫ eni trahunt iuiti: alij trahunt illecti: alij ſeducunt ignari. alij ſequūtur ſpontanei. Iſtis neceſſarie ſunt quattuor v̄tutes per quas armati reſiſtāt ne in conſiliuꝫ eant. Inuitis neceſſaria eſt fortitudo: qua reſiſtant vſqꝫ ad mortē minis cruciatibus & dānis. Illi qui attrahūtur illecti indigēt tēperātia q̄ reprimit illicita deſideria: nec cedit ꝑmiſſionib⁹: nec emollit blanditijs. Iſtis qui ſeducunt ignari eſt opus prudētia: que diſcernit ab inutilibus vtilia: & docet quid tenendum: qdue retinēduꝫ ſit. Iuſtitia indigēt illi qui ſequuntur ſpontanei. Iuſtitia eſt rectitudo voluntatis: que nec amat peccare: nec peccato conſentire. Iuſtitia & fortitudo ſedem habent voluntatē: quia volūtas iuſta eſſe debet & fortis. Eſt aūt iuſtitia voluntas ordinata hꝫ modo. ſ. mala reſpuens: bonis meliora preponens: prudentia & temperantia ſedeꝫ habent in ratione: quia ratio prudēs debet eſſe & temperata. Eſt quippe prudentia idem docta: ſcilꝫ a gratia vitare contraria iuſtitie propter iuſtitiā. Uitat quidem non ſolum iniuſtitiaꝫ aptam: ſed etiaꝫ illa que ſunt ali

quo modo contra iuſtitiã: at/
tendens nõ ꝙ licet ſed magis
quod expediat. Vitans diuiti
as ⁊ quedã alia non quia illici
cita: ſed quia iuſtitie ſolent eẽ
impedimenta. Sed propter
quoſdam qui ex hypocriſi hͦ fa
ciunt additur propter iuſtitiã
Juſtitia eſt pfectio anime ra
tionalis. alie virtutes ſunt ad
eius acquiſitionem vel cõſer/
uationem. Fortitudo tempe/
rantia prudentia iuſtitiam cõ/
ſeruant ne amittatur alius mi
nuatur. Poſtq̃ vͦ pfecta eſt
iuſtitia ⁊ tranſit in affectũ cor
dis idem eſt ꝙ illa tria: qꝛ for/
tis eſt prudens ⁊ tẽperata.

¶De quattuor pedibus qui/
bus cathedra peſtilentie ſubſi
ſtit. Jn ſ.q. Capitulum.xxij.

A Cathedra peſtilẽtie qua
tuor pedibus ſubſiſtit.
Primus pes eſt malicia. Se/
cundus contemptus dei. Ter
tius irreuerentia. Quartꝰ aſtu
tia. Malicia eſt amare malum
ſed ⁊ ſaporem mali habere ⁊
malum: quia malum eſt dilige
re: ſicut facit diabolus: ⁊ non
nulli iniqui. Sed quia fit ali/
quando vt tales timeant deũ
non timore bono: ſed ne icur/
rant vel damnũ rerum vel cor
poris cruciatum: vt amplius
ſint mali contẽnunt ⁊ ipſum
deum: ⁊ fit ſecundus pes con/
B temptus dei. Jtem poſſet fie/
ri vt malum amarent ⁊ deum
cõtẽnerent: ſed inhiberet eos
pudor hominum cum quibus
habitant. Jdeo ad augmentũ
mali ſequitur tertius pes irre
uerentia: vt nec deum timeãt
nec homines reuereãtur. Ad
conſũmationẽ vͦ totius mali
cie adeſt quartus pes pes aſtu
tia: vt ſciant vti tribus predi/
ctis miſcentes oleo venenum
⁊ mulſo acetum. Eminens ca
thedre cui ſedens inheret eſt
potentia. Si enim potens eſt
qui predicta habet tunc pluri
mum nocet: vel ſi potentẽ ſibi
allicere poteſt: quem conſilio
ſuo ſeducat ⁊ ad malum impel
lat. Deinde apponitur pului/ C
nar: vt ſuauiter ſedeat. Pului
nar fit de leuibus penis auiũ
ſignificãs vanã gloriã ⁊ fauo/
rem popularem: quibꝰ homi/
nes delicati extolluntur. Sca
bellũ pedibus ſupponitur ne
terrã tangant. Tales nonnul/
li terrenas actiones non faci/
unt: ſed ſpũales ſe ſimulant vt
magis decipiant. Horum do/
ctrina eſt quaſi peſtilẽtia mul/
ta loca occupans ⁊ vaſtans.

¶De quattuor modis homi/
num. Jn quibuſdã ſentẽtijs.
Capitulum.xxiij.

Quidam ſunt qui non ſe
quuntur chriſtum ſed fu/ A
giunt. alij non ſequuntur ⁊ p̃
eunt: nõnulli ſequuntur: ſed nõ
aſſequuntur. Alij vͦ ſequuntur
⁊ conſequuntur. Non ſequũtur

ſed fugiunt qui necdum pecca re deſiſtūt. De quibus ſcriptū eſt. Omnis qui male agit odit lucem. Et propheta. Ecce iſti qui elongant ſe a te peribūt. Non ſequūtur ſed p̄eunt qui magiſtroꝝ ſententijs ſuas pre ferunt. Sequuntur ſed non aſ ſequuntur qui ſegniter ac re miſſe agunt: vel vſqꝫ ad finem non perſeuerantes de medio itinere reuertuntur. Sequun tur ꝛ ꝯſequuntur qui viaꝫ hu militatis eius deuoto mentis affectu perſeueranter imitan tur. huiuſmodi vere ſequūtur dominuꝫ. Fructus huius imi tationis manſio eſt beatitudi nis eterne.

¶De quattuor generibus ho minum. In quibuſdā ſenten tijs. Capitulnm. xxiiij.

Quatuor ſunt genera ho minum: quorum oīum nullum eſt ꝙ faciat bonum ni ſi vnum. Quidam enim ſunt q nec deum intelligunt nec req runt. ꝛ hi mortui ſunt. Alij in telligunt quidem: ſed non req runt: ꝛ hi impij ſunt. Alij req runt: non aūt intelligunt: ꝛ hi fatui ſunt. Alij v̄o ꝛ intelligūt ꝛ requirunt: ꝛ hi ſancti ſunt. De quibus ſolum dici poteſt: qꝛ ipſi ſunt qui faciunt bonū.

¶De quattuor gradibus ho minum. In ſententijs de Dis qui ſe exaltat. Capituluꝫ. xxv.

Si diligenter conſidera mus gradus hominum quattuor inuenimus. Dico au tem ad ſummā felicitatem in celo ad quā ſuſpiramus. Me diam felicitatem in paradiſo vnde cecidimus. Itemqꝫ me diam infelicitatem in hoc mū do pro qua gemimus. Et in ī ferno extremaꝫ infelicitatem quā merito formidamus. Bre uius tamen dicere poſſum vi tam ꝛ vmbram vite: vmbram mortis ꝛ morteꝫ. Itaqꝫ nec in ſummo nec in imo poſiti time mus deſcendere: aſcendere cu pimus eo magis anxij quo vi demur viciniores infimis quā ſupremis.

¶Itē de quattuor generibus hoīuꝫ: quoꝝ tria ſunt pericu loſa. quartum ſatis ſecurum. In dittis nuſqꝫ eſt ſecuritas. Capitulum. xxvj.

Sunt qui bene ceperunt ſed ſtatim defecernnt: ꝛ ſunt qui nunqꝫ cepernnt: ſed in ſua mollicie ꝛ permanſerūt ꝛ permanent. Et ſunt qui ra ptanter ſpiritu leuitatis tardi ad audiendum: veloces ad lo quendum: paratiſſimi curſim enumerare ꝙ faciūt. ſed quid faciunt non. Nunqd vel iſtos repellet deus? Non ſi in fun damento permanſerint: fun damentum chriſtus eſt. Et ti mēduꝫ quidem eſt de iſtis ſed non deſperanduꝫ: quia ſi in fū

damento chriſtum habuerint
ſalui erunt. Sic tamen quaſi p
ignem. Ignis tria habet. Fu-
mum lucem ardorem. Fumus
lachrymas excitat. Lux vicina
illuminat: ardor adurit. Ita ⁊
qui huiuſmodi eſt: fumuz h eſt
amaritudinem habere in mé-
te debet: quia trepidus eſt: qz
remiſſus eſt: qz leuis eſt. Sed
⁊ lucem in ore vt qualis eſt in
mente: talem in confeſſione: ⁊
dicat ⁊ plangat: vt ⁊ linguam
acuat ꝯſcientia: ⁊ ꝯſcientiá ar
guat lingua. Neceſſe eſt quoqz
vt ardorem ſentiat in corpo-
re. i. penitentie tribulationez
⁊ ſi non multimodam aliquaz
tamen. Putas quia ſic cópun
ctos corde: ore confeſſos: ope
fatigatos abijciet: qui omnes
homines ſaluos fieri vult pe-
riere? Sunt ⁊ alij qui vehemé
ter incipiunt proficiunt vehe
mentius: ⁊ vehementiſſime p
ficiunt: non attendentes quid
caro poſcit: ſed qd ſpús velit.

¶De quattuor iudicijs in tra
ctatu de gradib⁹ humilitatis.
Capitulum. xxvij.

Amor ſicut nec odium
veritatis iudicium ne-
ſcit. Uis iudiciuz veritatis au
dire? Sicut audio ſic iudico:
non ſicut odi: non ſicut amo:
non ſicut timeo: eſt iudicium
dei: vt illud. Nos legem habe
mus: ⁊ ſm legem debet mori.
Eſt ⁊ timoris vt illud. Si di-
mittimus eum ſic venient ro-
mani ⁊ tollent noſtrum locuz
⁊ gentem. Iudicium vo amo-
ris vt Dauid de parricida fi-
lio. Parcite inquit filio Abſa-
lon. Et legibus humanis ſta-
tutum: ⁊ in cauſis tam eccleſia
ſticis qz ſecularibus ſeruatum
ſcio ſpeciales amicos cauſan-
tium nó debere admitti ad iu
dicium: ne vel fallant vel fal-
lant amore ſuoꝝ.

¶De quattuor rotis currus
ſpúalis. In ſententijs qbuſdam.
Capitulum. xxviij.

Uia legis domini agitur
non greſſu corporis: ſed
affectu mentis. Primo hanc
viam incedunt: ⁊ quaſi quen-
dam currum ducunt tria gene
ra hominum: ſeruus mercéna
rius: filius. Trahunt ⁊ eundez A
currum duo iumenta: quoruz
nomina ſunt cóminatio ⁊ pro
miſſio. Supra cóminationem
ſeruus ſedet. ſupra promiſſio-
nez mercenarius. Hoz utrúqz
trahit curruz. alter timore. al-
ter cupiditate: ⁊ vterqz ppriis
ſtimulis impellit. Solus fili⁹
qui nec timore quatitur: nec
illicitur cupiditate: ſed ſpiritu
dilectionis agitur ſine labore
aut leſione vehitur in curru.
Quicúqz enim ſpiritu dei agú
tur: hi filij dei ſúnt. Habet etiaz
currus ille quattuor rotas il-
las. ſ. quattuor affectiones no
tiſſimas. Amorem ⁊ leticiam:

B timiorem ꝛ triſtitiam. Amant
enim temporalia: ꝛ letantur
cum male fecerint. Sed hunc
amorem: ꝛ hanc leticiam ſeq'
tur timoꝛ ꝛ triſtitia ſempiter-
na. Electi vo ponunt pꝛimas
rotas timorem ꝛ triſtitiā: po
ſteriores amorem ꝛ leticiam.
Ipſis etenim cōmutantur ti-
moꝛ in charitatem: triſtitia in
leticiā ſempiternā.

¶De quattuoꝛ ſpinis. Super
cant. ſ. xlviij. Capitulū. xxix.

Donec in carne eſt aīa
inter ſpinas pꝛofecto
verſatur: ꝛ neceſſe eſt patiatur
inquietudines tentationū tri
bulationūq; aculeos. Uideat
ꝙ vigilem ſollicitāq; eē opoꝛ
teat ſup cuſtodia ſui ſepta vn-
diq; ſpinis. hincinde aculeis
incedētibus. Spina culpa eſt.
Spina pena eſt. Spina falſus
frater. Spina vicinus eſt ma-
lus. Plenus eſt mundus ſpi-
nis. In terra ſunt: in aere ſunt
in carne tua ſunt. Uerſari in
his ꝛ minime ledi diuine po-
tētie eſt non virtutis tue. Be-
ne pungeris ſi compungeris.
Non mediocris titulus pꝛo-
fecto virtutis: inter pꝛauos vi
uere bonum: ꝛ inter malignā-
tes innocētie retinere cando-
rem ꝛ morum lenitatem: ma-
gis aūt ſi his qui oderunt pa-
cem: pacificū ꝛ amicū te ipis
exhibeas inimicis.

¶De duobus bonis que ocu-
lū interiorem faciunt ſimpli-
cem: ꝛ duobus malis que eun-
dem faciunt nequā. In lib. de
pcep. ꝛ diſpēſa. Cap. xxx.

Ut interioꝛ oculus vere A
ſimplex ſit. Duo illi ar-
bitroꝛ eſſe neceſſaria: charita-
tem in intentione: ꝛ in electi-
one veritatem. Nam quidem
ſi bonum diligat: ſed verū nō
eligat. habet quidem zelū dei
ſed non ſm ſcientiā. Et neſcio
queadmodū iudicio veritatis
vera eſſe poſſit cū falſitate ſim
plicitas. Uolens deniq; ad ve
ram inſtruere diſcipulos ſim-
plicitatē magiſtra veritatis.
Eſtote inquit pꝛudentes ſicut
ſerpentes: ꝛ ſimplices ſicut co
lumbe. Pꝛemiſit ergo pꝛudē-
tiam ſine qua neminē eſſe poſ-
ſe ſimplicē ſciret. Quomodo B
deniq; vere ſimplex erit ocu-
lus cum ignorātia veritatis?
patet ergo laudabilem illā ꝛ
a domino laudatā ſimplicita-
tem abſq; his duobus non eē
bonis: beniuolentia atq; pꝛu-
dētia: vt oculus vē coꝛdis: nō
ſolum pius qui fallere nolit:
ſed ꝛ cautus ſit: qui falli non
poſſit. Ceterum ſicut oculum
ſimplicem duo iſta faciunt bo
na: amoꝛ boni: ꝛ cognitio ve-
ri: ſic neq; oculum duo e regio
ne mala conſtituunt. cecitas
qua fit vt veritatem nō agno-
ſcat: ꝛ peruerſitas qua fit vt di
ligat iniquitatem.

❡De q̄drifaria diuiſiõe oculi interioris. In li. de precepto ⁊ diſpenſa. Capitulum.xxxj

A Porro inter hec duo bona: que nec fallere nec falli ſinũt: ⁊ duo illa mala que tam falli q̄ȝ fallere faciũt. duo ſunt media vnum quidem bonum: per quod oculus iterior ⁊ ſi falli queat ignorantia veri. zelo tamen boni fallere penitus non conſentit. alterum vo maluȝ: q̄ licet veri notitiā non impediat: amorem tamē boni pre malicia minime ſentit. Et quoniā omnis res melius diuiſione innoteſcit. ſcđȝ h duplex malum: ⁊ illud item geminum bonuȝ: quadrifariā diuidamus oculum cordis: in bonum ⁊ meliorem: in maluȝ ⁊ peiorem: ⁊ ſubdamus exem-
B pla. Eſt qui bonū diligit ⁊ malum neſcius agit. huius q̄dem bonus eſt oculus q: pius: non tamen ſimplex quia cecus. Et eſt qui bonuȝ ⁊ libenter agit: ⁊ prudenter intelligit. Iſtius re uera oculū non imerito ſimplicē dixerim: vtpote cui neutrum bonuȝ deſit: nec zelus. ſ. bonus nec ſcientia. Eſt econtrario qui bonum minime diligens ex malicia quidem peruerſus eſt: ſed ſapiēs vt faciat malum: per ignorantiā cecus non eſt: quem quidē ideo nōdum appellauerim: nequaȝ q̄ vnum ei licet ad ſuum malum non deſit bonum. i. ſciētia. Sȝ C
eſt qui bonuȝ forte neſcius q̄ non diligit agit: cui profecto non incongrue id quod dicit neq̄ȝ aſſignauerim: eo q̄ neutro careat malo: nec cecitate ſcilȝ nec peruerſitate. Dicitur ſiquidem neq̄ȝ quaſi nequaq̄ȝ: vt is ſolum neq̄ȝ appellet qui nequaq̄ȝ: h eſt in nullo penitꝰ appareat bonus: ſed ſit vtroq̄ȝ bono vacuus: taȝ vȝ veri noticia q̄ȝ ⁊ beniuolentia.

❡Item de quadruplici diuiſione oculi interioris: vbi ſup

Capitulum.xxxij.

Alius eſt itaq̄ȝ pius oculus non quidem fallere promptus: ſed tamē falli pronus. Alius is quem dominus ſimplicem dicit tam nec fallere facilis q̄ȝ nec falli. Et itē ali- A
us eſt oculus ſimpliciter malus fallens vtiq̄ȝ libēter ſȝ non facile falſus. Et aliuȝ quē neq̄ȝ eſſe diffiniuimus: quia ſit dupliciter malus: cui quippe ⁊ malicia parit ignorantiam: ⁊ ignorantia maliciā operit: ita vt ſepe neſciēs ⁊ malū q̄ vult non faciat: ⁊ bonum faciat q̄ non vult. Obſcuratuȝ eſt nempe inſipiens cor eoꝝ qui iſtiusmodi ſunt: ⁊ quaſi iam traditi in reprobum ſenſum: bonum oino nec diligere nec dignoſcere queunt. Nam qui huiuſ- B
modi eſt cauere profecto malum: nec vult etiā ſi poſſit: nec

ſi velit ſcit. Quāobrem oculū hunc in ſuperiore diuiſione il lo altero ſenſum non immerito peiorem dixerim: non qꝫ ma/ lignioꝛ ſit: ſed quia periculoſi/ oꝛ. Ignorantia quippe ſecuri orem: ſecuritas ſegniorem fa/ cit: non nequiorem. Eſt tamē ex h̄ procul dubio deterioꝛ: qꝛ ille ſolum habet maluꝫ malaꝫ intentionem: iſte ꝛ falſam ꝯſi/ derationem: ille vno caret e duobus bonis: bono zelo: iſte ꝛ vero iudicio. Si igitur is ve re oculus neqꝫ eſt qui pcuſſus eſt pariter ꝛ cecus: bonuꝫ agit ꝛ malū credit: vtiqꝫ recte ope/ rando ſed opinando inique: bonum ſibi in malum vertit: ꝛ tantum malum quantū cre/ diderit. Ac non ideo ſequitur vt qui econuerſo malum facit ꝛ bonuꝫ putat: iuxta ſuā fideꝫ: ſimiliter ꝛ ipſe inueniat. Qua re? Nō eſt quippe ſimplex ocu lus ille: qui ex iudicio verita/ tis: totuꝫ coꝛpus lucidum red dat: quale pꝛofecto ſuperius diffiniuimus. Neqꝫ eniꝫ ex to to adhuc tenebꝛe deſunt: ubi ignorantia veritatis luceꝫ ob ſcurat voluntatis. Cum itaqꝫ

D ille oculus vtrūqꝫ: malum vo minime: is vtrūqꝫ habeat bo/ num: nōne ratio videtur exi/ gere: vt plus ille noceat qꝫ ꝑ ſit iſte? Neqꝫ enim conſequēs eſt: vt tantum valeat in bonū: bonum vnum: quantum duo mala in malum. Et quidē lau/ de dignam dixerim: vel ſolam piam intentionem: nec plane cōdigna remuneratione frau/ dabitur in opere quoqꝫ non bono: ipſa bona voluntas. At tamen ſine malo quocūqꝫ nō erit decepta ſimplicitas: quia ꝙ a neceſſitate fit: ꝛ bonuꝫ pr ſus condēnat intentio pura ꝛ maluꝫ non penitus excuſat re

E cta. Siue itaqꝫ malum putes bonuꝫ ꝙ foꝛte agis: ſiue bonū malum ꝙ operaris: vtrunqꝫ peccatum eſt: lꝫ ſane leuius ad modum peccatur: vbi ſana in/ tentione ſola repꝛehenſibilis actio foris apparet: quaꝫ vbi maligna latet etiaꝫ in non ma la actione intentio. Uerum ꝙ abſqꝫ vel minimo peccato nō eſt purum: bonuꝫ minime eſt: quo pacto ergo bonum nō pu rum? puto malo comparabit in efficientia. i. vt tam illud ef ficax ad bonum ſit qꝫ ad ma/ lum illud.

De quadruplici iuſtitia. In ſmo. de verbis Iſaie. Uidi do minum. Capitulum. xxxiij.

F Iuſtitia dei ſublimis eſt: noſtra ſiqua eſt humilis iuſtitia eſt: recta foꝛſitan: ſꝫ nō pura: niſi foꝛte meliores nos eſſe credimus: qꝫ patres nr̄os: qui nō minus veraciter qꝫ hu militer aiebant. Omnes iuſti tie noſtre tanqꝫ pannus men/ ſtruate. Quomodo enim pu/

ra iuſtitia: vbi non poteſt ad/huc culpa deeſſe? Recta pin/de videri poteſt iuſtitia hominum: ſi tamen peccato nō conſentiat vt non regnet in eorū mortali corpore. Nam primi hominis in initio non modo recta ſed etiam pura fuit quā/diu ei datū eſt nec ſentire pec
B catum. Ceterū ꝛ ipſa quoniā firma non fuit ꝛ puritatem facile perdidit ꝛ ne ipſam quoqꝫ tenuit rectitudinem ſuā. Sa/ne apud angelos iuſtitia pu/ra: recta ꝛ firma eſt: ſublimis quidem: ſed adhuc inferior quā diuina. Non enim innata eſt eis: ſed collata a deo: vt natu/ra ipſa que ex ſe eſt: nō modo iu/ſtitie: ſed etiā iniuſtitie capax inueniatur. Nunquid nō iſta eſt prauitas quedam quā in an/gelis ſuis: mera illa iuſtitia le/gitur inueniſſe? Non enim iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens: ait is qui dei iuſti/
C tiam minime ignorabat. Neqꝫ enim ait omnis homo: ſed omnis viuēs: forte vt ne ipſos angelicos eum noueris ſpiritus excepiſſe. Uiuunt enim ꝛ ipſi tanto verius: quanto propicius aſtant ei: apud quē eſt fons vite. Nihilominus etiam iuſti ſunt: ſed ex eo: non coram eo: munere eius: non in eius comparatione. Ipſe enim ſibi iuſtitia eſt: cuius voluntas non tā equa: qua ipſa equitas: ꝛ vtra/qꝫ nō aliud quā ipſa ſba eſt: Illa ḡ iuſtitia veriſſime ſicut mons eſt: que recta eſt: pura ē: firma eſt: ꝛ vt ita dicam ſba eſt.

¶De quattuor riuulis deſcendentibus de fonte chriſto. Super cant. ſ. xxij. Caplm. xxxiiij

DOminus chriſtus fons vite de intra ortum cō/cluſum erumpēs per os Pauli fiſtulam ſuam in quattuor ſe riuulos diffudit: ꝛ deriuauit i plateis. vbi vꝫ ꝛ aſſignat no/ A
bis eum factum a deo ſapien/tiam ꝛ iuſtitiā: ꝛ ſanctificatio/nem: ꝛ redemptionem. Quo/modo quidē in principio erat verbum: ſed verbum erat apō deum: factum eſt quatenus eē inciperet ꝛ apud homines: ſꝫ nihilominus in principio ſa/pientia erat: erat iuſtitia: erat ſanctificatio: ſed angelis: vt eſſet ꝛ hominibꝰ fecit h omnia pater. At angelis iniquis: quo B
modo redemptio fuit non vi/deo. Nec enim auctoritas ſcripturarum vſpiam aſſentire videt eos aliquādo alius pecca/to extitiſſe captiuos: aut mor/ti obnoxios: vt neceſſariā ha/berent redemptionem: exceptis dūtaxat illis qui ſuperbie lapſu irremediabili corruētes redimi deinceps non merent. Si itaqꝫ angeli nunquā redem/pti ſunt. alij vtiqꝫ non egētes. alij non promerentes: illi quidē qꝛ nec lapſi ſunt: hi autē quia

irreuocabiles ſunt: quō pacto tu dicis dn̄m chriſtū eis fuiſſe redēptionē? Audi breuiter: q erexit hoīes lapſū: dedit ſtatū angelo ne laberet: ſic illū de captiuitate eruēs: ſic hūc a cupiditate defendēs. Et hac rōne fuit eque vtriq; redēptio: ſol
C uens illū: z ſeruēs iſtū: liquet ergo ſctis angelis dn̄m deū fuiſſe redēptionē ſic iuſtitiā: ſic ſapientiā: ſic ſanctificationē: z nihilominus tn̄ h ipſa q̄ttuor eſſe facta pp hoīes. Sic ergo oē q eant angelis fact⁹ eſt nob. Quid? Sapiētia: iuſtitia ſanctificatio z redemptio. Sapientia in predicatione: iuſtitia in abſolutione peccatorū: ſanctificatio in conuerſatione quā habuit cum peccatorib⁹: redemptio in paſſione quam ſubſtinuit pro peccatoribus. Sedebas o hō i tenebris z in vmbra mortis p ignorātiā veritatis. Sedebas vinctus cathe
D nis delictoz. Deſcendit ad te in carcerē: nō vt torqueret: ſz vt erueret de poteſtate tenebrarum. Et primo quidē veritatis doctor depulit vmbrā: ignorantie tue: luce ſapientie ſue: per iuſtitiam deinde que ex fide eſt: ſoluit funes peccatorum: gratis iuſtificans peccatorē: addidit quoq; ſancte inter peccatores viuere: z ſic tradere formā vite: tanq̄ viē qua redires ad penitentiam. Ad cumulū poſtremo pietatis: tradidit in mortē animā: z de pprio latere protulit precium ſatiſfactionis: qua placares placares patrem. En quatuor riuuli primus ſapientie. Secundus iuſtitie. Terti⁹ ſanctificationis. Quartus redemptionis. Fruſtra huius ſeculi ſapientes de quatuor virtutibus tam multa diſputauerūt: E
quas tamen apprehendere oino nequiuerunt: cum illū neſcirent qui factus eſt nobis a deo ſapientia docens prudentiam: z iuſtitia delicta donās: z ſanctificatio in exemplū tēperantie continenter viuens: z redemptio in exemplo patientie fortiter moriens. Quid vobis cum virtutibus: qui dei virtutem chriſtum ignoratis? Ubi nam queſo vera prudentia niſi in chriſti doctrina? Unde vera iuſtitia niſi de xpi miſericordia? Ubi vā tēperantia niſi i xpi vita? Ubi vera fortitudo: niſi in chriſti paſſione? Soli igitur qui eius doctrina imbuti ſunt: prudentes dicendi ſunt. Soli iuſti qui de eius miſericordia veniam peccatorū conſecuti ſunt. Soli temperātes qui eius vitam imitari ſtudent. Soli fortes qui eius patientie documenta fortiter in aduerſis tenent. Incaſſum pinde quiſquis laborat in acqſitione virtutum: ſi aliunde eas F

ſperandas putat: q̃ a domino virtutū. Cuius doctrina ſeminariū prudentie: cuius miſericordia opus iuſtitie: cuius vita ſpeculum temperantie: cuius mors iſigne eſt fortitudis.

¶De quattuor ordinibus in proceſſione domini. In ſ. ramis palmarū. Capl'm. xxxv.

Quattuor ordines in pceſſiõe domini mihi videor intueri. Preibant enim
A aliqui ⁊ viam parabant. Ipſi ſunt qui viam parant domino ad corda. Alij ſequebantur et hi ſunt qui proprie inſcientie conſcij deuote ſequuntur. adherentq; ſemper veſtigijs precedentium. Erant quoq; diſcipuli tanq̃ domeſtici lateri ei⁹ adherentes. Ipſi ſunt qui partem optimā elegerunt: qui in clauſtris ſoli deo viuūt: ſemp deo adherentes: ⁊ eius placitum ꝯſiderantes. Ipm quoq; iumentum cui inſidebat non defuit: q̄ deſignat duros cordis ⁊ animos quodāmodo beſtiales. Uerum non fuit in ani
B maliū huiuſmodi copior multitudo: nec oportuit: tales eni magis oneri ſunt q̃ honori. Nec propter eos pceſſio valde glorioſior eſt. hmōi nanq; cantare non norunt ſed male ſonoros dant rugit⁹. Ipſi ſunt qui virga ſemper ⁊ calcaribus egent. Attamē nec ipſos relinquet dominus dū diſciplinaꝫ ferre voluerint. Quattuor ergo genera ſunt in proceſſione domini: boni prudentes ⁊ boni ſimplices. hi ſunt in proceſſione domini qui preeunt: ⁊ q ſequuntur: bonos aūt addidi: quia prudentes non boni: iniqui ſunt: ⁊ ſimplices nō boni: C
ſtulti ſunt. In proceſſione aūt domini nec iniquus habet locū nec ſtultus. Porro qui adherent ei contemplatiui ſunt: qui portant ⁊ onerantur eo: ipſi ſunt duro corde ⁊ parum deuoti. Sed ecce omnes ſunt in proceſſiõe domini: ⁊ nemo ex ipſis faciem eius videt. Nā qui precedunt occupati ſunt in paranda via: ſolliciti circa peccata ⁊ tentationes aliorū. Qui ſequunt ipſi oīno faciem eius videre non poſſunt: ſed poſteriora eius vident. Iumētum cui inſidet nunq̃ ad vidēdum leuat oculos: ſed pronuꝫ eſt ſemper in terram. Qui adherent vere aliquando videre poſſunt: ſed raptim ⁊ nō cōtinue. Nec plane dum adhuc ſunt in via. attamen quantūꝫ ad alios ipſi magis facie ad faciem eum vident.

¶De quattuor generibus ſpirituum. Super cant. ſmo. v. Capitulum. xxxvj.

Quattuor ſunt ſpirituūꝫ genera: pecoris: noſter angelicus: ⁊ qui cōdidit iſtos. A
Non eſt ex omnibus cui ſiue

propter ſe:ſiue propter vtrūq̄ neceſſarium corpus nō ſit cor/poriſue ſimilitudo: excepto dūtaxat illo cui omnis taꝫ corporalis q̄ꝫ ſpiritualis creatu/ra merito confitet̃ ꝛ dicit. De/us meus es tu quoniā bono/rum meoꝝ non eges. Et ꝑmū quidem corpore egere cōſtat vt nec ſubſiſter̃ abſq̄ illo vtrū q̄ꝫ poſſit. Simul quippe ꝛ viuificare deſinit ꝛ viuere ille ſpūs quando moritur pecus. Verū nos viuimus quideꝫ poſt cor/pus:ſed ad ea quibus beate viuitur: nullus nobis acceſſus patet niſi per corpus:ipſa ſiq̄dem corporalia ꝛ viſibilia iſta non niſi per corporis inſtru/mentum ſenſa:in noticiaꝫ no

B ſtram veniunt. Habet igitur neceſſarium corpus ſpiritalis creatura:que nos ſumus:ſine quo nimirum nequaq̄ꝫ illam ſcientiam aſſequitur q̄ꝫ ſolam accepit gradum:ad ea de quorum cognitione ſit beata. Jaꝫ ꝙ ꝛ ſupercelestes ſpiritꝰ opus corporibus habeant:illa nos maxime certos facit vera ꝛ vere diuina ſcientia. Nonne ait oēs adminiſtratorij ſunt ſpūs miſſi in miniſterium propter eos qui hereditatem capiunt ſalutis? Quonā ergo modo iplent miniſterium ſuum abſq̄ꝫ corpore:preſertim apud viuētes in corpore? Deniq̄ꝫ nō eſt diſcurrere nec de loco ad locū tranſire:niſi corpoꝝ:ꝙ freq̄nter facere angelos tam indubita q̄ꝫ nota ꝓbat auctoritas. Jta inferior ſuperiorq̄ꝫ ſpiritꝰ proprijs corporibus egent:ſꝫ tamen quibus viuent nō etiā viuentur. At pecus quideꝫ ex

C debito ſeruitutis ꝛ ad vſus tm̄ temporalium corporaliumq̄ꝫ neceſſitatum iuuando ſeruit: ideoq̄ꝫ ille ſpiritus cum tēpore tranſit:ꝛ cum corpore deficit: Angelus vō creat ſatagit/q̄ꝫ in libertate ſpiritus admi/niſtrare officiuꝫ pietatis futu/roꝝ bonoꝝ promptum mor/talibus alacremq̄ꝫ miniſtrum ſe exhibens:vtpote ſuis i eternum futuris ciuibus ꝛ coheredibus ſuperne iocūditatis. Jlle igitur vt iure ſeruiat:iſte ut pie ſubueniat: ambo ꝓculdubio ſuis corporibus egent ut iuuent. Nam in quo ipſi eis iuuentur non video:ad ꝑfectuꝫ dūtaxat eternitatis. Irrationalis quippe ſpiritus nunq̄d eo vſq̄ꝫ iuuatur corpore ſuo:vt per corpalia ꝛ ſenſibilia que ꝑ illud ſentit:etiaꝫ ad ſpiritalia ꝛ intelligibilia proficiēdo cōtingat? Porro aūt ſupercele/ſtis ſpiritus abſq̄ꝫ adiutorio corporis ꝛ abſq̄ꝫ intuitu horū que per corpus ſentiuntur:ſo

D la profecto ſuperna vicinitate ac viuacitate natur̃ ſufficit apprehendere: ſumma ꝛ intima penetrare. Nec ergo brutus

nec angelicus ſpecie ad ea ca
peſcenda que beatam ſpiri
talem faciunt creaturam ſuis
vllo modo corporib⁹ adiuuā
tur. Ille quidē pro innata ſto
liditate non capiens: iſte vō
pro excellentioris glorie pre
rogatiua non indigens. Por
ro hominis ſpiritum qui me
diuz quendam inter ſupremū
et infimuz tenet locum. Uſqz a
deo vtrūqz neceſſariū habere
corpus manifeſtū eſt: vt abſqz
eo nec ipſe proficere nec alte
ri prodeſſe poſſit. Nam vt ta
ceam membra cetera corporis
officiaue membrorum quonam
modo queſo aut ſine lingua i
ſtruis audientem: aut ſine au
ribus percipis inſtruentem?
E Itaqz cum abſqz corporis ad
miniculo nec beſtialis ſpirit⁹
ſeruilis cōditionis ſoluere de
bitum: nec ſpiritalis celeſtiſqz
creatura implere miniſteriuz
pietatis: nec rationalis anima
tam proximo qz etiam ſibi ſuf
ficiat conſulere ad ſalutem. Li
quet omnē creatum ſpiritum
ſiue vt iuuet: ſiue vt iuuetur ſi
mul et iuuet corporeo prorſus
indigere ſolatio. Nullus autē
creatorum ſpirituuz per ſe no
ſtris mentibus applicatur: vt
vz nullo mediāte noſtri ſui ue
corporis inſtrumento: ita no
bis imiſceatur vel infundatur
quo eius participatione do
cti ſiue doctores: vel boni ſui
meliores efficiamur. Nullus
angelorum: nulla etiaz anima
ruz hoc modo mihi capabilis
eſt: nullius ege capax: nec ipſi
angeli ita ſe alterutrum capi
unt. Sequeſtretur proinde pre
rogatiua hō ſummo atqz incir
cūſcripto ſpiritui: qui ſolus cū
docet angelum ſiue hominez
ſcientiā inſtrumentuz nō que
rit noſtre corporee auris: ſicut
nec ſibi oris per ſe infunditur
per ſe innoteſcit: purus capit
a puris. Solus nullius idiget F
ſolus et ſibi et omnibus de ſola
omnipotenti voluntate ſuffi
ciens. Operatur tamen imen
ſa et innumera per ſubiectam
creaturam corporalez ſiue ſpi
ritalez: ſed quaſi imperans nō
quaſi mendicans. Quid pprio
de corpore facer habet: cui ad
nutum indifferenter vniuer
ſa corpora celeſtia atqz terre
ſtria obſequi conſtat? Plane
ſuperfluo haberet ſuum q nul
lum ſibi reperit alienum. De
bemus ergo ſecuri veram ſoli
deo ſicut imortalitatem: ita et
incorporalitatem: qz ſolus ſpi
rituum vniuerſam corporeaz
naturam eo vſqz tranſcendat:
vt quocunqz corpore in quo
cūqz opere non indigeat: ſoli
ſpiritali nutu cum vult ad que
cunqz velut agenda contēptu.
So. igitur eſt que nec propt
ſe nec propter alium ſolatio i
ſtrumenti corporei opus hēt

illa maieſtas.

¶De quattuor fontibus procedentibus de paradiſo noſtro chriſto. In ſmo. natiuita. dñi. Capitulum. xxxvij.

Fons eſt nobis chriſtus dominꝰ vnde lauemur: ſed fons qui nunq̄ poterit exhauriri. Uerūtamen non iſte ſolus aquaruꝫ vſus eſt: nec tm̄ ſordes abluit: ſed et ſitim extin
A guit. Tertius aquaruꝫ vſus eſt irragatio: quam profecto maxime neceſſariam habent nouelle oliuarum plantationes. Alioquin alius minus proficient: alius ex toto peribūt pre nimia ſiccitate: querat ergo deuotionis aquas quiſquis ſeminauerit bonoꝝ operum ſemina: vt irrigeť forte gratie bone conuerſationis ortus: non exareſcat: ſed in perpetua viriditate proficiat: vt bona opera feruore deuotionis: et dulcedine ſpiritalis gratie condiantur. Putas īueniri poſſit quatenus fons: vt paradiſuꝫ recuperemus quattuor fontiū irri
B gatione ameniſſimuꝫ? Nam ſi terrenū paradiſum denuo nobis reddendum nō ſperamus: quomodo regnum celorum ſperabimus? Nunc aūt vt de exhibitione preſentiuꝫ firma ſit expectatio futuroꝝ paradiſum habemus multo meliorē et longe delectabilioreꝫ q̄ primi parentes habuerunt: et paradiſus noſter chriſtus dominus eſt. In quo tres quidē iaꝫ fontes inuenimus. quartum
C queramus. Habemus de fonte miſericordie ad diluendas culpas aquas remiſſionis. Habemus de fonte ſapiētie ad potandam ſitim noſtram aquas refectionis. Habemus de fonte gratie ad irrigandas bonorum operuꝫ plantas: aquas deuotionis. Queramus ad coquendos cibos aquas feruentes: aquas emulationis. He nimirū condiunt et decoquūt affectiones noſtras et ebulliūt de fonte charitatis. Porro ex his quattuor fontibus tres qdem proprie conuenire videnť tribus eccleſie ordinibus: ſingulis ſingulis. Nam primus quideꝫ omnibus cōmunis eſt. In multis enim offendimus oēs: et neceſſarium habemus fontem miſericordie ad diluēduꝫ offenſionum ſordes. Omnes quidem peccauimus et egemꝰ gloria dei: et prelati et continētes et coniugati. Si dixerimus quia peccatum non habemus noſipſos ſeducimus. Quia er
D go nemo mundus a ſorde: neceſſarius eſt omnibꝰ fons miſericordie: et pari voto debent ad hunc fontem. Noe Daniel et Job properare. De cetero Job quidem maxime fontem ſapientie querat: quoniā ipſe magis inter medios laqueos

ambulat:ita vt magnum vide
atur:ſi a malo declinat.Danie
li v° currendum eſt ad fonteʒ
gratie:cui nimirum peniten/
tie opera ⁊ labores abſtinen/
tie deuotionis gratia neceſſe
eſt impinguari. Oportet eniʒ
vt nos maxie in hilaritate om
nia faciamus:quoniā hylareʒ
datoreʒ diligit deus.Fons v°
emulationis Noe ꝯuenit ſpe/
cialius:quia maxime prelatis
conuenit h̄ zelus.

¶De quattuor beneficijs dei.
Super Qui habitat.vſi.xij.
Capitulum.xxxviij.

A Agamus gratias facto/
ri noſtro: redemptori
noſtro:benefactori noſtro:re/
muneratori noſtro: alius po/
tius ſpe noſtre. Ipſe enim re/
tributio: ipſe retributio nr̄a:
nec aliud iam q̃ ipſuʒ expecta
mus ab ipſo.Primū ꝙ nobis
preſtitit nos ipſi ſumus:ſiqui/
dem ipſe fecit nos ⁊ non ipſi
nos.Parū ne illud tibi videt
ꝙ te fecit? Cogita qualem fe/
cit.Nempe etiam ſm corpus
egregiam creaturam: ſed ſm
animā magis:vtpote ad ima/
D ginem creatoris inſignem:ra/
tionis participem:capacē be/
atitudinis ſempiterne. Por/
ro ſm ambo ſimul pre ceteris
creaturis maxime admirādā:
coherentem ſibi incōprehēſi/
bili artificio : inueſtigabili ſa/
B pientia conditoris. Itaqʒ taʒ
magnum h̄ donum q̃ magna
res homo.Sed q̃ gratuitum
putas?Planum eſt quia nihil
ante promeruit:qui penit⁹ ni
hil fuit.An poſtea ſperabatur
gratiam retributurus aucto/
ri?Non neceſſariam retribu/
turus gratiam ei qui ꝑ omnia
ſibi ſufficit:ſed deuotas relatu
rus gratias ei q ſic meruit ſpe/
rabatur. Non h̄ quidem licet
maximo contentus munere q
dedit:vt eſſes qui ante non fu
eras adiecit vnde ſubſiſteres:
qui iam eras:nec minus libe/
raliter h̄ q̃ illud mirabiliter
operatus.Quā copioſus in ſe C
condo h̄ beneficio q̃ liberaliſ
ſimus fuit:quanta tibi largit⁹
eſt ad ſuſtentationem:quanta
ad eruditionem:quanta ad cō
ſolationem:quāta ex h̄ ad cor
rectionem:quanta ⁊ ad dele/
ctationem?Uerum h̄ duo gra
tis ⁊ dupl'r gratis fecit. Quid
dico dupl'r gratis?ſine merito
tuo:ſine labore tuo. Nēpe di/
xit ⁊ facta ſunt.An idcirco mi
nus deuotus:minus obnoxi⁹:
minus grat⁹ es: ꝙ h̄ quidē ſic
ꝑ nihilo ſicut de nihilo fecit?
Peruerſi cordis eſt occaſiōes
igratitudinis veſtigare:nemo
id facit niſi qui gratis etiam
eſſet ingratus. Puto eni neu
trum tibi:propterea min⁹ vti
le ꝙ preſtanti minime diffici/
le fuit. Ceterum ex h̄ iam ter/
tium opus redemptionis at/

D tende. Non eſt velamen excu-
ſationis laboratu; prorſus in
ea. Gratis quoq; h preſtitū eſt
Sed gratis q̄ ad te pertinet:
nam q̄ ad illum plane nō gra-
tis. Saluus factus eſt pro ni-
hilo: non de nihilo tñ. Quid
ad hoc dormitat affectio? im
mo vo mortua eſt illa nō dor-
mit: que huic beneficio nō re-
ſpondet: que ſe totam non ef-
fundit in gratiarūactionem ⁊
vocem laudis. Nam ⁊ cetera
duo euidentiſſime tertium h
cōmendat: vt in eis quoq; ve-
ra fuiſſe dilectio comprobet:
nō propterea de facili preſtās
q̄ nollet aliter: ſed q̄ non ali
ter oporteret. Itaq; fecit te de
us tuus fecit tam multa pro-
pter te: fecit propter te ⁊ ſeip-
ſum. Uerbum caro factu; eſt:
⁊ habitauit i nobis. Quid ad-
huc reſtat? Factus eſt ipſe te-
cum caro vna: te quoq; ſecum
faciet ſpiritum vnum. Non re
cedant hec quattuor a corde
tuo: a memoria tua: non ab af
fectione. Hec cogita ſemper i
his iugiter delectare: his ve-
lut quidus ſtimulis vrgēs ſol-
licita animā tuam: his facibus
inflāmari curato: ad reamādū
eum qui tam multipliciter ſu-
um tibi erga te cōmēdat amo-
rem. Serua mandata creato-
ris tui: ſerua mandata benefa
ctoris tui: redemptoris tui: re
muneratoris tui.

¶ Quod quattuor modis re-
gnum dei habet. In dictis iu-
ſtum. Capitulum. xxxix.

R Egnum dei conceditur
promittitur: oſtēditur:
percipitur. Conceditur in pre
deſtinatione: p̄mittitur in vo
catione: oſtenditur in iuſtifica
tione: in glorificatione perci-
pitur. In predeſtinatione eſt
gratia: in vocatione potētia:
in iuſtificatione leticia: in ma-
gnificatione gloria eſt.

¶ De quattuor generibus ho
minum poſſidentiū regnu; ce
lorum: Capitulum. xl.

Q Uattuor ſūt genera ho
minum: regnum celoꝝ
poſſidentium. Alij violenter
rapiunt alij mercantur: alij fu
rantur. Alij compelluntur ad
illud. Rapiūt qui reliquerūt
omnia ⁊ ſequuntur dominu;
chriſtum. Sunt alij inferioris
gradus a quibus metunt ſpiri
tualia carnalia dum ſeminant
⁊ tales dicuntur mercatores.
Sunt alij qui nonnulla bona
occulte faciunt: ⁊ hi furari di-
cuntur: quia humanam laudē
vitantes ſolo diuino teſtimo-
nio contenti ſunt. Hi autē qui
compelluntur ſunt pauperes
neceſſarij: quos hic ignis pau
pertatis deo diſpenſante pro-
bat: ne in futuro ignis iudicij
damnabiliter puniat. De qui-
bus dicitur. Compelle eos in-
trare. Compelluntur enim va

-rijs neceſſitatibus ⁊ oppreſſionibus afflicti.

¶De quattuor ſpeciebus contemplationum. In libro de conſideratione. Capitulum.xlj.

A Quattuor ſunt contemplationis ſpecies. Prima ⁊ maxima contemplatio eſt admiratio maieſtatis. Hec requirit cor purgatū: vt a vitijs liberum atq; exoneratum peccatis facile ad ſuperna leuet. Interdum quoq; vel per aliquas morulas ſtupore ⁊ extaſi ſuſpenſum tenet admirantē. Secūda āt eſt neceſſaria huic. Eſt enim intuens iudicia dei: quo ſane pauido aſpectu dum vehementius concutit intuētem: fugat vitia: fundat virtutes: initiat ad ſapientiam: humilitatem ſeruat. B Tertia contemplatio occupatur: vel potius ociatur circa memoriam beneficiorum. Et ne dimittat ingratum: ſollicitat memorantem ad amorem benefactoris. Quarta que retro ſunt obliuiſcens in ſola requieſcit expectatione promiſſorum: que cum ſit meditatio eternitatis (ſiquidem que promittūtur eterna ſunt) longanimitatem alit: ⁊ perſeuerantie dat vigorē. Puto iam facile eſt quattuor noſtra hec quattuor illis vbis apoſtoli aſſignare. dum longitudinem comprehēdit meditatio promiſſorum: latitudinem recordatio beneficiorum: ſublimitatē contemplatio maieſtatis: profunduz inſpectatio iudiciorum.

¶De quattuor generib⁹ amoris. In ſermone de diligendo deo. Capitulum.xlij.

A Amor eſt affectio naturalis: q; ergo naturale eſt iuſtum quidem foret p̄mo oium nature deſeruire auctori. Sed quia carnales ſumus: ⁊ de carnis concupiſcentia naſcimur neceſſe eſt amor noſter a carne incipiat. Qui ſi recto ordine dirigitur quibuſdaz ſuis gradibus duce gratia proficiſcens ſpiritu tandem conſumabitur: quia non primus q; ſpirituale: ſed q; animale eſt: deinde q; ſpirituale. In p̄mis ergo diligit ſeipſum homo ꝓpter ſe: cūq; ſe videt per ſe nō poſſe ſubſiſtere: deum quaſi ſibi neceſſariuz incipit per fidē B inquirere ⁊ diligere. Facit ergo etiaz ſe diligi deus: qui ⁊ cetera bona facit: facit autez ſic. Qui naturam condidit ipſe ⁊ protegit. nam ⁊ ita condita fuit vt habeat iugiter neceſſarium proditorē quē habuit cōditorem: vt que nihil per ipm nō valuit eſſe: nec ſine ipſo valeat omnino ſubſiſtere. Quod ne ſane de ſe creatura ignoret ac proide ſibi q; abſit ſuperbe arroget beneficia creatoris: vult hominem idem cōditor alto ſaluberrimoq; cōſilio tri-

bulatione exerceri: vt cū3 de-
fecerit homo ⁊ ſubuenerit de
us: du3 homo liberatur a deo:
deus ab homine vt dignu3 eſt
C honoretur. Fit itaq3 ħ tali mo
do: vt homo animalis ⁊ carna
lis qui preter ſe neminem dili
gere nouerat: etiam deum vel
propter ſe amare icipiat. Qđ
in ipſo nimirum vt ſepe exper
tus eſt omnia poſſit: que tamē
poſſe proſit: ⁊ ſine ipſo poſſit
nihil. Diligit itaq3 in ſecundo
gradu deum: ſed propter ſe ad
huc non propter ipſu3. At vō
cum ipſum ceperit occaſione
proprie neceſſitatis colere ⁊
frequentare cogitādo: loquē-
do: legendo: orando: obedien
do: quadam huiuſmodi fami-
liaritate paulatim ſenſimq3 de
us innoteſcit: conſequenter ⁊
dulceſcit: ⁊ ſic guſtato q̄3 ſuauis
eſt dominus: tranſit ad tertiu3
gradū: vt diligat deum: non iā
propter ſe ſed propter ipſum.
Ita fit vt ad diligendum pure
deum: plus iam ipſius alliciat
guſtata ſuauitas: qua3 vrgeat
noſtra neceſſitas. Sane i hoc
D gradu quo iam propter ſeip3
deus diligitur: diu ſtatur: ⁊ ne
ſcio ſi a quoq3 hominum tan-
ta in hac vita perfectio appre
hēditur: vt ſe. ſ. homo diligat
tm̄ propter deum. Aſſerant ħ
ſiqui experti ſunt. Fateor im-
poſſibile mihi videt̄. Erit aūt
proculdubio cum introduct⁹
fuerit ſeruus bonus ⁊ fidelis
in gaudium domini ſui: ⁊ ine-
briatus ab vbertate dom⁹ dei:
quaſi enim ebrius miro quo-
dam modo oblitus ſui ⁊ a ſe
penitus velut deficiens totus
perget in deu3. ⁊ deinceps ad
herens ei vnus cū eo ſpiritus
erit. Quō ſtilla aque modica E
multo infuſa vino deficere a ſe
tota videtur. dum ſaporem vi
ni induit ⁊ colorem. ſic omnē
tunc in ſanctis humana3 affe-
ctionem quodā ineffabili mo
do neceſſe erit a ſeipſa liqſce-
re atq3 in dei penitus trāſfun-
di voluntatem. Alioquin quō
omnia in omnibus erit deus:
ſi in homine de hoīe quicq3 ſu
pererit? Manebit quide3 ſub
ſtantia ſ3 in alia forma alia glo
ria: alia potētia. Ex ħ iā quar-
tus ille amoris gradus perpe
tuo poſſidetur cum ſumme ſo
lus diligitur deus: q2 nec nos
ipſos iam niſi propter ipſu3 di
ligimus: vt ſic ipſe in premi-
um amantium ſe: in premium
eternum amantium eternu3.

¶ De longitudine latitudine
ſublimitate ⁊ ꝓfundo. In li.
de conſideratione. v. Ca. xliij.

Quid eſt deus? lōgitudo: A
latitudo: ſublimitas: ⁊
profundum. Viſus ſum protu
liſſe multa: ſed vnum eſt. Vo-
ces diuerſe: ſemite multe: ſed
vnum per eas ſignificat̄: vnus
queritur. Non diuiſiones ſub

ſtantie in quaternario iſto ex-
preſſe ſunt. Nō diuiſiones qua
les in corporibus intuemur.
Nō diſtinctio pſona: vel qua-
lem i trinitate adoramus. Nō
numerus proprietatū qualē
perſonis ipſis ineſſe fatemur:
⁊ ſi non aliud a perſonis. Alio
B quin h̄ ſingulum horū in deo
ꝙ quattuor ſimul h̄: quattu-
or ipſa ꝙ ſingulum eſt. Quid
igitur eſt deus? longitudo in-
quam. Quid ipſa eternitas: h̄
tam longa: vt non habeat ter
minū: non magis loci q̄ tem-
poris. Eſt ⁊ latitudo. Et ipſa
quid? Charitas. Quibus ⁊ iſta
terminis anguſtef in deo: qui
nihil odit eorū que fecit? De
niq; ſolem ſuum oriri facit ſu-
per bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſu-
p iuſtos ⁊ iniuſtos: ergo ⁊ ini-
micos includit ſinus ille: nec h̄
quoq; contentus euadit in in-
finitum: omnē non modo af-
fectionem ⁊ cognitionem ex-
cedit. Quid plus dicam. Eter
na eſt. Niſi ꝙ h̄ forſitan plus
eſt q̄ eternitas eſt. Uides tan
tam eſſe latitudinē: quantā ⁊
C lōgitudinē. Utinam ſic videas
non tantam eſſe ſed ipſam id
eſſe vnam ꝙ alteram: non mi-
nus vnam q̄ duas: non plus
duas q̄ vnā. Deus eternitas.
Deus charitas eſt. longitudo
ſine protenſione: latitudo ſine
diſtenſione. In vtroq; pariter
locales quidem excedit tem-
poraleſq; anguſtias: ſed liber-
tate vere: non enormitate ſub
ſtantie. Tali modo immenſus
eſt: quia omnia fecit imenſa: ⁊
q̄uis immenſus: tamen h̄ mo
dus ⁊ ipſius imenſitatis. Quid
item deus ſoblimitas ⁊ pfun-
dum. In altero ſuper omnia. D
In altero intra omnia: liquet
in deitate nuſq̄ claudicare eq̄
litatē ſtare eam vndiq; firmi-
ter conſtare immobiliter ſibi:
ſublime potentiam: profundū
ſapientiam eius conſidera: ex
quo ⁊ iſta reſpondet ſibi: dum
⁊ ſublimitas inattingibilis: ⁊
profunditas eque inſcrutabi-
lis cognoſcatur. O ſapientia
potens attingens vbiq; forti-
ter. O ſapientia ſapiens diſpo
nēs omnia ſuauiter. Res vna
effectus multiplex: operatio- A
neſq; diuerſe. Et illa vna res
eſt longitudo propter eterni-
tatem: latitudo propter chari
tatem: ſublimitas propter ma
ieſtatē: profunditas propter
ſapientiam.

¶ Explicit liber nonus. Inci
piunt capitula libri decimi.

De diuerſis generib⁹ pcti. j.
De malitia ⁊ luxuria ⁊ auari-
tia ⁊ diuerſis eius appen-
ditijs. ij.
De diuerſis vitijs lingue. iij.
De ſeptē impedimentis que
nos trahūt a mandatorum
obſeruatione. iiij.
De diuerſis obſtaculis q̄ nos

ſeparāt a volūtate dei. v.
De diuerſis impedimentis diuine gratie. vj.
Quod diuerſis modis inſultat ſpōſaȝ xpī diabolus. vij.
De multis modis excuſationū in peccatis. viij.
De diffinitionibus diuerſorū que in hoīe cōtinetur. ix.
De diuarſis in homine exiſtētibus inter que ſola voluntas meretur. x.
De diuerſis anime affectionibus ꝛ diuerſis ſm eas nominibus. xj.
De ſeptem miſericordijs domini. xij.
De fragmentis ſeptem miſericordiarum: xiij.
De ſex obſeruantijs ſeruoruȝ dei. xiiij.
De diuerſis diebus ſpiritualibus. xv.
De ſignis quibuſdaȝ que oſtēdunt hominem eſſe de numero electorum. xvj.
De diuerſis ſaporibus. xvij.
De diuerſis generibus ſpirituum. xviij.
De diuerſis operationib⁹ vocis diuine intus. xix.
De ſeptem donis ſpiritus ſancti cōtra ſeptē vitia. xx.
De diuerſis que cōueniūt operationi ꝛ ꝯtēplationi. xxj.
De diuerſis ſaporib⁹ dei. xxij.
De diuerſis modis qbus ſe hȝ filius ad patrem. xxiij.
Quod ſancti angeli: pater ꝛ filius ꝛ ſpiritus ſanctus deſiderant cōſumationē. xxiiij.
Quod aīe ſanctoꝝ deſiderant recipere corpora ſua. xxv.
De diuerſis impletionib⁹ aīe ꝛ corporis in futuro. xxvj.

Expliciunt capitula. Incipiunt diſtinctiones diuerſiloquiorum: libri decimi. De diuerſis generibus peccati. In ſententijs eodē ordine. Ca. j.

Primū peccatuȝ eſt factum in celo per ſupbiaȝ preuaricatoris Angeli. q in ſeipſo tumuit: ꝛ de ſorte beatorum ſpirituum eiectus: celoruȝ regnū amiſit. Secundum peccatum commiſſum eſt per inobedientiam mulieris in paradiſo. Ex peccato h̄ facta eſt caro rebellis ſpiritui: vt quoniam ſpiritus eius nō fuit ſubiectus creatori: nec caro ſit ſubiecta ſpiritui. Tertium peccatum fuit ꝙ ipſa mulier virum quoqȝ ſecū in culpa traxit. Debuit quidē illa peccatum ſuuȝ deflere: nec adhere peccatum peccato: ſed in h̄ ſe putauit habere conſolationem ſi virum faceret peccati ſui participem. Quodam modo enim naturale eſt vnūquemqȝ: ſiue in vitijs: ſiue in virtutibus aſſotiare ſibi con-

ſortem. Quartum peccatum commiſit Adaz qui conſenſit. Adaz.n.ſicut ait apoſtolus.nõ eſt ſeductus: mulier autem ſeducta in preuaricatione fuit. Illa per ignorantiam: iſte peccauit per infirmitatem. Peccauit ali⁹ nimis diligẽdo vxorem: non quia eius voluntatẽ fecit: ſed quia eam voluntati pretulit diuine. Juſtum qppe erat vt illi⁹ magis volũtatẽ faceret: cui plus debebat. Quis vero ambigat plus eum debere conditori quam vxori? Siquidẽ vxori erat aſtrictus tantum per amorẽ: deo autez p timorem ſimul ⁊ amorez. Plus ergo debuerũt valere duo vincula ad tenendũ eum erga dei preceptum quam vnum tantum gratia coniugit affectuz. Quintum eque peccatum cõmiſit qui propriam culpam retorſit in vxorem: primo quidẽ crudelis in ſe qui peccatum ſuum excuſauit: ſecundo in vxorem quem accuſauit. Et vtiqz ſatis ſumpta eſt digna de peccato vindicta: quando eam accuſauit: cuius amore peccauit. Sextum peccatũ fecit eua que cum increparetur a domino cur h feciſſet: reſpondit ei. Serpens decepit me ⁊ comedi. Sic declinauit ⁊ ipſa i verba malitie ad excuſationes in peccatis refundẽs cł̄am in ſerpẽtem quaſi immunis a crimine: cũ nihil obfuiſſet ſuggeſtio ſerpentis: ſi illa negaſſet aſſenſum proprie volũtatis. Et forte preceſſit in ea aliquis mot⁹ ſuperbie. Unde ſeduci meruit a ſerpente. Septimum peccatum factũ eſt extra paradiſuz: quando cayn conſurrexit aduerſum abel fratrem ſuuz ⁊ interfecit eum. Ex eo iam tempore inueteratum eſt vt mali inſurgant in bonos ⁊ opprimant eos.

¶De malitia: luxuria: auaritia: ⁊ diuerſis eius appẽditijs. Sup cãt. xli. ſer. Capitulũ. ij.

Magnus quidem princeps ſpiritalis: atqz inuiſibilis regis egypti profecto malitia eſt. Magnus luxuria. Magnus auaritia. Et hi quidem poſſident terminos ſuos ſub rege ſuo: ſicut ſui cuiqz aſſignati ſunt. Nã malitia in omni regione maleficiorum atqz facinoruz dominatur: luxuria omni immunditie ⁊ turpitudini carnis preeſt. Auaritia in partes rapine ⁊ fraudis ſortita eſt principatum. Habet malitia currum ſuum rotis quatuor conſiſtentem: ſeuitia: impatientia: audacia: ⁊ impudẽtia. Ualde eni velox eſt iſte currus ad effundendum ſanguinem: qui nec innocentia ſiſtit: nec patientia retardatur: nec timore frenatur: nec inhibet pudore. Trahitur autem duo

bus ad modũ pernicibus eqs ꝛ ad omnẽ perniciẽ paratiſſimis: terrena potentia ꝛ ſeculari pompa. Tunc nãq quadriga iſta neqtie currit valde velociter cum hinc quidem potentie effectus ſubeſt eius adimplendis malitioſis conatibus. Inde plauſus pompe arridet perpetratis ſceleribus: vt ſermo impleatur qui ſcriptus eſt. Quoniam laudatur peccatoꝛ in deſiderijs a.ſ. ꝛ.i.bene. Poꝛro pꝛeſidẽt duobus his equis aurige duo timoꝛ ꝛ liuoꝛ. Et timoꝛ quidem pompam: liuoꝛ vero potentiam agit. Is enim rapido fert diabolicarum amoꝛe pomparũ: cuius apud ſe coꝛ pꝛius intumuit. Nam qꝫ in ſe firmiter ſtat timoꝛe compꝛeſſũ: grauitate modeſtum: humilitate ſolidum: puritate ſanũ: aura huius vanitatis nequaq̃ leuiter rapietur. Item terrene iumentum potentie: nonne inuidia agi: ꝛ quaſi quibuſdã liuoꝛis vrgetur: hinc inde calcaribus: ſuſpitione vtiqꝫ decedenti: ꝛ metu ſubcumbenti? Aliud eſt enim qꝫ ſuſpectus eſt ſucceſſoꝛ ꝛ aliud ẽ qꝫ timet iuaſoꝛ. His itaqꝫ terrena potẽtia ſtimulis continue agitatur. Et currus quidẽ malitie ſic ſe habet. Luxurie vero currus q̃driga nihilominus voluitur vitioꝛũ ingluuie: videlicet ventris libidine coitus: mollitie veſtiũ: ocij ſopoꝛiſqꝫ reſolutione. Trahitur equis eque duobus pꝛoſperitate: vite ꝛ rerum abundantia: ꝛ his pſident due ignauie: toꝛpoꝛ ꝛ infida ſecuritas: quia ꝛ copia in ignauiam ſoluit: ꝛ ſm ſcripturam pꝛoſperitas ſtultoꝛum perdet illos: nõ ſane ob aliud: niſi quoniã male ſecuros reddat. Cum autem dixerint. Pax ꝛ ſecuritas: tũc ſubitaneus ſuperueniet interitus. Hi calcaria minime habẽt: neqꝫ flagella: vel aliud huiuſmodi: ſed pꝛo his vtunt conopeo ad faciendam vmbꝛã: ꝛ flabello ad excitandum ventum. Poꝛro conopeum diſſimulatio eſt vmbꝛam faciens ꝛ pꝛotegens ab eſtu curarum: pꝛopꝛiũ nãqꝫ eſt mollis ꝛ delicate anime etiam neceſſarias diſſimulare cauſas: ꝛ ne eſtuãtes ſollicitudines ſentiant ſub latibulo diſſimulationis abſcondi. Flabellũ vero effuſio eſt: ventũ adulationis appoꝛtans. Largi enim ſunt luxurioſi ementes auro ventũ de oꝛe adulatoꝛum: ꝛ de h ſatis. Iam vo auaritia rotis ꝛ ipſa quatuoꝛ vehitur vitioꝝ: que ſunt puſillanimitas: inhumanitas: contemptus dei: obliuio moꝛtis. Poꝛro iumenta trahẽtia tenacitas ꝛ rapacitas: ꝛ his vnus auriga ambobus pꝛeſidet habẽdi ardoꝛ. Sola ſiqui-

dem auaritia: quoniaꝫ condu cere plures non patitur vno contenta eſt ſeruitoꝛe. Ipſe vero iniuncti operis pꝛomptus admodũ atqꝫ infatigabilis exe cutoꝛ vrgendis ſane iumentis trahẽtibus plagis vtitur acer rimis libidine acqrendi ꝛ me tu amittendi. Sunt ꝛ alij pꝛin cipes regis egypti habentes ꝛ ipſi currus ſuos in expeditio ne domini ſui: ſicut ſuperbia que vnus de maioꝛib⁹ eſt pꝛin cipibus: ſicut inimica fidei im pietas magnum: ipſa tenẽs lo cum in domo ꝛ in regno pha raonis. Et multi adhuc alij in ferioꝛis oꝛdinis ſatrape ꝛ equi tes quoꝛum non eſt numerus in pharaonis exercitu. In iſto rum itaqꝫ pꝛincipum foꝛtitu dine curruuꝫ ſuoꝛum inuiſibi lis pharao vbiqꝫ diſcurrens in omnem familiam dominiꝰ: qui bus poteſt veribus moꝛe ty rannico debacchatur.

¶ De diuerſis vitijs lingue. In ſer. de apoſtolis. Cap. iij.

Ocilis ꝛ volatilis res ver bum hominis: nullius moꝛe: nullius ponderis: nulli us pꝛecij: nullius ſollicitudi nis aereꝫ verberat. vnde ꝛ ver bum dicitur: ꝛ ſicut folium ꝙ vento rapiꝰ effluit. Et eſt qui ꝯſideret? Quis numeret quã tas modicum lingue membꝛũ contrahat ſoꝛdes? Quaꝫ mul tiplex in labijs incircunciſis immunditia coagulatur: ꝙ ſit grauis iniquitas oꝛis incir cunſpecti? Eſt eniꝫ lingua diſ ſoluta in ſermonibus ocioſis. Eſt lingua ipudica. Eſt ꝛ ma gniloqua: quarum pꝛioꝛ laſci uie: ſequens arrogantie famu latur. Eſt etiaꝫ lingua doloſa ꝛ item lingua maledica: quaꝝ altera in falſiloquã ꝛ adulato riaꝫ ſubdiuiditur: altera vero nunc in facie contumelias ir rogat: nunc detrahit in occul to. Qđ ſi de omni ocioſo ver bo qđcunqꝫ locuti fuerint ho mines deo reddituri ſunt ra tionem in die iudicij: quanto diſtrictius de verbo mendacij ꝛ moꝛdaci ꝛ iniurioſo: ꝛ elato vel laſciuo: de adulatoꝛio ali⁹ detractoꝛio iudicabunꝰ? Quã vera ſentẽtia fratres. In mul tiloquio non fugendũ pecca tum. Ut enim pꝛeteream cete ra ocioſum eſt verbũ quod nul lam rationabilem cauſam ha bet: ꝙ rationem de eo redde re poterimus: ꝙ eſt pꝛeter ra tionem. Nemo veſtrũ fratres parui eſtimet tempus quod in verbis conſumiꝰ ocioſus: Uo lat ſiquidem verbum: volat tẽ pus irrediabile: ſi aduertit inſi piens quid amittat. Utinã ta men vel ſoluꝫ tẽpus vite amit teret in verbis: ſꝫ multi in his etiam vitam amittere cõpꝛo bantur: nec modo ipſi amitte re: ſed adimere quoqꝫ: ꝛ hꝰ fra

tribus ſuis. Et dicimus leuis
eſt ſermo. ⁊ reuera mollis ⁊ exi
gua caro lingua hominis: quis
ſapiens magnipēdit? leuis quī
dem res ſermo quia leuiter vo
lat ſed grauiter vulnerat: leui-
terq; tranſit ſed grauiter vrit:
leuiterq; penetrat animū ſed
non leuiter exit: profertur le-
uiter ſed non leuiter reuocat:
facile volat: atq; idō facile vio-
lat charitatem. Uilis quidem
res eſt muſca moriens: ſed ex-
terminat oleū ſuauitatis. Te
nerum membrum lingua atta
men vix teneri poteſt. Sba q-
dem infimum atq; exiguū: ſed
vſu magnum ⁊ validum inue-
nitur membrum. Modicū mē
brum eſt: ſed ni caueas magnū
malum. Tenuis eſt ⁊ lata aptiſ
ſimum vacuandis cordibus in
ſtrumentū niſi forte oēs tam
pfecti ſumus vt nunq̄ nobis
poſt longas confabulationes
inuenta ſit mens quodam-
modo vacua: meditatio minꝰ
deuota: ſicca magis affectio ⁊
holocauſtū orationis nō a deo
pingue ꝓpter verba ſiue que
diximus ſiue etiā que audiui-
mus verba tamen. Facile enī
lingua labitur: nec minus faci
le illabitur cordi: ita vt multis
inter loquendum minus pro-
fuerit ꝙ propriā cohibuerint
dum non cauerint alienā. Uti
lis frater eſt qui tibi loque. ſa-
piens eſt: religioſus ac timens
deum plus dico angelus eſt: ⁊
angelus lucis etiam ſic caue ti
bi ne audias vnde ledaris. Nec
perſonam tibi velim ſuſpectā
eſſe: ſed linguam preſertim in
ſermocinatione cōmuni. Bo-
na quidē columbe ſimplicitas:
ſed in hac parte ſerpentis quo
q; aſtutiā non omittas. Si cre
bris ſaltem experimētis ſolen
ter animaduertiſti q̄liter noce
ant verba non deſpicias ſi ſol
licitus fueris: quando quidē
neceſſe eſt collocutioni nō mo
do ori circunſpectionem: ſed
⁊ auri nihilominus adhibere
cautelam. Forte tamen nimiū
videmur in ſiggilatiōe verbo
rum. Sed mementote quonī
am lingua eſt qua contra vitia
lingue loque. vt in eo vel ma-
xime haberi debeat excuſata
ꝙ non ſibi parcat ⁊ aduerſus
propria queq; ſui ipſius peri-
cula muniat audientes. Uen-
tus eſt ſermo: ſed non ſemper
eſt ventus: vrens eſt magna ni
hilominus ſermonis vtilitas:
⁊ frequēter in lingua fructus
reperitur. Sane ꝓpterea ma-
iorem ei diligentiam ⁊ diligē-
tiorem cuſtodiā conuenit ex-
hiberi: ꝙ ſit iuxta ſcripturā:
mors ⁊ vita in manibꝰ lingue.
Alioqui ſi ſola ineſſet vita: nec
circūciſio q̄dē ei: ⁊ ſi ſola mors
etiam abſciſſio deberet. Nunc
vero ponenda nobis ori no-
ſtro cuſtodia ⁊ hoſtium circū-

ſtantie labijs: vt nec vitalē edificationē; clauſura dānet eterna nec letalis pernities libe ſortiatur greſſum. Utilis ſemper cuſtodia oris que tamē affabilitatis gratiam non excludat. Ergo vbiq; frenanda lingua preceps maxime autē; in conuiuio.

¶ De ſeptem impedimentis que nos retrahunt a mandatione. In ſmijs de. lxx. cap. iiij.

SEptem ſunt impedimēta quibus a mandato obediētia retrudimur: primū eſt impedimentum noſtrum ⁊ occupatio grauis: ipſa eſt neceſſitas huius miſeri corporis q dum modo ſomnum: modo cibum: modo veſtem: ceteraq; ſimilia querit haud dubiū qn frequenter ipedit nos ab exercitio ſpirituali. Secundo loco ipediūt vitia cordis: vt leuitas: ſuſpitio: impatientie: alius inuidie motus: laudem appetit⁹ ⁊ ſimilia que quotidie experimur in nobis. Tertium ⁊ quartum impedimentum accipe: pſperitatē huius ſeculi ⁊ aduerſitatem. Utroq; ergo caue a laqueo tentationis: ⁊ quere arma iuſtitie a dextris ⁊ a ſiniſtris Quintum impedimentū grauiſſimū ⁊ piculoſum ignorātia noſtra eſt. In multis enī omnino incertum habemus quid agere debeamus: ita vt quid oremus ſicut oportet neſciamus. Sextum impedimentum aduerſarius noſter qui tā q̄ leo rugiens circuit querēs quem deuoret. Atq; vtinā in ſex tribulationibus iſtis liberaremur: vt vel in ſeptima nō tangeret nos malum: nec apprehenderet nos periculū in falſis fratribus. Utinā; ſoli impugnarēt maligni ſpiritus cū ſuggeſtionibus ſuis ⁊ nihil nocerent hoīes pernicioſis exēplis: perſuaſionibus importunis: ſermonibus adulationis vel detractiōis: alijs atq; alijs mille modis.

¶ De diuerſis obſtaculis que nos ſeparant a voluntate diuina. In ſer. de ieiunio. cap. v.

HEu quot obſtacula ſeparant: quot prohibēt impedimenta ne volūtas noſtra diuine valeat coherere. Obicit ſeſe malitia medicia: obicit infirmitas: obicit concupiſcētia ⁊ ignorantia noſtra. Ineſt enim nobis a natura magis autem ab exterminatione nature: affectio quedam peſſima ⁊ libido nocendi: vt inextinguibilis inueniatur in miſeris animabus noſtris malitie delectio Quid vero longius a voluntate diuina? plane chaos magnum inter nos firmatum eſt in hac parte cū ſemper eu; delectet pſtare beneficia ⁊ ingratis nobis contra ſuggerat affectio crudeliſſima ⁊ inno

xijs velle nocere: hinc omnino radix amaritudinis germinat: hinc inuidie: hinc detractiones: hinc diſſentiões pullulant: hinc ſilueſcunt inimicitie. Ipſa quoq3 corruptibilis huius iſirmitate corporis premimur: nobis ſiquidem q molleſtum eſt ſentimus: nõ poteſt non diſplicere: z frequẽter in his voluntas noſtra a diuina diſſidet volũtate. Nec ſola impedit afflictio corporis impedit z concupiſcentia: qua multiplicibus z inexplicabilibus diſtrahimur deſiderijs. Quando autem poterit anfractuoſa z angelis plena volũtas ei vniri: que rectiſſime eſt z in omnibus indiſtorta? Heu me domine deus: quia vndiq3 mihi bella: vndiq3 tela volant: vndiq3 tentamẽta. Undiq3 pericula: vndiq3 impedimenta. Quacũq3 me vertam nulla ſecuritas: z que mulcent z que moleſtãt timeo eſuriẽs: z refectio: z ſomnus z vigilie z labor z requies militant contra me. Non minus ſuſpectus eſt mihi iocus q̃3 ira. Multos ſiquidem iocãdo ſcãdalizaui. Nec minus vereor proſpera q̃3 aduerſa: proſpera nãq3 ſuauitate ſua incautum decipiunt: aduerſa vero que aliud amaritudinis habẽt velut potio amara me ſuſpectum z timidum faciunt. Magis timeo malum quod facio in abſcondito q̃3 q in aperto. Malum nãq3 q nemo videt nullus reprehendit: z vbi nõ timetur reprehenſor: ſecure accedit tentatio: facilius perpetratur iniquitas. Ignorantia z ipſa nobis plurimum obeſt. Quo enim pacto voluntatem preuiam ſequar: vbi ignoro eam? Cognoſco autem tantum ex parte: z necdum ſicut cognitus ſu3. Propterea querenda nobis ſunt cum omni deſiderio incrementa prudentie vt magis ac magis notam faciat nobis deus voluntate3 ſuam: z ſciamus quid acceptũ ſit ei omni tempore.

¶ De diuerſis impedimentis3 diuine gratie. In fer. de annũciatione. Capitulum. vj.

Primo cor hominis quẽ adhuc peccare delectat: nec miſeram conſuetudinem propoſito vtiliore mutauit: z ne ſit gratie capax proprijs vitijs impeditur. Secundo quoq3 vbi iam corrigere mores z priores nequitias de cetero non iterare proponit: ipſa tamen peccata preterita licet iam amputata quodammodo videantur: dum in eo manent gratiam non admittunt. Manent autem donec confeſſione lauentur: donec ſuccedentibus fructibus dignis penitẽtie de medio fiant. Siue tibi ſi forte vitijs z peccatis perni-

cioſioꝛ ſucceſſerit igratitudo.
Quid enim tam euidẽter gra
tie aduerſatur? Tepeſcimus ꝑ
ceſſu tempoꝛis a feruoꝛe con
uerſationis noſtre: paulatim
refrigeſcit charitas: abundat
iniquitas: vt conſumemur in
carne qui ſpiritu ceperamus.
Inde eſt vt minus iam facia
mus que a deo donata ſunt no
bis indeuoti pariter ⁊ igrati.
Timoꝛem domini derelinqui
mus: religioſaʒ amittimus ſol
licitudinem: verboſi: ocioſi: fa
ceti: etiam detractoꝛes ⁊ mur
muratoꝛes: vacãtes nugis: ma
gis fugitantes laboꝛis ⁊ diſci
pline: quotiens id ſine nota li
cet: quaſi vero confeſtim ſint
ſine noxa. Quid ergo tãtis re
pulſam obſtaculis gratiam no
bis deeſſe miramur? Jam ve
ro ſiquis deuotus: ſiquis ſol
licitus: ſiquis ſpiritu feruens
caueat ſibi: ne ſuis fidat meri
tis: ne ſuis operibus innitatur.
Alioquin ne huiuſmodi qui
dem animuʒ intrat gratia. Ni
mirum plenus eſt: nec in eo iã
inuenit gratia locuʒ ſibi. Nos
ergo fratres ſi gratiam cupi
mus inuenire: ſic de cetero ab
ſtineamus a vitijs: vt de pꝛete
ritis quoqꝫ peccatis digne pe
niteamus. Nihilominus quo
qꝫ ſolliciti ſimus ⁊ deuotos nos
deo ⁊ vere humiles exhibere:
huiuſmodi nempe animas re
ſpicit ipſe gratanter chꝛiſtus
dominus noſter.

¶ Quod diuerſis modis inſul
tat in ſpõſam chꝛiſti diabolus.
In para. de ethy. Capl'm. vij.

Coluber toꝛtuoſus ſpõ
ſam chꝛiſti ſpoliare co
natur: ⁊ cuʒ in via non poſſit:
iuxta viam laqueos parat. Ibi
tentoꝛia ſua erigit: ⁊ h̃ quideʒ
trapezitas ſuos cuʒ multo au
ro ⁊ argento expeditos ſede
re facit. Illic autem vendito
res veſtium cuʒ multo ⁊ vario
apparatu diuerſoꝛum oꝛnamẽ
toꝛum. Alibi vendentes cibos
omnium generum collocat.
Alibi vendentium vina: ⁊ om
nium potionuʒ genera taber
nas diſpoſuit. Alibi triumpha
les arcus gloꝛiantiuʒ in pom
pa ſeculari erigit. Choꝛeas pu
ellarum: omnia incitamenta
libidinis oſtendit. Qui ſapiẽs
eſt cum ſponſa graditur: ſpon
ſe recta via gradiẽti adheret.
Fatui vecoꝛdes viam deſe
runt: ⁊ in tabernis diaboli io
cundantur: ⁊ ad ſponſam am
plius non redeunt. Et reuera
multi hodie viam deſerunt: ⁊
tabernis diaboli eſſe iocundã
tur. Nam quicunqꝫ argentum
diligit: auri ſpecie capitur: ⁊ h̃
chꝛiſto poſtponit in taberna
culis diaboli commoꝛatur. Si
militer qui veſte pꝛecioſa: qui
cibis lautioꝛibꝰ qui vino mel
lico: ⁊ alijs potationuʒ pꝛecio
ſarum generibus: qui in mulie

ribus: qui in iocis ⁊ ſeculi cau ſationibus delectatur: ⁊ h̄ chri ſto preponit in tentorio dia boli eſt. Quid ⁊ dicam de illi qui cum eccleſiam dei regere debeant: egredientes viam ea que in tētorio diaboli ſunt ad mirantes circunſpiciunt ⁊ cō cupiſcunt: ⁊ non habentes vn de concupita ſibi comparent ornaméta ſponſe diripiunt ⁊ in explēdis malis concupiſcē tijs ſuis turpiter conſumunt.

¶De multis modis excuſatio num in peccatis. In tractatu de gradib⁹ humilita. Ca. viij.

Multis modis fiunt ex cuſationes in peccatis. Aut enim dicit qui ſe excuſat non feci: alius feci quidem ſed bene feci: aut ſi male non mul tum malum: alius ſi multū ma le non mala intentione. Si au tem ⁊ illa: ſicut adā vel eua cō uincitur: aliena ſuaſione ſe ex cuſare nititur: licet vero gene ra h̄ excuſationū eatenus ma la iudicentur: quatenus ore ꝓ phetico verba malitie appellē tur: multo tamen eſt periculo ſior fallax ⁊ ſuperba confeſſio: q̄ȝ pertinax ⁊ obſtinata defen ſio. Nonnulli enim cū de aper tioribus arguuntur ſcientes ſi defenderent ꝙ ſibi non crede retur ſubtilius inueniūt argu mentum defenſionis verba re ſpondentes doloſe confeſſio nis. Eſt quippe vt ſcriptuȝ eſt qui nequiter humiliat ſe ⁊ in teriora eius plena ſunt dolo. Uultus demittit: corpus pro ſternit: aliquas ſibi lachrymas extorquent ſi poſſunt vocem ſuſpirijs verba gemitibus in terrūpunt. Nec ſoluȝ qui eiuſ modi eſt obiecta non accuſat ſed ipſe q̄doqȝ culpam exagge rat vt duȝ impoſſibile aliq̄d ali us incredibile culpe ſue ore ip ſius additum audis etiaȝ illud ꝙ ratū putabas diſcedere poſ ſis. Et ex eo ꝙ falſum non du bitas non confitetur: in dubi um veniat ꝙ quaſi certum te nebas. Dumqȝ affirmāt ⁊ cre di nolunt: confitendo culpam defendunt: ⁊ aperiēdo tegūt: quando ⁊ confeſſio laudabili ter ſonat in ore: ⁊ adhuc iniq̄ tas occulta in corde quatenus magis ex humilitate q̄ȝ ex ve ritate confiteri putet qui au dit. Maluit enim apud homi nes veritate periclitari q̄ȝ hu militate cum apud deum peri clitetur vtrumqȝ: aut ſi a deo culpa manifeſta ſit: ꝙ nulla pe nitus tegi verſutia poſſit: ni hilominus tamen vocem non cor penitentis aſſumunt: qua notam non culpam deleant: dum ignorantiam manifeſte tranſgreſſionis decore recum penſant publice confeſſionis.

¶De diffinitionibus diuerſo rum que in homine continen tur. In lib. de grā ⁊ libero ar,

Capitulum.ix.

In rebus materialibus nō eſt id vita ꝙ ſenſus: non ſenſus ꝙ appetitus: nec ille ꝙ ſenſus. Quod ex ſingulorum diffinitionibus clarius elucebit. Eſt enim in quolibet corpore vita internus ac naturalis motus vigens tantū intrinſecus. Sēſus vero vitalis in corpore motus vigilans ꝛ extrinſecus. Appetitus autē naturalis vis in animāte mouendis auide ſub tributa ſenſibus. Uerum conſenſus nutus eſt volūtatis ſpontaneus: vel certe habitus animi liber ſui. Porro voluntas eſt motus rationalis ꝛ ſenſui preſidens ꝛ appetitui. Habet ſane quocūqꝫ ſe voluerit rationē ſemper comitem ꝛ quodammodo pediſſequā nō ꝙ ſemper ex ratione: ſed ꝙ nunquā abſqꝫ ratione moueatur: ita vt multa faciat per ipſam contra ipſam: hoc eſt per eius quaſi miniſterium cōtra eius conſilium ſiue iudicium. Unde eſt illud. Sapientes ſunt vt faciant mala. Neqꝫ enī prudentia ſeu ſapientia ineſſe creature pōt vel in malo: niſi vtiqꝫ per rationem. Eſt vero ratio data voluntati vt inſtruat illam non deſtruat: deſtrueret autem: ſi neceſſitatem ei vllam īponeret quominus libere pro arbitrio ſeſe volueret ſiue in malum conſentiens appetitui: ſiue ad bonū gratiam ſequens: vt fiat ſpiritualis ſi inquā horum quidlibet prohibente ratione voluntas nō poſſet voluntas iam nō eſſet. Ubi quippe neceſſitas iam nō voluntas.

¶De diuerſis in homine exiſtentibus inter que ſola volūtas meretur. vbi. ſ. Capl'm.x.

In rationabili creatura ſolum miſerie ſiue beatitudinis capax eſt volūtas. Cetera ſiquidem que ſupra memorata ſunt: vita: ſenſus: vel appetitus: nec miſerum per ſe faciunt nec beatū. Alioquin ꝛ arbores ex vita ꝛ pecudes etiam ex reliquis duobus vel miſerie poſſent eſſe obnoxie vel ydonee beatitudini ꝙ omnino impoſſibile eſt communē itaqꝫ habentes vitam quidem cum arboribus: ſenſū vero ꝛ appetitum ꝛ eque vitam cum pecoribus: id ꝙ dicitur voluntas nos ab vtriſqꝫ diſcernit: cuius voluntatis conſenſus vtiqꝫ voluntarius beatos facit vel miſeros prout. ſ. iuſtitie iniuſtitieqꝫ cōſenſerit. Uniuerſa que hoīs ſunt: pter ſolā voluntatē ſui libera non ſunt. Uita: ſenſus: appetitus: memoria: ingeniū ꝛ ſiqua talia ſunt eo ipſo ſubiacent neceſſitati: quo non plane ſunt ſubiecta voluntati. Ipſa vero quia im-

poſſibile eſt de ſeipſa ſibi non
obedire: nemo quippe aut nõ
vult ꝙ vult alius vult ꝙ non
vult: etiam impoſſibile eſt ſua
priuari libertate. Poteſt qui-
dem mutari voluntas: ſed nõ
niſi in aliam voluntatem: vt
nunq̃ȝ amittat libertatem. Cũ
igitur voluntas nihil liberuȝ
habeat: niſi ſe merito non iu-
dicatur niſi ex ſe. Siquidẽ nec
tardum ingenium: nec labilis
memoria: nec inquietus appe
titus: nec ſenſus obtuſus: nec
vita languens reum per ſe ſta
tuerunt hominez: ſicut nec cõ-
traria innocentem: ⁊ hoc non
ob aliud: niſi quia hec preter
voluntatem poſſe peruenire
probantur. Quapropter volũ
tarium liberumqȝ conſenſum:
ex quo ⁊ omne ſui conſtat põ-
dere iudicium ob voluntatis
inamiſſibilem libertatez: ⁊ ra-
tionis q̄ ſecum ſemper ⁊ vbi-
qȝ portat indeclinabile iudici-
um: puto non incongrue id eſ
ſe ꝙ ſolet liberum arbitrium
appellari: vt liberum ad volũ
tatem: arbitrium referatur ad
rationem. Arbitrium quippe
iudicium eſt. Et merito liber-
tatem comitatur iudiciũ: quo
niam quidem ꝙ liberũ ſui eſt:
profecto vbi peccat: ibi ſe iu-
dicat. Et autem iudicium: q̄
iuſte profecto ſi peccat patiẽ
ꝙ nolit qui non peccat niſi ve
lit. Ceterum quod ſui liberum
eſſe non cognoſcitur: quo pa-
cto vel bonum vel malum ei
imputatur? Excuſat nẽpe ne-
ceſſitas vtrunqȝ. Porro vbi
neceſſitas eſt: libertas non eſt:
vbi libertas non eſt: nec meri
tum: ac per hoc nec iudicium.
Proinde quicquid hanc non
habet voluntarij ſenſus liber-
tatem proculdio ⁊ merito ca-
ret ⁊ iudicio.

¶ De diuerſis affectionibus
anime: ⁊ diuerſis nominibus
ſm eas. In ſententijs: vt diuer
ſis. Capitulum. xj.

DE diuerſis nominibus
deum nunc quidem pa-
tre: nunc magiſtrũ vocemus:
alius dominuȝ: non illius ſim
pliciſſime ⁊ omnino inuaria-
bilis noſtre diuerſitas vlla cau
ſa eſt: ſed affectionum noſtra-
rum multiplex variatio ſm di
uerſos pfectus anime vel de
fectus. Videtur eni quedã aĩe
ſub prefamilias agere: quedaȝ
ſub dño: quedaȝ ſub magiſtro:
q̃daȝ quoqȝ ſub patre: ⁊ nũnul
le ſub ſponſo: vt cum proficiẽ-
tibus proficere: cum immuta-
tis mutari videatur: ⁊ ipſe li-
cet idẽs ipſe ſit: ⁊ anni eius nõ
deficiant: primus ſtatus eſt: ꝙ
ſub deo ceperunt eſſe homi-
nes: qui tanq̃ȝ mercenarij ſub
patrefamilias viuunt: quoruȝ
ſecularis ⁊ mercenaria inten-
tio eſt. Hi ſunt quos in ſeculo
videmus alius nullo alius exi

guo deſiderio eternorũ velut ſub mercede ſeruire deo ⁊ ab eo terrena petere que deſiderant: iam vero ſecōdo ſtatu incipit eſſe ſub domino: qui tanq̃ ſeruus carcerez timet ⁊ metuit ne ſubiugetur penis. In quo ſane ſtatu cōuerſio eſt: exituſq; a ſeculo ⁊ introitus vite: huic gradui tertius admoduz proximus ⁊ quaſi permixtus eſt. eorum ſcilicet qui paruuli adhuc in chriſto lac concupiſcunt: tanq̃ ſub magiſtro ⁊ pedagogo viuentes: qui prouident dominum in conſpectu ſuo ſemper: nec iam ſeruiliter timēt ſupplicia ſed tanq̃ paruuli metuunt plagas virgarũ apprehendentes diſciplinam magiſtri: nequādo iraſcatur: ⁊ pereant de via iuſta: nec deuotionis gratia ſubtrahatur ⁊ moleſta eis omnia fiant: laborant tedio quodam ⁊ quaſi vapulant intus in aīa in amaritudine. ſ. cogitationū: hec eniz verba quibus caſtiget paruulos ſuos deus. In his itaq; primordijs ⁊ quaſi infantili etate ſic viciſſiz ſibi accidet timor domini ⁊ diſciplina magiſtri vt: nunc in iſto: nūc in ſtatu illo ſeſe inueniat quiſquis ſollicitus fuerit diligēter hec obſeruare. Status filij iam robuſte etatis eſt: qui ſub patre viuit: nec lacte iam potatur: ſed veſcitur ſolido cibo; oblituſ ſane que retro ſunt in quibus ſeruiles oculus in amaritudine morabitur: ſed ne ipſa quidem pſentia conſiderans nec paruas paruulorum conſolationes captans: magis autem extendens ſe in anteriora ad palmam ſuperne vocationis: ⁊ introitum future beatitudinis expectans beatam ſpem ⁊ aduentuz glorie magni dei. Euacuauit enim que erant paruuli: ⁊ quia iam profecit in viruz perfectum: in his que patris ſunt oportet eum eſſe: ſuſpirare ad hereditatez: ſedulaq; circa eam meditatione verſari. Nunquid enim mercennariũ eum quis eſtimet: qui paterne inhabitat hereditati? eamq; toto affectu expetit ⁊ expectat? Inuenitur tamen alter gradus ſublimior ⁊ affectus dignior iſto: cum penitus caſtificato corde nihil aliud deſiderat aīa nihil aliud a deo querit q̃z ipſum deum. Crebro ſiquidem didicit experimento quoniaz bonus dominus ſperantibus in ſe: anime querenti ſe. Neq; enim ſuum aliquid non felicitatē: non gloriaz: nō aliud quicq̃z ſui ipſius priuato amore deſiderat anīa que eiuſmodi eſt: ſed tota pergit in deum. Unicuiq; ei ac perfectum deſiderium eſt: vt introducat eam rex in cubiculum ſuum: vt ipſi adhereat: ipſo fruaſ. Un

de ⁊ fugit reuelata facie quo-
ad poteſt celeſtis ſponſi glori-
am ſpeculando in eandē ima-
ginem tranſformatur de clari
tate in claritatem tanq̄ a do-
mini ſpiritu.

¶ De ſeptē miſericordijs do
mini. In ſententia. miſericor-
dias domini. Capitulum .xij.

De multitudine miſera-
tionū domini breuiter
aliquas proponere velim. Se
ptem ergo in me video miſeri
cordias domini. Prima eſt q̄
me multis peccatis adhuc in
ſeculo poſitū cuſtodiuit. Pri
ma inq̄ nō inter omnes quas
mihi impendit: ſed prima in-
ter has ſeptē. Quis enim nō
videat q̄ ſicut in multa cecidi
ſic ⁊ in alia poteram cecidiſſe
peccata: niſi omnipotētis pie
tas cōſeruaſſet? Fateor ⁊ fate-
bor niſi q̄ dominus adiuuit
me: paulominus cecidiſſet in
omne peccatum anima mea.
Et hec quanta dignatio pieta
tis q̄ ingratum ⁊ paruipen-
dentem ſic gratia cōſeruabat:
q̄ in multis contrarium ⁊ cō
temnentem nihilominus ab
alijs benigniſſime protegebat?
At ſecūda miſeratio tua ſuper
me domine quonam poterit
explicari ſermōe: q̄ benigna:
q̄ liberalis: q̄ gratuita fuerit?
Ego peccabam ⁊ tu diſſimula
bas: non continebam a ſcele-
ribus: ⁊ tu a verberib⁹ abſtine
bas: prolongabam ego multo
tempore iniquitatem meam:
⁊ tu domine pietatem tuam.
Sed quid p̄deſſet expectatio:
niſi ſequeretur penitudo? cu-
mulus damnationis eſſet. Ter
tia proinde miſeratio fuit q̄
viſitauit cor meum ⁊ immuta-
uit: vt amara fierent que male
dulcia prius erant: ⁊ qui leta-
bar cum male facerem: ⁊ exul-
tabam in rebus peſſimis. inci-
perem denuo recogitare ei an
nos meos in amaritudine ani
me mee. Et nunc domine cō-
mouiſti terram cordis mei ⁊ cō
turbaſti eam ſana cōtritione
eius quia commota eſt. Mul-
ti enim penitentia ducti ſunt
ſed infructuoſa: quoniam pe-
nitentia eorū reprobata eſt:
ſicut ⁊ prior culpa. Itaq̄ ⁊ hec
miſeratio quarta fuit: q̄ peni
tentem miſericorditer ſuſcepi
ſti. Sequit̄ miſericordia quin
ta per q̄ mihi continendi de-
inceps ⁊ emendatius viuendi
preſtitiſti virtutem: ne recidu-
um paterer: ⁊ eſſet nouiſſim⁹
error peior priore. Omnino
enim manifeſte tue eſt domi-
ne deus ⁊ non humane virtu-
tis ſuſceptum ſemel peccati iu
gum a ceruicib⁹ excutere: quo
niam omnis qui facit pecca-
tum ſeruus eſt peccati: nec eſt
liberari niſi in manu forti. Iā
vero poſtq̄ in his quinq̄ mi-
ſerationibus a malo liberaue-

ris:in duabus alijs bona largiris. Hic vero ſunt: gratia promerẽdi: qua videlicet munus bone cõuerſationis indulges: & ſpes obtinẽdi: qua donas homini indigno & peccatori de tua totiens experta bonitate vſq3 ad celeſtia ſperanda preſumere.

¶ De fragmentis ſeptem miſericordiarum. Jn ſer. de fragmentis. ſeptez miſericordiaȝ. Capitulum. xiij.

PRimus panis conſeruatio gratie fuit: qua licet me indignum a multis peccatis cuſtodiuit. Huius igit̃ tria teneo fragmenta. Tribus ſiquidẽ modis a peccato me memini obſeruatũ: occaſione ſubtractionis: reſiſtendi data virtute: affectionis ſanitate. Secundus quoq3 panis expectatio fuit: qua tardabat vltionẽ quia indulgentiaȝ cogitabat: & huius ergo panis tria fragmenta accipite. Cogitantes longanimitatem q̃ exhibuit: electionem predeſtinationis: ſue q̃ impleri voluit: & charitatem nimiaȝ qua nos dilexit: propter h̃ eniȝ auertit oculos ſuos a peccatis meis: quaſi nolens aduertere quantuȝ delinquerem: vt commendaret patientiam ſuam: impleret electionem ſuam: vt confirmaret charitateȝ ſuã. De tertio quoq3 pane eius, ſcilȝ miſericordie qua conuertit nos ad penitẽtiam tria fragmenta accipite: tunc enim vt bene memini excuſſit cor meum: excitãs illud vt aduerteret ſuorum vulnera peccatorum: & vulnerum ſentiret dolorem. Etiaȝ & contriuit deducens ad portas inferi & preparata iniquis ſupplicia monſtrãs. Et vt nihil iam noxie delectationis remaneret meliorem mihi conſolationeȝ inſpirans ſpecie indulgentie dedit. Jn his tribus ego conuerſus ſum. Jaȝ vero quartus panis. ipſa eſt indulgentia: diligentur colligite fragmenta ne pereant: ſunt eniȝ ſalubria valde: & dulcia ſuper mel & fauum. Sic enim ex toto indulxit: & tam liberaliter omnem donauit iniuriam vt iam non damnet vlciſcendo: nec cõfundat improperãdo: nec minus diligat imputando. Sunt enĩ aliqui ſic donantes iniuriam: vt non vlciſcantur: ſepius tamen improperãt. Sunt & alij qui licet ſileant: manet tamen alta mente repoſtum: & rancorem tenent in animo: quaruȝ neutra vtiq3 plena indulgentia eſt: longe ab his omnibus benigniſſima eſt diuinitatis natura: liberaliter agit: ignoſcit plenarie: ita vt propter fiduciam peccatorum ſed penitentium: vbi habundauit delictum ſoleat & gratia ſupera-

bundare. Continentia ipſa panis eſt quintus: in qua tria nihilominus iuenio. Scio quot habet oppugnatores: ⁊ tante illam neceſſe ſit eſſe virtutis: vt poſſit reſiſtere talibus. Primus ſiquidem hoſtis continētie noſtre caro eſt aduerſus ſpiritum concupiſcens: q̄ꝫ domeſticus hoſtis: q̄ꝫ periculoſa lucta: q̄ꝫ inteſtinum bellum: hoſtem hunc crudeliſſimum nec fugere poſſumus o anima: nec fugare: circunferre illum neceſſe eſt: quoniaꝫ alligatus eſt nobis. Nam q̄ periculoſius ⁊ miſerabilius hoſtem noſtrū ipſi cogimur ſuſtentare: perimere euꝫ non licet. Verumtamen non eſt hic ſolus mihi aduerſarius. Aliuꝫ adhuc habeo qui circuncingit ⁊ obſidet me vndiq̄: hoſtis iſte preſens ſeculum neq̄ꝫ. Sufficere nimis poterant iſti duo ſed heu me. Ecce enim video ventuꝫ validum venientem ab aquilone a quo panditur omne maluꝫ. Ecce enim malleus vniuerſe terre. Ecce ſerpens callidior ceteris animātibus. Ecce inimicus ille quē nec videre poſſum: quanto minus cauere? Eſt enim colluctatio ſeruare volentibus continentiam aduerſus principes ⁊ poteſtates: aduerſus mundi rectores tenebrarum harum. Et quis eſt qui iacula eoruꝫ igne poſſit extinguere? Nunc quidem aperte ⁊ violenter: nunc occulte ⁊ fraudulenter: ſemper autē malitioſe ⁊ crudeliter impugnāt ⁊ perſequūtur nos. Et ad hec toleranda ne dicam ſuperanda quis ydoneus? Omnino in domino facimus hanc virtutem. Iaꝫ vero ſexti panis fragmenta accipite. Eſt autem panis ipſe gratia promerēdi bona ſcilicet vite eterne: q̄ꝫ gratiam in tribus maxime conſtare arbitror. In odio preteritorum malorum ⁊ cōtemptu bonorum preſentium: ⁊ deſiderio futuroruꝫ. Septimus quoq̄ꝫ panis eſt ſpes obtinendi: cuius nihilominus teneo fragmēta tria. Tria inq̄ꝫ ſunt que ſic roborant ⁊ confirmant cor meuꝫ: vt nulla me penuria meritorum: nulla conſideratio ꝓprie humilitatis: nulla extimatio celeſtis beatitudinis ab altitudine ſpei deicere poſſit in ea firmiter radicatuꝫ. Tria cōſidero in quibus tota ſpes cōſiſtit: charitatem adoptionis: veritatem promiſſionis: poteſtatem redditionis. Scio cui credidi ⁊ certus ſum quia charitate nimia adoptauit me: q̄r verax in promiſſione: quia potens in exhibitione: licet eniꝫ ei facere quod voluerit.

¶ De ſeptem obſeruantijs ſeruorum dei. In ſentētia. Erāt ibi. Capitulum. xiiij.

SEx ſunt obſeruātie ſeruorum dei propoſito: in quibus purificari debent: ſunt autem iſte. Silentium. Pſalmodia. vigilie. ieiuniū. Opus manuum. Carnis mundicia. In obſeruantia ſilentij purificamur a peccatis: que verboſitate contraximus: cuius vitij ſunt octo ſpecies. Eſt enim verbum ſtultum: vanum: mendax: ocioſum: doloſū: maledicum: impudicum: excuſatoriū. Que nimirū peſtis de loquacitate naſcitur: ꝛ per cenſurā ſilentij: alius euertitur funditus: alius certe ne multum noceat reprimitur. In pſalmodia fit duplex confeſſio vbi ꝛ peccator de culpis compungitur: ꝛ deo laudes ſup iudicia iuſtitie ſue dicuntur. In hac ergo obſeruātia quiſq; qui recte cōfitetur purificatur ab immundo ſpiritu blaſſemie: cui ante conuerſionem ſubiacebat. Dū enim ſeipſum laudaret deū accuſaret. qd aliud q̄ȝ blaſſemus erat? Iā vero conuerſus ꝛ cōfeſſus canticiſq; diuinis inſtructus correcta via corrigit ꝛ verba: ſeq; ipſum accuſans mala ſua ſibi reputat: deum autem laudans: bonum ꝙ in ſe videt nō ſibi ſed illi applicat: ꝛ hoc totum agi in pſalmodia. Per pſalmodiam accipe quicquid deo agitur cum mentis melodia ſiue ſint pſalmi: ſiue hymni: ſiue etiam quecūq; cantica. Tertiam obſeruantiam poſui ſuperius vigilias. Vigilias has ſemp debet comitari orationum inſtantia. Tales vigilie abluunt nos a ſordibus q̄s commiſimus per ſomnolentiam reſoluti dū obliuione quadam a via ſalutis intepuimus ac torpuimus. Quarta obſeruantia eſt ieiunij: de quo quis dubitet an ꝛ ipſum purificet? Vera eſt illa ſententia: contrarijs curantur contraria. Si ergo peccauimus per gulā ꝛ ingluuiē: quid reſtat niſi vt per abſtinentiā reparemus? Nec ſolum huius vitij fit per ieiuniū purificatio: inſuper ꝛ virtus ad expellendos demones comparatur. Per segnitiem quoq; ꝛ ocioſitatē que inimica eſt anime: multas contraximus ſordes contra dei ſententiā in ſudore vultus alieni nō noſtro pane veſcentes. Propter h̄ ſequitur quinta obſeruantia que dicitur opus manuum: vt ſordes ille in labore manuum diluantur. Reſtat vltima carnis mundicia in hac fit purgatio ab illa quīq; partita corporis illecebra Viſus: auditus: guſtus: odorat⁹: ꝛ tactus. Et cetera quidem predicta: id eſt Silentiū: pſalmodia: vigilie. Ieiunium: opus manuum exerceri ſine iſta poſſunt: ſed ſi lumbi precincti non ſunt. i.

ſi deſit carnis munditia: lucerne ardentes quid proderunt? Hinc ergo colligendū eſt quā ti ſit neceſſaria huius ſexte obſeruantie purgatio: que ſola omnibus ſupradictis equipollentez obtinet vim ſalutis. Et notandum ꝙ in his omnibus obſeruātijs quattuor primas debemus nobis quintam proximo: ſextam deo. Nam ſilentium: pſalmodiam: vigilias: ieiuniū: debet quiſꝗ exercere propter ſeipſum ħ eſt propter ſuā diſciplinam. Opus manuum ħ eſt propter proximuz: vt habeat vnde tribuat neceſſitatē patiēti. Carnis munditiā propter deum vt illi placeat ⁊ eiꝰ voluntatem faciat.

¶ De diuerſis diebꝰ ſpūalibꝰ. In ſentētijs: de circūci. Ca. xv.

Naſcitur homo quando ſol iuſtitie ortus in animo peccatorum illuminat tenebras. Horrendumq; iudiciū dei internis obtutibus offert: addens ad terroris vinculum breuem dierum numerum: ⁊ finem incertum: ħ plane veſpera eſt: ad quam demorabiť fletus ⁊ neceſſe addi matutinum letitiam: vt auditam faciat nobis miſericordiā ſuam: ſic eniz ſit veſpere ⁊ mane dies vnus. Eſt autem dies iſta iuſtitie reddens vnicuiꝗ ꝙ ſuum eſt: nobis miſeriam deo miſericordiam. In hac die puer naſcitur: quādo ex his que diximus ad amorem penitentie ⁊ odium peccati animus excitať. Sed procedat iaz neceſſe eſt prudētie radius Oſtendat quantas ⁊ ꝗ̄ importunas opportunitates ⁊ occaſiones peccati offerat mundus ⁊ ingerat. Quam debilis ſit ad illas humanus animus: maxime qui in peccati conſuetudine ſit nutritus. In hac ergo die prudentie eligat de preſenti ſeculo neꝗ̄ fugere. Sed nondum ſufficit ħ forte enim vult eligere ſolitudinē non ſatis attendens propriam infirmitatem ⁊ periculoſam diaboli luctā. Quid eſt perículoſius: ꝗ̄ ſolū luctari cōtra antiqui hoſtis verſutias a quo videatur: ⁊ quem videre non poſſit. Itaꝗ iam neceſſarium habet fortitudinis diez: vt nouerit cuſtodiēdas ad dominum fortitudinem ⁊ in aciem multorum pariter pugnātium eſſe querendam: vbi tot ſunt auxiliarij: quot ſocij. Congregatio enim pro fortitudine ſua terribilis eſt vt caſtroꝝ acies ordinata. Veh autem ſoli: quia ſi ceciderit: non habet ſubleuantez. Quod ſi cuiꝗ̄ ex antiquis patribus gratiā hāc conceſſam audiuimus non expedit temere ſe cōmittere huic periculo: nec oportet tēptare deum Verum cum eligit eſſe in congregatione multorū

nunquid elegit eſſe magiſtrū: qui nondū diſcipulus fuit: ⁊ do cere ꝙ nunꝗ̄ didicit? Et quo modo alius in ſe alius in alijs motus irrationabiles poterit tēperare? Illuceſcat ergo dies temperātie vt querat quomodo temperari ⁊ refrenari poſſint incontinentes motus voluptatis: beſtiales motus curioſitatis: ceruicoſi motus elationis ſue. Eligat abiectus eſſe in domo dei ſui: ⁊ ſubiectus eſſe magiſtro: ſub quo frangatur eius voluntas: ⁊ obedientie freno cōcupiſcentia reprimatur. Sed iam tibi in ipſa obediētie via aliqua fortaſſis dura ⁊ aſpera occurrere poſſunt vt accipias interdum precepta nonnulla que licet ſalubria ſint: minus tamen ſuauia videantur: neceſſe eſt ergo vt illuceſcat dies patientie: per quam omnia dura ⁊ aſpera tacita amplectaris conſcientia. Porro iam in hoc loco cauendum tibi arbitror a ſuperbia. Magnuʒ eſt enim omnino ſic vicere ſemetipſuʒ. Neceſſe eſt ergo vt illuminet cor tuum radius humilitatis: ⁊ declaret quid a te ſit: quid a deo: vnde non altum ſapias: quoniā deus ſuperbis reſiſtit: humilibus dat gratiam. Iaʒ vero cum in his diutius fueris exercitatus roga dari tibi lumen deuotionis diem ſereniſſimam ⁊ ſabbatum mentis: in quo tanꝗ̄ emeritus miles in laboribus vniuerſis viuas abſqꝫ labore: vt ꝙ prius amaritudine ⁊ coactione tui ſpiritus faciebas: de cetero iam cum ſumma dulcedine peragas ⁊ delectatione. Uerum ad hanc quidē perfectionem pauci ni fallor perueniunt. Multi enim tota vita ſua adhuc ꝯtendunt: ⁊ nunꝗ̄ pertendunt. Quibus tamē ſi pie ⁊ perſeueranter conati ſunt: ſtatiʒ vt de corpore exeūt redditur ꝙ in vita hac diſpenſatore eſt negatum. Illis vero qui ad hāc deuotionis gratiam perueniunt: vnum videtur reſtare periculum ⁊ omnino timendum eis a demonio meridiano. Ipſe enim Sathanas transfigurat ſe in angeluʒ lucis: h̄ ergo timendum eſt eis qui tanta delectatione omnia facit: ne duʒ ſequit̄ affectionē: corpus deſtruat per immoderatam exercitationem: ac deinde neceſſe habeat nō ſine magno exercitij ſpiritualis detrimento circa debilitati corporis curam occupari. Ergo ne h̄ incurrat qui curat illuminari neceſſe eſt lumine diſcretionis que eſt mater virtutum: ⁊ conſeruatio perfectionis: hec nimiruʒ docet. Nequid nimis atqꝫ hec eſt octaua dies in qua circūciditur puer: quia diſcretio vere circūcidit: vt nō plus

nec minus fiat.

¶ De ſignis quibuſdam que oſtendunt eſſe homines de numero electorum. In ſermo. de lxx. Capitulum xvj.

Quis poteſt dicere. Ego de electis ſum. Ego de predeſtinatis ad vitã: ego de numero filiorum: reclamante nimirum ſcriptura. Neſcit homo ſi ſit dign⁹ amore an odio? Certitudinem non habemus: ſed ſpei fiducia cõſolatur nos: ne dubitationis huius anxietate penitus cruciemur. Propter hoc data ſunt ſigna quedã ꝛ inditia manifeſta ſalutis: vt indubitabile ſit eũ eſſe de numero electorum: in quo ea ſigna permanſerint: propter hoc inq̃ quoq; pſciuit deus ꝛ predeſtinauit cõformes fieri imagini filij ſui: vt quibus certitudinem negat: eam ſollicitudinis vel fiduciã preſtet gratia conſolationis. Itaq; qui ſtat videat ne cadat: ꝛ in ea forma que ſalutis inditiũ eſt: ꝛ argumentum predeſtinationis perſeueret atq; proficiat. Porro inter ea que fiduciam preſtant ꝛ materiam ſpei vnum id maximũ eſt verbũ domini. Qui eſt ex deo: verba dei audit. Nõ nullos enim ſic interdum audientes inuenies: ac ſi nihil ad eos pertineant que dicuntur non intrare cor ſuum: non diſcutere mores ſuos: non cogitare: ne forte q̄ audiunt dictũ propter eos ſit. Magis autẽ ſi forte ſermo dei viuus ꝛ efficax: qui ſuo ꝛ non eius qui loquitur arbitrio fertur vbicunq; voluerit: ſe nonnunq̃ manifeſte aduerſus vitia illa proceſſerit quibus ſeſe illi ſentiũt obligatos diſſimulant ꝛ auertunt oculos cordis alius qualibet ad inuẽtione palliant vitia ꝛ ſedunt miſeri ſemetipſos. In his ergo ſalutis ſigna non video: magis autẽ vereor ne forte propter non audiũt verbũ dei: quia non ſunt ipſi ex deo. Eſt ꝛ aliud teſtimonium q̄ in terra datur ad diſcutiendos vtiq; qui in ea exules ſunt ab indigenis: hoc eſt celi ciues a ciuibus babilonis. Quando enĩ ſine teſtimonio electos ſuos deſeruit de⁹. Aut certe quenã eis eſſe poterat conſolatio inter ſpem ꝛ metum ſollicitudine anxia fluctuantibus: ſi nullum omnino electionis ſue habere teſtimonium merentur? Fidelis ſermo: ꝛ omni acceptione proinde dignus: quo ſalutis teſtimonia commendãtur. Tres ſunt inquit qui teſtimonium dant in terra: ſpiritus: aqua: ꝛ ſanguis. In primo homine peccauimus omnes: in ipſo etiam cecidimus vniuerſi. Cecidimus ſane in carcerẽ luto pariter ꝛ lapidibus plenũ. Exinde iacebamus capti

ut:iuquinati conquaſſati: do/
nec venit deſideratus gentiū:
qui nos redimeret: ablueret:
lauaret:⁊ adiuuaret. Hic ē eni
qui ſanguinem proprium de/
dit in redemptionem: aquam
ſimul ꝑduxit de latere ſuo in
ablutioneꝫ. Emiſit deinde de
excelſo ſpiritum ſuum qui ad/
iuuaret infirmitatem noſtraꝫ:
Quis eſt autem qui teſtimoni
um habeat effuſi ſanguinis chri
ſti:niſi qui continet ſe a pecca/
tis? Seruus enim peccati eſt
qui peccatum facit: vt ſi dein/
ceps continere poterit ⁊ iugū
abicere miſere ſeruitutis: cer/
tiſſimum ſit teſtimoniuꝫ redē/
tionis:quam operatur ſine du
bio ſanguis chriſti. Uerum nō
ſufficit peccatori cōtinentia:
ſi nō aſſit eniꝫ penitentia. Ha/
bet ergo ⁊ ab aqua teſtimoni/
um qui laborat in gemitu ſuo
lauans per ſingulas noctes le
ctum ſuum. Sane nouū ſuper
ueniſſe ſpiritum certiſſima no
ua conuerſatio teſtatur. Jam
vero breuiter repetam a ſan/
guine:⁊ aqua ⁊ ſpiritu habere
eſt teſtimonium ſi contines a
peccatis:ſi dignos agis fructꝰ
penitentie:ſi facis opera vite.

¶De diuerſis ſaporibus ſup
cant.ſer.l. Capitulum.xvij.

E St ſapientia per quam
vtiqꝫ res ſapiunt queqꝫ
prout ſunt:vt vbi gratia: que
pluris natura habet: pluris
quoqꝫ ipſa affectio ſentiat:mi
nora minus:minima minime.
Tu ergo ſi diligas dominum
deū tuum toto corde:tota ani
ma:tota virtute tua:⁊ ipſo di/
uino amore accepto in pleni/
tudine ſpiritu totus igneſcas
ſapit tibi ꝑfecto deus ⁊ ſi non
digne omnino prout deus eſt:
ꝙ vtiqꝫ impoſſibile eſt omni
creature:certe prout tuum ſa/
pere eſt. Deinde ſapiens etiaꝫ
ipſe tu tibi prout es:cū te ſen/
ſeris nihil habere prorſus vn
de te ames inquantum dei es
quippe qui totum vnde amas
in illum effuderis. Sapiēs in/
quam tibi prout es cum ipſo
experimento amoris tui:⁊ af/
fectionis:quam ad te ipſuꝫ ha
bes:nihil dignum te eſſe inue/
nies:ꝙ vel a te ipſo ametur:ni
ſi propter ipſum qui ſine ipſo
es nihil. Jam vero proximus
quem te oportet diligere tan/
qꝫ teipſum: vt tibi ⁊ ipſe ſapi/
at prout eſt. Haud aliud profe
cto ſapiet qꝫ tu tibi: qui id eſt
ꝙ tu:eſt eniꝫ homo. Qui itaqꝫ
te non diligis niſi quia diligis
deum:conſequēter omnes qui
ſimiliter diligunt eum. diligis
tanqꝫ te ipſum. Porro inimi/
cum hominem: quoniam ni/
hil eſt pro eo ꝙ non diligit
deum non potes quidem dili
gere tanqꝫ teipſum qui deū di
ligis:diliges tñ vt diligat. Nō
eſt autem idipſum diligere vt

diligat: ⁊ diligere quia diligit proinde vt ⁊ ipſe tibi ſapiat pro ut eſt ſapiet tibi non quidem ꝙ eſt quia vtiqꝫ nihil eſt ſed ꝙ futurus forſitan eſt: ꝙ eſt prope nihili: quippe qui adhuc pendet ſub dubio. Etenim de quo conſtat ꝙ ad amorem dei nõ ſit deinceps redditurus: ſapiat tibi neceſſe eſt non prope iã nihili: ſed nihili ex toto vtpote ꝙ in eternum nihili eſt.

¶De diuerſis generibus ſpirituũ. In ſententia ſuper magiſtrum gẽtium. Capl'm xviij.

QUia ſpirituum diuerſa ſunt genera neceſſaria eſt nobis eorũ diſcretio. Preſertim cum ab apoſtolo didicerimus non omni ſpiritui eſt credendum. Videri enim poteſt minus eruditius: ⁊ qui parum exercitatos habent ſenſus: omnem cogitationem nõ alterius ꝙ̃ ipſius humani ſpiritus eſſe ſermonẽ. Quod nõ ita eſſe ſermonem Quod non ita eſſe ⁊ certa fidei veritas ꝓbat ⁊ diuinarũ teſtimonia ſcripturarum. Audiã inquit propheta: non quid ego loquar: ſed quid loquatur in me dominus deus. Et alius propheta. Angelus inquit qui loquebatur in me ⁊c. Et in pſal. didicimus fieri immiſſionem tuam per angelos malos. Eſſe autẽ carnis ſpiritum non bonum manifeſte paulus apoſtolus indicat: vbi inflatos ſpiritu carnis ſue quoſdam eſſe teſtatur. Et eſſe etiam ſpiritum huius mundi declarat: vbi gloriatur in domino per ſe pariter ⁊ diſcipulis ſuis: quod eum nõ acceperint ſed ſpiritũ qui a deo eſt Sunt igitur hi duo ſatellites maligni illius ꝑncipis tenebrarum vt dominetur ſpiritus nequitie ſpiritui carnis ⁊ ſpiritui huius mundi Quiſqs ergo ex his tribus ſpiritibus ſpiritui noſtro loquat̄: ne credamus ei: quoniam ſanguinẽ ſitiunt non quidem corporũ ſed ꝙ grauius eſt animarum. Sed quoniam ſpiritualis omnium natura eſt: a ſermonibus eorum cognoſcemus eos: ⁊ qs ſpiritus ſit qui loquatur ipſa ſuggeſtio declarabit Semper enim ſpiritus carnis mollia: ſemper mũdi vana: ſpecie malitie ſemper amara loquitur. Quotiens ergo importune vt aſſolet carnalis cogitatio mẽtem pulſat. Verbi gratia cum de cibo: de potu: de ſomno ceteriſqꝫ ſimilibus ad carnis curam pertinentibus cogitantes humano quodam in ardẽtius deſiderio certum ſit nobis ſpiritum carnis eſſe qui loquit̄ ⁊ tanꝙ̃ aduerſariũ repellamus. Cum autem non de illecebris carnis ſed de ambitione ſeculi: de iactantia: de arrogantia: ceteriſqꝫ ſimilibus co-

gitatio vana verſatur in cordibus veſtris ſpiritus mundi eſt qui loquit: lóge pernicioſior hoſtis ꝛ maiori ſollicitudine repellendus. Interdum vero ſatellitibus ipſis terga verten tibus: princeps ipſe habens iram magnam tanq̄ leo rugiens inſurgit aduerſus nos cū videlicet non ad voluptatem carnis aut ſeculi vanitatē: ſed ad iram: ſed ad impatientiaꝫ: ad inuidiam: ad amaritudinē animi prouocamur. Importune ſiquideꝫ ingerendo minus amicabiliter minuſue diſcrete factum videatur aut dictum. Siqua deniq; aut in ſigno aut in opere quolibet data videtur indignationis occaſio: materia ſuſpitionis: huic cogitationi nō aliter q̄ȝ diabolo reſiſtēdum eſt: ſi aliter ab ea quem ab ipſo proditore caueudum: ſed huius ſpecialiter aſtutias noſſe neceſſe eſt: hui⁹ cogitationē nō expedit ignorare. Interdum enim transfigurat ſe malignus ille ꝛ neq̄ȝ ſpiritus in angeluꝫ lucis ꝛ virtutis ſimulatiōe plus noceat. Sed ꝛ tunc quoq; ſi diligēter aduertimus nunq̄ȝ niſi amaritudinis ꝛ diſcordie ſeminaria ſpargit. Suadet enim nōnullis ſingularia ieiunia quedam vnde ceteri ſcandaliçētur: nō quia ieiuniuꝫ diligat: ſed quia ſcandalo delectetur. Multa quoq; in hunc moduꝫ ſolet afferre. Fit tamen aliquando vt ſpiritus noſter a quolibet horum trium crebro ſuperatus ꝛ ſeruus addictus illi: heu in ſuam ipſius perniciem vices illius agat: vt iam ſine omni alterius ſpiritus ſuggeſtione ipſa ex ſe anima alius voluptuoſas alius vanas: alius amaras pariat cogitationes. Iam vero facile non arbitror poſſe diſcerni: quando noſter ipſe qui loquitur ſpiritus: quando loquentem alterum audiat quēlibet e tribus illis. Sed quid refert quicunq; loquatur duꝫ vnum ꝛ ideꝫ ſit ꝙ loquuntur? Quid refert loquentis noſſe perſonam: dum conſtat pernicioſuꝫ eſſe quod loquit? Si inimicus eſt: viriliter reſiſte inimico: ſi tuus ipſe eſt ſpirit⁹: argue eum ꝛ miſerabiliter plange ꝙ in tantam miſeriam ꝛ tā miſerabilem deueneris ſeruitutem. Quotiens vero ſuper caſtigando corpore: humiliando corde: ſeruauda virtute: ꝛ charitate exhibenda ſeu ceteris virtutibus acquirēdis: cōſeruandis: amplificaudis: ſalubris cogitatio in mente verſatur: diuinus ſine dubio ſpirit⁹ eſt qui loquit alius per ſeipſuꝫ ſane aut per angelum ſuum. Et quemadmodum de humano atq; maligno ſpiritu dictū eſt: ſic de angelico atq; diuino:

nec facile eſt quis loquatur di
ſcernere: nec ignorare pericu
loſum eſt: preſertim cum certū
ſit angelum bonum nunq̄ʒ lo
qui a ſemetipſo ſʒ deū eſſe qui
loquitur in ipſo.

¶De diuerſis oppoſitionib⁹
vocis diuine in anima. In ſen
tētijs. Tenetis credo. Ca. xix.

Cognitio ſalubris non
aliter q̄ʒ diuine digna
tionis ſmo ſuſcipi debet. Bea
ti enim qui audiunt verbum
dei ꝛ cuſtodiunt illud. Multis
noſſe quē beati. Primo quidē
ſonans in auribus anime vox
diuina conturbat: terret diiu
dicatqʒ. Sed continuo ſi non
auertis aurem viuificat: lique
facit: calefacit: illuminat: mun
dat. Deniqʒ ꝛ cibus noſter eſt
ꝛ gladius confirmatio ꝛ medi
cina ꝛ reges: reſurrectio quo
qʒ ꝛ cōſumatio noſtra. Nec mi
reris ꝙ verbum dei iam nunc
inueniatur omnia in omnib⁹
eſſe quantum ſpectat ad iuſti
ficationem: ſiquidem ꝛ futurū
eſt omnia in omnibus ad glo
rificationeʒ. Audiat illud pec
cator ꝛ cū turbatur venter ei⁹
a voce illa carnalis anima cō
tremiſcet. Omnia namqʒ cor
dis ſecreta rimatur atqʒ diiu
dicat ſermo viuus ꝛ efficax cor
dium ac cogitationuʒ perſcru
tator. Unde ꝛ licet mortuus in
peccato: ſi audieris vocem fi
lij dei viui viues. Sermo eni
queʒ loquit̃ ſpiritus ꝛ vita eſt.
Si cor tuum induratū eſt me
mēto ſcripture dicētis. Emit
te verbum ſuum ꝛ liq. e. Si te
pidus es ꝛ euomi iam formi
das: non diſcedas ab eloquio
domini ꝛ inflāmabit te: quia
eloquium eius ignituʒ valde.
Quod ſi tenebras ignorantie
plangis diligenter audi: quid
loquatur in te dominus deus:
ꝛ erit lucerna pedib⁹ tuis ver
bum domini ꝛ lumen ſemitis
tuis. At fortaſſe tanto ampli⁹
doles quanto clarius peccata
etiaʒ minima illuminat⁹ agno
ſcis ſed ſanctificabit te in veri
tate pater que eſt vtiqʒ ſermo
eius. Iā vero cum laueris ma
nus tuas: ecce parauit in con
ſpectu tuo menſam: vt non de
ſolo pane viuas: ſed de omni
verbo quod procedit de ore
dei: ꝛ in fortitudine cibi illius
curras viam mandatoꝝ eius.
Ubi ſi conſiſtunt aduerſum te
caſtra ꝛ prelium tentationis
inſurgit: arripe gladium ſpiri
tus ꝙ eſt verbum dei ꝛ in eo
facile triumphabis. Quod ſi
forte vt eſt certaminis conſue
tudo contigerit aliquādo vul
nerari: mittet verbum tuum ꝛ
ſanabit te ꝛ eripiet de īteritio
nibus tuis. Sed ꝛ ſi titubas ad
huc in verbis ſuis confirma
bit te. In his atqʒ huiuſmodi
perſeuera: in talibus iugiter
exercere: donec iam dicat ſpi

ritus: vt requieſcas a laboribus tuis. In h verbo quieſces dulciter ac ſuauiter ſoporaberis donec veniat cum omnibus qui in monumentis ſunt: audient vocem eius et procedent. Sed quo? Alij quidem in iudicium. Alij vero in vitaȝ. Et qs ſcit ſi ē dignus amore an odio? Et tunc ab auditione mala nō timeam domine: ſed beata magis auditio perducat ad viſionem: cum dices. Uenite benedicti patris mei ꝛc.

¶De ſeptem donis ſpiritus ſancti contra ſeptem vitia. In ſnia. Sapientia vincit malit.

Capitulum xx.

Ordinata procedit acies aduerſus ſeptem peccati gradus ſpirit⁹ ſeptiformis. Et primus contra negligentiam timor exurgit. Nimiruȝ ipſe eſt quo cōcutitur anima: diſcutitur conſcientia: incutit ſollicitudo. Deniqȝ qui timet deum nihil negligit: ſed veret omnia opera ſua. Ceterum vt grauior ſit conflictus comitātia ſunt in humano corde negligentia ſui et curioſitas ceterorum. Propter quippe negligit qui negligens eſt. Malignat volūtas eius ipſo neglectu quotidie deterior ſemetipſa. Egrediat itaqȝ foras neceſſe eſt: et curioſius exteriora conſideret qui interna deſpicit: preterita non reſpicit: preſentia non inſpicit: futura nō proſpicit. Euidenter proinde curioſi tati pietas aduerſatur: et quem ille a corde euocat: iſta reuocat. Nimiruȝ pietas ipſa eſt cultus dei: et in corde colitur: qui in corde cognoſcitur habitare. Parit autem curioſitas experientiaȝ mali: vt facile qui per multa vagat offendat: facile cadat in laqueum facile ieniat qȝ perniciose delectet. Cōfringit ſane hāc ſcientie ſpem docens eligere bonum: reprobare malum: docens qd periculoſum ſit quidue expediat experiri. Uerum in multis iam in concupiſcentiam experiētia tranſire videtur. Dico auteȝ in concupiſcē tiam et vt propheta meminit in affectum cordis tranſire hominem qui legem dei ſpreuit: honeſtatem abiecit: vale fecit pudori: timorem autem domini penitus tranſilijt. Soloqȝ vehitur appetitu: ſequit cōcupiſcentiam ſolam: ſola trahit voluptate et apud eum pro ratione voluntas. Contra hanc igitur concupiſcentiam mali dimicat fortitudo: neqȝ enim vlla iaȝ niſi in manu forti liberatio eſt. Indicet ſibi homo ieiunia: corpus caſtiget et ſubijciat ſeruituti: ne forte iam de radice colubri egrediatur regulus de concupiſcentia fortitudo. Eſt auteȝ conſuetudo hec

grauis quedaȝ ⁊ pernicioſa ca
thena: vt ſine pruritu concupi
ſcentie alius impetu deſiderij
ipſa conſuetudine ad illicita
trahat humana facilitas. Sol
uenda vtiqȝ facilius eſt q̄ȝ rum
penda: vt h maxime vulgare il
lud prouerbium oportet vſur
pari induſtriam violentia po
tiorem: ⁊ conſuetudini conſili
um opponat. Alioquin ſi for
te violentiam pateris ⁊ caſti
gationem corporis ſperas cō
ſuetudini preualere timenduȝ
omnino eſt: ne ſit pernitioſus
labor: ⁊ prius ſubſtantia ipſa
deficiat quaȝ violata concupi
ſcentia: p̄ſertim q̄ altera que
dam natura ſit ipſa conſuetu
do. Neceſſariū itaqȝ conſiliuȝ
eſt: ſubtrahenda occaſio eſt ⁊
opportunitas fugienda pecca
ti. Sed forte necduȝ venit cui
repoſita victoria eſt: quem tri
umphus manus cui corona de
betur: ⁊ contemptus ex cōſue
tudine prodit vt tanto liberiꝰ
quanto deſperatius peccans:
totas iam concupiſcentie la
xet habenas: toto impetu fe
ratur in preceps. Nunc ergo
contemptuȝ neceſſe eſt: vt ſpi
ritus intellectus impugnet: il
luminans tenebras cordis ⁊
lucē diuine miſericordie ⁊ co
pioſe miſerationis infundēs.
Intelligentia nempe diuinis
⁊ altiſſimis rebꝰ attributa eſt:
quas quidem ratione huma
na nullatenus difficile aut eti
am vel ipſa fides comprehen
dere poſſit. Jam ſi cōtemptus
preſtiterit accidere neceſſe eſt
⁊ malitiam: vt q̄ȝ poteſt conſo
lationem deſperatus miſer ad
mittat ⁊ cui nō eſt pars in bo
nis letet vel in malis. Ex his
ergo ſolum h remediuȝ eſt: vt
ipſa aduerſus malitiam ſapiē
congrediatur: vt clauus clauū
expellat: ⁊ peſtiferam dulcedi
nem vitam iocunditas ſpiri
tualis vnctionis excludat. At
tingit ergo a fine vſqȝ ad fineȝ
fortiter ſapientia victrix era
dicādo ſingula vitia: ſingulaſ
qȝ inſerendo virtutes: excuti
tur ſiquideȝ negligentia vt ti
moris ſpiritus repleat mentē.
Abicitur curioſitas vt ſucce
dat pietas. Experientia mali
fugatur apponiturqȝ ſciētia:
ſic ⁊ concupiſcentie preualet
fortitudo: ⁊ conſilium conſue
tudinem amputat ⁊ intelle
ctus iugens cōtemptum amo
uet: ⁊ diſparente omnino ma
litia ſapiētia regnat. Qua qui
dem triūphante de cetero mi
ſeram illam quam pernitioſe
negligentia ſoporauerat: pe
ius excitauerat curioſitas at
traxerat experientia tenuerat
concupiſcentia: ligauerat con
ſuetudo: contemptus in carce
reȝ truſerat: malitia iugulaue
rat: timor ſuſcitat pietas blan
de demulcet: ſcientia q̄ actuȝ

ſit indicans dolorem apponit ꝙ ſuū eſt fortitudo erigit: cōſiliū ſoluit intellectus educit de carcere. Sapientia menſaꝫ ponit: refocillat eſurientem ⁊ ſalutaribus reparat alimētis.

¶ De diuerſis que cōueniunt operationi: ⁊ contēplationi. In parabo. de c. Capl'm xxj.

Operatio in quinqꝫ diuiſa eſt: quia bonū opus debet eſſe rectum voluntariū: purum: diſcretum ⁊ firmum. Rectuꝫ in intentione: voluntarium vt nec timore nec aliqua alia fiat coactione: puruꝫ vt dum ſit aliqua aura vanitatis non inaneſcat. Diſcretum vt vltra modum non tendat: firmuꝫ vt perſeueret. Quinqꝫ auteꝫ in contemplatione ſimiliter ſunt: ſcilicet conſideratio peccatorum ⁊ gehēne: contēptus preſentiuꝫ ⁊ ſpes futurorum: iudicium ⁊ regnū ſtatus corporis poſt reſurrectionem ⁊ glorificatio: ſpiritus humanus ⁊ eternitas cum qua viuēdus eſt. Qui enim contemplatur: primum conſideret peccata ſua qualia ⁊ quanta perpetrauit: que ꝯſiderare non multum prodeſt ſi nō pro illis puniri in gehēna metueret: ⁊ idō conſiderationi peccatoruꝫ recte coniungitur conſideratio gehenne. Iterum ſi conſideraretur que ⁊ quanta ſint tormēta gehenne ⁊ nulla peccatorū memoria haberet ſecura mēs forſitan gehennam conſideraret cum nulla eam recordatio peccatorum perterret. Hac de cauſa in mente cōtemplantis vtrumqꝫ id eſt peccata ⁊ gehēna cōiunguntur: vt ex vtroqꝫ terror incutiatur. Sed in mente ſic preterita ſtatim ſubozit contemptus preſentiuꝫ: cui adiuncta eſt ſpes futurorum. Sed ne ſpes mentem diſſolutaꝫ reddat: reſtringitur per iudicium quia conſiderat ad ea que ſperauit tranſeunduꝫ eſſe per illud horrendum ⁊ diſtrictum iudicium. Sed terroreꝫ de iudicio conſolatur regnuꝫ: ⁊ ideo iudicio ſubiunctum eſt regnum. in quo regno conſideratur quid erimus Et primuꝫ ſtatus corporis ꝙ erit immortale ⁊ impaſſibile Deinde glorificatio que erit ineffabilis pulcritudinis ⁊ prefulgide. Poſt h̄ conſiderat beatitudo anime: ſcilicet ipſa anima conſideratur ⁊ deus cui viuenda eſt: ꝙ vltimum ⁊ conſideratio omnium Itaqꝫ opus ſit rectū voluntariuꝫ: purum: diſcretū ⁊ firmuꝫ. In contemplatione primum conſiderentur peccata ⁊ gehēna deinde ſequatur contēptus preſentiuꝫ ⁊ ſpes futurorum. Poſt iudicium ⁊ regnū: ſubiungunt ſtatus corporis ⁊ glorificatio. Ad vltimū vnitio ſpūs noſtri cū deo

¶De diuerſis saporibus dei. In sententia: dixit inſipiens. Capitulum.xxij.

Deus licet vnus ſit: et vnū ſit. tamen non sui varietate: ſed animi noſtri mutatione guſtantibus nobis diuerſos videtur habere sapores. Sapit enim timenti iuſtitiā et potentiam: sapit amanti bonitatem et misericordiam. At quidem his penitus inſipiens eſt: cui nec timorē deus ſapit nec amorem. Diſcat quantum vult ego ſapientem non dixerim dum nec timet nec diligit deum. Quomodo enim dixerim in ſapientia conſumatum quem video nec initiatum: nā initiuꝫ ſapientie timor domini: conſumatio amor: media ſibi vendicat ſpes. Cui nec iuſtitiam deus ſapit per timorem: nec miſericordiam per amorē: is plane dicit in corde ſuo nō eſt deus. Deum enim non putat: queꝫ nec iuſtum nec pium reputat.

¶De diuerſis modis quibus ſe habꝫ filius ad patrē: In ſer. de verbis Yſaie. Capitulum.xxiij.

Commendāt nobis ſacre littere chriſtum dominuꝫ et ex patre et in patre: et cum patre et a patre et pro patre: et ſub patre. Quod dicitur ex patre ineffabilis eſt natiuitas: quod in patre ſubſtantialis vnitas: quod cuꝫ patre equalitas maieſtatis. Sane eniꝫ hec tria ab eterno. Ceterum ſi ex patre naſcens quid in patre alius cū patre? Non incongrue forſitan in patre cubans cum patre ſedens dicaꝫ. Et audite cōſeſſus huius et huius accubitus rationem. Sicut enim ſeſſio maieſtatē: ſic cōſeſſio equalitatē exprimit maieſtatis preſertim cū ſit ei ſedes a dextris patris non ſane ſub pedibus vel a tergo et ſedere quideꝫ iā quieſcere eſt. ſed iacere magis. Quid autem delectabilius: et quodammodo dulcius eſſe videbitur filio: quod a patre eſt: an quod cum patre omnibus preeſt. In quo putas horum ſumma illa pax dei: que exuperat omnem ſenſum: et ſingularis requies domini competentius aſſignet? Et ſi digne ſatis ore id exprimi nequeat corde tamen forſitan pie concipitur: vt ſalua quidem in omnibus illius indiuiſibilis ſimplicitate eſſentie inter glorie equalitatem et ſubſtantie vnitatem velut ſimilitudo quedā ei que inter conſenſum et accubitum eſt cogitari poſſe diſtinctio videatur. Jam vero quod dicitur a patre ambulantem ſignificat: et incarnationis eius ſpectat aduentum. In terris nimiruꝫ viſus et cum hominibus conuerſatus medius noſtrū quod neſciebamus ſtetit. Uerum qui

dem emanuel nobiſcum deus nobiſcum ſtans ſed pro patre. ꝙ enim nobiſcum ſtetit adiutorium: ꝙ pro patre ſtetit: zelum deſignat. Paternaʒ naqʒ querebat in omnibus gloriaʒ cuius ⁊ venerat facere voluntatem. Ceterum ſi pendentem conſideras: ſi chriſtum ⁊ hunc crucifixum attendas: ibi maxime euidentiſſimeqʒ eū ſub patre reperies: h ꝓprie ⁊ ſpecialiter ad humane pertinuit nature humilitatem. Dicere ne audebimus ꝙ aliquādo etiam fuerit ſine patre? Nemo id preſumeret niſi prior ipſe dixiſſet deus meus deus meus vt quid dereliqſti me? quaſi quedā ibi derelictio fuit: vbi nulla fuit in tāta neceſſitate virtutis exhibitio: nulla maieſtatis oſtenſio: habemus itaqʒ chriſtum ieſum ex patre naſcentem: in patre cubantem: cum patre ſedētem: a patre ambulantem: pro patre ſtantem: ſub patre pendenteʒ: ⁊ ſine patre morientē.

¶ Quod ſancti ⁊ āgeli: pater: ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus deſiderant conſumationē noſtrā. In ſer. ꝺ vig. domini. O iuda.

¶ Capitulum. xxiiij.

Martyres cuʒ iudicij diem poſtularent: non tanq̃ vindicte cupidi ſed perfectionem deſiderantes beatitudinis quam tunc habituri ſunt: acceperunt diuinum reſum. Suſtinete modicum tempus: donec impleatur numerus fratrum veſtrorum. Acceperunt iam quidem ſingulas ſtolas: ſed non veſtientur duplicibus: donec veſtiamur ⁊ nos. Uadia tenemus ⁊ obſides ipſa eorum corpora ſine quib⁹ conſeruari nō poſſunt: nec ea recipient ſine nobis. O ſi cognoſceremus quomodo aduētum noſtrum expectant: quantum deſiderant: quantum ſollicite querunt: q̃ libenter audiunt bona de nobis. Quid tātum de his loquor qui didicerunt ex his que paſſi ſunt compaſſionem: quando ⁊ ipſi nos angeli ſancti deſiderant? Nonne de vermiculis iſtis ⁊ de puluere iſto reſtaurandi ſunt muri celeſtis hieruſaleʒ. Putatis quantum deſiderant ciues celeſtes inſtaurari ciuitatis ſue ruinas? quomō ſolliciti ſunt vt veniāt lapides viui: qui coedificentur eis. Quomodo diſcurrunt medij inter nos ⁊ deum fideliſſime deportantes ad eum gemitus noſtros: ⁊ ipſius nobis gratiam deuotiſſime reportantes. Plane non dedignabuntur vt ſimus eorum ſocij quorum facti ſunt iam miniſtri. Exultare fecimus angelos quando cōuerſi ſumus ad penitentiam: proficiamus ⁊ fe

ſtinemus complere de nobis eorum letitiam. Ueh tibi quicunq; es qui deliberas redire ad lutum: reuerti ad vomitu; putas ne placatos habebis in iudicio quos tanto ꝛ tam ſperato priuare vis gaudio? Nō ſolum angeli ſed ipſe angelorum nos creator expectat. Expectat nos pater ꝛ deſiderat: non ſolum propter nimiā charitatem qua dilexit nos: ſed ꝑter ſemetipſu;. Nam de filio quis neſciat quantum deſideret fructum natiuitatis: ꝛ totius vite quam geſſit in carne? Deniq; fructum crucis ꝛ mortis ſue precium ſanguinis preciosi: nonne enim traditurus eſt deo ꝛ patri regnū ꝙ acquiſiuit? nonne reſtauraturus eſt creaturas ſuas pro quibus illum pater miſit in terris? Expectat nos ꝛ ſpiritus ſanctus. Eſt enim charitas ꝛ benignitas in qua predeſtinati ſumus ab eterno: nec dubiū quin predeſtinationem ſuam velit impleri. Ergo quia omnis nos curie celeſtis frequentia deſiderat ꝛ expetit: ꝛ expetat: curramus non quaſi in incertu;: curramus deſiderij ꝛ profectū virtutum. Hoc interim ſit cōſolatio noſtra donec egrediamur ꝛ dominus ſit nobiſcum.

¶ Quod anime ſanctorum deſiderant recipere corpora ſua, In ſermo. de diligendo deo. Capitulum. xxv.

Quoniā ſcriptura loquitur deu; oīa feciſſe propter ſemetipſu;: erit ꝑfecto vt factura qnq; ſeſe conformet ꝛ concordet auctori. Oportet ꝑinde in eundem nos affectum quandoq; tranſire: vt quomodo deus omnia eſſe voluit propter ſemetipſum: ſic nos quoq; nec nos ipſos: nec aliquid aliud fuiſſe vel eſſe velimus niſi eque propter ipſum ob ſolā ipſius voluntate;: non noſtrā voluptatem. Delectabit ſane non ta; noſtralis ſopita neceſſitas vel ſortita felicitas q̄; ꝙ eius in nobis ꝛ de nobis volūtas adimpleta videbit. Quomodo ſtilla aque modica multo infuſa vino deficere a ſe tota videtur dum ꝛ ſapore; vini induit: ꝛ colorem. Et quomodo ferrum ignitum ꝛ cādens igni ſimillimum fit priſtina propriaq; forma exutū: ſic omnem tunc in ſanctis humana; affectionem quodam ineffabili modo neceſſe erit a ſemetipſa liqueſcere atq; in dei penitus tranſfundi voluntatem. Alioquin quomodo omnia in omnibus erit deus ſi in homine de homine quicq̄; ſuperit? Manebit quidem ſubſtantia: ſed in alia forma: alia gloria: aliaq; potentia. Sed ſi anime ſanctorum iam ſolute corporꝭ

bus velint ſua corpora recepiſ ſe alius certe recipere deſide- rent & ſperent: liquet procul- dubio necdum a ſeipſis peni- tus immutatas: quibus con- ſtat necdum penitus deeſſe de proprio: quo vel modice inté- tio reflectaṫ. Donec ergo ab- ſorpta ſit mors in victoria: & noſtros vndiq; terminos lux peremnis inuadat & occupet vſq;quaq;: quatenus & in cor- poribus lux celeſtis effulgeat: non poſſunt anime ex toto ſe- ipſas exponere & trāſire in de- um. Nimirum ligate corpori- bus etiā tunc & ſi non vita vel ſenſu: certe affectū naturali: ita vt abſq; his non velint nec va leant conſumari. Enim vero abſq; profectu anime nec po- nitur corpus nec reſumitur. Nec mirum ſi corpus iam glo rie conferre videatur ſpiritui: ꝙ & infirmum & mortale con- ſtat ipſi non mediocriter va- luiſſe. Ualet deum diligēti ani me corpus ſuum infirmum: va let & mortuum. Ualet & reſuſci tatum. Primo quidem ad fru ctum penitentie: ſecundo ad requiem: poſtremo ad conſu- mationem. Merito ſine illo perfici nō vult: ꝙ in omni ſta- tu in bonuz ſibi ſubſeruire pre ſentit. Bonus plane fiduſq; co mes caro ſpiritui bono: que ip ſum aut ſi onerat viuat: alius ſi nō viuat exonerat: aut certe viuat & minime onerat. Pri- mus ſtatus laborioſus ſed fru ctuoſus. Secundus ocioſus ſed minime faſtidioſus. Terti- us & glorioſus.

¶ De diuerſis impletionibus anime & corporis in futuro. In ſermone de omnibus ſan- ctis. Capitulum xxvj.

Conſtat animarum tri- plicem eſſe naturaz. vn- de & ſapiētes mūdi huius ani- mam humanam rationabilez: iraſcibilem: concupiſcibilem eſſe tradiderunt. Quam vtiq; triplicem vim anime ipſa quo q; natura & quotidiana experi mēta nos docens. Porro quē admodum circa rationale no ſtrum & ſcientia & ignorantia conſtat tanꝙ habitus & priua tio: ſic & circa concupiſcibile deſiderium & contemptus: & circa id ꝙ dicitur iraſcibile & letitia pariter & ira verſatur. Implebit ergo rationale ve- ſtrum deus luce ſapientie ita vt penitus nihil deſit in vlla ſcientia. Implebit concupiſci bile fonte iuſtitie: vt omnino deſideremus eam & ea penitus repleamur: nulla enim alia res implere poteſt deſideriuz ani- me: nulla alia preter iuſtitiam poteſt beatificare. Cum ergo impleuerit deus concupiſcibi le noſtrum iuſtitia: quicquid

reſpuere debet anima reſpuet quicquid debet concupiſcere cōcupiſcet: ⁊ ex omnibus his magis appetet: ꝙ magis fuerit appetendum. Merito concupiſcibili veſtro deniq; iuſtitiam attribuimus ex quo nimirum iuſti alius iniuſti reputamur. Jam vero ꝙ dicitur in nobis iraſcibile: cum repleuerit illud deus perfecta erit tranquilitas: ⁊ in ſummam iocunditatem atq; letitiam replebitur pace diuina. Et inde ſiue in his tribus perfecta (quantum ſane ad animam ſpectat) beatitudo conſiſtit: quoniam ſcientia iam nō inflat propter iuſtitiam: iam non contriſtat propter letitiam: quoniam iuſtitia nec indiſcreta erit propter ſciētiam nec oneroſa propter letitiam: quando letitia nec inepta erit propter ſcientiam: nec in pura propter iuſtitiam. Sed in his omnibus nihil adhuc exterior homo noſter accepit. Ipſi ergo vt inhabitet gloria etiam in terra noſtra quattuor ſunt querendi: ꝙ nimirum conſtat ex elementis quattuor eſſe compactum. Nec mireris ꝙ in pluribus indigere videtur: qui miſerior eſt. Habeat ergo terra noſtra immortalitatem: nec iā denuo timeat ſe in puluere redigendam. Reſurgens enim corpus noſtrum iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Sed quid proderit ſi forte contingat viuere in eternum in miſerijs ⁊ erūnis paſſibilitatis huius: qua nimirum inceſſanter corpus ħ corruptibile affligitur: ⁊ ſi non ſemel vtiq; ſemper moritur. Habeat certe etiam aqua omnimodam impaſſibilitatē. Ab inordinatis enim humoribus cauſas aiunt ꝓcedere paſſionū. Sed iam deſiderat corpus noſtrum etiam leuitatē: ſecundum eam nimirum habet ex aere portionem. Tanta itaq; futura credenda eſt corporum leuitas ⁊ agilitas beatorum vt poſſint ſi velint abſq; omni mora ⁊ difficultate ipſam quoq; cogitationum noſtrarum ſequi ad omnia velocitatem. Quid vltra deeſſe ad perfectam corporis beatitudinem? Sola vtiq; pulchritudo: hanc perfectiſſimam habituri non immerito poſſumus attribuere ei parti quam habemus ab igne. Saluatorem enī expectamus vt ait apoſtolus: qui reformabit corpus hu.n. confi.cor.cla.ſ. exhibēt ꝙ pollicitus eſt: quoniam fulgebūt iuſti ſicut ſol in regno patris eorum. Sic ergo replebit deus animas noſtras: cum perfecta in eis ſcientia fuerit: perfecta iuſtitia: pfecta letitia. Sic replebitur maieſtate eius oīs

terra: cum fuerit corpus im-
mortale. impaſſibile: agile: cõ-
figuratum deniqȝ corpori cla-
ritatis ſue.

¶ Explicit liber decimus. In
cipiunt capitula expoſitionuȝ
quarundam collectarum de
opuſculo beati Bernardi de
ſummis verbis. In laudem
beate virginis Marie matris
domini noſtri ieſu chriſti.

De dignitate ⁊ excellẽtia bea-
te marie. i.
De ineffabili conceptu ⁊ ad-
mirabili partu. ij.
Ratio quare beata virgo ma-
ris ſtella dicitur. iij.
Quod quicquid gratie in no-
bis eſt habemus ea medi-
ante. iiij.
De pietate ⁊ miſericordia eiuſ-
dem. v.
De laud. ipſius virginis. vj.

¶ De dignitate ⁊ excellentia
beate dei genitricis Marie.
In ſermone de aſſumptione.
Capitulum primum.

Non eſt quod
me magis
delectet:
nec eſt quod
terreat ma
gis quam de
gloria vir-
ginis ma-
tris habere ſermonẽ. Ut eniȝ
ſileam interim ineffabile pri-
uilegium meritorum ⁊ prero-
gatiuam penitus ſingularem
toto eam deuotionis affectu
amplectuntur: honorant: ſu-
ſcipiunt vt dignum eſt vniuer
ſi: vt licet de ea loqui geſtiant
omnes: tamen quicquid dici-
tur de indicibili eo ipſo quod di-
ci potuerit: minus gratum ſit:
minus placeat: minus accepte
tur. Quenam lingua poterit
etiam ſi angelica ſit dignis ex-
tollere laudibus virginem ma
trem matrem autem non cu-
iuſquam ſed dei. Que enim vel an
gelica puritas virginitati illi
audeat comparari? que digna
fuit ſpiritus ſancti ſacrarium
fieri ⁊ habitaculum filij dei?
Nec in mundo locus dignior
virginalis vteri tẽplo: in quo
dei filium maria ſuſcepit: nec
in celis regali ſolio quo mari-
am marie filius ſublimauit.
Quantum enim gratie in ter
ris eſt adepta pre ceteris: tan-
tum ⁊ in celis glorie obtinet
ſingulis. Eſt quod mireris in ma-
ria ſcilicet cum virginitate fe-
cunditas. Falſo ſeculo enim
non eſt auditum vt aliqua ſi-
mul: mater eſſet ⁊ virgo. O ⁊
ſi ⁊ cuius mater attendas: quo
te tua ſuper eius mirabili celſi
tudine ducet admiratio. Non
ne tuo immo veritatis iudi-
cio illa que deum habuit filiũ
ſuper omnes etiã choros exal

tabitur angelorum? Virgo vtiq; sancta. Virgo sobria: virgo deuota maria. Ex regibus orta: ex semine habrahe generosa extirpe dauid. Diuinitus cō cessa: celitus repromissa: misticis prefigurata miraculis: ora culis prenunciata propheticis: virginitatis primiceria: si ne corruptione fecunda: sine grauamine grauida: sine dolore puerpera: sola iter mulieres a cōmuni maledicto et dolore parturientium aliena. Si rerum pretia de raritate pensamus: nihil his potest rarius inueniri Siquidem in omnibus his nec primam similem visa est nec habere sequentem. In Maria coruscat mansuetudo pudoris: deuotio humili tatis: magnanimitas credulitatis martyrum cordis. O mi randam et honore omni dignis simam virginem. Virginem carne: virginem mente: virginem professione. O feminam singulariter venerandam: super omnes feminas admirabi lem: parentum reparatricem: posteriorum viuificatricē. Vere sancta corpore et spiritu: et cuius integritate carnis hūs ppositum integritatis. Virginitatis decus cū munere fecūditatis. Humilitatis insigne: distillan tem charitatis fauum: misericordie viscera: plenitudinem gratie: prerogatiuam glorie singularis. Felix maria cui nec humilitas defuit: nec virginitas. Et quidem singularis vir ginitas quam non temerauit sed honorauit fecunditas: et ni hilominus spetialis humilitas quam non abstulit sed extulit fecunda virginitas: et incomparabilis prorsus fecunditas quam virginitas simul comitatur et humilitas. His nimirum virgo regia gemmis ornata virtutum: geminoq; mentis et corporis decore pre fulgida. specie sua et pulchritu dine sua in celestibus cognita celi ciuium in se prouocauit aspectus: ita vt regis animum in sua concupiscentia inclina ret: et celestem nuncium ad se de supernis educeret.

¶ De ineffabili cōceptu et admirabili partu ipsius virginis. In sermo. de assumptiōe. Capitulum .ij.

Quis explicare queat quemadmodum superueniente spiritu: obumbrāte virtute altissimi caro factum sit verbum dei: et dominus ma iestatis quem non capit vniuersitas creature inter virginea sese clauserit viscera factus homo. Abyssus sane iperscrutabilis incarnationis dominice sacramentū. Quis enim in uestigetur atque attingat: quis apprehendat? Iniungitur noua

legatio angelo gabrieli: ⁊ no
ua virgo profeſſa virtutẽ no
ue ſalutationis honoratur ob
ſequio. Impletur per gratiã
que concupiſcentiam neſcit
vt ſpiritu ſuperueniente altiſ
ſimi filium pariat: que virum
dedignatur admittere. Intue
re obſecro quale ſit id: q̄ no
uum: q̄ admirabile: q̄ amabi
le: q̄ iocundum. Quid eſt pul
chrius q̄ generatio caſta: qd
glorioſius ſancta ſincera con
ceptio: in qua nihil pudoris
eſt: nihil ſordis: nihil corru
ptionis? Subſtantialiter enĩ
vtero virginis illapſus de ſpi
ritu ſancto conceptus eſt chri
ſtus: o vere noua miracula. Cõ
ceptus fuit ſine pudore: partꝰ
ſine dolore: mater ſine corru
ptione. O vere nouitas in au
dita. Virgo peperit ⁊ poſt par
tum virgo inuiolata perman
ſit: fecunditatem prolis cum
carnis integritate: ⁊ gaudiũ
matris habens cum virgini
tatis honore. Mater eſt ſine
virginitatis corruptione: fili
us ſine omni labe pcti. Que
generat ⁊ mater ⁊ vgo eſt: qui
generatur deus ⁊ homo eſt.
O partus ſolus ſine dolore:
ſolus neſcius pudoris: cor
ruptionis ignarus non reſe
rans ſed conſecrans virgina
lis vteri templum. O natiui
tas ſupra naturã illibata ſan
ctitate: honorabilis mundo:
amabilis hominibus: inueſti
gabilis angelis: omnibus ad
mirabilis. Angelus nunciat:
virtus obumbrat: ſuperuenit
ſpiritus: virgo credit: fide con
cipit virgo: parturit virgo:
manet virgo: quis non mire
tur? Naſcitur altiſſimi filius
deus de deo: genitus ante ſe
cula: naſcit̃ deniq; infans ver
bum: quis vel ſatis miretur?
In conceptu partuq; virgina
li noua ac mira profecto in
ſpicit: qui diligenter inquirit.
Porro ibi agnoſcitur longi
tudo breuis: latitudo anguſta:
altitudo ſubdita: profunditas
plena. Ibi agnoſcitur lux non
lucens: verbum infans: aqua
ſitiens: panis eſuriens. Vide
as ſi attendas potentiam re
gi: ſapientiam inſtrui: virtutẽ
ſuſtentari: deum lactentem:
ſed angelos reficientem: vagi
entem: ſed miſeros conſolan
tem. Videas ſi attendas triſta
ri letitiam pauere fiduciam: ſa
lutem pati: vitam mori: forti
tudinem infirmari. Sed q̄ nõ
minus mirandum eſt ipſi ibi
cernitur triſtitia letificans: pa
uor confortans: paſſio ſaluãs:
mors viuificans: infirmitas
roborans.

¶ Ratio quare beata virgo
maria: maris ſtella nuncupa
tur. In expoſitione ſuper miſ
ſus eſt. Capitulum. iij.

LOquamur pauca ſuper hoc nomine maria: qꝫ interpretatum maris ſtella dicitur: ꝛ matri virgini valde cõuenienter aptatur. Jpſa nãqꝫ aptiſſime ſideri comparatur: quia ſicut ſine ſui corruptione ſidus ſuum emittit radium: ſic abſqꝫ ſui leſione virgo parturit filiuꝫ. Nec ſideri radius ſuã minuit claritatem. Nec virginis filius ſuam integritatem. Jpſa ergo eſt nobilis illa ſtella ex iacob orta: cuius radius vniuerſum orbem illuminat: cuius ſplendor etiam preful get in ſupernis: ꝛ in iferos penetrat: terras etiaꝫ perluſtrãs: ꝛ calefaciens magis mentes qꝫ corpora: fouet virtutes: excoquit vitia. Jpſa inquam eſt preclara ꝛ eximia ſtella ſuper hoc mare magnum ꝛ ſpacioſum neceſſario ſubleuata: micans meritis: illuſtrans exemplis. O quiſquis te intelligis in huius ſeculi profluuio magis inter procellas ꝛ tempeſtates fluctuare qꝫ per terraꝫ ambulare: ne auertas oculos a fulgore huius ſideris: ſi non vis obrui procellis. Si inſurgant venti tentationum. Si incurras ſcopulos tribulationum: reſpice ſtellam: voca mariam. Si iactaris ſuperbie vndis: ſi ambitionis: ſi detractionis: ſi emulationis: reſpice ſtellam: voca mariã. Si iracundia aut auaritia: alius carnis illecebra nauiculam concuſſit mentis: reſpice ad mariam. Si criminum immanitate turbatus: cõſcientie feditate confuſus iudicij horrore perterritus: barathro incipias abſorberi: triſtitie diſperationis abyſſo: cogita mariam. Jn periculis: in anguſtijs: in rebus dubijs mariam cogita: mariam voca. Non recedat ab ore: non recedat a corde: ꝛ vt impetres eius orationis ſuffragium: ne deſeras conuerſationis exempluꝫ. Jpſam ſequens non deuias: ipſaꝫ rogans non deſperas: ipſam cogitans non erras. Jpſa tenente non corruis: ipſa protegente non metuis: ipſa duce nõ fatigaris: ipſa propitia peruenis: ꝛ ſic in temetipſo experiris qꝫ merito dictum ſit. Et nomen virginis Maria.

¶ Quod quicquid gratie in nobis eſt: mediãte virgine habemus. Jn ſermo. nat. eiuſdeꝫ. Capitulum. iiij.

REdempturus deus humanum genus: pretiuꝫ vniuerſum contulit in mariã. Altius ergo intuemini quanto deuotionis affectu a nobis eam voluerit honorari: qui totius boni plenitudinem poſuit in maria. Ut ſiqd ſpei in nobis eſt: ſiquid gratie: ſiquid ſa-

lutis:ab ea nouerimus redundare. Totis ergo medullis cordium:precordiorum affectib⁹ ꝛ votis omnibus mariam hanc veneremur: quia ſic eſt voluntas eius qui totum nos habere voluit per mariaꝫ. Hec enī voluntas eius eſt ſed pro nobis. In omnibus ſiquidem ꝛ per omnia prouidens miſeris tentationem noſtram conſolatur:fideꝫ excitat: ſpem roborat:diffidentiam abigit:erigit puſillanimitatem. Uirgo maria eſt via per quam ad nos ſaluator aduenit: procedens ex ipſius vtero tanq̄ꝫ ſponſus de thalamo. Tenentes ergo viaꝫ ſtudeamus ꝛ nos fideliſſimi p eam ad ipſam aſcendere:qui p ipſam ad nos deſcendit:per eā venire ad gratiam ipſius: qui per eam ad noſtram aduenit. Suppliciter ꝛ efficaciter ſalutis noſtre negocia pertractabit: tanquaꝫ iudicis mater: ꝛ mater miſericordie. Curandū nobis ſummopere ne verbuꝫ ꝙ de ore patris ad nos egreſſum eſt virgine mediante vacuum reuertatur: ſed per eandem virginem gratiā pro gratia nihilominus referamus. Sue reddantur origini fluenta gratie vt vberi⁹ fluāt. Alioquin niſi ad fontem redeant exiccantur:ꝛ in fideles in modico ꝙ maximum eſt accipere non merētur. Queramus gratiam:ꝛ per mariaꝫ queramus: quia qui querit inuenit: ꝛ ſic fruſtrari non pōt. Queramus gratiam:ſed gratiam apud deum:nam apud homines gratia fallax. Aduocatum vis habere ad chriſtum ad mariaꝫ recurre: exaudiet vtiqꝫ matrem filius. Ceterum quicquid illud eſt ꝙ offerre paras: marie cōmendare memento:ſi non vis ſubſtinere repulſam. Filioli h̄ peccatorum ſcala:hec mea maxima fiducia eſt:hec tota ratio ſpei mee. Dico vobis ſi pie a nobis pulſata: ſi pie fuerit inuocata:cōpatietur nobis:non deerit neceſſitati noſtre. Siquidem nec facultas ei deeſſe poteſt:nec voluntas: quoniaꝫ regina celorum eſt:miſericors eſt:ꝛ mater miſericordie.

¶ De pietate ꝛ miſericordia eiuſdem beatiſſime virginis. In ſermo. de aſſumptione.

Capitulum. v.

Quid ad mariam trepidat humana fragilitas? Nihil in ea auſteruꝫ:nihil terribile:tota ſuauis eſt:plena pietatis ꝛ gratie: plena manſuetudinis ꝛ miſericordie affectū compatiendi ꝛ ſubueniēdi abundat effectu:inuocantibus eam ſubuenit vniuerſis. Deniqꝫ oībus oīa facta eſt: omnib⁹ miſericordie ſinum aperit: vt

de plenitudine illius accipiāt
vniuerſi. Captiuus redemptio
nem: eger currationem: triſtis
conſolationeʒ: peccator veni/
am: iuſtus gratiam. Angelus
letitiam. Deniq̃ tota trinitas
gloriam: filij perſona humane
carnis ſubſtantiam: vt non ſit
qui ſe abſcondat a calore eius.
Omnibus ſeſe exorabilē: om/
nibus clementiſſimam prebet
omnium deniq̃ neceſſitates
ampliſſimo quodam miſeref
affectu. Ad mariaʒ enim ſicut
ad medium: ſicut ad archanuʒ
dei: ſicut ad rerū cauſam: ſicut
ad negocium ſeculorum reſpi
ciunt ⁊ qui in celo hitant: ⁊ q
hitant in inferno: ⁊ qui nos
preceſſerunt: ⁊ nos qui ſumus
⁊ qui ſequuntnr. Et natinato
rum ⁊ qui naſcentur ab illis.
Illi qui ſunt in celo: vt reſarci
antur: ⁊ qui in inferno vt eri/
piantur: qui preceſſerunt: vt
prophete fideles inueniantur
qui ſequuntur vt glorificētur.
Eo beatam te dicunt omnes
generationes: genitrix dei do
mina mundi: celi regina: que
omnibus generationibus vi/
tam ⁊ gloriam genuiſti. In te
enim angeli letitiam: iuſti glo
riam: peccatores veniaʒ inue
niunt in eternum. Merito in
te reſpiciunt oculi totius crea
ture: quia per te ⁊ in te: ⁊ de te
benigna manus omnipoten/
tis quicquid creauerat recrea
uit. Merito ergo ex ore tuo
pendet conſolatio miſeroruʒ/
redemptio captiuorum: libe:
ratio damnatorum: ſalus deni
q̃ vniuerſorum. Sileat miſeri
cordiam tuam virgo beata ſi
quis eſt qui inuocatam eaʒ in
neceſſitatibus ſuis ſibi memi/
nerit defuiſſe. Non quideʒ ſer
uuli tui ceteris in virtutibus
congaudemus tibi: ſed in hac
potius nobis ipſis. Laudam⁹
virginitatem: humilitateʒ mi
ramur: ſed miſericordia miſe/
ris ſapit dulcius. hanc ample/
ctamur carius: recordemur ſe
pius: crebrius inuocemus.
Hec eſt enim que totius mun/
di reparationem obtinuit: ſa/
lutem omnium impetrauit: ci
uitatis ſuperne inuenit reſtau
rationem: ⁊ ſedentibus in te/
nebris ⁊ vmbra mortis obti/
nuit redemptionem. Per te
enim celum impletum eſt: in/
fernus euacuatus eſt: raſtaura
te ruine celeſtis hieruſalem ex
pectantibus miſeris vita red
dita. Si igitur pietati tue vir/
go benedicta ipſa quam apud
deum meruiſti gratiam: notaʒ
facere mundo: reis veniaʒ: me
delam egris: puſillis corde ro/
bur: afflictis peregrinatiōeʒ:
peregrinantibus adiutoriuʒ:
⁊ liberationē ſanctis tuis pre
cibus obtinendo. Dulciſſimū
ergo nomen marie inuocanti
bus ſeruulis per te regina cle/

mens grē ſue munera largiat ieſus chriſtus domin⁹ noſter.

¶De laude ipſius vginis. In ſermone de vigilia domini.
Capitulum. vj.

O Beata maria ſola inter mulieres bñdicta. Sola a generali maledicto libera ⁊ dolore parturientium aliena: virgo fecunda: caſta puerpera: mater intacta: ab angelo benedicta: ⁊ a cunctis generationibus terre merito beata predicaris. Inueniſti qđ querebas: inueniſti qp nemo ante potuit inuenire: inueniſti gratiam apud deum. Quam gratiam? Dei ⁊ hominum pacez: mortis deſtructionem vite reparationez. Tu illa promiſſa: illa expectata: illa deſiderata. In qua ⁊ per quam deus ante ſecula diſpoſuit operari ſalutem in medio terre. Plena es gratiarum: plena rore celeſti: innixa ſuper dilectum: delitijs affluēs: puella preelecta ⁊ preparata altiſſimi filio. Quaz familiaris deo facta es domina: q̄z proxima: immo q̄z intima. Quantam inueniſti gratiam apud deum: quantam gratiā? gratiam plenam: gratiam ſingularem: nam ſola omnibus: gratiam inueniſti. Singulariter quidē fructus ventris tui: ad omnium mentes te mediāte peruenit. In te nimirum ſola rex ille diues ⁊ prediues exinanitus: excelſus humiliatus: immenſus abbreuiatus: ⁊ ab angelis minoratus. Uerus deniq; deus ⁊ dei filius incarnatus eſt. Sed quo fructu. Nempe vt omnes eius paupertate locupletemur: eius humilitate ſubleuemur: eius minoratione magnificemur: eius incarnatione adherentes deo incipiamus vnus ſpiritus eſſe cuz eo. O virgo prudēs: virgo deuota: quis te docuit deo placere virginitate? Que lex: que iuſtitia: que pagina veteris teſtamenti: vel precipit: vel conſulit: vel hortatur in carne non carnaliter viuere: ⁊ in terris angelicam ducere vitam? Nec preceptum: nec conſilium: nec exemplū habuiſti: vnctio docebat te de omnibus ac ſermo dei viuus ⁊ efficax: ante tibi factus eſt magiſter q̄z filius: prius inſtruxit mentem q̄z induit carnem. O virgo virga ſublimis: o vere celeſtis planta: pretioſior cūctis: ſanctior vniuerſis. O vere lignuz vite qđ ſolum fuit dignuz portare fructum ſalutis. Per te acceſſum habemus ad filium: o benedicta inuentrix gratie: genitrix vite: mater ſalutis: ⁊ per te ſuſcipiat nos qui per te dat⁹ eſt nobis. Excuſet apud ipſum integritas tua culpaz corruptio

nis noſtre ⁊ humilitas do gratia noſtre veniam impetret vanitati. Copioſa charitas tua noſtrorum cooperiat multitudinem peccatorum ⁊ fecunditas glorioſa fecunditatem nobis conferat meritorum. Domina noſtra: mediatrix noſtra: aduocata noſtra: tuo nos filio reconcilia. tuo filio nos commenda. tuo nos filio repreſenta. Fac o benedicta per gratiã q̃ꝫ meruiſti: per miſericordiã q̃ꝫ peperiſti: vt qui mediante te fieri dignatus eſt particeps infirmitatis noſtre ⁊ miſerie: te quoqꝫ intercedente participes faciat nos glorie ⁊ beatitudinis ſue. Amen. Explicit.

¶ Incipiũt auctoritates quedam memoria digne ⁊ excerpte de opuſculis beati Bernardi. In epiſtola ad robertũ.

Dolor nimius non deliberat: non verecundatur. non conſulit rationem: nõ metuit dignitatis damnum: legi non obtemperat: iudicio non acquieſcit: modum ignorat ⁊ ordinem: id omnimodo ⁊ ſolũmodo ſatagente animo: quo vel careat ꝙ ſe dolet habere: vel habeat quo ſe dolet carere. Ubi ſuſpitio ibi diſcuſſio neceſſaria. Rectꝰ ordo requirit vt prius propriam deinde alienas curare ſtudeas conſcientias. Et hoc ad miſerandum proximum recto iam tramite charitas ordinate procedit: quippe quem ad ſui quiſqꝫ menſuram amare percipitur. Uera illa ⁊ indubitata ſapientia eſt que turpia lucra cõtemnit: ⁊ indignum ſibi iudicat eodeꝫ cum idolorum ſeruitute cõtubernio frui. Nemo perfectus qui perfectior eſſe non appetit: ⁊ in eo quiſqꝫ perfectioreꝫ ſe probat quo ad maiorem tẽdit perfectionem. Melius eſt vt ſcandalum oriatur q̃ꝫ veritas relinquatur. Monachus non habet docentis ſed plangentis officiuꝫ: quippe cui oppidum carcer eſſe debet ⁊ ſolitudo paradiſus. Rerum cauſa non materia: nec exitus actuum ſed intentionis propoſitũ culpas diſcernit ⁊ merita. Multa ſcienda neſciuntur: alius verecundia inquirendi. Et quidem huiuſmodi ignorantia non habet excuſationem. Tunc recentia iocundius bona clareſcunt: cuꝫ fuerint comparata malis prioribus. Similia ⁊ ſimilibus innoteſcũt: ſed ex contrarijs contraria alius placent amplius alius diſplicent. Tunc demuꝫ vere erunt amicitie: ſi veritatis fuerint federate conſortio: libenter carebo quantolibet etiam ſpirituali queſtu: qui non poſſit acquiri niſi cum ſcandalo. Ubi

enim ſcandalum: ibi procul dubio charitatis detrimentum: vbi autem diminutio charitatis miror quod vel quale poſſit ſpiritualis exercitij ſperari lucrum. Error eſt humane mentis non modo bonum putare malum: et malum bonum: aut verum falſum et econuerſo ſed etiam certa pro dubijs recipere: dubia pro certis. Extorta ſeu coacta licentia: non eſt licentia ſed violentia. Quodcunque autem bonum ita placet: vt ſi recte fieri non poſſit: placeat tamen fieri eo etiam modo quod fas non eſt minus eſt: ac per hoc quia ita bene non fit bonum non eſt. Stultus dum non loquitur ſapiens putatur: nam quod non loquitur non ſenſus inopia ſed humilitatis eſſe cuſtodia creditur. Indoctus ſi preſumat docere quod neſcit: nihil indoctius agit. Feruens ſpiritus et vehemens deſiderium aperiri ſola lingua non ſufficit. Recta facere et inutilem ſe reputare apud paucos inuenitur. Non omnes pacifici qui domeſtici: nec omnes amici qui videntur. Habet vera amicitia nonnunquam obiurgationem adulationem nunquam: leuius reor verecundia apud homines periclitari quam condemnari apud deum ſilentio veri taciturnitate et abſconſione iuſtitie. Quid iuſtius quid iocundius: vt quem reprehendere intendis plus commendes: vt preconijs pro conuitijs vtaris neſcius: et volens detrahere laudes inuitus. At ego nec indignis vituperationibus moueor: nec indebitas recipio laudes. Res plena equitate et laude digna: vt de mendatio nemo lucretur. Quid magis contra rationem quam ratione rationem conari tranſcendere. Et quid magis contra fidem quam credere nolle quicquid ratione non poſſis attingere? Malum ſi comprimas tuum reputabitur tibi ad iuſtitiam ſi alienum ad gloriam. Nec verecundia ſtelis grata eſt: nec humilitas preter veritatem. Laudabiliſque humana temeritas audet reprehendere quod minime comprehendere valet. Sic ſe habent mortalium corda quod ſcimus cum neceſſe non eſt in neceſſitate neſcimus. Nihil excipitur vbi diſtinguitur nihil. In alto non altum ſapere ſed humilibus conſentire nihil deo carius. nihil rarius apud homines. Intereſt ad quandam rerum certitudinem: quid incerta iactet opinio: quidque opus euidens reddat indubitatum. Quod autem certius probamus hoc et predicamus ſecurius. Soli filij ire non ſentiunt nec triſtantur: ſed letantur et exultant in rebus peſſimis: legi apud quendam ſapientem.

Non eſt vir fortis cui non creſcit animus in ipſa rerum difficultate. Ego autem dico. Fideli homini magis ⁊ inter flagella fidendum. Pij cordis eſt cedere importunitati: que ad id ꝙ oportet adduci non patitur. Nemo vt ait beatus ambroſius inuitus benefacit: etiā ſi bonum eſt ꝙ facit ꝙ nihil ꝓdeſt ſpiritus timoris vbi non eſt ſpiritus charitatis. Nō eſt paris periculi ſcientie ſubrepi ⁊ zelum dormire: illud excuſat ignorantia: hoc negligentia inexcuſabile facit. Ego plagis conſcientie mee nullum iudico accomodatius medicamentum opprobrijs ⁊ cōtumelijs. Superbis reſiſtere ⁊ humilibus dare gratiaꝫ familiare eſt domino. Nō debet eſſe par pena: vbi eſt diſpar cā. Inter bonos bonū eſſe ſalutē habet inter malos vero ⁊ laudem illud tante felicitatis eſt quante ſecuritatis: hoc tante virtutis quante ⁊ difficultatis. Nec nouum nec mirum eſt humanum animum poſſe falli vel fallere. Cauendum eſt ⁊ hic ⁊ illud qꝛ vtrobiqꝫ periculum.

¶ Explicit liber florum dictorum. Beatiſſimi patris Bernardi Clareuallis abbatis.

¶ Impreſſum Venetijs per nobilem virum Luceantonium de Gionta Florentinum. 1503. die vltimo Auguſti Regnāte inclyto ꝑncipe Leonardo Lauretano.
D.
V.

Cum Priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

t/
n
s.
i/
ſt
pe
o/
n/
ud
ſe/
tis
no
am
re.
qꝫ